TECHE UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0373

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

Mss. Joppi 373

DOCUMENTI FRIUL.

1366 - 1396

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

Mss. Joppi - N° 373

D O C U M E N T I   F R I U L A N I

FASCICOLO	1° -	Dall'anno	1366 al 1371	(Doc. N° 77)
"	2° -	" "	1372 al 1378	(Doc. N° 74)
"	3° -	" "	1379 al 1383	(Doc. N° 51)
"	4° -	" "	1384 al 1388	(Doc. N° 67)
"	5° -	" "	1389 al 1392	(Doc. N° 76)
"	6° -	" "	1393 al 1396	(Doc. N° 58)

1366, 4 gennajo Cividale. Omaggio di una spada e di una croce d'argento presentato al nuovo Patr. d'Aquileja Marquardo a nome degl'impuberi fratelli Boiani, dal loro tutore.

Da perg. nell'Arch. Boiani ora presso il Capitolo di Cividale

In christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXVI, ind. IV, die IV mensis ianuarii, in burgo S. Petri Civitatis Austrie apud pontem, presentibus nobilibus viris Dominis dominis Francisco milite de Savorgnano, Rodulpho q. D. Joannis de Portis, Rizardo q. D. Francisci de Castello Porpeti, Joanne Tonio q. Gabrii de Civitate Austrie, Nicolussio notario de burgo pontis Civitatis testibus et aliis pluribus in multitudine copiosa. Ad presentiam Reverendissimi in Christo Patris et Domini D. Marquardi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche constitutus providus vir Jacobus Hermani qui nunc in burgo pontis Civ. Austrie commoratur tamquam tutor Boyani impuberis quem ibidem in brachiis coram antescripto D. Patriarcha retinebat, nec non tamquam tutor Conradi similiter impuberis fratrum et utriusque filiorum Nobilis viri D. Guidoni Boyani de Civitate proposuit dicens, quod verum erat quod ipsi impuberes habebant ius presentandi dandi et porrigendi unum ensem Domino Patriarche et ipsi cuilibet Patriarche Aquilegensi et unam crucem similiter quando primum D. Patriarcha in Civitatem Austriam veniebat et quod illi de domo dictorum impuberum eorum scilicet predecessorum hoc ius a longo tempore citra similiter habuerint. Unde idem Jacobus nomine dictorum impuberum,

nolens quod eorum iuri derogetur, nec non dictus Boyanus impubes ~~ric~~ et in quantum potuit, dedit et porrexit antescripto D. Marquardo Patriarche Aquilegensi unum ensem cum vagina alba, quem quidem ensem idem D. Patriarcha dictum ius in quantum potuit affirmans recepit cum letitia. Insuper D. Paganus Canonicus Civitatis eidem Domino Patriarche nomine dictorum impuberum dum quandam magnam crucem argenteam porrigere vellet et se protenderet ad porrigendum, dictus D. Patriarcha dixit, quod eamdem crucem habebat pro recepta et sibi presentata. Cum omni meliori modo etc.

Ego Johannes q. Guielmi notarius de Civ. Austria etc —

XXIII

Staug. Moruzz 1895

1366. 15 Febbrajo. Moruzzo. Concessione d'abitanza con obbligo di servigio militare a piedi data dal nob. Pileo di Moruzzo. — [Vedi doc. XXVI e XXVII.]

II

2

A. D. MCCCLXVI. ind. IV. die XV mensis Februarii. In Cortina S. Tome de Murucio, presentibus Bartolomeo q. d. Nicolai de Bragaco superiori, Nicolao q. d. Manfredi de Castelerio, Antonio Pascaluti de Murucio, Francisco de Buya q. Michulli et Simone q. Fagagnussi de Faganea testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Federicus q. Fanti de Bragaco inferiori fuit confessus se habuisse et integre recepisse a d. Pileo de Murucio libras quinquaginta parvulorum nomine habitancie, renuncians exceptioni sibi non dati, non numerate pecunie tempore huius contracti nomine habitancie, quam quidem pecuniam predictus Federicus per se suosque heredes cum obligacione omnium suorum bonorum etc. et omnium dampnorum et expensarum etc. promisit et stetit predictam pecuniam infra annum et diem postquam requisitus fuerit per dictum d. Pileum et si dictus Federicus vellet esse suum habitatorem, notificare debet d. Pileo et eius heredibus infra medium annum et sibi dare predictam pecuniam in capite medii anni et promittens dictus Federicus bona fide, sine fraude servire dicto d. Pileo et eius heredibus secundum usum habitatorum ad peditem. Pro quibus predictus Federicus pro dicta pecunia persolvenda dedit et assignavit eidem d. Pileo et suis heredibus medium campum terre situm in Presano inplantatum cum uno prato et alneto cuius hii sunt confines, ab uno latere possidet Johannes Ucella de Presano, ab altero latere possidet Colaus, ab altero d. Mendreas de Bragaco et ab altero latere est via publica, ita promittens quod si dictus Federicus non servisset eam habitanciam vel non dedisset eam pecuniam d. Pileo, tunc possit predictus d. Pileus se intromittere de dictis bonis tamquam de re sua propria.

Not. Giovanni di Moruzzo. A. N. U. ~~Arch. notar. Udine.~~

Stampe 1898

I

2

3

1366. 4 Marzo. Castello di Caporiacco. Elezione di arbitri nelle questioni insorte per la divisione dell'eredità del q. d. Vecillo di Caporiacco, tra alcuni di questi Consorti e gli eredi e figli di d. Fradone di Braggo Sup. — Segue la sentenza de' detti arbitri. — 1366. 18 Luglio. Caporiacco. Assegno delle parti ai detti contendenti secondo l'arbitrato.

A. D. MCCCLXVI. ind. IV die IV. mensis Marcii. In Castro de Cavoryaco in domo d. Galacii, presentibus presbitero Daniele et dd. Detalmo de Pers et Francisco eius filio, Nicolussio q. d. Federici et Meynardo q. d. Hendriucii ambobus de Villalta, Pileo de Murucio et Bartolomeo q. d. Nicolai de Bragaco superiori testibus et aliis pluribus.

Cum olim d. Vecillus de Cavoryaco q. d. Musati in suo ultimo testamento instituisset Gabrielem et Tonium et Federicum filios d. Fradoni de Bragaco superiori suos heredes universales sicut dicitur contineri in publico ~~inscripto~~ testamento manu Johannis notarii de Murucio, nunc vero in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti d. Galacius q. d. Rantulfi suo proprio nomine et d. Catarussa uxor olim d. Nicolussi et Henricus q. d. Rantulfi tamquam heredum q. d. Vecilli predicti et Ludovicus de Cavoryaco suo proprio nomine et vice et nomine Luisii et Johannis eius fratris omnes de Cavoryaco per se et eorum heredes et nomine quo supra et promiserunt de ~~rate~~ habitione, promiserunt et ratificaverunt in perpetuo d. Fradono predicto stipulanti et recipienti vice et nomine dictorum suorum filiorum tamquam heredum dicti d. Vecilli, in omnibus bonis mobilibus et immobilibus, presentibus et futuris per ipsum olim d. Vecillum legatis ut in suo testamento apparet, habere firmum et ratum excepto interclusis, parte Castri et burgi et brogli ac unius campi de Cavoryaco etc. promittentes pro se et nomine quo supra eidem d. Fradono stipulanti et recipienti vice et nomine dictorum suorum filiorum heredum dicti q. d. Vecilli in predictis perpetuam finem remissionem habere firmam et ratam etc. et non contra venire sub obligatione omnium suorum bonorum pro utraque parte, sub pena centum marcharum etc.

Vid. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

Item die, loco et testibus predictis. Super lite et questione vertente inter dictas partes nomine et occasione hereditatis olim d. Vecilli predicti occasione Castri et burgi et brogli ac unius campi, communiter et concorditer se compromiserunt in dd. Detalmum de Pers, in Pileo de Murucio et in Nicolussio de Villalta tamquam

r rogat. fideliter scripsi.

in arbitros amicabiles, et de iure prout eis videbitur expedire, promittentes dicte partes sub pena predicta non reduci ad arbitrium boni viri et dante dictis pro termino arbitrandi et sentenciandi usque ad octavam diem Resurrectionis Dominicæ.

A. D. MCCCLXVI ind. IV die XIII mensis Marcii. In Cavoryaco in domo d. Galacii. Presentibus Brandano de Faganea q. Mini, Pidrussio q. Zovati ambobus de Faganea, Nonissio q. Dussi de Zuchunico, Federico q. Berne de Pulcinico, Mathia q. Coradini omnibus de Cavoryaco testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis..

D. Nicolussius de Villalta, d. Detalmus de Pers arbitri et arbitratores et compositores supra lite et questione vertente inter dd. Galacium pro se et heredibus q. d. Nicolussii et Lodoycum q. d. Federici de Cavoryaco ex parte una et d. Fradonem q. d. Odorlici de Brugaco superiori procuratorem filiorum suorum Gabrielem et Tonium et Federicum heredum q. d. Vecilli de Cavoryaco nomine et occasione hereditatis olim dicti d. Vecilli ex parte altera, dicti arbitri auditis racionibus et allegacionibus utriusque partis, pro bono pacis et de voluntate et concordio inter dictas partes, volentes et consencientes dicte partes, affirmantes omnia et singula infrascripta: In primis

In primis quod dicti arbitri Dei nomine invocato sentenciaverunt, pronunciaverunt et ordinaverunt, quod predictus d. Fradonus vice et nomine filiorum suorum omnia et singula bona mobilia et immobilia, iuribus (sic), dominiis et aliis racionibus quibuscumque quod predictus olim d. Vecillus habebat in Cavoryaco et eius pertinenciis, quod predicti filii Fradoni habeant et teneant atque possideant occasione quacumque de omnibus bonis que sunt extra sisatum castri et burgi de Cavoryaco;

Item sentenciando quod predicti dd. Galacius et Lodoycus et heredes q. d. Nicolussi habeant et teneant atque possideant partem castri et burgi et brogli et campi que fuerunt olim dicti d. Vecillo atque vero in castro et burgo dicti loci et campi predicti ac brogli;

item sentenciaverunt et pronunciaverunt quod omnes tollette et expense facte per utramque

partes sint casse et vane et nullius valoris vel momenti;

item sententiaverunt et pronunciaverunt quod dicti dd. Galacius et Lodoycus vel aliquis eorum dare et solvere dicto d. Fradono stipulanti et recipienti vice et nomine dictorum suorum filiorum, de hodierna die ad unum annum proximum futurum marchas XXXIX denar. aquil. solvendarum in tribus terminis, pro quolibet termino marchas XIII; cum hac conditione et pacto expresso quod si dicti dd Galacius et Lodoycus vel aliquis eorum non dedisset XIII marchas den. dicto d. Fradono vel eius filiis in capite quatuor mensium, tunc predictus d. Fradonus seu filii sui habere debeat partem Castri et burgi ac Broyli et campi. Et si ipsi dedissent pecuniam in primo termino et solvissent in secundo termino, tunc in secundo termino non solvissent, tunc predictus d. Fradonus dare et reddere pecuniam dictis dd. ~~fratribus~~ Cavoryaco et in secundo termino ponere debet in tenutam dictorum bonorum; Item

item si in capite anni non solvissent ut supra, tunc habeat partem Castri ut supra, promittentes dicte partes omnia et singula in perpetuo habere firma etc.

A. D. MCCCLXXVI. ind. IV. die XVIII mensis Julii. In Castro de Cavoryaco, presentibus Ulvino de Faganea, Florino et Niclao q. d. Bernardi de Cavoryaco, Matia q. Coradini, et Leonardo q. Francisci omnibus de Cavoryaco testibus et aliis pluribus.

Domini Lodoycus, Luisius et Johannes fratres de Cavoryaco q. d. Federici ex parte una et Worlicus q. d. Galacii de Cavoryaco ex parte altera ad divisionem bonorum partis domus et burgi et campi; in primis miserunt sortem in parte domus usque ad signum per medium muri castellani, tanta ampla quod est palacium olim d. Federici cum broylo sito extra pontem in una parte cum pacto quod possit laborare supra muro q. d. Federici solvendo medium murum. In alia vero parte posuerunt partem domus Castri per medium, de signo assignato in muro et usque ad locum fissure in muro, tanta ampla quod est domus olim d. Federici, cum campo qui fuit olim dicti d. Vecilli; in secunda parte, que pars domus sita (est) prope murum olim d. Federici versus

rogatus fideliter scripsi

montes cum broylo predicto, devenit in parte dicti Vorlici, de quibus ipse fuit contentus pro sua porcione et alia pars devenit, videlicet pars domus sita versus solem occidentem usque ad fissuram cum campo predicto, devenit in parte dictorum Lodoyci et fratrum, de quibus ipsi contenti extiterunt habere pro eorum porcione. Supra quibus predicte partes per se et eorum heredes cum obligacione omnium suorum bonorum et refectione omnium dampnorum etc. vicissim unus alteri ad invicem predicte partes habere firmum etc. sub pena dupli etc.

Item contenti extiterunt facere partem broyli inferioris et partem broyli de furo (sic) dividere per medium et accipere partem quilibet eorum ~~prope eam~~ eam partem partem quod devenerit prope suum terrenum.

Nt. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1366, 4 ~~Maggio~~ Marzo. Soffumbergo. Lettera del Patr. Marquardo a Gottifredo della Torre dichiarandogli che le fabbriche da lui fatte nel Castello di Tricesimo, non gli saranno mai borsate.

Marquardus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha dilecto nobis nobili Gotfredo de la Turre salutem. Nuper fideli informatione didicimus quod in Castro nostro Tricesimi post tractatus et conventiones pridem inter nos et te habitos, domos aliaque ~~preditta~~ sumptuosa edificia fecisti et continue facis construi et fundari et quem de his, ut tenebaris, nec nobis inti-mare curasti, tenore presentium protestamur et protestando exci-pimus, quod expensas huiusmodi per te factas, ut proferetur, et fiendas in posterum, quantumcumque utiles et necessarie existant, petere non possis, nosque ad ipsarum solutionem minime teneamur. Tales autem litteras nostri sigilli impressione munitas ad cancellariam fecimus regi-strari, quarum presentatione lattori earum nuntio nostro iurato vel instrumento publico harum serie continenti dabimus plenam fidem.

Datum in Castro nostro Sofumbergi die IV Maii, anno domini MCCC LXVI.

Da Copia nei MSS. Coronini T. III, 34.

1366, [illegible] Tricino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Giovanni [illegible] Tricesimo, Bibl. [illegible]

A.D. 1366, [illegible] die 10 m. marcii [illegible] tino, Pietro [illegible] de [illegible] la Torre [illegible] Tricesimo [illegible] Marquardi Patriar. [illegible]

Marquardus Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarcha dilecto nobis Nobili [illegible] de la Turre salutem. Vos [illegible] fideli informatione didicimus [illegible] nostri Tricesimi [illegible] et mercimoniis [illegible] habitantes [illegible] edificia fecisti [illegible] et fundari [illegible] nec [illegible] terre [illegible] et [illegible] occupimus [illegible] huiusmodi parte [illegible] et [illegible] in [illegible] quod [illegible] et necessarie [illegible] potere non [illegible] solutionem minime [illegible] hos autem [illegible] in [illegible] cancellarium [illegible] inter eorum nuntio [illegible] vel instrumento publico [illegible] serie [illegible] plenam fidem.

Datum ~~[illegible]~~ nostro [illegible], die [illegible] marcii A.D. 1366 ind. IV.

Actum in burgo Tricesimi ante [illegible] in [illegible]

[illegible] rogatus fideliter scripsi

1366/7 30 Maggio. Udine. Marquardo patriarca d'Aquileja pubblica la tregua conchiusa coi Duchi d'Austria.

Nos Marquardus dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha. notum fore volumus universis Quod cum gloriosissimus princeps et dominus noster dominus Karolus divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus ac Boemie rex, attendens multiplicia guerrarum scandala atque discrimina diucius fuisse orta, ad presens quod durare inter Illustres et Excelsos Principes dominos Albertum et Lupoldum Austrie, Sthirie et Karinthie etc duces ex parte una et nos Patriarcham seu nostram Aquilegensem Ecclesiam nostrosque sequaces, auxiliatores, servitores et subditos ex altera, cupiensque inter dictos dominos duces ac nos ad dictam Aquilegensem Ecclesiam scandala guerrarum huiusmodi benigno et generoso removere affectu, et utramque partem ad tranquillum et votivum perpetue pacis statum perducere nos tamquam suum et sacri Imperii Principem et fidelem per suas patentes et speciales litteras necnon per sue maiestatis ambaxiatores solempnes scilicet, Religiosum et honestum dominum Rodulphum de Hoemburg ordinis sancte Marie hospitalis Jerosolimitani domus teotonice per Boemiam et Moraviam commendatorem ac Strenuum militem dominum Franconem de Pomorniczy ob hanc causam specialiter delegatos nuper requisiverit et monuerit, nobisque sub fidelitatis debito sacramento,

quo regalium ratione et temporalium nostrorum et dicte nostre ecclesie sibi et sacro Imperio astricti sumus arcius mandaverit, ut omni dictis dominis ducibus quos et quorum dominia omnia ad protectionem et defensionem suam benigno suscepit affectu, treugas puras et inviolabiles facere et inire sub eius nomine usque ad certum terminum deberemus. Nos de Cesaree maie-statis protectione et generosa conservatione semper confisi, volentes quod eiusdem Maiestatis requisitionibus, monitis et mandatis ut ex debito tenemur semperque in hiis et quibus-cunque aliis intendimus humiliter et cum omni reverencia obedire, Treugas huiusmodi puras et inviolabiles sub nomine et speciali confidentia eiusdem domini nostri domini Imperatoris pro nos, auxiliatores, fideles, subditos et sequaces nostros quoscunque acceptavimus, fecimus, contraximus et inivimus, atque tenore presentium acceptamus, facimus, contrahimus et inimus cum dominis ducibus et principibus antedictis eorumque omnibus et singulis fidelibus, auxiliatoribus, sequacibus, servitoribus et subditis seu cum Egregiis militibus dominis Friderico de Stubenbergh supre-mo Pincerna Ducatus Styrie et Conrado de Lyndeggs Marsalco curie dominorum ducum, eorum nomine et vice recipientibus et

ad hoc plenum et speciale mandatum per dictorum dominorum ducum patentes literas obtinentibus hinc ad proximum festum sancti Martini et ab inde ad unum annum tunc immediate sequentem integrum et completum, eodem die sancti Martini totaliter incluso, sub forma, clausulis, pactis et conventionibus infrascriptis, videlicet primo:

quod treugas huiusmodi usque ad dictum terminum teneamus et debeamus per nos et nostros, ut prescribitur, pura fide et sine fraude plene et inviolabiliter observare;

Item quod dictis treugis durantibus, dicti domini duces eorumque adherentes, sequaces, auxiliatores, mercatores et subditi ac nuncii cuiuscumque status et conditionis existant, equester et pedester per civitates, terras, loca, passus, dominia et districtus nostros quoscumque cum personis, bonis, mercimoniis et rebus eorum omnibus libere et secure negociari, mercari, inhabitare, ire, stare et redire valeant, salvis tamen mutis, pedagiis et iuribus nostris debitis et ante inchoationem presentis guerre, nobis et nostre Ecclesie dari et solvi consuetis.

Item quod treugis durantibus huiusmodi, non possimus nec debeamus aliquos ex subditis, servitoribus vel districtualibus dictorum dominorum ducum nobis quovismodo applicare vel assumere, nec de ipsis absque voluntate eorundem dominorum. Nos aliquatenus intromittere.

Item quod durantibus treugis omnia bona, castra, possessiones, iurisdictiones et iura quecunque et ubicunque sint per partes utrasque retenta, remaneant et remanere debeant apud tenentes et possidentes in illis possessione, conditione et statu prout et sicut ad presens manent et manere noscuntur.

Item quod nominatis treugis durantibus inter dictos dominos duces et nos ac subditos quoslibet utriusque partis, cessent et cessare debeant omnia et singula cuiuscunque generis gravamina et quelibet novitates.

Item quod omnes captivi utriusque partis usque ad dictum treugarum terminum debeant hinc inde sub cautione decenti sive possibili relaxari vel sub fide.

Item quod si in dictis capitulis vel parte ipsorum obscuritas vel dubietas aliqua quandolibet appareret vel ipsorum treugis durantibus aliquid de novo contingeret, tunc quidquid super hiis declaratum et terminatum extiterit, per dictum dominum Imperatorem a partibus utrisque adimpleatur et inviolabiliter observetur, sed nichil per partes interim penitus innovari debeat vel quandolibet attemptari. Promittimus enim tam treugas huiusmodi quam omnia et singula superius capitulariter distincta et expressa, pura fide et sine fraude per nos et nostros attendere, complere et inviolabiliter observare. In cuius rei testimonium presentes scribi iussimus nostri sigilli appensione munitas.

Datum in Castro nostro Utini, die penultimo Maii. Anno domini Millesimo tricentesimo sexagesimo sexto, Indictione quarta.

Dall'orig. nell'i. r. arch. di Stato in Vienna unito ad una traduzione tedesca. Repert. I.

1366, 11 Giugno. Nota di investiture di feudi di Sede dal Patr. Marquardo a vari Nobili e specialmente ai Signori di Savorgnano.

A. D. MCCCLXVI, ind. IV, die XI Junii. D. Patriarcha Marquardus investivit infrascriptos Nobiles de feudis ipsorum que promiserunt dare in scriptis infra XL dies, videlicet DD. Bellum, Tristanum, Franciscum et Federicum de Savorgnano pro se et aliis de domo eorum; D. Simonem de Cucanea, D. Andream de Utino; D. Odoardinum de Maniaco, D. Gulielmum de S. Daniele; D. Rizardum de Castello, DD. Nicolausium et Mainardum de Villalta, DD. Bertoldum et Polum de Murucio et D. Julianum de Ragonea et D. Julianum Brugnum.

DD. Tristanus et Franciscus fratresque egregii militis D. Federici de Savorgnano dederunt in scriptis feuda infrascripta. Primo Castrum Pinzani, Castrum Flagonee, Castrum Osopii et Castrum de Arijs cum omnibus eorum iuribus et pertinentiis. Item certa bona sub gastaldia Carnee posita. Item Castra Furni superioris et inferioris cum garito, muta et omnibus eorum iuribus. Item omnia eorum bona que habent in Villa de Tomaro (sic) de Carnea, similiter cum omnibus eorum iuribus et pertinentiis, salvis aliis de quibus clarum non habeant adhuc notitiam.

D. Federicus de Savorgnano recognovit se tenere in feudum habitantie Castrum de Cornegrado a D. Patriarcha Bertrando, de quo fecit instrumentum Gubertinus notarius. Refutavit et reddidit in manu D. Patriarche Bertrandi qui fecit dictum Castrum reedificari.

Copia nei MSS Concina T. III, 3.

1366 14 giugno [illegible]
[illegible] lettera [illegible]

8.

[illegible] XXIII [illegible]
[illegible]

A. D. 1366, ind. IV, die 14 iunii, actum in castro Glemone in Sala magna castri predicti Glemone, presentibus Ven. viro D. [illegible] Dei gratia Episcopo [illegible], nobilibus viris D. Francisco [illegible] de Savorgnano, D. [illegible] de [illegible], D. Nicolao de [illegible], D. [illegible] de [illegible], D. Stefano [illegible] et Ser Iacopo [illegible] de Civitate, ambobus. D. Iuliano [illegible], [illegible] Porta, [illegible] notariis [illegible] Serafini, [illegible] Tusso, [illegible], Nicolao de [illegible] omnibus [illegible] Glemona et aliis quampluribus.

[illegible] Rev. [illegible] Patris et D. D. [illegible] Dei gratia Patriarche Aquil. Iohannuttus filius q. [illegible] de la Villa et [illegible] filius [illegible] de Villa ambo de Glemona [illegible] et dicentes quod ex mandato Nobilis viri D. Francisci [illegible] de Savorgnano [illegible] Aquil. [illegible] Sede vacante [illegible] D. [illegible] Patriarche [illegible] hominibus et [illegible]

[illegible]

[illegible] nos Iohannutum et [illegible] cum [illegible] eorum [illegible]
[illegible] accessit, quod inimici et rebelles predicti de [illegible] [illegible] unde nos duo ac [illegible] locum deputatum [illegible]
[illegible], factum fuit quod vulnerati fuimus usque ad mortem et capti per [illegible] et conducti [illegible], prout est manifestum [illegible] qui tunc [illegible] Capitanei predicto [illegible] [illegible]

z rogat? fideliter scripsi

nelis
ntri
necess
Budrio
Budrio
[illegible]
[illegible]
[illegible] ptoldi
[illegible] nuciu
potest
[illegible]
hominibus
[illegible]
decursibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] nuciu
[illegible]
[illegible]
[illegible]
necesse
[illegible] ad
ipsorum
[illegible]
menta
[illegible]
sent [illegible]
Et ad obli
securitates
eorum [illegible]
in libera
corporatr
quorum [illegible]
dom eorum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fui

[illegible]
[illegible] [illegible] e [illegible]
[illegible] lettera
[illegible]
[illegible], una [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1366, 14 giugno. Gemona. Domande fatte al Patriarca Marquardo, da [illegible] di Gemona [illegible] prigionieri all'assedio di Ragogna, durante il Vicedominato di Francesco di Savorgnano, con Lettera italiana allegata. —

[illegible] di Ragogna, [illegible] Udine

[illegible] D. 1366, ind. IV, die XIV junii, actum in [illegible] Glemone in sala [illegible] predicte Glemone, presentibus venerabili viro d. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] d. Francisco [illegible] de Savorgnano, d. [illegible], d. Nicolao de [illegible], d. [illegible] de [illegible], d. Stephano [illegible] et ser [illegible] Bernardo de [illegible], d. [illegible], d. [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Sarassini [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] aliisque [illegible].

[illegible] [illegible] in Christo Patri et d. d. [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] [illegible] de la [illegible] et [illegible] filius [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. Francisci [illegible] de [illegible] [illegible] Aquilegensis [illegible] [illegible] memorie Reverendissimi [illegible] Patriarche [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Ragogna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et Ragogna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Ragogna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad unum locum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] parti [illegible] fuit [illegible] ad mortem ex

[illegible], et rebelles, et conducti [illegible] [illegible] cithara

[illegible], unde illi [illegible] tempore [illegible] [illegible]

dicto [illegible] [illegible] hanc [illegible] in parte

exteriori [illegible] [illegible].

Al [illegible] e del conseglio di Cremona [illegible] — [illegible] [illegible].

Gli regidori del comun di Cremona [illegible] per lo partito

[illegible] capitani de la [illegible] [illegible] tenor che

quel [illegible] mandasse per le arme e [illegible] Conte [illegible] Franchetto

e [illegible] [illegible] che [illegible]

[illegible] lor che [illegible] [illegible]

[illegible] al [illegible] di Parogo, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

Parogo [illegible] manca [illegible] che [illegible]

[illegible] intrambi due che [illegible]

[illegible] color di Regazzna; [illegible] [illegible]

tutti quel che [illegible] a [illegible].

Unde [illegible] per [illegible] Puricone [illegible]

[illegible] Francisco tunc temporis Vicarius [illegible].

1366, 20 ottobre. Parenzo. Fra Giovanni Vescovo di Parenzo fa ampla quietanza alla Abbadessa del Monastero di S. Stefano presso Parenzo, di quanto la stessa avea amministrato di ragione di quel Vescovato.

Da copia nel MS. Fontanini, Coll. Concina.

10

In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem MCCCLXVI, indictione VI, die XX mensis octobris, actum Parentii in domo habitationis infrascripte Domine Abbatisse que est apud Ecclesiam Cathedralem iuxta Canonicam, presentibus Venerabilibus Viris Dominis Presbiteris Nicolao q. Ser Bastian Archipresbitero Parentino, Antonio q. Menguli et Antonio q. Michaelis et Clerico Bertulino filio q. Ser Guidonis de Bononia habitante in Montona omnibus Canonicis Cathedralis Ecclesie Parentine testibus et aliis ad infrascripta vocatis specialiter et rogatis.

Ibique Reverendus in Christo Pater et Dominus Frater Joannes Dei et Apostolice Sedis gratia Episcopus Parentinus pro se et suis successoribus ac vice et nomine sui Episcopatus Parentini, fecit generalem finem et remissionem, quietationem et pactum de ulterius non petendo D. Phumie Abbatisse Monasterii S. Stephani de prope Parentio pro se et suis successoribus ac vice et nomine dicti sui Monasterii stipulanti et recipienti de omnibus et singulis que suprascripta D. Phumia Abbatissa Monasterii S. Stephani suprascripti habuerat pre manibus et administraverat de omni suprascripti Episcopatus Parentini, tam vini, olei et frumenti quam aliarum quarumcumque rerum tam in Parentio quam in Ursaria et in aliis quibuscumque locis, de quibus omnibus et singulis confessus fuerat idem D. Episcopus Parentinus per se et suis successoribus ac vice et nomine suprascripti sui Episcopatus Parentini dicte D. Phumie Abbatisse antedicte per se et suis successoribus

ac vice et nomine supraspripti sui Monasterii S. Stephani stipulanti et recipienti de antedictis rebus dicti sui Episcopatus Parentini per antedictam D. Abbatissam ut supra administratis ab ipsa nec ab eius successoribus per se vel per aliquam supra scriptam rationem administrationis a dicta D. Abbatissa vel ab eius successoribus usque in presentem diem non petere nec supra scriptam D. Abbatissam in aliquo nec eius successores occasione antedicta molestare per se vel per alium, nec molestari ipsam consentire aliqua ratione vel causa vel ingenio, de iure vel de facto sed ipsam et suas successores occasione predicta ab omni homine et universitate, collegio et communi per se et suos successores ac vice et nomine dicti sui Episcopatus Parentini legitime defendere, auctorigare et disbrigare sub obligatione omnium bonorum Episcopatus Parentini. Item dixit et confessus fuit idem D. Episcopus omnes et singulas res existentes in domo habitationis suprascripte D. Abbatisse videlicet lectum, cultram, linteamina, capse et omnes supellectiles ibidem exsistentes pleno iure spectare et pertinere ad Monasterium S. Stephani. Item IV vegetes de quercu plene vino, quarum singula est capax circa XX congiorum. Item unum doleum seu tinacium XXX vel XXV somariorum vel circa. Item duos caniselos (vel de caniselo?) et alia quamplura vasa que sunt in canipa ubi dicta D. Abbatissa vinum tenere est consueta, ita et taliter suprascriptas res spectare dixit ad suprascriptam D. Abbatissam nomine suprascripti Monasterii S. Stephani suprascriptus D. Episcopus Parentinus. Qui omnes et singuli qui ea D. Abbatissa tam viva quam mortua potius ius

haberent in dicto Monasterio quam suprascripta D. Abbatissa ipsi Domine Abbatisse inter ptis rebus profiteantur. In quorum omnium testimonium presens publicum iussit fieri instrumentum D. Episcopus Parentinus sub suprascripto millesimo, indictione et die et mense et suo Pontificali sigillo munimine roborari.

Ego Thomas filius q. Nicole de Bontadio de Utino publicus imperiali auctoritate Notarius et Iudex ordinarius his omnibus interfui et rogatus subscripsi.

1366. 15 Novembre. Fagagna: Gli eredi di d. ~~[illegible]~~ Vecelo di Cavoriaco si accordono di fare pro rata il servigio militare di cavalleria al Patriarca. II Stamp. 1898

11 3

A. D. MCCCLXVI. ind. IV. die xv mensis Novembris. In Cortina S. Jacobi prope Caniparum olim Blasuti, presentibus dd. Nicolussio q. d. Federici de Villalta, Francisco q. d. Petri de Cergneo, Macoro q. d. Turci, Jacobo q. d. Pisuli, Nicolao q. d. Ingalpretti omnibus de Fagaena, Johanne dicto Vercio, Nicolao dicto Cravato de Fagaena testibus et aliis pluribus.

Domini Lodoycus q. d. Federici et Worlicus q. d. Galaini de Cavoriaco ex parte una et d. Fridricus de Bragaco superiori pro se et procuratorio nomine filii sui inter alia pateverunt quod predicti Lodoycus et fratres et Worlicus pro rata contingente olim d. Vecilli de Cavoriaco et fratres et predictus d. Fridricus pro sua parte de parte olim d. Vecilli de Cavoriaco, perpetualiter teneantur solvere Cavallariam domino Patriarche etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. not. Udine.

... et rogatus fideliter scripsi.

III.

1366. 17 Novembre. Capriano. D. Mainardo di Villalta compra la parte del castello di Capriano e di beni già del q. d. Vecillo di detto luogo e tutta dalla d. Niculusso e da Vorlico q. d. Galacio di Capriano. Stamp. 1818

A. D. MCCCLXVI. ind. IV. die XVII mensis Novembris. In Cavoryaco in domo d. Henrici infrascripti. Presentibus dd. Lodoyco et Iohanne fratribus q. d. Federici de Cavoryaco, Odorlico dicto Fradono et Gabriello eius filio de Brogano superiori, ... etor q. d. Simonis de Pulcinico, Francisco q. d. Coradello de S. Daniele, Artuico filio d. Ottoboni de Targotto et Zuffo de dicto loco q. Mauri et Iohanne q. Meynardi de Cavoryaco et Leonardo portonario et aliis pluribus.

D. Catarussa uxor olim d. Nicolussi de Cavoryaco et d. Henricus q. d. Pantulfi de Cavoryaco tutores et tutorio nomine Viellus (sic) filii olim dicti d. Nicolussi de Cavoryaco et Worlicus q. d. Galacii de Cavoryaco suo proprio nomine precio et foro XXXI marcharum denariorum novorum aquilegensis monete quod tot contenti et confessi fuerunt se habuisse et integre recepisse a d. Meynardo q. d. Hendrincii de Villalta, renunciando exceptioni non dati, non recepti dicti precii tempore huius contracti etc. pro se suisque heredes vendiderunt et tradiderunt eidem d. Meynardo per se etc. iure proprii medietatem dominis domorum sitorum in Castro de Cavoryaco cum medietate de omnibus territoriis sitis in dicto Castro, que bona fuerunt olim d. Vecilli de Cavoryaco. Cuius domus hii dicuntur confines: a duobus lateribus possident heredes q. d. Federici de Cavoryaco, ab alio latere est Comunitas dicti Castri; item medietatem partis que fuit olim d. Vecilli burgi versus montes cuius hii sunt confines, ab uno latere possident heredes dicti q. d. Federici, ab altero latere possidet dictus Vorlicus; item partem burgi versus Faganeam, medietatem cuius fuit olim dicti d. Vecilli, cuius hii sunt confines, ab uno latere possideat heredes dicti d. Federici, ab altero latere possidet dictus Vorlicus; item burgum quod fuit olim d. Vecilli situm extra burgum de Cavoryaco cuius hii sunt confines, ab uno latere possident heredes q. d. Nicolussi de Cavoryaco cum parte presas (sic) et paluti et partem territorii que est melarium qui pertinebat dictis venditoribus et medietatem olim d. Vecilli, cum fructis, dominiis et cum omnibus iuribus pertinentibus dicte parti Castri, de celo usque ad abissum etc. ad habendum, tenendum, &

melis
petra
noctte
Budrio
rudrio
itutate
utilit
ni ptoldi
in mem
potest
in oibus
diminibus
corrigentes
decursibus
cuiuslibet
prelibat
oibus nunc
ex bussuling
iure. Ill
pro et deo
necessitatis ad
et ipsorum
utendum
amenta
singula
sent si
Et ad obli
et securitatis
de eor
era libera
tes corporalis
quorum infest
pro dom eor
in pdendo
in iudicio sisti
e mobilium
furdini.

Et ego Joannes de Magistri Canovetti [illegible] imperiali auctoritate notarius predictis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi

possidendum, dandum etc., constituentes dicti venditores eidem emptori possidere etc.; promittentes dicti venditores corporaliter possidere etc. per se et eorum heredes cum obligatione omnium suorum bonorum etc. et refectione omnium dampnorum etc. eidem d. Meynardo et cui dare voluerit stipulanti, dictam venditionem eidem emptori et eius heredibus in perpetuo habere firma etc. sed bona predicta manutenere, auctorizare etc. sub pena dupli etc. et ea soluta vel non etc. Veniens tenute dictus d. Fradonus; et ibi in presencia dictorum testium et mei notarii prefatus d. Fradonus posuit dictum d. Meynardum in tenuta, capiens portam Castri, aperiendo et claudendo secundum usum in tenuta dicti Castri.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

... ... q. ancretico

1366 22 Nov. Pers
rinnovo di d. Luisa di
Butrio moglie del sign.
Belardino di Pers, un
suo mando per vendere
l. sua parte del Castello
di Butrio.
Da detta Signora altra Pro-
cura generale al d.° Belardino.

13

Anno Domini Millo [illegible] [illegible] in [illegible] quarta die [illegible] mensis
Novembris [illegible] [illegible] [illegible] Gualt. [illegible] et Jacobo ol. Nicolai petri
bellari ol. [illegible] Drusilio ol. Drusij [illegible] [illegible] in pers, testibus et aliis pluribus vocatis
et rogatis. Nobilis ac honesta mulier dna Luisa filia ol. dni bufulini de Budrio
uxor dni belardini de pers. nec non Jacobus ol. dni Nicolai Chacteri de Budrio
non per errorem seu aliquam circumventionem set sponte ac motu proprio de volutate
et consensu dicti dni belardini eius mariti, omnibus modo via et forma quibus melius et utilius
potuerunt, fecerunt ordinaverunt ac constituerunt dom belardinum filium ol. dni ptoldi
de pers ibidem presentem et hoc mandatum in se sponte suscipientem, eorum certum nuncium
actorem factorem negociorum gestorem et procuratorem legitimum et quidquid melius esse poterit
Specialiter ad vendendum et tradendum, totam eorum partem Castellarij de Budrio cum omnibus
terris et possessionibus suis sitis in cunctis partibus de Budrio. cum burgys domibus sedminibus
donealibus, curijs, hortis bauarcijs: braydis, campis, pratis, siluis, pascuis terris cultis
et incultis, Garito, Venationibus, piscationibus. Ripis. fossatis. aquis et aquarum decursibus
sitis in cunctis partibus de Budrio. nec non totam eorum partem Vnius Domus site in ciuitate austrie
et totam eorum partem Vnius brayde site in pertinentiis dicte terre ciuitatis austrie. Et generaliter omnia
alia eorum bona ubicumque situata reperirentur uel [illegible] quascumque personas quibus nominibus nuncu-
pentur, Vbicumque essent aut reperirentur esse que predicta bona omnia fuerunt ol. dnorum bufulini
et Nicolai chacteri de Budrio ipsis constituentibus pertinentibus et spectantibus de iure. [illegible]
p. et illis personis cui et quibus dicto procuratori melius placuerit et videbitur pro eo precio quo dicto
procuratori utilius videbitur. nec non unum instrumentum et plura instrumenta venditionis si necesse
fuerit faciendum Cum captis renuntiationibus et omnibus necessarys clausulis oportunis ad
sensum sapientis. emptori possessionem et possessiones ipsorum bonorum et cuilibet ipsorum
tradendum. precium recipiendum. et de ipso finem et remissionem faciendum. renuntiandum
omnibus et singulis iuribus beneficys spectantibus et pertinentibus ipsis constituentibus. Iuramenta
eorum nomine et pro ipsis in animam ipsorum constituentium faciendum. Et generaliter omnia et singula
faciendum et procurandum in predictis et circa predicta que ipsi constituentes facere possent si
personaliter interessent et que quilibet uerus a legitimus procurator facere posset. Et ad obli-
gandum bona dictorum constituentium pro manutentione dictorum bonorum, securitatem et securitates
prestandum si necesse fuit et recipiendum. Dantes et concedentes dicti constituentes dicto eorum procura-
tori in predictis et circa predicta et quolibet predictorum plenum liberum et generale mandatum cum plena libera
et generali administratione et pleno mandato. Promittentes atque iurantes dicti constituentes corporaliter
ad sancta Dei euangelia pro se eorumque heredes michi notario infrascripto stipulanti et recipienti vice et nomine omnium quorum interest
interit seu interesse poterit perpetuo firmum ratum habere tenere et obseruare omne id et quidquid per dictum eorum
procuratorem actum factum et procuratum fuit in predictis et circa predicta et quolibet predictorum tam in perdendo quam
in lucrando: Releuantes dictum suum procuratorem ab omni onere satisdationis et promittentes de iudicio sisti
et iudicato soluendo cum omnibus suis clausulis Sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum mobilium et
immobilium presentium et futurorum. Actum in castro de pers in domo habitationis dicti dni Belardini.

Et ego Johes ol. magistri Laurentij de Vtin Imperiali auctoritate notarius predictis hijs omnibus interfui
et rogatus fideliter scripsi.

Anno Domini Millesimo trecentesimo sexagesimo sexto Indictione quarta Die vigesimo secundo mensis novembris
presentibus Iohanne dicto blacho olim Guetti, Iacobo olim nicolai petri, bellaro olim petri et drinsio olim
drinsii predictis omnibus de pers testibus et aliis. Nobilis et honesta mulier domina Lyuissa olim
domini Busulini de Budrio uxor domini balardini de pers, cum voluntate et consensu dicti
domini balardini eius mariti ibidem presentis et consentientis et Iacobus olim domini Nicolai Charte
de Budrio omnibus modo via et forma quibus melius potuerunt fecerunt constituerunt et
ordinaverunt predictum dominum balardinum olim domini ptoldi de pers ibidem presentem et hoc
mandatum in se sponte suscipientem, eorum certum nuntium et procuratorem legitimum specialiter
et generaliter in omni causa lite et questione quam vel quas habent vel habituri sunt occasione quacumque
vel causa, cum quacumque persona tam in agendo quam in defendendo Coram Reverendissimo in Christo
patre et domino domino Marquardo Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis patriarcha dignissimo et coram
quibuscumque eius vicariis et officialibus et coram quocumque alio Iudice. Ad agendum
petendum defendendum unum et plures loco sui substituendum et in se revocandum Iurandum
compromittendum. Et generaliter omnia et singula faciendum que merita causarum exigunt et
requirunt et que ipsimet constituentes facere possent si personaliter interessent. Pro-
mittentes ac corporaliter iurantes ad Sancta Dei evangelia michi notario ut publice persone
stipulanti nomine et nomine cuius interest vel interesse posset habere ratum et firmum quicquid
dictum procuratorem vel aliquem ab eo substitutum vel substituendum, actum factum et procuratum
fuerit in predictis et quolibet predictorum tam in perdendo quam in lucrando. Relevantes dictum
procuratorem et quemlibet ab eo substitutum vel substituendum ab omni onere satisdationis
de iudicio sisti et iudicatum solvi in omnibus suis clausulis Sub ypotheca omnium
suorum bonorum. Actum in pers in domo habitationis dicti domini balardini

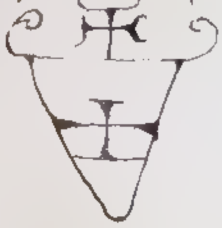

Et ego Iohannes olim magistri Laurentii de Utino Imperiali auctoritate
notarius predictis hiis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi.

1366. 1 Decembre. Pisino.

Investitura feudale data dal Alberto Conte di Gorizia a Pietro di Strassoldo (non de' Nobili).

Nos Albertus Comes Goritie et Tyrolis nec non Comes Palatinus Karinthie, Sithaun (sic), Aquilegiensis, Tridentine et Brixinensis Ecclesiarum Advocatus universis ad quos presens pervenerit, declaramus quod veniens ad nostram presentiam honorabilis Petrus de Strassoldo, humiliter se petivit investire de singulis feudis que progenitores sui habuerunt a nobis et a domo Goritie. Cuius precibus inclinati, recepto ab eo fidelitatis homagio, ipsum recipientem pro se et heredibus et amicis suis de Strassoldo investivimus de omnibus feudis que habent a nobis quocumque nomine censeantur, ad habendum, tenendum, perpetuo possidendum nostrorum feudalium iurium sine damno etc. In cuius rei testimonium presentes appensione nostri sigilli iussimus muniri.

Datum et actum in castro nostro Pisini die prima Decembris. Anno domini MCCCLXVI.

(manca il nome del Notajo)

Da copia nel Vol. Apographa Jo. Jos. Liruti, Doc. 421

Bibl. Civ. Udine.

1366, 20 decembre. Gemona. Nicolò q. ser Gamoretto di Buja restituisce alla Camera della Chiesa di S. Lorenzo di Buja sei marche di soldi per conto di 100 lire avute in prestito per tenere un ospizio pei forestieri in Buja.

Ms. VIII Colleg. Barnaba p. 235.

A. D. MCCCLXVI, ind. IV, die xx decembris, Glemone in baiarzutto ante domum habitationis olim Philippi Cuche, presentibus Mainardo notario, Marco et Antonio fratribus de la Massaria, Aluisio de Artanech, Iacuto Furtini, Iacuto de Buia et aliis vocatis. Cum ser Nicolaus q. ser Gamoretti de Buia habuisset mutuo a Comune et hominibus de Buia sive a camerario S. Laurentii Plebis de Buia sive aliis camerariis centum libras denariorum ut scriptum est manu Culloni notarii de Utino habitans ad presens Glemone cum velle et consensu domini nostri D. Marquardi Patriarche Aquilegensis causa tenendi hospitium pro forensibus in domo sua in Buia, qualiter dictus D. Patriarcha dispositus erit in castro permaneret et forenses non haberent ubi habitare per honorem Domini et utilitatem vicinorum sic fuit deliberatum dicto Nicolao concedere. Iunc quod Zottus q. Leonardi de Diel de Buia camerarius camere ad presens S. Laurentii Plebis de Buia et pro tota Comunitate Buie propria promisit de rato et habere plenum mandatum in eorum Vicinantia coram dictis testibus fuit ibidem contentus recepisse ab Antonio filio dicti ser Nicolai q. ser Gamoretti sex marchas denariorum aquilegensium de dicto debito centum librarum denariorum aquilegensium, renuncians nominibus supra (sic) exceptioni et tempore huius contractus et de dictis sex marchis receptis et de residuo ad dictam summam centum librarum, non dampnis et expensis usque in hunc diem, nominibus

quibus supra fecit pro se, dicto Comune et dicta camera dicto Antonio Sti-
cciati pro dicto suo patre perpetualem finem remissionem
cum obligatione omnium bonorum dicti Comunis et Camere
presentium et futurorum et refectionibus damnorum et interesse
litis et non contrafacere sub pena dupli eius de quo questio move-
retur minus quinque soldorum (?), qua soluta vel non presens
instrumentum etc. et fuit rogatum [?] esse cancellatum.

Desfrutto di Leonardo di Gerisiggia rogato in Gemona.

Copia con omissioni.

1366, 21 dicembre. Buja. Spese incontrate nell'edificazione del castello di Buja.

~~Dal vol. xxx, ... Archivio notarile~~. Francesco de Rodulfis notajo di Udine, Arch. Not. Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXVII, indictione IV, die lune XXI decembris, actum in Castro Buie ante Palatium, presentibus nobilibus viris Dominis Johannato de Sancto Daniele, Bartholomeo filio D. Dictalmi de Peus, Tomado filio Franceschini de la Villa habitante in Glemona, fabro de Tulmetio, Colono de Ucmo et aliis pluribus. Coram sapienti viro D. Johanne de Monticulis iurisutriusque perito Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri D. Marquardi Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi, in temporalibus Vicario generali ac amico ad infrascripta pro parte eiusdem ~~ipsius~~ D. Patriarche electo, in presencia Juliani Bragni ac .... eius nepotis et filii quondam Martini, per me Franciscum notarium q. Tomasii de Rodulfis de Utino, delatum fuit sacramentum infrascriptis Magistris, In primis M.° Jacobo del Fango Utini habitanti, Stephano arcario de Utino, Leonardo Stolfi de Utino, M.° Paulo marangono de Glemona, M.° Egidio muratori de Artenea, M.° ~~Nergano~~ Jorio muratori de Artenea, Johanatto muratori de Artenea, M.° Jorio muratori de Campiformio et Covassio muratori de eodem loco, qui remoto timore, amore, odio, prece et precio bona fide et sine fraude, nullo habito respectu ad comodum sive incomodum dict. D. Patriarche et eius Ecclesie, nec Juliani prefati et eius nepotum mensurabunt et stimabunt murum constructum per dictum Julianum in dicto Castro Buie et opera de lignamine et omnia et singula

per dictum Zulianum constructa et edificata. Qui omnes magistri supradicti tactis Scripturis corporaliter iuraverunt ad sancta Dei evangelia ~~iuraverunt ad sancta Dei evangelia~~ mensurare et extimare ut supra declaratum est.

In primis quidem ~~in primis~~ murus Ziioni ~~.......... capit 182 1/3 : item~~ murus a parte interiori Palacii .... passus 40 1/2 : item murus vero Turris prope murum Ziioni passus tres ....

Reliqua vero laboreria alia in dicto Castro facta tam de lignamine et tegulis quam de ferris in Palacio novo et vettori .... cum duabus scalis lapideis et cum una area extra Castrum .... pontem .... quinquaginta marchas denariorum. Reparacionem vero Turris in facie una .... extimaverunt in quinque marchas denariorum aquilegensium.

In primis quidem murus Gironi in sex mensuratis partibus capit in summa passuum Comunis Glemone CLXII passus et unum tertium passus, quarum quidem sex mensurarum in prima fuerunt passus XL, in secunda mensura passus XXI, in tertia mensura passus 41 et tertium unius passus, in quarta mensura passus XVIII, in quinta passus XXXIV, in sexta vero et ultima sunt passus XVIII.

Item murus a parte interiori palacii in duabus mensuratis partibus capit in summa passus XL et medium, quarum mensurarum in prima fuerunt passus XI et medius et in secunda fuerunt passus XXIX.

Murus vero Turris prope murum Gironi stimatus fuit passus tres secundum dicebat idem Julianus qui deceptus erat in summa ista de aliis tribus passubus et medio, iuxta stimam et mensuram alias factam.

Item die martis XXII predicti mensis Decembris, in vinea Nicolai Cagniz de Buya, coram supradicto D. Johanne amico ut supra et Bartholomeo de Pers pro parte Juliani ibidem electo amico, Magistri supradicti habita primitus matura deliberatione et respectu ad locum et expensas communiter et concorditer stimaverunt passum quemlibet muri Gironi et Turris in duabus marchis denariorum...

area ibi extra Castrum, cum uno palumbario ibi similiter prope constructo, pontem cum aliis quibuscumque ad hoc

Mp spectantibus, prefati Magistri stimaverunt in CL marchas denariorum.

Reparationem vero Turris in facie una, Magistri omnes prefati stimaverunt in quinque marchas denariorum aquilegensium

162.
81
243
150
293

1\. [illegible] Bartolomeo [illegible] Abate Giovanni di [illegible] in [illegible]
Giovanni [illegible] del fudo di un [illegible] [illegible] fra
[illegible] in [illegible] [illegible] consigli.
([illegible] 90)
[illegible] [illegible] [illegible] tre [illegible]

[illegible] ind. die xii mense [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] contrata [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Jacobo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q. Bonaventure [illegible] [illegible]
q. [illegible] [illegible] testibus et [illegible].

[illegible] [illegible] Rev.o in Christo Patre et D. D. [illegible]
[illegible] abatis [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] tanquam [illegible] dominus [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui [illegible] erant [illegible] ab abate [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] dare [illegible] [illegible] domino
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] festivo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] facere ipsi domino [illegible] fidelitatis de
[illegible] iuramentum, [illegible] dare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
D. Abas [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
legitime [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidelitatem iuramentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

1100

1367, 12 gennajo. Albona. Quei di Albona approvano i patti stipulati col Marquardo del Patr. d'Aquileja.

Hica.

17

In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis Domini Millesimo Tricentesimo Sexagesimo Septimo; Ind. quinta, Die duodecimo Januarij. Actum Albonæ in Ecclesia Sanctæ Mariæ dicti Loci: Præsentibus Nobb. Viris Dnis Odorico Milite de Cucanea, Castrono de Savorgnano, Rizardo de Castello, Vuarnerio de Manzano, et Antonio Notario infrascripto, et alijs. Ibique ad instantiam, et requisitionem Nob. Viri Dni Nicolai de Maniaco, Rmi in Christo Patris, et Dni Dni Marquardi Sanctæ Sedis Aquileiensis Patriarchæ Maniscalci pro dicto Dno Patriarcha, eiusque Successoribus, et Ecclesia Aquileiensi recipientis, Dominicus Flanizza Judex dicti Loci, et Universitas dicti Loci ad sonum Campanæ iuxta morem suum hijs spetialiter congregati, matura deliberatione habita, Laudaverunt, ratificaverunt, et nomine dicti Communis approbaverunt in omnibus, et per totum quascumque Conventiones, pacta, et Capitula inter ipsum Dnum Patriarcham, et Lauricam, ipsiusque Nepotem dicti Loci, de voluntate quatuor pro dicto Comuni electorum die hodierno inita, et facta, scriptaque per D. Antonium, et me Notarium infrascriptum, seque, et dictam Comunitatem communiter, et divisim obligaverunt ad omnia, et singula in ipsis Capitulis, et pactis quomodolibet dinotata in omnibus, et per totum; Et si quo tempore contrafacerent, pacto expresso voluerunt pœnam incurrere, quæ dicto Dno Nro, et suis Successoribus videbitur pro voluntatis sibito opportuna etc.

Et Ego Nicolussius quondam Domini Zirbini de Utino Imperiali auctoritate Notarius

Not.s, & dicti Dni. Patris Scriba p(re)dictis interfui, & rogatus

S. N. cum infrascripto Antonio scripsi, & publicaui, meumq: Signum apposui consuetum &c.

Ego Antonius q. Guilli de Nasimpatibus de Imola Imp.li auctoritate Not.s, & d. Cois Albon. Scriba p(re)dictis omnibus

S. N. interfui, & rogatus m.u subscripsi, Signumq: meum apposui consuetum &c.

Exemplum utrasque cum omnibus in eo contentis ex alio consimili authentico in pergamena existente penes Nobb. Dnos Petrum Ant.m, et Fratres de Maniaco, ego Dominicus Brandolisius Not.s Maniacen. V. A. med.te aliena mihi fida manu sic veg. fid.r exemplari, et facta incontract.e cum originali concordare inueni, ideo me subscripsi, et solito Tabellionatus signo roboraui

Die 10. Iunij 1710. Indict.e 3.a –

1364, 21 Febbrajo Cividale. Il Gastaldo si offre di sottostare a punizione, se il Consiglio può provare che egli abbia fatto per danari fuggire un prigioniero.

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale. Colleg. Portis, orig.

Anno 1364, ind. II, die XXI mensis Februarii in Civ. Austrie sub domo Comunis nova; presentibus providis viris Jacobo Bernardi, Jacobo Ribis, Rodulpho q. D. Johannis de Portis, Paulo q. Francisci, Egidio M.ri Johannis Phisici omnibus de Civitate predicta testibus et aliis.

D. Nassinguerra filius D. Henrici dicti Gezis habitans in Civitate predicta et Gastaldio Austrie predicte in pleno Consilio ibidem ad sonum campane ut moris est solempniter congregato, contentus fuit quod, si reperiri possit quod Gregorius Faber filius Varnerii de Porta Brossana Civitatis predicte per denarios fugerit de carcere ipsius D. Gastaldionis, Consilium et Comune Civitatis predicte eum punire possit, aliter autem et alio modo non.

di[illegible]
-se[illegible]
in[illegible]
er[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dic[illegible]
[illegible]
et [illegible]
pr[illegible]
[illegible]
[illegible]
am[illegible]
on[illegible]
e[illegible]
[illegible]

1366, 8 marzo. Grado. ~~Il Patriarca~~ di Grado dichiara ai rappresentanti del Monastero di Belligna, del Capitolo e del Comune di Aquileja che le isole di Domina e di Centenaria appartengono al Patriarcato di Grado.

21

[MCCCLVI], in memor. VII. 83. R. Archiv. di Stato, Venezia.

[~~MCCCLVI~~ LXVI] die VIII intrante mense martii in Grado presentibus discretis viris presb. Laurentio primicerio ecclesie Gradensis, ser Alberto et ser Gerlo Gabo de Grado, Falcho et Francisco famulis infrascripti D. Patriarche ac Martino q. Stephani de Aquilegia et ser Nicolao Marango de Venetiis testibus rogatis et aliis.

Ibique coram reverendo in christo patre D. Dominico Dei gratia Patriarcha Gradense comparentibus et constitutis discretis viris fratre Martinus monachus monasterii de Belligna asserens se sindicum et procuratorem ac specialem ambaxatorem venerabilis patris .... Abbatis dicti monasterii pro se et dicto monasterio et presb. Gasparo Mansionarius ecclesie aquilegensis asserens se sindicus, procurator et ambaxator specialis DD. Decani, canonicorum et capituli Aquilegensis nec non Nicolaus Guilleloni et Henricus q. D. Pellegrini de Aquilegia asserentes se sindicos et procuratores ac speciales ambaxatores et nuncios potestatis, consilii et comunis civitatis Aquilegie, omnes predicti proposuerunt et dixerunt quod ipsi missi et destinati erant ex parte prefatorum dominorum suorum ad ipsum D. Patriarcham et quod ~~ipsi~~ scire volebant ab eodem si verum est illud quod ad aures dictorum

Dominorum suorum nuper pervenit, scilicet quod dictus D. Patriarcha intraverat tenutam et corporalem possessionem insularum Domine et Centenarie et si ipse D. Patriarcha acceperat dictam tenutam propria auctoritate vel cuius auctoritate et tunc dictus D. Patriarcha respondit ~~dictarum insularum~~

eisdem quod non intraverat nec acceperat tenutam dictarum insularum modo de novo quia non expedit intrari tenutam de re propria sicut est de dictis insulis, quarum tenutam et possessionem semper habuit ipse et sui predecessores nomine patriarchatus Gradensis tam nomine proprietatis quam possessionis et quod ipse volebat tenere et possidere dictas insulas Domine et Centenarie tamquam suas et iuris dicti patriarchatus Gradensis quia omnes insule ut habetur antiquas scripta et cronicas que sunt circumdate aquis salsis et littora sunt de iure dicti patriarchatus Grad.

Et hanc responsionem dedit dictus D. Patriarcha Gradensis dictis ~~sibi~~ se asserentibus ambaxatoribus et nuntiis presentibus testibus suprascriptis et me Gerardo de Bocha de Rena canonico gradense quod debeo si expediet de huiusmodi responsione dicti D. Patriarche facere publicum instrumentum.

1367 3 aprile: Ducale che quei di Portogruaro non dabbano pagare pe le bollette e fieno

1367, Littera Ducalis dominii supra gratia concessa hominibus Portusgruarii quod non debeant solvere aliquid pro bulletis et feno.

Comparuit noviter coram nobis quidam ambaxiator Comunis et hominum Portusgruarii, asserens quod homines sive qui portant mercationes de Venetiis Portumgruarium cum bulletis venetis, gravantur solvere unum soldum in Caprulis pro bulletis, que sibi fiunt ibidem et quod per formam partis infrascripte capte in Consilio de XL. MCCCXIII, die XVII decembris isti pro dictis bulletis nihil solvere debent, quare examinata dicta parte habemus quod iustum petant et ideo scribimus et mandamus vobis quatenus de dictis bulletis nihil tolli permittatis et ipsam partem servetis et servari inviolabiliter faciatis et ad futurorum memoriam faciatis in actis vestri regiminis registrari. Dixit insuper dictus ambaxiator quod aggravatur in solvendo unum soldum feni sui quod ipsi habeat in partibus de Montulli, quando mittunt ipsum sursum ad Terram Portusgruarii, unde scribimus vobis quod non permittatis eis fieri aliquam indebitam novitatem.

Tenor dicte partis talis est, videlicet: MCCCXIII, die XVII Decembris captum in Consilio de XL. Cum probatum sit quod consuetudo semper fuerit quod illi qui vadunt cum mercationibus et rebus Portumgruarium accipiunt bulletam in Caprulis a ponte et istud factum de bulletis fuerit alias suspensum et nunc dicta consuetudo sit aperte probata, capta fuit pars quod ipsa suspensio seu mandatum et quod captum fuit revocetur et reducatur factum ad primum statum scilicet quod teneantur accipere dictas bulletas, sed iniungatur in capitulario Potestatis Caprularum presentis et futurorum, quod de ipsis bulletis nihil tolli permittant aliquo modo et quod teneantur homines statim sicut venerint Caprulas omni hora de die et de nocte facere expediri.

Datum tertio aprilis, V indictione.

Dal vol. Ms. Statuta Terre Portusgruari p. 140 Bibl. Florio in Udine.

1v

Pirona 898

1367. 23 Aprile. Udine. I Consorti di Caporiacco accordano che Fradonio di Brazzacco abbia la sua parte di Signoria nel castello di Caporiacco da lui ereditata.

2.

A. D. MCCCLXVII. ind. VI. die XXIII mensis Aprilis. In Utino in Sulespin d. Christofori. Presentibus dominis Nicolusso q. d. Federici de Villalta, Meynardo q. d. Mardrincii dicti loci, Vecillo q. d. Rodulfi, Nicolao q. d. Ingalpretti et Jacobo q. d. Rizuli omnibus de Fagana testibus et aliis.

Cum lis et questio esset inter d. Lodoycum pro se et fratribus suis de Cavoryaco ex parte una et d. Fradonum de Bragaco superiori ex parte altera nomine et occasione segnorie et dominii tangentis dicto d. Fradono seu eius filio occasione hereditatis olim d. Vecilli de Cavoryaco, supra quibus occasione (sic) ipse ser Fradonus assignasset terminum sexta seu sfforcio a dictis dominis Lodoyco et fratribus occasione dicti Giriti, de quibus prefatus d. Lodoycus suo proprio nomine et Vorlicus q. d. Galacii de Cavoryaco per se et procuratores d. Luysi fratris ipsius d. Lodoyci, ut dicebat, et se obligantes quod predictus d. Luysius omnia infrascripta habebit firma non per circumvencionem aliquam vel errorem vel metum, sed de plena scientia et animo, de novo pactuerunt et concordes fuerunt insimul, quod predictus d. Fradonus et sui filii perpetualiter habeant et teneant atque possideant omnem signoriam et giritum in Cavoryaco et in eius pertinen=ciis per eundem modum et formam quod dictus ser Vecillus habebat, affirmantes sentencie late per dominos Nicolussium et Detalmum de Pers, prout patet in publico in publico instrumento sen=tencie notato manu mei Johannis notarii et omnes terminos per ipsum ser Fradonum sint cassi et vani et nullius valoris, promittentes dicte partes vicissim per se etc. unus alteri ad invicem om=nia et singula pacta habere firma etc. sub pena dupli de quo questio moveretur etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1367, 20 maggio. Cividale. Il nob. Doimo di Castello investe Asquino q. d. Brandolisio di Attems di feudi in Castello [illegible]

Gio. q. Guglielmo di Cividale not. (Copia antica nel Vol. 40 Arch. Frangipane).

A. D. MCCCLXVII, ind. V, die XX mensis maii, in Civ. Austrie super platea publica apud domum Communis Civitatis predicte, presentibus Philippo q. D. Joannis de Portis de Civitate, Federico q. D. . . . de Castello Porpeti, Preogna q. D. Francisci militis de Stroiavacha, Pertholdo q. D. Stephani de Manzano, Varglerio ? q. D. Philippi de Castellerio, Suitio q. D. Candid, Adalpreto notario et Vidrando fratribus q. Maynardi omnibus hiis tribus de Civitate predicta testibus et aliis.

Providus vir Asquinus q. D. Brandolisii de Attimis pro se et Thomasio eius fratre et Andrea eius nepote q. D. . . . sui fratris et Jacobo et Bartholomeo fratribus q. D. Francisachi de Attimis suis consanguineis et tamquam maior de domo accedens ad presentiam nobilis viri D. Doymi vel D. Odorici de Castello Porpeto tamquam maioris et senioris de domo sua de Castello, exposuit dicens et instanter petivit .s. prefatus D. Doymus tamquam maior de domo de Castello seu eum Asquinum tamquam maiorem et seniorem de domo sua de beat investire iure feudi de bonis infrascriptis, que bona quondam D. Brandolisius pater ipsius Asquini et illi de domo sua habuerunt et recognoverunt a dominis de domo de Castello Porpeti iure recti et legalis feudi. Qui D. Doymus tamquam maior de domo

ma pro se et fratribus suis et nepotibus et omnibus de domo sua de Castello prenominatum Asquinum tamquam maiorem de domo sua pro se et omnibus de domo sua recipientem de ipsis bonis infrascriptis iure recti et legalis feudi cum fimbria sue clamidis manu propria legitime investivit. Qui Asquinus prestitit pro se et illos de domo sua antescripto D. Doymo de dicto feudo fidelitatis debitum iuramentum quod vassallus suo Domino facere consueverit. Que quidem bona sunt hec sita in villa de Castello, videlicet, unus mansus rectus per Petrum et per Philippum; unus mansus rectus per Vidussium et per Vignudellum et unus mansus rectus per Franciscum et unus mansus rectus per Domeni q. Martini de dicta villa et unus medius mansus situs in Flumignano rectus per Martam de dicta villa. Cum omni meliori modo etc.

1369, 17 Settembre. San Vito. Beni feudali della nobile Famiglia de' Signori della Frattina. (manca l'investitura).

Hec sunt bona et iura que requirimus nobis investiri: In primis Fortalitium Prati Vicedomini cum bonis et possessionibus et confinibus per rectum pheudum cum garito usque ad sanguinem exclusive et in eodem gradu Fratinam cum suis fortalitiis, pertinentiis et confinibus per rectum pheudum cum eodem garito. Item Blessaiam cum suis pertinentiis et confinibus et Pratum Sedonii eodem gradu cum suis confinibus et pertinentiis per rectum feudum cum garito usque ad sanguinem emptum per nostros predecessores a Nobilibus de Blessaia, de qua possessione habemus antecessores nostri et nos ultra centum annos.

Item Villam hesam cum suis pertinentiis et confinibus per rectum pheudum cum garito usque ad sanguinem.

Item in Villa Chaonis cui spectat totum garitum Gastaldie Medune septem medios mansos et tres medios mansos pheudum habitantie Medune spectanti. Item in Azano sex medios mansos rectum pheudum et unum medium habitantie cum toto garito Gastaldie Sancti Viti: Item in la ..... mansos quatuor pheudum habitantie. Item in Basedo unum mansum pheudum et unum medium pheudum habitantie cum toto garito Gastaldie Sancti Viti. Item in Prato Maiori duos medios mansos feudum et unum alium feudum habitantie cum toto garito Gastaldie Sancti. Item in Blisiola tres medios mansos feudum de garito Gastaldie Medune. Item in Arono tres medios

---

feudum et unum medium feudum habitantie de garito Gastaldie Medune. Item in Ledragno quatuor medios mansos per rectum feudum de garito gastaldie Medune. Item in Ultrafossa quatuor mansi rectum feudum de garito Gastaldie Medune. Item in Lachaso guli tres mansi rectum feudum de garito Medune. Item in Herba secha prope Methunam medium mansum habitantie Medune et unum mansum rectum feudum de garito Medune. Item in Villa Methune duo medii mansi feudum habitantie. Item in Brisohis duos medios mansos rectum feudum. In Vilalta prope Comitatum Prate duos medios mansos feudum habitantie de garito Gastalde Methune. Item in la Rosa medium mansum proprium cum garito usque ad sanguinem. Item in Camino medium mansum proprium cum garito usque ad sanguinem. Item in dicto Camino adhuc duos medios mansos per rectum feudum cum garito usque ad sanguinem. Item in Vilota mansum unum et medium rectum feudum.

Item decima super aliquibus mansis in dicta Villa de garito Methune per rectum feudum. Item in Villa Cahoris decimam super aliquibus mansis rectum feudum. Item decimam totius Ville Taijeti de garito Gastaldie Sancti Viti per rectum feudum. Item in Spadacenta quartam partem mansi rectum feudum de garito Methune. Item in Fossamulano unum mansum rectum feudum.

Millesimo triecentesimo sexagesimo septimo, indictione quinta, die XVII Septembris in Castro Sancti Viti, presentibus DD. Jacobo de Purciliis, Nicolao, Bergonia et Johanne Tapotto de Sbrojavacha, Albertino de Spilimbergo, Nicolao de Ragonea, Pertoldo de Cernea, Francisco de Sancto Vito et aliis.

Copia normata non antica del notajo Nicolò Zardini di Udine nel Vol. Feudi Arch. Municip. di Udine.

19 Item

1367. 17. Settembre.

1 HÆc sunt Bona, & iura, quæ requirimus nobis inuestiri in primis fortilitium Prati visdomini cum bonis, & possessionibus, & confinibus per rectum fæudum cum garitu vsque ad sanguinem inclusiuè.

2 Et in eadem gradu Fratinam cum suis Fortalitijs pertinentijs, & confinibus per rectum fæudum cum eodem garitu.

3 Item Blesaiam cum suis pertinentijs, & confinibus.

4 Et Pratum Bedoium in eodem gradu cum suis pertinentijs & confinibus per rectum fæudum cum garitu vsque ad sanguinem emptum per nostros præcesores à Nobilibus de Blesaia de qua possessione habuerunt antecessores nostri, & nos vltra centum annos.

5 Item Villam Biesam cum suis pertinentijs & confinibus per rectum fæudum cum garitu vsque ad sanguinem.

6 Item in villa Caonis cui spectat totum garitum Gastaldię Mettunæ septem medios mansos, & tres medios mansos fæudum habitantiæ mettunæ spectanti.

7 Item in Azano sex medios mansos rectum fæudum, & vnum medium habitantiæ cum toto garitu Gastaldiæ S. Victi.

8 Item in la Mantoa mansos quatuor fæudum habitantiæ.

9 Item in Basedo vnum mansum fæudum, & vnum medium fæudum habitantiæ cum toto garitu S. Victi.

10 Item in PRATO MAIORI duos medios mansos fæudum, & vnum alium fæudum habitantiæ cum toto garitu Gastaldiæ Mettunæ.

11 Item in Cedrugno quatuor medios mansos per rectum fæudum de garitu Gastaldiæ Mettunæ.

12 Item in Vltra fossa quatuor mansi rectum fæudum de garitu Gastaldiæ Mettunæ.

13 Item in sacco de Cogolo tres mansi rectum fæudum de garitu Mettunæ.

14 Item in herba secca propè Mettunam medium mansum fæudum habitantiæ Mettunæ, & vnum mansum rectum fæudum de garitu Mettunæ.

15 Item in Villa Mettunæ duo medij mansi fæudum habitantiæ.

16 Item in Brischis duos medios mansos rectum fæudum.

17 In Villalta propè Comitatum Pratæ duos medios mansos fæudum habitantiæ, de garitu Gastaldiæ Mettunæ.

18 Item in la Rosa medium mansum proprium cum galitu vsque ad sanguinem.

19 Item

19 Item in Camino medium manſum proprium cum garitu vſque ad ſanguinem.
20 Item in dicto Camino duos adhuc medios manſos per rectum fæudum cum garitu vſque ad ſanguinem.
21 Item in Villota manſum vnum & dimidium rectum fæudum.
22 Item decimam ſuper aliquibus manſis in dicta villa de garitu Mettunæ per rectum fæudum
23 Item in villa Caonis decimam ſuper aliquibus manſis rectum fęudum.
24 Item decimam totius villæ Taieti de garitu Gaſtaldiæ S. Victi rectum fæudum.
25 Item in ſpadacinta quartam partem manſi rectum fæudum de garitu Mettunæ.
26 Item in Foſſamulano vnum manſum rectum fæudum.

Omiſſis.

a) 1367. 25 Settembre. Udine. Nob. Niculussio di Villalta vende al nob. Mainardo di Villalta la sua parte del castello, borgo, fratta e giurisdizione ed altri beni di Villalta.
Seguono altri due Atti della Massa datati nella detta vendita

77

Anno domini MCCCLXVII. ind. V. die sabati XXV mensis Septembris. Actum Utini domorum posteriorum nobilis viri iuvenis d. Federici q. d. Varnerii de Savorgnano. Presentibus nobili viro d. Pileo q. d. Federici de Murucio, ser Tomado dicto Tuotivo q. d. Rodulfi de Buya in Faganea habitante, ser Simone q. ser Johannis Zunuti de Utino et Nicolao q. m.ri Gregorii notarii de Utino testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis.

Nobilis vir d. Niculussius q. d. Federici de Villalta precio et foro ducentum et sexaginta marcharum denariorum novorum aquilegensis monete, quod tot contentus et confessus ipse fuit manifestus se habuisse ac integre recepisse etc a Nobili viro d. Meynardo q. d. Mendrinsii de Villalta, dante et solvente pro se suisque heredibus et cui dare voluerit, renuncians exceptioni sibi non dati, soluti, habiti, traditi et numerati at integre numerati et in sua utilitate dicti precii non conversi tempore huius contractus et omni legum usus, auxilio iuris tam canonici quam civilis ei competenti vel competituro quomodolibet per se suosque heredes et successores, dedit, vendidit et tradidit eidem d. Meynardo ementi et recipienti et stipulanti pro se suisque heredibus vel cui ius suum dare voluerit, iure proprii totum ipsius d. Niculussi Castrum de Villalta de quo habet et possidet ad presentem diem et omnia sua burga (sic) eiusdem Castri et frata eiusdem Castri; item unum viridarium seu braydam sitam prope dictum burgum ipsius Castri, medietatem fossati ipsorum Castri et burgorum, fratte et viridarii seu brayde sibi contiguorum, hii dicuntur confines: a duabus partibus videlicet versus solis ortum et meridiem possidet d. Meynardus prefatus emptor, a duabus partibus sunt vie publice, ab alia est musilum de Villalta et iterum ab alia possidet d. Meynardus predictus apud frattam, item unam braydam cum cultisello et alneto contiguo eis sitam in tavella de Villalta in loco qui dicitur Sineti Climentis, cuius hii sunt confines:

ab uno latere possident homines et Comune de Martignaco et Ecclesiam predictam s. Clementi; ab alio est via publica; ab altero latere possidet Nicolussius q. d. Gabrielis; ab altero latere possidet filium olim Tombacii de Martignaco; ab altero latere possidet Boanit, item totam mam partem giriti et iurisdicionis Ville et Castri de Villalta, ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, donandum, alienandum, permutandum, in solutum dandum, pro anima et corpore indicandum et quidquid sibi suisque heredibus etc. etc. Cum omnibus et singulis que in predictis continentur, confines vel alios si qui forent accessibus et egressibus (sic) suis liberis usque in vias publicas et cum omnibus et singulis que dicta bona vendita habent supra se, vel infra se in integrum, omnique iure, accione, usu seu requisicione, dominio, honore, comodo ipsius venditoris ex dictis bonis venditis ipsi bonis modo quolibet spectantibus vel pertinentibus, exceptis tamen masnatis quibuscumque, garitis et iurisdicionibus cuiuslibet alterius Ville preterquam Ville predicte de Villalta. Constituens quoque ipse d. Nicolussius venditor se possidere et quasi possidere ipsa bona vendita nomine dicti d. Meynardi emptoris, donec de eis possessionem acceperit etc. Promittens insuper idem d. Nicolussius venditor per se et suos heredes cum obligacione omnium suorum bonorum etc. eidem d. Meynardo emptori stipulanti etc. ullo tempore de ipsis bonis venditis iure seu partem ipsorum pertinenciis (sic) litem, questionem vel controversiam per se vel alium non facere vel movere nec ipsa bona vendita, iura et pertinencias eorum legitime in iure defendere etc. ac in solidum manutenere contra omnem personam, collegium, universitatem et predictam vendicionem ac omnia et singula supra scripta perpetuo firma et rata habere etc. Sub pena duplicis de quo questio moveretur minus quinque solidis veronensium parvulorum etc. stipulacione premissa, qua soluta vel non, predicta omnia et singula firma perdurent. Ceterum nuncius tenute datus et assignatus fuit per ipsum venditorem eidem emptori ser Tomadus dictus Tuoterus testis predictus, per ipsum d. Meynardum emptorem in tenutam et corporalem possessionem dictorum bonorum venditorum ponat et inducat

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch notar. Udine.

6\. Condizioni, modo e tempo del pagamento del detto Castello di Villalta ed altri beni.

Item dictis die, loco et testibus. Cum nobilis vir d. Nicolussius q. d. Federici de Villalta vendiderit nobili viro d. Meynardo q. d. Hendriucii de Villalta totum suum Castrum de Villalta cum burgis, curtis, braydis et gaitis precio ducentarum et sexaginta marcharum denariorum novorum aquilegensis monete, quod totum precium fuit contentus et confessus habuisse et recepisse a predicto d. Meynardo prout suprascripto emptionis et venditionis instrumento plenius continetur, tamen ipse d. Nicolussius dictum precium nec aliquid pro eo non recepit prout ibidem scriptum et dictum d. Meynardum dicebantur, a parte quo circha ipse d. Meynardus confitens dicens ipsum per eum nec aliquis pro eo non dedisset neque solvisset per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum presencium et futurorum etc. promisit et stetit dare et solvere eidem d. Nicolussio de Villalta stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus triginta marcharum denariorum aquilegensis monete usque ad nativitatem domini nostri Jesu Christi proxime futuram et alias triginta marchas usque ad proximum festum Pentecostes et etiam dare et solvere eidem d. Nicolussio stipulanti ut supra, pro quolibet anno octo marchas et dimidiam den. aquil. monete in festo s. Marie de mense Augusti usque ad vitam suam ipsius d. Nicolussi dur. Nec non promisit et se obligavit eidem d. Nicolussio stipulanti ut supra ac vice dd. Pagani militis q. d. Hectoris et Federici q. d. Guarnerii de Savorgnano eorumque heredibus dare et solvere statim post mortem ipsius d. Nicolussi eisdem dd. Pagano et Federico de Savorgnano centum marchas denar. aquil. monete; in quibus ipse d. Nicolussius dicit se fore obligatus eisdem. Et hoc idem d. Meynardus promisit et stetit pro solucione totius precii dictorum bonorum per eum emptorum, renuncians exceptioni sibi per eum non facte promissionis et obligacionis et sic non debendi dicti precii tempore huius contractus, omnique alii legum usus et iuris auxilio et quolibet competenti vel competituro quo se a predictis vel aliquo predictorum possset defendere vel tueri et predictis omnibus et singulis idem d. Meynardus debitor per se suosque heredes ut supra satisfacere et respondere promisit in totum eidem creditori stipulanti et recipienti ut supra, specialiter in llt.no,

Civitatis, Aquilegie, Glemone Villalte, Vengoni (sic) et generaliter ubicumque locorum terrarum fori dictus creditor et prefati dd. Paganus et Federicus dictus centum marchas petierint ab eodem, fori privilegio non obstante cui experse renunciavit et huius debiti totius vel partis non probare finem remissionem, solucionem etc. nisi per hoc instrumentum incisum vel cancellatum etc. sub pena duarum marcharum denar. aquil. monete stipulatione premissa etc. qua soluta vel non, predicta omnia et singula, firma perdurent. Et de predictis omnibus etc. Idem d. Megnardus vocavit se convictum etc. cum omni melioramento etc.

c. Riserva fatta dal venditore del Castello di Villalta ai diritti del compratore:

Item insuper

Item insuper ibidem dictis die, loco et testibus. Cum nobilis vir d. Nicolussius q. d. Federici de Villalta vendiderit totum suum Castrum de Villalta, burgis, fratta, broylo ac certis braydis, alneto et collisello prout supra instrumento emptionis et venditionis continetur, nobili viro d. Megnardo q. d. Hendriacii de Villalta et idem d. Megnardus se obligaverit prout supra scriptis duobus proximis instrumentis continetur ad plenum. Nunc vero ipse d. Nicolussius et Megnardus ad talem pactum et concordium inter eos stipulacione solempni vallatum et affirmatum pervenerunt concorditer, videlicet, quod ipse d. Nicolussius de Villalta debeat et possit gaudere usufructuare et tenere ipsum Castrum et bona vendita usque ad vitam ipsius d. Nicolussi, non obstante vendicione per eum facta de ipsis bonis eidem d. Megnardo et quod si ipse d. Nicolussius de Villalta heredem seu heredes legitimos ex eo descendentes post eius mortem relinquerit, idem d. Megnardus absolutus de obligacione centum marcharum solvendarum dd. Pagano et Federico de Savorgnano eis satisffacto de sexaginta marchis denar. aquil. monete et de denariis quos de anno in annum dederit eidem d. Nicolussio ut supra proxime scripto instrumento et tenentibus et ei satisffacto de laborerio quod fecerit in et circha ipsa bona ei vendita iuxta extimacionem de ipso laborerio fienda per tres vel quatuor bonos homines teneatur et debeat

reddere et restituere ac promittere ipsa bona ei vendita eisdem heredibus seu heredi dicti d. Niclussi de Villalta de matrimonio de dicto d. Niclussio dependentibus non obstante penitus aliqua venditione de eis facta et quod ipse d. Meynardus, vivente ipso d. Niclussio possit et valeat laborare et edificare in et circha ipsum Castrum et bona vendita ac tenere et ponere suas custodias et vardas in ipso Castro vendito tempore guerre, dominio et possessione aliqua ipsius d. Niclussi non obstante. Renunciantes ipse partes exceptioni non factorum et vallatorum pactorum, doli, mali condicione sive causa in factum, actioni omnique alii legum iuris auxilio eis competenti vel competituro quomodolibet quo se contentis vel aliquo contentorum in prefatis instrumentis possit aliqualiter defendere vel tueri et quod si ipse d. Niclussius heredem seu heredes legitimos ex eo descendentes post eius mortem non dimiserit, ipsa bona vendita sint et esse debeant totaliter ipsius d. Meynardi, pactis aliquibus in contrarium non obstantibus. Que omnia et singula ipse partes promiserunt sibi invicem sollempnibus stipulacionibus intervenientibus, perpetuo firma etc. habere etc. sub pena dupli eius de quo questio moveretur, stipulacione etc. qua soluta vel non, predicta omnia et singula firma perdurent cum obligacione omnium utriusque partis bonorum etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1367. 27 Settembre. Cividale Accordo per un anno tra il Comune di Muggia e M.o Giacomo chirurgo q.m Pagno di Firenze abitante in Cividale.

Atti del notaio [illegible] Arch. not. Udine

+ D. 1367, ind. IV, die dominico XXVII mensis septembris actum in Civitate Austrie in Curia domorum habitationis circumspecti viri Dni Magistri Viviani Phisici habitantis in Civitate, presentibus ipso M.o Viviano, Thomasino q. Johannutti de Castro Utini, Johanne q. D. Gabrielis de Cremona testibus et aliis pluribus.

Providus et discretus vir D. Crescencius q. Bernardi de Mugla tamquam sindicus et procurator nec non sindacario et procuratorio nomine Nobilis et prudentis viri D. Olvardi de Mamincho honorabilis Potestatis Terre Mugle [illegible] providorum et discretorum virorum Dnorum Simone Radine, Phylotaxio q. Ser Facine et Georio Zinelli Judicibus suis et Officialibus pro se ipsis et successoribus et nomine antedicti comunis Terre Mugle cum [illegible] et Domini [illegible] canorum dicti comunis nec non Comunis et Consilii universitate Terre Mugle [illegible] quodam [illegible] instrumento scripto manu Johannis Bolda de Mugla imperiali auctoritate notarii sub presentibus millesimo et indictione die [illegible] contentis plene [illegible] continetur, habens specialiter in mandatis in dicto procuratorio ad inquirendum, salariandum et [illegible] quendam medicum cirogicum in arte cirogie expertum, idoneum et sufficientem, pro uno anno vel duos

11

cum pactis et conditionibus et oportunis ut in ipso procuratorio plene
apparet. Considerantes immensam circumspectionem industriam et
cautelam nec non debitam [illegible] titudinem [illegible] penti-
nentem ad artem girogealem hunc usque habitam, solempni et
[illegible] inquisitione prestabita a quamplaribus [illegible] viris
[illegible] peritis predictis [illegible] dominum Magistri Jacobi Girogei q.m
[illegible] Pagni Cyrothecarii de Florentia nunc habitantis in Civitate
[illegible] Doreis [illegible] vice et nomine predictorum Dominorum
[illegible], Judicum, Antianorum nec non hominum et Comunis Terre
Mugle eundem M. Jacobum Girogeum in [illegible], pactis et
condicionibus [illegible] annum unum proximum completum a die qua
intrabit Terram Mugle ad salarium et provisionem recepit.
Primo quidem quod homines, Consilium et Comune Terre Mugle
dare et solvere teneantur et debeant eidem M.o Jacobo per
unum annum nomine salarii et provisionis trecentum et sexdecim
libras veronensium parvorum [illegible] terminis infrascriptis et domum
unam ydoneam et sufficientem pro eius solita habitatione dicte
[illegible] Terre Mugle [illegible] expensis, videlicet
centum libras parvorum infra octo dies proximos exinde sequentes a die

qua intrabit dictam Terram Mugle causa habitandi et a dicta die incipiat currere annus et non ante, et a dicta die in capite trium mensium dare et solvere teneatur dictum Comune Terre Mugle dicto M.º Jacobo quinquaginta octo libras parvorum et in capite sex mensium medietatem centum et quinquaginta octo libras parvorum et finem anni totum residuum ... tarum trecentarum et sexdecim librarum parvorum.

Item quod prefatus M. ... teneatur et debeat mederi absque [illegible] ... cuilibet vicino habitanti in Terra seu Castro Mugle ... sine unguentis ... tamen, nisi si aliquis ... curialitate sibi aliquid vellet donare illud recipere possit et valeat sine ... aliqua contraditione dicti Comunis Mugle.

Item quod non audeat exire Terram Mugle causa medendi in aliquibus locis forensibus absque verbo vel licentia ... et comunis Mugle pro tribus vel quatuor diebus.

Item quod a forensibus ... in Terra seu Castro. ... (manca la fine, però probabilmente (come in altri consimili contratti è detto) si aggiungeva che i forastieri dovevano pagare le visite fatte dal Chirurgo condotto dal Comune.)

Pubbl.º dal D. V. Joppi nell'Archeografo Triestino 1877. Vol 5.

Notizie, geneal. di Maniago tratte dai Sig. Co. Mar... di Maniago, Arch. Not. Udine.

1367. Die 13 octobris in curia Nicolai fabri de Maniaco, praesentibus ... D. Montaldy de Maniaco coram Gaspardo eius fratre Gabeldiano Maniaci et me notario et testibus suprascriptis resignavit et refutavit universitatem Maniaci tam [illegible] quam [illegible] et taliter quod si quis ab eo aliquod petere vellet [illegible] ipsum facere coram D. Patriarcha vel Potestate Utini, cum ipse sit habitaturus illuc et vicinitatem ibidem iurare.

1367. 25 Ottobre. Gorizia. D. Candido d'Ragogna riceve a mutuo 200 fiorini d'oro dal C. Mainardo per fabbricare il nuovo Castello di Floravalle presso Madrisio.

31

Ego Candidus de Ragoma universis et singulis presentes inspecturis evidenter facio fore notum me habuisse ac integre recepisse a magnifico et potente viro domino Meinhardo comite Goricie et Tyrolis ducentos florenos boni auri et iusti ponderis in numerata et parata pecunia cum quibus florenis seu pecunia castrum dictum Florevall prope Madrisium, quod castrum Florevallum a prefato domino comite iure recti et legalis feudi recognosco et possideo, erigere et edificare debeo et per fidem meam promitto. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri iussi meique appensione sigilli muniri. Datum Goricie anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo septimo, die vigesimo quinto, mensis Octubris, indicione quinta.

Da copia nel Cod. 447 dell'i. r. Archivio di Stato in Vienna.

I 13[illegible] [illegible]
[illegible]
II 1307 [illegible]
[illegible]

32

In Christi nomine amen. In causa vertente inter Comune et homines Terre Glemone seu Henricum Baldassii de Glemona dictorum hominum et Comunitatis Syndicum et Procuratorem ex una parte et homines et Comune Terre Venzoni seu Petrum Menisi ex altera, super Monte S. Agnetis, super reparationibus laperarum et super nemore de Ledis et supra territorio et iure ipsius territorii infra Glemonam et Venzonum et quod est infra dictas Terras Glemone ac Venzone et supra dependentibus ab eisdem prout et sicut in petitionibus et articulis per ipsas partes exhibitis et productis coram arbitris infrascriptis latius et plenius continetur et ego Obbonus de Cereta Decanus Civitatensis Comunis arbiter ad cognoscendum inter predictas partes de iure et de consuetudine una cum infrascriptis Venerabili et Nobilibus viris Dominis Raimundo de Paona Decano Utini et Simone milite de Valvasono arbitris electis per prefatos Comune et homines Terre Glemone seu dictum Henricum eorum procuratorem et Syndicum et D. Mainardo de Villalta et Francisco de Colloreto arbitris electis per prefatos Comune et homines Terre Venzoni seu dictum Petrum eorum Syndicum et procuratorem ibidem presentibus et dictis D. Raimundo de Paona decano et Simone de Valvasono arbitris dictorum hominum et Comunitatis Glemone presentibus et ad dictum assentientibus mihique supra infrascripta ferenda sententia et omnibus Capitulis in ea contentis plenum attribuentibus arbitrium, bailiam assensum pariter et consensum dictis vero D. Mainardo de Villalta

et Francisco de Colloreto arbitris pro parte dictorum Communis et hominum de Venzono electis ut supra protestantibus ibidem expresse de infrascripta ferenda sententia et omnibus in ea contentis vel latentibus assentire nititi et in quantum alter et faceret pro parte Communis et hominum Terre Venzoni, credite. Visis igitur et diligenter semel et pluries auditis et conspectis intellectis, discussis et mature examinatis omnibus et singulis petitionibus, articulis, responsionibus, allegationibus, propositionibus, oppositionibus infrascriptis et testibus ac aliis omnibus et singulis, que dicte partes dicere, alligare et proponere voluerunt tam oretenus quam in scriptis, insuper et omnibus et singulis actis et factis in ipsa causa seu causis, Christi nomine invocato de eius vultu recta procedunt in iudicio sedendo una cum consensu dictorum Arbitrorum Communis et hominum Terre Glemone consensu et mandato ut est dictum: arbitror, laudo, pronuncio, sententio et diffinio in his scriptis in hunc modum, videlicet quod ius et proprietas ac iurisdictio a Rivis albis versus Glemonam exeuntibus existentibus dictis Rivis albis infra Venzonum et Lapenas de quibus infra fit mentio sit et esse debeat ac spectare et pertinere Capitaneatui Terre Glemone et quod in dicto monte S. Agnetis homines et Comune Venzoni possint pacifice et quiete cum eorum armentis et animalibus in et supra dicto monte et collibus dicti montis in omni parte dum tamen non in descensu montis versus Glemonam ultra terminos per me et dictos omnes arbitros seu maiorem partem nostrum apponendos, quos apponendi nobis seu maiori parti nostrum reservo, pascolare communiter cum prefatis

Comune et hominibus de Glemona sine contradictione dictorum Comunis et hominum de Glemona seu cuiuslibet alterius persone sine preiudicio tamen proprietatis et iurisdictionis dicti montis spectantium ad capitaneatum de Glemone. — Item sententio, arbitror, diffinio et pronuntio quod in dicto monte veniendo de Vengono ascendendo versus Monasterium S. Agnetis ad partem videlicet sinistram dicte strate versus citra videlicet montem magnum et tramitem per quem itur ad dictum monasterium dict. Comune et homines de Vengono secare possint sine preiudicio proprietatis et iurisdictionis ut supra, infra tamen terminos per nos omnes ac maiorem partem nostrum apponendos de quibus nobis seu maiori parti nostrum in posterum apponendos reservo. Predicti vero Comune et homines de Glemona possint in et supra dicto monte pasculare, secare et buscare pro libito voluntatis, predictorum de Vengono contradictione non obstante. — Item arbitror, sententio et pronuntio predicti Comune et homines de Vengono possint pacifice et quiete sine preiudicio tamen proprietatis et iurisdictionis ut supra et sine contradictione dictorum de Glemona in nemore de Ledis quod est infra Terram Glemone et Terram Vengoni buscare, arbores facere et cuiuslibet generis lignamina incidere et exportare nec non et pasculare cum eorum armentis et animalibus communiter cum prefatis hominibus de Glemona, dum tamen non in preiudicium stabletiorum et pascuorum pro stableriis illorum de Glemona. Predicti vero de Glemona non possint stableria facere super pratis dictorum de Vengono, que nunc habent vel habere antiquitus consueverunt, aliter autem pro suo libito pasculare possint et buscare

prefati de Glemona ad quos de iure pertinere et spectare decerno reparare et aptare laperas supradictas possint et debeant: quas si infra duos dies postquam per illos de Venzono etiam per simplicem nuntium fuerint requisiti noluerint aut non potuerint reparare vel repararent et non bene, tunc predicti Comune et homines de Venzono possint sine contradictione dictorum de Glemona propter utilitatem publicam viatorum eas aptare et reparare sine preiudicio tamen proprietatis et iurisdictionis ad Capitaneatum Glemone spectantium: quibus declaro per hanc sententiam quod quamcumque etiam longam reparationem vel longi temporis continuationem non preiudicare. — Item si quis etiam extraneus ipsas laperas amore Dei et pietatis intuitu ipsas laperas reparare vellet, illud facere possit petita tamen licentia, quamvis non obtenta a prefatis Comunitate

\+ et hominibus de Glemona sine tamen preiudicio proprietatis ut supra. — —

Predictam autem sententiam, arbitror et diffinio ac pronuncio a partibus inviolabiliter observari sub pena in compromisso contenta totiens in singulis capitulis et clausulis huius sententie committenda et exigenda cum effectu per partem non observantem quotiens fuerit contrafactum: reservato nobis omnibus seu maiori parti nostrum arbitrio et potestate supradicta et quolibet predictorum interpretandi, declarandi et super ipsis pronunciandi quandocumque et quotiescumque nobis visum fuerit expedire, partes ipsas a condemnatione expensarum ex causa legitima absolventes.

Lecta, lata et in his scriptis pronunciata fuit Sententia supradicta per supradictum D. Ottobonum Decanum Civitatensem communem arbitrum inter dictas partes electum, de arbitrio, baylia, assensu, voluntate et consensu ac pleno mandato ibidem coram testibus infrascriptis et me notario subscripto sibi commissis et attributis in omnibus et singulis capitulis Sententiae supradictae per supradictos Dominos Raimundum Decanum Utini et Simonem de Valvesono arbitros pro parte dictorum Comunitatis et hominum de Glemona electos et Sententiam ipsam in omnibus approbantes: dictis DD. Mainardo de Villalta et Francisco de Colloreto arbitris pro parte dictorum Comunitatis et hominum de Venzono electis et statim ibidem protestantibus expresse prolationi ipsius Sententiae facte per dictum D. Decanum nullatenus in sui partem aliqua assentire ex ipsi contradicentibus expresse die veneris XII novembris, Utini in camera domorum habitationis Ser Johannis de Cavanis de Regio, presentibus Venerabili et providis viris D. Marino de Utino Presbitero, Petri de Carnea et Johanne filio dicti D. Francisci de Colloreto, Johanne de Cavanis predicto, Paulo q. D. Gubertini de Utino, Guillelmo Ranchoni qui fuit de [illegible], nunc habitante, Stephano Arel q. Francisci de Utino, Francisco notario q. Odorici de Utino, Nicolao notario q. Martini de Utino et Bartholomeo olim Johannis de Padua, de Utino, testibus et aliis pluribus rogatis et vocatis, sub anno Dominice Incarnationis MCCCLXVII, ind. V. In presentia discretorum virorum Petri Menissi Syndici et procuratoris Comunis et hominum dicte Terre Venzoni et Henrici Baldassij Syndici et Procuratoris Comunis et hominum dicte Terre Glemone ad diem hodiernam citatorum ad huiusmodi Sententiam audiendum. —

Et ego Nicolussius q. Dominici Ghirbini notarij de Utino, publicus imp. auct. notarius omnibus unum cum dictis testibus presens fui et rogatus fideliter publicavi et scripsi meisque signo et nomine appositis consuetis. —

13 ott. 18 nov. Fui nei banchi tra Venzone e il monte di S. Agnese oltre le lavare sotto Venzone. Il nunzio intima comparire gli arbitri dal com. di Venzone e venire ad assistere alla apposizione de' confini. Seguono altre due citazioni fatte nell' istesso giorno. —

[illegible]

In Christi nomine amen. Anno Nativitatis dominice MCCCLXVII, ind. V. die veneris XIX novembris apud hospitale S. Spiritus de Glemona presentibus presb. Bartholomeo q. Johannis de Padua (capellano in eccl. S. Marie majoris civ. Austrie) Bartholomeo et Nicolao famuli[illegible] D. Simonis de Valvasono, venerabiles viri D. Ottobonus decanus Civitatis et Raimundus de Padua decanus Utini nec non nobilis vir D. Simon de Valvasono arbitri supradicti in presentia supradicti Petri Merssi sindici et procuratoris predictorum hominum et Comunis Venzoni et predict. . . . . ac Henricus Baldassii sindici et procuratoris Comunis et hominum de Glemona expectatis nobilibus viris DD. Maynardo de Villalta et Francisco de Colloreto arbitris electis pro parte dictorum Comunis et hominum de Venzono in causa predicta, requisitis et monitis per prefatos DD. Ottobonum, Raimundum et Simonem, ut die hodierna esse deberent et convenire simul cum predictis arbitris supra rivisaltis supradictis ad ponendum et prefigendum seu terminos ponendum supra monte S. Agnetis et aliis contentis in sententia supradicta, ut de dicta requisitione et monitione factis per relationem ibidem nuncii supradicti et ceterorum predictorum arbitrorum scriptarum manu mei notarii subscripti

et non comparentibus nec venientibus prefatis Dominis Francisco et Baz
nardo usque ad horam vesperarum et post per horam iuxta tenorem sentencie
suprascripte per eos late assolvementis in hunc modum videlicet: quod
dicti de Vengono possint cum eorum animalibus pasculare supra monte
S. Agnetis versus Vengonum usque ad dormitorium monasterii S. Agnetis
et per tres passus ultra dictum dormitorium versus Glemonam et ab illo
loco supra versus montem magnum de Ledis eundo per prope manos
stablerii ad unam et per unam semitam per quam itur versus montem
qui vocatur . . . . . versus septentrionem, ut se dicti de Vengono pos
sint libere pasculare supradicto monte versus Vengonum dum
modo non transeant dictam semitam nec manos stablerii nec transeant
per tres passus ultra dormitorium supradictum, versus Glemonam.
Item incipiendo etiam ibi post dictum dormitorium et ultra per
tres passus et abinde recedendo et eundo recta linea supra ad montem
usque ad culmen seu cacumen dicti montis qui mons respicit versus
Tulmentum et Laperas et recedendo de dicto cacumine seu eminentia
dicti montis recta linea descendendo ad Tulmentum per prope quendam
magnum rivum qui est infra predictum montem S. Agnetis, in
quo rivo et prope dictum rivum voluit, designavit et terminavit
prefatus D. Otto bonus Decanus Civitatensis homines predictos de Vengono
posse pasculare et descendendo infra usque ad Laperas ad quendam magnum
pedronum ubi prope est quidem pontaculus de lignis quasi in medio
Laperarum, ut se dicti homines de Vengono possint et valeant cum eorum
animalibus pasculare usque ad dictum culmen, cacumen seu eminen
tiam dicti montis et in dicto et supra dicto cacumine et eminentia

dum tamen aliqualiter non declinando nec descensum aliquem faciendo de dicto cammino versus Glemonam, sed solum ad dictum caminum et ut supradictum est et versus Tulmentum infra dummodo non transeant dictum pedronum magnum qui est quasi in medio lapparum ut supradictum est. Prefati vero DD. Raymundus et Simon arbitri ut supra designarunt, voluerunt et terminarunt prefatos homines de Venzono ~~[illegible]~~ non debere in dicto rivo pasculare, sed solum usque ad dictum rivum exclusive, qui rivus est ut supradictum est infra predictum montem infra collem seu pedronum supradictum et quendam tumulum herbe viridis aurem supra dicto monte descendendo recte ad dictum pontuzzum de medio lapparum; declarantes ibidem dicti omnes tres arbitri quod per aliquam sententiam per eos latam nec per aliquam terminorum appositionem non intendunt nec volunt quod aliquod preiudicium generetur monasterio et monialibus S. Agnetis in eorum pratis, presis, cunibus et eorum quolibet proprio territorio que nunc possident et tenent, sed eorum ius salvum remaneat penes ipsum monasterium et moniales sine aliqua molestia [illegible] fienda per aliquam partium predictarum etc.

Et ego Nicolussius q. Dominici Giubini de Utino publicus Imp. Auct. notarius predictis omnibus interfui et rogatus scripsi. —

1435. 12 Sett. Udine. Il Conte Beachino di Porcia pel Com. di Gemona, Gaspare di Cergneu per quello di Venzone e Gio. Zuberto de Zuberti sopra arbitro, interpretano le Sentenze sulle questioni dai sp. Moli e monte di S. Agnese.

1435. 13 Feb. Venzon. Sentenza dei Consigli di Terra Ferma che conferma la predetta, salvo che in alcuni Capitoli. —

1464. 20 aprile. Udine. Sentenza del L. T. Mario di Gemona che determina i confini fra Gemona e Venzone:

1367. 17 Decembre. Pordenone. Ser Coradono di Montereale vende per 730 lire a Beato di Montereale alcuni mansi e garrito in Bariis.

Anno domini nostri Jesu Christi MCCCLXVII. ind. V. die XVII Decembris. In Portunaone in lobia domus Francisci de Porciliis, presentibus ser Pergolino, ser Francisco Popaiti, Francisco de Porciliis, Francisco notario filio q. Adoardi et Philippino hospite omnibus habitantibus in Portunaone, testibus et aliis.

Pretio et foro septingentarum triginta trium librarum parvulorum et frixeriorum quatuor a viginti pro qualibet, quod contentus et confessus fuit se habuisse et recepisse ser Coradonus q. ser Lancilotti de Montereguli habitans in Porciliis a ser Biado q. d. Biadi de Monteregali habitante in Portunaone, renuncians exceptioni etc., per se suosque heredes iure liberi et proprii dedit, vendidit et tradidit eidem ser Biado pro se et suis heredibus ementi et recipienti tertiam partem omnium mansorum et locorum omnium suorum in tota villa de Bariis, videlicet tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Johannem claudum; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Augustinum; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Donatum; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Martinum; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Nicolinum; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Johannem Palme, item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Johannem Mariam; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Johannem Fabrussii; item tertiam partem unius mansi in dicta villa recti per Falmussium, cum domibus, sediminibus eorumdem, ut dixit, ad eum pertinere, cum omnibus colonis et habitatoribus subiectis sive sotaniis eorumdem totius ville prediorum quantum pro tertia parte predicta, cum clausuris, campis, pascuis, silvis etc. usque in vias publicas. Item totam partem suam Avoyadrie, dominii et garritus, quam venditor ad eum pertinere dixit et convenit esse tertiam partem in tota villa predicta, videlicet ab Aqua dicta Molassa usque ad Rivum Chiotus prondat, et a fonte Fornadorii Montis Caballi ad Petram Bendellatam et Montem Longum. Item quod emptor possit occasione Avoyadrie, dominii et garriti agere, experiri et consequi velacti ipse venditor prius poterat etc. ad habendum, tenendum et possidendum etc. et quicquid sibi et suis heredibus placuerit perpetuo faciendum etc.

et si dicta ~~[illegible]~~ .

~~Et sic dedit etc.~~

Et sic dedit eidem emptori nuncium tenute dictorum bonorum et garriti predicti per Franciscum Popaiti de Portunaone etc. Et si dicta bona plus valuerint pretio suprascripto donavit eidem titulo donationis que dicitur inter vivos etc. que nulla ingratitudine valeat revocari. Promittens dictus venditor per se et suos heredes eidem emptori pro se et suis heredibus stipulanti de dictis bonis litem non inferre nec inferrenti consentire, sed dicta bona iure liberi proprii, ut dictum est, defendere, auctorizare, disbrigare et manutenere; et si lis vel questio moveretur eidem emptori et suis heredibus vel cui ius suum dederit de dictis bonis ipsam litem et quietationem in se suscipere infra octo dies postquam sibi fuerit denuntiatum et causam terminare omnibus suis sumptibus et expensis etc. Promittens etc. firma et rata habere etc. sub pena dupli dicti pretii minus soldis quinque parvorum, quam penam cum refectione etc. solvere teneatur predicto emptori et suis heredibus quoties fuerit contrafactum qua soluta vel non presens instrumentum obtineat plenum robur. Pro quibus omnibus servandis dictus venditor obligavit eidem emptori omnia sua bona etc. et dedit ~~michi~~ Notario verbum et licentiam aptandi et confirmandi instrumentum de consiliis sapientis non variando ~~etc.~~

~~Ego Johannes [illegible] q. ser [illegible] notarii q. [illegible]~~ Portunaone

Ex notis olim ser Tristani q. ser [illegible] de Varmo

(Copia del notajo Gio. Maria Schiardino di Aviano inserita in processo dell' Arch. Com.le di Aviano del 1606.)

1368. 7 e 29 gennajo. Valvasone: Processo e condanna a morte di due tedeschi ... di ...

II Ms. data. Rub. ... 5 ... 30

54

Giacomuccio q. Portulano notajo di Valvasone, Arch. not. Udine.

I In Christi nomine amen. Anno nativitatis Domini MCCCLXVIII, ind. VI die septimo mensis ianuarii in Vualvesono in Castro Dominorum de Vualvesono, presentibus discretis viris Iohanne Pugachino, Antonio Portolani, Iacobo de Pratta et Zuanetto q. Candidi Gastaldionis omnibus commorantibus in Vualvesono testibus et aliis.

Itaque coram nobili viro Ulvino de Vualvesono et dictis testibus et me notario infrascripto, cum Iazil teotonicus de Fipottum cum uno suo socio capti fuerint in Vualvesono pro certis rebus super ipsis repertis, unde ipse Iazil malefactor constitutus ante presenciam dicti D. Ulvini, interrogatus de dictis rebus et aliis malefactis, remoto omni patibulo, sua sponte ac sine aliqua tortura dixit et confessus fuit quod stabat in Coneglano ipse et alter suus socius et ibi supervenit quidam Ungarus cum certis rebus volens ire ad partes suas et ipsi dixerunt illi Ungaro quod similiter volebant venire ad partes suas et petierunt si habebat aliquod ad expendendum, qui respondit quod sic sed non habebat in loco deputato qui tunc posset accipere bene ad expendendum. Qui Iazil cum dicto suo socio fecerunt societatem cum dicto Ungaro credentes sibi reperire peccuniam et denarios et expensas per se et Ungaro fecerunt usque super Cars et ibi citra unam villam que nominatur Somag inter se dixerunt, volumus depredare istum Ungarum, qui suus socius respondit quod sic et sic ipsum ceperunt et ligaverunt dictum Ungarum ad unam arborem bene fortiter circha collum quod non poterat exclamare et taliter ligaverunt et ab inde non recesserunt quod viniserunt et viderunt ipsum mortuum et acceperunt certum [illegible]tafaranum et vitrum fenestrarum

et alias debiles res, quia aliud non habebat.

Item adhuc dixit et confessus fuit quod in quadragesima preterita ipse cum tribus sociis, quorum unus vocabatur Jolaesmoner, alter Jörgil et alter Michil filius quondam Presbiteri de Vels in terra Teotonica, invenerunt quinque socios et acceperunt eis equos et alias res et unum illorum interfecerunt.

Item dixit et confessus fuit quod in Urayberch ipse et certi alii socii multociens ibant et depredabant homines et equos et alias res et partem dabant illi Capitaneo de Urayberch et dixit quod semel depredati fuerunt quatuor equos et inter se dividebant.

Item dixit et confessus fuit quod circha hoc festum S. Martini anni preteriti fuit unus annus elapsus quod ipse cum duobus aliis sociis depredati fuit quendam presbiterum qui veniebat de Munich et super stratam acceperunt sibi unum equum et dictum presbiterum interfecerunt et induxerunt dictum equum in Urayberch.

Item dixit et confessus fuit quod ipse cum supradictis tribus sociis euntes de Munich invenerunt duos mercatores super stratam et ipsos depredati fuerunt et acceperunt tantum quod pro parte contingebat ipsorum habuit viginti ducatos et dictos mercatores interfecerunt.

Item adhuc dixit et confessus fuit quod in Lombardia cum dictis tribus suis sociis citra Bressam invenerunt duos homines qui, tres et ipsos depredati fuerunt equos et bene circha quadraginta ducatos.

Interrogatus de alio, dixit quod de aliquo alio malo non recordabatur.

Item in eodem millesimo et die et testibus, et coram dicto D. Clavino et me notario, Volricus teotonicus de Chesperth socius predicti Jagil sine aliqua tortura, remotis omni patibulo in ponte, in presentiam dicti D. Clavini dixit et confessus fuit quod stabat in Conegla no et ibi invenit quidam Ungarus de Sagrem cum certis rebus volens ire ad partes suas et ipsi dixerunt illi Ungaro quod similiter volebat venire ad partes suas et petierunt si habebat aliquod ad expendendum qui respondit quod sic sed non habebat in loco deputato quod posset tunc accipere ad expendendum, qui Volricus cum dicto Jagil fecerunt socie tatem cum dicto Ungaro credentes sibi reperire pecuniam et denarios quos expendebant et expensas fecerunt pro se et Ungaro usque super Carsi et ibi citra unam villam que nominatur Tomay, inter se dixerunt, volumus depredari istum Ungarum, qui suus socius respondit, quod sic et sic ipsum ceperunt et ligaverunt dictum Ungarum ad unam arborem cum uno fune circha collum et acceperunt certum zafaranum, citrum fenestrarum et alias debiles res que habe bat et dubitantes quod de querela ipsius sequeretur ligaverunt ita fortiter quod non poterat exclamare et in fine abinde non recesserunt quousque di miserunt et viderunt ipsum mortuum et postea recesserunt.

Interrogatus de aliis, nullo modo aliquod confessus fuit.

Item in suprascripto millesimo et indictione, die XXVIIII mensis ianuarii, in Vualvesono sub domo comunis, presentibus discretis viris Stefano de Capo Cornu q. Ser Antonii et Antichio eius fratre, Antonio Bortolini, Stefano Pugadino, Dardono omnibus de Vualvesono testibus et aliis pluribus quasi comuniter assistentibus, in eo campane Vualvesoni congregatis in Iudicio

2 . 1. 20
20 1/2 lesp.
58 lesum

constitutis coram nobilibus et potentibus viris DD Simone Milite et Ulrico fratribus de Vualvasono in Judicio pro tribunali sedentibus et lecto et vulgarizato per me Jacomutto manifesto Jengil teotonici de Fo... holtim et Vulrici teotonici de Chopperch scripto manu mei notarii predictis et repositum esset ac me metipsum notarium coram dictis testibus et judicibus petitum fuit per dictum D. Simonem a Stefano Decano Argini et Candido Decano Argindi sententiam et quid juris supra confessionibus predictis. Ipsi decani afferentes prout consilium in Vualvasono et aliorum a sapientibus habuerunt habito consilio communiter et concorditer sententiaverunt et per sententiam diffinierunt quod dicti Jengil et Vualricus malefactores pro dictis maleficiis in Judicio confessis debeant ad furcas duci et Jengil strasinari usque ad furcas et ibi ambo per gullam suspendi taliter quod moriantur ad correctionem et exemplum talia committere presumentium et de hoc rogatus publicum conficere in instrumentum etc.

II Eisdem testibus cum Jengil teotonicus de Fo... holtim et Vualricus de Chopperch propter eorum malefitia per gullam suspensi fuerint ut sententiatum et per sententiam diffinitum fuit in Vualvasono in judicio, Johannattus ... Dominorum Vualvasoni coram dictis testibus et me notario infrascripto protestatus fuit quod sententiam latam supra dictis malefactoribus bene miserat executioni et quod bene mortui erant et de his rogatus fui publicum conficere instrumentum. —

NB. Pubbl.° dal D.r Joppi insieme col statuto di Valvasone Tip. Bardusco Udine 1880.

35

1e29

I.

1368, 7 gennaio, Valvasone.

Processo e condanna a morte di due tedeschi assassini da strada.

(Giacomuccio q. Portolano notajo di Valvasone, Arch. not. Udine.)

In Christi nomine amen. Anno nativitatis Domini MCCCLXVIII, ind. VI, die septimo mensis ianuarii in Vualvesono in Castro Dominorum de Vualvesono, presentibus discretis viris Johanne Puzachino, Antonio Portolani, Jacobo de Pratta et Zuanutto q. Candidi Gastaldionis omnibus commorantibus in Vualvesono testibus et aliis.

Ibique coram nobili viro Ulvino de Vualvesono et dictis testibus et me notario infrascripto, cum Jazil teotonicus de Fopoltim cum uno suo socio capti fuerint in Vualvesono pro certis rebus super ipsis repertis, unde ipse Jazil malefactor constitutus ante presenciam dicti D. Ulvini, interrogatus de dictis rebus et aliis malefactis, remoto omni patibulo, sua sponte ac sine aliqua tortura dixit et confessus fuit quod stabat in Coneglano ipse et alter suus socius et ibi supervenit quidam Ungarus cum certis rebus volens ire ad partes suas et ipsi dixerunt illi Ungaro quod similiter volebant venire ad partes suas et petierunt si habebat aliquod ad expendendum, qui respondit quod sic sed non habebat in loco deputato qui tunc posset accipere bene ad expendendum. Qui Jazil cum dicto suo socio fecerunt societatem cum dicto Ungaro credente sibi reperire pecuniam et denarios et expensas pro se et Ungaro fecerunt usque super Cars et ibi citra unam villam qui nominatur Tomay inter se dixerunt, volumus depredare istum Ungarum, qui suus socius respondit, quod sic et sic ipsum ceperunt et ligaverunt dictum Ungarum ad unam arborem bene fortiter circha collum quod non poterat exclamare et taliter ligaverunt et ab inde non recesserunt quod dimiserunt et viderunt ipsum mortuum et acceperunt certum zafaranum et vitrum fenestrarum et alias debiles res, quia aliud non habebat.

Item adhuc dixit et confessus fuit quod in quadragesima preterita ipse cum tribus sociis quorum unus vocabatur Joloisnoner, alter Sbarzil et alter Nichil filius quondam Presbiteri de Vels in terra teotonica invenerunt quinque socios et acceperunt eis equos et alias suos res et unum illorum interfecerunt.

Item dixit et confessus fuit quod in Urayberch ipse et octo alii socii multociens ibant et depredabant homines et equos et alias res et partem dabant illi Capitaneo de Urayberch et dixit quod semel depredati fuerunt quatuor equos et inter se dividebant,

BIBLIOTECA CIVICA UDINE

2 . . . io
20½ lasp.
58 lonum constitu

Illrino

lecto et

seltum

et repus

cibus

et cauditio

dictis

pientibus

et per len

predictis

longis

chilites

professores

II Eisdem die ..

..

..

..

..

malefact.

de huj.

Item dixit et confessus fuit quod circha hoc festum S. Martini nunc preteriti fuit annus elapsus quod ipse cum duobus aliis sociis depredatus fuit quemdam presbiterum qui veniebat de Munich et super stratam acceperunt sibi unum equum et dictum presbiterum interfecerunt et conduxerunt dictum equum in Urayberch.

Item dixit et confessus fuit ipse cum supradictis tribus sociis exientes de Munich invenerunt duos mercatores super stratam et ipsos depredati fuerunt et acceperunt tantum quod pro parte quilibet ipsorum habuit vigintisex ducatos et dictos mercatores interfecerunt.

Item adhuc dixit et confessus fuit quod in Lombardia cum dictis tribus suis sociis citra Bressam invenerunt duos homines equestres et ipsos depredati fuerunt equos et bene circha quadraginta ducatos.

Interrogatus de alio, dixit quod de aliquo alio malo non recordabatur.

Item in eodem millesimo et die et testibus et coram dicto D. Ulvino et me notario, Volricus teotonicus de Chesperth socius predicti Jazil sine aliqua tortura remoto omni patibulo, sua sponte, costitutus ante presenciam dicti D. Ulvini dixit et confessus fuit quod stabat in Coneglàno et ibi supervenit quidam Ungarus de Sagrem cum certis rebus volens ire ad partes suas et ipsi dixerunt illi Ungaro quod similiter volebat venire ad partes suas et petierunt si habebat aliquod ad expendendum qui respondit quod sic sed non habebat in loco depatato quod posset tunc accipere ad expendendum, qui Volricus cum dicto Jazil fecerunt societatem cum dicto Ungaro credentes sibi reperire pecuniam et denarios et expendebant et expensas fecerunt pro se et Ungaro usque super Cars et ibi citra unam villam que nominatur Tomay, inter se dixerunt, volumus depredari istum Ungarum; qui suus socius respondit quod sic et sic ipsum ceperunt et ligaverunt dictum Ungarum ad unam arborem cum uno fune circha collum et acceperunt certum zafaranum, vitrum fenestrarum et alias debiles res que habebat et dubitantes quod si querela ipsos sequeretur, ligaverunt ita fortiter quod non poterat exclamare et in fine ab inde non recesserunt quod dimiserunt et viderunt ipsum mortuum et postea recesserunt.

Interrogatus de alio, nullo modo aliquod confessus fuit.

Item in sopradicto millesimo et indictione, die XXVIIII mensis ianuarii, in Vualvesono sub domo Comunis, presentibus discretis viris Johanne de Fasio,

2. 1. 10
20 1/2 lusp.
58 lemm

constitu

Ulmino

lecto et

poltim

et separ

cibus

et candido

dictis

pientibus

et per de

predicti

pingui

et litter

processus

II Eidem de ...

emptor

in ...

...

infra

malefact.

de hiis

Odorico q. Ser Antonii et Articho eius fratre, Antonio Portolani, Johanne Puzachino, Dardono omnibus de Vualvesono testibus et aliis pluribus quasi comuniter existentibus sono campane Vualvesoni congregatis in Judicio constitutis coram nobilibus et potentibus viris D. D. Simone Milite et Ulvino fratribus de Vualvesono in Judicio pro tribunali sedentibus et lecto et vulgarizato per me Jacomutio manifesto Janzil teotonici de Fopoltim et Vuolrici teotonici de Chesperch scripto manu mei notarii seriatim ut supradictum est per me metipsum notarium coram dictis testibus et judicibus, petitum fuit per dictum D. Simonem a Stefano Decano Arzini et Candido Decano Arzinuti sententiari et quid juris supra confessionibus predictis. Ipsi Decani asserentes prout Consilium in Vualvesono et extra a sapientibus habuerunt habito Consilio comuniter et concorditer sententiaverunt et per sententiam difinierunt quod dicti Janzil et Vuolricus malefactores pro dictis maleficiis in Judicio confessis debeant ad furchas conduci et Janzil strasinari usque ad furchas et ibi ambo per gullam suspendi taliter quod moriantur ad correctionem et exemplum talia comittere presumentium et de hoc rogatus publicum conficere instrumentum etc.

II.

1368, 29 gennaio, Valvasone.

Riferta dell'esecuzione della Sentenza.

Eisdem testibus cum Janzil teotonicus de Fopoltim et Vuolricus de Chesperch propter eorum maleficia per gullam suspensi fuerint ut sententiatum et per sententiam difinitum fuit in Vualvesono in judicio, Zuanuttus Gastaldio Dominorum Vualvesoni coram dictis testibus et me notorio infrascripto protestatus fuit quod sententiam latam supra dictis malefactoribus bene miserat executioni et quod bene mortui erant et de hiis rogatus fui publicum conficere instrumentum.

2 .. ..
20 .. ..
58 ..

constitu

Illrino

lecto et

noltim

ut supra

cibus

et candido

dictis

pientibus

et per le

praedictis

Jungit

..liter qu

praesens

II Eisdem ..

..

.. senten

..

in..

malefacti

de his

1368. 14 Aprile. Fagagna. Pace tra Consorti di Fagagna e loro parenti ed amici.

A. D. MCCCLXVIII. ind. VI. die XIV mensis Aprilis. In domo Cumanij de Faganea, presentibus dd. Nicolussio, Meynardo de Villalta, Pileo de Murucio, Lodoyco de Cavoryaco, Tomado dicto Tuotiro, Ulvino, Marquardo, Philippo et Vencio fratribus, Vecillo et Francisco q. Nicolai, Macoro, Guigelmino, Floriano, Meynardo filio d. Fiorissi et Caloto omnibus de Faganea, Nicolao Malnevoto de Spegnimbergo et Daniello de Utino et Cumucio q. Odorlici et Florino q. d. Bernardi de Cavoryaco testibus et aliis pluribus.

Henricus q. d. Petri de Faganea et Culussius q. ser Matiussi ex parte una pro se et amicos, propinquos et adiutatores et Nicolaus q. d. Ingalpretti de Faganea ex parte altera pro se et amicos, propinquos, affines et adiutatores, corporaliter iuraverunt pacem, concordiam et bonam voluntatem de omnibus iniuriis, malevolenciis factis, dictis inter eos occasione quacumque usque hunc diem presentem et eam pacem habere firmam etc. et non contra venire racione aliqua et partes predicte in manibus d. Meynardi de Villalta se obligaverunt eam pacem habere firmam et hoc sub pena ducentarum librarum veronensium parvulorum de festo s. Georii futuri ad unum annum, ea pena durante si aliquis ipsorum frangisset modo aliquo pacem quod fuisset iniquum questionis, tunc solvat penam; medietas pene sit d. Patriarche, alia medietas dicti d. Meynardi et si aliquis ipsorum incepisset aliquam questionem cum aliquo vel aliqua alia persona, tunc alia pars non debet adiuvare aliquo modo per unum diem et post dictum diem diffidare et si contra fecisset tunc perdat penam et nichilominus predictus d. Patriarcha et d. Meynardus possit accipere penam et dare confines extra Faganeam per medium annum ultra Turream et ultra Tulmentum et si infra confines venisset, tunc solvat centum libras dicto d. Patriarche et id pactum sit de festo s. Georii ad unum annum; dicte partes obligantes omnia eorum bona tam habita quam habenda etc.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

[illegible] Decan[illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible]

36

[illegible]
[illegible] MCCCLXIIII [illegible]
VI, die XVIII [illegible]
[illegible]
indictione [illegible] XVII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] constituti [illegible]
capitulum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] XVIII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Michaelis [illegible]
[illegible] auctoritate [illegible]
[illegible]
[illegible]
et potuerunt [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] capitulo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contulo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] licuit tandem omnibus et
[illegible] [illegible] [illegible] terminati et limitati
[illegible] [illegible] de Decano [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Willelmum de
[illegible] et [illegible] de Wlaytenstain [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] principaliter [illegible] territorium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] Decanum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Dictis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predictorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] trahentes
[illegible] [illegible] [illegible] predictorum et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] videlicet [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] predictum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Decanum [illegible] [illegible] [illegible]

aquil. [illegible] nonque

[illegible] Decanum [illegible]

[illegible] de [illegible] aquil. [illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible] Decanum [illegible]

[illegible]

[illegible] canon aquil. [illegible] canon

[illegible] canon [illegible]

[illegible] Decanum eligendum [illegible]

[illegible] canon aquil. [illegible]

[illegible] D. [illegible]

[illegible] nominavit in [illegible] modum: ego [illegible]

aquil. [illegible] D. [illegible] de Wlaitenstayn [illegible]

[illegible] in Decanum [illegible] eligendum consentio [illegible]

[illegible] Godefridus de Sabuleto canon aquil. [illegible]

[illegible] dictus Dominus [illegible]

[illegible] ego [illegible] de Sabuleto

canon aquil. [illegible] de [illegible]

[illegible] Decanum [illegible]

[illegible] de [illegible] canon aquil. [illegible]

[illegible] ... actitem ... [illegible]

[illegible] Jergiemia ... expeditum ... hunc [illegible]

[illegible] Italiam ... [illegible]

[illegible] commemorari ... plenum ... [illegible]

[illegible]

[illegible] prædictis ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] prædicta diligenter per [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] aquil. ... prædictis [illegible]

[illegible] præsento ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Ecclesie

[illegible] quondam D. Guillelmi ... [illegible]

[illegible]

[illegible] futuri ... [illegible]

[illegible]

et forma ... [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible] in capitulo [illegible] Lateranen[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] auctoritate mihi tradita ego [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] atque [illegible]
[illegible] nomine meo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de Papia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Acta fuerunt predicta omnia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] presentibus [illegible] de [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] MCCC.XVIII [illegible] XX

[illegible] capitulo [illegible]

[illegible]

[illegible] interrogatis.

[illegible] DD. [illegible]

[illegible]

[illegible] electionem et decretum [illegible]

[illegible]

[illegible] specialiter [illegible]

[illegible] Georgio de [illegible] de Papia electi in Decanum [illegible]

[illegible] electionem et decretum [illegible] facta [illegible]

[illegible] et [illegible] studium [illegible]

[illegible] comparendum [illegible]

[illegible] et [illegible] forma [illegible]

[illegible] Georio [illegible] num, [illegible] de [illegible] tur, [illegible] et [illegible] [illegible] ris [illegible] fra [illegible] rine. [illegible] fra [illegible] ne. [illegible] no. [illegible] his [illegible] del, [illegible]

[illegible] Ecc[illegible] [illegible] ad [illegible] ac [illegible] cum omni humi-
litate [illegible] expressam [illegible] et generalite
ad [illegible] et [illegible] dicendum, [illegible]dum, exercendum et pro-
[illegible] in predictis et circa predicta ac quolibet predictorum
[illegible] [illegible]cessaria et opportuna etiam si mandatum exigat
[illegible] et que quilibet verus et legitimus procurator et sin-
dicus et ipsimet con[stit]uentes dicere et facere possent si personaliter interessent. Promittentes dicti DD. Constituentes se ratum gratum
et firmum perpetuo habituri totum et quidquid per dictos sindicos
actum, dictum, factum, gestum et procuratum fuerit in predictis [illegible]
[illegible] obligatione et cum [illegible] [illegible].

1308. 21 aprile. Udine. [illegible] [illegible] Decano [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

[illegible] Die XXI aprilis, [illegible] [illegible], in maiori Ecclesia S. Marie de
Utino, [illegible] altare dicte Ecclesie, presentibus [illegible] [illegible]
[illegible] D. [illegible]mundo de Parma Decano dicte Ecclesie Utinensis, presb.
[illegible] et presb. Nicolao [illegible] canonicis dicte Ecclesie Utinensis,
[illegible] iurisperito, D. Iohanne de Ravanis de Regio, D. [illegible] plebano [illegible]
[illegible] de [illegible] iurisutriusque perito et aliis pluribus testibus vocatis
[illegible] et rogatis.

[illegible] D. Guilelmus de [illegible] et Henricus de Weyssenstain Canonici
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] nominibus
[illegible] [illegible] [illegible] Eccl. Aquil. coram

[illegible] D. Georgii [illegible]

[illegible] Secretum electionis [illegible]

[illegible] et [illegible] tibi [illegible]

[illegible] electo [illegible]

[illegible] electionis [illegible]

[illegible] voluntati et [illegible]

[illegible] et humiliter acceptavit

[illegible]

tur,
et
oris
iales,
sra
bsoz
his
dal,

[illegible] nuovo Decano [illegible]
[illegible] — [illegible]

[illegible] nativitatis eiusdem MCCCLXVIII, ind. VI, die XXII mensis aprilis, Utini in capella intra [illegible] D. Patriarche [illegible] D. [illegible] de [illegible] testibus [illegible] de [illegible] Decano [illegible] et [illegible] testibus.

[illegible] et [illegible] et [illegible] canonicorum [illegible] dicte [illegible] et [illegible] Patre et D. D. [illegible] Dei et apostolice sedis gratia S. [illegible] Aquilegensis Patriarche eidem Domino Patriarche [illegible] notificaverunt et exposuerunt [illegible] Decanatus [illegible] et ecclesie [illegible] de [illegible] utiliter providere, convocato et congregato capitulo canonicorum [illegible] ecclesie [illegible] ordinibus [illegible] et in ipso capitulo [illegible] deliberatione [illegible] tandem deliberaverunt [illegible] terminato et [illegible] de Decano [illegible] dere, quod finem iuxta formam [illegible] generalis concilii [illegible] de [illegible] Ven. viri D. Georgii de [illegible] de Papia [illegible] D. Georgium in [illegible] et dicte ecclesie [illegible] Decanum [illegible] dicti Domini [illegible] nominibus

[illegible] ... dicto [illegible] ...

[illegible] convenit eidem ut dictam [illegible] tacitor [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... prohibita [illegible] dictam [illegible]

[illegible] ... singulis in [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... Ipse [illegible] ... deliberatione

perhabita [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... Patriarcha Universalis [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... futurum [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... electione [illegible]

[illegible] ... habita [illegible]

[illegible] is ce pa[illegible], en [illegible] erandis [illegible] erant [illegible]
[illegible] nominasse terminatur
[illegible] habita unanimiter [illegible]
[illegible] Decernente [illegible]
[illegible] de [illegible] Decano [illegible]
[illegible] atque [illegible] Decernunt [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] appellationis
[illegible] et singulorum dictorum canonicorum [illegible] capitulo
[illegible] et diligenter [illegible]
[illegible] ad
[illegible] in Decanum dicte
[illegible] in maior pars cano-
nicorum dicte [illegible] Decanatus [illegible]
[illegible]
[illegible] reportum [illegible]
dictorum [illegible] in sacris ordinibus [illegible]
[illegible] Dominum [illegible]
[illegible] de Papia [illegible] circumspectum [illegible]
[illegible] dicto capitulo [illegible] concor-
diter [illegible] nostro
[illegible] gratia [illegible]
[illegible] electionem [illegible]
in omnibus approbantes. Qua electione et [illegible] probatione sic factis

[illegible] et [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] factam, tam exinde [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] nominis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in

[illegible] nostre [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] confirmationem [illegible] predict et

[illegible] dictis [illegible] ipsum [illegible]

[illegible] eteriis quibuscumque contra

[illegible] publicum

[illegible] cautelam [illegible]

[illegible] affigi [illegible]

[illegible] parte [illegible] curati [illegible]

[illegible] presentem.

Datum in [illegible] die XXII [illegible] anno [illegible]

[illegible] MCCC LXVIII, indictione VI.

1308.23 [illegible] [illegible] dell' [illegible]
[illegible] Aquileja

[illegible] die XXIII [illegible] Aquilegie ante

[illegible] Thomasio de [illegible]

[illegible] de S. Ubaldo [illegible]

[illegible] aliis.

[illegible] de [illegible] et

[illegible] Aquil. [illegible] scriptum

[illegible] Dei [illegible] Patriarcha

Universis et singulis [illegible] nostrum [illegible]

salutem in Domino [illegible] die XXIII [illegible]

anno Domini Nativitatis MCCCLXVIII, ind. VI.

18 [illegible] maggio [illegible]

[illegible] MCCCLXVIII, [illegible]

[illegible], die II [illegible] [illegible]

[illegible] D. Patriarc[illegible] [illegible] publice [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Jacobo de [illegible] D. [illegible]

[illegible] S. Marie [illegible]

[illegible] Dei gratia [illegible]

[illegible] Patriarcha [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] capitulum [illegible] Aquil. [illegible]

ad [illegible] Aquil. [illegible]

[illegible]

[illegible] electus [illegible]

[illegible] Patriarcha [illegible]

[illegible] constitutionem [illegible]

[illegible] confirmatione [illegible]

[illegible]

publice [illegible]

[illegible] electionis formam [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] pnte vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Georgii supplicantibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Georgii per [illegible] [illegible]
prout et [illegible] quantum [illegible] potuit [illegible] ipsum [illegible] Geor-
gium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deinde [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et terme [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] faciat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et faciat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plene et integre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] singula [illegible] [illegible] necessaria ex
[illegible] [illegible] exequatur et [illegible] [illegible] predicta [illegible] predictis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et videbuntur utilia, necessaria
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predictis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

1368. 3 maggio. Aquileja. [illegible]
[illegible]

In [illegible] nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXVIII, ind. VI, die III [illegible] maij, Aquilegie in capitulo Maioris Eccl. Aquilegensis, pre[illegible] [illegible] providis viris DD. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mariis [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Papa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jacobo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jacobo
[illegible] [illegible] nostri Dni Patriarche et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eorum Aquilegensium [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et
tanquam capituli ipsius Aquil. Ecclesie [illegible] [illegible] more solito
[illegible]iter congregati et ibidem narratione facta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] in ipsius D. Georgii personam concorditer factam et [illegible]
electionem [illegible] ac de dictis omnibus et singulis etiam de confirmatione ac de predictis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et electi facta per Rev.mum in Christo Patrem et D. D. [illegible] Dei gratia [illegible] Aquilegensis Patriarcham ibidem per [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicti DD canonici et capitulum [illegible] [illegible]
electionem et personam ipsius D. Georgii canonice et solempniter factam
et dicti D. Patriarche confirmationem debite executioni mandari [illegible]
[illegible] [illegible] fine [illegible] habita deliberatione diligenti, prefati DD. canonici et capitulum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] humat[illegible] dicte [illegible] [illegible] Decanum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] eidem [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] Decano ex[illegible]
[illegible] et [illegible] Philippo [illegible]
[illegible] capituli predicti [illegible]
[illegible] Decan[illegible] [illegible]
[illegible] prout [illegible] predict[illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] transferens
[illegible] Philippum [illegible] predict[illegible] [illegible]
[illegible] Philippus [illegible] hujusmodi
[illegible] sacramento [illegible]
[illegible] evangelia [illegible]
[illegible] [illegible] locum Decani
in dicto capitulo [illegible] testis [illegible]
[illegible] stallum, [illegible] assigna[illegible] [illegible] pannos et
[illegible] [illegible] et quasi dicti
Decanatus [illegible] [illegible] dicti capituli
in [illegible] capitul[illegible] predictorum [illegible] panem et
[illegible] et [illegible] prout in talibus in ipsa ecclesia fieri
consuevit =

1368, 9 maggio. Cividale. Il Vescovo Feltrense Vicario in pontificalibus del Patr. d'Aquileja, ordina chierico Antonio d'Ingelgretto di Faedis.

Giovanni di Ughelletto notajo di Cividale. Coll. Portis. Orig.

A. D. 1368, ind. VI, die XXIII mensis maij, in Civ. Austria in Curia Communi apud domum habitationis Ser Plasnterii dom. d. Peroldi de Faedis, presentibus ipso d. Plasnterio, Pre Nicolao q. Jacobi Subtilis, presb. Bartholomeo q. Stephani de Civ. Austrie testibus et aliis.

Reverendus in Christo Pater et D. D. Nicolinus Dei gratia Episcopus Feltrensis Rev.mi in Christo Patris et D. D. Marquardi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche in Pontificalibus Vicarius Generalis, Antonium filium Ingelgretti q. Natarelli de Fagedis scolarem Aquilegensis Diocesis solutum et de legiptimo coniugio procreatum, cupientem se ascribi Militie clericali, tonsuravit in clericum et clericali caractere insignivit, assumens ipsum infantem hereditatis dominice et agregans consortio clericorum. De quibus omnibus supradictis rogatus scripsi publicum instrumentum.

IN Christi nomine Amen Anno Nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo sexagesimo octavo Indictione Sexta die duodecimo Mensis Aug. Actum Venetiis in confinio S. Mariae formosae in domo habitationis heredum et filiorum q. D. Jo. de Talentis. Presentibus D. thoma de Talentis filio q. dicti D. Jo. Franc.o de bigio et Forlivio Girardino q. ... Florentia D. Gabriele de Talentis q. dicti

39

Nicolao q. Domini del Bar Marchoaldi de Cucanea Barzattis ad hoc vocatis sub brevi et imparabili habita terminus vitae sub spe mortis, in vana domostrant incautum ... derelinquat. Quapropter

Not. Famigliad incagna

1368, 12 Agosto. Venezia. Testamento di S. Odorico di Cucagna, con. Gerardo. Erede il fratello Schinella

Copia del Not. Damiano q. Andrea de Gandaquisij di Venezia.

Egregius Miles D. Odoricus de Cucanea natus q. Magnifici Militis D. Girardi de Cucanea pertinentiarum Fori Julij sanus mente Dei Gratia licet aeger sit Corpore suorum dispositionem bonorum per hoc presens nuncupativum testamentum quod dicitur sine scriptis in hunc modum facere procuravit. Voluit n. ac ordinavit quod si Dominus Deus noster ipsum in hac aegritudine vocaverit ad se voluit corpus suum statim post eius decessum quam citius fieri poterit debeat portari ad Castrum Cucaneae et ibi sepeliatur in sepultura in qua corpus dicti ... patris sui requiescit. Post hac voluit et disposuit atque iussit quod nob. Miles D. Schinella frater eius omni anno in die annualis ipsius testatoris celebrare faciat viginti missas a viginti presbiteris et quod in eodem die omni anno faciat dari et dispensari pro eius anima inter pauperes Staria quattuor fabarum cottarum et similiter quattuor panis, et quod insuper omni anno idem D. Schinella in dicto die sui annualis dari faciat conventui et Loco fratrum S.ti Franc. de Utino ordinis mi-

parcere ...

37

IN Christi nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo trecentesimo sexagesimo octavo Indictione sexta die duodecimo Mensis Augusti. Actum Venetijs in confinio sancte Marie Formose in domo habitationis heredum et filiorum quondam domini Johannis de Talentis presentibus domino Thoma de Talentis filio quondam dicti domini Johannis Francisco de bigio de Forlivio Girardino quondam bene de Florentia domino Gabriele de Talentis quondam dicti domini Johannis Canonico Patracensi Nicolao quondam Dominici de ... domini Jacobi Notario filio quondam Marchoaldi de Cucanea et Johanne quondam domini Mathei de Barzattis ad hec vocatis rogatis et alijs. Quia sub brevi et inreparabili momento temporis unicuique habet terminus vite presentis semper homini eniuncti est sub spe mortis, nec vana fiducia longe vivendi ipsum demonstrari incautum et inordinatum et ac dispositum derelinquat. Quapropter egregius Miles dominus Odoricus de Cucanea natus quondam Magnifici Militis domini Girardi de Cucanea pertinens Fori Julij sanus mente dei Gratia licet eger sit Corpore suorum dispositionem bonorum per hoc presens nuncupativum testamentum quod dicitur sine scriptis in hunc modum facere curavit, voluit et ac ordinavit quod si dominus deus noster ipsum in hac egritudine vocare ad se voluerit corpus suum statim post eius decessum quam citius fieri poterit debeat portari ad Castrum Cucanee, et quod ibi sepeliatur in sepultura, in qua corpus quondam dicti domini patris sui requiescit. Post hec voluit et disposuit atque iussit quod nob. Miles dominus Schinella frater eius omni anno in die annualis ipsius testatoris celebrare faciat vigintiquinque missas a viginti presbiteris et quod in eodem die omni anno faciat dari et dispensari pro eius anima inter pauperes staria quattuor fabarum coctarum et staria quattuor panis, et quod insuper omni anno idem dominus Schinella in dicto die sui annualis dari faciat conventui, et loco fratrum sancti Francisci de Utino ordinis mi-

nost libras quinquaginta parvorum, ita tamen quod ex hoc dicti
fratres teneantur orare deum pro anima dicti testatoris, et di-
cere omni anno in dicto die annualis missas solemnes cum
vigiliis, et aliis officiis solemnibus in talibus fieri consuetis.
Item similiter voluit atque iussit quod dictus D. Schinella frater
eius omni anno dare faciat in dicto die sui annualis
fratribus et conventui S.ti Petri Martiris de Utino ordinis
predicatorum libras quinquaginta parvorum qui teneantur
orare et dicere missas cum vigiliis ut supra ...
est de fratribus minoribus. Item insuper voluit quod conventibus
et locis fratrum minorum et predicatorum de civitate Austrie
dentur per dictum D. Schinellam omni anno libras quinquaginta
pro utroque ipsorum conventuum in dicto die sui annualis qui
teneantur orare et dicere missas cum vigiliis ut supra.
Ad quae quidem predicta facienda et executioni mandan-
da per dictum D. Schinellam fratrem suum Federicum commis-
sarium et executorem solum instituit. Item commisit autem distri-
buendum, et dispensandum per infrascriptos suos commissarios
prout eis videbitur libras ducentas denariorum de Foro Iulii
pro male ablatis incertis. Item reliquit ecclesiae S.tae Mariae
de Faedis libras quinquaginta parvorum pro fabrica et
recuperatione ipsius ecclesiae. Item dimisit cuique ecclesiae
dictae S.tae Mariae marcas duas et cuilibet capella-
no ipsius ecclesiae marcam unam pro anima sua. Item adiu-
dicavit ecclesiae S.ti Georgii de Cucanea pro anima sua sol.
quadraginta parvorum, et ecclesiae S.torum Philippi et Ia.
de Castro Cucaneae alios sol. quadraginta parvorum
et ecclesiae S.ti Petri de Faedis sol. quadraginta par-
vorum, ecclesiae S.tae Mariae Magdalenae existenti in Ca-
nali de Grauo sol. quadraginta parvorum. Item dimisit
fratri Girardo de Bononia ordinis predicatorum confessori
suo ducatos decem auri pro anima sua. Praeterea vo-
luit, et insuper ordinavit quod D.na Domina uxor sua
habeat integraliter dotes suas, et ultra hoc si vidua-
re voluerit, et vitam honestam ducere voluit ipsam

habere de bonis ipsius testatoris semper dum ipsa uixerit uiduando et honestam uitam ducendo victum et uestitum cum seruientibus et decenter et honorifice secundum conuenit conditionem suam et possibilitatem bonorum ipsius domini testatoris, verum si ipsa domina Lomina ad secunda vota transire voluerit habeat solummodo dotes suas. Item voluit atque mandavit quod vestes ad dorso et usu ipsius domini testatoris ponantur et dentur in manibus predicte domine Lomine uxoris sue que de ipsis pannis facere disponere et dispensare debeat pro anima ipsius testatoris prout eidem domine Lomine melius apparebit. Et similiter voluit quod sua centura et nachans argentea et alias suas centuras argenteas quas habet ... de valuasorio [illegible] dari debeant in manibus domine Lomine predicte, que de ipsis duabus centuris debeat facere fieri calices tot quot fieri poterunt ... et quos ipsos calices dare debeat ipsa domina Lomina ecclesie predicte Sancte Marie de Fardio, qui calices in ipsa ecclesia semper sint deputati ad divina misteria celebranda, et siquid ex ipsis centuris restabit restare factis calicibus supradictis dicta domina Lomina dispenset pro anima ipsius domini testatoris prout eidem domine Lomine melius videbitur, et ad predictas dispensationes et executionem pannorum et ... et centurarum suarum dictam dominam Lominam solam fidei commissariam esse voluit, instituit et [illegible] ordinauit, mandans insuper et ordinans quod eidem domine Lomine dari debeat per dictum dominum Sebinellam de bonis ipsius domini testatoris totum illud quod ipsa domina ... habere debet ab ipso domino testatore ... dotes suas ex causa mutui et aliis ...

causis quibuslibet et si dictus d. Schinella (quod absit) recu-
saret dare eidem dominae Dominae illud quod solvere debet
ultra dotes suas ut dictum est, tunc liceat ipsi do-
minae Dominae solvere se ipsam de praedictis super omnibus
bonis ipsius d. testatoris prout ipsa voluerit. Item dimisit
dominae Alte sorori suae uxori d. Federici de Tombono
filio ipsius d. Alte libros certos parvos. Item
dimisit Nicolao Jacobuli dudum familiari suo duas
marchas ad usum curiae de redditu omni anno de bonis
ipsius testatoris, quas marchas duas dictus Nic.
possit accipere in bonis ipsius testatoris undecumque ipse
voluerit, et similiter voluit, quod ipsae duae marchae
de redditu ad usum curiae deveniat omni anno in heredes
et per heredes ipsius Nic. tam masculos quam feminas
donec ex eis heredibus vel ex eis descendentibus reperie-
tur aliqui vel aliquis, seu aliqua, verum si dic-
tus Nic. Jacobuli sine filiis vel filiabus legitimis
ex eo morietur, dictae duae marchae reddeant in heredes
vel heredes ipsius domini testatoris. Item voluit quod dictus
Nic. Jacobuli ultra praedicta semper in vita sua teneat
gaudeat et possideat pacifice et quiete illa
omnia bona, quae dictus Nic. intravit tenet, et possi-
det in pertinentiis Budrii, et si per dictum d. Schinellam
eius fratrem, vel alium eius nomine dictus Nic. ullo
tempore de ipsis bonis positis in pertinentiis Bu-
drii aliqualiter molestantur, tunc et eo casu li-
ceat dicto Nic. apprehendere omnia alia bona dicti
testatoris posita in pertinentiis Budrii, et de ipsis facere
libere velle suum. Item dimisit dicto Nic. familiari
suo palafredum suum bonum rubeum et suum
et suum spontonum. Item voluit et ordinavit quod dictus

dominus schimilla eius frater teneatur et debeat de bonis
ipsius testatoris facere et adimplere et omnia que necesse
sunt fieri et adimpleri in testamentis dominorum matris ma=
tris nouercarum auorum auiarum Amitarum et patruorum
suorum et quod ob hoc bona ipsius testatoris sint in omni=
bus obligata. In omnibus autem aliis bonis suis mo=
bilibus et immobilibus iuribus et actionibus suis
tam presentibus quam futuris ubicumque sint, et reperiri potuerint
inueniri predictum dominum schimillam fratrem suum sibi
heredem uniuersalem instituit et heredem ordi=
nauit, in casu quo domina . . . quo predicta domina dom=
na non foret pregnans, sed si pregnans foret, et
ex ipso testatore pareret filiam uel filiam unam
uel unam, sed seu plures filios masculos unum uel
plures ex dicta domina domina et ipso domino testato=
re nasciturum, sibi heredem uel heredes instituit
uniuersales, filiam autem unam uel plures marita=
ri uel monachari uoluit de bonis suis secundum
consuetudinem terre, et in casu quo ex eo
non remanerent filii legitimi unus uel plures predictum
dominum schimillam fratrem suum sibi heredem uniuer=
salem instituit ut dictum est. Suos uero fideico=
missarios et executores omnium predictorum exceptis
his in quibus instituit suos fideicommissarios et
executores predictum dominum schimillam et dominam Co=
minam ut superius tactum est instituit et ordina=
uit dominum simonem de Cubania patruum suum, et pre=
dictum dominum schimillam fratrem eius testatoris quibus dedit
illam totam plenam et amplissimam potestatem et
libertatem, quam quilibet unus legitimus commissarius
habent seu habere possent ullo ingenio . . .

Et hoc voluit esse suum ultimum testamentum et ultimam voluntatem et quod valere debeat iure testamenti et si iure testamenti valere non posset valeat iure codicillorum et si iure codicillorum valere non posset voluit tamen valere omni alio modo via et forma, quibus de iure melius valere potest nulla contradictione obstante.

Ego Marcus de Raphaelis de Venetijs quondam domini Mathei publicus imperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius suprascriptum testamentum quod fieri rogavit suprascriptus dominus Odoricus de Cucanea ex abreviaturis et protocollis Damiani quondam Andree de Nadelquiltijs imperialis notarij mihi iam diu concessis per Illustrissimum dominum ducem Venetiarum et eius consilium fideliter sumpsi et exemplavi in hanc publicam formam redegi nihil addens vel minuens quod sensum mutet vel variet intellectum

st. Moruzzo 1495

1368. 18 Agosto. Moruzzo. Sentenza di arbitri nelle differenze fra i nobili Pertoldo e Pileo di Moruzzo per le divisioni del castello e beni paterni e delle doti delle loro mogli.

1/2

In Christi nomine amen. Anno nativitatis Domini MCCCLXVIII. ind. VI. ~~dec. XVIII men~~ sis Augusti. In platea de Murucio prope tileos, presentibus presbitero Simone vicario de Murucio et nobilibus viris dominis Meynardo q. d. Hendriocii de Villalta, Henrico filio d. Francisci de Castelerio in Goricia habitante, Nicolao, Leonardo et Morando fratribus q. d. Manfredi de Castelerio in Murucio habitantibus, Bertrando filio d. Bregonie infrascripti, Simone q. d. Michli de s. Daniele, Mesendrico filio Johannis de Rodeglano in Stroglavacha habitante, Simone q. Laurencii et Zaneto q. Henricii et Nicolao dicto Ottaco omnibus de Murucio testibus et aliis pluribus.

Nobiles viri domini Bregonia filio q. d. Francisci militis de Stroglavacha et Nicolaus filius olim d. Duringi de Mels arbitri, arbitratores et amicabiles compositores litibus, que ~~litigiis~~ questionibus et controversiis (sic) que vertuntur inter dominos Pertoldum filium et heredem q. d. Federici de Murucio ex parte una et Pileum filium et heredem quondam dicti d. Federici de Murucio ex parte altera nomine et occasione bonorum olim dicti d. Federici et occasione dotium et iurium dominarum Htrudis uxoris ipsius d. Pertoldi et dominarum ~~olim~~ Nicolusse et Agnetis de Bregonia olim uxoris dicti d. Pilei et etiam de bonis divisis inter dictos et occasione bonorum venditorum per ipsos et occasione redditus bonorum et occasione certis ~~debitis~~ debitis et obligacionibus quos una pars alteri petere et petebat inter eos occasione Medune, s. Steni et occasione pecunie de qua dicitur quod ipse d. Pertoldus ~~petebat omnem pecuniam a~~ accepit sub usuris a certis personis de Praka dicto d. vi... et occasione bonorum aquisitorum per dictos fratres vel aliquem ipsorum et supra questionem et petitionem quod d. Pertoldus petebat omnem pecuniam a dicto d. Pileo quod ipse habebat et omnes suas expensas quod habebat usque hunc diem presentem et tam de bonis inter eos contingentibus quam occasionibus (sic) quibuscumque unus pars alteri diceret ~~habere~~, ipsis partibus presentibus protulerunt inter eos sententiam in scriptis sub hac forma:

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Nos Bregogna et Nicolaus audi=
tri ut supra predictarum parcium ut in instrumento inde confecto manu nostri Johannis
notarii sub dictis millesimo, indicione, die XVI mensis Julii plenius continetur, auditis et exami=
natis diligenter iuribus et allegacionibus, competicionibus, defensionibus utriusque partis,
habitoque etiam supra his semel et pluries sapientum consilio, citatisque partibus ad diffi=
nitivam sentenciam audiendam, pro bono pacis et concordie dicimus, arbitramus, ordina=
mus atque mandamus, quod omnia et singula bona immobilia que fuerunt q. d. Federici
predicti de Murucio eorum patris que sunt divisa inter eos, quod eas partes quilibet eo=
rum in perpetuo habeant firmas et ratas;

Item quod omnia et singula bona immobilia et mansata que non sunt partita et divisa
inter eos, que fuerunt olim d. Federici predicti, inter dictos fratres dividere et partire de=
bent et facere inter se porciones equales et hoc usque ad festum s. Michaelis proxime fu=
turum et hoc in pena in compromisso apposita;

Item senteciaverunt quod omnia et singula bona immobilia que sunt divisa inter
eos, si aliquis eorum habet aliquod territorium quod sibi pervenisset in parte et tunc
temporis ea bona sint minus de reddito eo quod erit minus redditus alterius fratris, teneatur
eum restaurare ea bona quod est minus (sic) de reddito et affictu;

Item senteciaverunt, quod supra peticione quod d. Pertoldus petebat domino Pileo
de bonis sitis in Martignaco que regebantur per Stephanum, quod sunt penes ser Missium
de Utino; quod predictus d. Pertoldus faciat fidem sicutes quod si predicta bona reperi=
retur esse obligata vel vendita per olim d. Federicum eorum patrem aut per ipsos
fratres dicto d. Missio, tunc facta fide de predictis, predictus d. Pileus dare teneatur
dicto d. Pertoldo medietatem redditum bonorum predictorum de anno in annum usque ad
presentem diem; item supra peticione quod d. Pertoldus petebat dicto d. Pileo de reddito
mansi de Villalta, sentenciamus, arbitramur quod predictus d. Pileus det et solvat d. Pertoldo
de reddito quod plus reperietur esse de la quantitate mansi d. Pilei eciam quod est
penes ipsum d. Meynardum;

Item sententiamus etc. supra peticione quod d. Pertoldus petebat dicto d. Pileo de uno debito qui erat penes d. Luissium et pro dicto debito erant vendita certa bona empta per Monachinum de Utino, quod predictus d. Pileus dare teneatur dicto d. Pertoldo eam quantitatem pecunie quod alias fuit determinatum inter eos et difinitum fuit in Utino per me Iohannem notarium subscriptum;

Item volumus, ordinamus et arbitramus quod predictus d. Pileus teneatur et debeat dare dicto d. Pertoldo occasione partis Castri libras parvulorum c ..., que omnia et singula pecunie summa predicta predictus d. Pileus persolvenda et supra usque ad festum s. Martini proxime futurum;

Item supra peticione quod predictus d. Pertoldus petebat occasione bonorum per ipsos venditorum Brandano, sententiamus et arbitramus quod d. Pileus det et solvat dicto d. Pertoldo omnes fictus quod reperiretur plus parte d. Pertoldi quam partem ipsius d. Pilei;

Item sententiamus, arbitramus quod si reperiretur etiam quod si predictus d. Pileus vendiderit de bonis ipsius d. Pertoldi sine voluntate ipsius et etiam de voluntate ipsius d. Pertoldi, quod omnia et singula bona vendita tunc predictus d. Pileus dare et solvere dicto d. Pertoldo restaurum bonorum que reperirentur esse venditorum vel obligatorum;

Item sententiamus etc. quod omnia et singula bona quod si reperiretur esse vendita et obligata per ipsum d. Pertoldum de bonis ipsius d. Pilei de voluntate et sine voluntate eius, tunc predictus d. Pertoldus solvere dicto d. Pileo ut supra etc.

Item sententiamus etc. quod omnes dotes d. Iltrutis uxoris d. Pertoldi et dotes olim d. Vicharde uxoris dicti d. Pilei, quod si reperiretur esse recepte per olim d. Federicum predictum, quod ex id quod est receptum dictarum dominarum, tunc illud quod est plus receptum unius alteri sibi debet per medietatem solvere illud quod erit plus;

Item ordinamus etc. quod omnia et singula bona que fuerunt olim d. Morandi de Manucio sita in Manucio tam pars burgi quam de aliis territoriis, que bona Leonardus Citadinus de Utino dedit dicto d. Pileo ex vigore unius sententie late inter d. Pileum et Leonardum,

que omnia et singula bona predictus d. Pileus medietatem dare debet dicto d. Per-
toldo sine aliquo precio cum ea condicione quod predictus d. Pileus habeat a dicto Leonardo de Utina
Item sententiamus etc. quod omnes petitiones quod dicti fratres unus alteri ad invicem faciunt
et facere debeant (sic) finem remissionem ocasionibus s. Steni et Miduse et de Prata quod
dictas petitiones eorum sint casse et vane et nullius valoris vel momenti; item volumus,
ordinamus quod dicti domini Pertoldus et Pileus fratres per se et eorum heredes vicissim
unus alteri ad invicem faciat et facere debeant finem et remissionem generalem de
omnibus eorum peticionibus et questionibus que una pars alteri petit aut petere posset
ocasione bonorum predictos fratres aquisitos et ocasione paterne et materne hereditatis et oca-
sione quacumque seu causa que dicte partes unus alteri petere possit nomine quocumque
usque hunc presentem diem contractus, salvo eo quod dictum est ut supra et salvo iure succes-
sionis hereditatis et salvo eo quod inferius continetur et quod dicti fratres unusquisque eorum
per se et eorum heredes in perpetuo possint et valeant vendere, dare, donare et obligare omnia et
singula eorum bona tam habita quam habenda tamquam de re sua propria sine licentia et
voluntate unus alteri. Nunc vero in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti
prefati domini Pertoldus ex parte una et d. Pileus ex parte altera per se et eorum heredes ex vigore
sentencie ut supra, vicissim unus alteri ad invicem fecerunt finem generalem remissionem de omnibus eorum
bonis paternis et maternis et aquisitis de ulterius non petendo et signum (sic) vero finis dicti
fratres una festucam in manibus tenendo, dimiserunt cadere in terra. Hanc autem sentenciam,
laudum, arbitrium volumus, ordinamus, precipimus atque mandamus dictis partibus attendi et
inviolabiliter observari sub pena in compromisso in nos facto contenta secundum ipsius compromissi
tenorem, reservantes sibi ipsis nichilominus auctoritatem et potestatem interpretandi, lucidandi,
et declarandi semel et pluries si in predictis vel circha predicta aliquod dubium, lis vel questio,
scrupulum appareret sicut eis videbitur expedire et hoc usque ad festum s. Martini
futurum per totam diem.

A. N. U.

Not. Giovanni di Moruzzo. ~~Arch. notar. Utine.~~

1369. 2 febbrajo. Cividale. Protesta di D. Betta moglie di D. Rodolfo de Portis contro la vendita all'incanto di una 3 parte del castello di Gronemberg fatta fare da D. Filippo q. Ugone di Cividale.

Nicolò di Cavalleria not. in Cividale. Arch. not. Udine.

A. D. 1369. ind. VII, die veneris II februarij in Civitate Austria in domo infrascripte d. Bette constituentis, presentibus Petro Muffa Muciorario, Credi Tuscho q. Sederi de Florentia et alijs pluribus vocatis et rogatis.

Dna Betta uxor ser Rodulfi de Portis facit et constituit et ordinavit providos Nicholussium notarium de Cavaria et Odoricum Margarium q. Cavallerii de Civitate procuratores legiptimos et speciales ad contradicendum et contradici faciendum terciam partem Castri Gruninbergi cum omnibus pertinentiis quam Philippus q. D. Hugonis ad incantum vendere faciebat et ad dicendum causam interdicionis et audiendum causam vendicionis et generaliter etc. tam in agendo etc. cum etc. et promisit etc.

V. Aug. 1898 — 126

1369. 3 Febbrajo. Villalta. Vendita di parte del castello di Caporiacco al nob. Mainardo di Villalta, fatta da d. Vorlico di Caporiacco.

A. D. MCCCLXIX. ind. VII. die tercio mensis Februarii In burgo Villalte prope caminatam d. Meynardi. Presentibus dominis Tomado dicto Tuotino de Faganea, Ulrinoq. d. Antonii, Nicolao dicto ~~Cra~~ vato omnibus de Faganea, Corado q. Rodulfi de Villalta et Elirussio q. Tamburlini in Villalta habitantibus testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Vorlicus q. d. Galacii de Cavoryaco precio et foro quadraginta marcharum denariorum novorum aquilegensium, quod totum contentus et confessus fuit se habuisse et integre recepisse a d. Meynardo q. d. Hendriacii de Villalta renuncians excepcioni etc. per se suosque heredes vendidit, dedit et tradidit eidem d. Meynardo pro se suisque heredibus et cui dare voluerit ementi et recipienti iure proprii in perpetuum partem suam Castri et burgi de Cavoryaco que bona fuerunt olim dd. Janzilli et Nicolai fratrum filiorum olim d. Antrussini de Cavoryaco cuius huius partis Castri dicuntur esse confines: ab uno latere possidet Johannes q. d. Federici de Cavoryaco, ab altero latere possidet Vicelaus q. d. Nicolussi dicti ..., ab altero latere possidet d. Meynardus predictus cum omni iure quod ipsi dd. Janzillus et Nicolaus habebant partem in dicto Castro, Item omne ius quod habet in illa parte sita interiori portam pontis; item ... sedimen situm in burgo novo prope pontem et Vecelaum, item partem in dominio et ... ipsius Ville pertinenti dicto Castro et Ville; item partem suam propriam et partem ipsorum olim Nicolai et Janzilli in quodam molandino sito in aqua Lini; item Giritum et dominium de Cavoryaco quod sibi pertinebat et habere videbatur occasione predictorum dd. Janzilli et Nicolai cum omnibus iuribus partis Castri et in burgis et molendino et girito ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, vendendum, obligandum, permutandum etc. et quidquid dicto d. Meynardo et eius heredibus deinceps perpetuo placuerit faciendum, constituens possidere etc. promittens dictus d. Vorlicus per se suosque heredes cum obligacione omnium suorum bonorum etc. eidem ~~d. Meynardo~~ d. Meynardo pro se suisque heredibus et cui dare voluerit dictam vendicionem in perpetuo habere firmam et ratam etc. et numquam contra premissa dicere, facere etc. sed predicta bona manutenere, auctorizare ac in solidum disbrigare sub pena dupli valoris predictorum

Bonorum ut pro tempore ply valuerint etc. —

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

29

1369, 11 Febbrajo. Lucca. L'imp. Carlo IV fa citare Schinello di Cumegna a provare d'essere erede del fu detto Odorico di lui fratello per l'annua corrisponsione di 250 fiorini d'oro accordata a questo sulle rendite di Firenze dal detto Imperatore.

143

Carolus Quartus divina favente clementia Romanorum Imperator, semper Augustus, et Boemiae Rex, honorabili Georio Decano Aquilegen. devoto suo dilecto gratiam suam, et omne bonum, Devote dilecte, aliàs consideratis meritis Nobilis q. Odorici de Curanea fidelis nostri dilecti sibi, et suis heredibus, ut asseritur, de summa Ducentorum quinquaginta Florenorum annui census in, et super redditibus nostris, et proventibus in Civitate nostra Florentiae rite providimus, sicut hoc in nostris literis datis desuper estimamus, et presumimus plenius contineri, tractu vero temporis post obitum dicti dicti Odorici de supradictis redditibus ducentorum quinquaginta florenorum tamquam de rebus ad nostram cameram per mortem dicti Odorici devolutis legittime nobili Fridrico de Randegg, et nepotibus ipsius filijs q. Marquardi de Randegg fratris dicti Friderici fidelibus nostris ac eorum heredibus nostra celsitudo providit, provisionis ipsius donando eisdem literas speciales, et quia nunc Schinellus de Curanea frater bonae memoriae Odorici predicti asserit redditus predictos nequaquam vacasse, neque vacare imperiali camerae nostrae quovismodo ex eo quod ipse sui fratris Odorici predicti legittimus heres existat, et redditus ipsi ad eum pertineant virtute privillegiorum quae antedicto Odorico fratri suo nostra Imperialis serenitas duxerit concedendi, et sic Fridericus, et nepotes sui predicti ex replicationibus huiusmodi apud fideles nostros cives Florentiae impediuntur notorie, et adeo iuribus ipsorum obsistitur, quod gratia, quam à nostra maiestate receperunt effectum sortiri non valeat, nisi nostrae maiestatis deliberatio super his rite provideat, remedio saniori, Quapropter devotioni tuae committimus, et mandamus quatenus ad presentiam dicti Schinelli de Curanea accedas personaliter aut misso ad eum certo fideli, et iurato nuntio cites, et citari constituas ut infra sexaginta dies, quorum viginti pro primo, et viginti pro secundo, et demum pro tertio ac ultimo peremptorio termino assignamus eidem à die notificationis presentium continuo computandos coram maiestate nostra personaliter, seu per idoneum, et sufficientem responsalem sine qua vis excusatione, seu dilatione compareat ostensurus

privillegiū nostrū quod allegare conatur, et probaturus, ac ostēsurus legittime q dicti Odorici fratris sui defuncti heres, et legittimus successor existat. Alioquin non obstante sua contumacia ad diffiniendū, et declarandū redditus florenorū ducentorū quinquagīnta florenorū pertinere, et respicere ad personas Friderici de Randeg, et nepotū ipsius predictorū sumarie simpliciter, et de plano absq strepitu, seu figura iuditij procedemus. Supplemus .. omnem deffectū si quis quacūq ratione in predicta nostra citatione reperiri valeat de plenitudine nostre Cesaree maiestatis et in signū executionis per te facte maiestati nrē litteras tuas continentes tenore presentiū sigillo tuo sigillatas remitti volumus indilate. presentiū sub Imperiali nrō appenso sigillo testimonio litterarū. Datum Luce anno Dnī millesimo tricentesimo sexagesimo nono, Indictione septima tertio idus febr. regnorū nostrorū anno vigesimo tertio Imperij vero quartodecimo,

1369, 19 febbrajo Udine Pace tra i Signori d'Attems.

Giovanni ~~di Gabrielis~~ notajo di Cividale Arch. Portis Orig.

A. D. 1369, ind. VII, die XIX mensis februarii, in Utino, in Ecclesia S. Stephani de prope domum habitationis infrascripti D. Francisci Militis de Savorgnano, presentibus Nobilibus viris DD. Francisco Milite q. D. Federici de Savorgnano, Simone q. D. Odorici Militis de Chucanea, Schinella Milite q. D. Gerardi Militis de Chucanea, Henrico q. D. Tomasutti de Pantiestagno, Johanne q. D. .... de Zucho de Chucanea ac Sapientibus viris DD. Azolino et Ictelia fratribus legum Doctoribus filiis q. D. Gumbertini, Zanino de la Vigna de Pulinico Capitaneo Terre Utini, Nicholussio de Orbitis de Utino, Galidessio de Indriotis de Utino, Nicholao q. D. Gabrielis de Cremona, Henrico de Pahona, Armanno notario q. Nicholai Rugitti de Utino, Jacobo notario filio Marquardi de Fagedis testibus et aliis pluribus in multitudine hominum copiosa.

Nobiles viri Asquinus q. D. Hermanni, Duracius q. D. Duringussii, Johannes Henricus q. D. Nicolussii, Asquinus q. D. Brandilissii, Jacobus q. D. Francisciutti omnes de Atems parte ex una: et Nobiles viri DD. Andreas q. D. Virgendi, Conradus q. D. Benedicti, Philipus q. D. Gotti, Guarnerius q. D. Philipi omnes de Atems et Vargendus q. D. ..... habitans in Atems parte ex altera per eos eorumque heredes et affines fecerunt vicissim una pars alteri seu una alteri tactu manuum in signum pacis inter eos intercedente, pacem perpetuam,

finem et remissionem ac concordiam generaliter ac specialiter de omnibus ac

singulis iniuriis, offensionibus seu contumeliis verbis seu factis illatis

et commissis ab una parte alteri seu ab uno alteri usque ad presentem

diem quomodocumque et de omnibus et singulis compromissis depen-

dentibus et conexis, promittentes ad invicem per eos eorumque heredes et

affines videlicet una pars alteri seu unus alteri solempnibus hinc inde

stipulationibus intervenientibus et iurantes omnes corporaliter supra

Altare eiusdem Ecclesie ad sancta Dei evangelia eisdem prestito iuramento,

de aliquibus iniuriis, offensionibus seu contumeliis hinc inde verbis seu factis

qualitercumque illatis seu commissis per se vel aliquam interpositam per-

sonam, aliquid de cetero non innovare nec innovanti consentire sed prefatam

pacem, finem et remissionem ac concordiam et omnia et singula in

hoc instrumento contenta perpetue firma, rata et grata habere, tenere

et observare inviolabiliter, obligantes ad hoc una pars alteri seu unus

alteri omnia sua bona mobilia et immobilia presentia et futura.

Cum omni melioramento etc. –

1369. Ind. septima, die decimonono mensis
Februarij in Utino in Ecclesia Sancti Ste-
phani de prope domum habitationis Dni
Francisci militis de Savorgnano, presen-
tibus Nobilibus Viris Dnis Simone q.m
Dni Odorici militis de Cucanea, Schinella
milite q.m Dni Gerardi militis de Cucanea
Henrico q.m Dni Tomasutti de Partistagno
Federico milite de Savorgnano, Herma-
no Notario q.m Nicholai Rapsitti [?] de Uti-
no, Jacobo Notario filio Marquardi de
Fagedis testibus et alijs. Providi Viri Dni
Andreas q.m Dni Vargendi de Attems ex
una parte, et Arquinus q.m Dni Hermanni
de Attems ex alia, pro se suisque here-
dibus solemniter promiserunt unus al-
teri, iurantes ad sancta Dei Evangelia in
manibus Dni militis Dni Federici de Sa-
vorgnano testis predicti, eidem presti-
to iuramento, quod super aliquibus tre-
guis fractis seu ruptis inter eos, vel eorum
partes usque ad presentem diem, non
dabunt ullo tempore operam, vel aliquam
interpositam personam aliquam fie-
ram [?] nec informationem Dno nostro Dno
Patriarche Aquilegensi, nec ejus officia-
libus, nec Dominio, nec unus contra alte-
rum producet aliquam probam, seu teste
ad informandum Dominum super ruptio-
ne seu fragmento aliquarum treguarum
inter

1369. 19 febbrajo.
... Tregue tra
Signori d'Attems

inter eos hec inqua fractusum dixi ire
peniretur, vidt pena mille librarum vero-
nensium pecuniaria stipulatione promis-
sa, qua soluta vel non omnes in hoc instru-
mento contenta obtineant stabilem robur,
firmitatem.

Cum omni malioni

Pro Nobili Johanne Notarij Q.m Guilielmi de
Civitate in Archivio Civitatis ancistantibus

1369, 9 aprile. Cividale. Il Comune di Cividale si fa garante della multa inflitta dal Patriarca, a D. Ottone di Cappellino, se questi per ritornare in Friuli, senza volontà di esso Patriarca.

46

Giovanni di Guglielmo, stampa di Cividale. Arch. Portis. Orig.

A. D. 1369, ind. VII, die lune IX mensis aprilis, in Civitate Austrie supra domum Consilii, presentibus Ven.li viro D. Pagano Canonico Civitatensi, Ottobono Stacionario q. Cavalerii, Marcho notario q. Stephani notarii, Lu-poldo q. Ottoboni de Civitate et aliis. Nobiles et Sapientes viri DD. Lucas de Canussio vicegastaldio pro D. Raynaldo Gastaldione Civitatis, Jacobus Olivi et Philipus de Portis Provisores, Blasius Tessus Camerarius, Stephanus Virgilii, Artusi-nus, Jacobus q. Bernardi, Ulvinus de Canussio, Joannes Longus, Nicolaus Cauban, Johannutus Spirit, Jacobus calegarius de Burgo S. Dominici, Bernar-dus q. Dominici, Blasutus q. Johannis citari, Philipus draperius, Lanfranchus apotecarius, Utussius stacionarius, Antonius Gallus omnes consiliarii Civi-tatis predicte facientes duas partes et ultra omnium Consiliariorum Civitatis predicte ibidem ad sonum campane ut moris est solempniter congregati, unanimiter fe-cerunt, constituerunt, creaverunt et ordinaverunt nomine Comunis providum virum Nicholussium notarium q. Johannis de Cavaria commorantem in burgo pontis Civitatis, ibidem presentem et hoc mandatum sponte suscipientem eorum et dicti Comunis certum Nuncium, actorem, factorem, sindicum et procuratorem legiptimum ad obligandum se sindicario et procuratorio nomine dicti Comunis Rev.mo in Christo Patri et D. D. Marquardo Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Pa-triarche dignissimo seu cuilibet per ipsum D. Patriarcham deputato, de solvendo pro D. Ottone de Capellino tricentas libras veronensium parvulorum eidem Domino Patriarche seu cui commiserit, si contingerit ipsum D. Ottonem frangere mandatum

ipsius D. Patriarche in veniendo in Patriam Forijulii contra ipsius D. Patriarche mandatum, usque ad vitam D. Patriarche predicti et de premissam obligationem, cartam seu instrumentum facere cum penis et bonorum obligationibus nomine Comunis Civitatis, prout in premissis fuerit oportunum.
Insuper ad recipiendum promissionem et obligationem nomine Comunis a D. Ottone predicto de conservatione indempnitatis hominum et Comunis civitatis predicte et generaliter ac specialiter ad omnia faciendum et libere exercendum cum pleno, libero et generali mandato, plena, libera et generali administratione in omnibus et singulis supradictis, dependentibus, adherentibus et conexis. Que in premissis et circa premissa utilia fuerint necessaria seu modo quolibet oportuna, promittentes mihi notario infrascripto tanquam publice persone stipulanti nomine et vice omnium quorum interest seu poterit modo quolibet interesse, firmum, ratum et gratum habere, tenere et observare omne totum et quidquid per ipsum procuratorem in premissis et circa predicta actum fuerit seu modo quolibet procuratum tam in dampno quam in lucro obligantes ad hoc omnia bona dicti Comunis.
Cum omni meliloramento etc.

1369, 8 maggio, Udine. Sentenza d'arbitri per la quale il castello di Tarcento superiore, viene da Odorico ed Antonio di Savorgnano restituito ai nobili di Castello per 400 marche di danari.

Da pollampa ad litteras dei Consorti Frangipani.

In christi nomine amen. Nos Franciscus et Federicus de Savorgnano Milites et Aydinus de Gubertinis legum Doctor et Miles ac Zaninus de Prata iurisperitus arbitri arbitratores, amicabiles compositores et etiam omnes amici unanimiter et concorditer electi, constituti et assumpti a nobili viro Ser Doyno q. nobilis viri Ser Odorici de Castello Porpeti suo proprio nomine ac procuratorio nomine Nicolussii sui fratris nec non tutorio nomine Nicolai, Odorici et Artichi fratrum filiorum et heredum q. Ser Rizardi de dicto Castello Porpeti nepotum suorum pro quibus prefatus Ser Doynus promisit de ratihabitione, obligans ad hec omnia sua bona presentia et futura tamquam ius et actionem habentem et habituram a nobili viro Ser Federico q. Joannis de dicto Castello Porpeti prout de huiusmodi iuris et actionis cessione patet publico instrumento manu Adalpretti q. Rizardi de civ. Austrie publici imperiali auctoritate notarii sub anno nativitatis Domini MCCCLXVI, ind. IV, die primo mensis augusti ex parte una et a nobilibus iuvenibus Odorico filio q. nobilis viri Ser Fulcherii de Savorgnano ac Antonio q. Ser Nicolai nati ipsius q. Ser Fulcherii heredibus et hereditario nomine prefati Ser Fulcherii ex parte altera, de et supra litibus, causis, questionibus ac controversiis que vertuntur sunt seu verti et esse possent inter partes predictas hinc inde nominibus

et occasionibus castri seu loci Tarcenti superioris, occasione iurium, iurisdictionis, garriti et redditum ac omnium et singulorum spectantium et pertinentium ad dictum castrum quoquomodo; nec non de omnibus et singulis iuribus, incendiis, derobationibus, violentiis, spoliis, ruinationibus et dampnis quibuslibet hinc inde dattis et factis per dictas partes et per predecessores, coadherentes, subditos et servitores et omnium et singulorum connexorum et dependentium ex predictis vel ipsorum aliquo, de quibus omnibus vel ipsorum aliquo spirituali et temporali indictiis Domini nostri Patriarche inter dictas partes hinc inde quomodocumque et qualitercumque lis et controversia, causa sive questio vertebantur, prout de compromisso antedicto in nos facto patet publicum instrumentum manu Petri notarii de Fosdenovo sub instantibus millesimo et indictione, die XXIV aprilis, Christi nomine invocato de unius nostra recta procedunt inditia et unde ex arbitriis iustum et debitum sortiatur effectum, presentibus prefatis Ser Daymo et Niclussio fratribus propriis nominibus ac nomine et vice predictorum Nepotum suorum, pro quibus promiserunt de ratihabitione obligantes ad hec omnia sua bona presentia et futura ex parte una et prefato Odorico suo proprio nomine et vice et nomine dicti Antonii pro quo etiam promisit de ratihabitione obligans ad hec omnia sua bona presentia et futura

ex parte altera, pro bonis pacis et concordie vigore dicti compromissi in nos facti, dicimus, sententiamus, arbitramur, decidimus, volumus et mandamus inter partes predictas super causis predictis prout inferius continetur:

Et in primis sententiamus, arbitramur, volumus et mandamus quod prefati Odoricus et Antonius teneantur et debeant reddere, tradere et restituere predictum Castrum Tarcenti superioris prefato Ser Doyno suo et nominibus antedictis ~~[illegible]~~ iurisdictione, honore, dominio, garrito, mansis, terris nemoribus et masnata et omnibus et singulis ad dictum Castrum spectantibus et pertinentibus dicto Ser Tulchario obligatis seu venditis per dictum D. Federicum de Castello secundum modum infrascriptum et in termino inferius declarato, videlicet usque ad diem octavam mensis iunii proximi nunc venturi cum his modis conditionibus et forma, scilicet quod dictus Ser Doynus suo et nomine quo supra ad dictum terminum debeat deponere apud sapientem virum D. Augustinum de Gambertinis legum Doctorem marcas quadringentas denariorum aquilegensis monete et quod prefati Odoricus et Antonius evacuare debeant dictum Castrum Tarcenti et evacuatum tradere et consignare dicto Ser Doyno suo et nominibus supradictis libere et expedite et ipsa possessione ipsius Castri habita et recepta, illico dictus D. Augustinus depositarius, habita notitia de receptione dicti Castri, teneatur et debeat dictum Depositum

quadringentorum marcharum dare, numerare et consignare dictis Odorico et Antonio etc.

Utini, Aquilegensis Diecesis in domo dicti D. Francisci Militis arbitri suprascripti in magna sala in camino inferiori sub anno nativitatis Domini MCCCCLXIX, ind. VII, die VIII mensis Maii, presentibus testibus nobilibus et providis viris D. Nicolussio de Villalta, Nicolao q. D. Endrici de Spilimbergo, Nicolao q. D. Johannis de Arcoldo, Zanutto de Civ. Austrie, Nicolussio q. Pedrussii de Spilimbergo, Varnerio q. D. Homodei de Meduno, Candido notario filio Johannis de Tarcento et aliis pluribus ad hec vocatis specialiter et rogatis.

1369. 15 Maggio. Cividale – Il Comune di Cividale chiede al patriarca la custodia del castello di Soffumbergo, sede vacante. 48

A. D. MCCCLXIX. ind. VII. die XV mensis Maij. In Civ. Austria supra domo Consilii; presentibus providis viris Jacobo q. Hermanni, Tomasutto q. d. Brandilisii, Nicolao Poletro, Pelegrino q. Pontoni, Jacobo muratore omnibus habitantibus in Civitate predicta testibus et aliis pluribus.

Congregati ibidem ad sonum campane, ut moris est, providi et sapientes viri domini Rainaldus Gastaldio, Philippus de Portis, Jacobus Ribis provisores, Johannes Antonius, Stephanus Virgilii, Nicolaus Ancelli, Hermannus q. Leonarducii, Lucifinus q. Candidi, Siuridus, Blasius Sutus, Blasuttus q. Johannis citarii, Ulvinus de Canussio, Bernardus q. Dominici, Antonius Gallus, Nicolaus q. Mathei omnes de Civitate et Consiliarii Civitatis, omni modo, via et forma quibus melius potuerunt, fecerunt, constituerunt et crearverunt providum virum Jacobum q. Bernardi de Civitate ibidem presentem et hoc mandatum sponte suscipientem eorum et Comunis Civitatis certum nuncium, actorem, factorem, sindicum et procuratorem legiptimum prout melius et utilius de iure dici debet et potest, specialiter ad requirendum et supplicandum Reverendissimo in Christo patri et domino d. Marquardo Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche dignissimo ut faciat suum Capitaneum de Sofumbergo promittere et iurare in manibus ipsius Jacobi nomine dicti Comunis quod vacante Aquilegense Ecclesia quomodocumque dabit et consignabit Castrum de Sofumbergo secundum pacta et conventiones habita et habitas inter ipsum d. Patriarcham ex una et homines de Civitate seu alios dicti Comunis nomine, supra exemptione Tolmini et curie et cultrate de manibus domini Comitis Goricie, prout de ipsis pactis constat ut dicitur publico instrumento scripto manu . . . . (sic) et ad ipsum sacramentum et promissionem ab eodem Capitaneo recipiendum et generaliter ad omnia et singula faciendum que in premissis et circa premissa fuerint necessaria, utilia vel oportuna, cum

pleno mandato et libera administratione. in omnibus a premissis dependentibus
et connexis, promittentes dicti constituentes michi Notario infrascripto tamquam publice
persone stipulanti nomine et vice omnium quorum interest, habere firmum omne
et quid per ipsum eorum sindicum in premissis et circa predicta actum fuit, et modo qui-
libet procuratum, tam in damnis quam in lucro etc et obligaverunt omnia bona ipsius
Comunis etc.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine Orig

1369. 15 Maggio. Castello di Soffumbergo. Il patriarca concede al Comune di Cividale la custodia del castello di Soffumbergo, sede vacante.

A. D. MCCCLXIX. ind. VI. die quintodecimo mensis Maij. In Castro Sophenbergi Aquilegensis diocesis, presentibus dd. presbitero Francisco de Utino canonico civitatense et capellano infrascripti d. Patriarche, Hermano Bulos o Ulos teotonico familiare d. Patriarche infrascripti, Iohanne vicario Aquilegense pro d. Patriarcha, Iohanne Antonio q. Gabrii de Civitate testibus et aliis pluribus.

Providi viri Iohannes et Frostinger Capitanei in Sophenbergo de expresso mandato Reverendissimi in Christo patris et domini domini nostri d. Marquardi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi ibidem presentis et precipientis, promiserunt corporaliter iurando ad sancta Dei evangelia tactis scripturis eisdem iuramento delato, provido viro Iacobo q. Bernardi de Civitate tamquam sindico et procuratori ac nuncio Comunis Civitatis Austrie, prout de procuratorio sindicato ad hoc speciali constat quodam instrumento scripto manu mei Iohannis Notarii sub eisdem anno, die et indictione, et nomine hominum et Comunis Civ. Austrie predicte solempniter stipulanti et recipienti, quod quandocumque Aquilegensis Ecclesia vacaret per obitum aut per promotionem supradicti d. Patriarche, dabunt et consignabunt Castrum de Sophenbergo cum municionibus tunc contentis in eo, tempore vacationis predicte. De quibus omnibus prefatis d. Patriarcha mandavit michi Notario ac dictus Iacobus nomine predicto me rogavit ut scriberem, prout scripsi, publicum instrumentum.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

[illegible]

1369. 9 Luglio. Cividale. Inventario degli oggetti trovati presso un fabbricatore di balestre. 5

Anno 1369 ind. VII die VII mensis Julii. In burgo S. Petri Civitatis Austrie, in domo habitationis magistri Petri balistarii, presentibus: Nicolao Mestrono calligario, Martino m.ri Johannis phisici, Petro q. Thomasutti ~~omnibus~~ in dicto burgo habitantibus.

D. Ulvinus q. d. Nicolai de Canussio tamquam provisor Civ. Austrie predicte fecit inventarium de bonis infrascriptis, iuxta deliberationem Consilii, inventis in domo dicti m.ri Petri:

In primis quidem invente fuerunt tres balistte de ligno dni Rodulphi de Portis, prout Johannes filius dicti magistri dixit; item unum tenerium d. Jacobini canonici Civitatensis et una balistte corazarii et unum tenerium cuiusdam de Cormono; item unum tenerium m.ri Petri carpentarii et unus arcus de ligno; item una balista Johannis Finoya de Carandis et una balista de cornu cuiusdam iuvenis de Civitate; item una balista Nodoni filii Nicolai Zuygi; item una balota Guroni, item una balotta Francisci de Utino, item una balista fracta de cornu ... soli; item una furca Johannis q. Henrici Formie; item XVI capita ferramentorum ad laborandum computata una (sic) axe ipsius m.ri Petri; item unum tenerium et una balista de ligno ipsius Johannis filii magistri predicti; item una balista de ligno Johannini Longi et ... centi archus fracti de cornu ser Artusini; item una banca letice Mestroni, item una situla et una banca lecti ipsius magistri. —.

Not. Gio. q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine.

[illegible]

1319.1. [illegible] ... Patriarcha [illegible] ... [illegible] ... de [illegible] ... [illegible]

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLIX, ind. XII, die XII mensis iulii, Aquilegie in Ecclesia maiori S. Marie post altare maius ante gradus Sancte Sedis, presentibus discretis viris presbiteris Iacobo de Bononia mansionario Eccl.e supradicte, Iohanne de Bergamo prebendario in ipsa Ecclesia et Matheo canonico Eccl. S. Georgii de Pirano ac providis viris Nicolussio notario q. Mag. Francisci ypotecarii de Civ. Austria et Martino filio Mag. Iohannis Phisici de Aquilegia atque Petro q. Andree Iohannis Insulani de Pirano testibus et aliis pluribus ad infrascripta vocatis et rogatis.

Ante gradus predictos S. Sedis Patriarchalis prefate Aquilegensis Ecclesie que pastore vacavit per obitum olim bone memorie Rev.mi in Christo Patris et D. D. Nicolai quondam dicte Aquil.sis Eccl. Patriarche, comparuit Adalgherius filius q. Ser Adalgherii Dethemario de Pirano tanquam procurator et procuratorio nomine Ser Iohannis Dethemario olim Ser Almerici Dethemario de Pirano tanquam maioris de domo de Dethemariis prout de procura huiusmodi constat publico instrumento vicedominato scripto manu Martini Zabollo notarii de Pirano in premissis millesimo et indictione, die ultimo mensis iunii etc. a me notario infrascripto visto et lecto ad hoc mandatum constitutus speciale ac etiam vice et nomine Almerici patris sui predicti et Odorlici fratris ipsius Almerici quondam supradicti Adalgherii Dethemario

atque etiam pro aliis minoribus eiusdem parentele partem haben=
tibus in feudo seu feudis infrascriptis, tergenua flectendo et cum
omni debita reverencia humiliter dicens et petens nominibus ante
dictis stando flexis genibus ante sedem predictam, quod si quis
est ad quem spectaret seu spectare possit vel, si haberet inve=
stire dictum Adalgherium nominibus quibus supra et in=
vestitionem in eum facere de feudo paternali et antiquo quod
dicti Johannes Dethemario, Almericus et Odorlicus fratres
filii q. dicti Ser Adalgherii Dethemario nipotes ipsius Ser
Johannis habent et tenent et eorum antecessores ac pro=
genitores habuerunt et tenuerunt per investitionem ab
antiquo a dicta Aquilegensi Ecclesia et eiusdem Ecclesie Pa=
triarchis et Pastoribus eiusdem spectare seu spectare possent
investire predictos Ser Johannem, Almericum et Odorlicum
et quod ipsi Ser Johannes, Almericus et Odorlicus tenean=
tur ac teneri possunt quocumque modo per investitionem
cōgnoscere et habere a dicta Aquil. Ecclesia et Pastoribus eius=
dem, offerens se paratum dictus Adalgherius nominibus quibus
supra prestare debitum iuramentum solite fidelitatis
et omnia et singula facere ac liberaliter exercere que

quilibet bonus et fidelis vassallus tam de iure quam de consue-
tudine Patrie Don ivo seu dominis suis in talibus facere tene-
tur et debet. Ante quam vero prestationem et omnia su-
pradicta sic acta dictus Adalgherius vice et nomine dictorum
Almerici et Odorlici et filiorum utriusque eorum, dixit et pro-
testatus fuit quod presentatio aliqua una vel plures quam
faceret vel fecisset seu facere contingeret in futurum ante
dictam Sanctam Sedem procuratorio nomine dicti Ser Johannis
eorum Almerici et Odorlici patrui occasione dicti
feudi et feudorum eidem Ser Johanni investiendorum eisdem
Almerico et Odorlico et iuribus eorum que quondam dictum
eorum patruum obtinent, et obtinere videntur ac possunt
quocumque modo nullum valeat seu possit dampnum vel
preiudicium generare, ymo dicta iura ipsorum duorum
fratrum et filiorum suorum firma sint, remaneant et
illesa. De quibus omnibus et singulis suprascriptis rogatus
fui ego Johannes Gulielmi notarius infrascriptus per dictum
Adalgherium nominibus antedictis instanter ut sibi conficerem
publicum instrumentum.

Da Mikellanea vel Mafei Cod.
VII · I

In Christi nomine amen. Anno
1399 12 Iulij, Aquilegie in Eccl. Maiori S. Marie pettaltone maiory
ante gradus Sancte Sedis, presentibus

1369, 8 Agosto. Friuli. Inventario de mobili lasciati dal fu Cav. Federico di Savorgnano al di lui zio Pagano di Savorgnano. —

1

52

Vol. Varia istituz. Arch. Not. Udine.

Anno nativitatis Domini 1369, ind. VII.

Egregius et potens vir d. Paganus miles q. egregii et potentis Militis D. Hectoris de Savorgnano volens non inconsulte sed cum beneficio inventarii hereditatis q. Strenui Militis D. Federici de Savorgnano nepotis sui que sibi pervenit ex testamento ipsius q. d. Federici se immiscere ne ultra vires hereditarias teneatur et ut hoc beneficium sibi de iure debitum ad integrum reservetur, presens Inventarium incepturus die VIII mensis julii de bonis et rebus ipsius hereditatis in hunc modum prelibatus procuravit.

In primis quidem invenit et dixit se invenisse in Castro de Arges

Coracinas de equo	8	Balistas de corno de tolino	?
" de pedite	2	Balistas de corno parvas	2
Elmos	15	Balistas de ligno	12
Pileum de ferro	1	Crocos de balista	11
Cervelleras	3	Tulinum de balista	1
Clapos cum magla	10	Capsam cum veretis veretos	....
Gorgarias, ilitas	2	Eimes	
Sclopum de balota	1		
cum balottis	52	Zoglas de piletis	2
Sclopum de pilotto	1	Urcum mesandrum quma	1
cum pilottis	53	Rampinos de ferro	4
Cassios	13	Catenam de ponte	1
Tavolazios	5	Catenas de pede et manu	?
Scudos braganos	2	Palos de ferro	2
		Sapponum, securim, lanceas	2

cum ... parietibus ...

In Coquina: lebetem, frixoriam, caldarium, cadenacium, Zenaram, stragnadas 2..

Ad camaram: lectos de paira 6, plumatios 4, coltras 4, ledes lachum unum, lintiamina 8 –

Ad canipam: vegetes 9, ~~[illegible]~~, vegetes vacuas 8, brontellum, ornam ad ?? farinam ommone 1, fornes 4, salis 11, stadarium, manilias 2, tabulam, manarias tres, funes ..

Item in stabulo tresagios scilicet unam eiginiam pilo rubei, unam palafrenam integram et unam   loricam 1, coraginam de equo 1, Coraginam de pedite 1, unum par manicarum de magla, unum par cosalium, item balistas de ligno tres.

1369. 3 Settembre. Moruzzo. Patti dotali fra Agnese di Brazzà inf. con Pidrussio q. d. Matteo di Fagagna, colla dote di parte del castello di Brazzà inf.

5.9

A. D. MCCCLXIX. ind. Die tercio mensis Setembris In platea s. Tome de Murucio prope pontem. Convenientibus in unum causa ~~matrimonii~~ contrahendi Agnisuttam q. d. Tomasii de Brazaco inferiori et Pidrussium q. d. Matei de Faganea in presencia testium infrascriptorum d. Jacobina nata q. dicti d. Tomasii de dicto Brazaco, ~~soror~~ ipsius Agnisutte per se suosque heredes dedit et dotavit dictam Agnisuttam, dicto Pedrussio stipulanti ~~et pro se suisque heredibus~~ et dicta Agnisutta eius futura uxore in dote et dotis nomine ipsius d. Agnisute cum omni parte (sic) Castri de Brazaco quod sibi pertinebat habere in dicto Brazaco inferiori, quod sibi pertinet habere de iure et hereditate q. dicti d. Tomasii sui patris et generaliter cum omnibus aliis bonis et terretoriis sibi pertinentibus de hereditate q. dicti d. Tomasii et omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus presentibus et futuris. — Item d. Judita mater ipsius d. Agnisute indotavit dictam Agnesam suam filiam cum omni hereditate materna post ~~mortem~~ ipsius d. Judite, hiis quidem pactis habitis et affirmatis inter eos: si dicta Agnes prius mori sine heredibus inter eos ante etatem legitimam, tunc predicta dos redire et pervenire debeat infra annum et diem post eius mortem dicte d. Jacobine vel eius heredibus in se retinendo de dicta dote marchas sex denar. aquil. Et e converso si dictus Pidrussius prius mori sine heredibus, quod absit, tunc dicta Agnes habere debet dotes suas integras et de bonis ipsius Pidrussii marchas novem denar. aquil. — Item pactis vero memoratis si dicta Agnes supervixerat cum heredibus suis supravivientibus inter eos, tunc ipsa habere debet dotes suas integras usque ad vitam suam et si ipsa transire vellet ad secundas nupcias et heredes haberet cum secundo marito, tunc post suum decessum predicta dos redire debeat heredibus predictorum iugalium (medietas et alia medieta heredibus secundi mariti. Pro quibus omnibus attendendis dicte partes obligaverunt omnia bona etc.

Presentibus presbitero Simone Vicario de Murucio et dominis Bertoldo et Pileo fratribus de Murucio, Niculao, Leonardo et Morando fratribus de Castellerio in Murucio habitantibus, Fradono et Tomado de Brazaco superiori, Vecillo de Faganea, Ulvino et Meynardo dicti loci, Ingalpretto et Vercio fratribus de Pignano in Sopreinbergo habitantibus, Simone de Rodeglano et Culussio q. d. Mattiussi de Faganea testibus et aliis pluribus.

Not. Giovanni di Moruzzo Arch. notar. Udine.

1369. 9 settembre. Cividale. Protesta del Comune di S. Guarzo contro la somministrazione delle Furche di Cividale loro ordinata dal Gastaldo. —

571

Nicolò di Castelletto q. Leonardo not. di Cividale. Arch. ... 1382

A. D. 1369 ind. VII, die 9 mensis Septembris, in Civ. Austrie super platea comunis, presentibus ... Rodolpho de Portis, Vidrando q. Magnardi de Civitate, Bartholomeo de Mantua testibus et aliis pluribus.

Cum nuper vir D. Ragnaldus tamquam Gastaldio Civ. Austrie accepisset Matthiussio Decano, Petro et Dominico de villa S. Guarzij sub Urusbergo tria ligna ad faciendum seu reficiendum furchas positas ad burgum Porte Brosane de Civitate iuxta villam predictam et per dictos Matthiussium Decanum, Petrum et Dominicum conquereretur et diceretur quod dictus Gastaldio contra debitum rationis dicta tria ligna accepisse et quod dictus Decanus nec Comune dicte ville numquam obligati fuerunt nec tenentur dictas furcas facere vel reficere, prefatus D. Ragnaldus tamquam Gastaldio, ut profitetur, in presentia dicti Matthiussii Decani expresse stipulanti et recipienti nomine et vice hominum et Comunitatis dicte ville de S. Guarzio, ne ... aliter, prout per eum ibidem dicebatur, quam expendita, quod ... dicti homines et Comune dicte ville dictum officium seu ministerium furcharum reficiendarum facere tenerentur, dixit et confessus fuit quod dicta tria ligna ad usum predictum non acceperat ipsis Matthiussio Decano, Petro et Dominico de S. Guarzio causa ... aliquus rationis vel iuris quod vel quam veraciter sciret vel invenisset quod Gastaldio seu Comune dicte Civitatis Austrie contra dictos homines seu Comune dicte ville de S. Guarzio haberet in faciendo seu reficiendo dictas furchas et prefato D. Ragnaldus tamquam Gastaldo ut profitetur ... quod causa tolette

dictorum lignorum pro reficiendis dictis furcis non sit in preiudicium dic-
dominorum, hominum et Communitatis ville antedicte, si de iure dictum
ministerium et officium facere non teneantur. Promisitque idem D.
Raynaldus eidem Decano dicto quo supra nomine recipienti ibidem
solvere et satisfacere se debere pro dictis lignis ipsis Matthiusio,
Petro ac Dominico pro dictis furcis reficiendis quadraginta denarios aqui-
legensis monete, reservans sibi dictis dominus per protestationem
per eum factam posse ulterius inquirere et invenire si dicti Matthiusius,
Petrus et Dominicus vel homines et Comune dicte ville dictum officium et
ministerium de iure vel de consuetudine facere teneantur. =

1369 14 Settembre. San Foca. Nicolò conte di Porcia avvocato della villa di S. Avvocato dà il possesso a Dinutto ed a Viviano di Prata dell'annuo reddito di 31 moggia d'avena e 5 lire che ad essi spettavano dalla Villa S. Avvocato come eredi di Ivone e Gualpertino di Prata.

A. D. millesimo trecentesimo sexagesimo nono, indictione septima, die decimo septembris in villa Sancti Vocati in curtivo habitato per Henricum deconum presentibus egregio viro D. Artico comite de Prata, Piringolo eius familiare, Odorico condam magistri Joannis Blasii de Prata, Jacobo notario de Purcillis, Pilligrino de Romano, Jacobo et Hermanno de Girois de Carnea, Antonio condam Mathiussi et Justo de Castello Propedi testibus et aliis.

Coram egregio viro D. Nicolao comite de Purcillis advocato dicte ville Sancti Vocati comparuerunt Dinutus condam Ciurgelini et Vivianus naturalis condam D. Gabrielis comitis de Prata ut heredes ac possessores bonorum condam virorum Ivoni et Gualpertini de Prata petentes pro dicto D. Nicolao se intericis (sic) per ipsum in tenutam et possessionem iurium suorum que olim habuerunt predicti domini Ivonus et Gualpertinus et successive de suis et aliis eorum heredibus

similiter de triginta unum staria avene et libras quinque pariter et alias honorancias a domino Abbate de Mili-statt et hominibus dicte ville sancti Vocati. Qui D. Nicolaus de Porcilijs ut advocatus ville predicte volens quod iuris erat facere in signum possessionis iurium predictorum Viviani et Deputati, promisit sub obligacione omnium suorum bonorum dare et conduci facere ut moris erat dicta triginta unum staria avene et libras quinque, pariter pro responsione affictus iurium annis super preteriti et dari et consignari ipsi Viviano et Deputato in villa Reumys? districtus Portunaonensis in signum vere tenute et possessionis iurium predictorum que predicti Vivianus et Deputus ac eorum predecessores visi fuerint habuisse super predictum dominum Abbatem de Milstatt et homines dicte ville sancti Vocati annuatim dicta triginta unum staria avene et alias honorancias ut supra.

S. N. Ego Johannes condam ser Francisci notarii de Portunaone imperiali auctoritate notarius hiis omnibus interfui et rogatus scripsi.

Da perg. nell' Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIV.

1369. 30 Settembre. Cividale. — Multe inflitte al nob. Filippo de Portis dal Comune di Cividale, perchè rifiutava di far tregue con uno, allegando che era suo dipendente (manipastus).

Anno 1369. ind. VII. die 30 Septembris, in Civ. Austria in camera domorum habitationis d. Philippi infrascripti, presentibus dd. Jacobo Laurentii tusci, Jacoboq. Bernardi omnibus de Civita testibus et aliis pluribus.

D. Ulvinus q. d. Niclai de Carusio tamquam provisor mandavit primo in pena centum librarum d. Philippo de Portis ut faceret treugas Pichogne et quia ipse d. Philippus recusavit facere ipsas treugas, dicens quod suus erat familiaris, mandavit iterum secundo in pena ducentarum librarum, et quia similiter idem d. Philippus recusavit iterum facere treugas, idem d. Ulvinus tamquam provisor fecit alium mandatum sub pena tricentarum librarum; et idem d. Philippus dixit quod non volebat facere treugas, quia suus est manapastus. De quibus feci ego Notarius publicum instrumentum.

N.A. Giov. q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1369. Novembre. Progetto d'un accomodamento del Patriarca di Aquileja coi Duchi d'Austria.

Nel recapito del Documento 1245. 18 Maggio. Locazione di beni in Villa Nedunea.

[illegible]

1369, 19 novembre. Udine. Indulgenze concesse dal Patr. d'Aquileja Lodovico e da altri quattro Vescovi ai benefattori e visitatori dello Ospitale di S. Maria della Misericordia di Udine

58

Dall'Archivio dell'Ospitale, Vol. 49. p. 28. (copia).

Ludovicus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha, Fratres Petrus Concordiensis, Gulielmus Emoniensis, Bartholomeus Caprulensis et Marcabrus Tassionensis eadem gratia Episcopi, Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Splendor paterne glorie qui sua mundum illuminat ineffabili claritate, sic nos provocat seminare in terris ut fructum plurimum colligamus in celis. Quia ut ait Apostolus: omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus sive bonum sive malum, oportet diem messionis extreme nos misericordie operibus prevenire et terrenorum intuitu id seminare in terris quod reddente Domino multiplicato fructu colligere valeamus in excelsis, firma spe fiduciaque tenentes quod qui parce seminant parce etiam metent et qui seminant in benedictionibus, de benedictionibus etiam (sic) metent vitam eternam.

Cum igitur eterna gaudia super omnia affectare debeamus, quia ad illum finem creavit nos Altissimus, nec possimus ad illa pervenire nisi per pia opera et suffragia caritatis. Ideo taliter seminare debemus in terris ut opus per effectum nos deducat ad pleniorem optatum fructum. Volentes igitur omnes Christi fideles ad fruitionem illorum bonorum celestium inducere quantum possumus ut se seminent in agris terrestribus quod valeant in posterum illius gaudii celestis regni fructum percipere gloriosum, idcirco

omnibus vere penitentibus et confessis qui ad Hospitale Sancte Marie de Mi-
sericordia de Battutis de Utino accesserint causa devotionis, orationis,
oblationis, aut in posterum in extremis eorum dicto Hospitali Sancte
Marie aliquid de suis facultatibus relegaverint, manus suas adiutrices
porrigendo pro subsidio nutriendorum pauperum ac venientium
et concurrentium ad Hospitale supradictum, de Omnipotentis
Dei misericordia et beatorum apostolorum Petri et Pauli confisi,
quadraginta dies indulgentie de iniunctis eis penitentiis misericorditer
in Domino pro qualibet relaxamus. Attendentes insuper quod eandem
gratiam indulgentie volumus omnes obtinere, quod Hospitale
supradictum visitaverint singulis diebus dominicis totius anni et in festi-
vitatibus apostolorum omnium et quatuor doctorum scilicet Augu-
stini, Gregorii, Hieronimi et Ambrosii et in solemnitatibus beate
Marie Virginis ac Nativitatis Domini, Circumcisionis, Epiphanie, Re-
surrectionis, Ascensionis, Pentecostes, Laurentii, Michaelis, Martini,
Clementis, Chaterine, Cecilie, Agathe, Lucie et diebus omnibus et singulis
quadragesime, volumus perpetuo in supradicto Hospitali a fidelibus obtineri.
In cuius rei testimonium presentes fieri iussimus nostri sigilli appositione mu-
nitas. Data Utini die XIX mensis novembris anno dominice nativitatis
MCCLIX, ind. XII.

D. Bartholomeus Episcopus S. Marie Insule ~~[illegible]~~ concessit dies XL
D. Artinus Episcopus Concordiensis concessit dies XL

D. Conrauns Episcopus Emonensis concessit dies XL
D. Antonius Patriarcha cum quinque Episcopis concessit dies CCXL
D. Petrus Episcopus Paduanus concessit dies XL
D. Guido Episcopus Concordiensis concessit dies XL
D. Alion Episcopus Feltrensis et Bellunensis concessit dies XL

D. Augustinus Episcopus Pollonensis concessit dies XL

D. Gilbertus Episcopus Parentinus concessit dies XL

D. Ioannes Episcopus Buduensis concessit dies XL

D. Ludovicus Patriarcha concessit dies XL

D. Marinus Episcopus Cedroniensis concessit dies XL

XLVIII 318 [illegible]

1409 [illegible]

[illegible]

1381 [illegible]

[illegible] 44-e 169

[illegible]

[illegible] 176

[illegible] 1.6

[illegible] 112

[illegible]

1300 [illegible] 112

1409 [illegible]

1370, 24 Gennajo. Mariago. Sentenza dei Giurati, che uno dei Signori di Mariago poteva sedere nel Placito stretto del Patriarca in Mariago.

59

A. D. 1370, ind. VIII, die XXIV mensis Januarii, presentibus presbitero Magnucco vicario plebis Maniaci, Candussio q. Antonii de Porta et Andrea Balistrino testibus et aliis

Coram D. Rambaldo q. D. Galvani de Maniaco ad bancum constituto pro se et fratribus suis in placito districto sedente pro comitatu tangente semper et ab antiquo domui Maniaci videlicet filiis et heredibus quondam Dominorum Wuolvenii et Galvani, quod ius, ut dicebatur, emptum fuit per eorum predecessores a Dominis de Flagonea, et Zanino decano q. Merini delamico sedente pro patriarchatu Aquilegense, ut moris est, pro placito districtu retinendo, comparuit D. Nichil et D. Gasper fratres et Luvisinus q. D. Wuolvenii pro se et eius fratribus, proponentes dixerunt, quod quia sedebat ad bancum suo placito districto retinendo pro patriarchatu et ipsis tangabat pars pro comitatu, quod non esset in preiudicium eorumdem eo quod non sedebant et quod peteret a suis Iuratis si deberet unus ex ipsis vel quem vellet pro parte ipsorum sedere et ponere. Supra quibus petiit a suis Iuratis quid iuris. Qui habito ipsorum consilio sententiaverunt quod bene poterant si voluerant unus ex ipsis vel quem vellent ut antiquitus fecerant sedere quia bene sciunt et recordantur esse eorum ius.

Actum Maniaci iuxta pontem prope canipam filiorum q. Artici

Da Giovanni q. Tilino not. di Mariago Arch. Not. Udine

1370 – 4 febbrajo – Udine

60

Fabbricazione di tessuti di cotone instituita in Udine.

[illegible]

Anno domini millesimo trecentesimo septuagesimo, indictione octava, die (lune) quarto februarii. Actum Utini sub magna Lozia Communis. Presentibus, Bertulucio Zusco q.m Francisci Utini habitante, Dominico q.m Nicolai de Adeglacco, Nicolucio q.m Diotajuti de Florentia Utini habitante, Zorzio sartore q.m Alessandrini de Spegnimbergo et Francisco dicto Mazecho q.m Calderinis Utini habitante testibus et aliis pluribus. –

Bonaventura Barchandarius q.m Johannis de Modena Utini habitans per se etc. promisit et se obligavit discreto Ser Antonio de Turratte Campario Domini nostri D. Marquardi Patriarche Aquilegensis et ad tale pactum devenit, ut quod ipse tanquam factor ipsius Ser Antonii promisit eidem Ser Antonio per se etc. laborare et in arte Barchanderie battere bambacinam bene, diligenter, et sine fraude hinc ad unum annum proxime futurum. Suis quidem pactis habitis et firmatis inter ipsos, videlicet quod dictus Ser Antonius teneatur et debeat eidem Bonaventure solvere affictum domus in qua ipse habitat hinc ad dimidium annum et si elapso dicto dimidio anno eidem Bonaventure placuerit stare in ipsa domo eidem promisit solvere affictum usque ad aliud dimidium annum proxime sequentem; et nihilominus eundem tenere fulcitam cordis necessariis ad dictam artem, et nihilominus promisit eidem Bonaventure dare et solvere de ipsa arte in ratione duodecim denariorum Aquilegensis monete pro singulo

peso bambacini laborato et battuto per ipsum. Quapropter
Dictus promisit per se etc. laborare eidem Ser Antonio bene
et diligenter in ipsa arte et sine fraude. Et si aliqua die dic.
Bonaventura non laboraret in dicta arte sui deffectu, aut neglig-
tia, illi dies debeant deffalcari in ratione dicti anni; et si aliqua
die ipse laborare non posset deffectu ipsius ser Antonii, dictus s.
Antonius promisit eidem satisfacere et solvere sicut si laboraret
et nihilominus dictus Bonaventura contentus et confessus fuit
habuisse et recepisse ab ipso Ser Antonio unum lectum, unum
par lintiaminum et unam cultram que est ipsius Ser Anton.
et nihilominus dictus Ser Antonius promisit eidem Bonaventu
adjictare et edificare unum telarium super quo laboret ejus ux.

[Notaio Nicolussio q. Zignotto. Arch. notar. Udine]
~~Archivio Notarile Udine – Originale~~.

~~[illegible]~~ Udine.

1370. 26 febbrajo. Udine.

Il Caneparo Patriarcale scrive al Com. di Cividale che i Ministeriali incaricati di coprire il palazzo del patriarca in Udine, non siano molestati per cavar le fosse in Cividale.

Nobili et prudenti viro D. Andree Castaldioni Civitatensi nec non Comuni Civitatensi. (tergo).

Debita recommendatione premissa. Conquestus est michi Iulianus de Orsara lator presentis, massarius domini nostri Patriarche asserendo ipsum et suos socios servientes ministeria Domini in cooperiendo palatium Sedis Utini contra iuris debitum agravare videlicet in gravando ipsos in faciendo fieri fossata circha Civitatem et alia, de quibus predicti numquam per elapsis temporibus fuerant agravati ~~non gravari; karissimam amicitiam vestram deprecor~~. Quare cum intentionis Domini nostri sit prefatos Massarios contra iuris debitum non gravari karissimam amicitiam vestram deprecor et requiro ut in predictis ad que non tenentur velitis agravare, aliquin oportebit me predicta Domino nostro intimare.

Datum Utini XXVI febr.

Vester Anthonius de Iurate
Caniparius D. Patriarche

(1)

L'orig. continua. Busta. II. 24. Arch. Munic. di Cividale.

1) Era Gastaldo di Cividale nel 1370 Andrea Morsini.

1370, 28 marzo. Maniago. Nichilo di Maniago vende la sua parte del Castello di Maniago al cognato suo nob. Giovanni q. Francesco di Colloredo.

Perg. orig. Arch. Maniago – Attimis.

In Christi nomine amen. Anno nativitate eiusdem Domini MCCCLXX, ind. VIII, die XXVIII mensis martii, in Villa Maniaci in via publica, ante canipam filiorum q. Artici, presentibus discreto viro Domino presb. Martino Vicario Plebis Maniaci ac nobilibus viris Dominis Rambaldo q. D. Galvani de Maniaco, Iohanne q. D. Alzanini de Pinzano nunc habitante in Colloreto et Iacobo q. Iohannis Borgni de Tolmeccio testibus et aliis pluribus vocatis et rogatis.

Cum nobilis vir D. Nichil q. D. Galvani de Maniaco fecerat datum et venditionem in manibus nobilis viri D. Iohannis sui cognati et filii nobilis viri D. Francisci de Colloreto precio et foro librarum denariorum veronensium parvulorum tria millium de tota sua parte Castri Maniaci ut de dicta vendicione plenius continere videtur quodam publico instrumento scripto manu dicti Presb. Martini suprascriptis millesimo, indictione et die, nunc quidem prefatus D. Iohannes per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum et refectione dampnorum omnium et expensarum litis et extra ac interesse se obligando ipsi D. Nichilo pro se suisque heredibus stipulanti et recipienti ipsum instrumentum vendicionis predicte quandocumque per ipsum D. Nichilum vel eius specialem procuratorem ad hec constitutum vel eius heredes fuerit requisitus cancellari facere et anullari sub pena dupli valoris dictorum bonorum ut nunc plus valeret vel pro

tempore fuerit meliorata minus quinque solidis denariorum parvulorum
in singulis capitulis huius contractus, totiens petenda et exigenda quotiens
fuerit contrafactum, qua soluta vel non, presens tamen instrumen-
tum et omnia in eo contenta perpetuo sint firma et rata.
Ego Ranucius q. Pagni de S. Florentia nunc Veneciis habitans imp. auct.
Notarius omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

1370. 10 luglio. Udine. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] pro [illegible] [illegible] solvendum,
[illegible] [illegible], nequid [illegible] D. Johanneto et eius here
[illegible] [illegible] facie[illegible], [illegible] [illegible] D. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] paratam tenere
et eam calefacere [illegible] [illegible] singulam requi
[illegible] ipsius Patriarche et [illegible] [illegible] et ipsum
[illegible] [illegible] [illegible] et nichilominus
[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible], idem
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Quam quidem locacionem in dacionem et omnia et singula in
hoc instrumento contenta idem D. Patriarcha suo et successorum suo-
rum nomine [illegible] [illegible] Ecclesie, promisit habere
firmas atque et in [illegible] observare nec in premissis seu aliquo
premissorum contrafacere vel venire per se vel alium seu alios, aliqua ra-
cione, dolo, [illegible] [illegible] premissam locacionem seu dacionem
ac omnia suprascripta et infrascripta ab omni homine, collegio et universita-
te auctorizare et manutenere, [illegible] ac eciam disbrigare sub ypoteca
et obligacione omnium [illegible] bonorum mobilium et imobilium, presencium
et futurorum. [illegible] prefatus D. Patriarcha [illegible]
[illegible] instrumentum eius appensione sigilli [illegible] roborari.
Actum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

VI. Hump. 1898 6 (31)

1370. 3 Agosto. Castello di Caporiacco. Viene dato il possesso di detto Castello al nobile Mainardo di Villalta che l'aveva comperato dal d. Vorlico di Caporiacco,

C. 4

7

A. D. MCCCLXX. ind. VIII. die tercio mensis Augusti. In Castro de Cavoryaco, presentibus dominis Lodoyco et Johanne fratribus q. d. Federici et Nicolaus q. d. Niculussi omnibus de Cavoryaco et Florinoac, Nicolao fratribus q. d. Bernardi et Zuanono q. Candidi omnibus de Villa de Cavoryaco testibus et aliis pluribus.

Cum d. Vorlicus q. d. Galacii de Cavoryaco vendidisset d. Meynardo de Villalta partem suam Castri et burgi de Cavoryaco, videlicet partem suam sibi contingentem que fuit olim dominorum Nicolai et Jancilli fratrum de Cavoryaco filiorum d. Altrussini et in dicta vendicione per dictum d. Vorlicum nuncius datus fuit per ipsum venditorem dicto d. Meynardo ser Ulvinus de Faganea ad ponendum in tenutam et corporalem possessionem prout dicitur contineri in publico instrumento vendicionis manu mei Johannis notarii. Nunc vero in presencia dictorum testium et mei notarii infrascripti prefatum ser Ulvinum in signum vere possessionis et tenute corporalis accepit de lapidibus pedimentis Castri et dedit in manu ipsius d. Meynardi, mandans quod dictus d. Meynardus deinceps faciat de dicta parte Castri cum burgo omnimodam suam voluntatem tamquam rem suam.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine

1370, 25 sett. Udine. Sentenza del Maresciallo Patriarcale contro due di Muggia omicidi, data secondo gli Statuti di Muggia e fatta eseguire in Udine in Mercatonuovo. — Edito da V. Joppi nell' Archeografo triestino 1877

an. 1370

65

In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Amen.

Iustitiam creavit Altissimus lotius splendore rectitudinis illuminantem genus humanum, atque unicuique, quod suum est, tribuentem, et per quem mundus regitur universus, ubi perpetue ejus sacra servatur extensio. Quocirca Nob: Vir Dnus Ludovicus de Auspurgo R.mi in Christo Patris, et Dni Dni Marquardi Dei Gratia sanctę sedis Aquilejensis dignissimi Patriarchę Marescalchus honorabilis, ipsam sacram justitiam prę occulis habendo, et ejus rectam extensionem ad ipsius ęternalis Gratię laudem, et ejus Gloriosę Genitricis, ac ad statum, et honorem prędicti Dni Nostri Patriarchę, et ejus sanctę sedis Aquilejensis prędictę, nec non ad statum, et reformationem pacificam Terrę Muglę, membri honorabilis ejusdem sanctę Ecclesię Aquilejensis, diligenter, prudenter, mature, et deliberate, auditis spontaneis confessionibus semel, et pluries cum continua perseveratione factis per infrascriptos homicidas excessores crudeles, et temerarios, ęmulo humanę naturę instigante, scilicet per Zissium Notarium q.m Atanasii de dicta Terra Muglę, qui hęc in effectu commisit. Primo una cum quibusdam aliis conspirando, perrasit carcere Regiminis Muglę, frangendo, et interficiendo Antonium dictum Zampanum in eodem inclusum, et ipsius furti consentiens, et astans, ubi dictus carcer fuit ruptus, et eundem Zampanum extra ductum semel uno vulnere percussit cum ense evaginato, ubi sine aliquo intervallo fuit occisus dictus Zampanus, et in crastinum ipse Zissius aliis associatus corpus ipsius Zampani ad furcas fecit suspendi.

Et post hęc ipse cum quibusdam aliis in totum inobediens mandatis eidem portatis, atque hostis ejusdem Terrę, et eorum contra omnem voluntatem arma per ipsam Terram ferendo, atque se obligando permisit quibusdam aliis se possent deffendere contra omnem personam contra eum, vel socios attentare volentem occasione eorum excessuum. Et per Petrum q.m Andreę de dicta Terra Muglę, qui hęc commisit, et in his deliquit; videlicet quod

et eidem Zissio ipsum Petrum requirentibus premisit

astare ad frangendum dictum carcerem, et occidendum eundem Zampanum. Ideo quod Zampanum manu propria

ense evaginato percussit; Item quod post hęc fuit opinionis, et voluntatis

cuilibet ipsum, vel alios socios, qui prędicta presumpserunt, et fecerunt gravare volenti obstare tuto posse; et prędicta pereat sic spontanee, et de plano, et sine tortura, et vinculo, ad validitatem, fortificationem, et omnem confirmationem juris, et justitię legitime probata fuerunt, prout eidem Marescalcho plene constavit, velut dictus Dnus Marescalchus ibidem in judicio expressa declaravit sibi constasse, et etiam per acta, et examinationes factas in Mugla plenissime apparet; Atque dictis confessionibus per prędictos sic audaces excessores, et homicidas constat evidenter manu mei Nicolai Notarii Filii Jacobi de Amaro. Super quibus idem Dnus Marescalchus diligenti

solemnitate servata semel, et pluries, et etiam nobiles, prudentes, discretos, et in talibus expertos consuluit sapientes, et attentos, quod hi duo peccaverunt

Finalis defensio ipsius Terrae; nec non quod dictus Zyssius ultra hoc confessus fuit, eum fuisse de principalibus haec mala committentibus, et fuisse tanquam caput gentium ad suspendendum dictum corpus, et ipsi duo, et alii duo, quod violarunt jurisdictionem Dominationis dictae Terrae. Igitur praefatus Dominus Mareschalchus sequens consilium justum, debitum, sibi datum, videlicet quod super statuta ipsius Terrae Magnae habentis, licet sit subjecta Ecclesiae Aquilejensis, modum separatum, et divisum a consuetudinibus Patriae Forijulij, in qua ipsi duo homicidae erant terrigenae, eosdem deberet judicare; et ideo sequens ipsa statuta

et non sequens aliquatenus consuetudinem Patriae Forijulij in iis locum non habentem, dictantem, et ordinantem, quod idem Dominus Mareschalchus secundum consilium astantium in judicio coram eo; subjectorum Ecclesiae Aquilejensis quemcumque malefactorem judicare deberet, et non aliter: cui quidem consuetudini Patriae Forijulij per praesentem actum expresse dixit, quod non derogabat: imo licet haec justitia formaliter super forma dictorum statutorum Terrae Magnae in Terra Utini fieret, dixit, exceptavit, et expresse declaravit, quod hujusmodi non obstantibus, firma, inviolata, et illaesa remaneat dicta laudabilis consuetudo Patriae, et sic remanere debet. Caeterum Dei nomine invocato bonitate, et justitia plena, emanavit, mandavit, pronunciavit, declaravit, et conclusive mandando diffinivit, quod dicti Zyssius, et Petrus Adde pro praedictis per eos commissis mori debeant, et quod eorum capita separentur a bustis, taliter quod moriantur, et animae eorum a corporibus separentur.

Anno Domini 1370. indictione 8va, die Mercurii 20. 7bris. Actum Utini in Tinello Patriarchalis Palatij, praesentibus sapientibus, et discretis viris Domino Joanne de Monticulis, juris utriusque perito, Vicario in temporalibus supradicti Domini Patriarchae.

quondam Domini Calvarni de ______, Hectore Notario quondam Odorici Miulitti de Utino; Nicolao Notario quondam Magistri Gregorij de Utino; Hermano Notario quondam Nicolai Aulsitti de Utino; Bergonzino Notario de Papia, Utini habitante; Antonio Notario quondam Francisci de Utino; Hermano Notario quondam Nicolussij de Reveto; Fantussio Notario quondam Jacobi de Utino; Nicolussio Notario quondam Lignello; Leonardo Notario filio Dominici Petenatti de Utino; Martino Notario quondam Tomasini Notarij de Utino; Ambrosio Notario quondam Albinatti; et Bonino Notario filio Magistri Augustini de Utino, testibus, et aliis pluribus in judicio, et multitudine copiosa lecta per me Nicolaum Notarium infrascriptum, diligenter ad plenam intelligentiam, et subsequentiam emanata, lata, et condemnatoria diffinita fuit praesens sententia, praesentibus supradictis testibus, et aliis pluribus in pleno judicio, et multitudine copiosa. In qua quidem ipsius pronunciatione praefatus Dominus Mareschalchus ibidem, et expresse oraculo vivae vocis

fecit eandem ~~exceptionem~~ exceptationem, quod ipsi laudabili consuetudini Patriæ superius declaratæ, per hanc ejus corpoream pronunciationem condemnatoriam non derogat, dicens, quod non secundum eas, sed secundum ipsius Terræ Utini statuta procedebat, et finaliter processit; cujus condemnationis Capitalis subsequenter non longo interveniente intervallo in mercato novo ipsius Terræ Utini executio facta fuit.

Ego Hermanus q.m Nicolussij de Prato de Utino imperialis authoritate Notarius prædictis omnibus interfui, et dictas exceptationes specialiter factas per ~~eo~~ eundem Dnum Me: vesselchum plene audivi, et diligenter notavi, et intellexi, et una ad infrascriptis rogatus, fideliter exscripsi, et huic publicationi fideliter manu Nicolai infrascripti me subscripsi. signum, et nomen meum apponendo consuetum.

A. D[illegible]
ma[illegible]
in [illegible]
Por[illegible]
ge[illegible]
Cora[illegible]
et [illegible]
dign[illegible]
comp[illegible]
et [illegible]
term[illegible]
here[illegible]
riam[illegible]
praefa[illegible]
Pup[illegible]
~~[illegible]~~
Lau[illegible]
terr[illegible]
tenuf[illegible]
[illegible]
[illegible]
dict[illegible]
Ann[illegible]
ult[illegible]
dict[illegible]

Fraelacco

1370. 13 Ottobre. Fraellacco. Vendita al maggior offerente di beni dell'Armanìa di Fraellacco.

66

Segue: Nota di Armannie del Friuli e voce Dretum (Quale Misura)

A. D. MCCCLXX. die XIII mensis Octobris. In Fregellaco supra platea sub quadam macha arboris. Presentibus domino ser Chuzulino q. d. Jacobi de Collorèto habitante in S. Vito, Leonardo q. Vidoni de Tricesimo, Marquardo q. Masulini de Loneraco, Pontello q. Bertulli de Adorgnano habitante in Fregellaco, Jacobo dicto Boketo de Fregellaco q. Jacobi et aliis.

Coram discreto viro Suapo Gastaldione in Tricesimo reverendissimi in Christo patris et domini domini nostri Marquardi Dei gratia sedis sancte Aquilegensis Patriarche dignissimi, in iudicio sedente in pleno placito hominum et armannorum de Fregellaco comparuit Minicus Deganus q. Rizogne de Fregellaco, proposuit dicens, quod ex suo officio et pro affectibus armannie dicti d. Patriarche vendi fecerat ad incantum tres petias terre sitas in Fregellaco, quarum una sita est in casteret de Fregellaco iuxta heredes Pizuli de Fregellaco, iuxta Leonardum Militani de Tricesimo et viam publicam ab aliis duabus partibus; alia vero petia terre sita est in loco prescripto iuxta dictum Leonardum Militani, iuxta Bolpam de Fregellaco et iuxta heredes ~~iuxta Gargitum de~~ Pupiti dicti loci; tertia vero sita est in Salinis iuxta Gargitum de Fregellaco, iuxta ~~Fregellaco~~ Leonardum de Adorgnan et iuxta heredes q. Ugoni vel alios latera, que petie terre fuerunt olim Palmasse de Fregellaco, supplicando eidem Gastaldioni quatenus relationis antedicte intelligere debeat. Ad quod respondit dictus Gastaldio ... fore paratum ad predicta intelligendum. Ubi retulit Dominicus q. ... orgnulli de Fregellaco se ad petitionem et instantiam dicti Minici Degani preter ipse dictas petias terre Palmasse antedicte et omnibus aliis sociis et armannis Armannie de Fregellaco, et ipsas incantasse supra platea de Fregellaco in loco solito ultra tres quindecim dies, et ipsas petias terre deliberasse in manibus Johannis q. Nicolai dicti Corgnuli pro quatuor situlis vini, qui plus obtulit, solvendo annuatim pro dictis tribus

cum ... prudentes viri Provisores, consilium et comune terre

petiis terre domino Patriarche, Ecclesie Aquilegensi iure armannie mediam situlam vini clari et non aliud. Ad que respondidit dictus Nicius: domine ... per sententiam definitivam si dicta venditio vigore dicte livellationis rationabiliter fuit et est facta, et si confirmare debetis nuncium meum ipsi Johanni ad intrandum in tenutam et possessionem corporalem dictarum petiarum terre; quo domino Gastaldo requirentibus sententiam, extitit per dictum Dominicum Jur[a]tum cum consilio Armannorum Armannie predicte ipsam venditionem vigore dicte vallationis ibidem facte, iuste et racionaliter facere et esse factam iuxta consuetudinem et iura Armannie predictorum Armannorum et quod dictus Gastaldio produtum ibidem Nuncium predictum confirmare debebat ad intrandum in tenutam et possessionem corporalem duarum petiarum terre. Qui Gastaldio ibidem iuxta sententiam latam et ipsius vigore Nuncium Armannie dictum Dominicum etc. et cum omni melioramento etc.

Not. Candidus q. Vanni de Tarcento.

Vol. I. MSS. Linuss. k.

MCCCLXX ~~[illegible]~~ 14 Februarii in Fregelaco. Dominicus q. Viduffi de Rapparo et Tosana eius uxor dant in dotem Subette eorum filie nubende Johanni q. Odorici de Fregellaco bona subscripta salvis solvendis dno Patriarche iuribus et affictibus Armannie, quibus affecta sunt dicta bona videlicet etc.

Data Notajo e luogo

MCCCLXX. Die 26 Februarij. In Fregellaco. Fontus et Nissius q. Zani de Subcolle de Tarcento, iure armannie dni Patriarche etc. vendono alcuni beni in Fragelacco. ib.

1370. 21 Giugno. Vendita di beni in Roana iure Armannie dni Patriarche ib.

1370. 3 Novembre. I Nobili di Savorgnano avevano beni in Nimis e Monaffatto iure armannie ib. ib.

1383. 21 Decembre. Erant affecti iuri Armannie ager in Fregellaco pro quo solvebantur Decano dni Patriarche mediam situlam vini, medium stetum avene et unum stetum frumenti. Ib. ib.

Nel 1311 eravi Armannia in Montenars; nel 1325 in Artegna (Not. Pellegrino di Gemona)

1325. 15 Giugno. Il nob. Arterico di Prampergo habebat Armannos et ius Armannie in bonis de Camugaco (sic). Do Notajo

di Artegna

1370, 3 decembre — [illegible] D. Odor. q. D. Gualtiero di Lonta [illegible] tutti i suoi feudi al nob. Collo q. [illegible] di Lavant.

67

A. D. MCCCLXX, ind. VIII, die III Decembris, presentibus: D. Nicholo q. D. Galvani de Maniago, Jacucio q. D. Johannis de Tulmetio causidico, Jacobo notario dicti loci et Hermano de Tanaud testibus et aliis.

D. Odricus q. D. Vualterii de Lonta per manum et fidem et nomine sacramenti promisit et se obligavit in manus Nobilis viri D. Colli q. D. Henrici Militis de Lavuant facere eidem recipienti pro se et suis heredibus instrumentum donacionis, cessionis [illegible] omnium feudorum suorum eidem quoquomodo spectantium contra omnes homines et personas quandocumque post proximum futurum festum nativitatis D. N. Jesu Christi ipsum requisiverit, hoc pacto et hac condicione, quod ipse D. Collo debeat et teneatur ipsa feuda toto suo posse acquirere et quidquid D. Nichil et dictus Jacobus [illegible] testes predicti inter ipsas partes supra predictis acquisitis [illegible] condemnabunt et dicent, quod dictus D. Collo [illegible] debeat et teneatur ipsi D. Odorico sicut promiserunt dicte ambe partes firmum et ratum in pena CC librarum parvulorum, dantes ibidem dicte partes dictis D. Nicholo et Jacobo verbum et parabolam dicendi supra predictis. Que omnia dicte partes per se etc. promiserunt habere firma etc. in pena predicta etc. cum obligatione omnium eorum bonorum etc.

Actum Tulmetii in domo dicti Jacucii

[illegible] del notaio Giovanni q. Alberto di Maniago Arch. Not. di Udine

1371-78... Il Procuratore de' fratelli de' Bardi accusati di unire una Compagnia a danno della Chiesa di Aquileja, non potendo essi comparire in giudizio innanzi al Vicemarescialle Patriarcale, fa appello al Papa.

Dal Vol. XXX p. 240 dell' Archivio F. G. di G. D. Guerra (Colleg. Pont.) copia da foglio volante in quaderno: Acta Curie Patriarchalis, già nell' Archivio notarile di Cividale.

Coram vobis nobili viro D. Tomado de Pinzano Aquilegensis Curie Patriarchalis Vicemarescalcho ac Judicis ut dicitur per sententiam deputato loco egregii et potentis Militis D. Federici de Randeck Curie Rev.mi in Christo Patris et D. D. Marquardi Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi honorabilis Marescalchi ex suo officio procedentis, Constitutus ego Leonardus q. Vanni de Sancto Gimignano districtus Florentie tamquam procurator et excusator ... .. nobilium Bonacorsii, Beltrami et Johannis fratrum q. nobilis viri Castroni de Bardis de Florentia, dico et propono quod dum ex parte vestra emanassent certa edicta contra et adversus prefatos Bonacorsium, Beltramum et Johannem fratres, quatenus... ..... personaliter ad faciendum excusationem de quodam delicto ..... quod salva vestra reverentia verum non est volendo construere et aggregare unam societatem sive compagnam in Patria Fori Julii causa invadendi et occupandi bona et fortilitia Aquilegensis Ecclesie et alia quamplurima enormia, prout in dictis vestris litteris .... regarum Comparem ego Leonardus dictis nominibus coram vobis ...... proponens omnia contenta in dictis litteris et causas eorum absentie ...., propo= sui ipsos fratres habere grandes et plures inimicitias capitales publicas et

notorias et tales quod hoc discrimine earum personarum personaliter venire non poterant, videlicet hominum et Comunitatis Terre Portus gruarii et nobilis et potentis Militis D. Simonis de Valvesono...

Quare appello ad SS. in Christo Patrem et D. D. Gregorium Papam XII...

1371. 11 aprile. C... dale [illegible] ... [illegible]
[illegible]
[illegible] ... Capitolo ... Citta.

Oderlico q. Pietro ... di C... dal. Arch. not. Udine. —

A. D. 1371, ind. IX, die XI mensis aprilis, in Civitate in Majori Ecclesia S. Marie dicte Civitatis ante Capellam S. Donati, presentibus DD. Presb. Nicolussio Custode dicte Ecclesie, presb. Leonardo de Antessa mansionario ipsius Ecclesie, Johanne de Castro Ultrini commorante Civitate, Odorlico q. Milli de Civitate testibus et aliis pluribus. De omni lite, controversia, causa et questione, litibus, causis, querelis et que vertitur, vertentibus seu que verti et esse possunt et sunt inter Ven. viros DD. Ottobonum de Cendu Decanum et Guidonem de Bononia Canonicum Maioris Ecl. S. Marie in Austrie tamquam procuratores yconomos et sindicos DD. Canonicorum et Capituli Ecclesie supradicte, prout de procuratorio et sindicatu ipsius Capituli quodam publico instrumento manu Nicolai notarii q. Francischi in MCCCLXX ex parte una et prudentes DD. Rodolfum q. D. Johannis de Portis ac Jacobum q. Bernardi cives dicte Civ. Austrie tamquam procuratores et sindicos Consilii et Comunis dicte Civitatis prout de procuratorio et sindicatu ... Consilii et Comunis quodam publico instrumento manu mei Odorlici notarii infrascripti scripto in MCCCLXX ind. VIII, die vero XI decembris plenius continetur parte ex altera, nomine, occasione Juris et Jurisdictionis Vaytarum, inquiravaytarum dicte Civitatis, carathicorum, factionum seu angariarum, spiratarum, fovearum stationum quorumcumque opportunorum et necessariorum dicte Terre Civitatis in quibus dictum Comune asserit et pretendit se ius et iurisdictionem habere in Villa de Premeriaco contra homines et massarios dicti Capituli Civitatensis

et nomine et occasione executionis seu pignorationibus fiende ex
predictis, que quidem iura dictum Capitulum dicit dictum Comune non
habere in villa predicta, nec non nomine et occasione omnium et sin-
gulorum predictis quomodolibet dependentium et connexorum. Dicte
igitur partes habentes in mandatis ad compromittendum, scilicet pro
parte ipsorum DD. Othoni et Guidonis sindicorum ipsius Capituli in Ven.
virum D. Paganum q. Paul. canonicum Bal. C. P. et pro parte dictorum sindi-
corum Rodulfi et Jacobi dicti Comunis sindicos in discretum virum Jaco-
bum Cerdonem q. M.i Nicolai de burgo S. Dominici Civitatis ibidem
presentes tamquam in arbitros, arbitratores, amicabiles compositores
et bonos viros concorditer compromiserunt, dantes concedentes et attribuen-
tes ipsis arbitris et arbitratoribus auctoritatem, licentiam, bayliam,
communem potestatem in predictis et circa predicta sententiandi,
pronunciandi, declarandi, arbitrandi et diffiniendi alte et basse amicabi-
liter et de iure hic et ubique, ipsis partibus presentibus aut una pro
parte sindicorum preditorum vel absentibus dum tamen citatis vel con-
vocatis ad diffinitivam sententiam audiendam, in pedibus vel sedendo,
in scriptis et verbotenus, quandocumque et qualitercumque eis arbi-
tris melius videbitur usque ad diem crastinum per totum diem, promittentes
quoque dicte partes sibi invicem scilicet una pars alteri vicissim inter
se solempnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus predictum compro-
missum et sententiam seu laudum et arbitrium inde ferendam vel ferendum

et omnia in eis contenta firma et rata habere atque grata et non contra=
facere sed in omnibus et per omnia observare, attendere et adimplere
sub pena et in pena mille librarum parvulorum veronensium, stipu=
latione premissa pro utraque parte in singulis capitulis supradictis
totiens quotiens fuerit contrafactum, cuius pene medietas dictis arbi=
tris, alia vero medietas parti non contrafacienti et laudum ac arbitrium
observanti per partem non observantem in sigm. (?) persolvatur. Renun=
ciaverunt insuper dicte partes non appellare nec illam sententiam vel
illud arbitrium reducere vel reduci facere ad arbitrium boni viri.
Pro quibus omnibus attendendis et observandis dicti DD. Ottobonus et Guido
sindici obligaverunt omnia bona ipsius Capituli; dicti vero DD. Rodul=
fus et Iacobus obligaverunt omnia bona Comunis eorum predicti.
Ubi ante stipulationem compromissi predicti, DD. Rodulfus et Iacobus
ipsius Comunis sindici supradicti protestati fuerunt quod per huiusmodi
compromissum ab aliquo iure quod Comune eorum habet vel quomodo=
libet habere possent in villa de Premeriaco contra homines et universitatem
ipsius ville recedere non intendunt. Versaque vice dicti DD. Ottobonus
et Guido sindici Capituli predicti protestati fuerunt quod ius ipsius Capituli
quod habent in ipsa villa sit eis salvum a quo per huiusmodi compromissum
sindici (?) recedere non intendunt.
De quibus omnibus ego Odolricus notarius una cum Nicolao notario de Concordia
et ipso mecum rogati fuimus publicum conficere instrumentum. — .

1371. 28 Aprile. Cividale. Protesta di tessitori di Cividale contro il dazio del quarantesimo.

70

Anno MCCCLXXI. Ind. IX. die XXVIII mensis Aprilis, in Civ. Austria supra platea publica apud domum Comunis, presentibus providis viris Jacopo Bernardi, Rodulpho de Portis, Ulvino de Canusio, Ottobono Stationario omnibus de Civitate et aliis in multitudine hominum copiosa.

Dum datium quarantesimi Comunis Civitatis ad incantum venderetur per unum annum, Niclaus textor habitans in burgo S. Petri Civitatis pro se et aliis textoribus habitantibus in Civitate et burgis, protestatus fuit quod ipse et ipsi sui socii textores non consentiunt alicui venditioni fiende de quarantesimo Comunis Civitatis et in quantum appareret aliquod datium novum impositum fore de ipso quarantesimo et ego Notarius scripsi instrumentum etc.

Not. Gio. q. Guglielmo di Cividale — Bibl. Civ. Udine. Orig.

Anno 1369. ind. VII. die XIV mensis Octobris, in Civ. Austriae supra platea mercati sub tileo post macellum Civitatis

1341. 4 maggio Gagliano. La Vicinanza della Villa di Gagliano alla presenza del Gastaldo di Cividale, determina che nessuno possa far proclamare proibizioni di pascolo sui beni suoi. —

E dal rio q. Pietro not. di Cividale. Arch. not. Udine.

A. D. 1341, ind. IX die 4 maij in Villa de Gaglano in auditorio ante Eccl. S. Floriani ipsius Ville, presentibus Ven. viris DD. Leonardo Arrco et Pagano Canon. Civitatensibus, DD. Philippo de Portis, Jacoboq. Leonardi Ribis testibus et alijs.

Coram provido viro Nicolao q. Jacobi Subtilis de Gaglano, vicegastaldione (commendatario datum) pro sapienti viro D. Raynaldo gastaldione Civitatense in iudicio ibi sedente ad placita iuxta morem cum Decanis infrascriptis videlicet Juliano Decano ipsius Ville, Nicolao Jangije de Purnegaco, Johanne Crimani de Vatto Decano de Gaglano, Francisco Questa Decano de Carariia, Bursolino Decano de Purgesimo, Martino Decano de Firmano in plena que vicinantia ipsius Ville de Gaglano ad sonum campane ibidem ad solempnem vicinantiam hominibus ipsius Ville specialiter congregatis, ubi interfuerunt ultra duas partes hominum ipsius Ville, habita inter ipsos deliberatione matura, quam aliquis iuridas in ipsa Villa fieri facere consueverant, quod nullus deberet per eorum territoria transucare sive transire certa sub pena, quod cedebat in maxima ipsius Ville confusionem et errorem, per dictos Decanos expresso ipsius vicinantie consensu et voluntate diffinitum, sententiatum et ordinatum fuit quod omnes cride actenus in predictis facte irrite

... contra ... et ... [illegible] interponendo ... nune

cum ... presentes ... Provisores, consilium et Comune ...

esse debeant itaque vane et quod nullus de cetero, tales cridas fieri faciat vel presumat in pena XL denariorum accusatorum pro quolibet et vice qualibet medietas D. Potestatis et alia medietas Comuni ipsius Ville effectualiter applicanda. Atque Vardiani constituentur pignorent pignorandos, prout et secundum quod aliàs et antiquitus est fiere consuetum. Et predicta per Henricum preconem Comunis Civitatis fuerunt illico ibidem proclamata. —

Exemplum.
1371. di 12 maggio
Udine.
Donazione di usufrutto di beni in Butrio fatta alla nipote Simona moglie di Gio. Tom. di Sbrojavacca da Altrusino q. Gerardo di Conegliano

✠

In Christi nomine. Amē. Añō à Nativitate eiusdē Domini Millesimo Tricentesimo Septuagesimo primo, Indict.e Nona. Die Duodecima Maij. Actū Vtini sup Domo Comunis in qua celebrari solet Consiliū dictę Terrę Vtini. Presentib. Nobilib. Viris Dnis Pregonea de SbrogLavacha, Balardino. qd. Dni Gualber Perroldi de Pers, Federico qd. Dni Maynardi de Faganea Vtini habitant., et Prudentib. Martino. qd. ꝓ Iacomini de Paona, et Hermano Notario. qd. ꝓ Nicolai Russiti de Vtino Testib., et alijs plurib. ad hęc vocatis, et rogatis. Cum Dna Symonna qd. ꝓ Iohanuti olim ꝓ Gerardi de Conoglano olim habitans in Civitate Austrię cū voluntate, et assensu ꝓ Altrusini qd. antedicti ꝓ Gerardi, eius Patrui se dotaverit Nob. Iuveni ꝓ Iohañi Tomasio Filio Dni Pregonee de Sbroglavacha Testis pdicti cū omnib. et singulis Bonis, et iurib., quę fuerunt Dnę Picardussę olim Matris ipsius Dnę Symonę, cū hoc pacto inter alia: Videlicet qd supradictus ꝓ Altrusinus eius Patruus gaudere, et usufructuare debeat ad Vitā ipsius ꝓ Altrusini Bona stabilia quę fuerunt eiusdē Dnę Picardussę, quę sunt in Budrio, et eius Villa, nomine tantū, et vice ipsius Dnę Symonę, et ꝓ Ioañis Tomasij Iugaliū, secundū qd de pdictis continet. quodā Publico Instrumento scripto Manu Iohañis. qd. Guielmi de Civitate Austrię, sub Millesimo Tricentesimo Sexagesimo septimo Ind.e quinta die vero Quarta Februarij à mè Notario infrascripto viso, et lecto. Nunc verò dictus ꝓ Altrusinus corā dictis Testib. et mè Notario inscripto nolens se ulterius, neq. amplius de dicto Vsufructu dictorū Bonorū, ne de ipsis Bonis quo ad Pactū pdictū aliqualiter impedire antedicta Bona omnia, et totū Vsufructū, quę ad psens, et inposterū habere possett in Bonis pdictis vigore Pacti ~~facti~~ pdicti refutavit, et renuntiavit in Manu dicti ꝓ Iohanis Tomasij recipientis prò se, et dicta Dna Symona eius Vxore dans, atq. cedens nomine Donationis, quę dicit. inter vivos, quę nulla ingratitudinis causa, vel offensa valeat revocari, seu possit eidē ꝓ Iohañi Tomasio recipienti prò se, et dicta eius Vxore, omne Ius, et Actionē qd, et quā habet, vel habere potest in Vsufructu Bonorū pdictorū. Promitensq. dictus ~~Dnus~~ ꝓ Alberusinus psę suosq. Heredes cū obligatione omniū Bonorū suorum Mobiliū, et inmobiliū psentiū, et futurorū, et refectione omniū dāpnorū, et expensarū litis et extra, ac interesse eidē ꝓ Iohañi Tomasio recipienti, et stipulanti prò sè vice, ac nomine antedictę Dnę Symonę eius Vxoris, et prò eorū Heredib. dictas Renuntiationē, Refutationē, et Cessionē, et omnia, ac singula in hoc Instrumento contenta firma, et rata habere, tenere, et plenius observare, et nō contrafacere, dicere, vel venire psę, vel paliū, seu alios aliqua ratione, vel causa sub Pena dupli vallоris dicti Vsufructus, et prò quatenus plus valuerit, vel melioratū fuerit minus Quinq. Solidorū Denariorū Parvorū in singulis Capitulis huius Contractus stipulata, et promissa, qua soluta vel nō psens tamē Instrumentū, et omnia in eo contenta plenam, et perpetuam obtineat valoris firmitatem.

Signum Tabellionatus

Et Ego Ambrosius. qd. ꝓ Alberti de Cuchanea Vtini habitans Publicus Impiali Auctoritate Notarius pdictis omnib. et singulis interfui, et rogatus scripsi, meoq. Signo, et Nomine appositis consuetis hęc scripsi.

Supra scriptam Renuntiam sive Donationem quorundam Bonorum aliena mihi fida manu educeam et fine mihi Actis.ca in Pergamena nunc

cum ... pucultis Vini Provedores, consilium et Comune Terre

nunc existente apud Ill.mum D.num Marcum Ang. q. Ill.mi D.ni Petri Ang.
ex Dominis Sbrojauaccha &

Ego Franciscus Crimus. I.V.D.r Coll.tus Venetiarum ex Aut.te Ven.ta publ.
Notarius ad presens Habitator Terre Patriarchalis S.ti Viti
facta prius diligenti incontratione et Auscultatione cum
d.a Aut.ca quia in omnibus fideliter concordat ideo ita roga-
tus propria manu subscripsi et solito meo Notariatus signo
in fidem roboraui Die 4 Nouembris 1675 in Villa Villotte de
Sbrojauacca &

1371. Di 12 Maggio.
Inst.o di Donatione inter
uiuos fatta da S. Altrussino
q.m S. Gerardo de Coneglano
alla Nob.le D.a Simona Figlia
del q.m S. Giouanni q.m Petty
S. Gerardo sua Nezza; et al
Nob. S. Gio: Tomaso Figlio del
Nob. S. Progne de SS.ri di Sbro=
=iauacca Marito della detta D.a
Simona di tutte le sue ragi=
=oni, che il d.o S. Altrussino ha
sopra alcuni Beni Stabili
posti in Buri, et nella Villa.

Qui autenticam.te appare
Il Nob. D.o Giouanni Tomaso
de Sbrojauacca già Figlio
del Nob. D.o Progne de Sig.ri
di Sbrojauacca.

Autentica.

1371, 12 Giugno. Prata. D. Aica q. Conte Manfredo di Prata, vedova di Gueccellone Conte di Prata, prende possesso d'una terza parte del Palazzo in Prata a lei spettante per ragione dotale.

A. D. MCCCLXXI. Indictione VIIII. Die XII mensis Junii. Prate super Palacio. Presentibus Francisco Marangono de la Nugera, Comucio Marangono de Prata veteri, Andronico q. Albrigoti Marangono de Prata testibus et aliis.

Coram dictis testibus et me notario infrascripto Jacobus dictus Mulla preco Patriarchalis curie et Comunis Utinensis datus et deputatus Nuncius ex sententia per Capitaneum Utini D. Johannem de Monticulis iuris utriusque peritum Rev.^mi in Christo Patris et DD. Marquardi Dei gratia Aquilegensis Patriarche in temporalibus Vicarium generalem, ad inducendum et ponendum nobilem et sapientem Dominam Dominam Ayeham relictam q. nobilis viri D. Guecellonis Comitis de Prata et filiam nobilis viri D. Manphredi Comitis de Prata, in tenutam et corporalem possessionem nomine et occasione dotis ipsius Domine Ayche et vigore conventionis facte per ipsam D. Ayeham de dote supradicta omnium bonorum contentorum in instrumento dotali eiusdem, prout constare dicitur instrumento scripto manu Ambrosii notarii q. ser Alberti de Cucanea Utini habitantis Patriarchalis curie scribe et cancellarii in M.CCC.LXXI. ind. VIIII. die mercurii IIII. Junii, prefatam D. Ayeham petentem et requirentem ac animo et corpore exquirentem induci et poni in tenutam et corporalem possessionem tertie partis Palacii pro indiviso spectantis et pertinentis ad prefatum D. Manphredum et in dote data et constitute alias per D. Manphredum predicte D. Ayche cum omni iurisdictione, dominio, garrito Terre Prate ad ipsam spectante et pertinente, cum omnibus livellis, ~~Tettaticis~~ (sic) dominio et signoria atque bonis, mansis, terris et possessionibus ad ipsum D. Manphredum pertinentibus tam in Terra Prate quam in districtu et comitatu eiusdem, prout contineri dicitur quodam instrumento dotali scripto manu Odorici notarii q. D. Apollonii de Sacillo Prate habitantis sub M.CCC.LIII. Ind. VI. die XX Julii etc.

Et in dicta possessione Palacii antedicti prefatus Nuncius ad hanc affectionem habens dictam D. Aychan nomine dicti Palacii atque nomine iuris=dictionis, garriti, signorie, terraticorum, masnate, atque aliorum omnium bonorum et possessionum contentorum et contentarum in dicto instrumento dotali, quorum possessionem vigore dicte sententie dicta D. Aycha induci debeat et hanc possessionem et quasi tradidit predictus preco ipse D. Ayche ponendo eam in tenutam claudendo et aperiendo hostia dicti Palacii, asserens se similiter velle et intendere eam posuisse in tenutam et possessionem et quasi aliarum rerum et bonorum omnium predictorum. Que D. Aycha se inducta et posita asserit se ibidem dictam possessionem apprehendisse et quasi et eam retinere velle et de cetero animo et corpore dictam partem Palacii et omnia et singula bona, iurisdictionem, garritum, dominium et signoriam contenta et contentas in dicto instrumento dotali suo, et ex forma sententie antedicte per=petuo possidere et quasi etc.

Ego Biaquinus q. ser Jacobi de Garda Veronensis Prate habitans impe=riali auctoritate Notarius his omnibus interfui et rogatus scripsi.

Dal Vol. II Apographa Jo. Josephi Liruti:
Presso il Dr Pietro Biasutti in Udine.

1371. 28 Agosto. Cividale. Reclamo di Filippo de Portis ab. Consiglio, contro il suo Capitano del castello di Groneuberg, che aveva abbandonato quel luogo.

74

A. D. MCCCLXXI ind. IX. die XXVIII mensis Augusti, supra domo Consilii in pleno consilio presentibus providis viris dd. Jacobo Milis, Jacoboq. Bernardi, Antonio Gallo, Egidio m. Johannis, Pauloq. Francisci testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Philipus q. d. Johannis de Portis reclamavit nobilibus et sapientibus viris dd. Rainaldo Gastaldioni, Rodulpho de Portis et Johanni Torrio provisoribus Terre Civitatis contra Nicolaum dictum Buyattum tamquam suum factorem et Capitaneum in Groneum=bergo, quod ipse Buyattus furtive recessit de dicto Castro suo, consignatis sibi per eum clavibus ipsius Castri. Unde rogavit et requisivit dictos dd. Gastaldionem et provisores ut ipsum Nicolaum Buyattum cum sit in Civitate, habere debeant officiales se et de eo sibi facere iustitiam. Ad que dicti dd. Gastaldio et provisores responderunt quod libenter facere volunt quod debent si et in quantum tenentur. De quibus rogavit dictus d. Philipus me Johannem notarium ut scriberem prout scripsi publicum instru=mentum.

Notajo Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

F. [illegible]

1371. 8 Settembre? Cividale. Bando di uno che rifiutavasi a far tregua.

Anno domini MCCCLXXI. indix. VIIII die VIII Septembris supra pontem exteriorem burgi pontis Civitatis Austrie, presentibus dd. Nassinguerra de Fagedis, Andrea de Canussio, Johanne ammiratus de Civitate testibus et aliis.

Dum quedam Venuta filia q. Zaneti de Prestento, Venutus et Petrussius fratres requirerent treugas sibi fieri per Hermannum de Rotaciis, cum securitate secundum formam Statutorum Civitatis dumque non potuerit dictus Hermannus facere treugas cum securitate, d. Rainaldus Gastaldio Civ. Austrie iuxta formam Statutorum Civ. Austrie et iuxta deliberationem centerum bonorum virorum de Civitate, mandavit dicto Hermanno ut extra Civitatis iuram et gastaldiam Civitatis recedere deberet, non rediturus secundum formam Statut. Terre Civitatis predicte.

(Notajo Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine, Orig.)

F.

1371, 7 novembre. Portogruaro. Su proposta del Patriarca di Aquileja, il Consiglio di Portogruaro elegge 12 cittadini a riordinare gli Statuti della Terra.

76

In Christi nomine amen. Anno domini MCCCLXXI, ind. IX, die VII mensis novembris, in Portugruarii in camera tunc cubiculari infrascripti domini nostri D. Marquardi dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi que camera est posita in domo monasterii Sumaquensis, presentibus venerabili viro Domino fratre Thoma dei gratia Abbate Sumaquensi, eloquentissimis viris dominis Johanne Gubertini et Nicolussio Zlabini de [illegible] suprascripti domini nostri excellentissimis cancellariis, nec non prudentibus viris ser Jacobo Laurentio de Venetiis, ser Jacobo Raynerii Vicedomino in dominio Venetiarum testibus habitantibus in dicto Portu, D. Andrea Lauredano et D. Petro eius filio de Venetiis et habitantibus in dicto Portu, nonnullisque aliis testibus ad hoc vocatis, congregatis et convocatis.

Ibidem in presentia Rev.^mi^ in Christo patris et domini nostri D. Marquardi dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche nobile viro [illegible] de Leodio honorando Capitaneo dicti Portus pro dicto domino nostro, ser Guillelmo de Civitate Austrie eius Vicario et prudentibus viris ser Nicolao q. ser Michaelis [illegible] et Matheo q. Christofori Masserii Iudicibus dicte Terre pro dicto domino nostro, nec non hominibus de maiori Consilio dicte Terre ac etiam personis et hominibus populi et universitatis Terre Portusgruarii in multitudine copiosa.

Idem dominus noster advertens et cum discretione considerans ipsam Terram Portusgruarii sue iurisdictioni subiectam, esse inordinatam maxime propter antiquos ordines et statuta in maiori parte combustos tempore quo Bonacursius de Bardis cum suis sequacibus ipsam Terram fraudolenter occupavit [illegible] et ordinavit. de ipsius Comunitatis maniori voluntate et consensu Missi et deputari per prefatos dominos Capitaneum et officiales [illegible] aliquos bonos et antiquos viros dicte Terre ad faciendum et reformandum et ordinandum

cum [illegible] paciales viri Provisores, consilium et Comune Terre

ipsius terre ordinamenta, statuta, consuetudines, reformationes et iura dicte Terre. Qui quidem officiales ad condendum et ordinandum in dicta Terra ordines consuetudines seu statuta predicta, infrascriptas personas et homines de melioribus et prudentibus dicte Terre in ipsius domini nostri presentia, ipso ad hoc affirmante, ellegerunt et nominaverunt, delato eisdem electis debito sacramento ad sancta Dei evangelia tactis scripturis, quod ipsi una cum dictis dominis Capitaneo et officialibus qui pro tempore erunt, ipsam Terram Portusgruarii ordinabunt ac statuta et consuetudines presentes quam future de novo condent et facient, reformabunt, salva semper correctione et declaratione ac confirmatione dicti domini nostri, bona fide et sine fraude, remotis odio timore amore prece precio et omni dolo. Qui quidem homines ellecti et deputati sunt isti infrascripti scilicet:

ser Nicolettus de Sulfrigis, ser Albericus Squara, magister Petrus rector scholarum grammaticalium, ser Nicolettus Gualongo, Andreas q. Petri Pinelli, Franciscus q. Dominici del Conte, Nicolaus q. ser Moysis de Concordia, Jacobus q. Donati, Dominicus q. ser Pincii, ser Petrus q. Formagetti magister Otto sartor q. magistri Alberti cirroici, Jacobus q. Girardi pelliparii, omnes cives seu habitatores dicte Terre.

Dal vol. MS. Statuta Terre Portusgruarii, pag. 167 (Bibl. Floriana Udine).

1371. 15 Novembre. Cividale. Scioglimento della società per fare balestre tra Franceschino schermitore e Giovanni balestriero.

71

Anno domini MCCCLXXI. ind. IX, die XV mensis Novembris in burgo Sancti Petri Civitatis in viridario domorum habitationis infrascripti Franceschini scarmitoris, presentibus magistro Leonardo q. m.i Alexandri de Spegninbergo habitante in dicto burgo, venerabilibus viris DD. Nicolao q. Philippi, Nicolao q. Iuliani utroque de Civitate canonicis Civitatensibus testibus et aliis.

Iohannes balisterius filius magistri Petri, habitans in nominato burgo contentus fuit et confessus quod facta et summata diligenter racione inter ipsum ex una parte et Franceschinum scarmitorem habitantem in antefato burgo parte ex alia, de societate eorum insimul causa balistarum et de salario Comunis habito per ipsum Franceschinum et de expensis factis per ipsum Franceschinum dicto Iohanni per unum annum et unum mensem et de omnibus et singulis que ipsi usque ad presentem diem agere insimul habuerant quibuslibet causis et ocasionibus restat et debet solvere idem Iohannes nominato Franceschino decem marchas et XXIX denarios denariorum novorum aquilegensis monete, quam pecunie quantitatem dare et solvere promisit et stetit pro se et suis heredibus ipsi Franceschino pro se et suis heredibus stipulanti ad quamlibet ipsius Franceschini et suorum heredum voluntatem cum obligatione et conditione infrascripta. Et idem Franceschinus contentus et confessus se habuisse nomine servaminis ab ipso Iohanne vigintiunam balistas de ligno ligatas absque striviis et tres non ligatas et quindecim nolas sive cochulas balistarum, quas promisit et stetit resignare ipsi Iohanni quandocumque dederit et solverit eidem supradictas X marchas et XXIX denarios, obligans ad hec omnia bona sua etc.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

F.

1372, 24 aprile. Porcia. Protesta del procuratore dell'abate di Millstat contro un attinente di Biachino conte di Prata per sequestro di due cavalle fatto a quei di S. Avocato

In Christi nomine amen. Anno domini millesimo trecentesimo septuagesimo secundo, indictione decima, die vigesimo quarto mensis Aprilis in platea Porcillis ante domum habitatam per Segnam apotecharium Porcillis, presentibus nobilibus ac egregiis viris dominis Nicolao, Lodoyco, Bresalia honorabilibus comitibus de Porcilliis et Balarino de sancto Salvatore nunc Sacilli comorante. et aliis quam pluribus testibus vocatis et rogatis.

Ibique comparuit honestus ac religiosus dominus frater Federicus de Milstat procurator constitutus a venerabili viro d. Johanne dei gracia dignissimo abate de Milstat nec non fratribus eiusdem loci prout constat in quadam litera ex parte prefati d. abatis nec non fratrum predictorum duobus sigillis sigillata que incipit: Anno nattivitatis domini nostri Jhesu Christi M ccc LXXII, ind. X. die XII mensis Aprilis et finit: indictione loco quibus supra, coram prescriptis testibus vocatis et rogatis, dicens et asserens quod cum quidam nomine Vivianus de Prata attinens egregi et potentis militis d. Biachini de Prata acceperit duas equas illis de sancto Affoato occasione fitti cuiusdam prati in quo asserebat habere ius et semper prefatum d. abatem sive eius procuratorem negando et Utini fuerint concordes

se et utrumque in solidum compromittere in duobus probis et nobilibus viris de iure et de facto super predicta questione et si non possent esse concordes quod adderetur tertius habendo predictum d. Fabricium instrumentum procuratorii sive literam sigillatam sigillo prefati d. abatis de Millistat et eiusdem loci et se presentando Porcilliis cum dicto procuratorio sive litera usque ad festum sancti Georgii de predicto millesimo die ac mense. et ad terminum predictum prefatus d. Federicus procurator ut supra comparuit et eidem Viviano nec non d. Biachino presentata fuerit quedam litera scripta per me notarium infrascriptum in qua continebatur quod deberet adesse Porcilliis asserendo quod ea que Utini promisit volebat attendere et observare cum plenissime habebat intentionem d. abatis nec non fratrum eiusdem loci de Millistat et literam suis sigillis sigillatam secundum copiam sibi datam et habita dicta litera non comparuit nec aliquis eorum procurator ad dictum terminum sed potius ipsam literam vilipenderint, idcirco prefatus d. Federicus procurator ut supra contra ipsos videlicet d. Biachinum et Vivianum et utrumque ipsorum in presentiam dictorum testium protestatus fuit de pena que contra ipsos posset incurri ac expensis factis hucusque et que possent fieri

rogans me notarium infrascriptum coram prefatis testibus quod in predictis publicum debeam conficere instrumentum.

S.N. Ego Petrus q. ser Michaelis notarii de Valle Sodici imp. auctoritate notarius hiis omnibus interfui et rogatus scripsi.

Reg. Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIV.

F.

1372. 1 Marzo. Fagagna. Lusso q. d. Federico di Caporiacco compra dai figli del nob. Fradone di Braggà sup. i loro beni e la quarta del girotto e delle motta di Caporiacco, da essi ereditate dal q. Vecillo di Caporiacco.

8

A. D. MCCCLXXII. ind. X. die primo Marcii, in Faganea in Contrata S. Jacobi, presentibus presbitero Paulo de Utino et nobilibus viris dominis Tomaso dicto Tuotero q. d. Rodulfi de Faganea, Morando q. d. Manfredi de Castellerio, Macoro q. d. Tuoteri et Niculao q. d. Ingaldi fratribus omnibus de Faganea, Lodoyco et Johanne fratribus q. d Federici de Cavoryaco et Bartholomeo q. d. Niculai et Fradono de Brazaco superiori et Laurencio q. Niculai de Faganea testibus et aliis pluribus.

Antonius filius dicti d. Fradoni de Brazaco superiori heres et hereditario nomine Gabrielis et Federici suorum fratrum pro precio et foro centum et triginta marcharum denariorum aquilegensium et denar. XX aquil. monete, quod totum contentus et confessus fuit se habuisse et integre accepisse a Nobili viro d. Lusso filio olim d. Federici de Cavoryaco, renuncians excepcioni sibi non dati, non habiti, non recepti et non numerati dicti precii tempore huius contractus etc. pro se suisque heredibus et vice et nomine Gabrielis et Federici predictorum et promisit de ratihabitione etc. vendidit, dedit et tradidit eidem d. Lusso pro se et suis heredibus et cui dare voluerit ementi et recipienti iure proprii in perpetuum mansos quatuor sitos in Villa de Cavoryaco et in eius pertinentiis rectos et laboratos per Matussium, per Leonardum et Petrum fratres et Niclaum eorum fratrem q. Francisci; item pratum seu prata sita in pratis de Cavoryaco, cuius hii sunt confines, ab uno latere possident illi de Trichano, Cilussium q. d. Niclussi et Vorlicum de Cavoryaco; ab altero latere possidet dictus Cilussius; a tercio latere possidet Lodoycus de Cavoryaco et a quarto latere possidet dictus Vorlicus et Johannes de Cavoryaco. Item sylvam unam que dicitur Silva de Cort, cuius hii sunt confines, ab uno latere possidet Comunia de Cavoryaco et via publica; ab alio alt. Comunia de Madrisio; ab alio latere Tonius de Madrisio et dictus emptor. Item quartam partem Giriti de Cavoryaco; item quartam partem Mote de Villa de Cavoryaco cum domibus, curiis, ortis, bagarciis, campis, palutis, silvis, comunegiis, viis, semitis, fossatis, aquis etc. et cum omnibus et singulis quod dicta bona habeat supra se etc. et generaliter omnia alia et singula bona que olim d. Vecillus de Cavoryaco habebat vel habere videbatur in Villa de Cavoryaco et in eius pertinenciis et racione fori de Faganea ad habendum, tenendum etc. et quidquid dicto d. Lusso et eius heredibus etc. placuerit faciendum

… Ecclesie et parochianam,
cum … providi viri Provisores, consilium et Comune Terre
… 29.

sine contradictione dictorum venditorum etc. constituens possidere etc., promittens dictus Antonius venditor pro se suisque heredes predictam venditionem habere firma etc. sub pena dupli minus quinque solidis veronensium parvulorum. Preterea dictus venditor promisit et stetit se facturum et curaturum, omni exceptione remota, quod Gabri et Federicus predictam venditionem eidem emptori approbabunt et ratificabunt sub pena predicta et si dicta bona plus precio antedicto valerent, illi plus precio dictus venditor eidem emptori dedisset donavit etc. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis, precibus dicti venditoris et pro ipso et omnibus suis bonis, dictus Odorlicus dictus Fradonus et Bartholomeus testes predicti et eorum heredes etc. extiterunt fideiussores defensatores, manutentores ac etiam warentatores in iure. In cuius bonorum tenutam etc. corporalem possessionem ad ponendum ipsum emptorem, prefatus d. Vorlicus testis ab ipso venditore fuit nuncius assignatus.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. Notar. Udine.

1372. 14 Maggio. Sorgues (Provenza) Pp. Gregorio XI
al Patr. di Aq.a Marquardo prescrive di opporsi al transito di
milizia che andasse in soccorso di Barnabò Visconti nemico
della santa Sede. 3

Venerabili fratri Marquardo Patriarche Aquilegensi salutem etc. Cum Nos contra Barnabovem de Vicecomitibus Militem Mediolanensem hostem et persecutorem Romane Ecclesie manifestum spiritualiter et temporaliter procedere intendamus et ejus sevicie qua dictam Ecclesiam impugnare non desinit resistere, cum Dei auxilio intendimus manu forti fraternitati tue tenore presentium in virtute sancte obedientie sub excommunicationis pena districte precipiendo mandamus quatenus quascumque gentes que in auxilium dicti Barnabovis vellent accedere per terras tue Ecclesie Aquilegensis nullo modo transire permittas et ne clandestine transeant passus terrarum ejusdem Ecclesie diligenter facias custodire. Et quia dilectus filius noster Petrus tituli Sancte Marie in Transtiberim presbyter Cardinalis in nonnullis terris prefate Romane Ecclesie noster et pro ipsa Ecclesia Vicarius in temporalibus generalis aliqua tibi supra hiis scribere vel per suos nuncios insinuare debebit, volumus quod litteris et nunciis dicti Cardinalis cum supra predictis te requisierit, adhibeas plenam fidem.
Datum apud Pontemsorgie II° Idibus Maij Anno secundo.

Dal Minutario nell'Arch.o Vaticano — nel Vol 11 Mittheilungen des Instituts für Oester. Geschichts. del Mülbacher. Innsbruck 1890 pag 117 e facsimile in fotografia —

F.

1372. 13 Giugno. Udine in mercavecchio nella casa de' Valentinis. — Ser Valentino de Valentinis dà alla sposa Giovanna di Villalta per dono di dismontadura, un cavallo stimato 100 Lire.
e 14 del detto mese in Udine dono alla sposa fatto dallo sposo di 100 fiorini d'oro per morgengabio (dono del mattino).
Detto giorno e luogo. — La sposa rinunzia ad ogni diritto sull'eredità paterna e materna.

Anno domini MCCCLXXII. indictione X. die XIII mensis Junii. In Utino in mercato veteri prope domum d. Francisci infrascripti. Presentibus nobilibus viris dominis Elia q. d. Gumbertini de Utino, Francisco q. d. Valentini dicti loci, Nicolusio q. d. Federici de Villalta, Pileo q. d. Federici, Federico q. d. Bertoldi de Murucio, Odorlico de Trichano, Federico de Colloredo et Bonino de Utino et Henrico q. d. Petri et Blasio q. d. Nicolussii ambobus de Faganea testibus et aliis.
Ser Valentinus q. ser Henrici filii olim domini Valentini de Utino dedit et donavit domine Zuane sue uxori et filie olim d. Megnardi de Villalta nomine dismontaturis unum equum ibi preciatum per circumstantes centum libras veronensium parvulorum, ita quod ipsa domina Zuana de dictis centum libris parvulorum possit facere omnimodam sua voluntatem tam in vita quam in morte secundum consuetudinem terre Forojulii actenus observatam supra racionibus dominarum supra racionibus (de) dismontaturis.

Notajo Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. di Udine.

Item die XIV mensis Junii. In Utino in camera Valentini, presentibus nobilibus viris dominis Nicolusio q. d. Federici de Villalta, Pileo de Murucio, Federico dicti loci, Rizardo q. d. Henrici de Strassoldo, d. Lodoyco de Cavoryaco, Odorlico q. d. Pantaleonis de Tricano, Francisco q. d. Valentini de Utino et Henrico Paona de Utino testibus et aliis pluribus.
Ser Valentinus q. Henrici de Utino dedit et donavit domine Zuane sue uxori et filie olim d. Megnardi de Villalta centum florenos auri boni nomine morgingabii, ita quod ipsa domina Zuana possit facere omnimodam sua voluntatem tam in vita quam in morte secundum usum terre Forijulii actenus observatum supra iuribus (de) morgingabiis, promittens dictus ~~promittens dictus Valentinus per se suosque~~ Valentinus per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum et dampnorum omnium et expensarum dicte domine Zuane pro se suisque heredibus et cui dare voluerint stipulanti, ius suum in omni eventu dare dicti morgengabii (et) solvere sub pena dupli etc.

Detto Notajo e luogo

cum ... parentes viri Provisores, consilium et Commune Terre

F.

Item dicto die, loco et testibus. Domina Zuana filia olim d. Meynardi de Villalta, uxor ser Valentini q. ser Henrici de Utino, de voluntate et consensu dicti ser Valentini sui mariti ibi presentis, volentis et consencientis, per se suosque heredes fecit finem et remissionem de omnibus bonis mobilibus et immobilibus iuribus legatis ocasionibus quibuscumque Lugrio filio olim dicti d. Meynardi de Villalta stipulanti et recipienti pro se et fratribus suis et eorum heredibus de omni iure paterne et materne hereditatis excepto iure dotium suarum sibi sit reservato et salvo iure successionis hereditatis, renuncians exceptioni sibi non facte non vocate etc ~~de omnibus~~ [sed ei soluta] de omnibus bonis hereditatis paterne et materne tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili omnique alio suo iure etc. per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum etc et corporaliter iurando ad sancta dei evangelia tactis scripturis predicta finem remissionem dicto Lugrio etc. habere firmam, ratam et gratam et non contra facere et pactum de ulterius non petendo nec aliquam questionem ~~[illegible]~~ facere ocasione hereditatis predicte sub pena dupli de quo questio moveretur minus quinque solidis veronensium parvulorum, dando michi auctoritatem cum omni melioramento sapientum etc.

Detto Notajo e luogo.

1372. 28 giugno. Avignone. Pp. Gregorio XI comunica al Legato il tenore di lettera diretta all'Impre Carlo IV per la pace fra i Duchi d'Austria e Cansignore della Scala con Franco di Carrara e Marquardo Patca di Aquileja, e che i Veneziani non si colleghino con li Austriaci e col Scaligero.

5

Dilecto filio Helio de Vodronio cantori ecclesie Xantonensis clerico camere nostre apostolice sedis nuntio salutem etc.

Scribimus carissimo in Christo filio nostro Carolo Romanorum imperatore, ut apud dilectos filios nobiles viros Albertum et Lupoldum duces Austrie ac Canemsegnorium de Lascala efficiat, quod se non colligent cum Venetis; quia hoc non solum in dilecti filii nobilis viri Francisci de Carraria militis in civitate Paduana imperialis vicarii cum Romana ecclesia colligati, sed etiam in ipsius ecclesie et ecclesie Aquilegiensis magnum impedimentum et etiam detrimentum indubie redundaret; quodque exhortetur dictos duces, ut treguam quam habent cum venerabili fratre nostro Marquardo patriarcha Aquilegensi prorogent ad longum tempus, ut interim pax inter eos comode tractari valeat et firmari. Quare discretioni tue mandamus, quatenus hec apud dictum imperatorem per te vel alium solicitare procures ac ei mittas litteras quas destinemus tibi presentibus alligatas.

Datum Avinione IV Id. Julii anno secundo.

(Da minute nel Archo Vaticano Cod 244. C. n° 49)

Nell'opera periodica: Mittheilungen des Instituts für Oesterreichische Geschichtsforschung di Sickel, Ritter redigirt von E. Mühlbacher IX Band. 4 Heft. Innsbruck 1888.

Arignano 10 9bre 1885. [illegible]

cum ... parentis viri Provisores, consilium et Comune Terre

229.

F.

1372. 28 Giugno. Fagagna. Sentenza de' Giurati di Fagagna col consiglio de' buoni uomini della Gastaldia, d'assoluzione d'uno incolpato di furto sulla strada.

6

A. D. MCCCLXXII. ind. X. Die XXVIII mensis Iunii. In domo Comunis Faganee, presentibus Maynardo q. d. Antonii de Modeglano et Leonardo q. d. Manfredi de Castelerio ambobus Faganee habitantibus, Celotto q. d. Johannis, Philippo et Ulrio[1] fratribus q. d. Antonii et Paulo preco ormi= bus de Faganea testibus et aliis pluribus.

Coram Mauro q. d. Turci de Faganea sedente in iudicio una cum Sabadino et Tonduto iuratis de Faganea sedente pro tribunali comparuit Ulivus de Faganea q. Leonardi dicens coram pro= vido viro Mauro q. d. Turci de Faganea vice marescalchi ~~marescalchi~~ Curie d. Patriarche, Marquardi et Gastal= dione de Faganea, ex suo officio procedente una cum Sabadino et Francisco dicto Tonduto iuratis de Faganea pro tribunali sedente. Constitutus in iudicio Ulivus q. Leonardi de Faganea in Sabbliniis habitans ut existens in forcia dicti d. Gastaldionis, proposuit dicens, quod nonnullo= rum sinistra informacione procedente fuerit difamatus contra Deum et iustitiam, quod ipse utebatur rebus alienis et tolettis furtivo modo, ex qua informacione sciens se insontem et voluit intrare sponte in forcia ipsius d. Marescalci et Gastaldionis, ut ma= xime quia tamquam vice predicta informacione fuerat accusatus, unde cum instancia non modica supplicavit eidem d. Gastaldioni ut dignaretur cum ordine iuris et suadente iustitia contra eum procedere. Et ulterius allegando dixit se esse hominem bone indo= lis et fame et quod in humanis aliquem modo predicto non dampnificavit furtivo nec aliqua toletta mali modo, sed possibilis erat quod guerrarum tempore contra inimicos Ecclesie Aquilegensis tamquam eius subditus aliquos dampnificaverit ut est moris guer= rarum; quod de fama eius ac vita est publica vox et fama tamquam legales personarum contrata et quoque a prefatis rato, diffamatione et accusatione, si qua erat, petebat absolvi et potissime quia ~~nullus~~ nulla spec ~~persona~~ persona aliqua instabat querela facta eidem nomi= ter supra predictis per dictum Gastaldionem matura et diligenti inquisitione. Supra quibus iam dictus d. Gastaldio respondens allegavit quod ~~dictus~~ dicta dampnificatione et informacione aliqua instante (sic) ad ipsum pervenit, ut tenetur volens plenarie iustitiam exhibere,

1) Questi veramente sono de' Modeano, abitanti in Fagagna.

... obnuvacionis solummodo includimus scinsa ipsius ... ecclesie et facturam, cum ... viri Provisores, consilium et Comune Terre

29.

eundem Ulivum trina voce citari fecerat et in termino eum comparentem captivavit (22) et diligentissime una cum dictis Juratis suis contra eum Ulivum sollicitam fecit inquisitionem de una toletta quondam cramarie teotonice que fuit sibi ablata et aliis suis, tam de vita eius quam de fama, de quo tamen non invenit aliquam inquisitionem de aliquo furtivo modo et de toletta predicta non accepisse. Quibus quidem sic peractis instabat ipse Ulivus et sentencialiter et cum iuris ordine procedere contra eum et ad solucionem liberam predictarum difamacionum et accusacionum querere? ..... debent. Quo d. Gastaldione a prefatis iuratis petente quid inde iuris esset, per quos habito consilio, mature deliberato bonorum hominum de Faganea et aliarum Villarum circumstantium et subditorum dicte Gastaldie de Faganea semel et pluries et predictorum bonorum virorum informacione reddita et fama, per sentenciam absolverunt quod dictus Ulivus perpetualiter esse debet liber et absolutus.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine?

1372, 2 dicembre. Capodistria. Sorpresa di [illegible]
fatta da Rafaello e uccisione de' Giudici ed altri citta[dini]
raccontata dai fuorusciti (1).

Dall'originale nell'Arch. Dipl. di Trieste, dono del D.r V. Joppi.

Reverendissime Pater et Domine

Dolorosissima nova cordibus exradicatis nunciamus, quod Raphael vetus confinatus cum tractatu illorum quos ad gratiam vestram reformastis et multis aliis forensibus hodie hora medie tertie cum barchis Terram Muglę per portum manu armata invasit. In cuius invasione statim interfecerunt inter alios Ser Nicolaum Ser Aldricii, Ser Thomam Nicolai Judices Terre, Ser Johannem Bruneti, Paulum Ser Andree, alios [...]minatim usque huc scire non valemus. Terram

[illegible] cialis observationis solummodo includitur sclusa ipsius ragis in ratio[...]
[illegible] ecclesię et facturam,
cum [illegible] providi viri Provisores, consilium et Comune Terrę

8

in se tenuerunt, quid de Domino Potestate modo sit, penitus ignoramus. Nos vero pro meliore reducti sumus prout melius potuimus in Justinopolim et hic sumus mandatis vestris in omnibus observaturi, de quo dignetur vestra paternitas providere prout tanto casu esse pro honore vestro providendum.

Ad proprium famulatum

Datum Justinopoli die II mensis decembris

Vestri Sador Notarius

Georgius Ser Zeni

Raimundus Laurentii

Petrus Ser Andree.

(1) Erroneamente questa lettera fu attribuita all'anno 1374 nel Cod. dipl. Triestino.

La copia [illegible] nell'Archeografo Triestino 1877 Vol. 5.

V.

1372, 3 dicembre. Udine. Il Maresciallo Patriarcale chiama alcuni di Cividale in Udine ~~per~~ per consiglio per il caso di Muggia.

Orig. nella Coll. Joppi

Nobilibus viris Gastaldioni, Provisoribus et Consilio Terre Civ. Austrie

Amici carissimi. Nova gravissima que ista hora de Terra Mugle recepimus, mittimus per copiam littere Domino nostro misse presentibus interclusa. Unde omnino pro honore et statu Domini nostri et Ecclesie Aquilegensis duos vel tres ex vobis causa deliberandi supra predictis ~~mittere~~ datos ~~velitis ut~~ ~~[illegible]~~ quos sit Rodulfus de Portis indilate et omni occasione postposita mittere velitis ut una cum Nobilibus illis de Utino et aliis plena deliberatio in premissis fieri possit. Domino nostro statim misimus dictam litteram originalem, et ideo credimus quod erit indilate in Utino.

Data Utini die III decembris, hora medie tertie.

Fridericus de Randek Mareschallus
et Georgius Decanus Aquilegensis.

Dono del D. Vinc. Joppi nell'Archeografo Triestino 1891 vol. 5.

... eius observacionis solummodo includitur semsa ipsius ... ecclesie et factura ...
cu... pariter ... Provisores, consilium et Comune ...

9

1372, 5 dec. [Camerarius Comunis Utini] dedit prudenti viro D. Ellie [de Gubertinis] legum doctori pro parte Comunis Muglensium directo in ambassatorem pro casu ipsius Terre occurso, videlicet quod Rafael multa enormia comittens in eandem Terram, ipsam ad manus suas posuit, pro naulo unius equi denarios 52 et pro expensis cum quatuor equis et personis totidem pro quinque diebus quibus stetit in dicta legatione, marchas denar. 4, den. 52.

Item die 8 dec. expendidit quos dedit de mandato ut supra providis viris ser Missio de Remanzacho et ser Nicolao d. Gabrielis in ambasiatores destinatis pro parte Comunitatis ad Rev.mum Dominum nostrum Patriarcham Marquardum ad consulendum sibi de consilio et favore prout idem Dominus requisivit ipsi Comunitati pro casu orribili et periculo dicte Terre Mugle, qui duobus diebus eundo Montemfalconem et redeundo ubi dictus Dominus noster erat, pro naulo quinque equorum in ratione 40 denar. pro quolibet et pro expensis, march. den. 3, den. 66.

Item die 14 dec. expendidit ex deliberatione solempni habita et dedit Nob. Federico de Savorgnano nato Egregii D. Francisci militis de Savorgnano misso cum tribus lanceis et quatuor balistreriis armigeris equestribus ad sociandum et assistendum viriliter Domino nostro pro recuperacione Terre Mugle in ratione 20 den. pro qualibet lancea et den. 12 pro quolibet balistrerio die singula pro paga unius mensis integri march. den. 28, den. 40.

... eciam obturacionis solummodo includimus sensa ipsius rugis ... fatu...
... ecclesie et factionem
cum ... paratis Vri Provedores, consilium et Comune ... dea

Item die eadem expendidit quos dedit sapienti viro D. Ellie de Gemfortinis legum doctori misso pro parte Com. Utini ad D. Patriarcham qui erat in Montefalchono et pro tractanda concordia et reconciliatione Muglensium cum ipso Domino nostro et ad eundem pro certis tractandis usque ad Terram Mugle et ad omnia operandum circha predicta que posset pro statu ipsius domini nostri et predictorum Muglensium march. den. 4, den. 20

Item eadem die dedit Galliotto de Andreottis qui ivit in servicio Comunis Brazachum, Faganeam et ibi prope ad recuperandum pedites mittendos Muglam, pro naulo equi den. 20.

1372 Die 17 Dec. dedit pro stipendariis pedestribus missis ad Dominum nostrum Patriarcham in eius subsidium et honorem ad standum sibi circha recuperationem dicte sue Terre Mugle, pro solutione et paga unius mensis integri incipiendo a die presenti, in racione duarum marcharum soldorum pro quolibet et eorum Contestabili pro se et suo regacio et fistulatori cum paga dupla in ratione marcharum sex, marche soldorum 71 ad marchas denar. 60, fertones tres et frixacenses 17 et parvulos 2. — Fuerunt Galiussius de Andreottis et Michael eius ragazius et Joannes fistulator de Cersesto (1).

(1) Qui seguono i nomi di 32 fanti, quasi tutti gente popolare di Udine.

1373, die 5 ianuarii dedit Impredicto L. Ellie quam ultimo ivit pro predictis ad D. Patriarcham et Muglam quum tunc facta fuit conclusio dicte reconciliationis de Muglensibus et ipsum Dominum nostrum, que celebrata fuit in Civitate Austria, march. den. 4 pro expensis.

Die 17 febr. dedit Nicolao q. Driussii sartori qui fecit quoddam vexillum quod datum fuit Galiotto conestabili qui tempore revelacionis Mugle pro parte Comunis una cum pluribus aliis peditibus et ipsius Comunis servicio ivit, den. 39.

Quaderni de' Camerari del Com.

...uiat obmracionis solumodo includitur sensa ipsius mugis [illegible] tatib...
... ecclesie et factura
cu... parentes viri Provisores, consilium et Comun... ptae

40

Buja. I

[illegible] ... DCCLXXII ... XVII [illegible]

[illegible] folio [illegible]

[illegible] Bussij [illegible]

[illegible] creaturam [illegible]

... obturacionis solummodo includitur scilicet ipsius ... ecclesie et factum ...
cum ... spectabiles viri Provisores, consilium et Comune ...

[illegible] Buia [illegible] generat [illegible] filia fierat [illegible]
[illegible] cum dicto infamato. Item [illegible] petito [illegible] tam
crimile [illegible] commiserat et [illegible], que dixit [illegible]
tum commisisse [illegible] maritum suum pro eo [illegible]
[illegible] te [illegible]. Item petito [illegible] predicta
[illegible] quando ipsa dictam [illegible]
[illegible], que respondit quod [illegible]
[illegible] persona dixit de facto illo et petito [illegible]
[illegible]
que dixit quod non nec [illegible] commiserat.

[illegible] in castro Buie in camera [illegible].

Sententia

[illegible] indictione [illegible] XXII [illegible]
[illegible] Bagino della
Blancha, [illegible] Matthiu
q. [illegible] Domicio [illegible] Spilato, [illegible] de [illegible]
[illegible] de Buia [illegible]
et [illegible].

[illegible] Gamorelli [illegible] Buie [illegible]
[illegible] Buie [illegible]
[illegible], Petrussa q. Leonardi de [illegible] de Buia [illegible] in
potestate dicti D. [illegible] ducta ad iudicium [illegible]

[illegible] ffle et dictus refforcata [illegible] eam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] D. [illegible]ttaldio petiit per sententiam, dictis [illegible] [illegible] loco sui
[illegible] deputare et alium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quod sic
[illegible] sic, ipse [illegible] Nicolaus [illegible] [illegible] adduxit Christophorum
[illegible] [illegible] de Burca et [illegible] [illegible] [illegible] Petruste, eidem
[illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] Officii de Petruste
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] creaturam femininam filiam dicte Petruse [illegible] [illegible]
[illegible] vivam et [illegible] ipsa [illegible] [illegible] domo [illegible] [illegible],

[illegible] quod enorme delictum ipsa Petruste [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] dicta Petru[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] dictam creaturam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ipse [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] atque confessa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] filiam [illegible] in domo sua [illegible] [illegible] confessionem
[illegible] publice [illegible] dicte Petruste [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xvii [illegible]
[illegible] [illegible] Christophorus [illegible] [illegible] petuit dicta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

eum obmuacionis solummodo includitur scilicet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]ione, [illegible] cius confessionem [illegible]

eius [illegible], [illegible] sententiam [illegible]

[illegible] in [illegible] sententia [illegible]

Deum [illegible] commendata, [illegible] patiatur [illegible]

forma, [illegible] delicti, [illegible] justitie, in [illegible]

[illegible] taliter quod ipsa moriatur occasione

dicti delicti [illegible] commissi, [illegible] per eam

[illegible] impositum [illegible]

in exemplum?

Actum in Bria in [illegible] S. Stephani

[illegible] de Bria in [illegible] justitie; [illegible] Domingo de

[illegible]

[illegible] de Bria,

[illegible] dicti loci testibus [illegible].

[illegible] Ghatelldo [illegible] dictam latam sententiam [illegible]

contra dictam Petr[illegible] —

([illegible] Alex[illegible] de [illegible], de Bria congreg[illegible]
[illegible] Orum [illegible] 17.5. ([illegible] al fol. 29 [illegible] collec[illegible]
[illegible])

X. VI.

1373 1. gennajo. Aquileja. Lettera sui modi di procurare la pacificazione di Muggia col Patriarca a mezzo degli ambasciatori del Comune di Cividale.

Arch. Mun. di Civ. coll. Guerra. Vol. 43

Nobilibus et prudentibus viris D.... de Portis et Altrapino de Civitate

Honorabiles amici carissimi. Responsionem ultimo factam Domino nostro sive eius Marschallo per Raphaelem et alios eius socios ex hominibus et comune Terre Mugle, ex ipsorum litterarum predictorum copia quam Dominus noster suis litteris vobis mittit introclusam, scriptis videbitis contineri. Et licet nimis videamus illudere Domino nostro et vobis ac Comunitati vestre, cuius ambaxiatores fuistis et sub cuius nomine predicta tractastis tam provide quam discrete, nihilominus non obstantibus predictis nobis videtur quod pro Ecl. Aquilegensis Domini nostri et totius Patrie Forijulii bono statu, quod istud factum primordiatum per vos sub nomine Comunitatis vestre pro concordia habenda et reformatione bona dicte Terre continuationem adhuc habeat et quod ad predicta consumanda adhuc de consilio Comunitatis vestre et sub nomine ejusdem debeatis personaliter laborare veniendo ad Dominum nostrum et deinde de consilio suo eunde Muglam ad perscrutandam et sciendam ultimam voluntatem et dispositionem eorum et eos adhuc melius inducendum ad bonum....... videantur velle recedere a voluntate nostra et aliorum qui predicta tractaverint, quia melius est predicta remedia . . . . cum Dei auxilio!!........quam factis et expensis, vobiscumque portabitis etiam litteras affidationis Domini nostri et Comunis Civitatis Utini et Glemone ac dictorum Comitis et de Duyno, licet iste due ultime non sint adhuc recepte sed hodie expectatur nuncius cum eisdem petitas per eos, que ut scitis in bona forma

12

facta sunt. Quibus per vos visis et rationibus per vos et consocios vestros diligenter factis, auditis, forte melius inducentur, quam adhuc sint inducti et vanus timor, de quo cordibus extolletur, vel saltem eorum frivola excusatio cessabit. Rogamus vos attente quatenus cum devoto bono fine, qui potest sequi, vos a predictis personaliter tractandis et cum Dei auxilio consumandis nullatenus excusetis, quia ista melius et utilius ac expedientius personaliter quam per litteras tractabuntur et finem recipient peroptatum. Et predicta scribimus, dicimus et consulimus bona fide. Notificamus tamen Vobis, quod Raphael cum quinque de sibi adherentibus, die lune proxime preterito fuit in Tergesto et idem Raphael in secreto sermone et multo secreto fuit cum Potestate et Capitaneo Tergesti, qui eum recipere visi sunt satis grate et eadem die ab eisdem recessit et Muglam reversus est cum sociis antedictis. Ad quelibet vobis grata parati. In forma simili scribimus D. Helie de Utino et . . . . . . atino de Glemona.

Data Aquilegie die I Januarii, 1343. —

Pubb. dal D.r V. Joppi nell'Archeografo Triestino 1877 Vol. 5

1373. 17 maggio. Zoppola.

Contratto per la manutenzione di due ponti nella villa di Zoppola.

Giacomuccio fu Portulano notaio di Valvasone, Arch. not. Udine.

Anno Domini MCCCLXXIII, ind. XI die XVII mensis maij, in alditorio Plebis S. Martini de Zopola, presentibus Petro q. Bertolotti de Castegnone habitante in burgo Zopole, Maistro Pachino barberio q. Tonsii de Curianaonis, Mathia q. Antonii de villa Omanis, Franciscutto naturali q. D. Asquini de Zopola, Bertolumeo q. Durigucii de Urcinici superioris testibus.

D. Henricus q. D. Marusii de Zopola et Nicolusius q. Jacobi Longi de Castegnone convenerunt et fecerunt pactum ad invicem scilicet quod Nicolusius supradictus obligavit se tenere folcitum pontem de burgo Zopole de stelis bonis in aqua et supra aquam de assidibus et pontem de grapo et bregam et sbaram de utroque latere et pontem parvum de molendino quod possit quilibet homo bene secure ire cum persona sua de festivitate Sancti Georii proximi preteriti ad VII annos proximos futuros et ristellum dicti pontis burgi et predictus D. Henricus promisit dare sibi pro suo labore predicto Nicolosio libras parvorum quatuor et quartas tres frumenti scilicet libram in quolibet festo S. Georii et frumentum in quolibet festo S. Jacobi mensis iulii hinc ad terminum suprascriptum: et dictus Nicolusius teneatur dimittere dictos pontes melioratos in capite dicti termini de quinque soldis veronensium parvorum, promittentes hinc inde habere firmum et ratum sub pena XXV librarum parvorum cum obligacione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum, qua pena soluta vel non omnia et singula firma perdurent. Et si aliqua ropa (1) esset in pontibus supradictis, quod teneatur actare ropam et teneatur ipse D. Henricus notificare sibi de ropa supradicta et teneatur actare infra tertiam diem postquam sibi denunciaverit et si non actaverit post dictum terminum, teneatur emendare dampnum quod evenerit propter ropam in ponte existentem.

(1) Voce barbara che vale *rottura*.

Fotog. dal Doc.to presso il conte Zoppola-Valvasoni Udine - Seitz - (1876)

BIBL. C. U.

III

1373, 17 maggio. Zoppola. Contratto per la manutenzione di due ponti nella villa di Zoppola.

Edito Nozze Zoppola 1876.

Giacomuccio fu Portulano notajo di Valvasone, — Arch. not. Udine.

Anno Domini MCCCLXXIII, ind. XI, die XVII mensis maij, in auditorio Plebis S. Martini de Zopola, presentibus Petro q. Bertolotti de Castegnone habitante in burgo Zopole, Maistro Pachino barberio q. Tonsii de Curianaciis, Mathia q. Antonii de villa Omanis, Franciscutto naturali q. D. Asquini de Zopola, Bertolomeo q. Duriguccii de Ucrainici superioris testibus.

D. Henricus q. D. Marusii de Zopola et Nicolusius q. Iacobi Longi de Castegnone convenerunt et fecerunt pactum ad invicem, scilicet quod Nicolusius supradictus obligavit se tenere solitum pontem de burgo Zopole de stelis bonis in aqua et supra aquam de assidibus et pontem de grapo et breyam et sbaram de utroque latere et pontem parvum de molendino quod possit quilibet homo bene secure ire cum persona sua de festivitate Sancti Georii proximi preterite ad VII annos proximos futuros et ristellum dicti pontis burgi et predictus D. Henricus promisit dare, tibi pro suo labore predicto Nicolusio libras parvorum quinque et quartas tres frumenti, scilicet libram in quolibet festo S. Georii et frumentum in quolibet festo S. Jacobi mensis iulii hinc ad terminum supra scriptum: et dictus Nicolusius teneatur dimittere dictos pontes melioratos

in capite dicti termini de quinque solidis veronensium parvorum, promittentes hinc inde habere firmum et ratum sub pena XXV librarum parvorum cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum, qua pena soluta vel non omnia et singula firma perdurant. Et si aliqua ~~ropa~~ ropa (1) esset in pontibus supradictis, quod teneatur actare ropam et teneatur ipse D. Henricus notificare sibi de ropa supradicta et tenetur actare infra ~~tres~~ tertiam diem postquam sibi denunciaverit et si non actaverit post dictum terminum, teneatur emendare dampnum quod evenerit propter ropam in ponte existentem.

(1) voce barbara che vale <u>rottura</u>.

1373, 10 Giugno. Udine. Giudizio fatto dal Consiglio dell'Udine in questione tra alcuni per le Roje,

164

In Christi nomine Amen. Anno a nativitate eiusdem 1373 · indictione xi
die x. mensis Iunij: Actum Utini in cancellaria super domo communis
in qua consilium dicte Terre solet celebrari convocato et congregato
more solito et ad sonum campane ipsius terre ut moris est. In quo
interfuerunt nob. prudentes et discreti viri coram prudente viro domino
Zannino de pratta pro Rev.mo in Christo patre et domino nostro domino Marquardo
dei gratia sancte sedis aquilegiensis ~~dig.~~ patriarcha, dig.mo hon.
capitaneo Terre Utini domini francischini milites [?] ... q. nob. domini mi-
litis domini federici de savorgnano. Sillonus q. nob. viri domini Bielli
de eodem loco, azulinus miles de gubertinis de Utino iuris doctor,
Elias [?] eius frater, Andreotus de ombrietis de Utino, Missius de
remanzacho, nicolaus q. domini gabrielis, petrus de bellonis, ~~[illegible]~~
Bintinus de arthenia, Bethalmus filius dicti domini
Andreoti, nicolaus not. manini, Simibaldus de Bardis
venutus cathaldini, Henricus de pavona, franciscus de fagonia
Nicolaus morandi. Iohannes Lafranchini, ~~[illegible]~~ q. L.
nicolai russiti, nicolusius not. Thomasini, franciscus Ro-
mij, et paganus francisini camerarius dicti communis omnes de ipsa Terra
Utini et alij complures ultra duas partes de consiliarijs predicti con-
silij facientes et representantes totam universitatem ipsius Terre Utini
ibidem constituti pro expediendis que ad regimen ipsius terre tunc
concurrebant, coram quorum presentia deducta fuit quedam contentio
que erat inter leonardum povericum [?] de Utino ex una, et Bethalmum
Stopper [?] Theuscum ex alia ambos de burgo superiori Terre Utini,
conquerebatur enim dictus leonardus quod per ipsum capitaneum [?] [illegible]
compellendo eum ad remotionem obturationis facte per ipsum leonardum
debite post sue habitacionis domos sitas in dicto Burgo super
sclusa rugie superioris, que labitur post caldos [?] cum quibusdam
assidibus excludendo quod iter super suo Terreno esse non debeat
immo ad suum usum proprium reputari et per ipsum haberi debet, maior
eius obturacionis solummodo includitur sclusa ipsius rugie ~~[illegible]~~ [illegible]
quantum durant dicte sue domus. Alligans pro se · quod licet ipsa [?]
ipsius scluse sit sua, tamen usus ad proiciendum super eam Terrenum

[margin:] Iacomus de burgo superiori

qui mundat roiam ipsius rugie, pertinet ad molendinum de othoboni positum sup
dicta rugia proximum inferius prope dictas suas domos, et quod de hac cognicione
quia spectat et pertinet ad sclusam eandem, idem dominus capitaneus Salu
sui [?] iudex non est suus in hac parte, immo nob. de Sauorgnano
iurisdictionem habentes ab antiquo a tanto tempore citra, quod in contrarium non
est memoria in contrarium super rugiis labentibus per terram utrique
a Sauorgnano infra et infra dicta et super molendinis et sclusis
eorum et quibuscumque aliis ad eandem materiam spectantibus et pertinentibus
qui quidem domini Franciscus et Sellonus pro se et aliis omnibus de
domo eorum consortibus de Sauorgnano fortificantes et roborantes
dictum et allegacionem dicti Leonardi exposuerunt et allegaverunt quod
in predictis et circa predicta iudicium habent molendinariorum per se
et cognicionem omnium et singulorum vertentium inter quascumque personas
occasione aque rugiarum, molendinorum, sclusarum a novem partibus
hinc et inde a qualibet ipsarum suarum rugiarum parte, et generaliter
omnium et singulorum pertinentium, occurrentium, et spectantium quoquomodo
et inter quascumque personas, excepto quod a casu si aliqua rixa occur-
reret inter aliquas personas non occasione aque, vel alicuius
ipsius aque ministerii, de tali delicto credunt quod dominus Capitaneus esset
iudex, sed non si aliqua rixa occurreret occasione aque, vel
alicuius ipsius ministerii, et quod quicumque molendinarii vadunt
ad ponendum aquam, si rivulus est deruptus eundo stando et re
undo, ubicumque esset rixa vel rumor inter dictos molendinarios
quod in tali casu ipsi nob. de Sauorgnano sunt iudices, et si rumor
vel rixa inter predictos fieret alibi quam in roialibus vel prope ea
de quibus cognicionibus fuerunt eorum predecessores et sunt in generali
iudicio iurisdictionem in pacifica tenuta et possessione, predicti
publice et quasi continue exercendo, tenendo, faciendo iudi
exigendo penas et guadias pro quibuscumque guadiis eis debendas et
alia operando et habendo tamquam veri iudices et proprietarii iuris
dictionis huiusmodi a tanto tempore citra quod non est memoria viventi
ut supra in contrarium, unde ad probandum de cognicione sclusarum, [?]
infra habita ut supra a novem partibus hinc et inde ut dictum est
et qua cognicione sclusarum et non de aliis solummodo spectantibus

ad dicta rez Iurisdictione et ad pns aequalis dubietas qa alia
narrata sup clara sunt et manifesta, paraverut ibidem supdictos
p missiu et Joanu de burgo, p ottobonu de Bellonis, Joanniu
fressoris, morandu molendinariu q. Zanini, paulu q. Joanis
de ribis, Tristanu Mathiaga q. sabadini, Isach q. Joanis molen
dinarij pdictos quinqz molendinarios sup dictis rugijs, cu
quor depositionibus diligenter auditis, et factis eis q plusicuqz
massarijs Interrogatorijs deponentiu p Sacramentu corporalr
eis pstitu a me not° Infrascripto et de certa scientia, qui
viderut et recordantur de obquadam casuu occursor plures
super Sclusis pdictis, legitime probaverut ipsi nob. de
Savorgnano pdicta rez Intentione excepto qz de nove dedu
limitacione deposuerut p Auditu, sed de cognicione Jurisdictionis
et Iudicio quz habent In dictis Sclusis et circa eas deposuer
runt ex propria scientia, qa viderut multotiens In similibus
casibus fieri Iudiciu cora dictis Nob. de Savorgnano seu eorz
locuz, et speciali dixit et declaravit supdictus p Missius,
qz habuit de facto questione cu Christono casinario et alijs hu
rantibus In porta sancti quirini pro quada arbore Incisa
super Sclusa molendini eiusdem p missij sita In dicto loco,
de qua questione pdicti nobiles de Savorgnano fuerut Iudices
et cora eis fuit determinata ea pdicta, Iterum post huius
modi speciales depositiones factas quasi ois supdicti de Consilio
et alij qz plures qui Interfuerut In dicto cons° expresserunt ex predi
tionis propositionu eorz factar In dicto cons°, oia et ~~fuit eius~~
singula supdicta p publica voce et fama essi sic ve-
rum ac publica asseruerut, qbus naqz sic auditis et plactis
ibidem In cons° pdicto licentiatis alijs q de consilio no erat,
Mature, clare, solemniter et bene dellibaratu, diffinitu
firmatu et declaratu fuit p eosdem nobiles de Savorgnano
esse Iudices In hac a parte dictae contentionis orti Inter pdictos
Leonardu et Bethulusiu et aliu seu alios quoscuqz occasione
pdicta vel simili, quez ad Sclusam et sup Sclusa dictz rugijs
dignoscitur pertinere, cui quidem deliberationi ita p ipsu d. capitaneu
et alios quoscumque fuit universaliter approbatum.

Et ego Jacobus filius Marquardi de fagedis nunc Utini Habitans Publicus Imperiali auctoritate notarius et predicte communitatis Utinensis tunc officialis et Scriba. Una cum Infrascriptis ser Hectore dicte communitatis prothonotario, et Leonardo meo collega predictis Interfui et fideliter publicavi, meumque signum apponendo consuetum In testimonium premissorum :

Quoniam ob bonorum distantiam de legalitate notariorum sepissime dubitari solet, Ideo nos petrus capellus pro Illustrissimo et excellentissimo Ducali dominio venetorum patrie foriiulii locumtenens, facta fide officio nostro per egregium ser Jo. franciscum philitinum, qui dixit habere de notitia suprascripti ser Jacobi fidem facimus et attestamur suprascriptum ser Jacobum, qui suprascriptum Instrumentum Scripsit, esse publicum et legalem notarium ac bone opinionis et fame, cuius scripturis autenticis fides Indubia adhibetur : In quorum fidem etc.

Datum Utini die xx° Julij 1506

Joannes mauritius notarius et coadiutor
Mandato Scripsit :/

1373, 3 agosto. Portogruaro. Il Vescovo di Concordia dichiara al Pievano di Travesio che questi non ha licenza di dare cura d'anime.

15

Atti di Pre Marino di S. Foca Pievano di Azzano (R.) Arch. [illegible] Maniago

A. D. 1373, ind. XI, die III augusti in Portugruario in [illegible] Palacii Episcopalis curie presentibus Presb. Johanne Spadarino plebano [illegible], [illegible] viro D. Onofrio Vicario D. Episcopi Concordiensis, Johanne de Carpineto [illegible] Episcopo.

[illegible] Sebastianus plebanus Travesii volens [illegible] reddere, interrogavit D. Episcopum Concordiensem [illegible] quod aliquis parochianorum Capellarum dicte Plebis Travesii decederet sine penitentia vel sine aliis sacramentis ecclesiasticis, si ipse teneretur. respondit dictus D. Episcopus et dixit quod non tenebatur, cum ipse non habeat licenciam nec libertatem nec auctoritatem dandi curam animarum.

(*) Segue altra Conferma Savorgnana in Zegliacco nel 1394 (in effetto)

1

1373. 29 agosto. Udine. Il Cav. Francesco Savorgnan q. d. Federico dona a compenso dei fedeli servizi avuti da Rizzardo q. Matthiussio q. ser Pidrussi di Zeliaco, il castello e villa di Zeliaco ed altri beni feudali, coll'obbligo del servizio militare a cavallo. (*)

16

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo tricentesimo septuagesimo tertio, indictione XI. die XXIX mensis Augusti. Actum Utini Aquilegensis diocesis ante portam ecclesie seu capelle sanctorum Jacobi et Philippi que vulgo nominatur Ecclesia sancti Stephani, presentibus nobili et potenti viro d. Biachino honorando Comite de Porciliis et filio quondam nobilis viri d. Brunalie Comitis de Porciliis et venerabilibus viris dominis presbiteris Rolando de Baiardis de Tergesto honorabili Decano Eccl. Tergestine et Zanetto de Conciis Auctinensis diocesis honorabili Canonico Utinensi, nobilibus viris dominis Simone q. nob. militis d. Henrici de Prampergo et Dietalmo de Andriottis de Castro Utini, providis viris ser Missio de Remanzacho Utini habitante et Francischutto q. ser Johannini de Orbitis de Utino, Zuphgnino q. ser Diopi de Utino, Leonardello q. d. Ossalci de s. Endrato, ser Thomasino q. ser Milani de Mediolano Utini habitante testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

Quoniam nobilium interest fideles acquirere subditos et vassallos cum debita recognitionis causa et quo quo tempore et maxime in eorum agendis obsequiorum subventio et fidelitatis operatio eis prestetur, idcirco Generosus et Potens miles dominus Franciscus Palatinus Comes natus quondam egregii et potentis militis d. Federici de Savorgnano, de solerti confidens industria et obsequiorum operatione providi iuvenis Rizardi q. Matthiussi filii q. ser Pidrussi de Zeliaco et eius dependentium masculorum quorum servitia et fidelitatis debitum domino annuente sperat per ipsos eidem d. Francisco et heredibus suis laudabiliter impartiri et ob multorum obsequiorum remunerationem fidei et amoris circa eundem d. Franciscum et domum suam a prefato Rizardo et a predecessoribus suis hactenus prestitorum ac in vinculum dilectionis sincere inter ipsos hunc usque conservate et perpetuo conservande, per se ac suos heredes dedit et concessit in pheudum et iure pheudi ipsi Rizardo recipienti pro se et suis filiis masculis ex ipso ~~…~~ de legitimo descendentibus matrimonio ac omnibus et quibuscumque

(*) Segue altra Conferma Savorgnana ai Zegliacco nel 1394 (in estratto)

… ecclesie et jacturam … viri Provisores, consilium et Commune …

aliis masculis ex ipso et eius filiis masculis in perpetuum de linea masculina et legitimo matrimonio provenientibus, res et bona infrascripta, videlicet:

In primis Castrum seu fortilitium ac burgum et villam de Zeglacho cum omnibus et singulis mansis, braidis, domialibus, campis, vineis, pratis, silvis, nemoribus, paludibus, piscationibus, venationibus, viis, stratis, aquarum decursibus, gravitis, iurisdictionibus, ~~piscationibus~~ et iuribus ac masnatis et generaliter cum omnibus et singulis bonis cuiuscumque generis et conditionis existentibus sitis in ipso Zeglacho ac confinibus et pertinentiis dictorum Castri, burgi et ville de Zeglacho predicto quomodocumque et qualitercumque; exceptis duobus mansis cum eorum campis, pratis et aliis iuribus ad dictos mansos spectantibus et pertinentibus sitos in villa Zeglachi predicti et eius pertinentiis, qui sunt Dominorum de Colloreto, quorum unus regitur per Zanum de dicta villa Zeglaci, alter regitur per Odoricum Vidrondium de dicta villa; item quartam partem unius molendini siti in villa de Cintello, que villa est prope Portum Gruarium, pro qua parte dicti molendini, quod nunc est in pestota, annuatim solvuntur staria bladi XXV, staria VII et dimidium frumenti et rapiduum in mistura cum surgo; item unum mansum situm in dicta villa de Cintello rectum per . . . . . . de dicta villa, pro quo manso annuatim solvuntur staria frumenti quatuor, urne vini VIII et capones IV; item medietatem decime ville de Vidulis que est prope Tulmentum; item unum mansum situm in Brathiulo et eius pertinentiis rectum per . . . . . de dicta villa, pro quo annuatim solvuntur staria frumenti sex, staria siliginis duo, staria millei quatuor, staria anone quatuor, urne vini VIII, unus capretus, galine IV cum ovis ac staria surgi quatuor; item quartam partem unius mansi siti in villa Craugli, que quarta pars regitur per . . . . . de dicta villa, pro qua parte annuatim solvuntur staria frumenti duo minus una mezina, staria milei tria, staria anone tria, galina una et denari quatuor, ac denarii XX pro una parte prati siti in dicta villa, quod ipse tenet; item certas paludes sitas in pertinentiis ville de Talmassons pro quibus annuatim solvuntur staria anone duo cum dimidio et pulli gallinarii tres; item quoddam

terrenum nominatum Tormenatum situm in pertinentijs dicte ville de
Talmassons, pro quo annuatim solvuntur secundum quod annuatim locatur;
item unum medium mansum situm in Sessiza et eius pertinentiis, rectum
per ..... de dicta villa, pro quo annuatim solvuntur staria frumenti
quinque, staria anone quatuor cum dimidio, staria milei duo, de
narii XVI et galline duo cum ovis; item medium ~~medium~~ mansum situm in
Pavia et eius pertinentiis, rectum per Perussium, pro quo annuatim
solvuntur staria frumenti tria, staria anone tria, staria milei unum
cum dimidio, congia vini duo, galline cum ovis duo et denarii XX; item unum mansum
situm in dicta villa de Pavia et eius pertinentiis, rectum per ..... de dicta
villa, pro quo annuatim solvuntur staria frumenti sex, staria anone
sex, staria milei tria, congia vini IV, galline IV cum ovis et denarii XLII;
item medium mansum situm in villa de Tercento et eius pertinentiis, rectum
per ..... de dicta villa, pro quo annuatim solvuntur staria frumenti unum, con
gia vini duo denarii aquilegensis monete XL et unum amesserum; item unum
doneale situm in Sclavons et eius pertinentiis prope Pramperguum per Driaum ...
de dicto loco, pro quo annuatim solvuntur congia vini XVIII ~~sexam~~ et unum amesserum,
item unum livellum de media marcha soldorum, quod annuatim solvitur per
Thiam de Magnano, super una braida sita in pertinentiis dicte ville Magnani recta
per dictum Thiam; item unum livellum medie marche denariorum, quod annuatim
solvitur per Paulum generum q. More de Prampergo, super una vinea sita in
pertinentiis Prampergi que fuit q. Polani de Prampergo et nunc regitur per dictum
Paulum; item unum medium mansum situm in Artenia et eius pertinentiis rectum
per Mionum de dicta villa, pro quo annuatim solvuntur staria frumenti ~~unum~~, con
gia vini quinque, denarii aquilegensis moneta LX et amessera duo; item bona que fuerunt
Gringolli de Artinea sita in Artinea recta per ....., pro quibus annuatim solvuntur

dum non modicam prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provedores, consilium et Comune

libre x denariorum aquilegensis monete et unum amasserum; item unam braidam situm in Artinea, recta per Gasparum de dicta villa, pro qua annuatim solvuntur due marche denariorum aquil.^tis^ monete; item unam domum cum certo territorio situm in villa de Soclevio de Carnea, rectam per [vel Zuvalum] Suvulum de dicta ~~villa~~ villa, servum comunem dictorum d. Francisci de Savorgnano et Rizardi de [illegible] et nunc regitur per Nicolaum de Carnea, pro quibus domo et territorio annuatim solvitur media marcha solidorum, cum omnibus braidis, campis, terris cultis et incultis, pratis, silvis, nemoribus, paludibus, venationibus, piscationibus, aquis et aquarum decursibus, viis, introitibus et exitibus usque in viam publicam, iuribus, garitis et iurisdictionibus ad dictos mansos et bona et quelibet seu quodlibet ipsorum spectantibus et de iure pertinentibus et generaliter cum omnibus et singulis que dicta bona sic feudata aut aliquod ipsorum habent supra se, infra seu intra se in integrum atque cum omni iure et actione, dominio, onere et honore, commodo et utilitate sibi ex dictis bonis feudatis aut ipsis bonis vel alicui ipsorum modo quocumque spectantibus et de iure pertinentibus, ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, alienandum, iudicandum et quicquid sibi et suis heredibus, salvo quod superius et inferius dictum est et salvo fidelitatis debito, deinceps perpetuo placuerit faciendum cum pactis et condicionibus infrascriptis inter dictas partes habitis ac stipulatione solemni hinc inde interveniente vallatis, videlicet:

Primo quod ipse Rizardus vel eius heredes masculi ex linea masculina, ~~ut~~, ut supra dictum est, descendentes, dicta bona infeudata vel aliquod ipsorum, ullo tempore in aliquam personam habentem vel non habentem ~~nomen~~ feudi sive ius feudale, ac in personam aliquam aliam publicam vel privatam, ecclesiasticam vel secularem, non possint nec valeant ratione aliqua que dici vel excogitari possit aliqualiter transferre, tradere, alienare vel modo aliquo obligare, nec aliquam alienationem, translationem, transitionem vel obligationem, actum vel contractum facere vel exercere

sine expresso consensu ipsius d. Francisci vel eius heredum, salvo quod de bonis infrascriptis et per modum infrascriptum videlicet:
primo de manso sito in Cintello recto per ..... de dicta villa; item de manso sito in Brathiullo recto per ..... de dicta villa; item de paludibus sitis in Talinasons; item de medio manso sito in villa de Lestiza recto per ..... de dicta villa; item de medio manso sito in Pavia recto per Parussum de dicta villa; item de livello medie marche soldorum quod solvitur per Thiaon de Antenea supra quadam braida sita in pertinentiis de Antenea, item de domo cum territorio sita in Sorlevio de Carnea, recta per Tarullum et nunc regitur per Niclaum de Carnea, pro quibus bonis solvitur annuatim sicut superius scriptum est, de quibus bonis et quocumque ipsorum voluit idem d. Franciscus pacto expresso inter dictas partes habito stipulatione solempni hinc inde interveniente, vallato, quod idem Rizardus et sui heredes masculi ex ipso, ut supra dictum est, descendentes, de dictis bonis nunc proxime specificatis, urgente necessitate et legitima interveniente causa dumtaxat sine ipsius d. Francisci et eius heredum consensu et voluntates vendere tantummodo possint et valeant, dum tamen primo ipsi d. Francisco vel suis heredibus, dicta bona vel quodcumque ipsorum quod vendere voluerint, ad vendendum eidem d. Francisco vel suis heredibus offerant et exhibeant pro xx solidis minus quam alteri persone, ipsi dno Francisco vel suis heredibus dent et vendant. Item quod in sui ultima voluntate pro ipsius et suorum predecessorum anima, possit et valeat idem Rizardus de et super dictis bonis proxime specificatis si aliqua extabunt seu si alienata tunc non sint testari et indicare usque ad summam valoris quadraginta marcharum denariorum aquilegensis monete, sicut sibi melius videbitur expedire, etiam si consensum ab ipso d. Francisco vel suis heredibus, hoc casu, non habuerit. Item quod si contingeret ipsum Rizardum vel eius masculos ex ipso, ut supra dictum est, descendentes de legitimo

sum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

natos matrimonio, filiam vel filias habere de legitimo natas matrimonio, et non
haberent unde eas maritare, nec aliquid vel modicum in eorum propria adesset
facultate cum quo honorifice possent eas maritare, ipsorum qualitate inspecta debilitate prospecta
et filiarum numero considerato, nisi bona suprascripta in feudum sic concessa
et nullam de bonis proxime specificatis fecerint alienationem, possint et
valeant dicti Rizardus et eius masculi, ut supra est dictum, ex ipso descendentes
dictas eorum filias cum dictis bonis feudalibus maritare, dotare et prepa-
rare cum consensu tamen et voluntate ipsius d. Francisci vel eius heredum,
sine cuius d. Francisci consensu et voluntate expressis vel eius heredum nulla-
tenus hoc fieri possit, et ~~quo~~ eo casu, promissio et stipulatio restitutionis
ipsarum dotium et apparamentorum ac ipsarum dotium et preparamentorum
restitutio casu dotis vel preparamentorum restituendorum emergente ~~[illegible]~~ seu
eveniente, fiat et fieri debeat ac applicatur et cadat in ipsum d. Franciscum
et eius heredes si contingat, quod absit, ipsum Rizardum vel eius masculos ex
ipso de linea masculina et legitimo matrimonio natos totaliter non extare
seu ipsos vel aliquem ipsorum feminis predictis, ut predicitur, maritatis
et dotatis supervivere; item quod si occasione suprascriptorum bonorum in
feudum, ut superius continetur, vel alicuius ipsorum deberetur aliquid
vel deberi reperiretur tempore quocumque Ecclesie Aquilegensi, vel
alteri persone ratione alicuius servitii prestandi virtute alicuius
infeudationis aut alia quacumque ratione vel causa, idem Rizardus et sui
heredes illud et alia quecumque onera supradictis bonis debita et occurrentia
facere et adimplere teneantur et debeant ac sint facere astricti et obligati.
Que quidem bona per modum supradictum sic infeudata, idem d. Franciscus
se ipsius Rizardi nomine constituit possidere donec ipse eorum bonorum posses-
sionem acceperit corporalem, quam accipiendi et in se sua propria auctoritate

retinendi. Deinceps licentiam eidem ser Rizardo omnimodam, idem d. Franciscus
contulit atque dedit, promittens idem d. Franciscus per se suosque he=
redes ... obligatione omnium suorum bonorum mobilium ac
immobilium, presentium et futurorum ac dampnorum omnium
et expensarum litis et extra, interesse refectione dicto ser Rizardo
stipulanti et recipienti pro se suisque omnibus masculis ex ipso
de linea masculina et matrimonio legitimo descendentibus, de dictis bonis
vel aliquo ipsorum, litem non inferre nec inferre volenti consentire, sed dicta
bona omnia et quodlibet ipsorum eidem ser Rizardo et eius masculis
ut supra provenientibus contra quamcunque personam, comune, collegium
et universitatem in iure legitime defendere, manutenere, auctorizare
et disbrigare et predictam bonorum concessionem in feudum sic factam eius=
tionis promissionem ac omnia et singula supra scripta et infra scripta
perpetuo firma, rata et grata habere, tenere, observare et plenius
adimplere et in nullo contrafacere, dicere vel venire per se vel alium
aliqua ratione vel causa, ingenio, de iure vel de facto sub pena
centum marcharum denariorum aquilegensis monete, stipulatione solempni
promissa, qua soluta vel non presens instrumentum ac omnia et singula
in ipso contenta plenam perpetuo obtineant robur atque firmitatem. Ce=
terum predictis omnibus sic peractis, idem d. Franciscus in robur et confirmationem
concessionis cum fimbria sue clamidis ipsum ser Rizardum de dicto feudo cum pactis
et condicionibus supra scriptis ibidem legitime investivit in signum perpetue
dilectionis et fidei, pacis osculo interveniente. Quam quidem concessionem et inve=
stituram cum pactis et conditionibus supra scriptis ac omnia et singula supra
scripta fecit idem d. Franciscus pro eo quia idem Rizardus pro se et omnes ma=
sculos descendentes ex ipso de linea masculina et de legitimo matrimonio procreatos
ibidem statim et presenti coram dictis testibus et me Notario infrascripto,

tum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

promisit prefato domino Francisco stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus ac ipse d. Francisco iuravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis Scripturis debito sacramento per me Notarium infrascriptum sibi prestito ex nunc ipsi d. Francisco et suis heredibus, fidelem esse vassallum ipsumque et heredes suos, res, iura et honores pro eorum posse fideliter observare et nullatenus quod detrimentum, periculum sive damnum persone vel personarum, rerum, iurium et honorum sui et suorum heredum consenti posset aliqualiter per se vel per alium procurare aut machinare volenti consentire. Imo si quis contra hoc vel aliquod eorum tractare vel procurare adversus ipsum d. Franciscum et eius heredes senserit, quam velo cius poterit ipsi d. Francisco et suis heredibus indicabit et quidque sub fide et credentia eius ab ipso d. Francisco et heredibus suis impositum fuerit secretum, fideliter retinere, nec non personam, res, iura et honores suos adversus quoscumque, exceptis sacrosancta Romana Ecclesia et sacrosancto Romano impero et his quibus prius esset nil reperiretur fidelitatis debito adstrictus, tueri et totis viribus adiuvare et deffendere ac dictum Castrum de Zeliaco omni tempore et quantumcumque ipsi d. Francisco et suis heredibus placuerit vel modo quocumque ipsum Rigardum eiusque descendentes masculos, natos ut supra vel alios quoscumque ipsum tenentes, idem d. Franciscus vel eius heredes requisiverit aperient et apertum omni dolo et machinatione cessantibus tenebunt libere et expedite, nec non in omagium concessionis dictorum bonorum sic ut premittitur infeudatorum ipsi d. Francisco et suis heredibus quandocumque fuerint per ipsum vel eius heredes item Rigardus vel eius heredes masculi ex linea masculina et de legitimo matrimonio, ut premittitur, descendentes, tempore occurrentis necessitatis requisitus vel requisiti suis sumptibus et expensis cum uno armigero duorum equorum in persona videlicet duobus equis scilicet uno pro se ipso cum lancea et alio pro scutifero et cum armis

fidelitur servire et ab ipsius d. Francisci et heredum eius servitio sine ipsius d. Francisci et heredum suorum expresso consensu et licentia obtenta non recedere bona fide et sine fraude, et generaliter puram et meram fidelitatem ipsi d. Francisco et suis heredibus gerere, reddere ac per omnia impartiri, nec non omnia et singula supra scripta et in hoc presenti Instrumento contenta, perpetuo firma, rata et grata habere, tenere, observare et adimplere et in nullo contra facere, dicere vel venire per se vel per alium aliqua ratione vel causa, ingenio de iure vel de facto sub pena et in pena periurii et ipsorum bonorum feudalium privationis, stipulatione solempni singulis capitulis huius contractus interveniente premissa, que totiens committeretur et exigi possit cum effectu quotiens contra factum fuerit. Ceterum voluerunt et mandaverunt duo ex predictis fieri Instrumenta unius et eiusdem tenoris videlicet unum pro unaquaque partium predictarum.

Et ego Nicolaus notarius de Utino q.m ser Manini de Florentia predictis omnibus et singulis contentis in suprascriptis scripturis interfui et scribere rogatus scripsi et si opus fuerit cum consilio sapientum publicare debeo, prout a partibus in mandatis habui.

(Tratto da copia esistente nel Volume III Miscellanea Liruti-Biasutti)

Segue estratto di altro Investitura Savorgnana ai nob. di Zeliaco 1394. 25 Aprile

dum non nisi dicium prefate Aquil. Ecclesie et factorum
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune

1394. 25 Aprile In Castello (Porpeto) presenti i nob. Doimo e Nicolussio qm D Odorico di Castello, Rizzardo e Francesco figli del d.o D Doimo, Artico qm D Rizzardo di Castello etc etc

Comparso avanti il nob. giovine Tristano qm D Federico Cav. di Savorgnano, come maggiore della sua casa il nob Rizzardo qm ser Tiussio di Zeliaco, in ginocchio chiede di essere investito dei beni feudali che riconosce avere in feudo dalla casa Savorgnana — Il detto sig Tristano volendo confermare coll'atto presente l'antica amicizia ~~…~~ per se, e suo fratello Francesco investe dei d.i beni e feudi in Zeliaco colla fimbria del suo gabbano (sui gabbani) Rizzardo di Zeliaco sud.o, giurando il nob Tristano ad sacra dei Evangelia tactis scripturis et ~~magis~~ maxime quia minor erat XXV annis, majo tamen XIV di confermare tale investitura etc etc e col giuramento di fedeltà etc.

Notaio Candido di Tarcento.

(Tratta da copia esistente nel Vol I Miscellanea Liruti = Bianchi - Ude

1373, 19 novembre. Udine. Il Patr. d'Aquileja Marquardo riceve dal nob. Francesco di Savorgnano beni presso Cordovado, Cusano ed il Capo di Caorazze in cambio di boschi giurisdizionali di Medulo, Medadis e Videzariis.

17

In Christi nomine amen. Universis et singulis hoc presens instrumentum publicum inspecturis pateat evidenter quod Rev.mus in Christo pater et dominus noster D. Marquardus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarca ad augmentum status, iurium et bonorum suorum et sue Aquilegensis Ecclesie, quibus specialiter honoribus Ecclesie plurimum sublimantur sollicita cura pervigilans et intendens nomine et Aquilegensis Ecclesie et successorum suorum nominibus ex parte una et egregius miles D. Franciscus natus olim egregii et potentis militis D. Federici de Savorgnano pro se et suis heredibus parte ex altera de bonis omnibus infrascriptis, modis et conditionibus inferius annotatis, de certa scientia omnibus modis, via et forma quibus melius potuerunt, ad infrascriptam permutationem devenerunt solempniter in hunc modum, videlicet quod nomine et causa permutationis et cambii idem D. Franciscus per se et suos heredes eidem Domino nostro Patriarche pro se suisque successoribus et Ecclesia Aquilegensi recipienti ibidem tradidit atque dedit bona infra omnia sita in villa S. Johannis Gastaldie Cavolani cum suis iuribus, iurisdictionibus, censibus, honoribus, garitis, campis, pratis, silvis, venationibus, piscationibus, aquis aquarumque decursibus et conductis, pro quibus solvuntur ut dixit annuatim de reddita ad usum curie frumenti staria quatuor et quartam unam et modiellum, item millei staria quatuor et quartam unam et dimidiam, item surgi staria quatuor et quartam unam et dimidiam, item spallas sex; gallinas quatuor, ova XL; capones quatuor; item de collecta solidos XX; item medietatem vini omnium predictorum bonorum in dicta villa sitorum, que omnia solvuntur ad magnam mensuram: item mansum unum situm in Cusano cum omnibus suis iuribus rectum per Pedrussium pro quo solvuntur ut dixit frumenti staria tria, millei staria tria, surgi

sum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et facturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

staria tria, vini urnas tres, spallas duo, gallinas duo cum ovis, que
omnia solvuntur ad parvam mensuram. Insuper et Lacum suum
de Cavatio cum piscationibus et suis quibuscumque iuribus, curis
dictionibus spectantibus ad eundem situm supra Opizium versus
Carneam ac etiam idem D. Franciscus nominibus quibus supra
dedit et cessit ipsi D. Patriarche quibus supra nominibus stipulanti
omnia et singula sua iura et actiones reales et personales,
utiles et directas, que et quas habere asseritur contra ipsum
D. Patriarcham et Ecclesiam Aquilegensem in parte Castri
de Sophumbergo vigore unius privilegii de ducentis et quinqua
ginta ducatis sibi concessi per bone memorie D. Nicolaum Pa
triarcham predecessorem suum et scripti ut dicitur manu olim
Paulini patriarchalis scribe.
Ipse vero Dominus noster d. Patriarcha suo, Aquilegensis Ecclesie et suc
cessorum suorum nominibus quibus supra, eidem D. Francisco pro se
suisque heredibus aut cui hoc suum ius dederit recipienti, ut su
dictum, in cangambium et permutationem predictorum dedit, tra
didit, transtulit et mandavit omnia sua et Ecclesie supradicte
nemora sita in pertinenciis Tervisani in villis et territoriis et
curiis ac contratis de Medulo, de Medadis et de Videganis cum om
nibus et singulis iuribus, pratis, ripaticis, ... garitis et iurisdictionibus
quibuscumque spectantibus ad eadem, talibus quidem conditionibus
atque pactis inter prefatos Dominum nostrum D. Patriarcham nomi
nibus quibus supra ex una parte et d. Franciscum ex altera,
~~Franciscum ex altera~~ solemniter habitis et firmatis, quod ipse D. Fran
ciscus suis sumptibus et expensis possessionem et omnia iura ipsorum
nemorum iamdiu indebite et de facto occupatorum per olim Franceschinum
de la Turre habitantem Tervisii recuperare teneatur et debeat. Item
quod dictus D. Franciscus de sua pecunia satisfacere teneatur et debeat

perinde [provido] viro Trittho ser Marci de Venetiis Utini habitanti ducatos CVI, quos idem D. Patriarcha recepit a dicto Trittho pro pretio dictorum nemorum et litteras locationis facte ipsi Trittho de ipsis nemoribus eidem Domino Patriarche reddere teneatur, prout ibidem in presentia dictorum testium et mei Notarii infrascripti restituit atque dedit. Item quod si quo tempore in futurum successorum ipsius dicti nostri D. Patriarche vel ipse D. Franciscus et heredes sui tempore successoris vel successorum eiusdem Domini nostri permutationem huiusmodi ex aliqua informatione vel causa ratam habere non vellet, quod successori vel successoribus ipsius D. Patriarche et ipsi D. Francisco et suis heredibus vel habentibus ius suum, liceat tum sit permutationem huiusmodi dissolvere in hunc modum videlicet, quod ipse D. Patriarcha qui pro tempore fuerit nemora ipsa, omniaque iura et idem D. Franciscus ipsiusque heredes et habentes suum ius bona et iura sua omnia supradicta ac libere et omni impedimento cessante prout nunc habent, debeant rehabere et in omnibus eorum iuribus quibus nunc sunt et erant ante diem presentis permutationis, ambe partes permanere debeant et reduci, presenti permutatione in contrarium non obstante, ita tamen quod idem D. Patriarcha qui pro tempore fuerit, ad refectionem fructuum perceptorum ex dictis bonis et laca et ad solutionem seu restitutionem dictorum CVI ducatorum, quos idem D. Patriarcha debet solvere dicto Trittho et idem D. Francisco et heredibus suis et habentibus suum ius, ipseque D. Franciscus et sui heredes ad restitutionem fructuum omnium perceptorum et percipiendorum illo anno currente quo dicta permutatio tolleretur ex dictis nemoribus eidem Domino Patriarche qui pro tempore fuerit et Ecclesie Aquilegensi minime teneantur. Ad habendum, tenendum, possidendum hinc inde dicta bona omnia vel quasi et de eis suam omnimodam voluntatem et utilitatem faciendum sine contradictione hinc inde etc. Que quidem bona ipse partes una alterius nomine et altera nomine ut[?] nomine ...

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et facturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

quibus supra, constituerunt precario nomine possidere vel quasi, donec de eis possessionem acceperit corporalem, quam accipiendi et in se auctoritate propria retinendi ipse partes sibi invicem licentiam omnimodam contulerunt, promittentes que prefatus Dominus noster D. Patriarcha pro se et suis successoribus et Ecclesia supradicta ~~et D. Franciscus per se et~~ cum obligatione omnium ~~suorum et Ecclesie Aquilegensis bonorum et D. Franciscus per se et suos heredes~~ ~~[illegible]~~ ~~Aquilegensis~~ heredes et cum obligatione omnium suorum bonorum et prefatam permutationem et omnia in ea contenta perpetuo firma habere et non contrafacere etc. imo hinc inde bona ipsa in iure legitime manutenere etc.

Et si prefatus Dominus noster Patriarcha eidem D. Francisco Nicolaum Manini testem prefatum, ipse D. Franciscus eidem D. Patriarche Johannem Gumbertini patriarchalem scribam pro nunciis tenute dederunt, qui partes ipsas hinc inde de bonis huiusmodi permutatis tenutam ponant et inducant. Insuper ipse partes mandaverunt de premissis per me notarium infrascriptum fieri et scribi duo publica instrumenta unius eiusdemque continentie et tenoris et earum partium sigilli appensione muniri ad maius robur et testimonium premissorum.

Acta sunt hec in Patriarchali Castro Utini in camera prefati Domini nostri Patriarche, presentibus sapientibus nobilibus et discretis viris Dominis Johanne de Monticulis iurisperito prefati Domini nostri Patriarche in temporalibus Vicario Generali, presbitero Nicolao Colomo Civitatis et Utini Canonico, Altrafino de Civitate Austria, Nicolao Manino notario Utini habitante, Menfilio[1] cubiculario ipsius D. Patriarche et aliis pluribus vocatis et rogatis sub anno nativitatis Domini MCCCLXXIII, indictione XI, die XIX novembris.

Et ego Nicolussius Zinbini de Utino imp. auctoritate notarius et Sancte Rev.mi D. Marquardi Patriarche etc. — rogatus scripsi etc.

Da copia ~~[illegible]~~ del sec. XVIII, nel Vol. IV, fg. 42 Colleg. Concina, S. Daniele, cor-
retta con altro apografo della Bibl. Civ. di Udine. Mss Savorgnani, Catastico fol. 328 t.o

1) alias Theufilino.

X.

1373. 3 Ottobre - Udine.

(Risposta degli Udinesi ai reclami del Patriarca circa i Dazii della città.)

18

MCCCLXXIII. Inditione XI. die tertio mensis octubris. Utini in castro Patriarchali in camera cubiculari Domini nostri infrascripti. Presentibus venerabili viro D. Georio de Papia Decano Aquilegensi ejusdem domini in spiritualibus, sapienti viro D. Johanne de Montiulis u. i. p. in temporalibus Vicariis generalibus, nobili viro D. Beachino comite de Porciliis, nec non circumspectis Nicolussio Zerbini et Johanne ser Gubertini ambobus ipsius Domini aule scribis et notariis et testibus et aliis pluribus.

Constitutis coram Reverendo in Christo Patre et D. D. Marquardo Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha, prudentibus Nobilibus et providis Dominis et viris discretis Zanino de Pratta Capitaneo terre Utini, Francisco Pagano militibus, Federico nato dicti D. Francisci, Salono D. Belli, omnibus de Savorgnano, Azolino milite et Helia ambobus fratribus legum doctoribus q.m ser Gubertini, Francisco ser Valantini, Hectore Milite Protonotario dicti Communis, Detalmo de Andreotis, Tintino qui fuit de Artenea camerario, Nicolussio qui fuit de Castilerio et Petro de Belonis Procuratoribus dicti Communis, Tingo de Senis, Nicolao Magistri Gregorii, Francisco Tomasii, Nicolao Manini

...dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune...

et aliis pluribus facientibus consilium ejusdem Terre Utini repprensentans, totam ipsius universitatem spe=cialiter per ipsum Dominum pro presentibus collationi=bus specialiter coram se convocatum. Quibus quidem verba monitoria, provisoria et declaratoria cum prote=stationibus infra sceulis prorumpens dixit in hunc modum.

Quod sine suis specialibus mandato, voluntate et con=sensu tanquam Pastoris sue benedicte Ecclesie Aquile=gensis Communitas Utinensis mediate subiecta jurisdi=tioni sue et dicte Ecclesie Datia in eadem elevare non poterat, quia jura Datiorum spectant ad regalia sua, et quia actus elevationis Datiorum Utini in ipsa terra nupe=rime factus est preter ejus consensum et conscientiam, protestabatur pro se et nomine sue Ecclesie predicte, quod talia fieri non poterant, et si fierent, vel facta essent non poterant nec possunt in dampnum et prejudicium sui et dicte Ecclesie sue aliqualiter fieri, nec juribus suis, neque dicte Ecclesie dampnum aliquod vel prejudicium non debeat generare, cui non consentiebat nec consentit, rogans et mandans suis Notariis, quod cis facerent de his protestationibus notantes scripturis publicis roborantibus memoriam specialem. Quibus namque protestationibus ipsius Domini eorum plenius intellectis notatis et auditis, prefatus Vintinus Camera=rius Nicolussius et Petrus Procuratores dicti Communis

camerario et procuratorio nomine ejusdem de solemni de-
liberatione predictorum Dominorum Capitanei et Consilii
prehabita quam diligenti responsione cum debitis reveren-
tia et humilitate ipsi Domino fecerunt sub hac forma.
Primo quod ex privilegio concedente auctoritatem habeant
ponendi Datia nomine dicte Communitatis, et ipsa Commu-
nitas elevandi, minuendi et ex toto ipsa auferendi, in cujus
auctoritatis possessione pacifica publica et notoria erat
dicta Communitas, fuit et est a tanto tempore citra quod
memoria in humanis vitam trahentium ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ non extiterat in contrarium, et temporibus
utriusque Patriarchatum precedentium et vacationum
hucusque retroactis, et quod dictus actus elevationis dicti
Datii Utini non novum quid, sed continuo usitatum,
ut supra factus est non ad propriam seu aliqualem sin-
gularem, sed ad communem et ad reipublice utilitatem
redundandam, scilicet pro conservatione status et hono-
ris ipsius Domini nostri ejusque Ecclesie benedicte, totius
Patrie Forijulii, et in speciali pro fortificatione, pecunia
ejusdem ipsius terre convertenda fluente universalem forti-
ficationem ipsi toti Patrie, quia Utinensis terra est cor
Aquilegense, cui fortificationi ad laudem Dei et gloriose
Genitricis ficiendo faveat et protegat in agendis Altissimus.
unde mens ipsius Domini benignissima comprehendere
et tenere debet quod ~~[illegible]~~ hec non solum fiunt ad ejus

...chimen-
dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune ...

honorem et statum, ut supra, et in bona et pura parte sed etiam ad omnes fidelitates et subjectiones et infallibiles perpetualiter retinendas. Quibus omnibus se ministrantibus - - fortunis ipse Dominus et Successores sui, et dicta Ecclesia Aquilegensis valeat dictam Terram et Patriam totam tenendo subjectas feliciter congaudere. Quare cum omni reverentia, ut supra, protestationibus ejusdem Domini non consenserunt, rogantes etiam me Nicolussium notarium q.m Zignotti una cum supradicto Hectore concordanter conficeremus instrumentum.

1373. – 3 Dicembre. Udine.

Il Patriarca tenta di togliere agli Udinesi il Privilegio di riscuotere i Dazi; ed opposizione dei medesimi.

MCCCLXXIII. Inductione XI. die tertio mensis Decembris. Utini in Castro Patriarchali in camera cubicularia Domini nostri infrascripti. Presentibus venerabili viro D. Georgio de Papia Decano Aquilegensi ejusdem Domini in spiritualibus Vicario generali, sapienti viro D. Johanne de Montevidis utriusque juris perito in temporalibus Vicariis generalibus, nobili viro D. Henrico comite de Porciliis necnon circumspectis Nicolussio Zerbini et Johanne ser Gubertini ambobus ipsius Domini aule scribis et Notariis et testibus, et aliis pluribus.

Constitutis coram Reverendissimo in Christo Patre et Domino D. Marquardo Dei Gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha prudentibus Nobilibus et providis Dominis et viris discretis Zannino de Pratta Capitaneo Terre Utini, Francisco, Pagano militibus, Federico nato dicti D. Francisci, Salono D. Belli omnibus de Savorgnano, Azolino milite et Elia ambobus fratribus legum Doctoribus q.m ser Gubertini, Francisco ser Valentini, Hectore Miulitte Prothonotario dicti Communis, Detalmo de Andriottis, Cintinio qui fuit de Artenea Camerario, Nicolussio qui fuit de Cortilerio et Petro de Belloniis procuratore dicti Communis, Tingo de Seniis, Nicolao Magistri Gregorii, Francisco Thomasii, Nicolao

tum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

Manini et aliis pluribus facientibus consilium ejusdem terre Utini putans totam ipsius universitatem specialiter coram se convocatum. Quibus quidem verba monitoria provisoria et declaratoria cum protestationibus infra sequtis prorumpens dixit in hunc modum: quod sine suis specialibus mandato, voluntate et consensu tanquam Pastoris sue benedicte Ecclesie Aquilegensis Communitas Utinensis mediate subjecta jurisdictioni sue et dicte Ecclesie Datia in eadem elevare non poterat, quia jura Datiorum spectant ad regalia sua, et quia dictus actus elevationis Datii vini in ipsa Terra nuperrime factus est preter ejus consensum et conscientiam protestabatur pro se et nomine Ecclesie sue predicte quod talia fieri non poterant, et si fierent aut facta essent non potuerunt nec possunt in dampnum et prejudicium sui et dicte Ecclesie sue aliqualiter fieri, nec juribus suis neque dicte Ecclesie sue dampnum ~~et prejudicium sui et dicte E~~ aliquod aut prejudicium non debebat generare cui non consentiebat nec consentit rogans et mandans suis Notariis quod eis facerent de his protestationibus notatis scripturis publicis roborantibus memoriam specialem. Quibus namque protestationibus Dominii eorum plenius intellectis, notatis et auditis prefati Cintinus Camerarius, Nicolussius et Petrus procuratores Communis Camerario et procuratorio nomine ejusdem cum solempni deliberatione

predictorum Dominorum Capitanei et Consilii perhabita quam diligenti, responsionem cum debitis reverentia et humilitate ipsi Domino fecerunt sub hac forma.

Primo quod ex Privilegio concedenti auctoritatem habeant ponendi Datia nomine dicte Communitatis, et ipsa Communitas elevandi, minuendi et ex toto ipsa auferendi. In cujus auctoritatis possessione pacifica, publica et notoria erat dicta Communitas, fuit et est a tanto tempore citra quod memoria in humanis vitam trahentium non extiterat in contrarium et temporibus utriusque Patriarcharum precedentium et vacationum hac usque retroactis: et quod dictus actus factus est non ad propriam seu aliqualem singularem sed ad communem et rem publicam utilitatem redundandam, silicet pro conservatione status et honoris ipsius Domini nostri ejusque Aquilegensis Ecclesie benedicte, totius Patrie Forijulii, et in speciali pro fortificatione pecunia ejusdem ipsius ~~terre~~ convertenda fluente universalem fortificationem ipsius ~~[illegible]~~ toti Patrie, quia Utinensis terra est Communitas Aquilegensis, cui fortificationi ad laudem Dei et ejus gloriose genitricis fienda faveat et protegat altissimus in agendis, unde mens ipsius Domini benignissima comprehendere et tenere debet quod hec non solum fiunt ad

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune

ejus honorem et statum ut supra in bona et pura parte sed etiam ad omnes fidelitates et subjectiones in-temeratas et infallibiles perpetualiter retinendas. Quibus omnibus sinistrantibus fortunis ipse Dominus, Successores sui et dicta Ecclesia Aquilegensis valeat dictam terram et Pa-triam totam tenendo subjectas feliciter congaudere. Quare cum omni reverentia ut supra protestationibus ejusdem Domini non consenserunt, rogantes etiam me Nicolussium Notarium q.m Zignotti una cum supradicto Hectore con-corditer confeceremus instrumentum.

1374 [illegible] Ud. [illegible]
[illegible] pel quale [illegible]
[illegible] il sussidio al Papa per la guerra contro i Visconti
Ermanno q. Nicolussio di Perotenst. auth. not. Udine

20

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXIV,
ind. XII, actum Utini Aquilegensis diocesis in magna domus infra[illegible]
D. Joannis, presentibus Venerabilibus viris D.D. Presb. Nicolao Ulomo
Canon. Utinensi et Presb. Petro de Utino ac honorabili et sapiente
viro D. Joanne de Monticulis utriusque iuris perito Reverendissimi
in Christo Patris et D.D. Marquardi Dei gratia S. Sedis Aquilegiensis
Patriarche dignissimi in temporalibus Vicario generali, testibus et aliis pluribus
ad hec vocatis per infrascriptum Rustiganum specialiter et rogatis.
Ibique coram dictis testibus et me notario infrascripto providus vir Rusti-
ganus quondam D. Soldani de Bononia procurator et sindicus constitu-
ruit reverendi Patris D. Fratris Bondi Abbatis Mosacensis dicte Aquilegiensis
Diocesis venerabili et circumspecto viro D. Presb. Volrico de Dilinger ple-
bano plebis S. Adalperti de Cormono Aquil. Dioc. pro parte Reverendi
in Christo Patris D. Francisci de Incisa Electi Agnensis olim Canonici
Esculani per SS. in Christo Patrem et Dominum nostrum D. Gregorium
divina providentia Papa XI ad implorandum, requirendum, imponendum
et exigendum subsidio a prelatis, clericis, religiosis et aliis ecclesiasticis
personis secularibus et regularibus exemptis et non exemptis tam Patriar-
chatuum Aquilegensis et Gradensis quam nonnullarum aliarum provincia-
rum et partium Italie commissa, ii specialiter deputati quasdam
litteras apertas ipsius D. Francisci sigillo sigillatas impresso non viciatas,
non abrasas, non incisas nec in aliqua sui parte suspectas sed omni
vicio et suspicione carentes. Quarum quidem litterarum tenor
de verbo ad verbum sequitur et est talis, videlicet:

...dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et faciunt
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune

Franciscus de Gaeta Dei et Apostolice Sedis gratia Electus Agnensis dim Canonicus Esculanus per SS. in Christo Patrem et D. nostrum D. Gregorium divina providentia Pape XI ad implorandum, requirendum, imponendum et exigendum subsidia a prelatis, clericis, religiosis et aliis ecclesiasticis personis secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, tam Patriarchatuum Aquilegensis et Gradensis quam nonnullarum aliarum provintiarum et partium Ytalie Commissarius specialiter deputatus, Ven. viro D. Plebano plebis S. Adalperti de Cormono Aquil. dioc. salutem in domino. — De vestra prudentia in domino confidentes, vobis reverendum patrem et D. D. Fratrem Bond. Abbatem Monasterii S. Galli de Mocio dicte Aquil. diocesis ab excommunicationis sententia quam incurrit ex eo quod infra terminum sibi statutum et assignatum per nos non solvit subsidium per nos sibi impositum pro subventione facienda Domino nostro Pape propter guerram quam idem Dominus noster habet cum Tyrannis de Mediolano, absolvendi in forma Ecclesie consueta ipsumque restituendi sanctis Ecclesie sacramentis et communioni fidelium ac interdictum quo causa predicta suum monasterium predictum erat et est suppositum relaxandi auctoritate apostolica nobis in hac parte concessa plenius committimus et concedimus per presentes. In quorum fidem et testimonium presentes litteras fieri iussimus et nostri sigilli impressione muniri.

Data Padue in domo Rev. in Christo Patris et D. D. Raymundi Dei gratia Paduani Electi; die sexto M. Mercii A. D. MCCCLXXIV, ind. XII, pontificatus SS. in Christo Patris et D. nostri Pape predicti anno IV.

Et Ego Joannes notarius prefati D. Electi subscripsi. —

Quibusquidem litteris per dictum D. Wolricum reverenter receptis et volens

ipsius D. Francisci Commissarii mandatis humiliter obedire, interdictum siquidem fuit est in dicto monasterio Motacensi occasione retardationis subsidii per dictum D. Franciscum Commissarium in hac parte concessa expresse et libere relaxavit, reservans sibi auctoritate predicta auctoritatem et arbitrium absolvendi dictum D. Abbatem ab excommunicationis sententia quam incurrit in forma Ecclesie consueta, ipsumque restituendi ecclesiasticis sacramentis et communioni fidelium occasione solutionis supradicti subsidii in terminum non soluti per antedictum D. Franciscum Commissarium eidem D. Abbati et dicto eius monasterio assignatum.

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Abb et prudentes viri Provisores, consilium et Commune

[illegible] devant dicte sue domus. Alldams 4 s. [illegible] Spittel
[illegible]

1374. 29 aprile. Udine. Il Vicario Patriarcale chiama
gli aventi interesse a venire a ricevere la restituzione
delle usure tolte dal fu Tingo di Siena abitante in Udine.

Ermanno fu Michelino notaio di Udine. Arch. not. Udine

Georgius de Portis de Papia Decanus Aquilegensis Rev.mi in Christo Patris et Domini nostri D. Marquardi Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi in Spiritualibus Vicarius generalis, universis et singulis hominibus et personis in Civitate et Diocesi Aquilegensi constitutis et aliis quos infrascriptum negocium tangit seu tangere poterit quomodolibet presentes nostras litteras seu presens nostrum edictum publicum inspecturis et ad quos ipsarum seu eiusdem edicti noticia pervenerit quoquomodo salutem in Domino. —

Ad vestram et cuiuslibet noticiam deducimus per easdem quod quidam Tingo de Senis olim Utini Aquil. Dioc. habitator, qui aliquo tempore quo in dicta Terra Utini et Patria Fori Julii in Dioc. Aquilegensi, in Tarvisio et in S. Geminiano et locis aliis habitavit, sue salutis immemor ac sacrorum canonum traditorum contemptor, nonnullis hominibus et personis dictarum civitatum et diocesis mutuavit pecunias ad usuras et usurarium nephandum scelus exercuit cum eisdem ab eis nonnullas pecuniarum quantitates et summas ultra veram sortem indebite extorquendo, in dicta Terra Utini nuper diem suum clausit extremum et ad cor rediens de huiusmodi usuris restituendis, in manibus dilecti nobis presbiteri Joseph Plebani, Agelli commissarii ad hec per prefatum D. nostrum Patriarcham specialiter deputati, sub omnium bonorum obligatione et per bonas securitates ydoneam prestitit cautionem. Ad quarum usurarum restitutionem faciendam, providi viri Nicolaus q.m Gabrielis notarii de Cremona Utini habitans et Nicolaus notarius q.m Mag. Gregorii de Utino tutores Johannis et Jacobi fratrum filiorum et heredum ipsius quondam Tingi, se et eorum bona usque ad summam et quantitatem duorum milium florenorum obligaverunt unicuique ipsa petenti et de iure habere debenti, usuras huiusmodi soluturos omnibus ab eodem

sum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

restitutionem usurarum habere debentibus. Nos vero intendentes
quatenus cum Deo possumus saluti anime ipsius Tingi salubriter
et indempnitatibus vestris providere, Vos omnes et singulos supradictos, aliquarum usu=
rarum per vos vel vestrum alterum datarum et solutarum ipsi
q.m Tingo seu alteri eius nomine restitutionem ab heredibus dicti q.m Tingi, seu tutoribus
ipsorum predictas habere debentes et ipsas petere volentes, presentium
tenore requirimus et peremptorie citamus, quatenus usque ad sex menses
a die publicationis predictarum litterarum nostrarum seu edicti
publici in Aquilegensi, Civitatensi, Utinensi, Glemonensi, Tulmetini,
S. Danielis, Sacili et aliis Ecclesiis Dioc. Aquil. predicte et earum
affictionis in foribus Ecclesiarum ipsarum ~~post presentium~~ facte presentium, ~~computandis~~ computandos,
quorum sex mensium duos pro primo, duos pro secundo et reliquos duo
pro tertio et peremptorio termino vobismet ~~et cuilibet~~ vestrum singulis assi=
gnamus, coram nobis in Aquilegia, Civitate Austria, in Utino vel
alibi in Dioc. Aquil. prout de more est, ubi nos esse et sedere
tunc contigerit in loco nostre solite audientie nostre comparen=
turis debite et legitime ostensuri omne id quod eidem q.m Tingo
seu alteri eius nomine pro usuris dicere volueritis vos solvisse
et petere ab eisdem heredibus et tutoribus ipsorum pro ipsis usuris
extortis per q.m Tingum superius nominatum seu alium eius nomine ut
profertur, quia illud totum quod legitime docueritis vos solvisse
vobis volentibus recipere predictos heredes seu tutores ipsorum et
securitates predictas cum debita iustitia restitui faciemus. Alioquin
elapso dicto termino in premissis mediante iustitia procedemus vestra seu alicuius
vestrum non comparentium absentia seu contumacia non obstante. Has autem
litteras seu edictum publicum sigilli Vicariatus nostri impressione munitas ad
cautelam fecimus registrari, de quarum seu earum affixione in foribus Aquilegensis

Civitatensis, Utinensis, Glemonensis, Tulmetii, S. Danielis, Sacili et Attens Calestianum Aquil. Dioc. facta relatione latori earum nuncii nostri iurati dabimus plenam fidem.

Data Utini die penultimo Aprilis, anno domini MCCCLXXXIV. Ind. XII.

titimen

tum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune Terre

[illegible] davant dicte sue domus. Albdoms 4 s. [illegible] Spiritus
[illegible]

13

22

VII. 1344. 19 giugno Udine. Lett. del Comune a quello di Cividale per aggiustare le differenze tra Maggia e il Vicedomino del Patriarcato. (Arch. Com. di Cive. Coll. Guerra Vol. XXIII.

Nobilibus ac Prudentibus viris DD. Gastaldioni, Provisoribus atque Com. Civ. Austrie tamquam fratribus carissimis

Carissimi fratres Aspicientes quod causa presenti exigente debemus concordare vestras facere responsiones que reportantur D. Vicedomino vobis et nobis pro parte Mugensium quorum ambaxiatores ad vos veniunt et nobis eam illam responsionem quam vobis referunt, exposuerunt. Ortamur igitur et caram fraternitatem vestram rogamus, quatenus certos vestros eligendos ad dictum Vicedominum et ad nos placet mittatis, antequam eidem aliquam detis vestram responsionem, ut conveniamus insimul ad deliberandum de eadem fienda, Deo grata et nobis omnibus honorabilia et ad factum convenientia.

Dat. Utini die XIX iunii, XII ind. A.° 1344.

~~Ab[illegible] tamquam fratres~~ Zaninus de Prata capitaneus, Consilium et Comune Utini cum fraterna salutatione

Pubb.° dal Dr. Vinc.° Joppi nell'Archeografo Triestino 1877. Vol 5.

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune [illegible]

14.

7

Giacomuccio q. Bartoloso nott. di Valvasone . 25
Arch. not. Udine

Anno Domini MCCCLXXXIIII, ind. II die XVIII mensis augusti in Castro Vualvesoni, presentibus discretis viris DD Presb. Petro, Antonio Portolanij, Odoricoq. Ser Antonij, Gregorioq. Pilini habitantibus in Vualvesono, et M.º Nicolao muratore de Portu Naonij teste[s] et aliis. Nobiles viri D. Ulvinus q. D. Rizardi militis de Vualvesono et Ser Rizardus q. D. Henrici et Ser Simon q. D. Iohannis nepotes dicti D. Ulvini, cupientes et volentes inter se pervenire ad divisionem et divitionem facere castri Palaciorum et Zironi Vualvesoni inter ipsos tres de predictis concordes fuerunt et de comuni consensu et bona concordia tres partes fuerunt, primo in hunc modum ponentes et designantes in parte una totum Palacium novum intrando Zironum a manu dextra, que quidem pars de comuni concordia et consensu ipsorum trium dicto D. Ulvino in partem pervenit et de dicta parte se contentum vocavit et contentus fuit, salvis pactis que inferius exprimentur. In alia vero parte posuerunt et designaverunt Palacium novum intrando Zironum a parte sinistra usque ad cantonum Zironi secundum quod stat murum. et cum illa camera sive turisella et cum scalla turiselle et cum illa parte Palacii ipsa in tantum quantum durat et tendit ubicumque recta linea usque per medium caminum ut sunt signa posita in qua quidem pars de comuni concordia et consensu ipsorum trium dicto Ser Rizardo pervenit in parte et de dicta parte se contentum vocavit et contentus fuit, salvis etiam pactis

...timen[tu]m non modicum prefate Aquil. Ecclesie et iacturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune ...

que inferius exprimentur. In alia vero tertia parte posuerunt et

desgreverunt Palacium vetus et illam partem Palacii novi usque ad

Balchionem Ser Rigardi secundum signa posita cum scalis extra

pactis et pozollis, vel secundum quod eis placebit. que quidem pars de comuni concordia et consensu ipso

rum trium dicto Ser Simoni pervenit in partem et de dicta parte dictus Ser Simon

se contentum vocavit et contentus fuit salvis etiam pactis que inferius

exprimentur. Que quidem pacta de comuni consensu et voluntate et con

cordia dictorum D. Ulvini, Ser Rigardi et Ser Simonis fuerunt et sunt hec,

scilicet, quod porticalia dictorum Palaciorum debeant remanere aperta et non

debeant claudi. Item quod dicta Palacia que sunt unius solii, quilibet

eorum possit laborare et altius elevare uno solio vel tantum quantum

est camera sive turisella angulli dicti Ser Rigardi et quod possint et

debeant immerlare de foris si volunt sed non intra versus curiam.

Item quod murum intra partem Ser Rigardi et Simonis debet laborari

de parte inter ipsos duos in solium de una lappide cum dimidia usque

latere cum dimidio et ab in supra de una lappide. Item quod quilibet

ipsorum possit laborare et facere fenestras altius et inferius supra suas

partes dictorum Palaciorum. Castrum vero sive turris cum portello exeundi

et intrandi et turrisella supra portam cum porta et cum scalla eundo

supra turrisellam porte et curia cum puteo et illud modicum terreni

inter Palacium D. Ulvini et murum Zironi et Vualdesonem cum domi

nio sint et remaneant comunia ipsorum Dominorum Ser Ulvini,

Ser Rigardi et Ser Simonis. Item quod aliquis ipsorum partem suam

predictorum omnium non debeat nec possit dare vel vendere alicui persone nisi inter se met ipsos. Quam quidem divisionem et pacta et omnia et singula suprascripta dicti D. Ulvinus, ser Rizardus et ser Simon promiserunt et iuraverunt vicissim per se et suos heredes sibi unus alteri ad invicem stipulantibus hinc inde inter-venientibus firma et rata habere tenere attendere et perpetualiter observare et non contrafacere vel venire per se vel alios aliqua ratione dolo ingenio ingratitudine seu causa de iure vel de facto sub pena quinquaginta marcharum ... in singulis capitulis sti-pulata et promissa, que pena totiens peti et exigi possit cum ef-fectu quociens contrafactum fuerit et pena soluta vel non presens instrumentum in omnibus et per omnia semper plenam obtineat firmitatem cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium, presentium et futurorum ac cum refectione dampnorum et expensarum litis et extra.

Eadem die loco et testibus. Cum D. Ulvinus, ser Rizardus et ser Simon de Valvesono divisionem fecissent de Palaciis et Castro Valvesoni ut constat per instrumentum scriptum per me Jacobucium notarium de Valvesono in eodem millesimo, indictione, die etc. Quia pars dicti ser Rizardi melior erat et avantagata aliis partibus D. Ulvini et ser Simonis, dictus ser Rizardus per se promisit et stetit dare ac solvere dicto D. Ulvino et dicto ser Simoni marchas duodecim soldorum pro quolibet hinc ad festum S. Georgii proxime venturi pro equatione et equivalencia alia-rum partium, pro quibus dictus ser Rizardus obligavit omnia sua bona presentia et futura et cum refectione dampni et expensarum litis et extra et

vocavit se convictus et cum omni meliorামento de Ulvini et Simonis etc. —

Si rilascia il presente fascicolo di pagine dieci, che comprende copie e memorie di atti antichi originali, esistenti in questo Archivio riguardanti la storia patria, allo studente in tale materia presso quest'Ufficio Sig. Vincenzo D.r Joppi e per solo uso di studio di patria storia, a senso del Ministeriale Decreto 12 Dicembre 1871 N.o 19119, comunicato coll' Appellatorio 17 detto n.o 1995.

Dalla R. Conservazione dell'Archivio Notarile prov.

Udine, 4 (quattro) Luglio 1872 (settantadue).

Antonini

1374. 17 Ottobre - Monfalcone

Il Patr. di Aquileja raccomanda al Comune di Gemona di spedirgli il suo contingente di truppe per una spedizione che ei secretamente preparava verso il Carso ———

Marquardus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha dilectis fidelibus nostris Capitaneo, Consilio et Communi Terre nostre Glemone

Fideles carissimi. Cum intendamus sub secreto aliqua in Carsis facere que statum et honorem nostrum et Patrie concernunt, fidelitatem vestram affectuose requirimus et rogamus quatenus sicut nostram gratiam cupitis obtinere, militiam vos tangentem et ultra quantum potestis subito preparetis ut cum nos requisiverimus [illegible] saltem per dies octo nobis servire valeatis et die dominica proxima unum ex vobis ad nos mittatis in Civitatem Austriam. Responsivam vero vestram statim D. Francisco Vicedomino super his plenius transmittatis.

Data in castro nostro Montisfalconis die XVII octubris, indictione XII.

(Arch. Capit. Udine)

Pubb.o dal D.r V.o Joppi nell'Archeografo triestino 1877. Vol. 5.o

... non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam ... cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune ...

[illegible]

1374

Rivolta di Muggia contro il Patriarca Marquardo, sua sottomissione e punizione de' ribelli.

Nota storica del notajo di Cividale Odorico q. Pietro trovata ne' suoi Protocolli nell'Archivio notarile di Udine

— De recuperatione Terre Mugle

die IV novembris ann. domini MCCCLXXIV.

Dum per aliquos cives de Mugla commissus fuerit excessus videlicet Potestatis eorum carceres armata manu frangentes et quendam carceratum furose arbitrio proprio et contra voluntatem Potestatis occidentes, Rev.mus D. Marquardus Patriarcha (Aquilegensis) eosdem in Utino decapitari fecit et puniri, quendam Raphaelem carceravit et deinde relaxavit. Qui Raphael cum scientia et voluntate aliquorum de Mugla secum aliquibus de Pirano hominibus accersitis, Terram Mugle armata manu intravit clandestine quadam mane et ibi interfecti fuerunt aliqui eius partis adverse et aliqui vero fugam ceperunt. Et sic Raphael iste et sui sequaces Terram modo tirannico regentes, homines captivavant et eorum adversariorum

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune, dix

tam vivorum quam mortuorum divicias auferebant. Videns igitur
prefatus D. Patriarcha quod hec contra suum et suorum hono
nem quodammodo succedebant, dictam Terram Mugle cum
furlanorum suorum exercitu et auxilio ac adminiculantibus
Dominis Comite de Goricia et de Duyno, viriliter obsessisset circha
stetit per quatuor vel quinque diebus. Die autem sabbati
quarto novembris, predicti de Mugla contra tractionem D. Pa
triarche resistere non valentes, gratie ac misericordie
D. Patriarche se et Terram Mugla humiliter tradiderunt.

Pubb.to dal Dr. Vin.o Joppi
nell'Archeografo Triestino
1877. Vol 5.

X

1374. 19 decembre? Fagedis. Contratto di soccida di animali bovini.

26

Gabriele q. Bartolotto not. di Fagedis. Arch. not. Udine.

Anno 1374. ind. 12, die 19 decembris. In Fagedis in domo Decani taber=nari, presentibus D. Gabriele filio q. D. Scherfoletti de Civ. Austrie etc. testibus etc. dictis. Pelegrinus filius q. Mathiussii de Magredis per se et eius heredes fuit contentus et confessus habuisse et recepisse a D. Johanne q. ser Adalpretti de Zucho duas invenchas rubeas et unam vitulam parvam cum omnibus morbis et latentibus et apparentibus et magagnis in soccidam et nomine socide iuxta consuetudinem patrie Forijulii, renuncians exceptioni sibi non datorum non habitorum non receptorum dictorum animalium ex causa predicta et omni legum et iuris auxilio tam canonici quam civili. Pro quorum animalium contra dictus Peligrinus posuit penes dicta animalia unam mar=cham denariorum et denariis 20 et terminus ad solvendum dictam qitram hinc ad proximum festum S. Michaelis prox. fut., pro qui=bus animalibus et eius fructus percipiendis ex eis et omni utilitate extrahenda ex ipsis vel predictis animalibus promisit idem Peligrinus per se et eius heredes eidem D. Johanni stipulanti per se suisque heredibus aut cui ius suum dare voluerit rectam et legalem dare facere partem iuxta consuetudinem Forijulii patrie et de predictis omnibus et singulis dictus Peligrinus per se et eius heredes et cum obligatione omnium bonorum suorum presencium et futurorum etc. ac interesse dicto D. Johanni stipulanti per se suisque here=dibus aut cui ius suum dare voluerit solvere et satisfacere in totum ac respon=dere specialiter Utinum, Aquileiam, Civitatem, Glemonam etc. Sub pena etc. Pro quibus omnibus attendendis etc. D. Peligrinus obligavit pro pignore mobili eidem D. Jo=hanni partem suam dicte soccidatis et cum obligacione omnium aliorum bonorum presencium et futurorum. Cum omni meliorament...

quitra forse quintram?

...tum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune ...

mou
[illegible]

A
Cap
Vic
tia
Ma
et
que
ten
pen
et
cap
bet
Ph
ha

4

27

Giacomuccio q. Bortolomeo not. di Porcia. Arch. not. Udine.

A. D. 1375, ind. 13. die 9 mensis januarii in Ecl. S. Andree Plebis de Castegnone, in Placito Christianitatis, coram venerabili et honesto viro Presb. Nicolao Canonico Concordiensi celebrante Placitum ~~Christianitatis~~ supradictum extitit sententiatum per Leonardum dictum Baronum, Radivum q. Ticiani de Castegnone, Mancassium q. Candidi de Cavraja, Michaelem q. Zuanini de Aquinio superiori et Dorianum q. Armani de Arcinio inferiori juratos deputatos in hac parte, quod quilibet homo et mulier laborans terrenum supra plebem predictam teneantur solvere decimam de omni laborerio habito et recepto de predicto terreno omnibus debentibus habere et decimam porcorum et vitulorum et agnorum et unum polecinum pro quolibet foco, teneantur solvere ova quatuor pro quolibet capite vitulorum, similiter de porcis et agnis vel parvulos quatuor pro quolibet capite non extrahendo bladum et vinum de festibus suis; presentibus Presb. Andrea Vicario Plebis supradicte, Jacobo q. Arbentini de Florencia habitante in Civ. Austrie, Johanne q.m Lodovici de Colonia.

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et facturam
cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

1375. 24 Gennajo. Arcano s. p. Convenzione tra vari rami della famiglia de' Signori di Morozzo di Arcano superiore dei diritti di bandiera cioè del marescial= lato della Chiesa d'Aquileja.

Camp. Morozz. 1895 **28**

In Christi nomine amen. Anno eiusdem domini millesimo trecentesimo septuagesimoquinto, ind. tercia= decima. Die vigesimo quarto mensis Januarii. In Trichano superiori apud Ecclesiam sancti Mauri de dicto loco, presentibus Ser Simone q. ser D... de Rodoglano, Flurino q. Ser Bernardi de Cavoriacho, Bernico q. Jacobi Payeruz de Trichano inferiori, Nathi... q. Berri de dicto loco, Niculussio q. Henrici de Buya habitante in Trichano superiori, Ste= phano filio Chulutti de Gavono et Nicolao filio Venuti q. Bartholomei de ... et aliis pluri= bus ad hec vocatis et rogatis.

Congregatis in unum nobilibus et sapientibus et sapientibus viris dominis Peglo q. d. Federici de Morucio, ser Federico eius nepote q. d. Pertoldi de dicto loco, pro se et Johanne et Anthonio fratribus suis et filiis q. dicti d. Pertoldi pro quibus promisit de ratihabitio= ne videlicet se facturum et curaturum omni exceptione remota quod quum= cumque dicti Johannes et Anthonius fuerint etatis habilis et ipse ser Federicus ... in hoc requisitus ratificabunt et approbabunt omnia et singula in hoc in= strumento contenta in omnibus et per totum, nec non ser Odorico q. d. Panthaleonis de Trichano superiori ex parte una ac etiam nobilibus et sapientibus viris dominis Henrico q. d. Jacobi pro se et Nicoletto ac Rodulfo fratribus et filiis q. d. Francisci de Trichano nepotibus suis pro quibus promisit de ratihabitione videlicet se facturum et curaturum omni exceptione remota quod quumcumque fuerit requisitus ad hoc dictus ratificabit et approbabit omnia et singula in hoc instrumento contenta in omnibus et per totum ser Nicolao dicto Tino q. d. Francisci de Trichano et Leonardino q. d. Thomasii de dicto loco pro se et ser Bartholomeo eius fratre pro quo promisit de ratihabitione videlicet se facturum et curaturum omni exceptione remota quod quumcumque fuerit

dum non medium prefate Aquil. Ecclesie et facturam cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

requisitus ad hoc dictus ser Bartholomeus ratificabit et approbavit omnia et sin-
in hoc instrumento contenta in omnibus et per totum ex parte alia pro infra
scriptis pactis habendis et declarandis inter ipsas partes videlicet pro dividendis iuri-
bus banere ipsis dominis et eorum heredibus spectantibus et pertinentibus
inter ipsos ordinate pro rata et de anno in annum ut inferius continetur:

In primis quidem voluerunt, ordinaverunt, declaraverunt et ex ipsis nemine
discrepante unanimiter concordes fuerunt reservando dictorum dominorum cuilibet
in se ius suum seu iura sua, quod a festo s. Georgii proxime futuro usque ad
unum annum proxime subsequentem supradicti domini Henricus, Nicoletus, Rodulfus,
Nicolaus dictus Tinus, Zuaninus et Bartholomeus ac eorum heredes una cum Mis de Trichano
inferiori in se habere, tenere et possidere debeant omnia et singula iura banerie ante-
dicte et de ipsis iuribus suam utilitatem et debitum infra dictum terminum facere
prout antiquitus facere consueverant.

Item voluerunt, ordinaverunt et declaraverunt quod elapso dicto anno videlicet incipiendo
in dicto festo s. Georgii ~~proxime futuro~~ proxime sequenti post dictum annum completum et finiendo in alio festo
s. Georgii proxime subsequenti, ~~predictos duos annos~~ supradicti domini Peglus, Federicus, Iohannes et
Anthonius fratres et nepotes dicti d. Pegli de Morucio nec non ser Odoricus q. d. Pantha-
leonis de Trichano superiori ac heredes q. d. Rigardi de dicto loco, in se habere, tenere
et possidere debeant omnia iura banerie antedicte et de ipsis iuribus suam uti-
litatem et debitum facere prout antiquitus facere consueverant.

Item voluerunt, ordinaverunt et declaraverunt quod elapsis et completis dictis duobus
annis, videlicet incipiendo in dicto festo s. Georgii proxime sequenti post dictos duos
annos et finiendo in festo s. Georgii tunc proxime subsequenti, supradicti domini
Henricus, Nicoletus, Rodulfus, Nicolaus dictus Tinus, Zuaninus et Bartholomeus in se
habere, tenere et possidere debeant omnia iura banerie que olim pertinebant ~~[illegible]~~ Matuini

et de ipsis iuribus suam infra dictum terminum utilitatem et debitum facere prout antiquitus facere consueverunt.

Item voluerunt, ordinaverunt et declaraverunt quod elapsis et completis dictis tribus annis sive terminis, videlicet incipiendo in dicto festo s. Georgii proxime sequenti post dictos tres annos et finiendo in proximo festo s. Georgii tunc subsequenti, supradicti dominum Peglus et Federicus ac Johannes et Anthonius fratres de Maracio in se habere, tenere et possidere debeant iura banerie antedicte que olim pertinebant d. Fulcherio et de ipsis iuribus omnimodam suam utilitatem et debitum facere prout antiquitus facere consueverunt.

Item voluerunt, ordinaverunt et declaraverunt quod elapsis et completis dictis quatuor annis sive terminis, ~~videlicet incipiendo~~ in dicto festo s. Georgii proxime sequenti post dictos quatuor annos completos et finiendo in proximo festo s. Georgii tunc proxime subsequenti, supradicti domini Peglus et Federicus ac Johannes et Anthonius fratres de Maracio una cum heredibus q. d. Rigardi de Trichano ~~et~~ superiori in se habere, tenere et possidere debeant iura banerie predicte que olim pertinebant Francischuto de Menzano (sic) et d. Rigardo de Trichano predicto et de ipsis iuribus suam utilitatem et debitum facere prout antiquitus facere consueverunt.

Que quidem pacta sic habita et firmata inter ipsos dominos voluerunt et mandaverunt per se et eorum heredes hinc in perpetuum inter se inviolabiliter observari, ita tamen quod deinceps supradicta iura et actiones banerie antedicte sic divisa inter ipsos dominos valeant et debeant per ratam hinc in perpetuo de anno in annum pervenire ut superius continetur, reservatis ~~deperratis~~ et reservandis quoque omnibus

dum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et iacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Commune

iuribus cuiuslibetcumque supradictorum dominorum. Que quidem pacta ac omnia et singula in hoc instrumento contenta promiserunt ad invicem habere et tenere firma, rata et grata et non contrafacere vel venire sub pena dupli eius de quo questio ageretur minus quinque soldis veronensium parvulorum in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa, qua soluta vel non presens instrumentum et omnia in eo contenta obtineant plenum robur atque perpetuam firmitatem.

Ego Bindaloretus filius ser Nicolussi notarii de Meduno, imperiali auctoritate notarius supradictis omnibus interfui et rogatus fideliter scripsi scripsi.

Dalla pergam. originale nella Colleg. Joppi in Udine

A Moruzzo 1895

XXXVII

1375. 2 Marzo. Chiesa di S. Zenone di Basagliapenta. Compromesso e sentenza arbitraria per questioni di pascolo comugne tra i Signori di Moruzzo, le ville di Moruzzo, Modotto, Colloredo, Basagliapenta e tra i Signori del castello di Villalta e la Villa di tal nome.

29

In Christi nomine amen. Anno domini MCCCLXXV. indict. XIV. die secundo intrante Marcio. Prope ecclesiam s. Zenonis de Basalgutta, presentibus d. Simone de Rodeglano in Murucio habitante, Zanino q. Coraducii, Missino q. Johannis, Matia q. Pilini, Colussio q. Misani omnibus de Murucio, Odorlico q. Jacobi, Odorlico filio Nassi et Vecillo q. Henrici, Tomasio q. Bere omnibus de Villalta et Bertoloto q. Minici Gironi, Francisco q. Johannis, Tonio q. Andree, Tatiro filio Blasuti omnibus de Faganea et Jacobo filio Zucii, Juliano filio dicti Gucii de Silvella et Sephino de Zuchonico q. Dusse testibus et aliis pluribus.

Cum lis et questio verteretur et esset inter homines et Comune Castri et Ville seu Ville de Murucio, Modoto et Colovario ac Basalguta ex parte una agentes et defendentes et homines et Comune ~~...~~ Castri quam et Ville de Villalta agentes et defendentes ex parte altera de eorum pascuo sive comunea sitis et positis infra confinibus de Murucio et Basalguta et strada que est prope Collum maiorem; et in confinibus sub tavella que dicitur sub ... alnum; et infra sanctum Clementem et Murucium et Villaltam et nomine et occasione pascuum (et de) pratis et campis vacuis sitis in tavella de Murucio et Villalta in loco dicitur Pauglan et nomine et occasione unius silve site infra prata de Murucio et Lauzana que dicitur silva de Lauzana et cum omnibus et singulis dictis pascuis, campis, arboribus, fossatis et rebus spectantibus et pertinentibus ac viis, fossatis et comugnis ac pratis. In presentia dictorum testium et mei Notarii infrascripti Nobiles viri domini Pileus q. d. Federici et Federicus q. d. Bertoldi pro se et fratribus dicti loci et Tomadus q. Gregorii de Prato et Johanne q. Quaglini de Modotto sindici et procuratores hominum et Comunitatis de Muracio, Modoto et Colovario per se et eorum heredes et per omnes alios homines et personas absentes de Murucio, Modoto et Colovario ac Basalguta de rato habendo, obligantes ad hec omnia eorum bona ex parte una agentes et defendentes et Nobiles viri domini Nicolussius q. d. Federici et Luissius pro se et fratribus q. d. Meynardi de Villalta per se et eorum heredes et per alios homines absentes de Villalta et de rato habendo et ad hec obligantes omnia eorum bona ex parte altera, agendo et defendendo, pro quibus omnibus

...

venientes, aucti quamplurimis ... et detrimentum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune

in hoc instrumento promiserunt dicte partes se ad invicem stipulacionibus hinc inde intervenientibus pro omnibus quorum supra dictum est etc. dictas duas partes (et) Comunitates insimul unaniter et concorditer per se et eorum proprio nomine de rato habendo de omnibus pasquis, comugnis, silvis, campis, pratis, viis, fossatis, sentiris (sic), palutis, dampnis et expensis illatis et factis et de omni eo quod dicte partes unus alteri (sic) inter dictas partes et Comunitates petere possit usque hunc diem presentis contractus unaniter et concorditer se compromiserunt in Nobilem virum d. Fradonum de Bragaco superiori Gastaldione de Faganea et in d. Tomadum dictum Tuoterum de Faganea tamquam arbitros, arbitratores etc. de dicta questione etc. etc. sub pena quatuor centum librarum veronensium parvulorum etc. cuius pene cedat medietas domino Patriarche Aquilegensi, alia medietas parti observanti etc. etc.

Sub dictis millessimo, indicione et die, in loco questionis prope viam eundi de Basalguta versus sanctam Margaretam, presentibus testibus predictis et aliis.

Qui vero dicti arbitri et boni viri et amici de predicta lite et questione, coram testibus predictis et aliis pluribus, partibus presentibus, visis et auditis allegacionibus et demonstracionibus cuiuslibet partis cum ore, testibus, dictis, scriptis ac cum cartis prout ostendere et demonstrare voluerunt et potuerunt et de voluntate et consensu partium predictarum et puro, verissimo concordio et pacto expresso vicissim unus alteri ad invicem stipulantibus in perpetuo habere firmum et ratum de omnibus et singulis infrascriptis et suprascriptis Christi nomine invocato et signaculo sancte Crucis facto, pro bono pacis et amore Nos vero Fradonus de Bragacko superiori Gastaldione de Faganea et Tomadus dictus Tuoterus de Faganea arbitri, arbitratores predicti sentenciando sentenciaverunt, arbitrando arbitraverunt et per sentenciam dederunt quod quolibet tempore quod domini de Castro de Murucio et dederint cum consensu et supra dicti homines et Comunitates de Murucio, de Modoto et Colovrio ac Basalguta vel maior pars istorum dedissent (sic) totam silvam seu partem ipsius de Lauzana ad incidendum eam silvam, quod tunc ipsi homines de Murucio notificare debent dominos de Villalta et homines et Comunitatem Ville de Villalta diem incisionis silve et comunitionem et pactum incisionis, quantitatem et modum quod illi de Murucio tunc dederint, ut antiquitus est observatum inter dictas partes, et tunc dicti homines esse debent in dicta

incisione, pro eorum voluntate stare et incidere et facere ~~inter eos~~ inter eos ut antiquitus est observatum supra predictis comunis et comunitatibus predictis, de Murucio et de Villalta.

Item sententiando sententiaverunt, arbitrando arbitraverunt etc. quod predicti homines et Comunitates de Murucio, Nodosto et Colovario possint ire et pasculare cum eorum animalibus in comunia et in campis vacuis et pratis in omnibus locis sitis in tavella de Pauglano una cum illis de Villalta secundum modum et usum est antiquitus observatum inter dictos homines et Comunitates de Murucio et de Villalta.

Item sententiando sententiaverunt etc. quod dicte partes et Comunitates dictarum villarum ponere debeant unam lapidem magnam prope viam versus meridiem prope campum de Basalguta, qui campus in capite et recte prope rengatam eundo ad trezetum quo itur ad Murucium, prope campum olim Ettoris de Villalta et comunia et ibi facere supra lapis unam crucem pro uno termino ad eundem supra ~~quandam~~ quamdam fossam supra magnas lapides que ibi sunt eundo versus montes in omnibus lapidibus teneantur facere pro qualibet lapide unam crucem incisam usque ad locum quidam sterpi baracii albi ~~Filii~~ Francesutti et Petri de Basalguta siti prope viam qua illi de Villalta vadunt ad Cavorgacum et ibi sit posita una alia lapis assignans pro termino unam crucem et de dicto termino eundo per viam predictam quod illi de Villalta vadunt ad Cavorgacum per traversum campos illorum de Basalguta eundo et confinando usque ad stratam de Basalguta et prope collum maiorem et ibi sit positus unum alium clapum cum signo crucis inciso et hoc pro termino. Item quod predicti homines et Comunitates de Villalta cum eorum animalibus transire non debeant terminos et signa et viam predictam versus Murucium. Item quod Comunitates de Murucio, de Nodosto et Basalguta, de Villalta de dictis lapidibus et terminis assignatis versus Basalgutam et collum maiorem usque ad stratam de Basalguta unanimiter et concorditer in omnibus collis, comugnis, campis, pratis et aliis territoriis vacuis sitis infra dictos confines sine contradictione unius alteri in perpetuo pasculare teneantur et remanere debeant in comunitate eorum et ipsi de Villalta in omnibus aliis locis, pratis, palutis et comugnis sitis versus Murucium et in pratis de Murucio in perpetuum ire non debeant salvo tamen quod in pratis illorum de Villalta … in dictis pratis et pascuis

…tenebat, annis quamplurimis … ad detrimentum et detrimentum non modicum prefate Aquil. Ecclesie et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provedores, consilium et Comune …

Item dicti arbitri et arbitratores mandaverunt, arbitrati fuerunt et per sentenciam dederunt quod a partibus predictis predictas sentencias sub pena et penis in compromisso et pena soluta vel non, presens nichilominus laudum, sentenciam, instrumentum et omnia in eo contenta obtineant in perpetuum plenum robur ate.

Item dicto die, loco et testibus et aliis. Dicte partes et Comunitates de Muracio ex una parte, dicti homines et Comune de Villalta ex parte altera, unanimiter et concorditer fuerunt insimul vicissim unius alteri, stipulacionibus hinc inde affirmaverunt, posuerunt et concordes fuerunt, nemine eorum discrepante. In primis quod incipiendo via quod est (sic) prope campum Vanuti filii Tomadi de Prato et ~~...~~ prope campum olim Dussi veniendo per viam in traversio campum Jacobi Targa de Murucio eundo per viam prope bevoicham colli Casarilli (sic) eundo per viam quod itur prope territorium d. Luissi (de Villalta) et prope campos Misulini de Utino eundo per viam quod est crux prope campum Nicolai q. Odorlici ea via eundo quod vadit ad s. Margaretam usque ad locum quod via vadit ad s. Clementum scilicet usque ad stradam illorum et per comunia illorum de Martignaco eundo per viam sea viam quod vadit intra Tomadum et territorium dominorum de Villalta. Ita quod in omnibus collis positis et pascuis sitis infra ... de Villalta et infra s. Clementum, quod in dictis locis homines et Comunitates Villarum de Murucio et de Villalta cum eorum animalibus in dictis collis pasculare debeant et non in aliis locis et predicti homines de Villalta in perpetuum cum eorum animalibus transire non debeant vias predictas versus Muracium nec illi de Murucio transire non debeant supra territoriis illorum de Villalta versus Bulsis.

Que omnia et singula dicte partes perpetuo per se et eorum heredes promiserunt habere et observare et attendere omnia et singula in hoc instrumento contenta sub pena dupli de quo questio moveretur minus quinque solidis veronensium parvulorum et ea soluta vel non, omnia et singula habeant plenum robur.

~~Not.~~ Giovanni di Moruzzo. A. N. U. ~~Arch. notar. Udine~~

1375. 8 Aprile. Aquileja Cessione del castello e Gastaldia di Buia a Francesco di Savorgnano. 30

In Christi nõe amen — Anno nativitatis ejusdem 1375 - indne

1375 - ind. XIII. 8o Aprilis. 13a die 8o Aprilis Aquileje in Sacristia majoris Ecclesiae Aquilejen. Presentibus venerandis et discretis viris D. D. Eberardo canonico, Augustesi et Henrico de Goritia capellanis infrascripti Dni Patriarchae sapiente viro Dno Joanne de Montitalis juris utriusque perito vicario in temporalibus ejusdem D. Patriarchae, Nobilibus et prudentibus viris D. D. Nicolussio de Ragonea ipsius D. Patriarchae Marscalcho, et Nicolao de Prodolone, Joanne Antonio et Jacobino caniparo de Civitate Austriae, Simbaldo de Bardis de Florentia Utini residente, Nicolussio Zerbini Patriarchalis aulae scriba, et Nicolao Manini, Notario de Utino testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis, et rogatis.

In presentia supradictorum testium, ac mei notarii infrascripti Rev.mo in Christo Patre, et D. D. Marquardo Dei Gratia Sanctae Sedis Aquilejensis dignissimo Patriarcha, nec non venerabilibus viris D. D. Hermacora de Murusto Vicedgano e Pagano della Ture, Bosici de Jaganea, Guttufredo de Lecho, Joanne de Spiritelles de Civitate Belluni, Joanne Bocca, et Christoforo de Spilimbergo omnibus canonicis supradictae Ecclesiae Aquilejensis loco ca more solitis ad sonum campanae in Capitulo ipsius Ecclesiae, ut moris est, pro infrascriptis specialiter ordinandis, et disponendis invicem congregatis et totum Capitulum supradictum cum plures non essent tunc apud ipsam ecclesiam residentes constituentibus Prefatus D. Patriarcha ibidem exposuit, et narravit quod cum dudum pro feliciori statu, et augmento, et suae Aquileiensis Ecclesiae Castrum, Curiam et Gastaldiam, nec non totam contratam suam Tulmini cum omnibus juribus iurisdictionibus, et pertinentiis suis redimere voluisset, et ut est notorium redimisset de manibus Mag.ci D. Maynardi Goritiae, et Tiroli comitis, qui Castra, et contratam huiusmodi pignoris nomine pro Marchis denariorum quatuor millibus quingentis occupatam detinebat, annis quamplurimis detinuerat ad damnum et detrimentum non modicum prefatae Aquil. Ecclesiae et jacturam, cumque Nobb. et prudentes viri Provisores, consilium et Comune, Sacrae

Civitatis Austriæ tanquam veri atque præcipui dictæ Aqui-
lejensis Ecclesiæ filii et fideles eidem D. Patriarchæ tunc defi-
cienti in pecuniis de medietate supradictæ pecuniæ scilicet de
Marchis denar. duobus millibus ducentis quinquaginta pro
redemptione supradicta nõe puri mutui in prompta pecu-
nia subvenisset pro quibus quidem pecuniis eisdem de Civita-
tem fortilitia Tulmini quam etiam Castrum Sophumberghi cum
medietate omnium censuum, et fictuum ex Gastaldia, seu contra-
ta supradicta Tulmini quomodolibet obvenientium tunc expres-
se et solenniter obligata, et designata extitissent per præfatum
D. Patriarcham, donec eis de suprad.ª mutuata pecunia foret
plene, et efficaciter satisfactum, prout hæc, et alia, istru-
mento publico inde scripto manu Nicolussii Notarii q. Domi-
nici Zerbini de Utino supradicti D. Patriarchæ Officialis et Scribæ
D. Patriarchæ et communis Civitatis pendentibus communito sigillis
sub anno Dni 1367 - ind. 5ta - die I mensis 7bris plenius
continetur - Nunc vero præfatus D. Patriarcha attendens
statum, comodum et perfectum suum et dictæ Ecclesiæ suæ
aquilejensis et propterea volens, et cupiens supradicta castra
et fortilitia, nec non dictam contratam, et Gastaldi-
am Tulmini cum omnibus juribus et pertinentiis suis
de manibus dictorum hominum, et communis Civitatis Austriæ
redimere et adducere, ac tuæ Aquilejensis ecclesiæ patriarchalem
mensam solutis, seu restitutis tamen dictis pecuniis eisdem
de Civitate Austriæ debitis totaliter reducere, ut ex debito
tenebatur ibidem postulavit et requisivit eosdem Dnos D.
Decanum, Canonicos et capitulum ut cum pro redemptione
fortalitiorum et contratæ Tulmini huiusmodi existentibus
expensarum profluvis plurimis et diversis ad plenum pecunias
non habeat, ut expedit immo deficiant sibi marchæ Denar.
sexcentæ triginta duæ scilicet ducati mille quingenti
octuaginta pro solutione dictis de Civitate Austriæ integre
facienda nec pecunias deficientes huiusmodi recte parare possit
nisi fidelium suorum, et suæ Aquilejensis Ecclesiæ ...

consilio, favore, et auxilio succurrant, prefati D.ni Vice Deganus, Canonici et Capitulum eidem D.no Patriarche, et ipsi Aquil. Ecclesie deberent, ac vellent in premissis de opportunis subvenire suffragiis, consilio et favore, tandem autem nominati D.ns Patriarcha, vice Deganus, Canonici, et Capitulum ibidem in instanti, et absque intervallo quocumque super predictis, et infrascriptis solemnibus, et maturis inter se tractatu, collat.e et deliberat.e perhabitis advertentes non fore ad presens res vel bona aliqua dicte Eccl.ie, ex quarum venditione dicte pecunie quantitas recuperari commode posset de Communi omnium consensu pro evidenti utilitate, et necessitate dicte Eccl.ie concorditer deliberaverunt Castrum Bugie alias per predecessores ipsius D. Patriarche pignoratum, et demum per eundem D.num Patriarcham redemptum eiusque gastaldiam cum omnibus, et singulis fructibus, redditibus affictibus, proventibus, juribus, jurisdictionibus et obventionibus universis ad dictum Castrum, et gastaldiam quovis modo spectantibus, concedi et obligari cum pactis, et conditionibus infrascriptis strenuo, et famoso militi D. Francisco de Savorniano nunc dicti D.i Patriarche vice domino generali, eiusque heredibus pro dictis mille quingentis octuaginta ducatis mutuandis per eum eidem D. Patriarche, eiusque Aquil. Eccl.ie antedicte pro recuperatione, et redemptione dictorum fortalitiorum, et contracte Tulmini dictis Provisoribus Hominibus, et Comuni Civitatis Austrie assignandis, tradendis et efficaciter persolvendis, decernentes, et efficaciter declarantes dicta obligationem Castri premissi cum eius Gastaldia juribus et jurisdictionibus antedictis fore minus damnosam, quam alienationem, et [redacted] translationem, seu obligationem feudam alicui alteri persone, sive alicuius alterius rei, vel possessionis, aut fortalitii Ecclesie memorate, imo obligationem huiusmodi feudam ipsi D. Francisco, ut premittitur tamquam minus damnosam, et magis utilem ipsi Aquil. Ecclesie expedire, quapropter

prefatus D. Patriarcha pro se, suisque successoribus, ac vice et noie sue Aquil. Ecclesie antedicte cum ex-so consensu, et voluntate dictorum Dnorum. Vice-decani, Canonicorum, et capituli, et ipsis ibidem coram suprascriptis testibus, et me subscripto Not. predicto, et infrascripta omnia approbantibus, ratificantibus, auctorizantibus, et confirmantibus eorum, et Ecclesie Aquil. predicte noiibus, et ipsi D.D. Vice Decanus, Canonici, et Capitulum cum voluntate et consensu eiusdem D. Patriarche ibidem consentientis et auctorizantis, atque omnes in simul nominatim, et expresse unanimiter, et concorditer ipsorum nemine discrepante pro dicta quantitate pecunie mille quingentorum octuaginta ducatorum auri, et iusti ponderis, quam totam pecuniam prefatus D. Patriarcha ibidem confessus fuit, et recognovit in veritate, et non sub spe numerationis, vel receptionis future pro solvendis et assignandis pecuniis debitis dictis de Civitate Austrie, ut prefertur de pure et vera sorte habuisse et recepisse, exceptioni non habite, non recepte ac sibi numerate, et mutuo assignate ob causas predictas, ac sit, ut premittitur, non .... dicte quantitatis pecunie, et omni alii iuris canonici, et civilis auxilio expresse renuntiantes obligaverunt, et hypothecaverunt eidem D. Francisco ibidem present. pro se, suisque heredibus stipulanti et recipienti supradictum Castrum, et Gastaldiam Buje cum omnibus et singulis fructibus affictuum redditibus, regaliis, iuribus et iurisdictionibus quibuscumque ad dictum castrum, et Gastaldiam quovis modo spectantibus quibus pro custodia, et expensis custodie dicti Castri Buje tandem D. Franciscum gaudere, uti et frui, et illos ac illa habere, et percipere voluerit absque diminutione qualibet sortis et quantitatis pecunie supradicte, donec sibi de dicta pecunia, prout premittitur, mutuata extiterit integre satisfactum &. dantes, et concedentes eidem D. Francisco pro se suisque heredibus stipulant.

authoritatem, et potestatem plenariam, et D. bajliam specialiter reparandi, et fortificandi turrim dicti Castri, ac perficiendi murum palatii ipsius Castri pro abitatione, et pluviarum et stilicidiorum defensione prout eidem D. Francisco melius et utilius videbitur expedire, nec non faciendi in dicto Castro Bujæ ultra promissa omnes impensas, et expensas, quæ videbuntur pro satisfactione dicti Castri, et comodiori habitatione in eodem juxta tamen dispositionem, ordinationem, et mandatum dicti D. Patriarchæ, et successorum suorum prout taxatum per amicos electos, vel eligendos, unum scilicet pro parte dicti D. Patriarchæ et successorum suorum et alterum pro parte eiusdem D. D. Francisci, et heredum suorum existent, expendisse, et expendet futuris temporibus in eodem. Qui quidem amici electi, vel eligendi ut supra pro taxatione huiusmodi fienda saltem semel in anno singulo simul in dicto Castro ad videndum et examinandum expensas singulas debeant convenire promittentes insuper pro se, ipsisque tamquam successoribus eidem D. Francisco pro se suisque heredibus stipulanti, et recipienti litem seu controversiam de dictis Castro et Gastaldia, ac eorum redditibus, juribus et jurisdictionibus prædictis vel ipsorum aliquo ipso D. Francisco, vel suis heredibus aliquatenus non inferre, neci inferrenti consentire, sed ipsum D. Franciscum, eiusque heredes in possessione dicti Castri Gastaldiæ et redditum prædictorum ab omni persona, et universitate legitime defendere autorizare et expedire, vacuamque possessionem dictorum Castri, et Gastaldiæ sibi tradere, ipsumque in eadem possessione facere potiorem donec sibi de prædicto debito, et expensis per eum fiendis, ut supra dictum est facta extiterit satisfactio integralis. —
Præfatus namque D. Franciscus pro se suisque heredibus promisit et juravit corporaliter ad Sacta Dei Evangelia præfatis Domini Patriarchæ, vice Decano, Canonicis et Capitulo

supradictis dictum Castrum Buje fideliter et legaliter ad honorem, et statum dictæ Aquil. Ecclesiæ, custodire ipsum sic victualibus armis, custodibus aliisque necessariis fulcitum tenere, quod sinistrum aliquod propter ipsius negligentiam non incurrat quod ei possit verisimiliter imputari, ipsumque Castrum prefacto D. Patriarchæ, eiusque successoribus apertum tenere bona fide omnibus dolo, et fraude remotis ad eorum libitum voluntatis, hominesque et personas qualibet dictæ Gastaldiæ subjectas ducere rationabiliter per laudum et sententiam juxta Patriæ more, easque ~~et~~ aliter non gravere et insuper Castrum, et Gastaldiam prædictam cum eorum juribus, et pertinentiis supradictis eidem D. Patriarchæ suisque successoribus quandocumque ipsi D. Francisco, vel heredibus suis debitum mutuum huiusmodi, ac expensas fiendas, taxandas, ut superius est expressum, persolverint, seu persolvi fecerint quintadecima die tantum ante, vel post festum Nativitatis D.ni, et non alio tempore, statim restituere, et libere absque difficultate qualibet assignare. Pro quibus omnibus et singulis attendendis, ac firmiter adimplendis prefacti D. Patriarchæ, Vice Decanus, Canonici et Capitulum eidem D. Francisco pro se suisque heredibus stipulanti obligaverunt se principaliter et in solidum, ac eorum, ac cuiuslibet ipsorum, nec non successorum, et heredum suorum ac dictæ Aquileiensis Ecclesiæ bona omnia mobilia et immobilia, presentia et futura Ecclesiastica, et mundana nomine, et pro eo se constituerunt jure precario possidere usque ad satisfactionem plenariam omnium premissorum

et e converso obligavit omnia sua bona mobilia et immobilia, presentia et futura cum refectione damnorum omnium et expensarum litis, et extra, ac interesse. Quibus denique sic peractis prefati D.ni Patriarcha sui proprii, et Vice Decanus, Canonici Capitulum eorum capitudi sigillorum appensionibus jusserunt nexeus istum publicum ad cautellam et majorem roboris firmitatem in huius rei testimonium communiri.

Et ego Odoricus q.m Andree de Utino Aquil. Diocesis authoritate, Imperiali Not.s pub.s supradictique D.ni Patriarche Officialis, et scriba premissis omnibus interfui, et rogatus de mandato eiusdem D.ni Patriarche, scripsi, et fideliter publicavi meo hic signo apposito consueto.

S. N.

Sigillum R.mi Patriarche

(Da una copia esistente fra gli atti dell'archivio municipale di Gemona intorno alla causa coi Felisi di Buja)

N.B. È alle stampe nel fasc. Investiture … pubblicate per le nozze … del secolo corrente (1846)

1378. 26 Agosto. Udine. Sentenza arbitraria nelle differenze tra Elisabetta vedova del Cav. Francesco di Savorgnano ed il di lei figliastro nob. Federico di Savorgnano.

In Christi nomine amen. Nobiles et providi viri domini Schinella miles q. nobilis militis d. Gerardi de Cucanea. Selonus q. d. Bialli de Savorgnano. Simon q. nobilis militis d. Henrici de Prampergo. Paulus q. d. Guicardi de Coloreto. Nicolussius q. d. Odorici de Castro Porpeti, ser Nicolussius Bonbeni q. ser Symonis de Bonbenis de Florentia, ser Nicolaus q. d. Gabrielis de Cremona. ser Detalmus q. d. Indriotte de Indriottis de Utino. ser Nicolaus notarius q. magistri Gregorii de Utino et ser Nicolaus notarius ser Manini de Utino arbitri arbitratores amicabiles compositores et comunes amici electi comuniter et assumpti a partibus in infrascripto (1) compromisso contentis ad cognoscendum amicabiliter et per compositionem atque de iure et de facto videlicet ab honesta nobili et egregia domina Helisabetha relicta olim nobilis et famosi militis D. Francisci de Savorgnano ex parte una et a nobili viro D. Federico nato olim suprascripti D. Francisci parte ex alia de omnibus et singulis peticionibus quas dicta D. Helisabetha petere aut facere posset dicto D. Federico ut heredi dicti olim eius patris pro parte eum tangente tam vigore testamenti et codicillorum scriptorum manu Nicolai notarii q. ser Manini et conditorum per supradictum D. Franciscum quam alia quacumque racione vel causa et quas dictus D. Federicus dicte D. Helisabethe iure petere aut facere posset quibuscumque modis et formis iuris constat in suprascripto compromisso continetur sicut in suprascriptis racionibus et causis ut sic et latius pronunciaverunt dixerunt et sententiaverunt arbitrati fuerunt secundum modum et formam sententialiter ac comuniter infrascriptas:

(1) Il compromesso fu fatto nell'anno, giorno e luogo della Sentenza arbitraria ed in esso è menzionato il testamento del q. Cav. Francesco di Savorgnano fatto in Udine nel 1373 il 2 luglio per il notajo Nicolò q. Manino ed i Codicilli nel 1376 il dì 2 del mese di ..... per mano del d.o Notajo. Nob. Sofia figlia della D. Francesco di Savorgnano ~~moglie del~~ Nob. Vancellao di Spilimbergo, prodotto l'agosto 1378 confermò la sentenza arbitraria.

Nos Schinella miles q. nobilis militis Gerardi de Cucanea. Solonus q. D. Bialli de Savorgnano. Simon q. nobilis D. Henrici de Prampergo Paulus q. D. Guicardi de Coloreto. Nicolussius q. D. Odorici de Castroporpeto. Nicolussa q. ser Simonis de Bonbenis de Florencia. Nicolaus q. D. Gabrielis de Cremona. Detalmus q. D. Indriotte de Indriottis. Nicolaus notarius q. magistri Gregorii et Nicolaus notarius ser Manini arbitri arbitratores amicabiles compositores et comunes amici allecti communiter et assumpti a suprascriptis partibus in suprascripto compromisso contentis. Christi nomine invocato de cuius vultu recta procedunt iudicia et arbitria pro bono pacis et concordie et ut inter partes predictas omnis tollatur dissensio et iurgandi materia et amor inter eas perpetuo solidetur proposito signaculo sanctitatis + Sententiamus mandamus diffinimus promulgamus decidimus declaramus et sententialiter arbitramur videlicet:

In primis quod dicta Domina Helisabetha libere et pacifice non obstantibus aliquibus testamentis vel codicillis de quibus supra fit mentio conditis per olim suprascriptum D. Franciscum militem de Savorgnano et iuribus quibuscumque vigore dictorum testamenti et codicillorum dicte D. Helisabethe acquisitis in Castro Flagonee et bonis et redditibus et usufructibus ac proventibus spectantibus et modo quolibet pertinentibus ad dictum Castrum Flagonee quibus iuribus ipsa D. Helisabetha certificata de suis iuribus quid sint et quid dicant renunciare teneatur expresse prout expresse per sacramentum sibi a me Notario infrascripto prestitat tactis scripturis illico renunciavit promittens debeat cum effectu quod dictum Castrum de Flagonea cum omnibus sibi pertinentibus libere et expedite perveniat et pervenire debeat cum pleno dominio et proprietate sicut olim spectabat ad dictum D. Franciscum

infra octo dies proxime futuros ad manus nobilium Dominorum

Federici Francisci et Hectoris fratrum et filiorum ac heredum

dicti olim D. Francisci et ad eorum custodiam et gubernacionem

cum tota canipa et cum omnibus aliis et singulis suis iuribus et

iurisdictionibus affictibus redditibus ad dictum Castrum qualitercumque

spectantibus ac etiam cum omnibus aliis redditibus et affictibus

quibuscumque de novo emptis per dictum D. Franciscum et per

ipsum deputatis ad dictum Castrum prout in dictis codicillis dicitur

contineri et cum omnibus aliis bonis mobilibus et usufructibus exactis

qui sunt in dicto Castro;

Item quod dicta D. Helisabetha libere sit relevata et absoluta ab omni

onere custodie milicie et aliarum angariarum dicti Castri de Flagonea;

Item quod si casu contingat dictam D. Helisabetham velle habitare

per se et separatim a filiis suis ipsa Domina habere debeat habita=

tionem suam in domo ubi ad presens habitat ad vitam suam. Dummodo

ipsa tamen casta vivendo et ad secundas nuptias non transeundo secundum

formam limitationes condiciones et declarationes contentas et declara=

tas in testamento dicti olim D. Francisci sine contradicione dicti D. Fe=

derici et eius heredum;

Item sententiamus mandamus diffinimus promulgamus decidimus de

claramus et sententialiter arbitramur quod dicta D. Helisabetha habere

debeat in suo dominio pleno et libertate ac proprietate omnia

. . . . Francisci ac omnes et singulos

. . .

alios pannos cuiuscumque conditionis ornamentis fulcitos et decoratos nec non

zugellos quoscumque, lapides preciosos, perlas ac totum argentum et aurum

sive in pecuniis fabricatum qui et que in domo

dicti olim D. Francisci tempore publicationis dictorum codicillorum conditorum

per ipsum D. Franciscum erant et quos ac que in domo eius . . . . .
. . tam in vita quam in morte possit omnimodam facere voluntatem
sine contradicione dicti D. Federici. ita tamen quod dicta D. Heli=
sabetha tempore quo nobilis iuvenis domina Sophia . . .
. . maritabatur . . . . omnibus pannis lineis condecen=
tibus sine aliquo onere vel gravamine aut expensis dicti D. Fede=
rici et eius heredum fulcire . . . .

. . . . pro tercia parte dicti olim eius patris designare et
tradere dicte D. Helisabethe terciam partem vig. . . .

. . . .

curie super dictis bonis omnibus dicta D. Helisabetha habere debeat et
usufructuare pro suis. . . . .

. . . . . . per suprascriptos dominos Schinellam, Selomum.
Paulum et ser Nicolaum magistri Gregorii infra dictum. . . . .

. . . . . .

. . . . . ratione dictorum bonorum
dicte D. Helisabethe infra suprascriptum terminum . . . .

. . . .
de suis propriis bonis pro parte. . . . . . reficere;
Item si contingat dictam D. Helisabetham mori vel ad alias nuptias tran=
sire dicta bona illico revert . . . . fratrum
inter eos equaliter dividenda;
Item quod dicti domini . . . . . . Federicus non possit nec debeat durante
vite tempore quo dicta D. Helisabetha gaudere debet dictis bonis et reddi=
tibus angariare . . . . massarii dictorum
bonorum sine licentia vel beneplacito dicte D. Helisabethe;
Item sententiamus mandamus diffinimus declaramus et sententialiter arbitramur

quod dicta D. Helisabetha cum pleno dominio et proprietate habere
debeat ultra supradicta bona unum mansum situm in Ortagnano
rectum per David et fratres eius et omnia ac singula bona sua
et mansos sitos et sita in villa de Visandono et eius pertinenciis
rectos et recta per quascumque personas nominibus quibuscumque
nuncupentur cum omnibus et singulis eorum et cuiuslibet istorum
decimis et iuribus cuiuscumque condicionis existant de quibus bonis
proxime suprascriptis sitis in Ortagnano et Visandono prefata D. Heli=
sabetha sine contradicione dicti D. Federici et eius heredum tam in
vita quam in morte suam possit omnimodam facere voluntatem se=
cundum formam supradicti testamenti;

item sententiamus mandamus etc quod si aliquod instrumentum
emptionis aliquorum bonorum aut mutui accomodati vel depositi vel
alterius condicionis contractus reperiretur in persona dicte D. Helisabethe
celebratum ipsa Domina teneatur omnia sua iura sibi vigore dictorum
instrumentorum acquisita cedere dicto D. Federico et fratribus et in
eorum personas transferre cum omni solemnitate ita tamen quod per
contenta in presenti capitulo et per prestitas cessionem et translationem
non derogetur aliquibus ex supradictis debitis et ad . . . dicte D. Helisabethe;

Item sententiamus mandamus etc. quod prefata D. Helisabetha habere
debeat a dicto D. Federico hinc ad unum annum proxime futurum
terciam partem ducatorum ducatorum quos dicta D. Helisabetha
habere debebat ab olim suprascripto D. Francisco nomine eius morgen=
gabii et quos dictus olim D. Franciscus ipsi D. Helisabethe legavit;

Item sententiamus mandamus etc. quod dicta D. Helisabetha

suo proprio nomine petere posset ipsi D. Federico virtute seu vigore dictorum testamenti et codicillorum conditorum per dictum olim eius patrem de quibuscumque ipsi D. Helisabethe debitis et legatis in dictis testamento et codicillis et ex forma ipsorum et cuiuslibet eorum ac quacumque alia racione vel causa que dici vel excogitari poterit usque in diem presentem exceptis iudicatis et debitis dicte D. Helisabethe superius declaratis et reservato Domine predicte iure tutele acceptate per ipsam dominam in persona Anne eius filie et Hectoris eius filii et filiorum dicti olim D. Francisci secundum formam testamenti supradicti conditi per olim dictum D. Franciscum prout ibidem in presentia dictorum testium ipsa D. Helisabetha dictam finem ac remissionem dicto D. Federico stipulanti pro se et eius heredibus fecit ipsam finem ac remissionem cum suo sacramento sibi prestito a me Notario infrascripto validando et roborando et quod dictus D. Federicus teneatur et debeat dicte D. Helisabethe suo proprio nomine tantum ut prefertur petere possit usque in diem presentem, exceptis tamen hiis que dictus D. Federicus ipsi D. Helisabethe petere potest vigore presentis et suprascripte sententie. prout ibidem secundum presentem latam sententiam in presentia dictorum testium et mei Notarii infrascripti fecit per se et heredes eius ipsam finem et remissionem etiam cum sacramento validando sibi a me Notario infrascripto prestito.

Quas quidem sententiam mandatum diffinitionem declarationem et arbitrium mandamus dictis partibus sub pena in suprascripto compromisso contenta a suprascriptis partibus inviolabiliter observari et quam sententiam mandatum etc dicte partes ibidem per sacramentum

omologaverunt et eidem acquieverunt.

Lecta lata et in scriptis publicata fuit hec suprascripta sententia per supradictos dominos et providos viros Schinellam militem. Salomonem. Simonem. Paulum. Nicolussium. ser Culussium. ser Nicolaum q. Gabrielis ser Odatalinum. ser Nicolaum magistri Gregorii. Nicolaum notarium ser Manini arbitros Utini in camino parvo domus nove ante cameram magnam et penes stuphum parvam olim solite habitationis suprascripti D. Francisce presentibus supradictis partibus et sententiam per dictos dominos fieri petentibus. Sub anno nativitatis Domini nostri Jesu Christi millesimo trecentesimo septuagesimo octavo. indictione prima. die vigesima sexta mensis Augusti presentibus testibus infrascriptis videlicet. nobilibus sapientibus et discretis viris dominis Asquino milite ac legum doctore de Gubertinis de Utino Hellia eius fratre legum doctore. Johanne q. D. Guarnerii de Cucanea Candido q. D. Aynzii o Henrici de Ragonea. Johannino q. Buglini qui fuit de Pinzano habitante Ragonee. ser Francisco de Valentinis de Utino. ser Johanne q. D. Gabrielis de Cremona. ser Hectore notario q. ser Odorici Meulitet. ser Sirono notario vicecapitaneo Terre Utini q. Palay. Hermano notario q. ser Nicolussii de Percuto. Nicolao q. Jachilli de Partistagno Utini habitatore testibus et aliis pluribus in multitudine copiosa.

Et ego Jacobus filius Marquardi de Fagedis nunc Utini habitans publicus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus et singulis interfui et rogatus scripsi meisque signo et nomine appositis consueto in testimonium omnium premissorum.

Da pergamena nell'Arch. dei Nob. Spilimbergo di Sopra Trascritto F. C. Carreri 1886.

I 1375. 16 Aprile. Cividale. Il Comune di Cividale dichiara d'aver ricevuto
32 dal Patriarca d'Aquileja marche 2250 di den. aquil. per la ricupera
dal castello, curia, contrada e Gastaldia di Tolmino dalle mani del Conte di Gorizia.
II Detto anno giorno e luogo = I procuratori del Patriarca dichiarano aver ricevuta la consegna di Tolmino.

Anno domini MCCCLXXXV. ind. XIII. die XVI mensis Aprilis in Civ. Austria, in patriarchali palatio presentibus dominis Nicolusio de Ragonea Marescalcho infrascripti domini nostri d. Marquardi Patriarche Aquilegensis, Jacobino d. Justini, Jo. Antonio q. Gabrii, Bernardo q. Dominici, Sandro Macionario q. Facini omnibus hiis quatuor habitantibus in Civ. Austrie predicta, Johachino q. Francisci, Venuto Cataldini, Nicolusio de Andriotis, Nicolao notario q. Manini, Johanne notario q. Gumbertini notarii omnibus hiis de Utino testibus et aliis pluribus.

Prudentes viri dd. Rudolphus q. d. Nicolai de Portis, Otta[c]us q. d. Nicolai et Marchus notarius q. Stephani notarii omnes de Civitate, tamquam sindici et procuratores dd. Gastaldionis, Provisorum, Consilii et Comunis Civ. Austrie, sicut de procuratorio et sindicatu constat quodam instrumento scripto manu mei Johannis notarii sub eisdem anno et indictione die XIII mensis Aprilis, contenti fuerunt et confessi nomine dicti Comunis Civ. Austrie habuisse et integre recepisse a magnifico milite d. Francisco de Savorgnano et a d. Johanne de Monticulis habitantibus in Utino tamquam commissariis Rev.mi in Christo patris et d. d. Marquardi dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche, sicut de commissione constat quadam litera sigillata et munita sigillo ipsius d. Patriarche, cuius tenor in precedenti instrumento de verbo ad verbum seriosius continetur, ac nomine et vice ipsius d. Patriarche successorumque suorum et Aquilegensis Ecclesie, dantibus ibidem et solventibus duo mille ducentas quinquagintas marchas denariorum novorum aquilegensis monete, ibidem coram suprascriptis testibus et me Notario in auro partim et argento partim, datas solutas et numeratas aliis quidem per Comune Civ. Austrie datas solutas et traditas pro recuperatione et redemptione Castri, curie et contrate Tolmini de manibus magnifici et potentis domini d. Meinardi Goricie ac Tirolis Comitis pro Ecclesia Aquilegensi, renunciantes quidem exceptioni dicti Sindici et procuratores non habite ibidem non recepte ac sibi non date, non solute et non numerate dicte pecunie quantitatis et tempore huius contractus et omni legum et iuris auxilio tam canonico quam civili quo ipsi procuratorio et sindicario nomine ut supra seu ipsa Comunitas Civ. Austrie se contra in hoc instrumento contenta posset defendere

modo aliquo vel tueri. De qua autem pecunie quantitate prefatus d. Franciscus dedit et solvit prout ibidem dixit, de suis propriis denariis marchas denariorum novorum aquilegensis monete sexcentas profato Breye et Gambius q. Picholi et Candidus notarius q. Misitini uterque de Tulmetio solverunt et dederunt de ipsis duobus millibus ducentis quinquaginta marchis denariorum marchas denariorum novorum aquilegensis monete sexcentas, quas domino nostro Patriarche predicto tenebantur, prout ipse d. Franciscus dixit pro gastaldia Carnee seu pro fructibus et redditibus et proventibus et garitis ipsius Gastaldie emptis per eosdem Gambinum et Candidum. Residuum vero ipsarum duarum mille ducentarum quinquaginta marcharum, Varnerius teutonicus caniparius ipsius domini nostri d. Patriarche in Utino dedit et solvit de denariis d. Patriarche.

Qui autem dd. Rodulphus de Portis, Ottacus et Marchus notarius tamquam sindici et procuratores ut supra, ac nomine et vice dicti Comunis Civ. Austrie eiusque successorum, fecerunt eisdem d. Francisco et Iohanni domini Patriarche eiusque successorum ac nomine et vice Aquilegensis Ecclesie supradicte solempniter stipulantibus et recipientibus, de ipsis duobus mille ducentis marchis denariorum novorum aquilegensis monete finem perpetuam et remissionem quietationem absolutionem et pactum de ulterius aliquid non petendo, dantes ibidem manualiter prefati sindici et procuratores privilegium seu instrumentum vicissim in manibus ipsius d. Francisci nomine ut supra recipientis, quod ipsum Comune Civitatis Austrie habebat in facto Castri, curie et contrate Tulmini sigillatum sigillo domini nostri Patriarche, Capituli Aquilegensis et Comunitatum et aliquorum nobilium Patrie Forijulii, in quo quidem privilegio seu instrumento continebantur pacta et conventiones inita, inite, celebrata et celebrate inter ipsum dominum nostrum d. Patriarcham ex una parte et dictum Comune Civ. Austrie seu sindicos et procuratores dicti Comunis ex parte altera supra recuperatione predictorum Castri, curie, contrate et gastaldie Tulmini de manibus antefati d. Comitis Goritie.

Quam quidem finem et remissionem, absolutionem et omnia et singula in hoc instrumento contenta, antescripti dd. Rodulphus, Ottacus et Marchus notarius sindacario et procuratorio nomine dicti Comunis Civ. Austrie, cum obligatione omnium bonorum dicti Comunis Civ. Austrie

mobilium et immobilium, presentium et futurorum et omnium dampnorum, interesse et expen
sarum litis et extra refectione antescriptis dd. Francisko et Johanni de Monticulis tamquam
commissariis ut supra ac nomine et vice ipsius d. Patriarche eiusque successorum et Aqui=
legensis Ecclesie solempniter stipulantibus et recipientibus perpetuo firma rata et grata
habere tenere et observare promiserunt et nunquam contra in hoc instrumento contenta
nec ipsorum aliquod per se nec per aliquam personam dicere, facere vel venire aliqua
ratione vel causa, de iure vel de facto sub pena dupli eius de quo ex premissis tempore
aliquo questio moveretur, minus quinque soldis veronensium parvulorum in singulis huius instru=
menti capitulis et particulis solempniter stipulata et promissa, que totiens peti et exigi
possit cum effectu quotiens committetur in ipsam et ea pena soluta vel non presens tamen
instrumentum in omnibus et per omnia semper obtineat plenum robur. Cum omni
melioramento et consilio sapientum

1375. 16 Aprile. Cividale. — N.t. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Orig. nella Civ. Biblioteca. Udine.
I procuratori del Patriarca dichiarano di aver ricevuta dal Comune di Civid.
dale la consegna del castello ecc. di Tolmino

Item dictis anno, mense et die et testibus. Magnificus miles d. Franciscus de Savorgnano vicedominus
et d. Johannes de Monticulis iuris utriusque peritus vicarius in temporalibus generalis infrascripti
d. Patriarche tamquam commissarii reverendissimi in Christo patris et domini d. Marquardi
dei gratia s. sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche prout de ipsa commissione constat
quadam litera supra in alio instrumento ~~contenta~~ continetur, facta per eos solutione ibidem coram
supradictis testibus sicut supra in precedenti instrumento continetur de duobus mille
ducentis quinquaginta marchis den. novorum aquilegensium alias datis per Comune Civitatis
pro redemptione Castri, curie et contrate Tulmini de manibus d. Comitis, contenti fuerunt et
confessi in se habuisse et recepisse ac sibi datum et consignatum fuisse Castrum superius
Tulmini, medietatem curie, gastaldie et contrate Tulmini a dd. Rodulpho de Portis, Ottacho
q. d. Nicolai Mussatini et Nasicho notario q. Stephani notarii tamquam sindicis et procuratoribus
Comunis Civ. Austrie, ibidem in manibus dictorum dd. Francisci et Johannis de Monticulis
recipientium nomine et vice d. Patriarche predicti et Aquilegensis Ecclesie dictum Castrum

superius Tolmini, medietatem curie et gastaldie et contrate Tolmini, resignantibus nomine et vice dicti Comunis Civ. Austrie predicte, renunciantes quidem dicti DD. Franciscus et Johannes de Monticulis nomine commissario ipsius d. Patriarche eiusque successorum et Aquilegensis Ecclesie omni legum et iuris auxilio etc. quo ipse d. Patriarcha etc. se posset defendere etc. Qui autem DD. Franciscus et Johannes commissario nomine etc. fecerunt antescriptis DD. Rodolpho, Ottacho et Marcho tamquam sindicis et procuratoribus perpetuam finem et remissionem etc. de ipso Castro, medietate curie seu de ipsa etiam curia et contrata Tolmini ac de omnibus et singulis fructibus, redditibus, vadiis, coltis, colletis, impositionibus, fructibus, iuribus et proventibus quibuscumque per ipsam Comunitatem seu per officiales dicte Comunitatis Civ. Austrie usque in presentem diem quomodocumque habitis, exactis et receptis de ipsa gastaldia et contrata Tolmini et de omnibus et singulis a premissis dependentibus et connexis, modo, via et forma quibuscumque, promittentes dicti DD. Franciscus et Johannes tamquam commissarii etc. cum obligatione omnium bonorum dicti d. Patriarche et eius Aquilegensis Ecclesie mobilium etc. prefatis DD. Rodolpho, Ottacho et Marcho tamquam sindicis etc. dictas finem et remissionem etc. perpetuo firma, rata et grata tenere et observare etc. sub pena dupli eius de quo etc. questio moveretur etc. Ceterum d. Franciscus de Savorgnano predictus promisit et se obligavit proprio suo nomine solemniter et expresse dictis DD. Rodolpho, Ottacho et Marcho notario nomine sindicario etc. facere et cum effectu procurare quod dominus noster Patriarcha predictus approbabit omnia et singula suprascripta seu in hoc instrumento contenta et quod bona fide faciet quod Capitulum Aquilegense ratificabit similiter omnia contenta in hoc instrumento.

Not. Gio. q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1375. 17 Aprile – Cividale – Il Comune di Cividale restituisce le somme ricevute da alcuni cittadini per anticipare il prezzo della ricupera del castello e gastaldia di Tolmino.

37

A. D. MCCCLXXV. ind. XIII. die XVII mensis Aprilis in Civ. Austria in domo habitationis Otthoboni Stacionarii infrascripti, presentibus Nicolao notario q. Francisci, Iohanne dicto Spirito, Odorlico q. Milii, Antonio q. Bontadi omnibus de Civ. Austria testibus et aliis.

Otthobonus Stacionarius q. Cavalerii de Civ. Austria vocavit sibi solutum et integrum satisfactum pro se et omnibus et singulis personis que sub eo posuerunt denarios in recuperatione Castri et Gastaldie Tolmini de manibus d. Comitis Goritie a d. Rodulpho q. d. Iohannis de Portis tamquam Sindico et procuratore Comunis Civ. Austrie et nomine ipsius Comunis dante et solvente de trecentis quadraginta una marchis et denariis XLIII denariorum novorum aquilegensis monete, quam pecunie quantitatem posuerant, dederant et solverant alias pro redemptione Castri, curie et contrate et gastaldie Tolmini de manibus d. Comitis Goritie, renuntians ipse Otthobonus exceptioni etc. De quibus autem CCCXLI marchis et XLIII denariis dictus Otthobonus per se et suos heredes ac pro omnibus et singulis qui sub eo posuerant seu posuerunt denarios sub eo causa dicte recuperationis Tolmini, nec non de omnibus et singulis fructibus, redditibus et proventibus quos ipse et quilibet qui sub eo denarios posuerunt in Tolmino dicere seu petere posset usque ad presentem diem Comuni Civitatis predicte causa dicte pecunie quantitatis fecit ipsi d. Rodulpho nomine et vice dicti Comunis Civ. Austrie ~~solempniter~~ stipulanti et recipienti finem perpetuam et remissionem etc. et pactum de aliquid non petendo, promittens dictus Otthobonus per se et suos heredes cum obligatione omnium suorum bonorum etc. dicto d. Rodulpho de Portis nomine et vice Comunis Civ. Austrie predicte solempniter stipulanti etc. dictam confessionem, solutionem etc. perpetuo firma et rata ac grata habere tenere et observare et ipsum Comune Civ. Austrie de dicta quantitate pecunie cum omnibus dampnis ac expensis ac de omnibus expensis temporis preteriti custodie Castri superioris Tolmini usque ad presentem diem pro rata dicte quantitatis pecunie si aliqua questio ipsi Comuni modo aliquo seu forma moveretur causa dicte pecunie seu causa expensarum custodie dicti superioris Castri

extrahere, expedire ac conservare penitus sine damno et numquam contra dicta ... instrumento contenta per se vel aliquam interpositam personam dicere etc. sub pena dupli eius de quo questio moveretur minus quinque soldis etc. ea soluta vel non etc. Cum omni melioramento et consilio sapientum.

Not. Gio q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

Seguono altre ricevute di obbligazioni di denari prestati al Comune di Cividale per la ricupera del Castello di Tolmino, fatte nel detto giorno e luogo, cioè da:

Ulvino di Canussio	per Marche di denari Aquil.	182	fertoni 3	denari 18.
Egidio q. M.o Gio. medico	"	327.	"	44
Nicolò q. Filippo drappiero	"	339	"	100
Giacomo di Bernardo	"	172 e mezza	"	100
Ottavio q. D. Nicolò Massabbini	"	50	"	100
Ermanno q. Leonardussio		200 meno 20 den.		
Nicolò Mettron calzolajo	"	163		33 50
Giovannutto q. Bacinello	"	60		
Gli eredi del q. Simvido mercatante	"	210 meno 20 denari		
Gabriele q. Corrado di Trusso	"	100		
Landrio Magiarano	fiorini	100		
Paolo genero di Nicolò Zuies	marche di den.	20		

Detto Notajo

1375. 23. Aprile. Fagagna. I nobili di Villalta affittano una loro Fornace in Caporiacco.

A.D. MCCCLXXV. ind. XIII. die XXIII intrantis Aprilis. In Faganea prope canipam ecclesie s. Marie, presentibus D. Johanne de Cavoryaco q. d. Federici; Henrico et Virhoyo et Bartholomeo fratribus q. d. Petri, Francisco q. Nicolai omnibus de Faganea testibus et aliis.

Domini Luisinus et Odorlicus fratres q. d. Meynardi de Villalta pro se et fratre suo Hendriucio dederunt et affictaverunt Johanni furnesario unam eorum fornacem cum toto terratorio adiacente sita in Cavoryaco, de festo s. Georii futuro ad quinque annos completos, ita quod non possit dimittere et non possit eam auferre usque ad terminum predictum, solvendo annuatim dictis fratribus et eorum heredibus tresdecim marchas denariorum aquilegensium in tribus terminis pro quolibet anno pro rata. In primis et cotta fornace marchas IIII et dimidiam[?] II; item in secunda cotta tot et in tercia cotta totam et integram solutionem dicti ficti, ita quod si pecunia non fuerit persoluta in dictis terminis, tunc prefati fratres D. Luisius, Odorlicus et Hendriuccius possint et valeant predictum Johannem fornaserium et eius heredes accipere de bonis suis usque ad integram satisfactionem de dicto ficto et nichilominus eum capere et substinere tamquam suo massario ubicumque loco et terra quod ipsum Johannem invenerint, ita quod in capite dictorum quinque annorum predictam fornacem et domos dimittere teneatur immelioratas XL solidos et si dictus Johannes fecisset domos de novo, predicti fratres satisfacere debent operum domorum ad estimacionem bonorum virorum de parium predictorum eligendorum. (sic).

Not. Giovanni di Moruzzo, Arch. notar. Udine.

1375, 23 Aprile Udine. Altrupino di Cividale vende il Ponte di Premariacco e suoi redditi ad Antonio q. D. Gallo di Cividale.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem Domini Millesimo
ccclxxv, indictione tertiadecima, die xxiii mensis Aprilis, in Utino supra
podolo quod est in Galeppa S. Stephani Egregi Militis quondam de Savorgnano
iuxta domum habitationis, presentibus egregio Milite D. Francisco
q. D. Federici de Savorgnano habitante in Utino, nobilibus ser Rodulpho
q. D. Johannis de Portis de Civitate Austria, Jacobo q. ser Leonardi Ribis
de dicta Civitate, Johannino filio q. ser Nicolussi dicti Bayni de Pingano,
habitante in Ragonea, Leonardello habitante in Utino q. ser Ossalci
de Lirvidrago sub castellanum familiari dicti D. Francisci Militis,
Angelo de Mossa familiari antedicti D. Francisci Militis, ac Jacobo
Zanno filio q. Jacomini de Civitate habitante in Utino testibus
et aliis pluribus vocatis et rogatis
Ser Altropinus de Civitate Austria q. ser Giravdi de Coneglano, pretio
et foro ducentarum et quadraginta marcharum denariorum
novorum aquilegensis monete quod totum contentus et confessus
fuit habuisse et integre recepisse a ser Antonio Gallo q. D.
Galli de Civitate Austria, renunciant exceptioni non habiti non
recepti etc. per se suosque heredes in perpetuum dedit vendidit
et tradidit ~~eidem~~ et ~~pi~~ infrascriptus Pons cum annuo censu reddito
sive affictu infrascripto, quia pro dicto Ponte solveretur et
solvi deberetur valeret plus pretio suprdicto illud plus dedit et

donavit irrevocabiliter donationis titulo et nomine quod dicitur inter vivos eidem ser Antonio Gallo pro se suisque heredibus et cui dare voluerit ementi et recipienti proprium iure proprii, feudum iure feudi Pontem suum qui nominatur Pons de Premeriacho, posito et hedificato supra Natissam flumen videlicet ab uno latere supra territorio Ville de Premeriacho, ab alio latere supra territorio Ville de Firmano, cum annuo censu reddito iure et aficto, qui et quod solvitur et solvi debetur pro Ponte et iure Pontis antescripti, scilicet solvendo annuatim eidem Antonio Gallo et suis et cui hoc ius suum dederit pro dicto Ponte et iure dicti Pontis per homines et personas habitantes loco et foco in dicta Villa de Premeriacho videlicet pro qualibet domo cum foco sita in dicta Villa de Premeriacho pisonale unum frumenti et pisonale unum surgi et per homines et personas habitantes in Villis de Paderno et Firmano videlicet pro qualibet domo cum foco et pro qualibet Cossano de dictis duabus Villis unam galinam. Ad habendum, tenendum, possidendum et quasi possidendum, dandum, vendendum etc cum omnibus et singulis que dictus Pons ius census et redditus antescripti habent supra se, intra seu infra se cum omni iure, actione, usu seu requisitione, servitute, dominio, honore, comodo et utilitate ad dictum Pontem ius,

redditum seu affictum spectantibus, de iure vel de facto. Quem quidem Pontem cum iure, reddito seu affictu dicti Pontis dictus ser Altrofinus venditor per se suosque heredes et ipsius ser Antonii Galli emptoris nomine precario constituit possidere donec possessionem vel quasi possessionem acceperit vel quasi acceperit corporalem, quam acciperendi etc. promittens antescriptus ser Altrofinus venditor per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium etc. et omnium damnorum et expensarum, interesse litis et extra etc. refectione nominato ser Antonio Gallo emptori suisque heredibus et aliis etc. dictam venditionem et donationem et omnia et singula in hoc instrumento contenta perpetuo firma, grata et rata habere et tenere, ipsum pontem cum iure etc. prescriptis eidem emptori et suis heredibus et cui dederit ab omni homine, universitate, collegio, ecclesia et persona ea ratione legitime defendere, manutenere, varentare, auctorizare et in solidum disbrigare, numquam contra premissa vel infrascripta vel ipsorum aliquod per se vel alios dicere, facere vel venire aut de ipso Ponte, iure et affictu vel parte ipsorum movere litem vel controversiam illam aut donationem huiusmodi ingratitudine vel offensa aliqua revocare ratione aliqua etc. sub pena dupli valoris dicti Pontis, iuris et affictus predicti ut pro tempore plus etc. quod totiens peti et exigi possit quotiens etc. et ea soluta vel non, presens instrumentum et omnia et singula in eo contenta obtineant plenum robur. Pro quibus omnibus attendendis et firmiter observandis precibus et instantia dicti ser Altrofini venditoris ser Rodulphus q. D. Iohannis de Pontis de Civitate et ser Iacobus q. ser Leonardi Ribis presentes etc. de Civitate predicta per se suosque heredes cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium etc. pro rata extiterunt fideiussores et in iure legitimi

defensores, manutentores ac varentatores, in cuius quidem Pontis, iuris, redditus et afictus predicti tenutam et corporalem possessionem ad ponendum ipsum emptorem Jacobum Zan testes predictos sunt nuntios assignatos etc.

MCCCLXXV. Ind. tertiadecima, die XXIII mensis Aprilis. In pertinentiis de Premeriacho iuxta Pontem infrascriptum, presentibus ser Rodulpho q. D. Johannis de Portis de Civitate, ser Jacobo q. ser Leonardi Vitis de Civitate, M.° Leonardo fabro, Pol q. Fradonis, Jacobo q. M.ⁱ Nicolussii et Donato q. Leonardi his quatuor de Premeriacho et habitantibus in Premeriacho testibus et aliis.

Cum Jacobus Zan q. Jacomini de Civ. Austria datus fuisset nuncius a ser. Altropino q. D. Girardi de Coneglano ad inducendum et ponendum ser Antonium Gallum q. D. Galli de Civitate in tenutam et possessionem vel quasi possessionem Pontis et iuris et afictus ipsius Pontis qui nominatur Pons de Premeriacho, positi et hedificati supra Natisonem fluvium, videlicet ab uno latere supra territorio Ville de Premeriacho, ab alio supra territorio Ville de Firmano, quem Pontem cum omni iure et aficto quod solvitur pro dicto Ponte dictus ser Altropinus ipsi ser Antonio Gallo vendiderat prout continetur quodam instrumento scripto manu mei Nicolai notarii de Castelutto sub millesimo, indictione et die presentibus, prefatus Jacobus Zan adiens dictum Pontem, supradictum ser Antonium Gallum in tenutam et corporalem possessionem dicti Pontis seu quasi possessionem iuris et afictus qui pro dicto Ponte solvitur, posuit et induxit dando sibi de lignis dicti Pontis in manus eundo et redeundo super eum prout in talibus fieri consuetum est et sic idem Antonius Gallus tenutam et possessionem dicti Pontis, iuris, redditus et afictus eiusdem et qui pro eo solvuntur animo et corpore est adeptus

Pergamena in copia dall'originale di mano di Nicolò di Castellutto notajo fatta dal notajo Luigi q. di Filippo de Cottis di Cividale: Arch. Capit. di Cividale Vol. XIV N. 115

1375. 20 Maggio. Cividale. Il Comune di Cividale sborsa 140 marche di den. aquil. per il pagamento della strada fatta nel Canale del Natisone.

36

A. D. MCCCLXXV. ind. XIII. Die XX Maij, in Civ. Austria supra platea publica apud domum Comunis, presentibus Ser Lovisino q. ser Candidi, Placentino q. D. Bertholdi de ~~Faetis~~ ~~Antonio~~ Antonio q. Folci etc. testibus et alijs.

Candussius q. Johannis de Aresia maiore suo nomine ~~et~~ in quantum interesset et nomine et vice heredum q. Bernardi de Aresia maiore, quos promiserunt cum effectu facere consentire ad hec obligans omnia bona sua et Johannes q. Iacobi de Coste alto fecerunt finem et remissionem, quietationem et pactum de non petendo pro se et eorum heredibus Nicolao Mathei de Civ. Austrie Camerario Comunis Civ. Austrie nomine et vice dicti Comunis recipienti de centum et quadraginta marchis denariorum novorum aquilegensis monete, eisdem et dicto q. Bernardo in diversis vicibus datis et solutis, prout dixerunt et expresse confessi fuerunt, pro parte seu nomine et vice Comunis Civitatis predicte, pro constructione et edifficatione Strate Canalis Natissie per eosdem Canducium et q. Bernardum per dictum et ipsum Johannem facte et edifficate iuxta formam pactorum contentorum quodam instrumento scripto manu mei Johannis notarii sub anno domini MCCCLXXIV die . . . . , promittentes dicti Canducius et Johannes per se et eorum heredes cum obligatione etc. eidem Nicolao nomine et vice ipsius Comunis Civitatis eiusque successorum stipulanti dictam finem etc. habere firmam et ratam et non contrafacere etc. sub pena dupli eius de quo et [illegible] premissis questio moveretur etc. qua ea soluta vel non etc. – –

Not. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

tuno [illegible]
fue[illegible]
tat[illegible]
sed[illegible]
pal[illegible]
pre[illegible]
fra[illegible]
ka[illegible]
a [illegible]
a [illegible]
up[illegible]
la[illegible]
u[illegible]
Ut[illegible]
[illegible]

1375. 24 Luglio

Permuta di sedimi nel castello di Savorgnano fatta tra i nobili consorti di quello.

Anno domini MCCCLXXV. ind. XIII die XXIV Julii. Ad tale pactum et concordium fuerunt d. Paganus de Savorgnano ex una parte et d. q. d. Fulcherii et Antonius eius nepos ambo heredes dicti d. Fulcherii ex altera parte occasione unius sediminis positi in dicto castro Savorgnani inter duo palatia videlicet inter palatium dicti d. Pagani et predictorum Doimi et Antonii stabulorum, in quibus predicti D et Antonius tenent equos suos, de pleno amore et concordia predicti Doimus et Antonius fuerunt contenti quod dictus d. Paganus deberet habere supradictam sedimen iuxta murum positum iuxta dictum sedimen a latere inferiori, iuxta alium sedimen positum iuxta murum castellanum a latere anteriori burgi et montem, quantum durat murum castellanum usque ad runchum vocatum Zocco del pasco. Salvo quod d. Paganus non possit laborare in palatium predictorum (sic) D. et Antonii per unum passum comunis ut continetur in una charta facta manu Nicolai q. M.i Gregorii de Utino notarii et dictum passum comunis debeat esse comunis inter ipsos Dominos Paganum, et Antonium.

Paulinus de Civitate notarius.

Da copia nell' Arch. Savorgnano. Busta 159

1395, 5 Agosto. S. Daniele. Convenzione con un maestro tor-
per lavori nel Castello di Ragogna nella parte del
Cav. Simone di detto luogo

MCCCLXXXV, ind. XIII, die V mensis Augusti, presentibus nobilibus
viris Dominicus [illegible] de S. Daniele q. D. Coradelle, Johanne [illegible]
q. Gabrii de Civitate Austrie, Corrado de S. Daniele, Nicolao filio D.
Guigelmi et Odorico Rossitto de S. Daniele fratre presbiteri D.
Johannis plebani S. Danielis testibus et aliis pluribus fidedignis.
Hoc est pactum firmatum et factum inter D. Leonardum q. D. Nichelli
Prandutii de Ragonea procuratorem et procuratorio nomine nobi=
lis Militis D. Simonis de Ragonea ex parte una et Magistrum Lis=
sium filium Uliani de S. Daniele ex parte altera. Primo namque ipse
Magister Lissius per se etc. stetit et promisit ac se obligavit omnibus
suis sumptibus et expensis debere cohoperire turrim ipsius D. Simo=
nis cum tegulis et cuppis et eam de omni lignamine necessario [illegible] ad
tectum quam ad armaturam diligenter armare et aptare et totum
lignamen quod defficeret in dicto opere construendo [illegible]
misit emere et recuperare in ponendo bonum et sanum totum lignamen,
quod nunc poterit in dicto turri reperire et ut dictum est quidquid
defficiet promisit suis expensis recuperare et emere.
Item per similem modum promisit et stetit omnibus suis expensis elle=
vare lindam et eam ad pristinum statum reducere et aptare et forti=
ficare de omni bono necessario lignamine et cohoperire [illegible] cum scan=
dolis ubicumque fuerit necessarium et cum modo glavis necessariis
in muro infigere.
Item simili modo promisit aptare bertonescam palacii, que est usque
domum Nassii et eam fortificare de omni necessario opere.

Item similimodo promisit aptare tectum tam de supra quam de subtus et fortificare de omni necessario lignamine lo ... videlicet scale prope caniparn.

Item similimodo promisit cohoperire coquinam.

Item similimodo promisit cohoperire ipsam domum in angulo usque Petrum ladam.

Item similimodo promisit renovare armaturam dicte domus ... portam usque pontem et eam diligenter de omni necessario lignamine fortificare:

Que omnia promisit bona fide usque ad proximum futurum festum Nativitatis D. N. complere et completo opere stetit in dicto ma gistri Pauli de Glemona si bene factum erit et quidquid defficiet promisit complere et hoc pro precio marcarum XXII denariorum nove rum aquilegensis monete. Nunc quidem ipse Magister Lissius confessus fuit se habuisse supra ipso precio a dicto D. Leonardo dante pro ipso D. Simone ducatos XXXII in auro et residuum debeat habere finito opere Pro quibus omnibus attendendis etc. D. Hector testis predictus pro dicto Lissio se fideiussorem constituit et pro dicto D. Simone, tali modo, quod si ipse Lissius, quod absit, moriretur et non serviverit, quod receperit, quod ipse et eius heredes reddere teneantur quod receperit ultra opus factum. Que omnia promisit complere et attendere ut dictum est in pena librarum quinquaginta etc..

Actum in S. Daniele supra plathea.

Da Giovanni q. Aliuo notajo di Maniago. Arch. Not. Udine.

1375, 8 Agosto — Ragogna. Quitanza dei Nobili di Ragogna, meno D. Nicolò Zopo, de' danni ricevuti dalle genti della Chiesa d'Aquileja, essendo loro stati soddisfatti come dai patti da cui fatto con Francesco di Savorgnano Vicedomino del Patriarcato.

A. D. MCCCLXXV, ind. XIII, die VII mensis Augusti, presentibus nobilibus viris Dominis Francisco filio D. Nicolai Zou de Ragonea, Antonio q. D. Bartoli de S. Daniele, Johanne q. D. [illegible] de Cucanea [illegible], Ridulfo q. D. Jacobi de Pinzano, Briato q. D. Briati de Monte regali nunc gastaldione Aviani, Simone q. Virgilii de S. Daniele nunc Fagagne habitante et Jacobo filio naturali dicti D. Zopi, Gemono q. D. Fantz de S. Daniele, Benardello de Utino testibus et aliis pluribus fide dignis vocatis et rogatis.

Cum Nobilis Miles D. Franciscus de Savorgnano tunc [illegible] Nobiles cuncti de Ragonea preter quam D. Zopus, ab aliis Aquilegensis Ecclesie pervenerint, prefatis Nobilibus dederit litteram cum suo sigillo sigillatam promittens in ipsam litteram quod si aliquid dampnum eis fieret, quod ipse tamquam Vicedominus Aquilegensis Ecclesie eis promittebat reficere integraliter, unde Nobiles viri Domini Simon Miles, D. Zuttus pro se et Diotesalvo nepote filio q. D. Nassinguerre, Candidus q. D. Amici pro se, Leonardus q. D. Ricarducii pro se et [illegible], Antonio et Bennaiutto filiis q. D. Grigoloni [illegible], Zaninus q. D. Nicolussi [illegible] et Habsburgus q. D. Zanei pro se quilibet ipsorum pro se et nominibus antedictis et eorum heredes fuerunt contenti, confessi, taciti et manifesti se habuisse ac integre recepisse omnem et singulam solucionem et satisfacionem dampnorum omnium eis factorum per [illegible] dicte Aquilegensis Ecclesie a prefato D. Francesco Vicedomino renunciantes omni exceptioni ei non dati, non habiti etc. Eapropter prefati omnes

Nobiles pro se et nominibus quibus supra et eorum heredes fecerunt ipsi D. Francisco Vicedomino stipulanti pro se et suis heredibus liberam finem remissionem transactionem et pactum de ulterius non petendo etc de predictis omnibus promissionibus et omnibus hiis que in dicta littera continentur, absolventesque prefati Nobiles de Ragonea ipsum D. Franciscum Vicedominum per Aquilianam stipulationem et acceptilationem etc ac volentes et mandantes ipsam litteram et omnes alias scripturas que in contrarium ipsius D. Francisci apparerent, ea esse cassa et vana etc. Quam finem remissionem et omnia et singula in hoc instrumento contenta etc promiserunt prefati Nobiles de Ragonea pro se etc perpetuo habere firma rata etc et non contrafacere etc in pena duplicius de quo peticio fieret minus solidis veronensium parvulorum. Que vero pena tociens petatur etc. Qua soluta vel non etc.

Actum in Castro Ragonee in domo ipsius D. Simonis Militis.

Giovanni q. Silino notajo di Maniago, Arch. Not. Udine.

1315-80 (circa)

[illegible] Statuto [illegible] controversie [illegible]

[illegible] 1334 [illegible] 1335 [illegible]

40

[illegible] De [illegible] multi [illegible]

[illegible] Johannes [illegible]

[illegible] quod [illegible] denariis [illegible] seu [illegible]

[illegible] xl denariorum [illegible] contrarium [illegible]

[illegible]

Dote sua, et non alibi. Item quod nullus predictorum DD.

[illegible] ella [illegible] Viris [illegible] tie [illegible] testes [illegible] Andree [illegible]

[illegible] et [illegible] maioris quoniam Statuto non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Statutum [illegible] in [illegible]

[illegible] preiuditium [illegible] alicuius [illegible], nec alicuius [illegible]

[illegible], [illegible] quod [illegible] facere [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Atensis [illegible] de Atensis [illegible]

[illegible] et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible], [illegible] et [illegible] in [illegible] campo [illegible], [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] Statuti. [illegible] [illegible] D. Gab[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] et [illegible] de Atensis [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(1). Il protocollo ove è registrato quest'atto, è mutilo e mancante dell'anno, però dall'esame delle date degli istrumenti che lo seguono, [illegible] [illegible] [illegible] stato rogato tra il 1375 ed il 1379.

1375. 8. Nov. Colloredo [Ex Apographo ...]

Accordo tra i Nobili di Colloredo e gli Nobili di Mels sul sacerdote officiante nella chiesa di S. Andrea di Mels.

Anno Dni 1375. Ind. XIII. Die 8. men. Nov. præsentibus Nobilibus Viris

141

Dnis Bartholomæo q. Dni Nicolai fratris de S.to Daniele
Paulo Bojardo q. Dni Gulielmi de Civit.e Austriæ
Nicolao q. Dni Rizardi de Castro Propeti
Bartholomæo q. Dni Nicolai de Brazzacco
Bartholomæo q. Dni Petri de Fagagna Colloreti habit.
Hosimundo q. Dni Ottoli de Susanis et
Petro q. Cesaruti de Verdozio Colloreti habit. testibus
et aliis pluribus ad hæc vocatis et rogatis

NB: Nel Diplomatario Bigotti è più copioso e completo

Nobiles Viri et Domini
Franciscus q. Dni Bernardi
Federicus q. Dni Asquini
Paulus q. Dni Ricardi pro se et Dno
Simone ejus fre pro quo...
Odoricus q. Dni Plizoi pro se et
Jacobo ejus fre ...
Odoricus q. Dni Nicolussii pro se et
Henrico ~~ejus fre~~
Johanne et
Asquino fratribus suis ... prædictis omnibus de Colloreto
ex parte una, et
Nicolaus q. Dni Duringussii pro se
Odorico
Utinurino
Mattia et
Beltrando ejus fratribus ...
Henricus q. Dni Linussii et
Federicus q. Dni Mathiæ pro se
Duringussio et
Antonio ejus fratribus ... prædictis omnibus de Mels ex
parte altera Inter se ad hanc compositionem et
pactum intervenerunt, fecerunt, et afirmarunt.
In primis quidem quod quilibet sacerdos et capellanus
officians, et beneficians in eorum Ecclesia S. Andreæ
de Mels, qui pro tempore fuerint, debeant stare sub
Dote sua, et non alibi. Item quod nullus prædictorum

DD.

DD. audeat nec possit aliquem predictorum sacerdotum qui pro tempore fuerit, in aliquo molestare, vel gravare, nec aliquid eis minuere, vel accipere de bonis eorum prebendis cujuscunque conditionis datis, legatis, et assignatis eisdem prebendis, vel legatis pro Anniversariis aliquorum dictorum DD. antecessorum fiendis per dictos Sacerdotes et Capellanos eorum.

Item si aliquis sacerdos et Capellanus . . . esset negligens . . aliquod dictorum Anniversariorum fiendorum, vel aliqua prebenda vacaret, tunc dicta Anniversaria seu Anniversarium fiant per Cambrarium dictae Ecclesiae qui pro tempore fuerint cum consilio dictorum DD. de Colloreto, et de Mels. Item quilibet Dominus Domus, a quo Domino ejusdem Sacerdotibus et Capellanis aliquid legatum et dimissum fuerit, ipse Dominus habeat proprietatem in bonis dimissis et legatis, affictandi, et disaffictandi, et si in defectu dicti Domini aliquis mansus iret in pristota, tunc ipse Dominus Domus teneatur et debeat supplere ad dictum fictum solvendum dictis sacerdotibus et Capellanis de sua caniparia bonis suis. Item si aliquis mansus sive bonum dictorum sacerdotum eisdem legatis et dimissis non solveret fictum consuetum integre, tunc ipse Dominus Domus, a qua Domo mansus sive bonum descendit, et habet proprietatem in dictis Mansis, sive bonis, teneatur et debeat supplere de caniparia sua in suis bonis integre.

Item ad ponendum et deponendum Sacerdotem et Capellanum, seu sacerdotes et Capellanos in dicta eorum Ecclesia et Capella S. Andreae de Mels, debeant esse simul ad ponendum et affirmandum sacerdotem sive Capellanum in dicta eorum Ecclesia S. Andreae de Mels, et ubi plures voces erunt, sic debeant fieri . . . . . Actum in Colloreto sub Domo Communis. Et ego Jo. q. Magistri Laurentii de Utino Impli auct. Nots.

(1) 1375-79. 20 novembre. Attimis

42

Il nob. Durazzo di Attems protesta contro uno Statuto fatto dal Comune di Attems e dal Gastaldo di Tricesimo contro i giuocatori ai dadi.

Giovanni q. Guglielmo di Cividale notajo, Arch. Not. di Udine.

A. D.... ind...., die dominico xx mensis novembris in Centa de Atems sub lozia Comunis, presentibus Dominis Asquino D. Hermanni, Jacobo et Bartholomeo fratribus q. D. Franciscutti, Varnerio D. Philippi omnibus de Atens, Vorlio q. Nicolai de Sophumbergo habitante in Partistagno, Nicolao q. Antonii de Civ. Austria testibus et aliis pluribus in multitudine copiosa.

Coram D. Johanne q. D. Morandi de Castellerio Gastaldio in Tricesimo et in plena Vicinantia hominum de Atens ibidem ad sonum campane ut moris est solempniter congregata, nobilis vir D. Duratius q. D. Duringusii de Atens personaliter constitutus proposuit dicens, quod ad eius notitiam est deventum quod ipse D. Johannes Gastaldio una cum quibusdam hominibus Ville de Atens velit facere unum Statutum quod nemo audeat taxillari seu ludere cum taxillis pro denariis, seu pro vino, seu pro alia re in nocte in canipa aliqua, nec in domibus seu alibi in villa seu centa de Atens in pena XL denariorum pro quolibet et pro qualibet vice: unde cum huiusmodi Statutum si fieret, sit contra ius et consuetudinem et iurisdictionem Nobilium de Atens, protestatus fuit idem D. Duratius pro se et suis masariis quod huic Statuto non consentiebat nec intendebat consentire nec deberet huiusmodi Statutum esse in suum aliquod preiuditium nec alicuius sui masarii, nec alicuius sui familiaris, dicens quod intendit facere vendi vinum in sua canipa et in domo sua in centa de Atens et in Villa de Atens ubi magis voluerit, in nocte et die, sicut est hactenus usitatum, protestans quod si aliquis in nocte luderet ad taxillos seu alium ludum pro denariis vel pro vino et pro aliqua re in sua canipa vel domo, non incurrat penam dicti Statuti. Quibus sic auditis D. Gastaldio predictus dixit protestando, quod intendebat in quantum in eo erat quod ius Aquilegensis Ecclesie et ius Dominorum de Atens sit semper salvum, de quibus rogatus scripsi instrumentum etc.

(1) Il protocollo ove è registrato quest'atto, è mutilo e mancante dell'anno, però dall'esame di esso e degli altri istrumenti che lo seguono, desumesi essere stato rogato tra il 1375 ed il 1379.

Dall'opuscolo - Statuti di Attimis a cura di Vinc° Joppi - Udine Kitz. 1879

[illegible]

dou[illegible]

q. 2[illegible]

on[illegible]

nor[illegible]

[illegible]

[illegible]

in[illegible]

non[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de[illegible]

[illegible]

me[illegible]

[illegible]

1376 23 gennaio ... [illegible] ... [illegible]
[illegible]
[illegible]

Giovanni q. Guglielmo not. Arch. not. Udine

A. D. 1376, ind. XIV, die XXIII januarii, in Civ. Austria sub domo Comunis, presentibus DD. Jacobo q. D. Leonardi de [illegible], Rodulpho q. D. Johannis de Portis, Jacobo q. Bernardi, [illegible] q. Jacobi [illegible] omnibus habitis in Civ. Austrie, Johanne notario q. [illegible] notarii de Utino testibus et aliis.

[illegible] Petrus [illegible] q. Johannis et Stephanus q. [illegible] utrique de Stayn [illegible] promiserunt iurantes ad sancta Dei evangelia [illegible] prestito iuramento eorum nomine et nomine et vice Vandili de Stayn et quorumcumque [illegible] suorum in manibus providi viri D. Jacobi q. Hermanni de Civitate Austrie tamquam Provisoris Terre [illegible] stipulantis et recipientis nomine et vice omnium et singulorum quorum interest seu interesse poterit et posset quomodolibet in futurum [illegible] investitionis seu intromissionis noviter fate ad instantiam Nicolai Petiz, becarii de Civitate, seu quorumcumque civium [illegible] [illegible] Civitatis Austrie et Utini de decem et octo [illegible] [illegible] ipsorum Petri et Stephani et Vandili et [illegible] [illegible] seu occasione damnorum, interesse et expensarum

que et que ipsi habuerint usque quandolibet substinuerint seu occasione quorumcunque dependentium a premissis bellis seu eorum occasione, nullam faciant per se nec per aliquam interpositam in iuriam vel offensam, molestiam nec gueriam in personas seu bona ipsius Nicolai Pesig, nec aliquorum hominum de Civ. Austria seu de Utino seu aliquorum quorumcunque subditorum Dni Patriarche Aquilegensis et Ecclesie Aquilegensis. Insuper per sacramentum suum promiserunt efficaciter procurare et bona fide quod pro parte D. Hermani Comitis Cilie etc et pro parte Iudicis, Iuratorum et Comunitatis de Stayn et pro parte ipsius Vandili litere munite sigillo ipsius D. Hermani Comitis Cilie etc et Comunitatis de Stayn usque ad mediam quadragesimam proximam venturam dabuntur, mittentur et presentabuntur Comuni et Consilio Terre Civ. Austrie, finis et absolutionis et quietationis de ipsis arrestatione, sequestratione bellis et damnis et expensis in favorem ipsius Nicolai Pesigs et omnium et singulorum subditorum Dni Patriarche Aquilegensis Ecclesie, obligantesque se omnia bona sua etc. –

1346, 10 magg. [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] alcuna persona.

Giovanni q. Guglielmo not. di Civ. [illegible] [illegible] [illegible]

. A. D. 1346, ind. XIV die veneris XVI mensis maij, in Civ. Austria, super
platea publica apud domum Comunis, presentibus DD. Johanne de [illegible]
grano gastaldione Civ. Austrie, Rodulpho de [illegible], Ottacho q. D. Nicolai,
Jacobo q. Hermanni, Francischo [illegible] q. Sandri, Federico q. Stephani Balden-
tini omnibus habitantibus in Civ. Austria, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] copiosa.

Mathia preco comunis Civ. Austrie ex parte Rev.mi in Christo Pa-
tris et D.D. Marquardi Dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimi
Patriarche et ex parte Dominorum Johannis de [illegible] grano
Gastaldionis Civ. Austrie, Provisorum et Consilii Civ. Austrie predict.
alta voce preconia proclamavit quatenus sub obtentu gratie pre-
fati Dni Patriarche et sub pena quam idem Dominus noster Pa-
triarcha cum suo Consilio cuilibet contrafacienti imponere voluerit,
aliquis terrigena, habitator seu vicinus Terre Civitatis predicte non
debeat equitare extra Civ. Austriam predictam causa offendendi
aliquam personam in Patria Forijulij vel extra Patriam. —

Item die eodem, in Civ. predicta supra platea mercati Civitatis predicte
presentibus etc. Mathia preco predictus audito a platea de prope
domum Comunis recedens a [illegible] voce preconia ibidem supra platea mercati
proclamavit in omnibus et per omnia prout supra. ═══

A.D. [illegible]

Johan[illegible]

[illegible]

uff[illegible]

tiens [illegible]

gaft[illegible]

mon[illegible]

p[illegible]

1376 5 giugno. Fagagna. Rifiuto di conchiudere tregua Andrea di Fagagna.

A.D. MCCCLXXVI. ind. XIV. die V intrante Junio In burgo Faganee prope ecclesiam Johannis, presentibus ser Tustiro et Meynardo q. d. Firtti de Faganea testibus et aliis

Philippus q. d. Nicolai de Faganea vicegastaldio Faganee dicens Culussius q. ser Naussii de Faganea quod faciat trevas Jacobo filio Gardrussi. Ad hec dictus Culussius dicens quod ipse non vult sibi facere trevas quod ipse non sit (sic) quod sit vicegastaldio prout dictus Philippus sibi mandavit quod faciat trevas in pena unius marche et noluit facere. Post sibi mandavit in pena librarum L et ipse noluit facere, post sibi mandavit in pena centum librarum et iterum recusavit.

Not. Giovanni di Moruzzo. Arch. notar. Udine.

1376 - 8 Giugno - Cicconico - Compromesso in arbitri e loro sentenza nelle questioni per pascoli fra le Ville di Cicconico e dei Signori di Villalta da una parte e la Villa di Blessano.

46

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo septuagesimo sexto, inditione quartadecima, die octavo intrante Junio. In villa de Zuchunico in platea ipsius Ville, presentibus ser Tuotero de Faganea q. d. Rodulfi de Buya, Blasuto q. Philippi, Jacobo et Bonassio fratribus q. Martini et Tomado q. Albrici omnibus de Faganea testibus et aliis pluribus.

Convenientibus in unum hominibus et personis Ville de Zuchunico de mandato preconis et ad sonum campane et more solito congregatis pro vicinantia facienda, videlicet Michaele q. Pidussi Potestate ipsius Ville de Zuchunico et Leonardo de Puteo et Nicolao q. Marchi Juratis ipsius Ville, dominorum Lursii, Odorlici et Hendriucii fratrum de Villalta et vice et nomine ipsorum tamquam ius et girium in dicta Villa habentium et Miano q. Vidussi, Cilio q. Francisci, Leonardo q. Sabadini, Tonio q. Come, Dominico et Girussio, Bartulo q. Dusse, Sabadino q. Come, Marcucio q. Morassi, Calussio q. Jacobi, Vidussio q. Nicolai, Vercio Francisco q. Dominici, Guicardo q. Driucii, Johanne q. Artici, Philippo q. Jacobi, Stephano, Francisco q. Martini, Mucio q. Jacobi et Candido q. Pizuluti et Philippo de Puteo et aliis viciniis quampluribus dicte Ville de Zuchunico, omnes predicti Potestas, Jurati ipsius Ville et dicti homines et Comune omnimodo, iure et forma quibus melius efficacius atque potest fecerunt, constituerunt etc. suos et dictorum hominum et Comunis Martinum q. Johannis de Ronchis, Nicolaum q. Miussi, Dreca q. Simonis et Minicum q. Come et Simonem q. Drege et Nicolaum q. Driucii ibi presentes etc. suos certos nuncios et veros syndicos, actores, procuratores etc. in omni lite et questione quam vel quas homines et Comune de Blessano movent seu movere intendunt etc. hominibus et Comuni de Blessano occasione predictorum dictorum hominum et Comunis de Zuchunico occasione pignorationis quod predicti homines de Zuchunico fecerunt supra pratis vacuis eorum dictis hominibus de Blessano et occasione quod dicti homines de Blessano supra pratis vacuis et dictorum hominum de Zuchunico dum sunt segatis usque ad S. Floryanum et ipsi de Zuchunico recusant ac occasione quacumque seu causa dependentibus ex predictis pratis ac pignoribus et generaliter in omnibus aliis et singulis casibus, litibus et questionibus etc. coram reverendo in

in Christo patre et DD. Marquardo dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha quam quolibet eius Vicario et ad agendum, defendendum, petendum etc. etc.

Item die VIII mensis Junii. In domo Comunis de Villalta, presentibus nobilibus viris DD. Luysio, Odorlico et Indriuccio q. d. Meynardi de Villalta, Tomado dicto Tuotiro de Faganea, q. d. Rodulfi de Buya, Bartoloto de Basalgutta, Niclao q. Francisci, Niclao dicto Ferro q. Dominici, Artusico q. Dominici et Matia q. Johannis omnibus de Martignaco, Odorlico Sartore et Corrado q. Rodulfi de Faganea ambobus de Villalta testibus et aliis pluribus.

Martinus q. Johannis de Ronchis, Niclaus q. Mussi, Drea q. Simonis et Minicus q. Come et Simon q. Endree et Niclaus q. Hendriuccii procuratores et sindici, homines et Comune de Zuchanico pro se ipsis et aliis de Zuchanico ad quos spectat, pro quibus promiserunt de rati habitione, tamquam sindici et procuratores dictorum hominum et tocius Comunitatis de Zuchanico et de voluntate et consensu dominorum predictorum de Villalta et testium predictorum tamquam ius, dominium et giritum eorum de Zuchanico et eius pertinenciis ex parte una et Pizulus q. Tomadi et Stephanus filius Petri Faoni de Blesano tamquam sindici et procuratores hominum et Comunis de Blesano prout de sindicatu etc. constat in publico instrumento scripto manu mei Johannis notarii infrascripti sub dictis millesimo et indicione, die vero XXVI mensis Madii ex parte altera, eorum proprio nomine et nominibus vice et nomine omnium et singulorum hominum et Comunis de Blesano et promiserunt de rati habitione, de omni lite et questione que vertitur inter ipsas partes seu verti et esse potest nomine et occasione pratorum predictorum hominum et Comunis de Zuchanico, sitorum et positorum infra confines de Zuchanico et de Blesano, in quibus pratis iidem de Blesano asserunt se ius pasculandi habere cum suis animalibus quando prata sunt segata et vacua usque ad s. Florganum, ut antiquitus erat per eos usatum et ipsi de Zuchanico asserunt quod ipsi de Blesano non habent ius pasculandi in eorum pratis vaccis sed continue sunt impignorati. Prefati sindici et procuratores

de Zuchunico in d. Tuoterum de Faganea et iidem de Blesano in Tomasium q. Bere
de ~~Blesano~~ Villalta et si in deffiniendo concordes esse non possent pro comuni amico in me Iohan-
nem notarium infrascriptum tamquam in arbitros, arbitratores et amicabiles composi-
tores comuniter et concorditer compromiserunt, dantes quoque dicte partes suis et nominibus
quibus supra eisdem arbitris plenam et liberam potestatem et auctoritatem arbi-
trandi, sentenciandi etc. in predictis et circha predicta etc. promittentes dicte par-
tes etc. corporali prestito sacramento michi Notario firmum, ratum et gratum
perpetuo tenere etc. omne et totum et quidquid per ipsos arbitros vel duos eorum
sentenciatum etc. fuerit in premissis etc. sub pena centum librarum veronensium
parvulorum, cuius pene medietas cedat ipsis arbitris, alia medietas parti sentenciam ob-
servanti pro parte que illud infringerit persolvenda et qua soluta vel non etc.

Item die loco et in presencia dictorum testium et mei Notarii et aliorum. In Christi
nomine amen. Nos Tomadus dictus Tuoterus de Faganea et Tomasius q. Bere de Vil-
lalta arbitri et arbitratores et amicabiles compositores litis et questionis vertentis
inter Martinum q. Iohannis de Ronchis, Nicolaum q. Miussi, Dream q. Simonis et
Minicum q. Came et Simonutum q. Dree et Nicolaum q. Dricii sindicos et procuratores
hominum et Comunis de Zuchunico ex parte una et Pizulum q. Tomasini et
Stephanum filium Petri de Blesano procuratores et sindicos hominum et Comunis de
Blesano ex parte altera, occasione pratorum predictorum hominum et Comunitatis
de Zuchunico positorum infra Zuchunicum et Blesanum, in quibus pratis ii-
dem de Blesano cum eorum animalibus se ius pasculandi habere in eisdem quando
sunt prati segati usque ad S. Florianum asserunt, visis, auditis et examinatis
iuribus et allegacionibus utriusque partis que dicere et producere voluerunt ac supra
his deliberacione habita diligenti et auctoritate arbitraria nobis in hac parte
concessa, Christi nomine invocato de cuius vultu recta procedunt iudicia sen-
tenciamus, arbitramus et mandamus quod incipiendo quod homines et Comune de Zuchunico

vel aliquis ipsorum segaverit prata seu prati ipsorum de Zuchunico vel ipsorum
aliquis, quod tunc quod prati vel aliquis ipsorum sunt segati, pro gratia speciali in perpetuo duratura quod
quod ipsi homines et Comune de Blesano possint et valeant pascalare cum eorum
animalibus in dictis pratis vel aliquo ipsorum, excepto porcis seu porcas (sic) et hoc
de die segationis et pratis vacuis usque ad diem festum SS. Jacobi et Philippi
primo die mensis Madii et hoc per totum diem, salvo si remanserit in dictis pratis
vel aliquo ipsorum aliquam medam feni et predictos homines de Blesano vel aliquis ipso=
rum cum eorum animalibus vel aliis modis fecisset dampnum, quod tunc teneantur
satisfacere dampnum cui vel quibus personis de Zuchunico habuerint et solvere
moltam consuetam et de dicto die SS. Jacobi et Philippi omnia et singula prata dicto=
rum hominum de Zuchunico si sint et esse debeant imbanditi usque ad diem sega=
tionis pratorum predictorum et hoc sit perpetualiter.

Item sentenciamus, volumus et arbitramus atque mandamus, quod predicti homines et Co=
mune de Blesano annuatim perpetualiter pro pratis et pasuis predictis teneantur
et debeant dare et solvere dictis dominis Luysio, Odorlico et Endriuccio fratribus
de Villalta vel alicui ipsorum et eorum heredibus nomine fictus perpetualiter in
die S. Jacobi et Philippi primo die mensis Madii denarios centum et quatuor aqui=
legenses et viginti libras casei vel octo diebus post et de predictis denariis prefati domini
Luysios, Odorlicus et Endriuccius et eorum heredes annuatim teneantur per eos receptos vel
aliquis ipsorum, ea pecunia recepta, dare et solvere ad fabricam Ecclesie Sanctorum
Cosme et Damiani de Zuchunico denarios XXIV aquilegenses.

Item volumus, sentenciamus, arbitramus et mandamus si aliquo tempore in dicto termino vel
ante, prefati homines et Comune de Blesano non dedissent et solvissent pecuniam et
caseos, quod tunc tempore sint caduta (sic) omnia eorum iura et in perpetuum
in predictis pratis pascalare non possint nec debeant et non amplius habeant aliquod
ius supra predictis pratis.

Que quidem omnia et singula suprascripta precipimus ab eisdem partibus sub pena

centum librarum veronensium parvulorum in compromisso apposita per partem non observantem, premissa tociens persolvenda, tociens committetur in in ipsum firmiter et inviolabiliter observari et pena soluta vel non, presens nichilominus laudum et sentencia et omnia in eo contenta obtineant plenum robur. Qua sic lata sentencia in eodem statu partes predicte, sindici et procuratores sindicariis nominibus antedictis, ibidem probaverunt et ratificaverunt, laudaverunt in omnibus et per omnia. Lecta et lata et sentenciata et pronunciata fuit sentencia antedicta per arbitros suprascriptos.

Not. Giovanni di Moruzzo Arch. not. Udine.

1376. 12 giugno. Friedis. Dono di una parte di bura nella
Contrada di Bertiolo

Gabriele q. Bortolotto not. di Fried. Arch. Not.

Anno 1376. ind. 14. die 12 junii. In Fozedis sub tilio in platea parva Comunis, presentibus D. Matthiussio filio nob. viri dom. D. Varnerii de Cucharea et testibus et aliis.

Herasma uxor q. Culote de Bratiulo pro bonis serviciis iam habitis et receptis et quibus sperat habere a Ven. viro D. Presb. Baptista Plebano Flambri nunc cessit donavit transtulit ac mandavit eidem Presb. Bapt. ... unam suam partem unius bure que ei tangit pro parte que iacet in contrata ville de Bratiulo et omnem actionem, rationem, utilem, directam que supradicta Herasma habeat in predicta bura cuius hii sunt confines, ab una parte possessionem Nicholussii Macharoni de dicta villa Bratiuli a secunda parte possessionem Bernardi Marochi de dicta villa, ~~Menigus Decani et si meliores~~ a tercia parte possessionem Menigus Decani et si meliores forent confines, ad habendum tenendum quantum ad predictum ius omne sibi datum est et etiam partem tocius domini[?] comunis que est in in manso Culote que nunc regitur per uxorem et repotem Cum omni melioramento.

1376. 19 de decembre. Aquileja. Giberto Vescovo di Parenzo Vic. in Pont. del Patr. Marquardo, conferisce la tonsura a due Chierici.

48 Pietro de Loca di Reggio, notajo in Udine. arch. Not. Udine.

MCCCLXXVI ind 15. die sabbati quatuor temporum XVIIII mensis septembris. Actum Aquilegie in loco Capituli Aquilegensis presentibus Ven.bus viris D. Hermanno de Murucio Canonico, Presb.is Johanne de Verona et Zanino de Venetiis mansionariis Aquil.is Ecclesie testibus et aliis.

Reverendus Pater D. Frater Gibertus Dei gratia Episcopus Parentinus Rev.mi in Christo Patris et D. D. Marquardi Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarche in Pontificalibus Vicarius Generalis, Mattheo filio Nicolussii notarii de Utino q. Jacobi de Samerdencha Aquil. Dioc. de legitimo matrimonio nato in forte maiori desideranti ascribi militie clericali, primam contulit tonsuram secundum S. Romane Ecclesie formam. Item primam tonsuram contulit Andree filio Presb. Nicolai de Cavatio vigore dispensationis manu mei Petri notarii scripte etc eidem. Ep. Episcopo fide facta de eadem. —

1376. 23 ottobre. Udine. Lettera del Patr. d'Aq. Marquardo al Clero che non aveva contribuito alla tassa imposta per le ambascerie da spedirsi al Re d'Ungheria ed alla Repubb. di Venezia e pene contro gli stessi.

49 Ermanno fu Nicolò notajo di Udine, Arch. not. Udine

Marquardus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha, Universis et singulis ... Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archipresbiteris, Plebanis, Presbiteris, Vicariis, ceterisque ecclesiarum rectoribus et ministris in Civitate et dioc. Aquilegensi constitutis ad quos presentes pervenerint, salutem in Domino.

Ad vestram et cuiuslibet vestrum noticiam deducimus per presentes quod nos pro certis rationabilibus et oportunis causis pro ecclesia et Patria Fori Julii nostrarum, subditorumque nostrorum bono statu et tranquillitate Sacratissimum Dominum Regem Ungarie et Dominium Venetorum nostros solemnes destinavimus ambaxiatores et pro predictis ambaxiatis et negotiis exequendis de voluntate et deliberatione existentium tunc penes nos pro clero nostro, pro oneribus et expensis dictarum ambaxiatarum rationabiliter [illegible] supportandis congruum et honestum fuit, Vos universos et singulos contribuere ad expensas et onera antedicta sub excommunicationis sententia in vos et vestrum quemlibet in termino alias assignato et elapso non solventes suas partes [illegible] ratas dictarum expensarum per alias nostras literas vobis. . .

Nonnulli Plebani et Clerici prefati nostre Diocesis quorum nomina inferius sunt descripta in termino per nos . vobis et ipsis competenti assignato et iam elapso ratam eos et quemlibet ipsorum contingentem Marquardo plebano Glemone et Canonico Utinensi in Utino Collectori per nos ad hoc in premissis specialiter deputato solvere minime procuraverunt. Ideo ne prefati non solventes quorum nomina ut profertur inferius sunt descripta de eorum pertinentia valeant gloriari. Vobis omnibus et singulis tenore presentium committimus et sub excommunicationis pena districte precipiendo mandamus quatenus in Ecclesiis vestris infra missarum solemnia dum ibidem maior aderit populi multitudo singulis diebus dominicis et festivis, campanis pulsatis et candelis accensis et demum

extinctis ut manifestum, prefatos non solventes excommunicatos publice nuntientur tamdiu donec corde contrito ad ecclesie et nostra mandata redierint humilliter petituri ac ratam de premissis expensis eos tangentem prefato Collectori nostro assignaverint cum effectu et a nobis seu nostro in spiritualibus Vicario vel ab eodem Collectori cui in premissis absolvendi prebuimus plenariam potestatem absolutionis beneficium meruerint obtinere. Mandamus insuper ut cum presentes unum vestrum fuerit presentatum ipsas earum latori restituatur illesas ut eas aliis valeat presentare. Has autem litteras nostri Sigillum impressione munitas ad cautelam decimas registrari; de quorum presentatione relationi latori earum nostri iurati nuntii dabimus plenam fidem.

Data in Castro nostro Serpenbech XXIII octubris, Anno Domini MCCCLXXVI. ind. XIII. —

Nomina vero dictorum Plebanorum et Clericorum non solventium sunt hec, videlicet:

Plebanus Quadrubii; Clericus Variani; Plebanus Mosse; Plebanus Lucinii; Plebanus Saculi; Plebanus S. Pauli; Plebanus Campe; Plebanus Medune; Plebanus Enemoncii; Plebanus de Legio et Clericus Flambri

1377, 23 Febbrajo. Cividale. I PP. Predicatori di Cividale chiedono un'inchiesta a quel Comune per l'esposizione di un bambino fatta presso il Monastero della Cella di Cividale

57

A. D. MCCCLXXVII, ind. XV, die XXIII mensis februarii, in Civitate Austrie supra domum Consilii Civ. Austrie predicte, presentibus D. Rodulpho q. D. Johannis de Portis, Jacobo q. Hermanni, Jacobo q. D. Leonardi Ribis testibus et aliis pluribus. Coram sapientibus viris DD. Johanne q. D. Nicolai de Savorgnano in Castaldione, Ottacho q. D. Nicolai, Odalrico q. D. Gregorii Provisoribus et coram pleno Consilio Terre Civitatis Austrie ibidem ad sonum campane ut moris est solemniter congregatis, personaliter constituti venerabiles et religiosi viri frater Odoricus de Bricinico sacre pagine magister et frater Nicolaus de Mugnaco, frater Johannes de Romano lector et frater Albertus de Goricia Ordinis predicatorum S. Dominici Civitatis Austrie pro eorum nomine et vice fratrum ordinis et conventus S. Dominici Civ. Austrie et pro monialibus et monasterio S. Marie de la Cella in pertinentiis Civ. Austrie rogaverunt DD. Johannem de Savorgnano Gastaldionem, Provisores et Consilium Civ. Austrie, quatenus diligenter inquirere debeant unde processit quidam infans nuper positus clandestine apud monasterium S. Marie de la Cella sub actu vituperii monialium dicti monasterii, que semper fuerunt et sunt religiose et honeste et per ipsos, inquisito de ipso infante, restituere dictis monasterio et monialibus eisdem debitam famam suam, protestantes supradicti fratres pro eis et pro toto Conventu et ordine S. Dominici, quod hoc a supradictis DD. Gastaldione, Provisoribus et Consilio non petunt ut fiat huiusmodi inquisitio ad hoc quod aliqua pena pecuniaria vel corporea seu membralis imponatur alicui persone, sed solum ut debita fama restituatur antescriptis dominabus monialibus et monasterio, rogantes me notarium ut instrumentum scriberem prout scripsi:

Dagli atti di Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale. Bibl. Civ. Udine.

1377, 15 giugno. Maniago. Il Com. di Maniago concede a quei di Tesis di pascolare e segare per quest'anno nei prati fino a Trivianana?.

MCCCLXXVII, ind. XV, die XV mensis Junii presentibus Odorico [illegible] de Basalgella, Matheo q. Barzano et Nicolao q. [illegible] dicti loci testibus et aliis.

Sedentibus ad regulam pro iure reddendo Galvano q. D. Nicolai Potestate Maniaci cum suis Juratis et omnibus hominibus Ville predicte ad sonum campane more solito congregatis ad vicinantiam, concessum fuit de gratia speciali Martino de Tesis massario D. Nicholli et Johanni Mintusii nunciis ut dicebatur hominum et eorum vicinorum de Tesis specialiter ad hec missis, quod per annum presentem possint et valeant de gratia speciali usque ad Trivianam secare et pasculare sine preiudicio hominum Maniaci et Tesarum.

Qui vero nuncii predicti regratiantes ipsam gratiam a prefatis Potestate et hominibus Maniaci acceperunt et acceptaverunt etc.

Actum Maniaci sub domo comunis.

Gio. q. Ailino di Maniago notajo. Arch. Not. Udine.

52

1377, 16 Agosto. Maniago. Intimazione a G. [illegible] di mandare gli ordini per formare [illegible] dei custodi del Castello di Maniago.

MCCCLXXVII, ind. XV, die XVI mensis Augusti, presentibus Johanne Folie, Paysan et Guecelone fratribus, Johannuti et aliis.
D. Gaspardus q. D. Galvani de Maniaco requisitus per maiorem partem Vicinorum Maniaci quod debeat imponere scriptas custodie Castri prout in primo fuit electus et deputatus per Vicinos ad hoc custodes possint pervenire ad solutionem sui salarii a [illegible].
Actum Maniaci sub domo Comunis.

Gio. q. Alino not. di Maniago Arch. Not. Udine

1377, 21 Agosto Cividale. Patti fra i Signori di Manzano per la paga del custode della porta del Castello.

A. D. MCCCLXXVII, ind. XV, die XXI mensis augusti; in Civitate Austrie in curia domorum habitationis ser. Ottacii q. D. Nicolai Mantini de Civ. Austria predicte, presentibus q. ... ser Ottacio, Jacobo q. D. Leonardi Ricchi, Antonio q. Francisci pelliparii omnibus de dicta Civitate ... in Civ. Austria predicta testibus et aliis.

Nobiles viri D. Varnerius q. D. Francisci de Manzano ex parte una et ser Federicus q. D. Detemarii de Manzano predicto suo et nomine ac vice Pretagne sui fratris quondam antescripti D. Detemarii quem promisit omnibus in hoc instrumento contentis cum effectu facere consentire ex parte altera, ad huiusmodi pactum et conventionem inter se solemniter pervenerunt scilicet quod idem D. Varnerius suique heredes pro turri sibi alias data et permutata, sita in Manzano que fuit q. D. Detemarii supradicti sicut de huiusmodi datione et permutatione continetur dispositum quodam instrumento scripto manu mei Johannis notarii ... anno domini ... . (sic) debeat et teneatur solvere terciam partem expensarum pro portaria a die qua sibi data et permutata fuit ipsa turris et nichilominus in antea solvere debeat ipsam terciam partem portarie de eo quod antescriptus q. D. Detemarius pro ipsa portaria solvere tenebatur et solebat tempore quo vivebat et idem ser Federicus solvere debeat deinceps ut supra nomine alias duas partes expensarum pro ipsa portaria de eo quod idem q. D. Detemarius solebat solvere pro sua parte loci de Manzano predicta portaria et de duabus quibus partibus de toto eo quod idem q. D. Detemarius solvere solebat pro portaria non solutis a die qua facta fuit permutatio de ipsa turri usque ad nunc prefatus ser Federicus cum portario debeat esse concors. Que omnia et singula in hoc instrumento contenta dicti D. Varnerius et Federicus per eos et eorum heredes hinc inde solemnibus stipulationibus intervenientibus

perpetuo firma rata et grata habere tenere adimplere et observare promiserunt, obligantes ad hoc hinc inde omnia eorum bona mobilia et imobilia, presentia et futura cum refectione omnium damnorum interesse et expensarum litis et extra hinc inde refectione; sub pena dupli eius de quo ex premissis aliquo tempore questio moveretur, minus quinque soldis veronensium parvulorum solemni stipulatione premissa hinc inde, qua soluta vel non presens tamen instrumentum in omnibus et per omnia semper obtineat plenum robur etc.

Dagli atti di Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale, Bibl. Civ. di Udine.

1377, 1 ottobre Aquileja. Investitura feudale data ai Signori di Prampergo dal Marquardo Patr. d'Aquileja e nota de' Castelli e beni infeudati. 511

Dai Processi in atti del notajo di Udine Aluise a Cortivo Arch. Not. di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXVII, indictione XV, die primo octobris, Aquilegie in patriarchali palatio presentibus venerabilibus et sapientibus viris Dominis Georgio de Tortis de Papia Aquilegensis et Otthobono de Coneta Civitatensis Ecclesiarum Decanis, Odorico de Ragonea et Thomasino de Forlivio Aquilegensibus Canonicis et D. Johanne de Monticulis et Rolandino de Regio Utini commorantibus iuris utriusque peritis testibus et aliis pluribus.

Constitutus in presentia Reverendissimi in Christo Patris et Domini D. Marquardi Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche Nobilis vir D. Nicolaus q. D. Fantini de Prampergo eidem Domino Patriarche pro se et ceteris Consortibus de domo sua humiliter supplicavit ut ipsum tamquam antiquiorem domus de Prampergo de ceteris bonis pheudalibus infrascriptis, que ibidem in scriptis dedit, investire benignius dignaretur. Prefatus namque D. Patriarcha supplicationi eiusdem D. Nicolai rationabiliter inclinatus, eundem D. Nicolaum pro se et dictis suis Consortibus et heredibus recipiente, de bonis pheudalibus huiusmodi que ipse et dicti

ni Consortes ac progenitores ipsorum dictis a dominis Patriarchis et Aquilegensi Ecclesia recognoverunt et possiderunt per se suosque successores ac vice et nomine dicte Aquilegensis Ecclesie manu propria investivit, salvo semper iure nostre Aquilegensis Ecclesie et alterius cuiuscumque. Qui tunc D. Nicolaus in manibus prefati D. Patriarche fidelitatis debite prestitit iuramentum, quod fidelis vassallus domino suo prestare in talibus consuevit.

Bona quidem pheudalia per dictum D. Nicolaum in scriptis data et superius contineturs sunt hec, videlicet, Castrum de Prampergo cum bonis omnibus que habent circa Prampergum et in villa Arthenee eisque pertinentiis, Castrum de Rovistan cum bonis omnibus, garito, iuribus et iurisdictionibus in Montenario et circa ipsum Castrum et Pontaticum sive Jus Pontatici in strata Cluse cum bonis, garito, galayto, iuribus et iurisdictionibus omnibus ville et strate Cluse predicte, nec non mansi et bona omnia que habent in villa de Lattiza, salvis semper aliis bonis pheudalibus, si qua reperientur eos tenere et possidere ab Aquilegensi Ecclesia ut superius est expressum.

Odoricus de Susannis notarius.

1377, 11 dicembre. Maniago, il comune ... ... concede 20 carra di pietre al patriarca per fortificare Meduna?

5

MCCCLXXVII, ind. XV, die X Novembris, presentibus domino presbitero Martino, domino fratre Ulrico q. D. Vodvani Custode Aule S. Quirini Ordinis S. Johannis Jerosolim. ..., Ragnerio de Porta nunc habitante Maniaci testibus et aliis

D. Guizardus q. D. Galvani de Maniaco accessit coram Galvano q. D. Nicolai de Maniaco Potestate ipsius Ville ad regulam cum maiori parte Vicinorum more solito congregatorum, proponens et dicens quod predictus Bartolomeus dictus Marantiga de Meduna venit ad eum ex parte Domini nostri D. Marquardi dignissimi Patriarche Aquilegensis dicens quod ex parte dicti Domini nostri deferit litteram unam credulitatis omnibus de domo et contrata Maniaci, quam copiam ipsius littere ibi legi et vulgarizari fecit et ambasiatam fecerat, quod Dominus noster predictus requirebat de subsidio uno aliquorum curruum lapidum pro fortificatione loci Medune conducendorum usque ad pontem Medune et hoc requirebat de gratia speciali sibi fieri, unde ibi fecit toto populo ambasiatam predictam, ortans et requirens totam Comunitatem predictam ut de gratia speciali ipsi D. Patriarche velint et debeant complacere. Et ibi per totam Comunitatem predictam fuit deliberatum servire debere et complacere dicto D. Patriarche de speciali gratia de viginti curribus ad conducendum predicto [illegible],

totum Maniaci sub domo Comunis.

Giovanni q. Albino not. di Maniago [illegible]

n c
jent
Ma
tes
Jac
habi
l
niac
Me
do
hom
in
pr
q
f
E
S
[illegible]
V
v
V

1377 4 Novembre. Maniago libero. Deliberazioni del Consiglio sulla colletta e esente dalla Chiesa e sulla elezione di Podestà.

MCCCLXXVII, ind. XV, die IV intrante mense Novembris, presentibus presb. Bartolomeo de Azano nunc vicario plebis Maniaci et Jacobo sartore q. Nicolai Paganonis de Maniaco testibus et aliis.

Jacomettus Jacobus q. Berlanti, Zenonus et Daniel eius frater habitantes in Maniaco liberi fecerunt querimoniam D. Gaspardo q. D. Galvani de Maniacho et Raynerio de Pratta nunc Maniaci habitanti, recipienti pro D. Baldasaro, quod pro Comuni Maniaci liberi, empti fuerunt cent. castinarii pro faciendo fieri salarias aquarum et totum quod superabundavit homines dicte Ville fecerunt carbones et vendiderunt et denarios in se reservant, unde quia eis nunc imponunt collectam pro scandolis Ecclesie et in aliis, rogabant prefatos dominos quod eos adiuvarent ut eorum partem possent habere.

Actum in Villa Maniaci liberi supra platheam.

Eodem loco et testibus. D. Gaspardus proposuit coram Razedo de Maniaco liberi, Busio Candido q. Nicolai et aliis pertinentibus sue parti et D. Baldasii sui fratris in Maniaco liberi, quod ~~[illegible]~~ quia collecta omni tempore imponebatur ipsis eorum subditis unde videbatur quod potestatos continuo elligebantur a parte inferiori, quod non erat iustum, unde requirebat quod appeat in simul et providerent, quia de iure sic elligi debent potestates a parte inferiori

dicuta superiores qui deliberaverunt cum consilio respondentes quod usque ad xv dies volebant habere eorum consilium et eis responderent et dedit eis terminum respondendi a die dominico proxime futuro ad xv dies et ibi D. Gaspardus ei fecit mandatum quod interim non compareant in aliqua regula.

Giovanni q. Antonio di Mariago notaio. Arch. Not. Udine.

1378. 1 Febbraio. Cividale — Delibera del Consiglio sul servizio de' carri ed altri lavori alle porte della città per parte delle ville soggette.

A. D. MCCCLXXVIII. ind. I die primo Februarii. In Civ. Austrie supra domo Comunis, presentibus dd. Iacobo Hermani; Rodolpho q. d. Iohannis de Portis, Federico Baldachino, Placentino q. d. Nicolai, Nicolao Avelli; Anthonio q. Felici, Hermano Leonarducii, Bernardo q. Dominici omnibus habitantibus in Civ. Austrie testibus et aliis.

In Civitate Austrie supra domo Consilii in pleno Consilio ibidem ad sonum campane ut moris est solempniter congregato in quo interfuerunt dd. Iohannes q. d. Nicolai de Savorgnano Gastaldio, Ulrissus q. Iacobi Sabbatis, Nicolaus q. Matthei de burgo pontis provisores et alii consiliarii qui fecerunt duas partes et ultra omnium consiliariorum dicte Austrie Civitatis, diffinitum, deliberatum et ordinatum fuit quod si quo tempore laborari fuerit necessarium in Civitate vel burgis ad aliquam portam primo ville existentes sub illa porta facere debeant carratica et alia oportuna dicte Terre Civitatis et postea ville existentes sub aliis portis carratica et necessaria Terre vadendo per Rotulum ordinatum facere debeant et teneantur etiam ad aliam portam quam ad illam sub qua sunt; de quibus omnibus supra scriptis Iohannes Anthonius q. Gabrii de Civ. Austrie rogavit me Notarium ut scriberem prout scripsi instrumentum.

Not. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1348. 24 febbraio Gemona. Contratto del Comune di Gemona per la costruzione di due Torri del muro nuovo.

57

Carta Zanni Guarij antiqui, Furtinieri(?) q. Matthussij Fabri Massarium depputatorum pro Comunitate Glemone contra Philippum etc. muratores de Artenea.— Enricus Giovanni di Tolmezzo, not. in Gemona ...

A.D. 1348, ind. I, die 24 februarii, Glemone supra platea macellorum, ante macellum, presentibus Otto, Quaglino, Dominico q. Iusti de Artenea et aliis.

Ibique Philippus, Bozant et Leonardus muratores de Artenea, promiserunt laborare et edificare atque complere duas turres murorum de Glemona pro libris denariorum quatuor et dimidia passum et facere viam ad conducendum lapides de Vuelg et complere dictas turres usque ad merlaturam et facere bonos coratores et suis sumptibus aptare lapides et facere cementum et quod dicti Massarii debeant eis facere conduci lapides, calcem, sabulonem et aquam ad eis facere armaturam et hec promiserunt facere completo laborerio turrium Brugni et nulli alteri laborerio, in pena 25 libr. den.—

1378, 10 maggio. Udine. Il nob. Duracco di Attems disdice la tregua conchiusa per se ed aderenti con Jacomina di Attems.

Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale. Colleg. Porta. Orig.

A. D. 1378, ind. I. die lune x mensis maij, actum in Utino apud stationem Ser Antonii apothecarii q. Ser Vendramini de Venetiis, presentibus providis viris Dolaiuto q. D. Bonacursii habitante in Badrio, Henrico q. D. Wuargendi de Pakona, Gasparutto q. Melchioris testibus ad hoc vocatis specialiter et rogatis. Providus vir Philippus q. Rynaldi de Civ. Austrie ex parte Nobilis viri Ser Duracii q. D. Duringussii de Atems clarius notificavit et intimavit Ser Regardo Vicemarescalcho pro D. Nicolusio de Ragonea honorabili Marescallo Domini nostri D. Marquardi Dei gratia sancte Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi, quod cum una istarum dierum et nec dum sint elapsi octo dies idem Ser Duracius in manibus ipsius D. Vicemarescalci fecerit treugas per se et suos amicos, affines, attenentes et familiares usque ad proximum futurum festum S. Georgii Jacomitte de Atems nisique filiis pro eis et eorum amicis sicut de ipsis treugis contineri dicitur instrumento manu publici tabellionis, idem Ser Duracius sive voluntate personis infrascriptis amicis suis si treugas ipsas observare volebant et ipse persone scilicet Zargillus, Gabriel, Bartholomeus fratres de Mossa, Zanillus de Gardasella, Coradus de Cormono, Jacomucius de Vipulzano, Federicus Ser Nichilli habitans in Vipulzano, Zaninus de Tarvisio habitans quandocumque in Vipulzano et quandocumque in Cucanea, Johannes Henricus q. D. Nicolusii de Atems, Philip et Jacobus eius frater q. Philippi de Belgrado, prefato Ser Duracio dixerunt

quod de treugis ipsius Ser Duracii se non impediebant. Quare cum ipse Ser Duracius aliquem ipsorum aliquem non possit compellere sicut ipsum Philippum informavit, ut quidem ipse Philippus huiusmodi informationem habere se dixit, idem Philippus ex parte prefati Ser Duracii eidem D. Vicemarescalco notificavit quod ipse Ser Duracius ipsas treugas non intendebat observare nec facere per suprascriptas personas que superius descripte sunt videlicet Zanellus, Gabriel et Bartholomeus fratres de Motta, Zanellus de Zandasella, Conradus de Cormons, Federicus Ser Michaelis, Zaninus de Tarvisio, Johannes, Henricus, Philipus et Jacobus eius fratres. De quibus omnibus rogatus scripsi publicum instrumentum. =

XXVII

66

1379. 4 Febbrajo. Moruzzo. Feudo d'abitanza coll'obbligo de servire con un cavallo per i Signori di Moruzzo. ~~Vedi retro altro Atto~~ 1366. 15 febr. ~~conforme~~ ... ~~mente~~.
(Vedi Doc. XXIII e XXVI.)

A. D. MCCCLXXIX. ind. II. die quarto intrante Februario. In Cortina d. Tome de Murucio in canipa heredum q. Nicolai Minisuti de Modoto, presentibus presbitero Leonardo q. Johannis de Utino in Murucio habitante, Adamussio q. Odorlici de Cavoryaco, Petro de Murucio filio Simonis, Petro q. Clarelli de Martignaco, Minico q. Valentini de Murucio in Brazaco habitante testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir d. Pileus de Murucio dedit et tradidit Johanni q. Odorlici dicti Cintilini de Faganea et Nicolao q. Odorlici dicti loci fratribus stipulanti et recipienti marchas decem denariorum aquilegensium iure habitancie cum pactis quod predicti Johannes et Nicolaus seu aliquis eorum servire (debeant) iure habitancie cum uno equo, precio librarum quinquaginta parvulorum paulo minus in omnibus eorum expensis, salvo tamen quod quolibet tempore et die quod dicti fratres requisiti essent aliquis eorum, tunc servire et equitare teneatur et ~~equitare teneatur et~~ dictus d. Pileus facere debet eis expensas in omnibus secundum usum habitancie; item quod si dicti fratres vel aliquis eorum noluisset servire, tunc infra sex menses dare teneatur dicto d. Pileo vel eius heredibus predictas X marchas et e converso si dicti fratres noluissent servire, tunc dare teneantur dicto d. Pileo infra tres menses et si requisiti fuerint et servissent, tunc teneantur de expensis; item si equus in servicio d. Pilei moriri, tunc videatur de satisfactione secundum usum de habitatoribus. Pro quibus omnibus attendendis dicti fratres dederunt dicto d. Pileo pro pignore mobili unam suam silvam cum prato et campis contingentibus in Faganea prope Pitrossium et Comunia de Faganea et viam publicam et Vrisogium, item campum unum situm in Faganea in loco qui dicitur Val prope terram d. Patriarche et prope viam et prope Vrisogium de Faganea, promittentes dicte partes attendere et servire unus alteri sub pena dupli; item dicti fratres promiserunt dare dicto d. Pileo annuatim unam libram piperis iure fictus usque ad vitam d. Pilei et hoc supra campum in loco qui dicitur Tamburlini in Faganea et steterunt manutenere usque ad vitam suam etc.

Vol. Giovanni di Moruzzo., Arch. notar. Udine.

XXVI

1378 - 1 Giugno. Moruzzo. Feudo di abitanza colli obbligo di servire con un cavallo per i Signori di Moruzzo.

~~Stampa~~. Moruzzo 1895

Volta carta

A. D. MCCCLXXVIII. indict. I. die primo intrante Junio. In Cortina s. Tome de Murucio, presentibus presbitero Leonardo vicario de Murucio, Fino q. Jacobi Francisci de Rodeglano, Bartholomeo scutifero omnibus habitantibus Murucii testibus et aliis.

D. Pileus de Murucio dedit iure habitancie marchas decem denariorum aquilegensium Blasissio q. d. Viduffi de Fagana iure habitancie in quibus debet sibi servire cum uno equo precio librarum LX, cum pacto quod si predictus den. Pileus noluisset de servicio, tunc dicere debet infra unum mensem et dimidium teneatur sibi dare predictas marchas et si predictus Blasissius noluisset, tunc dicere et notificare debet dicto d. Pileo infra unum mensem et dictus d. Pileus dare debet expensas dicto Blasissio omni die quod ipse equitasset pro servicio (manca il rimanente)

Not. Giovanni di Moruzzo. ~~Arch. notar. Udine~~ A. N. U.

Volta carta %

1378. 3 giugno. Udine. Il Decano e uomini di Porta San Lazzaro rimettono al primitivo posto i confini ~~della ...~~ dei pascoli loro di tre determinazione del consiglio della comunità.

Ambrogio q. Alberto not. di Udine Arch. Not. Udine

A.D. 1378, ind. 1, die 3 iunij, actum in villa superiori Utini porte S. Lazari in strata publica et platea dicti loci ante domum Jacobi Zanni de Fontanabona, presentibus Sandro pelipario q. Stephani de Utino, Jeronimo q. Venuti de Pozzuolo, testibus et alijs.

Cum alias de mandato et ad instanciam Decani et hominum Decanie Porte S. Lazari Utini cum suis pertinentijs fuerat et sint videlicet nuper signata et terminata cum signis et terminis lapideis pascua in tabella et circha tabellam Utini pertinentem dicte Decanie, a Zenzarlinum decanum, Nicolussium Magdaline, Morassium, Andream Chiaranat, Jacobum Bavam et Dominicum Tomasi consciliarios prefate Decanie et deputatos per homines ipsius Decanie causa divisionis dictorum pascuorum et comuniarum a terrenis alienis et laboratis; Que tamen signa et terminationes non possunt ad presens permanere sicut sunt posita et poste et retrahi debent, remanentibus dictis pascuis et comunijs in pristinum gradum et terminacionibus quibus erant ante dictas terminationes nuper factas, de expresso mandato dominorum ... Capitanei et hominum Consilij et Comunis Utini iuxta deliberationem dicti Consilij nuper factam et ideo ablatis dictis signis et foditis ad presens iuxta relationem et visum dictorum Nicolussij, Morassii, Andree, Jacobi et Dominici deputatorum et supra ac mei Ambrosii notarii infrascripti qui vidimus dicta signa ablata et fodita. Prefati Zenzarlinus Decanus dicte Decanie, Nicolussius Magdalene, Morassius, Andreas

Calzarattus, Iacobus Bava, Dominicus Tomasi, Zilottus Mandini,
Henricus Zanusse, Fantussius notarius, Candidus de Liula, Iohannes
…inus, Barittus, Paulus, Pelegrinus, Nicolaus, Nicolaus Iohannis de Melare
omnes de dicta decania ibidem congregati cum pluribus de dicta decania qui
dem comode adesse non potuissent, in presencia dictorum testium et mei
notarii infrascripti volentes obedire mandatis et deliberacionibus predicti
Consilii Terre Utini contentaverunt et contenti confitentur dicta signa
esse fodita et ablata prout sunt et prefata pascua et terrena ac co
mune remanere et esse debere prout erant ante dictam presentem
signationem et terminacionem per predictos nuper factas, de quibus roga
tus fui publicum debere conficere instrumentum. —

62

1348. 17 giugno Udine. Il Vicario [illegible] ed il [illegible] del Patriarca d'Aquileja lodano il Podestà di Marano delle misure con [illegible] luogo e gli ordinano di [illegible]

Da lettera originale tra gli atti di [illegible] Cod. [illegible] 135

Georgius de Tortis Decanus Aquilegensis Vicarius in [illegible]

Franciscus de Savorgnano Vicedominus

[illegible]issime! Recepimus litteras tuas super diligentia per te [illegible] circa fortificationem Terre Marani aliaque custodiam et profectum eiusdem Terre respicientia. Discretionem igitur tuam in premissis digne merito commendantes te [illegible] hortamur quatenus sicut incepisti ita continue [illegible] de dicta Terra [illegible] Veneciis [illegible] in [illegible] procures caute tamen quod [illegible] expedire [illegible] propria quantitas se reducant.

Datum in Utino die XVII junii, ind. I. (1348)

Tergo: Discreto viro Gandolo de S. Vito Potestati Marani.

1378 18 giugno. Cividal. — Protesta del Gastaldo contro lo Statuto che lo obbliga al giuramento de' Statuti del Comune lesivo alla giurisdizion ...

63

A. D. MCCCLXXVIII. ind. I. die veneris XVIII mensis Junii. In Civ. Austria supra domo Consilii, presentibus nobilibus et discretis viris DD. Rodulpho q. d. Johannis de Portis, Ottacio q. d. Nicolai Mussatini, Jacobo q. d. Leonardi Ribis, Ulvino q. d. Nicolai de Canussio, Federico q. Stephani Baldachini omnibus de Civ. Austria testibus et aliis pluribus in multitudine hominum copiosa.

Cum Statuta noviter formata in pleno Civitatensi Consilio in predicto loco ad sonum campane iuxta morem solempniter congregato, in quo quidem consilio interfuerunt ~~homines~~ cum multi homines vicini Terre Civitatis qui non erant de Consilio in multitudine copiosa, legerentur ut ibidem deberent affirmari per Consilium et per homines dicte Terre, providus vir Jacobus Hermani Gastaldio Civitatis predicte dixit et protestatus fuit expresse tanquam Gastaldio dicte Terre pro reverendissimo in Christo patre et domino d. Marquardo Dei gratia Aquilegensis Patriarcha, quod Statuto posito sub rubrica, de eo quod Gastaldio per sacramentum teneatur observare ordinationes, nec aliquibus Statutis noviter compositis non consentit nec intendit consentire in quantum ipsa Statuta iurisdictioni domini nostri D. Patriarche predicti aut Aquilegensis (Ecclesie), contrariarent aliqualiter derogare. Cuius protestationi per ipsum d. Gastaldionem sic facte, providus vir Utussius q. Jacobi Subtilis tanquam provisor dicte Terre Civ. Austrie dixit se non consentire pro Comuni dicte Terre. — Cum omni meliori modo et consilio sapientum.

Not. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine? Orig.

64

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] =

1378. 22 Luglio Cividale – Protesta di un cittadino contro l'approvazione di uno
Statuto contro quelli che incanevano il vino. ~~incanevano il vino~~

A. D. MCCCLXXVIII. ind. I. die XXII mensis Julii in Civ. Austria supra domo Consilii, presentibus dd. Jacobo Hermani Gastaldione, Andalpretto notario q. ser Meinardi, Conrad... q. ser Candidi, Anthonogallo q. d. Galli, Johannantonio q. Gabrii, Nassinguerra q. d. Hen... de Savorgnano, Johanne q. d. Nicolai de Savorgnano, Tristano q. d. Philippi olim d. Quoncii, Utrallio q. Philippo q. Raynaldi, Nicolao notario dicto Calosij testibus et aliis pluribus in multitudine hominum copiosa.

Coram predictis dd. Jacobo Hermani Gastaldione, Andalpretto not. provisore et coram pleno Consilio ~~Civ. Austrie, in quo interfuerunt multi homines in ma~~ in domo inter ibidem ad sonum campane pro corrigendis Statutis solempniter congregato, in quo interfuerunt multi homines in magna multitudine, qui non erant de Consilio, Anthonius q. Folcii de Civ. Austria personaliter constitutus dixit et protestatus fuit, quod uni Statuto ibi lecto et solempniter approbato in rubrica continenti quod nullus habitans in Civitate et Burgis intra iuras debeat incanepare vinum extra Civitatem et in villis Gastaldie Civ. Austrie nec in circumstantiis dicte Terre et quicumque illud vinum incanepabit et vendet daciario, pro illo vino sic vendito et incanipato dacium solvere debeat et teneatur, non consentiebat nec intendebat consentire, rogans me Johannem Notarium q. Guillelmi inde scriberem prout scripsi instrumentum.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

A.D. MCCCLXXV. ind. X. die XXV Junii in Civ. Ravenne

66

1378. 25 Luglio. Cividale. – Proclama patriarcale che non attiensa i mercanti che uscissero dal Friuli, se non avessero lettere del patriarca.

A. D. MCCCLXXVIII. ind. I die XXV mensis Julii. In Civ. Austrie supra platea publica apud domum Comunis, presentibus dd. Andalpretto notario q. ser Meinardi, Egidio q. m.ri Johannis Phisico, Hermano q. Leonarducii omnibus de Civ. Austrie testibus et aliis pluribus. Mathias de Cermono preco Comunis Civ. Austrie alta voce preconia proclamavit ~~Mathias preco~~ Civ. ~~Austrie alta voce preconia~~ ex parte rev.mi in Christo patris et domini nostri d. Marquardi Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche, quod nullus mercator volens transire ultra Patriam Foriulii esse debeat nec sit securus cum mercimoniis absque ipsius domini nostri d. Patriarche affidatione litteris et gratia speciali. —

Not. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

[illegible]

1379, [illegible]

Fidelibus dilectis [illegible] nostris Gastaldioni, consilio communitatis Civitatis [illegible]

Orig. cart. cu[m] tracc. di sigillo

Marquardus Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha

Fideles carissimi. Significamus vobis quod gentes Venetorum cum quatuorcentum peditibus [illegible] invaserunt Aquilegiam et inde [illegible] bastitam de Marquano [?] devastaverunt et habuerunt et verisimile est quod redeant Aquilegiam ad ignandum eam, unde nos ivimus in propria persona Aquilegiam cum [illegible] tantum gentibus parati victimari et mori pro Ecclesia vestra, unde [illegible] vos et fidelitatem vestram requirimus Deo et beatae Virgine in hac tanta necessitate auxilium prebeatis, quatenus statim et sine mora cum tota vestra potentia equitum et peditum ad nos venire debeatis sine mora, [illegible] Dei recuperare bastitam et defendere Aquilegiam: faciatis sic quod non habeatis confusionem aeternam.

Datum in Castro nostro Montisfalconis [illegible] prima

1378. 13 Agosto. Cividale. Contratto del Comune di Cividale per lo stipendio di 16 fanti:

68

A. D. MCCCLXXVIII ind. I. die XIII mensis Augusti. In Civ. Austria apud domum Comunis de prope domum Stephani q. d. Vuismani de Attems, presentibus dd. Jacobo q. Hermanis Andalpretto notario q. ser Meinardi, Niclao notario dicto Culosis, testibus et aliis.

Cum Jacobus Zannus habitans in Utino q. . . . de Civ. Austria habuit et recepit, sicut contentus et confessus fuit ibidem, ab Egidio q. mi. Johannis phisici dante et solvente nomine Comunis Civ. Austrie et de pecunia ipsius Comunis XVI marchas denariorum novorum aquilegensium supra soldo seu stipendio XVI peditum cum quibus XVI peditibus ipso Jacobo Zanno incluso et computato, dictus Jacobus Zannus debet stare et servire et esse ad soldum Comunis Civ. Austrie predicte per duos menses in ratione duarum marcharum den. aquil. in quolibet mense pro singulo pedite, itaque etiam dictus Jacobus Zannus habeat et habere debeat pagam duplam pro sua paga pro quolibet ipsorum duorum mensium. Et tempus stipendii ipsius Jacobi Zanni et sociorum de duobus mensibus incipere debeat die quo per ipsos facta fuerit mostra in Civitate et sic dictus Jacobus Zannus cum ipsis XVI peditibus habendo a Comuni predicto duas marchas denariorum in mense pro quolibet pedite Comunitati Civ. Austrie fideliter servire promisit. Providus vir Johannes q. Henrici Formie de Civ. Austria pro ipso Jacobo Zanno quod deserviet pro ipsis XVI marchis den. in manibus prefati Egidii tamquam provisoris et nomine ipsius Comunis, stipulantis, se principaliter obligavit, ad hec obligans omnia bona sua. —

Vol. Giovanni q. Guglielmo di Cividale Bibl. Civ. Udine. Arg.

D. [illegible]
quod [illegible]
g. [illegible]
Dixer [illegible]
un [illegible]
quod [illegible]
~~Cum~~ [illegible]
quod [illegible]
se [illegible]
integ [illegible]
quin [illegible]
~~graf~~ [illegible]
Cæter [illegible]
Dicty [illegible]
ho [illegible]
mot [illegible]

1378. 6 Settembre – Cividale – Contratto di un medico per la guarigione d'un ammalato.

A.D. MCCCLXXVIII. ind. I. die VI mensis Septembris. In Civ. Austria in via publica apud domum Comunis, presentibus Nicolao q. Jacobi Pupi, Anthonio q. Bontadi, Mearico q. Folcherini, Baldassaro q. Jacobi olim Principis testibus et aliis pluribus.

Discretus vir magister Thomas phisicus q. ser Nicolai Zuges de Civ. Austria promisit in manibus providi viri Odorlici q. D. Gregorii de Civ. Austria, solempniter stipulanti, quod Dei gratia annuente liberaliter Bernardum q. Jacobi olim Bernardi de Civ. Austria, de egritudine qua idem Bernardus nunc in lecto iacens gravatus, excepto quod de manuum tremulatione, de qua tremula egritudine manuum idem Magister Thomas se non oneravit. Et hoc ideo quia prefatus Odoricus dni Gregorii per se et suos heredes integre dare et solvere promisit et convenit eidem Magistro Thome pro suo labore, quinquaginta ducatos auri, quando supra dictus Bernardus fuerit liberatus, ~~obligans ad hec idem Odorlicus~~ ?

Ceterum antescriptus Magister Thomas pacto expresso convenit et contentus fuit, quod si dictus Bernardus non liberabit, non petere aliquid de ipsis L ducatis, nec aliquid pro suo labore. Obligans ad hec idem Odorlicus eidem M° Thome omnia bona sua mobilia et immobilia, presentia et futura. —

Not. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1398, 15 settembre. Cividale. Di una pubblica sfida di inimicizia ed avviso di guardarsi; da parte di uno di Gramogliano.

Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale. Colleg. Portis. Orig.

A. D. 1398, ind. VI, die xv mensis Septembris, in Civ. Austrie, in via publica apud domum habitationis Stephani q. D. Vrisimani de Atens, presentibus Ulrico q. D. Nicolai de Canussio, Philippo q. Raynaldi testibus et aliis. Fantonus q. Dominici de Villa S. Andree, diffidavit ex parte Victoris filii Theue de Gramoglano, Joannem pistorem q. Raymundi de Remanzaco in persona et in bonis, dicens eidem Joanni ex parte ipsius Victoris se ab ipso Victore tanquam suo inimico debeat custodire: De quibus antedictus Joannes pistor rogavit me Johannem notarium ut scriberem prout scripsi instrumentum. —

1378, 20 [illegible] F. [illegible]

[illegible] al [illegible] [illegible] ragguardo che
18 galere di genovesi sono partite da Porto Pisano per
il Golfo (Adriatico).

71

... Copia contemporanea in carta. [illegible] di Cividale.

Reverendissime Pater et Domine amice carissime. Habemus nova
noperrime per litteras michi missas de Pisis quod die xxi huius mensis
hora xxi, Galee xviii Januensium bene armate ad portum applicue=
runt Pisanum et inde statim recesserunt recta via navigantes pro
veniendo ad Culfum, premissa autem paternitati vestre significo
ut queque ego sentio paternitati vestre nota sint.
Data Padue die xxvi Septembris anno LXXVIII.

Subscriptio est. Franciscus de Carraria Padue etc.

a tergo:
Reverendissimo in Christo Patri et D. D. M(ar=
quardo) Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche amico carissimo

Mem[illegible]

Dilecto [illegible]

Dilecte [illegible]

ine we[illegible]

tuali[illegible]

tasen[illegible]

Data [illegible]

1378. 18 Ottobre. Udine. Divieto patriarcale di portar merci e vettovaglie nei luoghi de' Veneziani

Marquardus Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha

Dilecto nobis Jacobo Hermani Gastaldioni nostro nostre Civitatis Austrie. (tergo).

Dilecte nobis. Mandamus tibi quatenus publice proclamari facias, quod nullus undecumque sit, audeat ire versus Venetias, Latisanam et alia quecumque loca inimicorum cum aliquibus mercimoniis, victualibus sive rebus, nec ab inde redire, sub pena perditionis omnium predictorum que portarent. Quorum medietas nobis et Camere nostre, alia vero recipientibus applicetur.

Data in Castro nostro Utini die XVIII Octobris, ind. I (1378).

Vol. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1378. 24 Ottobre. Udine. Lettera del capitano generale al Comune di Gemona sul pagamento fatto della quota fissata per la paga della fanteria

tergo | Prudentibus viris Capitaneo, hominibus, Consilio et Comuni Glemone amicis carissimis

Schinella de Cucanea Domini nostri Patriarche Capitaneus Generalis

Amici carissimi. Prudencie vestre tenore presentium notificamus quod die hodierna a Luvisio de Glemona dante et solvente pro hominibus et Comunitate dicte Terre Glemone pro impositione peditum reperiendorum facta in Patria sicut scitis, recepimus marchas denariorum decem et octo sientes pro restanti habere a vobis denarios centum quos indilate nobis mittere studeatis, aliter contra vos, captis pignoribus, procedemus. Datum Utini die XXIV Octubris. indictione I. (MCCCLXXVIII)

Orig. Arch. Com. Gemona

sua[illegible]
supra [illegible]
9. [illegible]
9 [illegible]
Cora[illegible]
pro[illegible]
pro[illegible]
nota[illegible]
qu[illegible]
[illegible]
b[illegible]
h[illegible]
a[illegible]
n[illegible]
p[illegible]
a[illegible]

94

1378. 27 Ottobre. Cividale. Riserva del notajo Marco q. Stefano giurisdicente di Vernassio, nel l'obbligo imposto ad un massaro di somministrare un carro all'esercito di Muggia.

Anno domini MCCCLXXVIII ind. I die XXVII mensis Octobris. In Civitate Austria supra domo Consilii presentibus dd. Jacobo q. d. Leonardi Ribisi, Scrittino q. ser Candidi, Antoniogallo q. d. Galli, Leupoldo q. Ottoboni, Johannetonio q. Gabrii, Utinpo q. Jacobi Subtilis, Tano q. Philippi drapperii omnibus de Civ. Austria testibus et aliis pluribus.

Coram sapientibus viris dd. Jacobo Hermani Gastaldione, Andalpretto notario q. ser Marquardi provisore et Johanne q. d. Nicolai de Savorgnano viceprovisore pro Egidio magistri Johannis provisore et coram pleno Consilio Civ. predicte, ibidem solempniter congregatis, Marcus notarius q. Stephani notarii de Civ. Austria personaliter constitutus dixit atque protestatus fuit quod cum nuper per dd. Gastaldionem, provisores et Consilium predictos imposita fuerant tres currus in Vernassio pro conducendo victualium ad Terram Mugle, de quibus tribus curribus unus tangit massarium ipsius Marci, habitantem in Vernassio ubi prefatus Marcus habet prout dixit jurisdictionem, non debeat hoc generare aliquod preiudicium iuri et jurisdictioni ipsius Marci notarii, cum ipse libente velit ipsum suum debere ire cum suo curru ad ipsam Terram Mugle, non tamen de iure sed amore. Ad que dd. Gastaldio, provisores et Consilium eidem Marcho notario responderunt, quod omne ius ipsius Marci notarii eidem Marcho notario salvum sit et remaneat in quantum de iure debet esse.

N. A. Giovanni q. Guglielmo. Bibl. Civ. Udine. Orig.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1379, 18 marzo Norimberga. Venceslao Re de' Romani fà un pio salvocondotto al nobile Giovanni di Caccagna.

Da perg. orig. con sig.llo in cera lacca — Cap. XLVII. Archivio Ubaldini — Altemps

Wenczlaus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus et Boemie Rex, universis et singulis principibus ecclesiasticis et secularibus, ducibus, marchionibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, nobilibus, militibus, clientibus, capitaneis, officialibus, theolonariis eorum locumtenentibus, magistris civium, consulibus, scabinis, iuratis civitatum, opidorum, villarum et locorum, universitatibus ac rectoribus eorundem nec non ceteris suis et imperii sacri fidelibus ad quos presentes pervenerint graciam suam et omne bonum. Johannem de Cacania familiarem et fidelem nostrum dilectum presencium ostensorem ad diversas partes et loca transeuntem, ad presens universitati vestre recomendamus attente vos et vestrum quemlibet seriosius requirentes, quatenus eundem Johannem cum familia, equis, arnesiis, vallesiis et rebus suis singulis per terras, civitates, castra, castella, opida, villas, districtus, loca et dominia vestra et vestrum cuiuslibet sine exactione theolonei, enfanne, gabelle, dacii, pedagii, pontenagii, ungelti et cuiuslibet alterius solucionis nec non impedimentis singulis transire libere permittatis sibi et suis de securo et salvo conductu providere velitis dum et quocies per dictum Johannem aut eius nomine presentibus supra hoc fueritis requisiti. Datum Nuremberge die XVIII marcii, regnorum nostrorum, anno Boemie XVI, Romanorum vero III.

P. d. Rikardum de Janovicz

Martinus.

Stamp. Morozzo 1895

1379. 4 Febbrajo. Morozzo

Feudo di abitanza coll'obbligo di servire con un cavallo per i Signori di Morozzo.

Unito al Doc.to 1378. 1 Giugno Stamp. ut supra

1379. 24 Aprile. Castions di Strada. I Padroni de' Masi di detta Villa eleggono l'annuale governo di essa.

Millesimo trecentesimo septuagesimo nono, indictione secunda, die vero XXIV mensis Aprilis. Carta manu Nicolai notarii Venuti, qualiter nobiles domini Doimus de Castropurpeti, Paulus de Coloreto, prudens et discretus ser Missius de Ramanzacho, Hermanus notarius q. ser Nicolai Rusitti, Johannes q. d. Gabrielis, Asquinus et Tomasuttus fratres q. d. Brandilisii, Jacobus et Bartholomeus fratres q. d. Francischutti de Atemis, Andreas q. Henrici de eodem loco et ser Fantutius de Strasoldo pro rata eos tangente eligerunt inter se in eorum Vicedominum ipsum D. Doimum in Villa de Casteglon de Strata et in Decanum eiusdem Ville Franciscum q. Leonardi, in Juratos vero Tonium q. Elari et Franciscum q. Dominici et in Nuncium ipsius Ville Michaelem q. Johannis de eodem Villa.

Dal memoriale di ser Missio di Remanzacco. Bibl. del Seminario d'Udine (già Mss. [illegible]) di Udine

An[illegible]
in[illegible]
q [illegible]
hij[illegible]
de [illegible]
La[illegible]
M[illegible]
di[illegible]
Sa[illegible]
alg[illegible]
g. [illegible]
m[illegible]
p[illegible]
[illegible]
h[illegible]
en[illegible]
[illegible]
p[illegible]
a[illegible]
[illegible]
n[illegible]
a[illegible]

3

1379 12 Maggio. Cosizza superiore — Accordo per i pascoli tra le ville di Cosizza superiore, di Platischis e Grimacco.

Anno domini MCCCLXXIX. ind. II die XII mensis Maij in villa de Cosiza superiori in via publica apud domum muratam Laurentii q. Morassini de Cosiza, presentibus Gurono q. d. Ugonis, Ottache q. d. Nicolai Musattini, Sabadino dicto Snobiz q. Leonardi omnibus huius habitantibus in Civ. Austrie, Leonardo dicto Mamulo q. Petri de Vimis, Petroq Niculossi de villa Sancti Varcii et aliis pluribus.

Laurentius q. Mauri, Quarinus gener Sighine, Stephanus q. Sabadini, Mathia q. Petri, Mathia q. Juri omnes massarii ser Ottacii predicti, Marinus decanus Sabadini dicti Snobiz predicti, Leonardus q. Marini; Sabadinus q. Juvani Cisgna, Benedictus q. Juri hi massarii Sabadini dicti Snobiz omnes de Cosiza superiori ex parte una et Nicolaus q. Michaelis, Leonardus q. Coccani, Mathia q. Leonardi, Blasius q. Gregorii, Gregorius q. Thomasii, Petrus q. Mathie, Stefiz q. Sitigoy, Vilicogna q. Antonii omnes de villis de Platiz et de Gremach massarii domini Patriarche Aquilegensis ex parte altera ibidem solemniter iuxta morem pro infrascriptis agendis congregati, comuniter et concorditer convenerunt et pepigerunt solemnibus stipulationibus hincinde intervenientibus in hunc modum, videlicet quod homines ipsarum villarum et eorum successorum deinceps comuniter pasculare valeant et possint in perpetuum usque ad festum s. Georgii supra pratis ipsarum villarum in locis tamen consuetis. Post vero festum s. Georgii quicumque homines de ipsis villis pasculaverint in pratis ipsis, pignorentur secundum consuetudinem contrate. Que autem omnia et singula supradicta et in hoc instrumento contenta supradicti homines de Cosiza superiori ex parte una et homines de Platiz et de Gremach ex parte altera solemnibus stipulationibus hincinde intervenientibus pro se et eorum successores nomine et vice ipsarum villarum promiserunt firma, rata et grata habere, tenere et observare

et non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto
ste, obligantes ad hoc omnia bona sua mobilia et immobilia, presentia et futura

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. di Udine. Orig.

1379. 21 Luglio. Roma. Breve di Papa Urbano VI (Prignano) con cui commette a Fra Benedetto Vescovo Davaliense di predicare la Crociata nelle Diocesi di Verona, Vicenza, Aquileja, Salisburgo, Magonza, Treveri e Colonia contro Clemente VII Antipapa (Roberto di Ginevra) ~~ed anco~~ contro alcuni Cardinali ed altri suoi fautori.

Urbanus Episcopus Servus Servorum Dei Venerabili Fratri Benedicto Episcopo Davaliensi Salutem et Apostolicam benedictionem.

Cum de tua fraternitate confisi te ad Veronensem, Vicentinam Civitates et Dioceses, nec non Patriarchatus Aquilejensis, Salzburgensis, Moguntinensis, Treviren. et Coloniensis Civitates, Dioceses, et Provincias destinaverimus ad prediccandum contra nonnullos Cardinales; videlicet Robertum vulgariter dictum Gebenensem, nunc antipapam, qui se Clementem (VII) Papam nominare presumit, Johannem olim tituli S. Marcelli vulgariter dictum Ambianensem, Gerardum olim tituli S. Clementis vulgariter dictum Majoris Monasterii, et Petrum olim S. Eustachii Diaconum Cardinales cum nonnullis aliis quos ajunt eorum diabolicis suggestionibus ad eorum iniquum propositum attraxerunt, in Civitate Fundinensi prefatum Robertum Antipapam elegerunt, et contra quosdam olim Episcopos, Clericos et Milites et nonnullos alios Schismaticos et Apostatas et Blasphemos contra Nos et S. R. E. conspiratores presentialiter destinemus. Nos ut hujusmodi Predicationis officio, et commissis tibi negotiis eo melius prosperis, quo majori fueris per Nos authoritate suffultus; et ut Fideles Xpi ad exterminandum dictum Antipapam et olim Cardinales, et alios predictos, eorumque fautores, complices et Defensores tanto celerius se accingant, quanto majora premia se conspexerint recepturos: Fraternitati tue authoritate nostra omnibus Xpi fidelibus vere penitentibus et confessis qui dictos Hereticos, Fautores, Complices et Defensores ipsorum ut adherentes seu credentes Antipape, seu qui Prelaturas, Beneficia aut Gratias ab eodem impetraverint, nostramque famam denigrare molientes, aut Nos non esse Papam asserentes capiunt vel invadunt; et qui ad invadendum seu capiendum personas et bona eorundem, sive sint mobilia, sive stabilia, feudalia, censualia, emphiteotica, et Burgensatica: insuper et eis debita in personis, seu sumptibus propriis, aut alienis profecti fuerint; et eis qui propter debilitatem corporis, vel sexus personaliter venire, dictosque Hereticos persequi nequiverint; et pro subsidio invadendium et capiendum, manum porrigant adjutrices, Divitibus qui XX, mediocriter Divitibus qui X, et Pauperibus qui V florenos auri proficiendo subsidio destinaverint: Si quos vi

Tibique vel ei quem deputandum duxeris fuerint assignari, plenam veniam, seu Indulgentiam, et remissionem omnium peccatorum, quae proficiscentibus in Terrae Sanctae subsidium concedi per Sedem Aplicam consuevit, concedendi; et insuper eos, quos post iter arreptum intentione invadendi et expugnandi Hereticos et Schismaticos et alios adherentes seu imperantes supradictos ab hac luce migrare contigerit, praefatae Indulgentiae juxta devotionis affectum participes faciendi damus et concedimus plenariam tenore praesentium facultatem. Quocirca Fraternitati tuae per Aplica scripta mandamus quatenus per te vel alium seu alios hujusmodi concessionem nostram in Ecclesiis et locis predictis quando et quoties expedire videris solemniter publicans et exponens, et per alios ad hoc idoneos publicari et exponi faciens, non postponas, ut melius, et clarius intelligatur ab omnibus in vulgari Fideles Xti instantius, et efficacius per predicationes verbi et alias prout expediens extiterit inducere non postponas: ut suscipientes cum reverentia signum Crucis, ipsumque suis humeris et cordibus affigentes, ad prosequendum hujusmodi causam Dei et Romanae Ecclesiae Matris ipsorum viriliter se accingant. Nobis quicquid super predictis feceris per tuas Litteras vel Instrumentum publicum principium et finem praesentium continentia fideliter rescripturus.

Datum Romae apud S. Petrum XII Kal. Augusti, Pontificatus Nostri Anno II°.

NB. Trascritto da copia di mano del P. Frescoli domenicano che la trasse dall'Archivio del Monastero di S. Pietro Martire di Udine, accennando che non gli consta che sia mai stato pubblicato colle stampe, e che l'atto è importante per la Storia Ecclesiastica.

1379. 1. 7bre Nella Chiesa di S. Franco di Udine — Promessa di quei Frati di restituire alla famiglia pel trasporto a Firenze della salma di Alessandro di Firenze.

Pietro de Loco di [illegible] not. in Udine. [illegible] not. Udine

In Christi Nomine Amen Anno ejusdem Nativitatis Millesimo trecentesimo septuagesimo nono Inditione

5 secunda, die Jovis primo septembris. Utini Aquilegensis Diocesis in choro Ecclesie Sancti francisci de dicta terra Utini, presentibus Sapientibus Viris dominis Raynaldo de Vicentia juris perito, magistro Jacobo de Utino doctore medicine, Hectore q.m Miculile, francisco q.m Thomasij, Nicolao q.m magistri Gregorij, Nicolusio q.m Thomasini, Sirono q.m Palai, notarijs de Utino, Nicolao q.m domini Gabrielis fanto de Arcolonianis, Detalmo de Andriottis, et Thomasio Mathei de florentia et alijs pluribus testibus vocatis et rogatis. —

Nomi di Udinesi

Cum excellentissimus decretorum Doctor dominus Allexander de florentia Utini diem suum clausarat extremum, et dicta die in Ecclesia Sancti francisci corpus suum fuerit ecclesiastice traductum sepulture pro parte affinium dicti q.m domini Allexandri deponesant penes fratrem Bonfioli dicti loci guardianum et alios fratres dicti loci dicentes, et protestantes quod quotiescumque aliquis, vel aliqui de parentella sua ipsum corpus vellent ab hinc recipere, et florentiam exportare quod hoc facere possint, et valeant sine contradictione dictorum fratrum, vel aliorum tunc in dicto loco existentium, vel alterius cuiuscumque persone. Qui frater Bonfius guardianus dixit, et respondit pro se, et dictis fratribus suis ibidem presentibus, et consentientibus dicte petitioni, promittentibus in manibus Ser Gandioli vicecapitanei Utini et quotiescumque ullo tempore ab ipsis, vel alijs in dicto Monasterio fratribus existentibus dictum corpus peteretur, a petentibus dare, et libere dimittere secum de dicto loco exportare, e facere quid eis placeret, pro libito voluntatis. &c. —

Tib,
Sub
San
[illegible]
et
m
a
Ta
qu
ia
pe
ta
in
et
sa
co
B.
qu
pe
ta

1379. 28 ottobre. Cividale. Patti per esercitare l'arte di fare cappelli:

A.D. 1379. ind. II die XXVIII Octobris, in Civ. Austrie in domo m.ri Federici aurificis ~~ante~~ infrascripta ~~impetrata~~ s. Thome, presentibus presbitero Nicolao q. Curadi, Francisco cirogico filio Leonardi barberii de Civitate, Canciano q. Johannis de Mucinaco testibus et aliis ~~[illegible]~~

Ibique Federicus aurifex q. Parisini notarii de Utino habitans in Civ. ~~Austrie~~ ex parte una et Bernardus capellarius q. ser Johannis Glorie de Civitate predicta ex parte altera ad huiusmodi compositionem et pactum convenerunt comuniter et concorditer scilicet quod idem Bernardus ~~capellarius~~ laborare debeat fideliter et teneatur eidem Federico aurifici artem capellarie in domo ipsius Federici usque ad tres annos proxime futuros et completos et quod idem Federicus debeat dare ipsi Bernardo usque ad ipsum terminum trium annorum pillum et lanam et omnia necessaria ad artem capillorum et pro labore ipsius Bernardi dare etiam debeat et teneatur eidem Bernardo unum soldum pro factura cuiuslibet capitis pilei tam de calcina quam de aliis. Ita quod idem Bernardus in ipsa arte capillorum nil ponere debeat de suo nisi laborem suum sicut predictum est, habendo unum soldum pro quolibet pileo cuiuscumque generis existat. Item quod idem Federicus debeat dare ipsi Bernardo in quolibet anno ipsorum trium annorum 40 denarios ultra predicta. Insuper convenerunt quod pro qualibet die laborationis in qua idem Bernardus defectu suo seu negligentia non laboraret, salvo casu evidentis infirmitatis, dare debeat eidem Federico aurifici quatuor soldos et pro qualibet die laborationis in qua usque ad dictum terminum defectu ipsius Federici, salvo etiam casu infirmitatis sue, non laboraret ipse Bernardus, idem Federicus dare et solvere debeat et teneatur ipsi Bernardo quatuor soldos. Que autem omnia et singula predicta ipse partes per se etc. cum obligatione etc. firma, rata et grata habere, tenere etc. sub pena L librarum veronensium parvulorum hinc inde stipulatione premissa que totiens etc. et ea soluta vel non presens instrumentum etc. -

N.r Giovanni q. Guglielmo Bibl. Civ. Udine. Orig.

X.

349, 1377,
19 Decembre. Muggia. Il Comune di Muggia chiede soccorso a quello di Cividale, essendo quella città assediata dai Genovesi. —

7

Nobili et Sapienti viro D. [illegible] Capitaneo, Consilio et communi Austrie Civitatis.

Domini [illegible]. [illegible] de nostris notoriis defectibus victualium et [illegible] subsidii, plurimas supplicationes [illegible] [illegible] Domino nostro [illegible] et iterato nunc [illegible] omnibus instantiis solito supplicamus. Et teste Deo non [illegible] voluntate sed [illegible] necessitate [illegible] nobis victualium defectus [illegible] ita quod breviter quasi nichil habemus, [illegible] de nostris enim [illegible] per biennium [illegible] quicquid non [illegible] [illegible] ex quibus [illegible] nobis est [illegible] [illegible] remanent inculte pro continuis et adeo fortibus [illegible] inimicorum tam per mare quam per terram, quod [illegible] nostrum cuiuscumque sit conditionis non est [illegible] [illegible] Terre. Ipsi enim [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] aliarum gentium [illegible]

centum [illegible] peditum quorum [illegible] saltem balistariorum [illegible] [illegible] potentia [illegible]. [illegible] ad vos fraterne recurrimus, [illegible] comunicato aliorum [illegible] Patrie [illegible], postquam Dominus [illegible] in hoc nos non audito di dicto oportuno nobis adiutorio [illegible]

[illegible] ad memoriam habentes quod tempore guerre Ter-
gestinorum nobiscum, Vestre fraternitates de multo maiori sti-
pendiariorum numero nobis gratanter et affluenter subvenerunt,
que guerra nihil erat respectu presentis. Si autem in hoc
Vestra Fraternitas nobis defuerit, quod non credimus, nostrorum
contributione et vestrorum civium salvis aliis que ad nos entitum
incolentibus eccetiunculi ratione inextimabilis impulsionis nostrorum
militum in occasione tantummodo defectum pro nostre salute
de prefatorum stipendiariorum repentina habitione queratis
sine falo.

Henricus de Gallis de Padua Potestas, consiliarii, Iudices,
... commune Mugle

Datum die XVIIII Decembris.

Pubb. dal D.r V.o Joppi
nell'Archeografo Triestino
1877. Vol 5.

1380, o dai primi del 1381.

Piano e condizioni proposte alla Communità di Udine da Fra Nicoletto Bono di Venezia Protopriore degli Eremitani di S.ta Lucia per la riforma e sano indirizzo del Monastero di S. Quirino di monache Eremitane (esisteva tra la roggia subito fuori della porta di Gemona esterna)

8

Quia divina ineffabili volente clementia que et si etiam rogata sepe differat nunquam tamen simpliciter deficit auxiliari eius suffragium puro corde flagitantibus, venerabilis et honesta domina soror Zaneta, que Sancto afflata Spiritu, me interveniente curam susceperat reformationis et gubernationis Monasterii tamdiu deturpati sancti Quirini, illis vero monialibus actu ibidem degentibus inde ex toto remotis cum quibus sibi ulla spes inerat nec inest in dicto Monasterio pure, religiose, honeste et pacifice vivendi, dictumque Monasterium honestandi pariter et ampliandi, hinc cum huiusmodi dictarum monialium remotio iuxta promissa et petita honeste obtineri non valuerit, ullo alio Monasterio volente se expulsas seu potius repellendas recipere, ob quod dicta honesta domina soror Zaneta infallibiliter repatriari decreverat, malens potius omne incommodum leta suscipere, quam se consortio tam turpium tamquam in malo obstinatarum monialium infructuose ymo peri culose coniungere et copulare. Hinc ego frater Nicoletus Bono de Venetiis prothoprior Conventus Sancte Lucie de Utino Ordinis fratrum Heremitarum S. Augustini totius[1] vestre Comunitatis et cuiusque religionis et potissime dicti Monasterii Dei et vestri contemplatione michi commissi et per me suscepti, totius honoris et status iuxta modulum meum plenissimus zelator, Deo docente, qui una via ad apicem virtutum ducente, fraude dyabolica clausa, sui benivolentia qua non mortis sed vitam et eternam vitam etiam inimicis et peccatoribus optat, viam aliam aperte apertam demonstrante, modum alium adinveni dictum Monasterium eadem sorore Zaneta in ipso manente, honestandi et reformandi.

Illis vero monialibus infamibus sic et tamdiu iuxta ipsarum demerita per nos et per vestrum brachium .... de speciali commissione et mandato reverendissimi domini Patriarche in dicto Monasterio detentis et carceratis, ut ex ipsarum sic infamium et deturpatarum monialium [illegible] in dicto Monasterio residencia ulla deinceps ipsarum occasione dicto Monasterio infamia nec dicte domine sororis Zanete nec ipsius successoribus aliqua occupatio vel retardatio a suo salutari proposito et regulari modo vivendi, Deo vacandi et dictum Monasterium reformandi pariter et ampliandi aliqualiter valeat oriri. Ad quod dicta Dei sponsa et famula

[1] Era priore in Udine nel 1384

amore pariter et exemplo nostri veri illius domini et magistri Christi Jesu qui venit non iustos sed peccatores querere et iustificare, zelo reformationis dicti Monasterii et in sui meriti augumentum, precibus quamplurium et plurium nobilium utriusque sexus personarum et si difficultem valde planum tamen prius prebuit assensum, pactis tamen et condicionibus infrascriptis, ipsa non valente se sola tanti ponderis onus subire factis promissis et observatis.

Primo videlicet ut ulla deinceps in dicto Monasterio presens vel futura monialis, ambitionis spiritu, forsitan, quod absit, aliquociens inflata, audeat nec possit in futurum neque sue religioni maiori meorumque successorum privatus officio quibus tam sponte tamque deliberate et libere supradicte infames moniales et ipsa soror Zaneta colla subderunt (sic) sic effrenate rebellare ut prime solis suis viciis allecte faciunt et fecerunt, a vobis petit dicta domina soror Zaneta quatenus totum Consilium vestrum per vestros notabiles ambaxiatores et per vestras speciales litteras affectuose postulet pariter et obtineat a nostro reverendissimo domino Patriarcha novas patentes litteras de novo submittentes et submissionem plenariam ipsius domini Patriarche confirmationem hactenus factas plenarie ratificantes approbamus et confirmantes dictum Monasterium sancti Quirini Ordinis et Regule sacre religionis fratrum Heremitarum S. Augustini in comuni et gubernationi specialique cure et regimini Prioris qui est et qui pro tempore erit Conventus S. Lucie de Utino Ordinis antedicti. Ne ipsarum speciali cura neglecta ad similia et peiora, quod absit, in futurum devenirent ad que actu ibidem degentes miserabiliter devenerunt et ad hoc plenarie fiendum, multum induxit impigra sollicitudo qua dictus sacer Ordo et Prior nominatus laborarunt pariter et concluserunt quidquid nunc de dicti Monasterii reformatione et augumentatione credit et sperat.

Secundo petit quod dictas submissionem et confirmationem factam et fiendam Dei et vestri contemplatione autenticari et per omnia approbari et confirmari publicis instrumentis procuratis per totum Capitulum et Canonicos Ecclesie Aquilegiensis, ne deinceps ut nunc dicte submissio et submissionis confirmatio valeant impugnari.

Tertio petit, per vos vestrumque brachium seculare de speciali commissione et mandato domini Patriarche per vos petito et obtento, dictas infames moniales carceri tuto et securo intra limites dicti Monasterii mancipentur, inde nullatenus extrahendas donec de ipsarum emendatione evidentia signa habeantur: Maxime cum hoc fieri intendat dictus dominus Patriarcha.

Quarto petit, ne deinceps dictum Monasterium ut hactenus sive per clericos sive per seculares infestetur et deturpetur (et) quod vos impetretis a domino Patriarcha patentes litteras preceptorias pariter et inhibitorias quatenus sub sententia excomunicationis ullus clericus vel laycus audeat dictum ingredi Monasterium, sic quod contra faciens ipso facto sit excomunicatus et debeat tam in Ecclesia maiori quam in aliis de Utino excomunicatus publicari et denunciari.

Quinto petit, quatenus vestri mandato per bricum 1) Comunitatis fiat crida tam in platea comunis quam in suburbiis Utini, quatenus sub certa pena gravi satis et inconcusse servanda, nullus secularis audeat dictum Monasterium nec ingredi nec inhoneste frequentari, et si aliquis contra veniens reperiatur, quod infallibiliter ad exemplum aliorum dicta taxata pena puniatur. Et ad perpetuam dicte condemnationis memoriam petit instanter dictam penam scripto Statutis et Ordinationibus D. Capitanei et Comunis Utini coniungi et annumerari.

Sexto petit, quod per duas vel tres personas spectabiles vestro ex parte Fratres cuiuscumque religionis et seculares sacerdotes precipiendo hortari quatenus vestri contemplatione desistant ex toto a conpeta et omni suspecta dicti Monasterii frequentatione et maxime seculares sacerdotes et fratres predicatores pro ceteris deficientes in hoc quod si non facerent et eis aliquid molestum accideret, vobis procurantibus per vestros nuncios non vobis dicti Monasterii curam et honorem procurantibus sed ipsis illud impedientibus, habeant imputare.

Itis itaque levibus et sanctis obtentis petit cum Dei gratia et vestri auxilio per me solempniter et firmiter intronizari et perpetuo in dicto includi Monasterio quam totius commode fieri

1) bricus = portatori o messo del tedesco bringen portare.

~~1) bricus dal tedesco bringen portare~~.

possit ut sanctimonialis vere sit et cognoscatur.

Petit ulterius quatenus dominum Patriarcham rogetur ut scribat domino Episcopo Iustinopolitano quatenus sibi in sociam et monialem sororem Franceschinam quondam ser Vitani filiam monialem in sancto Blasio 1) quia sola non valet in Ecclesia cecinere horas.

Octavo petit, ut si dictum Monasterium contigerit reformari, prout firmiter credit et optat, totus honor solius sit Dei cuius gloria altius, iuxta prophete vaticinium, minime dari dignoscitur. Et si contingat, quod absit, ipsum deteriorari vel etiam non meliorari, ipsius sororis Zanete sit culpa totalis, quatenus ulla valeat persona contra velle sacri Ordinis Fratrum Heremitarum S. Augustini in communi et Prioris Conventus sancte Lucie de Utino Ordinis antedicti, qui nunc est vel qui pro tempore erit et sine expresso consensu et voluntate dicte sororis Zanete et earum necessarum et maioris partis pariter et sanioris sui Monasterii sancti Quirini in dicto Monasterio admitti nec monachari nec noviciam monachatam contra velle et expresso consensu supradictorum ad professionem admitti ne forte talis partibus antedictis invitis vel insciis idest non plene admissam cognoscentibus, admittatur, quod dictum Monasterium potius verecundiam suscipiat et detrimentum potius quam incrementum et augmentum.

Nono et ultimo petit, plenariam et liberam securitatem retinendi matrem suam velud sibi necessariam, fidelem et securam in dicto Monasterio, absque habitu monachali et ipsam extramittendi pro necessitatibus dicti Monasterii exequendis, quotiens sibi videbitur opportunum, sic tamen quod mater publicis instrumentis secura reddatur toto tempore vite sue etiam post mortem filie victum et vestitum a dicto Monasterio bona fide et absque fraude, sicut una de melioribus monialibus dicti Monasterii habere et recipere dignoscetur, ne forte mater in dicti Monasterii continuis assiduisque negociis intenta et occupata ymo et antiquata, propriis neglecta subsidiis, aliquando opportunis et necessitatibus sit orbata.

Istis petitionibus levibus, iustis et rationabilibus et fieri valde possibilibus exauditis et obtentis et publicis instrumentis roboratis contentatur, ymo petit et vult forma et modo prescriptis et non aliter dicta honesta domina soror Zaneta introniçari et perpetuo claudi in dicto Monasterio sancti Quirini, sic quod etiam publicis instrumentis se perpetuo mansuram idest usque ad ipsius mortem corporalem in dicto Monasterio sancti Quirini promittit se prout melius et efficatius potuerit et prout fortius ipsa potuerit alligare pariter et observare.

[Dalla minuta originale in carta a pag. 97 del Vol. M. II. Monasteri, Arch. Com. di Udine.]

1889 22 Dec. J. Vi. 1) Il monastero di S. Biagio di Capodistria apparteneva alle monache eremitane di S. Agostino.

1384 5 febbraio [illegible]
[illegible]

[illegible] Tolmezzo [illegible]

In Christi nomine amen. Anno a nativitate eiusdem 1380, ind. III, die dominico quinto februarii; actum Glemone ante domum heredum q. Johannis Vallesie, presentibus Nicolao Francischi, M.° Paulo carpentario, Dominico Pasqualini lagenario, Dentono macellatore omnibus de Glemona et aliis. 9

Ibique M.r Egidius Genam et M.r Johannes Stout muratores de Antenea per se etc promiserunt Odorico Fugaze de Glemona ut Camerario Ecclesie S. Marie de collibus de Glemona laborare facere atque construere quodam lastratum lastris bonis non laverzariis supra magno campanile Ecclesie S. Marie de Glemona subtus campanis et ponere lastras suprapositas duobus digitis et omnes lastras necessarias ad illud opus fiendum eorum sumptibus et expensis laborare seasque ducere usque desuptus dictum campanile. Item facere coopertum eorum expensis nec non facere quatuor vel plures si opus fuerit stillycidias seu canales ex quibus labentur aqua extra dictum campanile, ita et taliter quod ullatenus ledat trabaturam in dicto campanile et facere foramina ex quibus labuntur funes ad pulsandum campanas, ita et taliter quod aqua non fluat per ipsa foramina. Et hoc facere promiserunt citius usque poterint et non debent accipere aliquod laborerium supra eos donec compleverint dictum lastratum, in pena unius marche denariorum stipulatione premissa etc. Promittens dictus Odoricus Camerarius ut supra pro se suisque successoribus heredibus dictis Magistris dare atque solvere pro quolibet passu comunis dicti lastrati marchas denariorum aquilegensium tres. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et observandis dicte partes obligaverunt una alteri omnia bona videlicet Camerarius Camere et Magistri eorum bona presencia et futura. =

XI.

1380, 25 ~~Febbrajo~~. Muggia. — Il Comune di Muggia chiede agli Udinesi soccorso d'armati, temendo de' Genovesi ~~[illegible]~~ che aveano ~~[illegible]~~ preso Brondolo.

Bibl. Marciana. Cod. Fontan. lat. XIV, 49. —

[Tergo] Magnificis et potentibus viris Dominis Aquilino de Gubertinis honorabili Capitaneo, Consilio et Communi Utini Dominis plurimum honorandis

~~Egregiis et Potentibus viris D. Federico de Savorgna~~no

no ~~ac nobilibus viris Dominis Deputatis pro Com~~munitate

Utini; ~~Fratribus carissimis~~

Votiva qualibet recomendatione premissa. Susceptis vestre no-
bilitatis litteris de nova aliorum mensis stipendiariorum confirmatio-
ne inter cetera narrantibus respondemus quod de hoc vobis gratiarum
actiones affectuosissime referentes ex tentatione operum cognovimus ~~[illegible]~~
et videmus amorem quem semper nobis stricta cura gessistis, ex quo
vobis sic efficaciter curriculo obligatorius nos innodatos esse fatemur,
quod nescimus quomodo ab eo unquam per retributionis viam dissolvi
quomodolibet valeamus. Verum quia intelleximus Brondolum
surreptum ~~fore~~ Januensibus, quod modo credere non possumus, licet dubi-
temus, supplicamus cordialiter totis viribus nostrorum, ut sicut pre ce-
teris Sancte Aquilegensis Ecclesie subditis videtis palam nos
maiori periculo deditos sit tanto magis, nobis qui quotidie posuimus
et ponimus animas ~~animas~~, corpora et bona ad honorem ipsius Ecclesie
et honore prompti sumus et maxime pro vobis quia tenemur,
novit Deus dignamini tam tempestive providere cum sentiamus pe-
ricula aliqua ~~[illegible]~~ grandia per hanc Terram contra omnem Venetorum

22

... de Bru...

veritatem defendere honorifice valeamus. tanto ergo vos qui estis membrum principale et lux ipsius Ecclesie sub domino nostro q. ad propter finem omnis impensa laborque in guerra presenti peracti comendent merito ut speramus indubie. Preterea noveritis quod ex stipendiariis vestris viginti sunt ad Foramen Hospiter ibi manent, quod multum pro nobis facerent. videremusque libenter quod hii stipendiarii melius forent armati pro honore vestro et pro maiori eorum audacia et salubriori nostra defensione. Inter cetera scieritis quod recoluimus quod centum armigeros uno anno continuo tempore alterius guerre nobis per Tergestinos illate hic tenuistis pro nostra defensione De quo etiam nunc cogimur memorari, sperantes quod tempore guerre presentis que maior est immo maxima nos iuvabitis toto posse, parati semper ad singula grata vobis.

Datum Insule die XXV mensis februarii

Henricus de Gallis Potestas, Iudices, Consilium et Commune Insule. (L.S.)

Interclusas presentibus litteras hodie hora tarda recepimus post presentium scripturam, sed quia statim expectamus afforcium Venetorum cum mare fuerit in quieto, ideo placeat vobis curare cum Domino nostro, quod saltem 50 balistarios et 50 pavesarios habeamus

respective et tunc bene mori volumus ad honorem Aquile
gensis Ecclesie, Domini nostri et totius Patrie ad tuendam hanc Ter
ram, aliter faciemus ultimum de potentia pro honore Domini con
servando.

Pubb.to dal D.r Vin.o Joppi
nell'Archeografo Triestino
1877. Vol 5°.

24

1380. 20 Giugno. Udine. Questo Comune
Ind.e III.e partecipa ai nobili e Comuni
del Friuli l'aquisto di Trieste.

Universis et singulis Nobilibus, Comunitatibus et aliis quibuscumque ad quos presentes advenerint. Nos Nicolaus de Concordia vice Capitaneus --- Consilium et Comune Terre Utini cum cordiali salutatione ad significandum vobis, et cuicumque vestrum felicem novum aquisitionis Civitatis Tergesti etiam de mandato Domini mei, nostroque motu proprio mittimus Iohannem Filii nostrum concivinum latorem presentium cui dicta predicta in omnibus fidem adhibere debeatis, qui vobis exponat oraculo vive vocis, scientes quod etiam idem Iohannes apportat litteram Domini nostri notificationis dictis prosperi casus, quam recepimus heri sero, habens commissionem specialem a nobis quod vobis omnibus hostendat dictam litteram, quam eidem restituatis, ut ad alia loca portare valeat, pariterque aliis hostendere.

Datum Utini die XX° mensis junii indictione III.a 1380,

Sigillo Comunis
Utini

Ex autographo existente in Tabulario Civitatis Utini —

Nell'Ottinum forojuliense di Mons. Guerra tomo 28 pag 438
nella bibl: Conte di Cividale.

Stampato nel Archeografo Triestino Vol. XV. 1889 Fasc. 1

1380, 13 Luglio. Trieste. Patti della dedizione di Trieste al Patriarca d'Aquileja Marquardo di Randek.

1

~~Pergamena~~ ~~membrana~~ ~~[illegible]~~

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo octogesimo, inductione tertia, die tertia decima mensis Julii, actum in civitate Tergesti in sala episcopatus. Cum dudum et iam per tempora longiora civitas Tergestina de facto et per potentiam Venetorum esset dominio subiugata, quam civitatem Veneti oppri-mebant multis oneribus realibus et personalibus et quod deterius erat, iniustitia supplantabant dictos cives Ter-gesti aliquos morti tradendo absque caussa, aliquos in exilium ponendo et aliquos bonis omnibus spolian-do, que omnia penes Deum et mundum intolerabilia erant, quod talia ad diminutionem rerum et perso-narum et per consequens ad diminutionem fidei or-thodoxe ~~et ad diminutionem~~ iurium Aquilegensis ec-clesie, que reverendissimus in Christo pater et do-minus Marquardus dei gratia sancte sedes Aqui-legensis dignissimus patriarcha habet in dicta civi-tate Tergesti et iurium domini episcopi Tergestini sui suffraganei, que iura tenetur dictus dominus patriarcha ex debito usque ad mortem tueri et defendere et manu... postquam ad notitiam eius

"Manus ... Sectam"

talia pervenerint, et maxime quoniam super his requisitus est cordiali prece et humilibus supplicationibus, ut in his sua ponat remedia opportuna, ideo predictus dominus patriarcha cura vigili et sollicita multorum prudentium virorum et nobilium participato consilio, volens super his mature providere deliberavit personaliter se transferre ad dictam civitatem Tergesti cum magna multitudine militum et baronum et per mare cum multitudine galearum et cum occasionibus antedictis et tum ex eo, quod Veneti inimici eius erant et inter eos gravis guerra vigebat ex eo, quod Veneti antedicti occupaverant sibi multas civitates loca atque castra in provincia Istrie et eidem domino patriarche et eius ecclesie gravissima damna intulerant in suis civitatibus locis atque castris et tandem divina gratia cooperante, prout sperare debent, quia in iustitia nutriuntur, facto insultu contra dictam civitatem Tergesti cives ipsius civitatis volentes se a supradictis oneribus relevare, ut non remaneant perpetue servituti, civitas predicta cum predictorum civium auxilio et favore devicta fuit et de ipsorum civium voluntate et consensu tradita fuit nobili viro domino Bertholdo de Hannecher honorabili mareschalco dicti domini patriarchae assignando eidem die Mercurii vigesima sexta iunii claves dicte civitatis Tergesti et assignantes eidem vexillum

sancti Iusti quod est vexillum generale et com-
mune dictae civitatis, nomine Aquilegensis eccle- leggasi nomine
siae et praefati domini patriarchae unanimi voce et
voluntate vocantes et dicentes: Viva lu patriar-
ca d' Aquileia. Postque die supradicta videlicet
tertia decima iulii convocato specialiter maiori
consilio in ecclesia sancti Iusti ad infrascripta
specialiter peragenda solemniter more solito ad
sonum campanae, in quo quidem consilio inter- × f 5.'
fuerunt iudices dictae terrae Tergesti et omnes alii
consiliarii, qui tunc temporis erant et facta pro-
positione, quod summe utile et necessarium erat
pro conservatione iurium civitatis Tergesti et ca-
strorum et locorum eidem civitati pertinentium
et pro defensione eorum totali tam in personis
quam in rebus et ut eis futuris temporibus vic-
tualia non deficiant sicut alias defecerunt quan-
do praedicta civitas fuit Venetorum dominio sub-
iugata et ut libertas eorum conservetur et
ut ab eis talium dominorum servitus auferatur,
quod supradictus dominus Marquardus sanctae
sedis Aquilegensis patriarcha iterato et solemni-
ter in dominum vocaretur et eidem claves por-
tarum dictae civitatis Tergesti assignarentur
et darentur et etiam generale et commune vexil-
lum civitatis praedictae, quod erat vexillum
sancti Iusti etiam daretur et assignaretur

f.

in signum veri domini et dominii ei dati et traditi
~~dit~~ vocantes eum in dominum et dicentes unanimi
voce et voluntate: Viva misser lu patriarcha, et
assignantes eidem omnia theatra et palatia que
in usu publico dicte civitatis erant et dantes et
assignantes eidem omnem iurisdictionem meri et
mixti imperii et voluntariam ac contentiosam iu-
risdictionem tam in civitate Tergesti predicta, quam
etiam in eius castris locis atque villis et in toto
eius districtu et pertinentiis. Qua propositione
sic facta Dei altissimi consilio invocato, quo pre-
termisso nullum rite fundatur exordium et su- + fo 6
per predictis matura deliberatione prehabita
et nemine aliqualiter discrepante deliberatum
fuit per omnes, quod coram supradicto domino
Marquardo patriarcha Aquilegensi dignissimo
prefati iudices et ceteri rectores cum omnibus con-
siliariis antedictis totum consilium representan-
tes comparere deberent ad assignandum et tra-
dendum eidem claves portarum dicte civitatis
Tergesti et ad tradendum et dandum eidem ve-
xillum Sancti Iusti supranominatum in si-
gnum et significationem veri domini et dominii
dati et traditi dicto domino Marquardo Aquile-
gensi patriarche dignissimo, clamantes eum
in dominum et dicentes: Viva messer lu pa-
triarca de Aguleia et ad tradendum et dandum

omnia eidem, que usu publico dicte civitati ce-
dunt et ad tradendum eidem omnem iurisdictio-
nem meri et mixti imperii, quam dicta civitas
habebat tam in civitate predicta Tergesti, quam
in eius districtu ut supra dictum est. Qua deli-
beratione sic habita et firmata, immediate et om-
ni mora postposita iudices, rectores et consiliarii an-
tedicti totum maius consilium representantes
iverunt ad supradictum locum episcopatus, ubi
supradictus dominus patriarcha erat et residebat,
ibi, die tertia decima praesentis mensis iulii su-
pradicta et presentibus reverendo in Christo pa-
tre domino Angelo episcopo Tergestino, nobilibus
et prudentibus ac discretis viris Elia de Guber-
tinis de Utino legum doctore, Sellono quondam
nobilis viri domini Bielli de Savorgnana, Rodul-
pho quondam domini Johannis de Portis de civi-
tate Austria, Francisco quondam ser Valentini
de Valentinis de Utino, Nicolao Notario quondam
magistri Gregorii de Utino, Nicolao quondam ser
Franciscini de la Villa de Glemona, Simeone
quondam . . . . . de Venzono et aliis pluribus
in multitudine copiosa, eidem domino patriar-
che per iudices, rectores et consiliarios antedictos
tamquam majus consilium representantes
claves portarum dicte civitatis date et assi-
gnate fuerunt. Qua datione et assignatione
sic factis, illico eidem domino patriarche dederunt et assignaverunt sigillum sancti
Justi supranominatum, quibus

6) sic per actis eidem domino patriarche dederunt et as-
signaverunt omnia, que in usu publico dicte civi-
tatis erant, clamantes et vociferantes dictum domi-
num patriarcham in dominum et dicentes unani-
mi voce et voluntate: Viva misser lu patriar-
ca d'Aquileia, jurantes corporaliter ad sancta
dei evangelia tactis scripturis et delato eis sacra-
mento per me notarium infrascriptum, semper
esse fideles dicto domino patriarche eiusque suc-
cessoribus ac Aquilegenses ecclesie; post que ei-
dem domino partriarchae dederunt et assignave-
runt omnem jurisdictionem meri et mixti impe-
rii et jurisdictionem voluntariam et contentio- 1417
sam, quam dicta civitas habebat in ejus castris,
locis atque villis, et in ejus toto districtu et per-
tinentiis, abdicantes et auferentes ab eis omnem
potestatem et omnes jurisdictiones supradictas
in signum et significationem veri domini et domi-
nii civitatis prefate cum toto ejus districtu et
pertinentiis suis datis dicto domino patriarche
et ejus Aquilegensi ecclesie. Quibus sic celebratis
iterum convocato solemniter et more solito ad
sonum campanae consilio dicte terre in quo
quidem consilio interfuerunt judices, rectores et
consiliarii supradicti, totum majus consilium
representantes deliberatum fuit, quod in plena
arenga civitatis predicte predicta omnia et

infrascripta proponantur, deliberentur et definiantur pro
tutiori defensione civium civitatis predicte. Qua arenga so-
lemniter convocata in Ecclesia Sancti Justi, ibidem nemine
discrepante, lectis capitulis infrascriptis sigillatim, ne-
mine discrepante, deliberatum fuit, ut supra, et omnia
eidem domino patriarche assignata fuerunt, ut supra. Qui-
bus quidem sic peractis et firmatis per modum supra-
dictum, prefati cives humiliter dicto domino patriar-
che supplicaverunt, ut eisdem dignaretur certa capi-
tula confirmare et approbare. Et primum capitulum 1)
erat: quod predictus dominus patriarcha per se et *f 17!
successores suos teneatur et debeat cives civitatis Ter-
gesti et civitatem Tergestinam et totum ejus distric-
tum et districtuales dicte civitatis defendere conservare
et tueri contra quascunque personas, veluti facit et
facere ~~debit~~ debent omnes alios suos servitores, fideles et subjec-
tos tam in patria Forijulii, quam in Istria, et quod
dictam civitatem cum suis pertinentiis et juribus pro-
mittat non alienare, vendere, locare vel in feudum dare
vel in emphiteosim alicui persone vel universitati,
exceptis bonis Venetorum, quod capitulum approbavit
et affirmavit in forma supradicta.

Item quod praefatus dominus patriarcha per se et 2)
successores suos videlicet in civitate Tergesti dare debeat
pro bono regimine ipsius civitatis potestatem vel ca-
pitaneum de patria Forijulii omni tempore; quod
capitulum approbavit et affirmavit in forma supradicta.

8) Item quod dictus capitaneus vel potestas per prefatum 3)
dominum patriarcham datus et assignatus ad bonum regi-
men civitatis predicte, debeat cives et civitatem predictam
regere et gubernare secundum statuta civitatis Tergesti ex-
ceptis statutis, que essent in favorem Venetorum & ducis
eorum condita vel approbata, et exceptis statutis, si qua
essent contra Aquilegensem ecclesiam, que statuta pe-
tit ipsa communitas et universitas Tergesti, quod sint
penitus cassa, irrita et nullius valoris. * f. 8)

Item quod civitas et communitas Tergestina secun- 4)
dum ejus possibilitatem de cetero debeat habere et su-
stinere illas angarias et onera, et illas conditiones, pro-
ut sustinet Utinum et civitas Austrie pro rata civi-
tatis; quod capitulum in totum approbavit et affirmavit.

Item quod in dicta civitate Tergestina et in ejus distric- 5)
tu in perpetuum aliqui Veneti non possint nec valeant
habitare neque stare tamquam incole vel habitatores, ut
futuris periculis evitetur; quod capitulum in totum
approbavit et affirmavit, ut supra.

Item quod duo castra in civitate Tergesti edificata 6)
per Venetos ruinentur et totaliter destruantur et quod
nunquam de cetero reaptentur nec aliquo modo de no-
vo reedificentur pro conservatione civitatis Tergesti et
jurium Aquilegensis ecclesie; quod capitulum appro-
bavit et ~~approbavit~~ affirmavit in hunc modum, quod
castra ipsa ruinentur et quod castrum inferius reedifi-
care de novo non valeat, sed a parte superiori dictus

dominus patriarcha vel ejus successores pro conservatione et custodia dictae civitatis Tergesti pro libito voluntatis possint et valeat a parte superiori unum castrum aedificare suis tamen sumptibus et expensis apud turrim Chucherne, ubi est portica vel alibi in parte superiori ubi sibi magis placuerit et videbitur expedire. *f. 8'

Item quod ultra dacia et gabellas in eorum statutis declarata et declaratas nullo modo civitas Tergesti vel cives sive districtuales ejus gravari debeant ultra id quod supra in quarto capitulo continetur; quod capitulum approbavit et affermavit secundum declarationem in ipso quarto capitulo insertam, cum hac tamen conditione adjecta, quod dicta communitas Tergestina neque ejus cives sive districtuales praedicta dacia vel gabellas ullo modo possint augere nec alia dacia vel gabellas de novo imponere sine expressa licentia et voluntate dicti domini patriarchae. 7)

Item quod introitus dictae civitatis Tergesti remaneant et remanere debeant communitatis Tergesti praedictae persolvendo potestati vel capitaneo, quem dictus dominus noster eis deputaverit vel ejus successores et pro solvendo aliis salariatis et pro faciendo alias expensas necessarias et pro faciendo utilitate ipsius terrae; quod capitulum approbavit et affermavit cum hoc tamen, quod dicta communitas Tergestina annuatim in festo sancti Justi patroni eorum dicto domino nostro et ejus successoribus dare teneatur et debeat in perpetuum marchas denariorum Aquilegensis monetae centum et urnas boni rabioli totidem. 8)

10) Item [illegible] et stipulatione solemni stabilitum fuit 9)
inter supradictum dominum patriarcham et cives supradic-
tae terrae Tergesti ac declaratum, quod ab omni sententia in
dicta civitate Tergesti lata ille, contra quem sententia lata
esset, possit appellare ad dictum dominum patriarcham vel
ejus successores de eorum injuria et ibi caussa apellationis
et appellatio definiri per eum vel illum, cui commiserit de-
finienda. Quae definitio fieri debeat de jure scripto et
secundum statuta civitatis Tergesti et secundum producta
et actitata in caussa, dummodo talis sententia ascendat
summam centum librarum parvorum et abinde supra.
Si vero non ascenderit summam centum librarum parvo-
rum, tunc appellans appellare non possit nisi solum,
secundum quod statuta dictae terrae Tergesti dispo-
nunt et ordinant.

Item quod finito termino potestatis vel capitanei, 10
quem supra dictus dominus patriarcha praedictis civibus
Tergesti deputaverit aliquis si querelam ponere voluerit
contra ipsum potestatem vel capitaneum vel alium seu
alios de ejus familia ipsa querela poni debeat coram dic-
to domino patriarcha Aquilegensi et vacante sede coram
vicedomino Aquilegensis ecclesiae, et si contingat pote-
statem in querela succumbere per sententiam domini
patriarchae vel ejus commissarii tunc, praedictus pote-
stas vel capitaneus teneatur resarcire omnia damna et
omnes expensas factas per partem, quae querela ascen-
dentem a centum libris supra posuisset.

Item quod omnes salinae civitatis Tergesti positae in quacumque parte pertinentes communitati Tergesti perpetuo sint et esse debeant ad perpetuum usum dictae civitatis Tergesti. (11)

Item quod omnia pacta et conventiones habitae et habita inter dominum patriarcham praedictum et Januenses tangentes dictam civitatem Tergesti totaliter approbentur per cives et universitatem civitatis Tergesti. 12)

Item quod omnia bona Venetorum existentia in dicta civitate Tergesti et ejus pertinentiis libere sint et esse debeant supradicti domini patriarchae et ejus Aquilegensis ecclesiae ad faciendum de ipsis omnem ejus voluntatem, quae quidem pacta etc. 13)

Ex protocollis ser Jacobi de Fagedis secretarii et scribe rev.^mi patriarche Marquardi.

Da copia nel Codice cartaceo del secolo XVIII. N 6474, fol. 4–10 della Bibl. Imperiale in Vienna, tratta dalla pergamena originale già nell'archivio de' Conti Pace.

... Antonium Marcello patriae Forijulii dignissimum locumtenentem prout inveni in notis et protocollis ser Jacobi de Fagedis secretarii et scribe reverendissimi patriarchae Marquardi nil addens vel minuens, quod sensum mutet vel variet intellectum, praesens et supradictum instrumentum publicavi et in hanc publicam formam

12)

redegi, signoque et nomine meis appositis et con-
suetis in fidem et testimonium ~~omnium et singu-~~ f° 10
lorum praemissorum.

(Da Codice ~~cartaceo~~ N. 6474 del sec. XVIII dell'i. r. Biblioteca di Corte in Vienna).

~~Codice di carta del secolo decimo ottavo della I. r. Bi-~~
~~blioteca Nr. 6474 f°. 4. – 10.~~

2) ~~Dopo la parola quoniam è uno spazio vuoto di 3 centi-~~
~~metri.~~

3) ~~Dopo la parola Venetorum manca un et.~~

Stampato nell' Archeografo Triestino XV Fasc. I 1889

1380 primi d'Agosto — (Udine). Marquardo patriarca d'Aquileja incarica il suo segretario di infeudare coi beni tolti ai Veneziani, coloro che hanno contribuito a cacciarli da Trieste ed a conservare alla Chiesa Aquilejese le terre dell'Istria.

Marquardus dei gratia sanctae Sedis Aquilegensis patriarcha dilecto nobis prudenti Jacobo de Tergedis secretario nostro et scribae nostro gratiam nostram et omne bonum. Nostris et ecclesiae nostrae profectibus applicare, quod paterna liberalitate concedimus, arbitrantes et quod meritorum remuneratorem prioere spectat et decet quemlibet praesidentem praecipue, ne ingratitudine dominorum fidelium virtus marcescat, quae verae fidei credi non potest, cum remuneratoris gratiam non cognoscit, ex eo quod ecclesiarum profectibus non detrahitur, nec quicquam deperit commodis earundem si earum fidelibus servitoribus aliquid maxime de noviter acquisitis in retributionem praeteritorum obsequiorum et in vinculum futurae dilectionis et obligationis ad alia impenditur moderate, tibi de cuius circumspecta prudentia et fidei constantia praecipuam et specialem in domino fiduciam obtinemus, harum tenore committimus et mandamus, quatenus ad civitatem nostram Tergestinam personaliter accedens eos om-

nes, qui non inspectis laboribus et mortes periculo post posito civitatem nostram Tergesti a tyrannicis faucibus Venetorum liberaverunt seu in liberatione ipsa se exhibuerunt testante ore se principales et caussam dederunt, quod civitas ipsa cum castris et juribus suis ad nostras et ecclesie nostre manus et dominium liberum ...... devenit ..... (1) nostram ecclesie et patrie nostre et conservationem terrarum et locorum Istrie, ad quarum et quorum usurpationem ipsi Veneti lupina rabie continuo anhelabant prout rei geste ..... de salubri in futurum provisione docebat diligenter inquiras et eis quos principales esse inveneris in hoc facto, habita prius deliberatione matura cum capitaneo et vicario nostris in dicta nostra civitate Tergesti, bona omnia omnibus pro se et eorum heredibus ex eis descendentibus recipientibus tantum, videlicet domos, ~~domos~~ vineas, salinas, census, redditus et affictus quoscumque, quomodocumque et qualitercumque spectantia et spectantes ad ipsos Venetos, seu eorum subditos, que ad nos et ecclesiam nostram sunt jure multiplici rationabiliter devoluta, communiter vel divisim juxta tamen cujuslibet exigentiam meritorum in pheudum, exceptis infrascriptis nomine et auctoritate nostris et ecclesie

~~Frammenti~~
1) Gli spazj punteggiati, sono vuoti, nella copia della Bibl. Imperiale.

nostre ac successorum nostrorum assignes pariter et concedas, eosque investias de eisdem ipsis ac cuilibet eorum literas concedimus concessionis pheudorum ipsorum in forma consueta et debita sub nostris sigillo et nomine facias, tali conditione adjecta videlicet, quod ipsi et eorum quilibet primo in tuis prestabunt manibus nostro, ecclesie et successorum nostrorum nomine recipientis fidelitatis debite, perpetuum et solitum sacramentum, quod fidelis vassallus prestare suo domino est in talibus consuetus; item quod ipsi et ipsorum quilibet bona ipsa pheudalia ac eorum heredes habebunt, tenebunt et possidebunt, quamdiu civitas ipsa Tergestina ac ipsi in mera et vera fidelitate et obedientia nostra et ecclesie nostre ac successorum nostrorum et non amplius duxerint permanendum; item quod ipsi et eorum quilibet non vendent, nec vendere aut quovismodo alienare presument, nec debeant bona ipsa et ad alicujus manus perducere sine expressa conscientia et consensu nostris successorumque nostrorum et quod eis vel aliquo ipsorum decedentibus sine heredibus descendentibus ex eisdem bona talium decedentium vel decedentis ad nos, ecclesiam et successores nostros devoluta sint et devolvi debeant ipso facto, exceptis tamen pariter et expresse exclusis domibus omnibus, vineis et salinis ac aliis bonis

quibuscumque dudum per nos in dicta civitate Ter-
gesti et jus pertinentiis certis personis concesses
per nostras literas speciales et excepto palatio
dicte civitatis, quod pro mansione continua
vicedomini communis Janouensis, qui pro tempo-
re fuerit, concessimus et bonis ad valorem ducen-
torum florenorum, que ipsi vicedomino assigna-
re ex pacto et expressa obligatione tenemur, ex
eo quod in acquisitione civitatis prefate Ter-
gestine prefati Janouenses cum eorum galeis
et armata nobis dederunt subsidium principa-
le; que quidem bona omnia predicta in con-
cessionibus per te fiendis primis excludi volumus
et antea penitus exceptari tibi mandantes qua- f. 11.
tenus te de eis vel ipsorum aliquo nullatenus
intromittas nec aliquid dishonere vel ampletare (sic)
presumas aliqua ratione vigore commissionis no-
stre presentis. Nos itaque nostro successorum
nostrorum et ecclesie nostre nominibus ratum
habere volumus perpetuo promittimus atque
gratum quiquid per te juxta commissionis
nostre hujusmodi continentiam et tenorem
in premissis actum fuerit et quomodolibet
attemptatum harum sub nostri impressione
sigilli testium literarum. Datum etc.

Ex protocollis ser Nicolussi Zirbini de Utino cancellarii rev.mi patriarche Marquardi.
Da copia nel Codice citato N. 64 4/k, fol. 10 - 11.

imperiali auctoritate notarius ex commissione mihi facta per magnificum et generosum virum Dominum Hectorem Pasqualigo dignissimum locumtenentem patriae Forijulii et de mandato mihi facto per magnificum et strenuissimum militem dominum Iacobum Antonium Marcello patriae Forijulii dignissimum locumtenentem praesens instrumentum ex notis et protocollis ser Nicolusii Ferbini de Utino cancellarii reverendissimi patriarchae Marquardi nil addens vel minuens, quod sensum mutet vel variet intellectum suprascripti instrumenti publicavi et in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis appositis et consuetis in fidem et testimonium omnium et singulorum praemissorum.

(Dallo stesso Codice della Bibl. di Corte in Vienna).

~~(Da Codice cartaceo N. 6474 della i. r. Biblioteca di Corte a Vienna fol. 10).~~

Codice cartaceo della i. r. biblioteca N. 6474 con scrittura del secolo 18. f° 10 - 11'.

1 Dopo la parola liberum è uno spazio vuoto di un centimetro.

2) Dopo la parola devenit è uno spazio vuoto di un centimetro e mezzo.

3 Dopo la parola gestae è un luogo vuoto di un centimetro.

1380, 1 agosto. Trieste. Copia della lettera mandata al Patriarca d'Aquileja sulla presa di Giustinopoli.

Copia literarum missarum Dño nostro Patriarche per Dominos Bertholdum de Honech, Heliam de Gumbertiis, Judices Consilium Comune Terre Tergestine.

14

Dall'apografo nel Ms. Lettere dell'Arch. Municipale di Gemona.

Reverendissime Pater et Domine noster. Capcionem terre nostre Justinopolis hodie circa horam terciarum vobis cum cordis amaritudine signi=ficamus, unde p. v. humiliter supplicamus ut nobis mora qualibet sublata secundum quod hujus vestre terre statum diligitis auxilium gentium victualium et Sagittamen=to mittere studeatis quum emulos p. v. per quos dicta terra Justinopolis est capta et qui sunt in potentia magna de hora in horam attenta magnanimitate quam ad hanc vestram terram acerbis odiis gerunt expecta=mus. Super iis nihilominus fidelis noster de Tergesto lator presencium aliqua ex nostri parte referabit cui in dicendis fidem ~~[illegible]~~ placeat et digneris credentiam adhi=bere.

Data in terra nostra Tergesti die 1a Augu=sti hora meridiana.

A. D. ~~1480~~ MCCCCLXXX, ind. XIII, die xx novembris, actum Glemone supra stuba Comunis, presentibus ser Leonardo notario, Simone barbitonsore, Dominico precone habitante Glemone et aliis.

Ibique M.r Matthiussius pedisecator habitans Glemone, Massarius Comunis Glemone anni presentis vice, loco et nomine Comunis Glemone, per se suosque successores et providus Nicolaus q. ser Francisci[illegible] nec non Daniel q. Marchuli Gubti de Glemona eius precibus per se suosque heredes principaliter et in solidum dare atque solvere promiserunt Magistro Odorico q. Johannis Conij de Puziricho ad presens gramatice professori in Glemona libras soldorum parvorum ducentas quinquaginta annuatim hinc ad quatuor annos proxime futuros, qui incipiunt prima die presentis mensis, medietatem in principio anni, aliam medietatem in medietate anni.

Item promisit Massarius vice et nomine Comunis de velle Vicecapitanei et suorum Provisorum ibidem presencium annuatim hinc ad dictum terminum pensionem domus unius pro scolaribus et sua mansione.

Item quod nemo alter ab ipso audeat regere scolas in Glemona ~~hinc ad dictum terminum~~ et hoc ideo quia dictus M.r Odoricus promisit prefato Massario stipulanti vice et nomine totius Comunitatis Glemone regere scolas in Glemona hinc ad dictum terminum quatuor annorum. Pro quibus omnibus attendendis et observandis dicti Massarius et Nicolaus atque Daniel obligaverunt omnia bona Comunis et sua etc.

Cum omni melioramento etc.

1381. 18 Gennajo. Padova. Francesco da Carrara partecipa al Com. di Treviso l'elezione del cardinale Filippo d'Alançon a Patriarca d'Aquileia.

tergo. Honorabilibus et prudentibus viris / Castaldionum. Prioribus. Consilio / et Comuni Civitatis Austrie / Amicis carissimis.

Honorabiles Amici carissimi. A viro nobile Sifone de sancto Angelo secretario meo Ianue in Curia Romana presentialiter existente, recepi presentis diei mane cum aliis litteris d. Hugonis Domino Cardinali Patriarche directis litteris effectualiter continentes, qualiter Sanctissimus dominus noster Papa et meo amore et intercessionibus illustris Fratris mei carissimi d. Ducis Ianue, presentibus ambaxiatoribus vestris et Utinensibus et aliis quampluribus, Reverendissimum patrem d. Cardinalem Patriarcham, in verum Aquilegensis Ecclesie Patriarcham et Forjulii Patrie Dominum confirmavit et sanxit et uti vero Patriarche et Domino mandavit per omnes Forojulienses debitam reverentiam et obedientiam exhiberi, nam ex post ipsi ambaxiatores Utinenses nominando dixerunt semper Cardinalem Patriarcham ubi prius eum tantum dixerunt Cardinalem, quarum litterarum copiam vestre prudentie destinassem, nisi ipsis receptis, illas domino Patriarche transmisissem, quibus habitis ab eo, earum copiam vobis destinare curabo. Que tamen bona utique et felicia nova in effectu non differre his premissis litteris reserare disposui ut vestra letitia non tardetur. Super quo etiam vobis scribet d. Patriarcha. Cum itaque ista talis sanctio et confirmatio iustissima preter profectus et commoda, quos exinde ebit vestra Communitas habitura, futura sint vobis permaxime laudi et glorie sempiterne iuxta Maronis illud: Nulla dies unquam memori vos eximet evo; et penes ipsum d. Patriarcham et ceteros Italicos Principes atque gentes et exteras nationes, quibus nota fuerit vestra fidelitas atque constantia, que Domino suo in quantumvis grandibus et vix tolerabilibus angustiis non defecit, aliquo fluctuantes fortune turbines non permotam

Vestram amicabilem prudentiam decrevi quamvis expedire non putem
promissis, quas possum exhortationibus deprecari, quatenus vestra constans
legalitas atque fides, que vos hactenus pre ceteris illustravit, in suo firmis-
simo et constantissimo proposito radicetur. De quo notabilissimum honorem et
premium protenus presentes et posteros vos et vestra Communitas indubie
consequetur. Sane vero Venetos hanc voluntatem domini nostri Pape sensisse,
qua permoti sunt his proximis diebus aliqua temperamenta et tractatus velle
habere vobiscum, ut percepi ex litteris ipsi domino Patriarche et Michaeli
per vos missis de salvo conducto per ipsos a vobis quesito, facientibus mentionem,
quibus vidi etiam responsionem eis factam per vos, que utique laudabilis ac
prudentissima fuit. Repetens igitur quod promitto, fidelitatem vestram exhortor,
quatinus aliquibus tractatibus non velitis animum applicare, sed in commendatissimo
vestro perseverare proposito. Habituri profecto super istis negotiis expeditionem
celerem et votivam. Datum Padue die XXIII. Januarii Anno Mill. ccc lxxxi

Franciscus de Carraria Padue etc.

Da copia della Coll. Guerra Vol. XXIX. 160 dall'orig. già nell'Arch. Not.
di Cividale.

1381, 20 gennajo. Udine. Federico di Porcia, vicario del Patriar-
cato di Aquileja, sede vacante, elegge capitano di Albona,
[illegible], Torre, [illegible], Fianona, Dignano, [illegible],
Pola e del Polisano Federico di Udine;

Vedi ~~[illegible]~~ mano di [illegible] Vol. 55 p. 1152
[illegible]

Fredericus Comes de Porcilliis, sede vacante Aquilegensis Ecclesie
Vicarius generalis

Dilectis nobis [illegible], Capitaneo et Communi Castrorum Al-
bone, [illegible], Turris, Bornie, Dominis Castrorum Fianone,
Dignani, Montis, Marani et Pole et [illegible] Aque-
legensis Ecclesie fidelibus salutem et sincere dilectionis af-
fectum.

Populorum commodis tunc recte prospicitur, cum eorum regi-
mini Rectores idonei preponuntur, per quorum industriam
gubernentur et eorum status de bono in melius prosperentur.
Cupientes itaque ut vos qui nobis et Ecclesie Aquilegensi estis
[illegible] et subiecti, per providum Fredericum de Utino gu-
bernemini, cuius industria et prudentia circumspecta in tran-
quillo statu et pacifico maxime in huius guerre [illegible]
[illegible] possitis, Capitaneatum predictorum Castro-
rum nec non Pole et Polisane cum omnibus iuribus, iuris-
dictionibus et garritis debitis et consuetis et ad Capitanea-
tum dictorum Castrorum ac Pole et Polisano spectant [illegible]

1381, 12 febbrajo. Venezia. Ducale a Gualtepertoldo di Spilimbergo. raccomandandogli di promuovere la pace tra Venezia e Friuli, essendo morto il Patriarca.

Da copia nell'Arch. Spilimbergo in Domenicis, Vol. [illegible], pag. 87

Egregio et Nobili viro Gualterpertoldo de Spinimbergo.

Andreas Contareno Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregio ac Nobili viro Gualterpertoldo de Spinimbergo, amico dilecto salutem et sincere dilectionis affectum. Fuit ad presentiam nostram Antonius familiaris vester exponens quod ~~[illegible]~~ ipse egregius vir Bregogna filius vester ex singulari affectu quem ad nos geritis, offerrebatis quando nobis placeret interponere partes vestras apud Castellanos et Comunitates Forijulii. Nunc quia Patriarchatus vacat ad procurandum ea que forent honoris et status utriusque partis super quo scribimus vobis quod semper cognovimus operis per effectum laudabilem dispositionem vestram et de ea benivolentia vestra regratiamur ex corde, declarantes quod ante dicti nuncii vestri adventum sub firma spe prefate amicitie vestre providereamus ad transmittere prudentem virum Simonem Pizolum fidelem nostrum cum suprascripta intentione, scilicet rogando amicitiam vestram quatenus vobis placeret interponere amicabiliter inter suprascriptos Castellanos et Comunitates Forijulii ex una parte et operam vestram [illegible] nos et nostrum Comune, ex altera, nunc propter obitum D. Patriarche ad finem concordie vel treugarum et [illegible] pro bono et comodo utriusque partis possint conduci Veneti de dictis partibus sicut poterant ante prefatam novitatem. Sentimus autem quod nonnulli Castellanorum et Comunitatum Forijulii ab initio istarum novitatum fuerunt male contenti de guerra et per consequens ~~[illegible]~~ nunc esse contenti de concordia vel treugua, tenentibus [illegible] in hoc illud bonum ordinem qui prudentie vestre videbitur pro bona conclusione

rei sicut de intima benevolentia vestra speramus, unde, licet non dubi=
temus quod prefatus nuncius noster iam fuerit ad presentiam vestram
ut quod iam incepistis hanc nostram intentionem que concurrit
cum vestra efficaciter procurare, tamen ad cautelam per
prefatum nuncium vestrum predicta curavimus replicare,
dispositi prompta mente ad quelibet nobilitati vestre grata.
Data in nostro Ducali Palatio die XII februarii, indictio=
ne quarta. (1381).

1381, 28 febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

1381, 16 Febb.° Cividale —

1381, 16 febbrajo Cividale — Procura della nob. Cuniunda vedova del nob. Ulrico di Reifenberg per ricuperare dal Com. d'Udine 1400 fiorini delle prestanze 4 Sett 1380 1

Dai protocolli del notajo di Cividale Giovanni q. Guglielmo originali ~~nell'Archivio Notarile in Cividale~~ nella Civ. Bibl. Udinese.

A. D. MCCCLXXXI, ind. IV, die XVI mensis februarij in Civitate Austria in domo habitationis infrascripte constituentis in contrata Maioris Monasterij Sancte Marie de Valle Civ. Aust. presentibus providis viris Polesino q. Polispetti Nicolao dicto Cudolfij notario et Francisco, Nicolao notario q. Antonii, Petro notario filio Odolrici notarii omnibus de Civitate Austrie predicta et habitatoribus in eadem Civitate Austrie, testibus et aliis.

Nobilis domina Cuniunda habitans in Civitate Austrie et uxor relicta q. Nobilis viri Domini Ulrici dei ~~[illegible]~~ Reiffemberg omnibus modo

alliciere valeamus, communiter et concorditer ..

rei sicut de intima benevolentia vestra speramus, unde licet non dubi-

Viri jure et forma quibus melius
et efficatius de jure potuit,
fecit constituit et ordinavit
venerabilem virum D. Franciscum
Plebanum Ecclesiae S.
Stephani in Jelawe et
Canonicum [illegible] ecclesiae
[illegible] de [illegible]
praesentem et hoc manda-
tum sponte suscipientem
et venerabilem virum D. Margaritam
de Rasicolo plebanum [illegible]
[illegible] et Canonicum [illegible]
seu licentiatum in jure
canonico absentem tam-
quam praesentem et quemli-
bet ipsorum in solidum
ita quod occupantis conditio

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

iustitia non existat, sed quod
[illegible] incipit alter
reddi valeat, presbyteri et
[illegible] ad invicem et diversis
[illegible]
tores et procuratores
legitimos prout melius et
utilius de iure dici debet et
potest, ad petendum exigendum
requirendum et recipiendum
a Communitate Terre Utini et
a providis viro ser Henrico
q. d. Varguendi domini [illegible]
[illegible] de Palma de Utino
camerarium Camerarii Commu
nis Utini seu a [illegible]
[illegible] predicte Terre Utini
camerarium principali, a

allicere valeamus, communiter et concorditer

Datum

rei sicut de intima benevolentia vestra meremus, unde,, non dubi-

clarissimi Thomasii Thiesii
venerabilis Jurisprudentiae et advocati
in Jure Candidati de Brug
Fontis de Civitate Constantiae
tanquam fidejussoribus et
principalibus debitoribus
Mille et quadringentos
Florenos auri pro quibus
idem constituenti prefati
Henricus tanquam Commissarius
Communis praedicta Terrae
Ultrajectini sunt principalis
et Mag. Thomasius Fitius
et Lovisius tanquam
fidejussores et principales
debitores mansi et ex [illegible]

1381, 28 Febbrajo Udine. Statuto sulle Messe; distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

2

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

5

3.

et nomine sunt obligati aliqui tenentur prout quodam publico instrumento inde scripto manu Fabricii notarii q. Thomasii de Utino sub a. D. MCCCLXXX ind. tertia die quarto mensis Septembris cum subscripto in eodem instrumento contentis scriptis manu Thome sive notarii q. Michaelis Mussi de Utino et manu Nicolai notarii q. ser Odorlici Minutte de Utino latius continetur.

allicere valeamus, communiter et concorditer

rei sicut de intima benevolentia vestra speramus, unde sicut non dubi-

Item ad petendum exigendum
et recipiendum predictos
Mille et quadringentos Florenos
et omnem et singulam pecu-
nie quantitatem in qua eidem
constituenti tenentur et de-
bent predicti [illegible]
[illegible] et ipsi [illegible],
[illegible] et [illegible]
cuius et ipsorum quilibet
[illegible] nominibus et cum
[illegible]
de receptis [illegible] in spe-
cialitate et generalitate prout
ipsis [illegible] procuratoribus et
ipsorum quilibet [illegible]
placuerit finem et remis-
sionem solutionem et pactum

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

2

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

de non petendo faciendum
et si fuerit necesse prefatam
Communitatem et Regimen
Terre Utini et ipsos Nunci
um de Ahorea, Mag. Otto
nem Phisicum et Zorzi
nunc et ipsorum quemlibet
pro premissis convenien
dum et in causam trahen
dum coram Egregio Viro
D. Federico Comite de
Porcilijs Aquilegensis sede
sede vacante Vicedomino
Generali et coram suis
Vicarijs judicibus et Officia
libus quibuscumque et co
ram quocumque judice

allicere valeamus, communiter et concorditer

rei sicut de intima benevolentia vestra speramus, unde sit non dubi-

competenti ordinario delegato
et subdelegato dato et dando
ecclesiasticis et civili ad
agendum defendendum
opponendum excipiendum
replicandum libellum
dandum et recipiendum
litis contestationis de calum
~~[illegible]~~ jurandi per veritate di-
cenda et cujuslibet generis
juramentum, in constituen-
tis et constitutorum animas
jurandum prosequendum et
defendendum, unum procura-
torem et plures loco sui
substituendum et revocan-
dum et in se procuratoris
officium de novo reassumendum,
praesenti tamen mandato

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe; distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

2

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

5

ii pro robore permanentis,
testes et instrumenta et
jura quelibet producen-
dum et reprobandum,
protestandum audiendum
appellandum et prosequen-
dum semel et pluries,
finem et remissionem
generalem et specialem
et pactum de non petendo
recipiendum et faciendum
cum bonorum obligatione
predicta constituentis et
penarum adiectionibus
ad penam supradictam
~~tandem~~ compromittendum
transigendum et compro-
mittendum et omnes

allicere valeamus, communiter et concorditer

rei sicut de intima benevolentia vestra meremur, unde licet non dubi-

et omnes scripturas quas ipsa
habet contra eosdem debitores et
predictum instrumentum
debiti recipiendum ~~tra tra~~
tradendum, protestandum, compo-
nendum ~~[illegible]~~ transigendum
et compromittendum et
generaliter ad omnia et
singula faciendum et libere
exercendum in judicio et
extra que in premissis et
circa premissa utilia fuerint
seu necessaria seu modo
aliquo oportuna et que
quilibet veri et legittimi
procuratores et quilibet
substitutus ac que ipsa
constituens si personaliter
interesset dicere seu facere
posset et que causarum

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzioni ed onoranze del Capitolo di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

merita exigunt et requirunt
etiam si mandatum exigunt
speciale, dans et concedens
predictis suis procuratoribus
et ~~quis~~ cuilibet substituto
seu substituendo ab eis seu
ipsorum aliquo plenum
liberum et generale manda-
tum, plenariam liberam
et generalem administratio-
nem cum plenaria potesta-
te in omnibus et singulis
supradictis adherentibus
dependentibus et eis ~~connexis~~
connexis promittens iurans
ad Sancta Dei Evangelia eidem
prestito iuramento in li-
ctatorio tempore publice
persona stipulanti nomine

alliciere valeamus, communiter et concorditer

Datum

rei sicut de intima benevolentia vestra ~~speramus~~ audeo licet non dubi

et vice omnium et singu
lorum quorum interest
et interesse poterit, tenorem
naturam et qualitatem habere
tenere observare omnia
tota et quidquid per
ipsos Dominos procuratores
et per ipsorum aliquem
et per quemlibet substitu
tum ab eis seu ipsorum
aliquo in premissis et
circa predicta ~~actum~~ actum
fuerit gestum commune
seu modo aliquo procu
ratum tam in Domupro
quam in locus volens
quoque ipsos Dominos procu
ratores et quemlibet

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzione ed onoranze del Capitolo di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo

pro quibus ipse constituens ex nunc
se dixissit et omni
satisfactionis onere
relevare promisit mihi
notario tamquam publice
persone pro supra nomi=
ne stipulanti nec notam
de iudicio sisti et iudicatum
solvi cum omnibus clausulis
opportunis obligans ad hec
hec omnia bona sua mobi=
lia et immobilia, presentia
et futura etc etc.

allicere valeamus, comuniter et concorditer

Datum

rei sicut de intima benevolentia vestra ~~meamus~~ ~~audeamus~~ licet Di. li

1381, 28 Febbrajo. Udine. Statuto sulle Messe, distribuzioni ed onoranze dal Capitolo di Udine:

2

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo octuagesimo primo, indictione quarta, die Jovis XXVIII mensis Februarii, Utini Aquilegensis Diocesis, in Sacrestia Eclesie Maioris S. Marie de dicta Terra Utini ubi congregari et convocari consuevit dicte Eclesie Capitulum.

Nos Ottobonus de Ceneta Decanus, Zanettus de Conchis, Dominicus de Basagliapenta, Franciscus de Palinico, Marquardus de Randeck licentiatus in decretis, Nicolinus de Amaro, Nicolaus et Gregorius ambo de Utino in sacris ordinibus constituti, Guillelmus et Andreas de Civitate Castelli in sacris ordinibus constituti, de Paona et Michael de Pagnaco in minoribus ordinibus constituti, Canonici prebendati totum ipsius omnes dicte Eclesie S. Marie de Utino Canonici ipsius Eclesie capitulum facientes et representantes, cum plures Canonici ipsius Eclesie non essent in ipsa Eclesia vel apud eam residentes qui non fuerunt vocati nec etiam essent aliqui absentes in loco de quo debuerunt de iure vel dicte Eclesie consuetudine ad talia convocari, volentes toto nixu omnibusque nobis possibilibus studiis vigilari et vigilanter dicte Eclesie provisione intendere maxime in divinis, ita quod in dicta nostra Ecclesia cultus augeatur divinus et quod prefate Eclesie Clerici et Ministri in laudabilibus observantiis divino maxime congruentibus cultui, Clericis Ministrisque aliarum Eclesiarum huiusmodi observantiis rite ordinatarum et dispositarum se conforment, ut per hoc nos et ipsi nostre Eclesie Clerici ceteri eterne retributionis premium consequamur et aliorum fidelium mentes, quibus nos Clerici debemus esse regula in Domino vivendi, luce bonorum operum radiatas ad superiora capescendi in fidei fervore allicere valeamus, comuniter et concorditer et unanimiter statuimus

et ordinamus et in futurum per nos et successores nostros perpetuis temporibus voluimus et volumus observari, videlicet:

Ut omni et qualibet die per assucrium curricula futurorum ad Missam maiorem seu conventualem de mane ante tertiam et in meridie quando dies meridiane misse cantande secundum determinationem infrascriptam presenti statuto factam, occurrerit in ipsa nostra ecclesia celebrandam se preparent Ministri in offitio Diaconatus et Subdiaconatus in dicta missa servituri, ita quod ad Evangelium legendum unus de Canonicis in diaconatu constitutus vel unus de Septimanariis dicte Ecclesie, ad Epistolam vero unus de Canonicis in subdiaconatu constitutus vel unus de Capellanis se paret quotidie, quilibet videlicet in ordine vicis sue.

Volentes et expresse statuentes ac per nos et successores nostros in perpetuum servari volentes quod Missa meridiana qualibet die a primo Sabbato quadragesime inclusive usque ad sabbatum in ramis palmarum etiam inclusive, ~~exceptis diebus dominicis~~ exceptis diebus dominicis et in omnibus diebus quibus ieiunium est indictum seu preceptum per Ecclesiam Sanctam Dei celebretur, in quibus quidem missis meridianis dicendis in quadragesima et extra quadragesimam, concurrant per ordinem tam Decanus et Canonici in sacerdotio constituti, quam Septimanarii et Capellani, et ut predicti Septimanarii in offitio Diaconatus et Capellani in offitio Subdiaconatus servituri eo sollicitius et devotius serviant, quo maioris premii a nobis retributionem se noverint recepturi.

Nos predicti Decanus, Canonici et Capitulum per nos et successores nostros statuimus et ordinavimus ac per presentes ordinamus quod ipsi Septimanarii, qui quoad perceptionem infrascriptam non possint esse plures octo in perpetuum, in futurum de omnibus Anniversariis presentibus, preterquam de Anniversario sancte memorie D. Bertrandi olim Patriarche

Aquilegensis et preterquam de Anniversario in dicta Ecclesia ordinato per D. Paulum de Gumbertinis, in quorum primo servetur mos antiquus, in altero ordinatio dicti D. Pauli et etiam de Anniversariis futuris nisi aliter Testatores vel pro anniversariis propriis vel aliorum legata facientes disposu=erint, in quibus eorum dispositio servetur, percipiant et habeant, si non perdiderint per absentiam a divinis, medietatem eius quod percipient Canonici non perdentes ita, videlicet quod si unus Canonicus non perdens percipiat duos denarios, Septimanarius non perdens percipiat unum denarium; Ca=pellani vero percipiant et habeant medietatem eius quod percipient Septimanarii, nisi perdiderint per absentiam a divinis, ut in casu prece=denti dictum est. Predicti vero Capellani debent esse octo et plures etiam, sed quotquot fuerint non habeant portionem nisi pro octo Capellanis, et si fuerint pauciores octo, percipiant et habeant portiones pro tot dummodo quot fuerint et similiter si Septimanarii fuerint pauciores octo, pro paucioribus recipiant portionem.

Item ut dicti Septimanarii et Capellani eo sufficientius servire habeant quo eis maior fiet addicio premiorum, statuimus et ordinamus de presentibus ordinamus quod dicti Septimanarii et Capellani in eo numero et sub eisdem modis et formis de quibus dictum est supra de Anni=versariis habeant et percipiant in perpetuum in futurum de omnibus honorantiis nostro Capitulo et per nostrum Capitulum usque in presen=tem diem ordinatis, preterquam de honorantiis Nativitatis Domini ordinatis de parte fructuum emptorum de pecuniis habitis a Priore Porte S. Antonii pro fundatione Capelle S. Antonii in burgo Terre Utini Civitatis Austrie et preterquam de honorantiis pro festivitatibus Sanctorum Georgii, Wulderici et Hermagore et Fortunati et preterquam de frumento quod percipitur de manso Burgi inferioris Utini Porte

videlicet Aquilegia, de quo formento consueverit panis fieri in quadragesima), in ea quantitate portiones, in qua secundum supra scripta sunt de Anniversariis percepturi. De honorantiis vero in posterum ordinandis servetur voluntas eorum qui ordinaverint ipsas, de qua si non apparuerit, dividantur sicut alie hactenus ordinate.

Septimanarii autem in Evangeliis, Capellani in Epistolis in supradictis missis singulis diebus dicendis deficientes illam penam incurrant quam incurrebant cum in ordinatis prius diebus in ipsis dicendis deficiebant.

Quamvis autem presens Statutum perpetuum esse velimus singulares tamen Septimanarios et Capellanos per hoc non intendimus esse perpetuos sed potius volumus esse temporales et manuales ut hactenus fuerunt, ita quod nobis et successoribus nostris liceat unum et omnes, si videbitur, in totum a dicto Septimanarie et Capellanie offitio etiam nulla causa cognita et nullo iuris ordine servato, pro libito voluntatis amovere et aliis loco eorum semel et pluries et quando videbitur subrogare et subrogatos similiter removere. Predicti tamen Septimanarii et Capellani ratione predictorum eis pro dictis oneribus supportandis per presens Statutum concedimus nulla Papalium vel aliarum Collectarum subire onera sint adstricti.

Dal Cod. membr. detto della Catena, nell' Arch. Capit. di Udine.

1381. 27 Giugno Udine Lett. del Vicedomino della Chiesa di Aquileja al Comune di Gemona d'mandare la terza parte della taglia alla custodia del passo di Montalcone.

tergo) Capitaneo, Consilio et Comuni Terre Glemone

Federicus Comes de Porcileis sede vacante Vicedominus Ecclesie Aquilegensis Generalis

Carissimi. Iuxta deliberationem Deputatorum et Consilii Generalis Colloquii dilectionem vestram requirimus et districte sub penis alias ordinatis, quatenus ... pro subventione casu quolibet opportuno Aquilegie singularibus et notoriis periculis, cum pro opportuna passus Montisfalconis custodia, tertiam partem talee militie vos tangentem scilicet elmos duos, balistam unam ad locum Montisfalconis ex causis predictis sexta die a die dominica proxima mittere, causa cessante qualibet, studeatis, per dies XV tunc immediate sequentes. Alioquin si non miseritis et permanseritis ut prefertur, contra vos et bona vestra ad exactionem dictarum penarum efficaciter procedemus. Datum in castro Utini die XXVII Iunii, Inditione IV (MCCCLXXXI)

Orig. nell' Arch. Com. Gemona

1381. 4 Luglio — Torino Gli ambasciatori al convegno di Torino per la pace notificano al Capitano e Comunità di Udine l'andamento delle trattative.

— — — — — —

A tergo] Egregiis Capitaneo, Consilio et Comuni Utini.

Egregii domini et convicini carissimi. Per ea que hactenus gesta
sunt vidimus facta Janue cum Venetis ad convenientiam
gratam partibus fore deducta et similiter facta regia
cum Venetis fore usque ad conclusionem pene digrossata
de qua pena pendet differentia quia domini Regii volunt
quod quandocumque Veneti negligent solvere censum
Re d'Ungheria annuum domino Regi et successoribus suis de quo
conventum est per buccas fluminum aperta sint
omnia ora fluminum et pro apertis habeantur,
quod Veneti ullo modo velle videntur et supra
ipsius puncti expeditionem dominus Comes laborat
Conte di Savoja. continuo. Sed quid sequetur ignoramus, quia
parva scintilla posset totum rumpere quod est actum.
In factis vero nostris et domini patrie nichil ulterius
gestum est, sed si dabitur finis in premissis offertis
domini regii solicite et fideliter laborant. Et sic
consideratis omnibus quia vidimus facta sepe
mutari nichil certi scribere possumus. Sed rogamus
quod secrete communitatibus Civitatis Glemone
et Venzoni predicta ostendatis adeo quod non
divulgetur quia vobis et nobis imputari posset.
Ceterum omnia alia occurrentia vobis signifi-
care curabimus. Data Taurini die quarto Julii.

Federicus de Savorgnano et Nicolaus ~~Girbini~~ Zirbini

Da copia cancelleria contemporanea nel vol. Lettere di Principi al Com. di Gemona fol. 234

1381 — più lettere del re d'Ungheria ai Friulani sulla elezione di nuovo Patriarca ed Informazione ovvero sia Commissione agli ambasciatori destinati al Re d'Ungheria.

Non consta l'anno di questa ambasciata; ma la Informazione contiene la storica narrazione di vicende sofferte dal Patriarcato ed è della più alta importanza.

Da Copia [illegible] alla Biblioteca Florio in Udine

Al di fuori sulla coperta del libro.

Copia litterarum missarum per Sermos Dños regem et reginam Ungarie tam Forojuliensibus et Dño Pape, quam Dño Sabinensi Cardinali ...... in Comenda Eccliam Aquilam ac .... ipsis ~~universitatibus~~ Utinensibus per ~~Dnum~~ Comitem C. ... atque ..... Dño Pape misse ipsi Dño Regi Ungarie littere supra Comenda Patriarchatus Aquilegensis per ipsum Dnum Papam eidem Dño Sabinensi etc. apportate ab Ungaria ab ipsis Principibus per Gaudiolum et Leonardum magistri Bartholomei notarios de Utino.

Lodovicus Dei gr̃a Rex Ungarie Polonie Dalmatie etc.

Nobilib. et sapientib. ac prudentib. viris Potestatib. Capitaneis Gas-
taltionibus Rectoribus, et Communitatib.

Sin qui è copiato. vedi in seguito.

1381. 28 Apr. Buda. Lodovico Re d'Ungh.a ringrazia Friulani per li del loro ... Lodovico d'Hellingstain (culmen regium

presentium exhibitoribus plenam dedimus informationem
prout idem de nostra responsione vestram poterunt ami-
citiam edocere..

Datum Bude die XXVIII. Mens. Aprilis Anno Dn̄i Mill.° CCC.LXXXI.°

Copia litterarum Dn̄e Regine Ungarie ad supraditos ut supra.

Elisabeth Dei gra. Regina Ungarie Polonie, Dalmatie etc. Nobilib. et
sapientib. ac prudentib. viris Potestatibus, Capitaneis, Gastal-
dionibus, Rectoribus et Communitatib. de Aquilegia, de Utino
di Civitate Austria, de Glemona, de Venzono, de Tulmetio,
de S.to Daniele, de Fagancia, de Sacilo, de Matuna, de Portu-
gruario, et de S.to Vito, et alijs Patrie Fori Julij Amicis suis
carissimis: Amicitiam paratam. Veridico percepimus ex
relatu quomodo vestra amicitia, illam antiquam affectionem
sinceram qua nobis semper, et indefesse affuistis, et ades-
tis sicut ex debito Lige qua sumus uniti, sic novimus ob
devocionem specialem erga culmen nostrum Regale vere-
santem nolentes extinguere, et abolere ymo corroborare
satagentes quandam celebrastis de creando, et perficiendo
futuro Patriarcha tutto simile alla già scritta di sopra.

1381. 18 Aprile .. Buda. La predetta Regina d'Ungh.a raccomanda ai Friulani ... Lod.o d'Helfinstain ...

(culmen regium, in quella del Re d'Ungheria

sin qui   Prepositum de Lico proximum Dn̄i nr̄i Regis
consortis nr̄i carissimi, et consanguineum nostrum, et
nominem alium contemplatione honoris nostri, et co-
munis boni vo. Patriarcham etc. seguita come sopra

——— de Helfinstaing in apicem Patriarchalis dignitatis
dicte Eccl.ie fastigium erigeretis, seguita

dando, et concedendo eidem possessionem jurium omni-
um etc. seg. (sic)

Datum Bude die XVIII. Mens. Aprilis anno Dn̄i 1381.

1381. 7 Marzo Roma
p. Urbano VI. scrive al Re
... sulla nomina
... di ... dell'Alençon.

Copia Litterarum Dñi Papae ad Dñum Regem Ungariae

Urbanus ~~Epus~~ Servus servorum Dei Carissimo in Xpo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri salutem, et Apostolicam benedictionem. Tue ~~Sere~~ Serenitati ~~innotescere~~ innotescere volumus quod de Mense Junij anno proximo praeterito cum in Romana Curia publice diceretur, licet tunc verum non fuerit, quod bone memorie Marquardus Patha Aquil. decesserat, nos attendentes quod venerabilis frater noster Philippus Epus Sabinensis consanguineus tuus maximo cum fervore, et auxilio tuo possit ~~esse~~ valde utilis ad pacificandum partes illas, et ex pluribus alijs rationabilibus causis ~~eidem~~ ad id nostrum inducentibus animum, quarum aliquas Ambaxiatoribus tuis nuper duximus exprimendas de consilio fratrum nostrorum eundem Epum administratorem Ecclie Aquil. usque ad nostrum beneplacitum decrevimus deputare. Unde cum nuper de predicti Patha obitu ~~vestra~~ vera ad nos relatio pervenisset, attendentes quod idem ~~quidem~~ Epus tue Celsitudini est consanguinitate conjunctus, et quod hoc debebat tibi valde gratum existere et ~~con~~sperantes quod per tua auxilium gratia, ac per ipsius Episcopi industriam et circumspectionem ~~provi~~ providam Patria illa etiam cum tue consolationis ~~augmento~~ augmento pacificabitur, et in bono statu componatur, et incole et habitatores earum partium exinde quietis, et pacis comoda consequantur, administrationem, et curam, ac Regimen predicte Ecclie eidem Episcopo usque ad nrum beneplacitum de dictorum fratrum consilio duximus committendum. Ideoque magnificentiam tuam rogamus affectuose, et in Dno deprecamur ut eundem Epum qui te fraterno, ac sincero affectu valde diligit, et quem scimus esse tui honoris, et status precipuum zelatorem habens per nram, et Aplice Sedis reverentiam propensius comendatum, sic eum ampliandis, et con

servandis juribus dicte Aquil. Ecclie ac alias in suis
opportunitatibus tui favoris auxilio magnanimi-
ter, et liberaliter prosequaris. Quod ipsa tuo fulta
presidio in comisso sibi dicte Ecclie regimine possit
Deo propitio prosperari, et propter eterne retributio-
nis premia, que a retributione omnium bonorum
perinde merebaris, nobis quamplurimum complace-
bis nre etiam intentionis est de te tamquam
specialissimo Romane Ecclie filio, et ejus devoto pugi-
li, et defensore in omnibus plene confidere. Spe-
rantes indubie quod divina tibi gratia suffragante tue,
et predicte Ecclie negocia viriliter prosequendo
velut propria reputabis, ac Ecclesiam ipsam, et
ejus honores, ac jura a perversorum iniquis cona-
tibus magnanimiter defensabis.

Datum Rome apud S. Petrum in nonis Martij Pontificatus
nri anno tertio.

a tergo) Carissimo in Xpo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri

---

1381. 17 Aprile. Buda. Il re d'Ungria Lodo raccomanda p. Urbano VI per Patriarca Lodovico d'Halfinstain

Copia litterarum Dni nri Regis ad Dnum nrum Papam

Sanctissime Pater. Credo Vre Sanctitati non latere quomodo
super promotione Venerabilis viri Dni Lodoyci de Hal
finstayng Prepositi Ecclie de Lira proximi mei, et consan
guinei Serme Principis Dne Regine consortis mee carissi-
me ad vacationem Patriarchalem per Ecclesiam Aquil. fienda
pluriesque vicibus vestre supplicavi Sanctitati imo quasi
ex confidentia filiali per meas presentes infestavi et quamquam
meam supplicationem fore apud vestre
Sanctitatis admissam tamen que profuerit Dni Lodoyci promotio
multum meo insistat cordi, eo quod ipsum vivente
olim Dno Marquardo Patha amico meo pie memorie
sibi tota comunitas Baronum procerum, militum, et Co-
munitatum Prie Fori julij in Coadiutorem, et vicedominum

elegerunt sicut, et nunc ~~tenentur~~ tenent, dictaque Patria propter considerationem Ligae inter nos initae sub mea existit gubernatione constituta potissime guerra in praesenti in qua utique succubuisset si meum non fuisset praesidium, et tutella adhibitum. Supplico igitur eidem vestrae Sanctitati sicut alias feci prece humili, et devota cupiens filiali affectione exaudiri, quatenus placeantes quomodo per Rdum in Xpo Prem Dnum Bonaventuram Padua Romanae Ecclia Cardinalem mihi significare curavit Vra Sanctitas ut principalis mundi Principibus meas preces ~~praesentes~~ iustas exaudiretis contemplatione praemissorum, et etiam meae filialis protectionis intuitu eidem Dno Lodoyco et nemini alteri de ipsa Ecclia Aquilh Pathali velitis, et dignemini misericorditer providere. Quoniam eius oppositum animum meum ~~redd~~ reddet perplexum ex causis premissis ac aliis, atque tediosum. Nam Dnus Dux Austrie Leopoldus etc guerram volebat movisse de praesenti ad ~~ipsam~~ versus Eccliam Aquilem supradictam, quam mei consideratione ad instantiam meam suspendit in formam treguarum ~~pactum~~ perannum, Recognoscens, et nobis promittens ut in casu quo eidem Dno Lodoyco de Halfinstayng de ipsa Ecclia provideretur utique de omnibus suis actionibus quas contra dictam haberet Eccliam nobis et nostre dispositioni cederet, atque reformationi salvis aliis casibus sibi reservatis. Ex quo spero, Pater Sanctissime, quod per hoc potius Ecclia supradicta providebitis quam per ~~ea~~ per plures ea unquam Ecclia hoc tempore adversitatis per potentiam Fratrum ipsius Dni Lodoyci ~~protegentis~~ protegetur, et gubernabitur in suis iuribus indempnis et illesa. Ad quod et ego sibi cooperabor meo posse, in quo mihi Sanctitati vestrae memoratam graciam faciat specialem, et paternum ostendat favorem. Super quibus omnibus praemissis mitto ad vestram sanctitatem praesentiam

Nobilem, ac sapientem virum Sandiolum Provenopatrium de regno mihi dilectum familiarem harum latorem de mea intentione plene informatum. Supplicans eidem Sanctitati vestre quatenus sibi in dicendis pro parte mea credo premissa fidem valit dare Sanctitati vestre creditivam et indubitatam.

Datum Budę die XVII Aprilis.

1481. 17 Apr. Buda
Lodovico Re d'Ungheria scrive al Card. d'Alanzon ... la nomina e la lettera ... di Lodo ... Helfinstain

Tenor literarum missarum per Dominum Regem Ungarię Dom.° Cardinali de Lançon super literas de Comenda

R.me Pater, et Consanguinee Carissime. Literas vestrę Paternitatis, in quibus provisionem de ecclesia Patriarchali Aquilejensi vobis in commendam factam scribebatis; et quod haberetis a Domino Papa commissionem de Pace inter vos, et Colligatos vestros ab una parte, et ex alia emulos Venetis tractanda, ac insuper per Dom.m Baldasarium de Spinolis de Janua militem, nostra informaverat Magestas de vestra intentione, et notabatis, recepimus, et contenta earum sane intelleximus. Ad quas et primo et ad primam partem, respondemus quod vivente olim Dom.° Patriarcha Marquardo Aquilejensi amico nostro carissimo pię misericordię, sibi tota communitas Prelatorum Baronorum, militum, Nobilium, Procerum, et Communitatum Patrię Forojulii uno animo, unoque corpore potissima quod hii idem in una confederatione nobiscum assistunt, et nostrę subsunt gubernationi specialiter tempore presentis guerrę, in qua utique succubuissent, si nostrum presidium non adfuisset. Venerabilem virum Dom.m Ludovicum de Helfinsbayng Prepositum de Linz pregnimum nostrum, et Consanguineum serenissime Principis Domine Regine consortis nostrę carissime in quo adjutorem et vicedominum elegerunt prout adhuc conservant pro cuius promotione Dño Pape multiplices scripsimus litteras et supplicationes, attente vestram Paternitatem requirimus ut et vos sibi non obesse, sed in hac parte prodesse velitis, ipsumque ad dictam Ecclesiam Aquilegensem promoveatis in quo nobis gratam complacentiam exhibebitis. Ad secundam vero partem dicimus, quod nobis non displicet quod in tractatu dicte pacis vos vel alius quisque laboratur dummodo procedatur id de consensu, et voluntate Januensium, et aliorum colegatorum vestrorum. Dum autem idem Dñus Baldasar supervenerit ipsum de exponendis libenter audiemus, et conferemus cum eodem vestri pro parte.

Data Budę die XVII. Aprilis.

1381. 18 Apr. Buda. Gio (Frangipane) Co. di Veglia e Modrussa raccomanda agli Udinesi Lod.o di Helfenstein e loda il proposito loro di volerlo per Patr.a

Copia litterarum Dni Comitis de Crovatia.

Nobilibus, et discretis viris Dnis Rectoribus, Consilio, et Universitate Utini amicis carissimis.

Amici sincerissimi salutem quam cupitis. Inter cetera noveritis quod Dnus noster Rex Ungarie cum Dna Regina vestram affectionem et laudabile et fidele propositum quod in Dno Lodovico de Helfinstayng ostenditis, et ostendistis in volendo ipsum perficere Patham undique comandando omnibus de tanta animi liberalitate, ~~Ag~~regraciamur, et sic proposuit, et intendit una vobiscum constanter persistere ut non alius nisi ipse de Helfinstayng Deo concedente dictum ~~officium~~ Beneficium obtinebit, et super hiis tam summo Pontifici, quam vobis, et alijs secundum exigentiam opportunam ~~stabit~~ scribet suum velle reserans manifeste qualiter Ecclesiam Aquil. intendit habere favore regio recomissam, ut non in Comendam tradatur Ecclia sed vero Patriarcha predicto, ob quod precamur, ut sitis omnes fortes animi cum tanto Principe, et que incepistis districte medio, et fine laudabili velitis ~~contendere~~ concludere.

Nos vero in quantum possumus, et scimus ad bonum Eclie predicte ~~per~~ pro predicto Dno Lodovico intendimus laborare, et vobiscum esse in omni laudabili actu dispositi ad omnia vobis grata.

Dat. Bude die XVIII. Aprilis

Johannes comes Vegle, Modrussie ~~et~~ etc.

~~et sig~~ ....

Informatio Ambaxiatorum
ad Dnum Regem Ungariæ

In Xpi noe. Post humilem, et debitam recomendationem Dni Pathe Ecclię Aquil. et omnium fidelium subditorum, et servorum ipsius, nec non Prelatorum, Nobilium, et Comunitatum ipsorum. Exponatur Regię majestati quod ab antiquo inclitę recordationis Dni Xpianissimi Reges Ungarię zelatores, et auctores Ecclesiarum, et libertatis Ecclesiasticę dictam Ecclesiam venerati sunt speciali prerogativa, et ipsam multis per ipsius emulis adversitatibus, et oppressionibus ~~hinc~~ lacessitam protexerunt, et a manibus tribulantium ipsam eripuerunt, sicut in annalibus, et antiquis memoria dignis Privilegijs continetur. Non omissis sed semper corde recensitis, et retentis preteritis ad ~~omnia~~ ea quę in recenti sunt memoria veniatur. videlicet quod preclarę memorię Dnus Karolus Rex Ungarię gnr Serenissimi Dni Ludovici Regis, una cum Excellma eius Consorte Dna Elizabeth in tanta veneratione dictam Ecclesiam habuerunt quod ipsam, et ejus Antistitem pię memorię tunc Patham Bertrandum contra Duces Austrie ipsi Pathe, et Ecclię tunc adversantibus in sua protectione susceperunt, et contra quoscumque alios adversus dictos Patham, et Ecclesiam anhelantes. Nec umquam idem Dnus Karolus ~~cum~~ cum Ducibus Austrię, aut alijs treugas, pacem, seu concordiam inire facere seu habere voluit, nisi Patha, et Ecclia includerentur predicti. Et in hijs predicti Dni Rex, et Patha unionem perpetuam inierunt: Et super hijs dedit dictus Dnus Rex procurante dicta Dna Regina ejus Consorte litteras speciales. Et vere ipso superstite infestare, aut molestare dictam Ecclesiam aliquis potentior non presumpsit. Quo sublato de medio, et ad beatitudinis sedes translato modernus Rex, Patri in sanctitate, et virtutibus vere succedens, et Genitoris sequens vestigia, de ejus obitum dicto Dno Bertrando lugubres, et demum suę coronationis, et successionis ad Regnum consolatorias

consolatorias dirigens litteras, supradictos Patham et Ecclesiam in eisdem quibus erant cum patre amore, protectione, et unione suscepit. Demum eodem Dño Rege transeunte ad partes Apuliæ prima vice, et faciente transitum per partes Forojulij cum quanta reverentia, quantaque jocunditate per dictum Dñum Bertrandum susceptus fuit non attinet dicere ubi ipse Dñus Rex gratias, et uniones reformavit, nec non apud Jaderam cum dictus Dñus Bertrandus ad majestatem Regiam Legationis Aplicæ Sedis officio fungeretur. Praeterea post obitum dicti Dñi Bertrandi succedente Dño Nicolao ad sedem Patrialem, dum idem Rex cum exercitu valido ad partes venit Tarvisinas contra Venetos, ipse Dñus Rex eundem Patham Nicolaum, et Ecclesiam in protectione sua suscepit per decem annos sicut in concessis hinc inde litteris continentur. cum itaque Ecclia praedicta sub, et in libertate sua sub protectione, et favore regijs usque ad paulo elapsa tempora posita sit, supplicant Ambaxiatores, et Nuntij Rdi Pris et Dñi Dñi Ludovici Pathæ, et Ecclæ Aquilegensis atque ut divinæ remunerationis intuitu, et in reminiscentia paternæ celsitudinis ipsius sublimitas dictos Patham, Ecclesiam, et Patriam in suæ protectionis, et favoris gratiam habeant recomissos.

Deinde ad narrationis seriem veniendo exponatur Serenitati Regiæ quod fomes et initium rancoris, et indignationis supradicti Dñi Ducis Austriæ quondam pa[...]eo fuit quod dictus q.m Dñus Patha Bertrandus post diversa Colloquia, et tractatus habitos, et habiti inter ipsum, et Dños Duces Othonem, et Albertum Duces Austriæ tam in Laybacho, quam in Villacho, et post investitionem Feudorum quæ ab Ecclia Aquil.a in Ducatibus Austriæ, Styriæ et Karinthiæ, et alijs partibus obtinent solemniter factam in personam Dñi Ducis Othonis tamquam ma[...]oris et expressa protestato per ipsum Dñum Patham quod ipsum Dñum Othonem Ducem non investiebat ne[...]

invective

investitura intendebat de Terra Venzoni, cum per obitum
q.m Dni Henrici Ducis Karinthiae qui decessit absque here-
dibus ab eodem descendentibus capacibus ad obtinendum
Feudum hujusmodi: Et quia ut ~~tacite~~ mote quaestioni objicie-
~~batur~~ at idem Dux Henricus de dicta Terra Venzoni suo
tantum nomine, et ad vitam suam tantum investitus
fuit per recolendae memoriae Dnum Raymundum Patham
ipsa Terra Venzoni, et non nulla alia bona erant ad
dictam Ecclesiam rationabiliter devoluta, dictus Dnus
Bertrandus volens in recuperatione jurium suorum
et dictae Ecclesiae ostendere, et potissime dictae Terrae tunc
existentis sub jugo Comitatus Goritiensis, et cujus Incolae
dicto Dno Bertrando multas offensas, et injurias irrogarunt,
ipsam ~~Terram~~ obsedit, et evulsam in manu potenti de ma-
nibus, et jugo ~~comunitatis~~ Comitatus praedicti ad ~~proprie~~ proprie-
tatem, et dominium reduxit Ecclesiae supradictae. Post
quae dictus Dnus Bertrandus fuit in Villacho cum Dno Duce
Alberto in Colloquio, et tractatum placitis iterato, sed ~~Et~~ quia
ad finem deduci non potuerunt, regresso Patha ad propria,
majora contra ipsum pro parte Ducis palliato colore fa-
cientis partem Comitis Goritiae, sunt ~~animia~~ odia concitata.
Adeo quod praefatus Dux contra dictum Patham, et
Ecclesiam debet, et continuo dedit deinceps Comitibus Gori-
tiensibus suae potentiae auxilium, consilium, et favo-
rem: Et procul dubio multo plus suam indignationem
et apertius ostendisset, sed propter dilectionem quam
supradictus Dnus Rex Ungariae ad dictam habebat
Ecclesiam dissimulando transibat. Nec praetermittendum
est quod dictus Dnus Bertrandus cupiens cum dicto Dno
Duce, et Comite Goritiae in pace, et amicitia vivere
obtulit se compromissurum de omnibus controversijs discor-
dijs, et litibus vertentibus inter ipsos Patham, Ducem, et
Comitem, in Dnum Volricum Comitem de Phanberch Consi-
liarium, et Collateralem dicti Dni Ducis, et socerum dicti
Comitis Goritiae, tantum idem Patha de suae Ecclesiae juri-
bus, et dicti Dni Comitis de Phanberch fidelitatis, et

legalitatis constantia confidebat. Ad quae dicti Dni Dux Austriae, et Comites Goritiae consentire nullo modo voluerunt. Defuncto vero praeclaro Rege Karolo supradicto Dnus Dux non valens, et nolens ulterius praeconcepta odia occultare dedit Comitibus Goritiensibus ad invasionem dictae Ecclesiae, et suorum jurium sub Ducali Banderia gentem suam cum auxilio, et favore multas Terras, et loca dictae Ecclesiae faventibus etiam rebellibus occuparunt. Tandem interempto dicto Dno Bertrando redeunte a Concilio per Dnum Bononiensem Apostolicae sedis Legatum in Civitate Padua celebrato crebrescentibus malis in Patria Duces praefati in suo fortitudinis brachio una cum et filiis intraverunt, et infra brevis spatium temporis tota Patria Forojulij excepta dumtaxat terra Sacili partim Dni Ducis, partim Comitum Goritiensium praedictorum dominio est submissa. Venzonenses vero adhuc in fidelitate constantes finaliter illud idem fecerunt videntes se ad defendendum imbecilles, et omni auxilio destitutos. Et non Patria praedicta submissa extitit, ut praefertur, sed Provinciam Windisgratz, Castra Los, et Wipachi quae ad mensam spectant Patriarchalem, aliaque non nulla jura in illis partibus tunc temporis occupata fuerunt, et hodie per modernum Ducem occupata tenentur. Rebus sic existentibus Dnus Nicolaus ad dictam Ecclesiam promotus fuit, et de Romana veniens Curia ad Dnum Imperatorem tunc Regem Romanum ad partes accessit Bohemiae in quibus non parvo tempore tracta mora, tandem convenientibus eisdem Casare, et Duce una cum Dno Nicolao Patriarcha praedicto in Budwaitiys in partibus Regni Bohemiae, et multis, ac diversis tractatibus habitis super restitutione Civitatum, Terrarum, locorum, et jurium dictae Ecclesiae ut praedictum est occupatorum per Ducem, et Comites antedictos, et super pace amicabili tandem vidente, et considerante majestate Casarea quod tota Patria dictis Ducis, et Comitibus juramenta praestiterat, Et quod recuperari non poterat,

M. lit. Conthemli

nec arripi de manibus dictorum Ducis, et Comitum vio=
lenter, et potissime resistentibus provincialibus Patriae
indifferenter, ad evitandas Principum iminentes ex hoc
graves et inexorabiles discordias strages hominum incendia, de=
predationes et alia scandala et pericula infinita, per dictum Dnum.
Imperatorem tunc Regem ut predicitur Romanorum, consentien=
tibus dictis Dno Patriarcha cum protestatione in quantum poterat
ac Dno Duce, et Comitibus adjudicatum extitit, et ordinatum quod Ci=
vitates, Terrae, Castra, et loca Ecclesiae occupata, ut prefertur restitue=
rentur dicto Dno Patriarchae et quod omnes qui dictis Dno Duci, et
Comitibus juramenta prestiterant, essent a juramentis hujusmodi abso=
luti: Et quod Dnus Dux haberet Clusam cum muta seu Theloneo
pro expensis factis per ipsum intrando Patriam usque ad
annos duodecim subsequentes. Comites vero Goritiae similiter qua=
tuor milia Marcharum usualis Monetae, et donec non forent per=
solutae tenere debeant Tulminum, et contratam cum redditibus
et proventibus eorundem. Et super his datae fuerunt litterae hinc
et inde. Et quamvis haec facta et ordinata fuerint ad evitanda
majora scandala, tamen data fuit materia et occasio crebro,
et pro qualibet rem causa invadendi Patriam et spoliandi
Ecclesiam suis juribus, ac exhauriendi ab ea quicquid exhauriri
poterit et etiam ut sequatur remuneratio interficiendi alios
Patriarchas. Consideratis igitur premissis quae vera sunt ad-
vertat Providentia Regia, qualiter dicta Ecclesia contra
Deum et iustitiam oppressa fuerat et suis spoliata juribus,
nec obstare debet quod concessiones Clusae et Tulmini factae
fuerunt consentientibus dicto Dno Patriarcha Nicolao cum
jure fieri non poterit. Et de hoc expressae fuerunt protestationes

Post lapsum vero temporis quia prefatus Dnus Dux pretendens se habere
jus patronatus in certis Plebibus seu Ecclesiis Aquilegiensis Dioe=
cesis spectantibus de jure, et ab antiquo ad [illegible] Patriar=
chae Aquilegiensis liberam tamquam ordinarii non solum hujus=
modi Plebes sed et alias et Beneficia Ecclesiastica, nec non Castra
et jura alia ad dictam spectantia Ecclesiam per suos Capitaneos
et Officiales invadi mandavit. Qui personas Ecclesiasticas ad
forum laycale trahentes ipsas ad respondendum in dicto foro per violen=
tiam compellebant. Item eis inhibebatur ne Decimas in poena [illegible]
et procurationes Legatorum Apostolicae Sedis ut moris est solverent
sub poena, et in poenam dupli. Et si forsan aliquis ex obbe=
dientia persolverit, statim extorquebatur duplum. Et sic personas
Ecclesiasticas per vexationes hujusmodi ad contemptum Ecclesiae
et innobedientiam

et innobedientiæ [illegible] perseverabant. Adeo quod adhuc infra magnam par=
tem Cleri dictarum partium [illegible] et [illegible]
et contemptus. Super quibus Dnus Patriarcha Niccolaus, ad dictum
Ducem Legationes suas direxit. Tandem super hujusmodi contentionib.
et aliis asserente Dno Duce facere ista, et ordinasse pro eo quod jus
Patronatus se in dictis Plebibus prætendebat habere idem Dnus Dux, et
Patriarcha Nicolaus apud S. Vitum in Karinthia convenerunt. Et se=
datis hujusmodi dissidiis cum bona voluntate, et beneplacito utriusque
pace, pacta pacis firmata sunt inter eos, et scripta. In quibus
continetur expresse quod dictus Dux debebat restituere et ad dominium
reducere Ecclesiæ aquilegensis et ejus Antistitis Provinciam Windis=
gratz, quam dicebat se ex causis detinuisse prædictis: usque ad fe=
stum subsequentis S. Georgii tunc venturi. Non obstante si forsan
inter eosdem Principes discordiæ orirentur. Et quod Dnus Patha dare et
exsolvere tenebatur Ecctiæ Gurcensi certam quantitatem pecuniæ
non limitato in solutione pecuniæ hujusmodi termino, pro qua erat
dicta Provincia Windisgratz dictæ Gurcensi Ectiæ obligata. Adveniente
vero termino S. Georgii in quo debuerat fieri restitutio dictæ Provinciæ,
et diu elapso, dictus Dnus Patha Nicolaus, præfatum Dnum Ducem super
dicta restitutione per suos Ambaxiatores, et Nuntios [illegible]. Per quem
responsum fuit quod restitutionem distulerat, quia dicta pecunia
non fuerat juxta tractatus habitos dictæ Gurcensis Ecclesiæ perso=
luta. Ad quæ dicto Dno Duci responsum fuit per dictos Ambaxia=
tores, quod inspecta mente pactorum, idem Dnus Dux ad restitutionem
tenebatur prædictam, et facere debuerat usque ad jam elapsum
terminum causa aliqua non obstante nec ex hoc idem Dnus Patri=
archa ipsi Dno Duci tenetur in aliquo immo dictum Ecclesiæ Gur=
kensi cum volebat componere, et dante Domino bene et amicabiliter
componeret cum eadem. Sed nihil profuit protestare nec aliud
dicere quia dictus Dnus Dux voluit ita esse. Et sic dicta Pro=
vincia detenta fuit per dictum Dnum Ducem sub isto colore
usque ad hæc tempora, et detinetur adhuc, quam non in [illegible]
Ecclesiæ Gurcensi sed nobili de Mompariz in mille talentis pro im=
pensis per ipsum dicto Dno Duci servitiis obligavit. Rebus sic exi=
stentibus Sermi Dni Regis Ungariæ introitus ad partes istas contra Venetos
expeditione, [illegible] hujusmodi impedimentum præstitit, nam dictus Dnus
Nicolaus coram majestate Cæsarea intendebat prosequi causam suam
sed ambobus, videlicet Duce, et Patha interim sublatis de medio,
remansit negotium indecisum. Processu vero temporis vacante Sede
Nobiles de Pramparch propter magnas, et enormes injurias eis illatas
per homines de Pontebe subditos Ecctiæ Aquileg. et occasione ipsarum
injuriarum viadictam contra ipsorum inimicos facere disponentes,
intraverunt Clusam cum eorum comitiva volentes ab inde transire
pacifice sine dampno aut molestia alicujus. Et cum per dictæ Clusæ
custodes

custodes, eidem de Pramparch denegaverunt ejus transitus, ipsi non valentes aliunde transitum habere contra eorum inimicos dictam Clusam acceperunt non ut eam tenerent contra Ducem, nec in ejus contemptum, sed ut transire potuissent usque Portulam ad ipsorum injurias vindicandas. Cujus rei causa inclitus Dnus Dux Rodolfus contra dictam Ecclesiam, et ejus subditos hujus facti ignaros, et insontes acriter est turbatus. Sed dicta Clusa restituta, idem Dnus Dux vacante sede dictae Ecclesiae ad certum tempus treugas concessit. Interim vero Reverendissimus Pater Dnus Ludovicus ad Aquil. Ecclesiam promotus est. Cujus promotionis certitudine habita, ipsius Vicedominus, et ejus Locum tenens, misit speciales Nuncios ad Dnum Ducem eidem intimando, et significando de gaudium de promotione ipsius Dni Pathae. Et juxta mandatum dicti Dni Pathae ipsi vicedominus factum per litteras speciales, dictus vicadnus ipso novus Dnus Patha per dictos Nuncios eidem Dno Duci, et ad ejus beneplacita obtulit se, et sua. Et quia ad ejusdem Dni Pathae in remotis agente adhuc auditum pervenerat eundem Dnum Ducem ex certis injurijs sibi, ut dicebatur, illatis minis contra subditos, et fideles Ecclesiae provocatum, non dubitante eodem Dno Patha, et non contenta in dubium, quod in ejus felici adventu ad suam Ecclesiam et convenientibus in unum prout ipse Dnus Patha optabat eisdem Dnis omnia ad pacis bonum deducerentur, et potissime quia idem Dnus Patha intendebat, et volebat omnino Dnum Ducem habere in suum, et sibi commissae Ecclesiae protectorem, pacem petebat, vel saltem treugas fideles idem Vicedominus usque ad adventum dicti Dni Pathae, et post adventum ipsius ad trimestre. Qui quidem Dnus Dux ex aliquibus rumoribus ad omnis aures deductis, vix et cum difficultate maxima ad certum tempus de gracia speciali treugas concessit. Infra cujus temporis spacium Dnus Patha ad suam pervenit Ecclesiam Dno dirrigente. Qui statim in ejus adventu jocunde cepit excogitare, et exquirere vias, et modos quibus possit dictum Dnum Ducem, et christianum ad gratiam, et benevolentiam Ecclesiasticam prout affectat toto animo inclinare. Et absque more diffugio Dnus Patha, dictum Dnum Ducem per Nuncios, et litteras cum omni precum instantia requisivit, ut ipse Dnus Dux quibus ipsi Dni possint commoditate captata convenire ad invicem locum, et terminum ordinaret. Et quia Dnus Dux erat ad partes Karinthiae venturus ibi pro minori labore, et majori dicti Dni Patriarchae commoditate de loco convenit ibidem. Adveniente vero termino ambo Dni apud oppidum S. Viti convenerunt. Et habitis tractatibus super diversis petitionibus

hinc

hinc et inde, quia ardua negotia supervenerunt, propter que eun-
dem Dnum Ducem de subito recedere oportuit, nil aliud nisi quod
treuge prorogate fuerunt expediri potuit propter temporis brevitatem.
Et sic supradicti Dni ad propria redierunt. Verum quia pendentibus
treugis hujusmodi multe novitates facte fuerunt et fiebant cotidie
per servitores dicti Dni Ducis, et potissime per Hermanum Pauli
Pauli tunc Capitaneum Venzoni, et suos complices, qui sex homines de Ylmona
qui se per carceratis reddiderant, et captivi ducebantur omni fera
crudelior ligatos propriis manibus jugulavit. Et cotidie tam de de-
robationibus quam aliis enormitatibus querele deducebantur inde:
Adeo quod multe vexationes/mercatorum fuerunt et derobationes com-
misse per dictum Pauli et Joannem de Triangulo, nec non illos
de Ragonea aliosque complices suos arrestate fuerunt cum grandi
displicentia dicti Dni Patriarche. Dictus Dnus Patriarcha cupiens
ut satis prefatum est pacem habere, predicto Dno Duci hujusmodi
insolentias multis vicibus intimavit, deposcens ab eodem cum omni
precum instantia ut ab hujusmodi gravaminibus suos compesceret quia
ipse Dnus Patriarcha de suis faceret illud idem. Et si forsan Dnus
Dux foret informatus servitores Ecclesie de hujusmodi excessibus
fore culpabiles mittere dignaretur ad partes istas aliquem vel aliquos
honestos viros de suis procentibus, et eis committere ut ipsi una cum
commissariis Dni Patriarche habendo respectum ad solum Deum in-
quirerent veritatem, et pena condigna qui forent culpabiles puni-
rentur. Et ista Dnus Patriarcha multis dicti Dni Ducis Baronibus
intimavit. Nec in hoc fuit contentus Dnus Patriarcha. Nam ut no-
vitates cessarent sepius convenit cum dicto Pauli honores
exibendo quos dictus Dnus Dux sibi exhiberi consideratione Pontificalis di-
gnitatis nullo modo tollerasse. Et quantumcunque Dnus Patriarcha
paterne et humiliter procedebat tanto magis in arrogantia elevaba-
tur, nec mitigari cor potuit Olofernis. Immo quod crudelius
est idem Pauli Dno Patriarcha existente extra Patriam fere ducentos
pauperes rusticos qui veniebant pro alimoniis [illegible] pernoctantes
in Venzono intrantes jussit cum eorum [illegible] captivari
tenens eos multis diebus fame et inedia in carceribus tenebrosis. Tan-
dem opportuit quod Dnus Patriarcha illos pauperes redimeret rusticos
pro non modica pecunie quantitate. Tandem restitutis Ballis mer-
catorum sine aliqua lesione aut expensis [illegible] Dictus Dnus
Patriarcha cum Pauli predicto et ut cessaretur ammodo a predictis
et treuge servarentur ex utraque par patentes litteras ordinavit.
Interim rebus sic existentibus Dnus Patriarcha requisitus fuit per Dnum nostrum
Papam, et Dnum Legatum ad servitia Romane Ecclesie contra Mediola-
nenses, hostes ipsius Ecclesie et rebelles, et potissime cum Patriarcha sit nobile
et famosum membrum predicte Romane Ecclesie et multos habeat ami-
cos et sequaces in partibus Lombardie, quod jussa Appostolica exequi
cupiens, sed non valens pro eo quod treuge inter Ducem et ipsum pro
erant termino durature et nobiles Patrie jam requisiti per ipsum, et
ipsius

ipsius stipendia dubitantes de ipsorum castris, et munitionibus ira pro
nunc extra Patriam recesserant nisi treugæ prorogarentur prædictæ accersitis
fidelibus et discretis misit ad Dum Ducem significando sibi quomodo per
Dnum Papam, et Dnum Legatum prædictos fuerat ad servitia Sanctæ
Ecclesiæ requisitus: Et idcirco ipsum Dnum Ducem precabatur instanter
ut ob reverentiam Sedis Appostolicæ eidem Dno Patriarchæ et suis treu=
gas annuales concedere dignaretur. Et quia ut ab ipsum rogaverat ut
super decisione injuriarum ex novitatum factarum pendentibus treugiis ut
factarum est mitteret aliquem de suis itero (?) rogabat precibus studiosis.
Misit etiam ad Dum Imperatorem ipsius Majestati cum facti narra=
tione supplicans ut ex causis præmissis dignaretur inducere dictum
Ducem utpote filium ad concessionem treuganum hujusmodi. Et si=
militer misit ad Dnum Regem Ungarie memoratum. Imperialis responsio
Lesum (?) noviter fuit hæc quod pro nunc sive pro tunc non dignabatur ex multis
causis cum præfato Dno Duce suo genero aliqua pertractare. Per
Dnum Ducem fuit responsum quod pro tunc non habebat penes tales
personas quas posset mittere pro tunc ad discutiendum de commissis
hinc inde, treugis pendentibus. Sed in brevi ad suas partes venturus
esset, et tunc ipsi Dno Patriarchæ de intentione ipsius intimaret.
Verumtamen ordinaverat quod per suos non fierent aliquæ novitates.
Sed et Princeps inclitus Dnus Rex prædictus de statu Ecclesiæ
curam gerens, misit ad Dnum Ducem honorandum Dnum Joanem
Legistam Consiliarium Regium pro treugiis hujusmodi obtinendis. Præ=
fatus vero Dnus Dux literas treugarum hujusmodi non concessit
specifice, sed mandavit per suas literas suo Capitaneo Portus Naonis
et aliis subditis precise et districte sicut continebant ipsæ literæ
quas dictus Dnus Joannes Legista detulit ut a quibuscumque cessarent=
tur molestiis, damnis et injuriis Dni Patriarchæ, Ecclesiæ, suorum etiam
post [illegible] per dictos Dnos Patriarchæ subditos
fecerent aliquas novitates, sed [illegible] sibi in casu quo fierent intimare.
Et quod hujusmodi literas concesserat ad preces et ob reverentiam
Regiæ majestatis verum quia dictus Pausceli Capitaneus Portusnaonis
tunc temporis non erat in partibus hujusmodi literæ filio suo ipsius
locum tenente datæ et præsentatæ fuerunt sed in nullo penitus ob=
servatæ. Nam non post multos dies dictus Capitaneus venit ad partes
statim cepit insolentias solitas innovare. De cujus adventu certifi=
catus Dnus Patha misit ad ipsum unum ex suis familiaribus domes=
ticis honestum et probum congaudendo de ipsius adventu, et signi=
ficando sibi de litteris per dictum Dnum Ducem sibi, quas
ante ipsius adventum filio suo in Portunaonis fuerant præsenta=
tæ. Et quoniam ipse Dnus Patha dispositus erat prout est adhuc
ad omnia quæ concernunt honorem Dni Ducis et ad conser=
vationem

vationem pacis et treugarum, eidem Capitaneo offerens se et sua;
Rogans ipsum ut mandata Ducis adimpleat, et juxta literarum
ipsius tenorem velit ipsius Dñi Ducis subditos a novitatibus cohi=
bere, nam idem Dñus Patriarcha suos similiter cohibebit. Et ubi
eidem Capitaneus adesset commoditas libenter conveniret cum ipso
in loco aliquo competenti ad dandum modum, et ordinem quod
Patria in pace viveret et quieta. Ad quæ cum gratiis actionibus
ipse Capitaneus respondit, quod bene sibi constabat de literis et
mandato Dñi Ducis, et quod ea observare volebat. Nec expediebat
propter hoc quod Dñus Patriarcha ad habendum colloquium cum
ipso fatigaret, sed quod solum ad ipsum mitteret personam se=
cretam de ~~utrinque~~ utrinque possit confidere perquam ipsi Dño Patriar=
chæ possit ipsius Capitanei voluntatem. Habita igitur respon=
sione hujusmodi Dñus Patriarcha annuens voluntatem ejusdem
Capitanei deliberato Consilio misit Cancellarium suum de adven=
tu suo iterum congaudendo, et offerendo ut supra &c. Et etiam
ut audiret, et intelligeret quæ ipse Capitaneus dicere intendebat.
Et ~~propter~~ preter hæc ut omnis ambiguitas tolleretur de medio ad certi=
ficandum Dnum Patriarcham si ipse Capitaneus ad corroboratio=
nem litterarum Ducalium, aut prorogationem treugarum diu
petitarum quæ usque in crastinum erant duraturæ, hoc est in
Octava Penthecostes haberet aliquid in mandatis: Dictus Can=
cellarius ad Capitaneum accessit die Sabbati ante ~~Dominicam~~ dictam octa=
vam, et expositis quæ per dictum Dnum Patriarcham imposita
fuerant, idem Capitaneus dixit, qualiter Dñus Dux ipsum fecerat
Capitaneum de quo sperabat eumdem Dnum Patriarcham letari,
et ad hoc venerat, ut in pace et securitate omnes gauderent, et
sperabat quod idem vellet Dñus Patriarcha: Et quod de treuga
facienda habebat ab eodem Dño Duce speciale mandatum, et
plenariam libertatem. Et si idem Cancellarius pro parte Dñi Patri=
archæ treugas prorogare peteret, ipsas concedebat atque dabat. Præ=
fatus Cancellarius pro ut sibi iniunctum fuit treugas postulavit
annuales prout ante postulatæ fuerant. Ad hæc præfatus
Capitaneus dictum Cancellarium traxit ad partem, et sibi in aure
dixit, seu dici fecit in vulgari Theotonico quod non habebat man=
datum prorogandi treugas hujusmodi nisi ad duos menses. Ipse
vero Cancellarius iis auditis, dixit, quod treugas nomine Dñi Patriar=
chæ acceptabat hujusmodi, et quia penes se non habebat Patriar=
chale sigillum, ut litteræ fierent hinc et inde, ad Dnum suum
redire volebat, et quod die lunæ sequenti rediret ad eum, et
cum eo esset in prandio secumque portaret sigillum ad complendum
litteras supradictas. Rogans idem Cancellarius ut cum ultra dictam
Dominicam treugæ durarent taliter cum suis, quod usque ad
reditum

reditum suum die Lunae in Venzono, non fierent aliquae novitates.
Ad quas Capitaneus contentus fuit; dicens Cancellario, ordines
cum Dño tuo quod per suos novitates non fiant, quia pro certo
ab hinc fieri novi aliquid non permittam. Tunc de sero Can-
cellarius ab inde recedens in crastinum venit ad Dñum Pa-
triarcham, et relatione facta, ac dato ordine fuit in solis ortu
die Lunae ante portas Venzoni, quae nondum apertae erant.
Facta igitur aliqua mora, et reseratis portis, dictus Cancel-
larius Terram intravit, et dimissis equis in hospicio, ire
volebat ad hospicium Capitanei ad exequendum ea quae
fuerant ordinata. Et ipso exeunte de hospicio obviavit
sibi unus Burgensis de Venzono notus eidem, quem
interrogavit de Capitaneo si adhuc Missam audivisset.
Qui dixit cautulose quod nondum surrexerat eo quod vigi-
laverat illa nocte. Supervenit alius qui dixit Capita-
neum esse occupatum ad audiendum certas rationes
Burgensium, et quod dictus Cancellarius pro tunc non
poterat sibi. Expectante Cancellario ecce tertius nuncius
supervenit, qui similiter dixit Capitaneum in aliquibus
arduis occupatum. Ultimo venit unus familiaris dicti Capi-
tanei ad dictum Cancellarium, et ipsis consedentibus quia
jam hora diei erat tertia, Dixit Cancellarius illi, quid ho-
die tantum facit Capitaneus, ego sum hic in negotiationibus
Dñi Patriarchae, et libenter vellem dari finem in agendis quia
habeo etiam alia expedire. Ille dixit: Capitaneus bene
dixit se venturum secum in prandio, sed propter aliqua
sibi incumbentia equitavit heri sero Clusam, et non nisi
in vesperas revertetur. Cujus verbis dictus Cancellarius non
sine stupore attonitus credens dixit, postquam ita est ego
ibo Glemonam, et expositis ibi pro parte Dñi mei Patriarchae
quae faciunt ad conservationem pacis, redibo huc hora de-
cima vespertina, et dicas Capitaneo quod si non potui esse
secum in prandio ero in coenis. Et cum idem Cancella-
rius vale faciens hospiti, vellet cum socijs equos, venerunt
duo Burgenses dictae Terrae inhibentes eidem pro parte Vice-
capitanei, et Consilij quod non recederet de Terra, et

precepit ne equos sibi daret absque ipsorum licentia, et mandato usque ad adventum Capitanei supradicti. Cancellarius cepit contristari videns se imo varius Dnum suum taliter fore delusum. Et circa horam nonam venerunt notitias in Venzone, quod dictus Capitaneus illa mane ante diluculum armata manu intraverat Villam de Pontaba, et subnisso igne adhuc hominibus cum uxoribus, et parvulis in cubilibus suis jacentibus, totam villam tradidit incendio, et rapinæ, et multas tam mulieres quam parvulos nudos postposita humanitate qualibet, captivavit. Quos rumores cum dictus Cancellarius audivisset timens de persona voluit cum sua comitiva recedere. Quod sibi fuit comminatorie, et districte inhibitum iterato. Tandem advesperascente jam die rediit Capitaneus cum pompa, et triumpho quod fecerat contra illos miseros quos ante se ligatis manibus ducebat captivos. Ad quem Cancellarius adiens cum animo audaci constanter dixit, quod ipse infideliter, et malo modo deceptus fuerit, et quod ita non fuerat promissum, et quod pro firmo hæc omnia ad noticiam Cesaris, Regis Ungariæ, Ducis Austriæ, et aliorum Ducum, et Principum describantur; et potissime dicti Dni Regis Ungariæ sub cujus litteris confidebat dictus Dnus Patha. Ad quæ respondit Capitaneus, quod id quod fecerat de mandato, et pro conservatione honoris Dni sui, et ex hoc non credebat in aliquo deliquisse, et si Cancellarius treugas per duos menses volebit, concedere est paratus. Cancellarius videns negocia sic infecta ipsas acceptare noluit pro tunc nisi prius rediret, cum naratione gestorum ad Dnum suum Dnum Patham: Et petita securitate recedendi, et vix obtenta ad suum Dnum est reversus: Narratisque sibi omnibus ipse in instanti significavit prædictis Dnis Imperatori, Regi, Duci, et nonnullis alijs magnatibus de hujusmodi damnis, injurijs, et enormitatibus, sub litteris dicti Dni Ducis, et contra procul dubio mandatum, et voluntatem, ac honoris sui detrimentum, ita inique, et proditorie perpetratis. Interim vero illi de Pontaba videntes se ita inhumaniter

maniter et crudeliter tractatos, et bonis omnibus spoliatos se
ad desperationem ~~dispositionem~~ posuerint et coadiuvatis eorum coetaneis, et ac
micis in Canalibus, et alibi prout melius potuerunt armata
manu et captata ~~exspectata~~ opportunitate venerunt ad locum Clusę i-
gnorante prorsus, et inscio Dño Patriarcha et Clusam expugnan-
tes illam acceperunt violenter quod non mediocriter displicuit dicto
Dño Patriarchę. Tunc in instanti omnibus subditis, et servitoribus Dñi
Ducis parantibus se ad necitates Dnus Patriarcha non ad offendendum,
sed solum ad resistendum discursionibus quas per illos de Ragonea
et eorum complices committebantur, se transtulit in Glemonam.
Quo existente ibidem et prędicti de Prampergo ~~Portulbus~~ una cum favore
et auxilio amicorum suorum circumjacentium circa Venzonum
ad propulsandas injurias ipsorum, et damnificandum eos exerci-
tum posuerunt. Tunc præfatus Dnus Dux non cogitante, immo
nec modo aliquo credente sicut ad ipsum proferrunt fama con-
tra ipsum et Eclesiam Aquilegiensem quam ipse Dux ab aliis
jam ~~tam~~ prosequentibus suam conflavit potentiam undecumque et jam erat
in foribus, quod idem Dnus Patriarcha quamvis verificaretur
non poterat credere de tanto Principe nulla diffidatione præmissa
aliqua ratione. Præmisitque idem Dnus Dux in potentate grandi
præcursores et Capitaneos suos qui de subito et insperate incen-
dia committentes, et spolia Patriam invaserunt. Ad quos dictus Dnus
Patriarcha direxit Dnum Episcopum Caprulanum una cum suo
Cancellario supradicto admirans de impetuosa invasione dictę
Ecclesię facta per Dnum Ducem cum ~~non fuit~~ respiciat se idem Dnus
Patriarcha contra Ducem in aliquo excepisse, requisique ~~........~~ eosdem
Capitaneos ut supersederent ab incursibus et damnis cum ipse
de ipsorum consilio ad ostendendum suam innocentiam, et resiste-
rendum tantę multitudinis impetum dare vellet ovia in
personaliter dicto Duci. Ad quod se parante dnus Patriarcha
grave accedens supervenit de quo magis de morte quam de
evasione ~~tam~~ fere ab omnibus credebatur.

In quo quidem instanti Dnus Dux invasit, et intravit districtum, et domi-
nium Eclię et contra ipsam quam non solum ex Principatus
fastigio quo omnes Principes catholici tueri tenentur Ecclias,
sed ex fidelitatis debito utpote ipsius Eclię vasallus, et a qua
magna, et nobilia feuda obtinet, tueri tenetur exageravit
potentię suę vires, et quasi in medio seu centro districtus
prędicti cum apparatu magnifico, et tentoriis posuit Castra
sua ubi erant vexilla Imperii; nec non Ducum Bavarię,
Saxonię, marchionum Brandeburgensium, et Moravię,
Comitumque Goritiensium et Sarumbergensium ~~.......~~ et aliorum Baronum,

et Potentum in multitudine incredibili, qui potuerant
in momento dictam Ecclesiam devorare. Quorum omnium
idem Dnus Patha una die, et uno contextu litteras diffid
torias habuit, et recepit. Ipsa vero videns se in tantis an
gustijs positum, et ita immaniter se artari non advertens
ad corporis sui debilitatem, obtentis litteris securitatis
a dicto Dno Duce, ipsum adijt, eidem suam innocentiam osten
surus. Tandem cum plures, et pluribus vicibus tractatus ha
biti forent, Dnus Patha obtulit se compromissurum in Dnum
Regem Ungarie, quod Dux renuit, demum in Dnum Impe
ratorem, quem Dnus Dux sibi nominabat in patrem, de
omnibus discordijs, controversijs atque quae inter dictos Dnos Patham
et Ducem starent arbitrio voluntati, decisioni, et declara
tioni, et mandato dicti Dni Imperatoris, et in ipsum fieret
libere compromissum. quod Dux in hoc acceptabit videlicet quod
compromissum fieret in personas dicti Dni Imperatoris, et ipsius
Dni Ducis, et quod ambo simul ire deberent ad conspectum
Majestatis Cesaris, et quidquid per eum una cum dicto Dno
Duce arbitratum, declaratum, et ordinatum foret observaretur. —
Et ita expresse voluit dictus Dnus Dux ita esse et non aliter: Aliu..
.... Dnus Patriarcha ..... et faceret facta sua et Dnus Dux facere
similiter sua. Dnus Patriarcha videns se et . . . . . ac suos
fideles tantis subjacere periculis et non posse potentie Ducali re
sistere — tamen sine matura deliberatione suorum fidelium procu
rante et tractante . Co[...] . . . . . . Cesaree et Imperialis vexilli ductore
compromissum acceptavit quamvis satis videbat incongruum compro
mittere in adversarium proprium, et prorsus contrarium rationi.
Facto igitur hujusmodi compromisso eodemque Dno Duce propa
rante et infestante ad recessum ipsum Dnum Patriarcham, nec dante
uno, nec dare volente dilationem aliquam ut se idem Dnus
Patriarcha pararet juxta ipsius decentiam ad tantum iter, non
advertens ad corporis sui debilitatem, nec sue compatiens senectuti
secum duxit, et hoc infra diem tertium facti compromissi. qui dum
innocens tamquam ovis duceretur ad victimam datus fuit in custodiis
Domini Federici Ducis junioris, et supradictus Dnus Dux ivit Venetias
juniorque secum ducens Dnum Patriarcham versus Alemaniam
properavit. Et dum applicuissent Laybachum currus Dni Patriarche
existentes cum curribus Dni Ducis per ipsius subditos derobati fue
runt cum multis rebus, et inter cetera sigillo Patriarchali, et litteris
securitatis datis predicto Dno Patriarche.

Così termina il MS. Florio. —

1381 7 Luglio. Ospo. ~~Frat.~~ frate Ghiberto Vic. Gen. del patriarcato in sede vacante concede alla chiesa di ~~Continuato Ecclesie~~ S. Columbe de Osopio, 40 giorni d'in-
dulgenza.

Frater Gibertus De Grotta Episcopus Parentinus? ac Ecclesie
Aquilejensis sede vacante in pontificalibus Vicarius Generalis universis
presentes literas inspecturis salutem et sinceram in Domino caritatem.
Splendor paterne glorie, qui sua mundum illuminat ineffabili claritate,
sic nos provocat seminare in terris ut fructum plenum colligere mereamur
in celis. Quoniam, ut ait apostolus, omnes stabimus ante tribunal
Christi, recepturi, pro ut in corpore gessimus, sive bonum sive
malum oportet nos diem messionis extreme miseri-
cordie operibus prevenire ac Eternorum?- intuitu id se-
minare in terris quod reddente domino multiplicato fructu
colligere valeamus in excelsis, firma spe fiduciaque tenentes, quod
qui parce seminat parce et metet et qui seminat in benedictio-
nibus de benedictionibus et metet vitam eternam. Cupientes
itaque christi fideles ad fruicionem illorum bonorum celestium
ipsius eterne vite inducere quantum possumus ac etiam Ecclesia
Sancte Columbe virginis gloriose, nec non altare dictam ecclesiam
continentem, positam et positum in
eiusdem Sancte Columbe Aquilejensis diocesis, quam Ecclesiam et quod
monte Osopii Aquilejensis diocesis, quam Ecclesiam Dominica pri-
altare dicte Sancte Columbe consecravimus Dominica pri-
ma mensis Julii in honorem supradicte gloriose virginis et
Columbe per Christi fideles congruis honoribus frequentetur et con-
suffragiis augmentetur. omnibus vere penitentibus et con-
fessis qui ad dictam Ecclesiam Sancte Columbe antedicte devo-
cionis causa accesserint et ~~eandem~~ antedictum? visitaverint altare
et manus suas porrexerint adjutrices aut aliquid aliud
honoris fecerint ac etiam supradictam Ecclesiam visi-
taverint in die ... anni versario consecrationis et
per? octavam similiter in festo nativitatis Domini,
Circumcisionis Epifanie, Resurectionis, assensionis, Penteco-
stes, Corporis Christi et in omnibus festivitatibus beate
Virginis Marie, apostolorum Petri et Pauli ac aliorum
apostolorum, Sancti Stephani, Laurentii, Johannis Bap-
tiste, Hermacore et Fortunati, Gregorii Augustini et
aliorum quatuor Doctorum, Marie Magdalene, Ca-
terine ... et omnibus diebus Dominicis toties quoties ...? Petri et
fine ~~Lucie~~ (sic) et omnibus diebus Dominicis ... apostolorum
De omnipotentis Dei misericordia ac beatorum apostolorum Petri et
Pauli confisi suffragiis, dies quadraginta indulgentie de iniunctis
~~mod~~ penitenciis misericorditer in Domino rellaxamus. In quorum
omnium testimonium has presentes literas scribi fecimus ac
sigillo nostro pontificali appensione muniri.
Datum et actum in monte Osoppii Aquilejensis
Diocesis anno Domini 1381 Indictione IV. currente die septima
mensis Julii al. extra = actum ficiuniaria manu Philippi Praeventini?
Benef. Mosaicus? T. II Maggio Vol. IV fascicolo Osoppo
Arch. arcivesc. ~~originale~~ Copia coeva in pergamena

1119? Gaudentius abbas de Sarausecho
Remus o Kebelmus abb. S. Odorico – Leonardo Vescovo di Trieste –
Indice del cronista cividalese M. Guerra –
arch. Storico Italiano Serie III T. II p. 1 Sulla disgrazia occorsa all'ab card. Leu –
Muratori annali – an. 1251. saccheggio [illegible] –

1381, 7 Agosto. Udine. Lettera del Comune di Udine a quello di Cividale dalla necessità di opporsi alli diletto Cardinale Patriarca Filippo al quale il Vicedomino Federico di Porcia avea rinunziato l'officio e consegnato il Castello di Sacile.

Nobilibus et circumspectis viris dominis Gastaldioni, Provisoribus, Consilio et Comuni Civitatis Austrie tamquam fratribus carissimis (tergo).

Fratres carissimi. Sicut placuit Altissimo et eius Genitrici gloriosissime ne tanta patria iocunda et famosa in periculosis obscuritatibus degeret premeditata et laborata in nube sunt amodo omnia detecta. Nam clare habemus quod D. Federicus de Porciliis de mandato Capituli Aquilegensis, salvo si Capitulum fuit, expresse Vicedominatus officium in manibus Domini Cardinalis in Sacilo renunciavit, tradens sibi Castrum eiusdem, ita quod illa que in aliquali dubietate licet non nobis manebant, modo sunt clara, ~~ex~~ quibus constat legitime quod sumus sine Rectore. Unde expedit non quod amodo provideatur de regimine et quod Comunitates et Nobiles de Patria conve~~~~expedit ad providendum~~ niant et quamcicius ~~fieri~~ melius ad providendum supra statu patrie et libertate nostra conservanda. Igitur si intencio vestra est manere supra opinione declarata, nobis per vestros et nostros vel si melius mutare vultis et utilius placeat vestris litteris nobis reserare, quia videmus indubitanter quod expedit supra hiis convenienter et debite provideri ut illa Virgo benedicta illuminabit corda et morum et mentes auditorum. Data Utini die septimo Augusti, Indict. quarta.

Vestri tamquam fratres Vicecapitaneus, Consilium et Comune Utini cum fraterna salutatione

Contorno con sigillo del Comune impresso in cera verde

Arch. Museo di Cividale Busta III

1119?

1381, 13 agosto — Venceslao Re de' Romani [illegible] in feudo al suo fedele Nobile Gerardo di Prata.

[illegible] XIII Varia [illegible] — p. 131, copia. [illegible]

Wenceslaus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus et
Boemie Rex Nobili Gerardo de Prata [illegible] [illegible]
[illegible] Sacri [illegible] gratiam [illegible] et omne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] industria quibus ad nostrum et Sacri Imperii hono-
rem frequenter intendisti sicut experientia docente cogno-
[illegible] eidem Imperio hactenus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], te et ea que tuum et honorem [illegible]
[illegible] et profectum respiciunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nostri et Imperii [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] effectu et [illegible]
[illegible] [illegible]. Hac propter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] affectu te et heredes tuos [illegible] auctoritate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alta [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] de ipsis
[illegible] bonis feodalibus et feodi naturam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nee
sancte
Vincen-
Pro Corra
Consilij,
[illegible]
Nicolaus
ostri Gas-
corpo-
nnexione
uantum
uur.
quan
edeces-
fementi
vent
nri
Diete
uitris,
[illegible]
erint
[illegible]modi

1119?

[illegible]

[illegible] MCCCLXXXI [illegible]

[illegible]

1381. Privilegij Philippi Patr.ae circa Unione Ville Artenee Capitaneatus Glemone.

Copie del Sec. XVIII autenticate

1381 - 2 7bre - Cividale - Privilegio del Patriarca di Aquileja Filippo per la Gastaldia e Capitanato di Artegna a favore di Gemona.

1390 - 5 Febbrajo - Gemona - Privilegio del Patr.a di Aq.a Giovanni di conferma del su indicato.

Segue Ducale 20 Febb.o 1484 al L.te Luca Moro e successori che sia desistito da qualsiasi pratica in punto di precorsa Ducale che gli uomini e Città di Artegna non abbiano da entrare, né votare nei Parlamenti della Patria.

... s sancte
... n. Unicam
... Pro Civo
... Consilij,
... extri=
... Nicolaus,
... nostri Gas=
... incorpo=
... annexione
... quantum
... ennur.
... tia, quam

presenti fideles nri de Glemona ad nos, ac predeces-sores nros, ac nra Aquilegien. Eccl.a semper ferventi gesserunt animo, gerunt, ac domino dante gerent ferventius in futuro, sperantes q ipsi fideles nri ad recuperationem plurium, et diversorum iurium dicte Gastaldie nre nobis, et nre Aquilegensi Ecclesie debitis, ut asseritur, occupatis detentores animadvertentur ferventius, qui se nre Ecclesie favore senserint Communitas: Et ideo supplicationi huiusmodi

1119?

1381. Privilegii Philippi Patri(arch)ę cir(c)a Unione Villę Artenee Capitaneatui Glemonę.

27

Philippus de Alenconio miseratione divina Episcopus Ostiensis sanctę Romanę Ecclesię Cardinalis Patriarchaque Aquileiensis. Universis presentes nostras litteras inspecturis salutem in Domino. Coram nobis pro parte dilectorum fidelium nostrorum Gastaldionis Consilii, et Universitatis Terrę nostrę Glemonę [illegible] fuit supplicatum, ut cum bonę memorię Bertrandus demum Nicolaus ac deinde Marquardus Patriarchę predecessores nostri Gastaldiam Arteneę Capitaneatui nostro Glemonę incorporaverint, et annexerint, incorporationem, et annexionem huiusmodi approbare, et confirmare, ac in quantum expediret de novo facere benignius dignaremur. Nos attendentes promptę fidelitatis constantiam, quam predicti fideles nostri de Glemona ad nos, ac predecessores nostros, ac nostram Aquileiensem Ecclesiam semper ferventi gesserunt animo, gerunt, ac domino dante gerent ferventius in futurum, sperantes quod ipsi fideles nostri ad recuperationem plurimorum, et diversorum Iurium dictę Gastaldię nostrę nobis, et nostrę Aquileiensi Ecclesię debitis, ut asseritur, occupatis et detentis animadvertentius ferventius, quod [illegible] nostrę Ecclesię gratię favore, senserint communitas: Et ideo supplicationi huiusmodi

proparte dictorum fidelium nrorum Glemonensium ratio
nabiliter inclinati, incorporationem, et annexionem
de prefata Gastaldia nra per dictos predecessores
nros, ut asseritur, factas, prout de bo: me: Marquar
do predecessore nro pto per suas patentes Litteras
eius sigillo munitas mentionem, et faciendo per dictis
bo: me: Bertrando, et Nicolao predecessoribus
nris nobis extitit facta fides, in omnibus appro:
bantes dictam Gastaldiam, cum Garitto, et iurisdictionibus
quibuslibet ad eam spectantibus, Capitaneatui, et
Iurisdictioni nostre Terre nre Glemone nra, suc:
cessorum nrorum, ac nre Aquileien Ecclesie noie omnibus
modo Iure, et forma, quibus melius, et efficacius
possumus tenore presentium incorporamus, annectimus,
et unimus, ita quod prefata Gastaldia nra Arte:
nee et persone quelibet in ea constitute regantur
de cetero per Capitaneum nrum Glemone presentem, et qui pro
tempore fuerit, et persone ipse ad parendum Iure
in omnibus coram ipso Capitaneo nro in Glemona
accedant. Ille Capitaneus ipse de causis omnibus
cuiuscumque

cuiscumq. Generis dicte Gastaldie nre, et personarum in ea constitutarum secundum statuta, Iura, et consuetudines dicte Terre nre Glemone, eisdem modo quo in cois hominum, et districtu aliu eiusdem Terre servantur, cognoscere possit, et debeat easq. fine debito terminare. Fiat quoq. predictum Capitaneum nrum in omnibus, et per omnia de personis prefate Gastaldie nre Artenee, et earum causis, tamq. de vicinis antiquis, et districtualibus supradicte Terre nre Glemone, et causis eorundem: redditibus tamen ipsius Gastaldie nre, et censibus Universis nobis, ac mense nostre, et Capitulo semper solius, et spectatum reservatis. Hac denique conditione adiecta quod contigerit nos, aut successores nros Castrum nostrum Artenee ullo tempore imposterum facere reformari, et ibi Castellanum aliquem seu Officialem constituere, tunc ipsa Gastaldia nra incorporatione, et annexione, et unione huiusmodi non obstantibus segregata remaneant, sicut prius debeatq. ipsi Castellano nro, seu Officiali Castri nri Artenee ex tunc in omnibus obedire. In quorum omnium testimonium presentes nostras concessimus Litteras sigilli nri.

appensione munitas. Dat. in nro Pathali Palatio
Civitatis Austriæ
Die 2 mis sept.bris Ind.nis 4.e anno Dni 1381.

Joseph.s Faleidrius Not.s, et Mag.cæ Comit.is
Terræ Glemonæ Canc.s suas sup.a privilegia
ex Libro Privilegiorum existente in
Canc.a d.æ Terræ Glemonæ ni eduxit, supt.
et sigt.

(L. S.)

Io.s Bapta Sporinus Canc.rius magn.cæ
Comunitatis Glemonæ ex consimili
autentico existent. in d.tto Cancel.ia
Dicti loci, aliena manu exempla.
ta, ac facta incontr.ne mi auth.
et sup.

Glemonæ Die 4 Maij 1706

Privilegium 1390.

Nos Joannes Dei gratia Sanctę Sedis Aquilegen. Patria tenore
presentium notum facimus Universis quod ad nostram venientes presentiam
Dilecti nobis fideles Santonus Pini Mass.ro Thomas de
la Villa, et Henricus Rampulini nostri Cives, et habitatores
Terrę nostrę Glemonę tamquam ambaxiatores dilectorum fidelium
nostrorum Consilij hominum, et universalis dictę Terrę nostrę
Glemonę nobis cum inst.a humiliter supplicarunt, ut cum
per nonnullos predecessores nostros, et nos Gastaldia nostra
Artenee cum capitaneatu nostro ipsius Terrę Glemonę dic:
tis incorporata, et annexa fuerit, homines, et personę
quelibet sub ipsa Gastaldia nostra Artenee constitutę
regantur de cętero per Capitaneum Glemonę presentem,
et qui pro tempore fuerit, et quod homines, et personę
ipsę ad ponendum Jus in omnibus, et per omnia coram
d.o Cap.o in Glemona accedant, et accedere debeant: Ac
atque nullus in Villa Artenee p.ta, eiusque pertinentijs
possit carnes vendere ad macellum, nec per oleum, aut
salem, ad augumentum ipsius Terrę nostrę de speciali
gratia concedere benignius, et gratiosius dignaremur.
Nos attendentes evidentem utilitatem, et commodum
nostrum, et nostrę Aquilein. Ecclę, et augumentum,
et statum ipsius nostrę Terrę, nec non promptę, atque

precipue fidelitatis constantia, qua ipsi de Glem.
ad nos, nostramque Aquilein Ecclam semper fervescti
gesserint animo, et serunt de presenti, gerentque dante
Dno fervencius in futuro, et propterea supplication
nobis pro parte eorum expositis inclinati nro, successo-
ne nrorum, et nre Aquileien Eccle nomine quod homines,
et persone quelibet sub ipsa Gastaldia nra Arte-
nee constitute regantur, et regi debeant de cetero
per Capitaneum Glemone presentem, et qui pro tempore fuerit,
et quod homines, et persone ipsius ad parendum eidem
in omnibus, et per omnia coram dicto Cap.o in Glem. acce-
dant, et accedere debeant, ac teneantur et per ipsum
Capitaneum predictum de causis omnibus cuiuscumque
generis dicte Gastaldie secundum statuta, et
consuetudines supradictorum Terre nre Glemone eisdem
modo, et forma, qui in causis hominum, et districtualium
eiusdem Terre servantur cognosci debeant,
et fine debito terminari. fiatque per dictum Capitaneum
in omnibus, et per omnia de personis Gastaldie nre
Artenee huiusmodi, et eorum causis, tamque de ci-

civi[s]

vicinis antiquis, et districtualibus Terre nostre prefate Redditibus tamen ipsius nostre Gastaldie et censibus universis nobis, ac mense nostre ac nostre Camere semper salvis, et specialiter reservatis. Hac etiam condictione adiecta, quod si contigerit nos, vel successores nostros Castrum nostrum Artenee ullo tempore edificare, vel edificari facere, et ibidem Castellanum, vel Officiatum aliquem constituere, tunc persone Gastaldie ipsius non obstante concessione huiusmodi remanere debeat, sicut prius, debeantque ipsi Castellano, vel Offitiali Castri Artenee in omnibus obedire. ac etiam quod nullus in dicta Villa Artenee eiusque pertinentiis possit, audeat, vel presumat macelli tenere, aut in ipsa, vel in alio loco carnes vendere nisi Hospites minutim in eorum hospitiis, hospitibus ipsorum solum; et cum aliis, neque oleum, aut salem, seu alia mercimonia in ... pore, et Vino exceptis, eis de speciali gratia concessimus et concedimus per presentes harum sub nostri appensione sigilli testimonio litterarum: Datum in Castro nostro Stenico

die 5 Februarij anno Dni 1390 Ind. iiij

(L. S.)

Joseph Baldinus Nob. et Maj. Coitatis Terræ Glemonæ Can. subs. sup. Privilegium ex libro continente Privilegia unionis Gastaldiæ Artenea, senta Arbitraria 1392 et plures litt. Duc. in mat. Jurisditioni mand. edexit, sub. ac signavit.

1483. Joannes Mocenigo Dei gra Dux Venetiarum, etc. Nob. et sap. Viris Lucæ Mauro de nro mand. Locti Patriæ Foriiulij, et successorib. suis fidelib. dilectis salut. et dilectionis affectu. Intelleximus Viri Nob. D. Constantini de Picolis advocatoris nri Cois nuperime requisivisse per litteras suas, ut admittere, et examinari facere debeatis testes ad Instantiam Mone Villæ Arteneæ adhuc intentantis velle intrare, et habere vocem in parlamentis illius Patriæ contra id, quod alias cognitum fuit, et per Litteras nras diei Ultimi Septembris proxime exacti per nos, capita Consilij nri et Universum Collegium nrum fuit solemniter declaratum, et mandatum vobis, et successorib. nris, volumus

igitur

igitur cum capitibus Consilij mag.ci X.m mandarimus ... nobis, ut contra dicta n[ost]ra deliberat.ne nihil penitus innovare debeatis, nec testes aliquos admittere vigore litterarum dicte advocationis. Et hoc ipsum mandatum dicti mandavimus: Has autem n[ost]ras ad successorum memoriam registrari facite, et registratas presentanti restituite.

(Dat. in n[ost]ro Duc. Palatio Die 28 Feb. Ind. 2. 1483.
more Veneto
sia 1484 more comuni.

(L. S.)

Josephus Solicidius Not., ac Mag.ce Comunitatis Terre Glemone Canc.s sub.s suptas litteras Ducales, et libro continente Privileg.a, et Litt. Ducales existente in Canc.a d.e Terre Glemone extraxit, sub.t et sigill.t

Ex consimilibus autenticis, exist.n. in Off.o Canc.e Glemone aliena manu exemplavi et facta in contradictione in fidem subs. Ego Io. Baptista Lorenius [...] Not. dicti loci Not. et Canc.s [...] Glemone Die 4 Maij 1708

quilya.

1381 – 7 9bre. Cividale – [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] per 1282 [illegible]

28

Chiesa di Aquileja

Odorico q. Pietro notajo di Cividale (Archivio not. Udine –

A° 1381 ind. VI, die 27 octubris, in Civ. Austrie in curia domus habitationis Ser Jacobini infrascripti, presentibus Francisco q. Raynerij de [illegible] commorante, M.° Nicolao pelliparo q. Odorici de Fagedis, Petro q. Simonis de Pr[illegible] Bossana [illegible] et aliis pluribus [illegible] et rogatis.

[illegible] Jacobinus q. Ser [illegible] de Civitate et [illegible] de Monte-[illegible] ambo simul dederunt et locaverunt M.° Tome Phisico et Nodino fratribus q. Ser [illegible] de Civitate Mutam Civitatis cum [illegible] et Valuardo (sic) quam habent et recognoscunt a Patriarchatu [illegible] Aquilegensi et omne ius quod in ipsa Muta habens a primo die mensis februarii prox. fut. ad duos annos eidem M.° Tome et Nodino fratribus specialiter concesserunt, ita quod ipsi locatarii per dictum tempus usque ad dictum terminum ipsam Mutam cum omnibus suis iuribus habeant, exigant et teneant quemadmodum ipsi locatores facere poterant et nominatim pro centum viginti octo et medium florenorum auri boni et iusti ponderis, solvendo de sex in sex mensibus videlicet in primo [illegible] sex mensium pro rata etc. – Quam quidem locationem per se etc. cum obligatione bonorum suorum etc. promiserunt ipsis conductoribus per se etc. stipulantibus ratam habere et non contrafacere etc. sub pena dupli etc. cum omni melioramento.

taxat et non plus.

1381, 13 novembre Cividale Carlo Abate di Rosazzo investe Arch. Asquino di Attems d'un feudo per il quale l'Abbazia è tenuta a dare annualmente al più vecchio della Casa d'Attems un pajo di scarpe di feltro. —

alla Chiesa di Aquileja.

Giovanni di Guglielmo notajo di Cividale. Arch. Portis. Orig.

A. D. 1381, ind. IV, die XIII mensis novembris, in Civ. Austrie in domo Abbatie Rosacensis in contrata S. Francisci, presentibus Ven.^li viro D. presb. Nicolao q. Jacobi de Porta Brossana de Civ. Austrie, nobili Duratio q. D. Duringussii de Atems, Petro q. Stephani de S. Benedicto, Zanotto filio Tani de Florentia habitante in Rosacio testibus et aliis.

In presentiam Reverendi in Christo Patris et D. D. Karoli de Sasso fer..., Dei gratia Abbatis Rosacensis, accedens Nobilis vir Asquinus q. Nobilis vir. D. Hermani de Attems tamquam maior et senior de domo de Attems de Castro novo et proposuit dicens quod ipse et predecessores sui habent et habuit et habuerunt et recognoverunt pheudum ab Abbatia Rosacensi, tale videlicet quod ipsa Abbatia Rosacensis annuatim dare debet et tenetur eidem Asquino et seniori de domo sua unum par botarum de feltro. Quare eidem D. Abbati cum instantia supplicavit quatenus eundem Asquinum tamquam antiquiorem et seniorem de domo, de ipso pheudo debeat et dignetur legitime investire, paratum facere sacramentum fidelitatis quod vassallus Domino suo facere consuevit. Qui D. Abbas ibidem eundem D. Asquinum de ipso pheudo manu propria legitime investivit, qui Asquinus in manibus prefati D. Abbatis prestitit iuramentum debite fidelitatis quod vassallus Domino suo facere consuevit et tenetur et debet. —

— — — — prandium unum communi-

tas et non plus.

[illegible] Terra [illegible] di Sant [illegible] nelle quale [illegible] giugno [illegible] e Terra di [illegible] [illegible] Fed[illegible] di Porcia.

alla Chiesa di Aquileja

[illegible]

[illegible] XXXII [illegible]

XXVI [illegible]

[illegible]

[illegible] et non plus hiis tribus placitis Dominus teneatur prandium unum Communitatis et non plus.

[illegible] Complurium [illegible] in numo
[illegible] excepti[illegible] in corpo
[illegible] Leach
[illegible]
[illegible] natura mundi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quam [illegible]
[illegible] capitulo [illegible]
[illegible]
[illegible]philosophi et [illegible]
[illegible] tradidit
[illegible] et [illegible]
ad [illegible] philosophi [illegible]
[illegible] tradidit [illegible]
[illegible]
[illegible] termino [illegible]
dicto [illegible]
[illegible] philosophi [illegible]
Ultimi die XXIV [illegible]

alla Chiesa di Aquileja.

[illegible]

et non plus hiis tribus placitis Domino teneatur prandium unum Communitas et non plus.

[illegible] exuberant, [illegible]

[illegible] representat[illegible] [illegible] letters [illegible]

[illegible]

[illegible] the [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] contrar[illegible] [illegible]

1381. Diritti del Marchesato d'Istria.

Miscellanea Fontanini. Vol. 25 a. Arch. Frari. Venezia. pag. 27.

Anno Domini MCCCLXXXI.

N.B. Vedi il Lucifer Aquilejensis a pag 410 (Udine 1847) ove indica i soli seguenti Castelli soggetti alla Chiesa di Aquileja.

Infrascripta sunt iura expectantia ad Marchionatum Istrie Aquilegensis Eccl.ae.

In primis de Castro Balearum

In quolibet anno tenentur dare D. Marchioni seu ejus vicegerenti libras tre-centas denariorum venetorum parvorum.

Item quilibet vicinus habens vineas tenetur solvere dimidiam urnam vini.

Item tenentur dare frumenti modios quinquaginta tres et quinquaginta tres modios vini et libras XIII et grossum unum, et de predictis iuribus XIIII sunt excusati videlicet Judices tres, iurati quatuor. Excusati tres. Item Notarius et Camerarius. item Feronus et Tufinus.

Item quilibet habens boves duos solvere tenetur modium unum frumenti et unum avene: si vero habet bovem unum solvit medietatem.

Item quilibet de Baleis habens pecudes XL solvere tenetur soldos VIIII. et agnum unum, si habet XXX, soldos secundum ratam; si habet XX secundum ratam, si habet X secundum ratam et si plures pecudes habeat quam XL non tenetur solvere ultra quod novem soldos.

Item Saltarii solvere tenentur urnas vini VII exclusive, habendo iura sua ipsi Saltarii.

Item medietas condempnationum accidit D. Marchioni et tenentur dare placita tria regalia, videlicet unum in festo S. Michaelis, aliud in nativitate Domini, tercium in Carnisprivio vel tribus diebus post festum et non plus hijs tribus placitis Domino teneatur prandium unum Communitas et non plus.

Votum est de homicidijs, de furtis et de rusticitatibus pars quarta accidit D. Marchioni vigore Statuti, quarta pars Communitati, reliquae duae partes cui damnum factum esset et si idem reus fugiet, omnia bona sua sunt perdita in manus et gratiam Domini et ipse per Communitatem capere ubicumque cum iusticia reperiri poteri proclamare debet.

Item quandocumque D. Marchio vel eius vicesgerens advenerit annuatim bina vice sibi servire tenentur et equis suis prandium et cenam.

De Portalis.

In primis pro collecta marchas XXVII soldorum.

Item pro quodam alio iure marchas quatuor et soldos XL.

Item pro quodam alio iure libras VI parvorum solvere incipiendos a festo S. Martini dictos denarios sive ad festum S. Georgij proxime venturi annuatim.

Item solvere tenentur in festo S. Michaelis modios frumenti
sic, clavis custos LXVI et vini LXVI ex quibus Clavier debet habere modios duo frumenti et duo modios vini.

Item pro qualibet mandria pecudum tenentur dare caseum unum ex quibus Canipavias debet habere unum.

Item medietas condemnationum accidit D. Marchioni.

Item tenentur dare D. Marchioni cum tota familia et equis prandium et cenam bis in anno.

De Pinguento.

In primis quilibet vicinus habens oves decem solvere tenetur in festo S. Georgij ovem unam: alias tenetur solvere agnum unum coniuncti

Dicti vicini bini et residui non habentes oves quilibet solvere tenetur soldos VI parvorum.

Item in festo S. Michaelis quilibet habens oves solvere tenetur stirpam unam et qui non habent oves solvere tenentur quilibet soldos quinque.

Item in festo S. Michaelis quilibet vicinus solvere tenetur modium unum frumenti, unum vini et unum anone, in qua summa capit LXXXXVIII modia frumenti, totidem vini et totidem annone.

Considerandum est quod dicte rationis B. Michaelis tercia pars accidit Petrepilose.

Item circha festum quatuor temporum pentecostes de qualibet mandria tenentur dare caseum unum.

Item tenentur vicecomiti circha carnisprivium marchas soldorum unam.

Item tenentur dare terciam partem condemnationum a quadraginta soldis supra.

Item tenentur dare D. Marchioni cum tota familia sua ac equis prandium et cenam bis in anno.

De Roz

In primis in festo S. Georgij solvere tenentur soldos XX parvorum.

Item in festo S. Michaelis solvere tenentur modios frumenti XII, annone XII et soldos centum.

Item pro Allector marchas XIIII soldorum.

Item in carnisprivio Vicecomiti soldos centum.

Item tenentur solvere spatulas porcinas tres et terciam partem condemnationum.

Item tenentur dare D. Marchioni una cum familia sua et equis prandium et cenam bis in anno.

De Colmo

In primis in festo S. Georgii sunt quinque vicini qui tenentur solvere quilibet soldos sex.

Item sunt quinque alii vicini qui tenentur solvere oves duas cum dimidia.

Item in festo Appostolorum Petri et Pauli de qualibet mandria caseum unum.

Item in festo S. Michaelis dicti quinque vicini habentes pecudes tenentur quilibet dare soldos octo et alij quinque qui dant oves quibus tenentur solvere agnum unum.

Item isti predicti quinque vicini et alii quinque quibus tenentur dare modium unum frumenti, vini unum et amone unum.

Item pro collecta marchas soldorum decem.

Item partem terciam condempnationum et quinque spatalas porci.

Item in festo S. Georgii et S. Michaelis tenentur dare D. Marchioni ac familiaribus et equis prandium et cenam.

De Albona

In primis pro collecta marchas LXX soldorum in nativitate D. N. Jesu Christi.

Item pro iuribus viduarum et artificium marchas tres et sold. centum.

Item Vicecomiti libras XVIIII soldorum.

Item partem condempnationum.

Item tenetur dare D. Marchioni cum familiaribus et equis prandium et cenam annuatim bis.

Flanona

In primis circa festum S. Georgii quilibet vicinus tenetur dare pecudem unam cum uno agno et stropem unam et quilibet habens pecudes soldos VIII.

Item circa festum S. Michaelis quilibet tenetur dare modium unum vini.

Item circa festum S. Martini quilibet tenetur soldos quatuor et annone unum polumeli (*) et unum panem.

Item de predictis juribus due partes cedunt Vicecomiti et tercia pars canipario.

Item in festo S. Michaelis pro collecta marchas novem soldorum.

Item de condempnationibus quidquid ascendit ultra dimidiam marcham spectat D. Marchioni; sed condempnationes que veniunt ad mediam marcham spectant vicecomiti, de quibus omnibus condempnationibus tercia pars cedit canipario.

Item de sforciis solvunt marchas quinque D. Marchioni.

Item si quis fecerit contra mandatum Judicum, de omni banno sibi facto per judices medietas cedit D. Marchioni et medietas Comuni.

Item tenetur dare expensas D. Marchioni ac familiaribus suis bis annuatim.

N.B.: Forse che voglia dir Pollinicco che è una misura che corrisponde a due pesinali, valendo ad un terzo di staio. A Gorizia e Gradisca è in uso tale denominazione. Vedi Di Manzano …

(*) Polumeli (di lettura incerta) è una misura di capacità che potrebbe corrispondere al Pollinicco, che così denominavasi nel Friuli austriaco la frazione di un terzo di stajo pari a litri 29.18

Duorum Castrorum.

In primis procollecta in festo S. Michaelis marchas XVIII soldorum. Item tenentur dare D. Marchioni ac familiaribus suis expensas bis annuatim.

Abbas S. Petri de Silva.

In primis tenetur dare D. Marchioni una cum familiaribus suis ac equis, prandium et cenam et si D. Marchio noluerit ad dictum prandium, dictus Abbas tenetur ei dare marchas duas. Item heredes D. Leonardi de Pedemonte tenentur dare D. Marchioni una cum una villa que dicitur Vumolschica et pro una alia

[illegible]

Fontes Rerum Histriensium

~~Secolo XIV~~

Diritti ed esazioni del Patriarca d'Aquileja come Marchese d'Istria nè luoghi soddiscritti.

(Da apografo nell'Arch. Generale di Venezia vol 25a di Miscellanee del Fondacini)

In appendice del Thesaurus Ecclesie Aquilejensis pubblicato a Udine nel 1847 si ha il Lucifer Aquilejensis ossia Memoriale de' diritti e dominii di quella chiesa. L'autore che è il cancelliere Odorico Susanna in riguardo all'Istria indica in generale i vari proventi, della vendita della carica di marchese, del censo dei veneziani, della gabella detta grazia del vino e dei tributi di Trieste e di Muggia ~~e Pietrapelosa~~. In riguardo al Marchesato proprio di questi tempi, che estendevasi nella parte interna della penisola si esprime: In quo Marchionatu adhuc ~~extant castra~~ (1386) extant castra octo Aquilegensi Ecclesie et Patriarchis obedientiam debitam et plenam prestantia, scilicet Castra de Bulleis, Portuli, Pinguento, Albona, Flanona, Colmo, Roccio et Duobus Castris. ~~Il Susanna~~ Ma non dettaglia i tributi di questi luoghi come ~~perchè~~ spettanti al Marchese = governatore che comperava la carica ad anno. Ed a ciò supplisce la sincrona esposizione qui pubblicata ~~seguente~~, che riesce del massimo interesse perchè rileva tutta la modesta vita di quelle obliate popolazioni.

Nell'argomento dei tributi desiderasi il rotolo dei censi e delle investiture de' castellari,

[illegible] e [illegible] Aquilejensis [illegible] Thesaurus Eccle Aq. Udine 1847.

Duorum Castrorum.

In primis pro collecta in festo S. Michaelis marchas XVIII soldorum. Item tenetur dare D. Marchioni ac familiaribus suis expensas bis annuatim.

Abbas S. Petri de Silva.

In primis tenetur dare D. Marchioni una cum familiaribus suis ac equis prandium et cenam et si D. Marchio non iret ad dictum prandium, dictus Abbas tenetur ei dare marchas duas. Item heredes D. Leonardi de Pedemonte tenentur dare D. Marchioni una cum una villa que dicitur Vumolschica et pro una alia villa que dicitur Grimalda marchas duas in festo S. Michaelis.

Bagnol

Letay.

[illegible] Cod. Dip. Istriano Anno 1208 e 1382 Agosto e [illegible] Aquilejensis [illegible] Thesaurus Eccle Aq. Udine 1847.

1381 agosto. Il Comune di Fagagna aderisce alla lega fatta contro il Cardinale Filippo d'Alançon eletto Patriarca di Aquileja 17

32 — . — . —— . —— —— ——

Nos .... Deputati .... per Comunitatem Utini et per ..... Comunitates fideliter sibi unitas ad honorem conservationem sancte Ecclesie Aquilegensis et totius Patrie libertatem pro nobis nostrisque unitis subditis et adherentibus quibuscumque ex parte una et Habitatores Castri Faganee nec non Decanus, Jurati et universitas ac Comune totius Ville Faganee pro nobis et tota Gastaldia Faganee ex altera, de et supra omnibus infrascriptis pro statu tranquillo totius Patrie Forijulii et conservationem sancte Ecclesie Aquilegensis, ad infrascriptas compositiones duraturas toto tempore vacationis presentis usque ad adventum veri domini et legitimi Patriarche concorditer et amicabiliter devenimus in hunc modum, videlicet quod Nos de Faganea supradicti si contingeret guerram inter reverendum patrem d. Cardinalem de Alenconio et nos ex una et prefatos dominos Deputatos predictos vestros, quod omnes unitos subditos, sequaces et adherentes ex altera fore quomodolibet vel oriri, promittimus et nos solempniter obligamus prefatas ambas pa[illegible] ipsarum non recipere nec intromittere in Castrum et locum Faganee [illegible] dherere nec eis seu alteri ipsarum toto dicto tempore guerre [illegible] rorem directe vel indirecte, publice vel [illegible] more supersedere et nos nulla [illegible] ad manus [illegible] et [illegible] avare,

ville, masi e distretti di ogni specie, a che supplisce in parte il ricordato Thesaurus A. E. ed il Codice Diplomatico Istriano ed il Diplomatarium miscellum del Chiesa [illegible] Trovasi la pianta del governo dell'Istria quale era nel precedente secolo XIII, [illegible] Dott. Pietro Antonio

1381 agosto. Il Comune di Fagagna aderisce alla lega fatta contro il Cardinale Filippo d'Alançon eletto Patriarca di Aquileja 1)

32

Nos .... Deputati .... per Comunitatem Utini et per ..... Comunitates fideliter sibi unitas ad honorem conservationem sancte Ecclesie Aquilegensis et totius Patrie libertatem pro nobis nostrisque unitis subditis et adherentibus quibuscumque ex parte una et Habitatores Castri Faganee nec non Decanus, Jurati et universitas ac Comune totius Ville Faganee pro nobis et tota Gastaldia Faganee ex altera [...]e et supra omnibus infrascriptis pro statu tranquillo totius Patrie Forijulii et conservationem sancte Ecclesie Aquilegensis, ad infrascriptas compositiones [...]vaturas toto tempore vacationis presentis usque ad adventum veri domini et legitimi Patriarche concorditer et amicabiliter devenimus in hunc modum, videlicet quod Nos de Faganea supradicti si contingeret guerram inter reverendum patrem d. Cardinalem de Alenconio et nos ex una et prefatos dominos deputatos predictos vestros, quod omnes unitos subditos, sequaces et adherentes ex altera fore quomodolibet vel oriri, promittimus et nos solempniter obligamus prefatas ambas partes et gentes ipsarum non recipere nec intromittere in Castrum et locum Faganee nec alicui ipsarum partium adherere nec eis seu alteri ipsarum toto dicto tempore guerre prebere auxilium consilium vel favorem directe vel indirecte, publice vel occulte; sed volumus et nos obligamus toto dicto tempore supersedere et nos nulla racione de guerra huiusmodi impedire;

item quod Nos de Faganea supra dicti durante toto dicto tempore ad manus nostras garitum totius Gastaldie Faganee habere et percipere debeamus et in ea Gastaldiones ponere et ipsam regere pro nostre solito voluntatis [libito ?], sic et taliter quod omnes homines dicte Gastaldie subiectos ducere debeamus racionabiliter per laudum et sententiam iuxta antiquas consuetudines et ipsos aliter non gravare; — — — —

1) Quest'atto manca di data, ma probabilmente fu fatto nell'agosto 1381 quando molte Comunità del Friuli si unirono in lega contro il nuovo Patriarca Filippo d'Alençon Cardinale. V. Doc. Bianchi artic. 10 a 13 agosto 1381.

secundo super ambasiata mittenda ad Romanum Patriarcham in facto

et si contingeret aliquam appellationem vel protectionem interponi, quod illa toto posse curabimus amicabiliter vel aliter ut iustum fuerit posse nostro tollere et fine debito terminare. Et si talis esset quod per Nos tolli et terminari non posset, quod ipsum tunc deduci faciemus ad prefatos dominos Deputatos, qui ipsum ad honorem sancte Aquilegensis Ecclesie terminabunt et facient terminari;

Item quod omnes affictus domini Patriarche et Ecclesie Aquilegensis in tota dicta Gastaldia soliti duci temporibus retroactis ad canipam Utini, ad ipsam canipam libere et sine nostrorum de Faganea omni impedimento, debeant pervenire;

Item quod Nos de Faganea nullos officiales prefati domini Cardinalis quocumque nomine nuncupentur, non acceptabimus [1], non recognoscemus nec eisdem aliquam obedientiam prestabimus, nec ad eos pro aliqua re vel causa recursum habebimus quovis modo; et si contingeret aliquem ex subditis dicte Gastaldie capi, molestari vel gravari per quoscumque officiales dicti domini Cardinalis, quod ipsum totis viribus et posse recuperabimus; molestias et gravamina compesciemus et tollemus, et si per nos recuperari et tolli non possent, tunc in dicto casu a vobis Deputatis auxilium postulabimus et recipiemus pro ~~recuperatione~~ recuperagione et compessatione (sic) prefatas fiendas, totiens quotiens casus evenerit vel fuerit opportunum;

Item quod si contingeret aliquas gentes Patriam intrare causa dampnificandi Patriam

1) Nella copia erroneamente è scritto attemptabimus.

che riesce del massimo interesse perchè rileva tutta la modesta vita di quelle obbliate popolazioni.

Nell'argomento dei tributi desiderasi il rotolo dei censi e delle investiture di castellani, ... Udine 1869.

ad aliquem ex subditis Ecclesie Aquilegensis, Nos prefati de Faganea promittimus tunc et in dicto casu esse cum dictis dominis Deputatis totis viribus et posse contra prefatas gentes ad honorem Ecclesie Aquilegensis et tocius Patrie conservacionem. Quas quidem convenciones etc.

Ex abreviaturis q. ser Nicolussii Zirbine notarii Utinensis ego Rubertus de Latisana civis utinensis q. ser Joannis de Salerno imp. auctoritate Notarius manu mea exscripsi a. d. 1516. die 16 decembris.

Dalle dette copie in pergamena nell' Arch. Agricola in Udine

... , nova ... sibi ... Mi Borato.

Secundo super ambasiata mittenda ad Dominum Patriarcham in facto

Comin

che riesce del massimo interesse perchè rileva tutta la modesta vita di quelle obliate popolazioni.

Nell'argomento dei tributi desideravasi il rotolo dei censi e delle investiture di castellari, [illegible]

1382. 2 Gennajo. Fagagna. Il Comune di Fagagna manda sei uomini richiesti dal Comune di Udine.

Tergo: Nobilibus ac prudentibus viris dominis septem Deputatis, Consilio ac Comunitati terre Utini maioribus nostris carissimis

Nobiles amici nostri karissimi. Nobis altera die scripsistis nobis ut vobis inveniremus aliquos socios sumptibus et expensis vestris de quibus vobis mittimus sex si vobis placuerit ipsos tenete, sin autem, licentiate et si maiora nobis mandaretis fecissemus, si aliqua pro nobis etc.

Data Fagance die secunda Januarii, indictione quinta (1382).

Gastaldio Consilium et Commune Fagance cum omnimodam recumendationem.

Dall' orig. ~~staccato~~ con traccia di sigillo in cera verde, nella Bibl. Civ. Udine.

varum fuit, quod dicatur domi-
no et consolatuo, ut debeat declarare cum quo debeat fieri ista unio: illa declara-
tione facta, nova tunc fiet deliberatio.

Secundo super ambasiata mittenda ad dominum Patriarcham in facto
Domini

ne riesce del massimo interesse perchè rileva tutta la modesta vita di quelle obliate popolazioni.

Nell'argomento dei tributi desiderasi il rotolo dei censi e delle investiture di castellari, [illegible] 11 Dic. 1867.

Primo ibbo
Lorenzo Aquini

1382. 4 Feb. Cividale. Dietro richiesta del Patr. Card. Filippo il Consiglio propone alcuni modi per ridurre all' obbedienza quella di Udine e collegati.

1382. Die Veneris septimo Februarii in Civitate Austrie in stupha Consilii [illegible]

in pleno consilio juxta morem &c.

34

Super eo quod Dominus noster Dominus Philippus de Alencomo Episcopus Sabinensis Cardinalis et Patriarcha Aquilejensis petiit sibi consilium dari per Commune Civitatense de modo tenendo et via, per quam contra Utinenses et Colligatos sibi renuentes obedire tamquam eorum proprio Domino ut debent et tenentur: item quomodo debeat ambulare postquam mansuetudines et humanitates in reducendo illos ad debitam obedientiam nullatenus profuerunt: deliberatum et definitum fuit quod eidem Domino nostro ex parte Communis consulatur quod ipse supplicet Domino nostro Papae, ut contra ipsos Utinenses et alios renuentes obedire prefacto Domino nostro Patriarchae et Cardinali mittat processus suos gravatos sicuti Curia Romana scivenit gravare, et quod per se Dominus noster Patriarcha petat et inducat Prelatos, Nobiles, et Communitates, qui sunt sibi obedientes in presenti, ut ad ipsum Dominum nostrum Papam super hoc mittant Nuncios suos; et quod Communitas facere intendit et vult obbedire ex latere suo quod potest: et quod idem Dominus noster utatur processibus Papalibus, et etiam guerra utrinque si fuerit opportunum. Verum antequam ad guerram procedat, posse suum et quantum potest inquirat diligenter tam a suis fidelibus quam ab Amicis: quo suo posse tunc penrato, tunc novum factum, novum consilium. Praeterea dicatur etiam ipsi Domino Patriarchae, ut factum suum ostendat aliis suis fidelibus, et consilium petat ab eis, sicut petiit a Communi, de via et modo tenendi contra ipsos Utinenses. Praeterea deliberatum fuit, quod si Dominus noster praedictus peteret cum quanto sibi vellit in guerra servire, super hoc fiat generalis responsio, et non specialis: et quod interim illi deputati inquirant cum quanto Commune potest servire, et hanc relationem dent in consilio: quo facto, novum consilium &c.

1382. 13 Feb. il Cons. di Cividale [illegible] Lega [illegible] e dam [illegible]

Anno Domini 1382. die Jovis, 13. mensis Februarii in pleno consilio post prandium definitum fuit, quod ex parte Communis Domino nostro consulatur

Primo super eo quod Dominus requisivit, utrum debeat proponi in Parlamento de fienda unione inter fideles et subditos suos in simul, et super unione facienda cum aliquo Domino et amico: definitum fuit quod dicatur Domino quod aliqua Liga inter suos subditos et fideles non fiat de praesenti pro honore suo et pro meliori; sed bene debeat requirere fideles suos, ut ipsum debeant sibi praestare fidelitatem. De facto autem unionis faciendae cum aliquo extra Patriam, deliberatum fuit, quod dicatur Domino et consulatur, ut debeat declarare cum quo debeat fieri ista unio: illa declaratione facta, nova tunc fiet deliberatio.

Secundo super ambasiata mittenda ad Dominum Patriarcham in facto

Domini

Domini . . Et super ambasiata mittenda ad Dominum Ducem Austriae in facto prolongandarum treguarum, definitum fuit, quod consulatur, ut haec non proponat in Parlamento, sed in Consilio Parlamenti, et quod omnino dictae Ambasiatae omnino mittantur.

Praeterea deliberatum fuit, quod de expensis ambasiatorum causa . . . Communitatis Civitatensis non fiat aliqua difficultas.

Quarto super eo, ut deputentur per Parlamentum aliqui, qui habeant plenum arbitrium super omnibus occurrentibus et tangentibus Statum &c. definitum fuit, quod consulatur Domino nostro quod in Parlamento non proponat hujusmodi deputationem, sed quod haec deputatio non fiat pro nunc, salvo si guerra esset penitus ventura: tunc possit idem Dominus noster convocare Parlamentum et illud proponere.

Ultimo, quod in Parlamento audiantur relationes ambasiatorum Domini Regis Ungariae, et Dominae Reginae &c.

Ego Marcus Antonius Nicoletti Civis et Vice-Cancellarius Civitatis Forijulii praesentes definitiones ex magno volumine definitionum Magnificae Communitatis Civitatis penes me existente fideliter exemplavi, et in fidem me subscripsi &c.

Doc II 1382, 16 aprile. Montenars. Sentenza de' giurati in caso di ferimento, dietro giudizio del chirurgo. — Tregue tra il ferito ed il suo offensore e pene atroci ai contravventori. — Stamp. 1875 nozze Pongo-Mestre

35

In Christi Nomine Amen

Anno a Nativitate ejusdem Millesimo cccLXXXII. Indictione V. die XVI.
Aprilis. Actum in Villa Montenars supra platea comunis presentibus Dominico
. . . . Berthulo vocato Blanch q.m . . . . . ambobus de Montenars, Leonardo
filio mag.i Jacobi muratoris et aliis. Ibique coram provido viro Ser Pichulo de Vendojo hono-
rabili vicecapitaneo ~~capitaneo~~ pro Nobili milite domino Simone de Prampergo honorabili Capitaneo
anni presentis de Montenars, in judicio constitutus providus vir magister Laurentius
Ciroigus de Glemona ex sacramento sui officij retulit, et dixit se vidisse quoddam vulnus
illatum sibi ut dicitur per Franciscum q.m Marchuzij de Fontagnellis in fronte Bertho-
lotto q.m Getheri de Montenars, et quod ob dictum vulnus nullum habet periculum mortis
volendo se custodire; qua relatione facta, dictus Pichulus per Sententiam rogavit
difiniri quid juris super quibus petito quid juris, Sententiatum fuit per Dominicum
juratum de Montenars, quod dictus Franciscus perpetualiter debeat esse et sit ab-
solutus ab omni pena personali que sibi predicti vulneris occasione imponere
posset et quod de cetero dictus Franciscus sit ledigus (sic).

Dicta Die etc. Ibidem presentibus mag.o Laurentio Ciroigo et Testibus superius nominatis in
judicio constitutus Ser Pichulus vice Capitaneus predictus ex debito sui officij mandavit
Bortholotto, Jacobo, et Johanni fratribus, et filiis q.m Getheri de Montenars quatenus
juxta Sententiam ibidem latam consuetudinem Patrie ipsi una cum filiis presentibus
facerent treugas Francisco q.m Marchucij de Fontagnellis de Montenars hinc ad
proximum Festum Santi Jeorij, et ab inde supra ad unum annum in dictis
et factis, quibus recusantibus, et allegantibus se nolle facere, mandavit eisdem ut
facerent in pena unius denari, quibus recusantibus, et allegantibus se nolle
facere nisi usque ad Festum Sancti Jeorij, quoniam jurisdictio sua non durat ul-
terius, mandavit, et per preconem mandatum fecit eisdem, ut facerent in pena XL.
denariorum, et ipsis recusantibus mandavit eisdem ut facerent in pena unius
Marche denariorum, deinde in pena XXV. librarum, postmodum responderunt dicen-
tes se velle facere hinc ad Festum Sancti Johanis mensis Junij, et his mandatis fac-
tis prefatus Pichulus mandari fecit eisdem, ut faciat treugas in pena XL. librarum
parvorum, hinc ad proximum Festum Sancti Michaelis. Prefati Bortholottus, Jacobus
et Johanes fratres presentes, et Leonardus fratres filii dicti Bortholotti, Nicolaus q.m
Johannis de Plasargis Mathiussius eius filius et Leonardus pro se ipsis eorumque

parentes et amicos et eos quos constringere posset fecerunt treugas in manibus dicti Ser Pichuli Vicecapitanei in Montenars Francisco q. Marchucii de Fontagnellis eiusque parentibus et amicis in dictis et factis, quas observare et non frangere iuraverunt corporaliter ad sancta dei evangelia in manibus mei notarii recipientis vice et nomine quorum interest hinc ad proximum festum S. Michaelis sub pena manus dextre et pedis atque librarum parvorum quinquaginta et si scirent aliquem eorum parentem vel amicum velle offendere dictum Franciscum eiusque parentes et amicos debeant notificare immediate dicto Ser Pichulo et dicere eisdem ut habeant treugas ratas in pena predicta. Cum omni melioramento etc.. –

Enrico q. Giovanni di Tolmezzo, notajo in Gemona.
Orig. nell'Arch. notar. Udine.

1382
IIII. Martii

"Scitis Amice Carissime: Ad exhortationem Vestram, et solationem significo Vobis quod ego noviter inivi, et contraxi ligam cum illustri et excelso D. D. Galeatio Vicecomite Mediolani, etc. Comite Virtutum contra Dominum Veronae cum bonis pactis et conventionibus, quarum vigore spero indubie facta vestra et mea feliciter processura. Item significo Vobis quod heri hora XX. Magnificus natus meus Franciscus de Carraria cum omnibus gentibus meis equestribus et pedestribus violenter et manu armata transivit foveam de Scaveis, omnibus existentibus ad custodiam dictae foveae equestribus et pedestribus interceptis, et fecit statim fieri duos pontes super dictam foveam, quos in sua fortia et sua custodia tenet. Ita quod gentibus meis nunc undique patet usque ad Fores Veronae liber aditus et regressus.

Datum Paduae die ultimo Martii hora XXIV.
Franciscus de Carraria Paduae etc.

a tergo

Nobili Viro Rizzardo de Valvasono etc. Amico Carissimo."

1382
5. Iulii.

Amice Carissime: Recepi litteram Vestram per quam dicitis cum affectu reduxisse ad plenariam intentionem meam egregios et nobiles Milites Dominos Fridericum de Savorgnano, Simonem de Prampergo et (a) ~~Dominum~~ Doimum de Castello, creditisque vos posse reducere ceteros colligatos versus me, precamini ut in his talem modum tenere velim, ut decepti non sitis sub spe mea. Ad quam Nobilitati vestrae respondeo, quod de hac bona voluntate quam praefati Milites atque vos in factis patriae habere videmini, ipsis atque Vobis attente regratior, sciant ipsi itaque, et vestra Nobilitas pro constanti, quod male contentus essem, et molestissimum gererem, quod Vos ipsi et ceteri colligati sinistrum aliquod pateremini, et maxime sub praetextu spei meae decepti essetis.

(a) Credo, che invece di Dominum si debba leggere: Doymum de Castello

C. F.

Datum Paduae die VI. Julii anno LXXXII.
Franciscus de Carraria Paduae etc.

a tergo

Nobili Viro Ricardo di Valvasone amico Carissimo.

Il Carrara, sé stesso nemmeno troppo risentito del da Carra ra la accusa di averci intramesso nelle bisogne friulane, pretessendo menzogne a velare l'intrigo, cioè dando voce che le milizie da lui mandate colà non fossero ecc., si bene agli stipendii del cardinale, o meglio che fossero altrettanti ladroni raccolti insieme a derubare sotto la guardia di un nome raccogliticcio. Tanto era lungi il da Carrara dall'usare in questo caso destreggiamenti nascosti, che tratto in pieno Consiglio l'argomento del prendere parte alla guerra, e nel pigliarla diede mostra di orgogliosa cupidità; non per questo macchiossi di cupa simulazione.

Inoltre desideroso il da Carrara di togliere ogni cenno di lesione, che nel procedimento di quella guerra patisse originarsi dalla imperfezione delle monete, bandì il soldo chiamato Unghero perché di lega corrotta, limitò il valore del soldo veneto a dieci danari veneti, stabilì quello del ducato e prescrisse come lo si dovesse permutare in carraresi, in carrarini e in soldi padovani (Verci, Dissert. sulle monete di Padova p. 39. 40. etc.) Ecco poi una lettera di Francesco da Carrara diretta ai Valvasoni, ch'io trascrivo profittando della più volte ricordata liberale cortesia del dott. Antonio Fiaggi che ne conserva l'originale.

1383

Prim. Junii

Amici Carissimi. Litteras Vestras recepi nova aliqua continentes, de quorum significatione Nobilitati Vestrae regratior. De illo autem quod scribitis Vos a quodam vestro famulo notificatum Vobis esse comitem Cilie cum iy ... ceis venturum esse, miror, quia, prout habeo, ipse nec gentes suae venturae sunt. Nihilominus tamen Nobilitatem Vestram precor quatenus placeat de his et aliis qui de partibus superioribus ad has partes descenderent, et de his partibus

ad superiores redirent dare operam in sentiendo et scribere mihi. Insuper placeat Vobis notificare in quam responsionem deputati a D. Duca habebunt super factis vestris, et quis ordo datus fuerit super his. Praeterea per Sabatellum vestri Ricardi recepi litteram unam mentionem facientem de facto mercantiarum per vos receptarum, et de.... egregio Milite D. Friderico de Savorgnano deputatis servatis per Vos esse. De quorum significatione Nobilitati Vestrae rengratior et placent mihi modi ipsi quos servastis.

Datum Paduae die primo Junii anno LXXXIV.

Franciscus de Carraria Paduae etc.

a tergo

Egregiis Viris Ricardo, Simoni et Henrico de Valvasono Amicis Carissimis.

Storia della Dominazione Carrarese
in Padova
di Giovanni Cittadella
— Tomo secondo. Annotazioni
2 — 3 — 4.
pag. 563.
564. 565

Cas.° di Porpetto
18. marzo 1843

Frangipane

Coi de [illegible] ...uzane

Pocenia e Muzzana

1382, 27 maggio. Nella Comugna detta Sturbagal. Compromesso e sentenza di arbitri nelle questioni per la Comugna detta di Sturbagal e di Cargnarola, fra i Comuni di Pocenia e di Muzzana, [illegible] confinanti, diritti di pascolo ecc.

[illegible]

... anno Millesimo
... vigesimo septimo
... In [illegible] - q. [illegible]
... [illegible] q. petri de fl.
... Danielis q. Canutij
... [illegible] dominum dicti [illegible]
... [illegible], De omni
... [illegible] vertentibus seu q
... q. Henrici decani
... procuratores communis
... constat quodam pub^co
Instro scripto manu Joannis [illegible] notarij de [illegible]
Coram dictis testibus [illegible] et lecto per me franc^m notarium
Infrascriptum sub dictis Millo Ind. et die decimo octavo mensis
presentis maij ex una parte agentes et defendentes et Inter
Henricum condam Simonis et [illegible] q. Joannis et
[illegible] q. Joannis [illegible] candidi de Muzana procuratores com.
de Muzana prout de procuratorio constat In quadam nota
scripta manu [illegible] notarij de marano [illegible] suprascripti coram
dictis testibus [illegible] et lecta per me franc^m notarium Infrascriptum
sub dictis millo Ind. et die [illegible] continentur ex alia [illegible]
defendentes et agentes [illegible] et [illegible] pasculi communee et
[illegible] qui dicitur [illegible] et [illegible] et occasione camporum
[illegible] In dicta communea per homines dictarum communitatum
[illegible] et generaliter [illegible] et occasione omnium et singulorum
dependentium ab eodem sturbagal quae una pars alteri dicere
seu petere possit [illegible] In [illegible] dictae partes commune

Vol. Lettere [illegible] ... fol. 2...

Sig.

Instri antiq. transumptu pro Coi de pucinia cum Coi Auzane

IN Christi nomine amen ab eius nativitate anno Millo trecen
tesimo octuagesimo secundo, Ind. quinta, die vigesimo septimo
mensis may. Presentibus S. Vesconio capitaneo in Argris q. S. petri
de forgaria, Sulino notario de Marano, Mathussio q. petri de flu-
mignano, ... dicto tonso q. Henrici, ... Danielo q. Cumutij
decani, Odorico q. mathiae, Leonardo filio dominici dicti ...
mons omnibus de flumignano testibus et aliis quamplurimis. De omni
lite seu questione seu litibus causis et questionibus vertentibus seu que
verti possent. Inter nicolaum dantie q. Henrici decani
et dominicum q. Bine de pucinia procuratores communis
de pucinia prout de dicto procuratorio constat quodam publico
instro scripto manu Joannis folcherij notarij de Spilimbergo
coram dictis testibus visso et lecto per me franciscum notarium
infrascriptum sub dictis Millo Ind. et die decimooctavo mensis
presentis may ex una parte agentes et defendentes et inter
Henricum quondam Simonis et Missussium q. Joannis et
Lincium q. Joannis Candidi de Auzana procuratores communis
de Auzana prout de procuratorio constat in quadam nota
scripta manu Sulini notarij de Marano ... suprascripti coram
dictis testibus visa et lecta per me franciscum notarium infrascriptum
sub dictis millo Ind. et die plenius continetur ex alia parte
defendentes et agentes nomine et occasione pasculi communis et
paludis qui dicitur Sturbagalli et nomine et occasione compascue ...
... in dicta communia per homines dictarum communitatum
... edificatorum et generaliter nomine et occasione omnium et singulorum
dependentium ab eodem Sturbagal quae una pars alteri dicere
seu petere possent usque in eorum sententiam. Ipsae dictae partes communiter

et concorditer compromiserunt ... et libere dimiserunt in discretos
viros petrum q. henrici de p[re]sinigo et silvestrum dictum
zussum q. madussi de ~~palazolo~~ palazolo pro parte communis
de mizana et ser zilianum q. vegnuti de fluminiano et
laurentium q. leonardi de sforsa pro parte communis de pucinia
tamquam in arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, et commu
nes amicos, alte basse amicabiliter et de iure, dantesque et
concedentes dicte partes eisdem arbitris, arbitratoribus, et
communibus amicis plenam licentiam, et liberam potestatem sententiandi
arbitrandi, et diffiniendi in predictis, et quolibet predictorum
hodie per totam diem sicut ipsis arbitris melius videbitur
expedire, Promittentesque ambe partes et corporaliter iurantes
ad sancta dei evangelia tactis scripturis sub obligatione omnium
suorum bonorum mobilium et immobilium dictorum communitatum
de mizana et pucinia, et omnium damnorum et expensarum litis
et extra laudum et sententiam ferendam in predictis et
quolibet predictorum ab arbitris antedictis firma rata atque
grata habere tenere et plenius observare, et non reclamare
nec reduci facere ad arbitrium boni viri sub pena mille
librarum [illegible] parvorum, Cuius pene medietas cedat
arbitris antedictis pro rata et eorum heredibus vel
cui eorum ius dare voluerint, et alia medietas parti contra [illegible]
observanti solvenda per partem que illud arbitrium infringendum
qua soluta vel non premisso instrumento obtineat semper plenum
robur. Ubi quidem dicti arbitri arbitratores, et
communes amici visis et auditis nunc et alias iuribus
utriusque partis Communicatoque consilio sapientum, et
partibus presentibus et sententiam fieri postulantibus

Christi nomine Invocato sedendo sententiaverunt diffinierunt et
et arbitrati sunt ac pronunciaverunt prout inferius continetur
Inprimis quidem quod omnes expense facte et damna habita per
dictas communitates in Judicio vel extra quocumque modo et
forma usque ad diem presentem sint cassa, vana, et semper
nullius valoris prout ibidem dicte partes contente fuerunt.
Item Sententiaverunt quod a capite campi qui dicitur campus
fabe cum dicto campo inferius versus muzanam tota communea
cum palude campis laborativis et pustottes sit et esse debeat
de cetero libere in perpetuum communis de muzana absque ulla
contradictione comunis de puccinia cuius communee paludis et
camporum hi sunt confines, a primo latere versus
orientem est aqua que apellatur ~~aqua~~ aruonchi, a capite
capite dicti campi fabe eundo versus occidentem ad unum
foramen hodie per dictos arbitros factum, juxta viaductum
communis de puccinia, a parte inferiori eundo versus
unum fossatum et lamam que dicitur corgnarola. Item Senten
tiaverunt quod si aliqua persona inveniretur de puccinia vel aliquam
personam de muzana pasculando cum animalibus in dicta commu
nea, palude, et campis pustottes, solvere debeat quilibet pastor
pro multa frixonos quatuor, Item Sententiaverunt quod homi
nes communis de puccinia non debeant segare in dicta commu
nea herbam stramen vel paludem, et si contra fecerint
pro qualibet vice solvant frixonos duodecim, Item
Sententiaverunt quod homines comunis de puccinia non debeant
cum eorum animalibus pasculare in bladis et si reperirentur
pro quolibet vice damnum emendare debeant ~~[illegible]~~
in octo dies nec non solvere moltam Item Sententiaverunt

q si aliqua persona de pucinia in dicta communea vel damnum
faciendo in bladis alicuius persone de muzana ponere vel laborare
eorum bestiam de pucinia teneri debeant cum testibus seu sacro
adhibendo per homines de muzana et in primo termino questio assumi
debeat et facta probatione vel habito sacro damnum emendet
vel mulcta solvatur in octo dies .. Item dicti arbitri sententiaverunt
q tota communea cum palude, campis, laboratis, et pistoris desertum
cum campis dua factis in lama seu in loco vocato corgnarola, pertinet
inter hominibus de pucinia et esse debeat de cetero liberi in perpetuum
communis de pucinia absque ulla contradictione communis
de muzana cuius hi sunt confines videlicet iuxta lamam predictam
dicte corgnarole versus pucinium. a parte inferiori eundo,
Item sententiaverunt q tota lama que appellatur corgnarola de cetero
sit et esse debeat in perpetuum dictarum communitatum de muzana
et pucinia segando et pasculando in ipsarum utilitatem non faciendo
de campos de novo per dictas communitates in dicta lama, Item
~~Item~~ sententiaverunt q a ponte inferiori dicti campi ... ,
versus torsum non prejudicando iura villarum pasculandi
in dicto Stervagnal in tota communea cum campis pistottis
ipsarum communitatum dictarum communitates valeant de cetero
in perpetuum in societate cum earum animalibus pasculare inter dictos
confines videlicet aquam que appellatur ... foramen
nominatum hodie ... per dictos arbitros iuxta dictam ...
meditam a parte superiori eundo communitas de pucinia cum
suo armento per dictam Lavadutam, et prope dictum Corgnarolum
in supradicta communea non segare in dictis campis pistottis et
si aliqua persona ipsarum communitatum segabit in dictis campis
pistottis, solvere debeat pro qualibet vice fixo duodecim absque

voluntate masarij cuius campus pustotta reperietur Item
sententiaverunt quod masarius cuius campus pustata erit, valeat
ad sui libitum dictum campum segare . Item sententiaverunt
quod si aliqua persona de muzana reperietur quod aliquam personam de puci
nia cum eorum animalibus pasculando in communea et campis pustottis
nostris pucinam ultra corgnarolam pro quolibet pastore frixenses
quatuor solvi debeant pro multa et si reperientur cum animalibus
facere dampnum in bladis emendare debeant damnum et solvere
multam et si reperientur segare cum falcis in dictis campis
pustotis solvere debeant frixenses duodecim infra octo dies . Item
sententiaverunt quod si aliqua persona de muzana segando in dicta
communea vel damnum faciendo in bladis alicuius persone de pucinia
pignus revelabit coram decano de Muzana et precii debeant cum
sex sacramento persone conquerentis de pucinia et in
primo termino questio diffiniri debeat et facta probatione vel
habito sacramento damnum emendatur et multa solvetur, infra
octo dies . Item sententiaverunt quod dicte communitates de
retro non debeant campos de novo facere in suprascripta commu
nea nullo tempore . In qua ipse communitates in societate
pasculare debent . Quam quidem sententiam et compromissum dicti
arbitri mandaverunt a dictis partibus inviolabiliter observari
sub pena in compromisso contenta Item Quam quidem sententiam dicte
dicte partes in omnibus et per totum laudaverunt approbaverunt per sindicos
dictarum communitatum . Necnon affirmaverunt sub obligatione et
pena jam dicta . Actum in dicta communea quod dicitur sturbagal
in campo predicto qui appellatur campus fabri .

Et ego marcus q. nicolai notarij de Goritia . pub.cus Imperia[li]
auct. notarius ex commissione mihi facta per illustrem et mag.cum
d. meum d. Joannem meynardum comitem goritie, tirolis etc
prout in notis olim honorabilis viri ser Francisci nat[...] de
Castelluto inveni nil addens aut vel minuens . quod sensum
mutet seu variet intellectum (p)dictum compromissum cum sententia fideliter
scripsi et in publicam formam redegi //

Sp. ac excellens jur. doc. d. Hier.a Scrophis vic.s ac [...] M. ac Cl. d. Lauren.
Mocenici [...] consulis [...] dignissimi sedens in logia pub. coram [...]
[...] [...] commisit mihi not.o
sic instante Sp. doc. d. Ber.o [...] pro se [...] commisit mihi not.o
infrasto auctenticationi huius instr.i per me ipsum transumpti fideliter exemplati ex aucten.
vetusto [...] [...] [...] [...] [...] [...] maius atque magis
[...] [...] . [...] Sp. doc. d. [...] gul.a d. Hier.o [...] d. [...]
[...] [...] [...] Et ita ego [...] [...] not.s pub. ap. ac Imp. auct. [...]
[...] [...] [...] Commissione [...] [...] facio me [...] [...]
[...] signi consueti [...] [...] [...] copia [...] me
supposito signi consueti [...]
.1. Anni 1519 . [...] 7 , die 21 Maij
.a. [...] [...] quoniam [...] [...] cum [...] potuerint [...] hor [...]
Conferre ubi [...] fuerit opus ,

[...] [...]

1306, 12 Nov. Portogruaro.

V. Bianchi

38 Anno Domini Mill.o Tricentesimo sexto Ind.e Quarta die duodecimo Novembris Presentibus Venerabilibus Viris Dominis Hermano Sextensi, Alberto Sumagiensi Abbatibus Nobb. Dnis Vezzo de Placentia Potestate Portusgruarij, Petro, et Milano Militibus de Utino Wezolone de Prata Odorico de Castello Bertoldo de Tricano Comoveto de Prodio Condussio et Conderussio de Civitate Austria Philippo, qui fuit de Zamuenzaya, Petro et Gregorio Syprara fratribus, Manfredo, et Zanzelloto dicto Butafol de Portugruario et alijs. Cum Venerabilis Vir Dnus Jacobus Dei gratia Concordiensis Episcopus per aliquos super regimine Terre Portusgruarij in temporalibus precipue fuerat pluries impeditus et de dicta Terra non semel imo pluries indebite, turpiter, et violenter expulsus quod fuerat et erat non modicum in dampnum et gravamen dicti Domini Episcopi, et hominum Terre predicte. Volensque sibi et hominibus dicte Terre super predictis salubriter providere. Dictus de communi voluntate hominum Terre predicte ad laudem Dei et Gloriosissime Virginis Marie: ac [illegible] Totius Terre Forijulij cum Rev.do Patre Domino Ottobono Dei gratia S. Sedis Aquilegiensis Patriarcha ad talem compositionem et pactum devenit, quod [illegible] Dominorum Patriarche, et Episcopi dictorum Dnus [illegible] habere debeat totam jurisdictionem in temporalibus [illegible] habebat, et de iure [illegible] [illegible] pro qua etiam [illegible] habere debeat [illegible] Hoc modo et pacto quod [illegible] ad requisitionem dicti [illegible] ipse Dnus Episcopus [illegible]

habilis

habitis ad hoc, dictam Gastaldiam, sive Gastaldiam debeat investire,
et ille talis teneatur, et debeat, ut moris est iurare dictum offitium
legaliter, et fideliter exercere ac idoneam praestare securitatem
et facere ~~et facere~~ in Manibus Dni Patriarchae de ratione redd[enda]
et faciendo de redditibus, et iuribus ipsius Gastaldiae offitio Gast[aldiae]
et Iuribus ad ipsum offitium spectantibus, duntaxat exceptis de [...]
bus Dno Episcopo debeat respondere. Item habere debeat ipse Dnus
Patriarcha Mutam, quam Dnus Episcopus habebat in terra p[...]
[...], cum iuribus spectantibus ad eandem, pro qua Dnus Patri-
archa teneatur et dare debeat ipsi Dno Episcopo Annuati[m]
in Festo ~~Nativitatis~~ Natalis Dni de redditibus, et iuribus Gastaldiae [...]
ad Valorem centum, et quinquaginta librarum Veronen-
sium Parvorum. Promittentes sibi invicem praedicta omnia, et si[n]-
gula observare et non contrafacere. Sub obligatione bonoru[m]
Ecclesiarum dictarum. Actum in terra Portus Gruarij in loco F[ra]-
trum Minorum &

S. N. Et Ego Leonardus filius Dni Antonij Nassuti de Utin[o]
Imperiali Auctoritate Not[arius] ex commissione mihi facta per V[ene]-
rabilem Patrem D. Ludovicum Concordiensem Episcopum Viccar[ium]
Generalem R[everendi] in Xto Patris et Dni Dni Bertrandi Dei gra[tia]
Aquilegensis Patriarchae praedicta in Abbreviationibus q[uondam] Dni [...]
[...] Not[arij] de [...] fideliter scripsi, et publica[vi]

Nos Philippus de [...] divina [...] Episcopus Sabinensis San[ctae]
[...] Ecclesiae Cardinalis, et Patriarcha Aquilegensis [...]
Universis [...] praesentibus [...] in Traditione, con[ces]-
sione, et locatione Gastaldiae [...] cum Gastaldia, fictibus [...]
bus et iurisdictionibus universis ad dictam Gastaldiam quovis modo
pertinenti[bus]

1382, 22 maggio Soffumbergo – Il Patriarca Filippo d'Alençon conferma i patti stabiliti tra il Patr. Marquardo, [...] nel Castello di Soffumbergo, sede vacante, e segnato al [...]

pertinentibus, et etiam cum custodia Fortalitiorum, et locorum eius;
Item Gastaldia seu contrata nostra Fulcinii per Bonae Memoriae Dnum
Marquardum hinc Patriarcham Aquilejensem immediate praedecessorem
nostrum Dudum factis fidelibus nostris Communitati nostrae Civitatis Aus-
triae continere dicatur, quod Capitaneus noster Castri nostri Sap-
funberga quicumque sit, eidem Communitati, aut ab ea deputatis
de Voluntate, et Consensu, ac expresso Mandato Patriarchae Aqui-
legiensis pro tempore existentis teneatur praestare iuramentum quod
uaccante qualitercunque et quomodocunque sede Aquilejensi ipse Capi-
taneus huiusmodi Castrum cum suis iuribus, et iurisdictionibus ac
pertinentiis universis in manibus dictae Communitatis ad eorum
requisitionem assignare, reddere et restituere teneatur, et hoc
durantibus sex annis a tempore huiusmodi traditionis, concessionis,
et locationis, et etiam dictis sex annis completis deinceps, quousque
eidem Communitati de summa sex Millium Marcharum Solidorum
fuerit integraliter satisfactum prout haec et alia in litteris ~~pa~~
Patentibus ~~[illegible]~~ dicti Dni Marquardi super hoc confectis et per Capitu-
lum nostrae Aquilegiensis Ecclesiae ac deinde per Colloquium Genera-
le Praelatorum Nobilium et Comunitatum Patriae Forijulij appro-
batis plenius continetur [illegible] etiam per nos fuerunt postea con-
firmata, et [illegible] huiusmodi ac ipsius [illegible] cum suis
iuribus, Censibus et iurisdictionibus [illegible] facti [illegible] Simbaldo de
Bardis [illegible] de eius [illegible] et mandato [illegible]
[illegible] per [illegible] litteras [illegible] dicti Castri nostri Capitane-
um, et [illegible] igitur ea quae [illegible] et utilitatem nos-
trae Aquilegiensis [illegible] videntur esse [illegible] firmiter observare, ad se-
curitatem ipsorum fidelium nostrorum praedictae Civitatis Austriae et

totius

Comunitatis eiusdem volumus, et ordinamus, quod ipse Sinibaldus Capitaneus
dicti Castri nostri de Sophumbergo per nos deputatus iuramentum prestare
sub modo, et forma prescriptis. Ipse autem Sinibaldus Capitaneus prefa-
tus in nostri presentia, in manibus nostris, ac Fidelium nostrorum Vi-
sis D.ni Jacobi Bordici Notarij D.ni Petri, et Ottaboni D.ni Cavaleri
de nostra Civitate Austria predicta Consiliariorum Comunis dicte Civi-
tatis, hoc nomine ipsius Comunitatis cum instantia petentium, et reci-
pientium vice, et nomine dicte Comunitatis, et pro ea de Mandato, et ex-
presso consensu nostro, iuravit ad Sancta Dei Evangelia per eum ma-
nualiter tacta, quod superveniente Casu, quod sedes Aquilegiensis
Ecclesie per nostri concessionem, translationem, promotionem, seu mortem
aut alias qualitercunque, et quandocunque vacaret dictus Sinibaldus
Capitaneus prefatum ipsum Castrum de Sophumbergo cum omnibus
singulis suis iuribus, iurisdictionibus, ac pertinentiis Universis dicte
Comunitati Civitatis Austrie ad ipsorum omnem requisitionem, statim, et
libere dabit, et cum effectu realiter assignabit. Item iuravit, et promisit
Idem Sinibaldus, de assensu nostro et ex gratia per nos de novo
Comunitati absque tamen nostre Aquilegiensis, et successorum nostrorum
preiudicio, quamvis in locatione et concessione prescitatis non conver-
hoc vice concessa [illegible] abeuntibus dicto Castro, aliquis
Feudali sive [illegible] in Patria quoquo modo dictam
[illegible] Comunitatem aliqualiter non offendere directe, vel indirecte, imo ipsi [illegible]
[illegible] et dictum Castrum [illegible] dicte Comunitatis [illegible]
[illegible] [illegible] nostri conservatione liberaliter [illegible]
[illegible] et dictus gente [illegible] [illegible] Insuper promisit Idem
[illegible] Capitaneus prefatus, quod [illegible] Vicecapitaneum aliquem in
[illegible] Castro deputaverit loco sui, quod ad requisitionem dicte Comuni-
tati

tis que Vicecapitaneus prestare tenebitur consimile Juramentum. In quorum premissorum testimonium et certitudinem pleniorem presentes litteras per Not.m Nostrum infrascriptum scribi, et publicari mandavimus, et Sigilli nostri Patriarchalis iussimus appensione muniri. Actum et datum in in Castro nostro predicto die Vigesima secunda Maij Anno Dni Mill.o Tricentesimo octuagesimo secundo indictione quinta Pontificatus Sanctissimi in X.to Patris et Dni nostri Dni Urbani divina Providentia Pape Sexti Anno quinto. Presentibus Egregio, et Sapiente Milite Dno Andreacio Marchione de Cavalcabobus de Cremona Marescalco nostro, Nob. Viris Fustina de Pertistagno, Zufferno de latis re habitatore Aquilegiensi Nicolao q.m Jois de Strasoldo, Henrico q.m Petri Curisio q.mi Zenobiolis et ~~Vezinto~~ Vezinto hij de Pagarea, Nicolao, et Joe fratribus q.m Petri olim Zanisi de Utino, Ricardo de Burca habitatore in Muglas, et Nicolao filio Zichini de Aquilegia, pluribusq. alijs testibus ad premissa vocatis specialiter, et Rogatis

S. N. Et ego Egidius ~~Le~~ Le Daullie Rothomagensis Publicus Apostolica, et Imperiali auctoritate Not.s premissis supradictis una cum prenominatis testibus presens fui, ideoq. de Mandato R.mi Dni Cardinalis et Patriarche prefati hec me subscripsi signum meum solitum hic apponendo in testimonium premissorum &

~~[illegible]~~
~~Tolmino~~ Henricus
1407, 25 maggio, Roma.
... del Sindaco Delegato ... al Patriarca, Antonio ... nella lite che ... col comune di Cividale ... Tolmino.

... de Wesenhale utriusque iuris Doctor Decanus Ecclesie S. Andree Coloniensis Dni nostri Pape Capellanus, et ~~[illegible]~~ sacri Palatij Apostolici causarum et causas [illegible] iudex infrascriptus ab eodem Dno nostro Papa ~~[illegible]~~ specialiter deputatus. Universis et singulis Dnis Abbatibus Prioribus Prepositis, Decanis, Archidiaconis ~~[illegible]~~, Scolasticis, Thesaurarijs, Cantoribus, Custodibus, Sacristis, [illegible]bus tam Cathedral-

cum

um, quam Collegiatarum, Canonicis Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, seu locum tenentibus earundem, Plebanis, Viceplebanis, Presbyteris Capellanis Curatis, et non Curatis, Vicariis perpetuis, Altaristis, Clericis Notariis, et Tabellionibus publicis, quibuscumque per civitatem et Diœcesim Aquilegiensem, ac alias ubilibet constitutis, et eorum cuilibet in solidum, ad quem, vel ad quos presentes nostræ litteræ pervenerint. Salutem in Dño, et mandatis nostris imo verius Apostolicis firmiter obedire. Nuper Smus in Xto Pater, et Dnus noster Dnus Gregorius Divina Providentia Papa Decimusquartus quandam commissionis, sive supplicationis Cedulam nobis per cursorem suum presentari fecit, quam nos, cum ea, qua decet reverentia noverites recepisse tenorem, qui sequitur continentem. Dignetur S. V. causam cuiusdam Appellationis pro parte Rectorum Camerarum Universitatis, Communis, et hominum Oppidi Civitatis Austriæ Aquilegiensis Diœcesis in partibus interpositæ a quibusdam gravaminibus eis illatis per Rmum Patrem D. Antonium Patriarcham Aquilegiensem occasione Castri, contratæ, et loci Tolmini dictæ Aquilegiensis Diœcesis nec non nullitatis, iniquitatis et injustitiæ [illegible] prætensorum Processuum per dictum D. Patriarcham contra dictos Universitatem, Communem et homines dicti Oppidi occasione prædicta, ut dicitur factorum coniunctim et divisim alicui de Dnis Auditoribus Vestri sacri Palatii Apostolici, Camerarum committere audiendi cognoscendi, decidendi, et fine debito terminandi cum omnibus et singulis suis emergentibus, incidentibus, dependentibus, et connexis. Et cum potestate citandi dictum D. Patriarcham in Curia, et extra ad partes quoties opus erit, non obstante, quod causa huiusmodi de ipsarum natura et Curiæ [illegible] non sint legitime devolutæ, neque in ea de iure [illegible] tractandæ, et finiendæ. In fine vero dictæ commissionis sive supplicationis Cedulæ scripta erant de alterius manus littera superiore litteræ

ipsius

ipsius Cedule, penitus, et omnino dissimili, et diversa hec verba videlicet.
De mandato Dni nostri Pape audiat Magister Henricus, citet ut petitur
et iustitiam faciat. Post cuius quidem commissionis sive supplicationis Cedu=
le presentationem, et receptionem fuimus per discretum Virum Magis=
trum Joannem de Severinis in Romana Curia, et dictorum universitatis,
Communis, et hominum Opidi Civitatis Austrie Aquilegiensis Diocesis
principalium in supradicta nobis facta, et presentata Commissione prin=
cipaliter Nominatorum procuratorem, prout de ipsius Procurationis manda=
to nobis legitima extitit facta fides coram nobis constitutum de=
bita cum instantia requisiti, quatenus sibi citationem extra Roma=
nam Curiam, et ad partes contra, et adversus Rdum. Patrem D.
Antonium Patriarcham Aquilegiensem ex adverso principalem predictum
in prefata Commissione nobis facta et presentata etiam ex adverso
principaliter nominatum iuxta vim, formam, et tenorem commissionis
supradicte, in forma solita, et consueta decernere, et concedere
dignaremur. Nos igitur Henricus Auditor prefatus attendens requisitionem
huiusmodi fore iustam et consonam rationi, volentesque in causa et
causis huiusmodi rite et legitime procedere, ac partibus ipsis debite Ju=
stitiam ministrare ut tenemur. Idcirco vos omnes et singulos supradictos
et vestrum quemlibet, quibus presentes nostre litere diriguntur aucto=
ritate Apostolica nobis in hac parte commissa tenore presentium re=
quirimus, et monemus primo, secundo, tertio, et peremptorie vobisq=
nihilominus, et vestrum cuilibet in virtute sancte obedientie, et sub
excommunicationis pena, quam in vos, et vestrum quemlibet Canonica mo=
nitione premissa, ferimus in hijs scriptis, si ea, que vobis in hac

parte

parte committimus, et mandamus, neglexeritis, distuleritis, aut recusaveritis contra-
citer adimplere, districte praecipiendo mandantes, quatenus infra sex dierum spa-
tium post praesentationem seu notificationem praesentium vobis, seu alteri vestrum
factis immediate sequentium, postquam pro parte dictorum Universitatis, Commun.
et hominum dictae Civitatis Austriae principalium fueritis requisiti, aut alter
vestrum fuerit requisitus, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro se-
cundo, et reliquos duos dies vobis Universis, et singulis supradictis pro tertio
et peremptorio termino, ac Monitione Canonica assignamus Rev.mum D.
Antonium Patriarcham Aquilegensem ex adverso principalem in ipsius propria
persona, si eius praesentiam commode habere potueritis, alioquin in hospi-
habitationis suae, si ad id tutus pateat accessus, et in Parochiali Ecclesia
sub qua degit, et moram trahit, sin autem in Parochiali Aquilegen.
et in dicta Parochiali Ecclesia infra Missarum Solemnia, dum inibi Popu-
li multitudo ad divina audiendum vel alias congregata fuerit, aliisque ec-
clesiis, et locis publicis et idoneis ubi quando, et quoties expediens fuerit
et super hoc fueritis ~~fuerit~~ requisiti, seu alter vestrum fuerit requisi-
tus. Ita quod verisimile sit citationem nostram huiusmodi ad ipsius noti-
tiam pervenire. Sic quod de praemissis et infrascriptis nullam imposterum igno-
rantiam praetendere valeat, seu etiam allegare Publice, alta, et intelligibili
voce ex parte nostra, imo verius Apostolica peremptorie citare cu-
ram nos etiam tenore praesentium sic citamus, quatenus Tricesima die post
Citationem nostram huiusmodi per vos, seu alterum vestrum factam immedia-
te sequente, si dies ipsa Tricesima iuridica fuerit, et nos, vel alius forsan
nostri surrogandus Auditor, ad quem interim in causa, et causis huius-
modi surrogari contigerit ad iura reddendum pro Tribunali sederimus, vel se-
derit, Alioquin proxima die Iuridica extiterit immediate sequenti, qua
vel surrogan.

vel surrogandum praedictum in Palatio Causarum Apostolico more hora
Causarum ad iura reddendum in loco nostro solito pro Tribunali sedere
contigerit compareat in iudicio legitime coram nobis vel surrogando prae=
dicto Romae, vel alibi ubi tunc forsan D. Noster Papa cum sua Curia
residebit per se vel procuratorem, seu Procuratores suos idoneos ad causam
seu causas huiusmodi sufficienter instructos cum omnibus, et singulis acti
actitatis, litteris, Scripturis, Instrumentis, Privilegijs, et alijs munimentis
causam et causas huiusmodi tangentibus seu eam, vel eas quomodolibet con=
cernentibus praefatis Universitati, Comuni et hominibus principalibus, seu
eorum ad hoc legitimo procuratori de, et super omnibus et singulis
in dicta nobis facta commissione contentis de iustitia responsurus, ac in
causa et causis huiusmodi ad eas et singulos actus gradatim et
successive usque ad definitivam sententiam inclusive, debitis et consue
tis terminis servatis, et dilationibus praecedentibus, ut moris est proces=
surus et procedi visurus, aliasque dicturus, facturus, auditurus et recep=
turus, quod iustitia suadebit, et ordo dictaverit rationis. Certificantes
nihilominus eundem Citatum, quod sive in dicto Citationis termino, sic
ut praemissum est comparere curaverit, sive non, nos nihilominus, vel
forsan surrogandus Auditor praedictus ad praemissa omnia et singula, et
alias prout de iure poterimus ad instantiam partis legitime coram no
bis comparentis et causam seu causas huiusmodi prosequi curantis
praedicti Domini Citati absentia seu contumacia non obstante. Diem vero ex
ecutionis Citationis huiusmodi atque formam, et quidquid in praemissis du=
xeritis faciendum seu alter vestrum fecerit nobis per vestras patentes
litteras, aut instrumentum Publicum harum litterarum nostrarum seriem
seu designationem in se continentes, seu continens remissis praesentibus, quas
~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ [socius Notarius], fideliter intimare curetis. Absolutionem vero omnium, et singu=
lorum, qui praefatas nostras sententias, aut earum aliquam incurrerint

seu incurre

Vol. Lettere Arcivescovili Vol. 2

seu incurrerit quoquo modo nobis vel superiori nostro tantummodo reservum
In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes
nostras Citationis litteras, seu presens Publicum Instrumentum huiusmodi nostr
am Citationem in se continentes seu continens exinde fieri, et per Conra
dum Notarium Publicum, nostrumque, et huiusmodi causae coram nobis Scrib
infrascriptum subscribi et publicari mandavimus, nostrique sigilli fecimus appen
sione communiri. Datum et actum Romae apud S. Petrum in Palatio Ca
sarum Apostolico, in quo iura reddi solent nobis inibi mane hora ca
sarum ad iura reddendum in solito nostro loco pro Tribunali sedentibus
Sub anno a Nativitate Domini Millesimo Quadringentesimo septimo Ind.e 15 d
vero Mercurij vicessima quinta Mensis Maij Pontificatus S.mi in Christo
Patris et Dni nostri Dni Gregorij Divina Providentia Papae duodeci
mi praedicti Anno primo. Praesentibus ibidem discretis Viris Magistris
Henrico [illegible] et Joanne Sommer Notarijs Publicis Scribisque nostris [illegible]
cis Coloniensis et Verdensis Dioecesium testibus ad praemissa vocatis
specialiter et Rogatis
S N. Et Ego Conradus Voterspil Clericus Coloniensis Dioecesis [illegible]
tolica et Imperiali authoritatibus Not.s et Venerabilis et circumspecti
Dni Henrici Auditoris praefati et huiusmodi causae coram eo scriba [illegible]
praedictis citationi, petitioni, eiusque decreto, omnibus alijs, et singulis prae
missis, dum sic ut praemittitur fierent, et agerentur una cum praenominatis testi
presens interfui, eaque omnia et singula sic vidi fieri et audivi, Ideo
hoc presens publicum Instrumentum per alium me alijs occupato negotijs
fideliter scriptum exinde confeci, subscripsi, publicavi, et in hanc pu
blicam formam redegi. Signoque et nomine meis solitis, et consuetis, una
cum appensione Sigilli praelibati Dni mei Auditoris signavi rogatus, et [illegible]
quisitus in fidem, et testimonium omnium, et singulorum praemissorum

1375 [illegible] aprile, Aquileja
Il Patr. d'Aquil. Marquardo e [illegible] restituite 2250 marche di denari al Comune di Cividale, a metà pa[illegible] del castello. Gastal. di Tolmino dal Conte di [Gori]zia.

Nos Marquardus ~~Patriarcha~~ Dei gratia Sanctę Sedis Aquilegiensis Patriarcha tenore praesentium notum fore volumus universis, quod cum pro evidenti utilitate, comodo, et profectu nostro, et nostrę Aquilegiensis Ecclesię, cunctorumque nostrorum, et ejusdem Ecclesię fidelium, nos una cum dilectis fidelibus nostris Provisoribus, Consilio, et Comuni nostrę Civitatis Austrię, necnon ipsi fideles nostri una nobiscum, dudum pro Quatuor millibus quingentis Marchis Denariorum Aquilegiensis monetę communiter, et concorditer, atque aequalibus pecuniarum portionibus per nos, et eos ad nostrarum precum instantiam in prompta et parata pecunia persolutis exegerimus, redemerimus, et recuperaverimus Castrum, Curiam, Gastaldiam, et Contratam totam Tulmini, ad nostrum, et nostrę Aquilegiensis Ecclesię Patriarchalem mensam spectantem de manibus Magnifici Domini Maynardi Goricię et Thirolis Comitis. Qui Castrum, Curiam, Gastaldiam, et Contratam hujusmodi cum suis redditibus, et juribus universis, diutius habuerat, usufructuaverat, tenuerat, et possederat in nostrum, praedecessorum nostrorum, et nostrę Aquilegiensis Ecclesię dispendium non modicum, et iacturam. Cumque praefati nostri fideles Cives, et Comune de Civitate a tempore dictę redemptionis hucusque Castrum superius cum medietate Curię, Gastaldię, et Contratę praedictę Tulmini de expresso consensu, et voluntate nostra occasione medietatis totius supradictę pecuniae per eos datę ut praemittitur, et solutę atque vigore pactorum inter nos, et ipsos occasione hujusmodi habitorum, habuerunt, usufructuaverunt, et tenuerunt percipiendo medietatem fructuum redituum, et proventuum Gastaldię praefatę. Nos quidem attendentes promptę et paratę

et paratę fidelitatis obsequia, quę præfati fideles nostri
homines, et Comune nostrę Civitatis Austriæ ergo nos, et
nostram Aquilegiensem Ecclesiam in præmissis efficaciter
ostenderunt, et quod restituta eis noviter dicta pecunia
per eos occasione redemptionis hujusmodi ut præmittitur
persoluta, supradictum Castrum superius cum bonis omnibus Gas-
taldiæ nostræ hujusmodi quæ tenebant, nobis, et nostræ
Aquilegiensi Ecclesiæ statim absque difficultate qualibet
ut eorum inde laudabilis requirebat fidelitas restituerunt
et efficaciter consignaverunt, pensantesque dignum, et ius-
tum fore, ac Deo gratum, quod præfati fideles nostri pro
tam utilis, fructuosique operis servitio, non damnum, sed
fructuosa potius comoditatis præmia debeant dante Do-
mino merito reportare. Ideoque per nos, et Successo-
res nostros, ac vice et nomine præfatę nostrę Ecclesiæ
Aquilegiensis, nominatos Provisores, Consilium, et Comune
nostrę Civitatis Austriæ supradictæ, eorumque successores
et bona quæcumque præsentia, et futura de memorato
Castro superiori, Curia, Gastaldia, et Contrata nostra Tulmini
necnon de omnibus, et singulis fructibus, redditibus, fictibus, pro-
ventibus, gardijs, collectis, impositionibus, et obventionibus
quibuscumque ex dictis, seu pro dictis Castro, Curia, Gas-
taldia, et Contrata Tulmini per ipsos, seu eorum quosvis
quæ Capitaneos officiales, et nuntios, occasione præfatę
pecuniæ per eos ob dictam recuperationem ut præmit-
titur persolutę, sive alia occasione quacumque usque
ad præsentem diem habitis, exactis quomodolibet, et
perceptis, atque de omnibus, et singulis a præmissis depen-
dentibus quomodolibet, et connexis, tenore præsentium
omnibus modo, et forma quibus melius, et efficatius possu-
mus liberamus perpetuo, et absolvimus, eisdemque omnem
que

que successoribus de premissis omnibus, et singulis, finem, quietationem, et absolutionem perpetuam facientes. Decernentes nichilominus, et mandantes omne Instrumentum, privilegium, et scripturam cujuscumque tenoris existat, si quod, vel siqua in contrarium quomodolibet appareret, perpetuo fore cassum, ac nullius de cetero roboris, efficaciæ, vel momenti. Quæ quidem omnia, et singula rata, et grata per nos, et Successores nostros, ac vicam, et nomine supradictæ nostræ Aquilegiensis Ecclesiæ perpetuo habere promittimus, obligantes ad hæc omnia bona nostra, et præfatæ Ecclesiæ nostræ Aquilegiensis præsentia, et futura. In quorum omnium testimonium, ac perpetuam, et plenam robur, præsentes scribi iussimus, nostri Sigilli appensione munitas. Datum in nostro Patriarchali Palatio Aquilegensi die decimooctavo Mensis Aprilis Anno Domini Millo Trecentesimo, Septuagesimo quinto, Indictione tertiadecima

1376, 4 marzo. Aquileja
Il capit. o d'Aquileja
riceve il pagamento
netto del prezzo della
muda di Tolmino, dato dal
P.a ma al Com. di Cividale

Nos Georgius de Tortis de Papia Decanus, Hermacoras de Murucio, Pagerus, et Iohannes della Turre, Iacobus de Mulina, Guthofredus de Sabdato Mattaeus de Ravanis de Regio, Iohannes de Bocha, Odoricus de Ragonea et Petrus Cussorzi de Venetijs Canonici Ecclesiæ Aquilegiensis ad Capitulum pro suprascriptis, et infrascriptis excequendis, loco, et more solitis congregati, vocatis quidem omnibus evocandis rationabilibus tractatibus, et deliberatione matura in dicto Capitulo circa contenta in suprascriptis literis præfati Domini nostri Domini Marquardi Dei gratia Sanctæ Sedis Aquilegensis Patriarchæ, prius habitis ad dicti Domini nostri Patriarchæ requisitionem, a providorum virorum Provisorum, Consilij, et Comunitatis Civitatis Austriæ Aquilegiensis Diocesis supplicationem omnia, et singula in præfatis suprascriptis literis præfati Domini nostri Domini Patriarchæ, ejusdem consueto Sigillo munitis, nobisque, et Capitulo nostro pro parte dicti Domini Patriarchæ, ipsorumque providorum

Virorum

Virorum Provisorum Consilij, et Communitatis dictae Civitatis Austriae praesentibus nostro, et Capituli nostri nominibus approbamus et nostrum, et dicti Capituli nostri, ad praedicta omnia, et singula probamus assensum pariter, et consensum. In quorum evidens testimonium praesentes literas nostri Capituli majori Sigillo fecimus communiri. Sub anno Nativitatis Dominicae Millesimo Trecentesimo Septuagesimo sexto, Indictione quarta decima, die quarto mensis Martij. Aquilegiae in loco Capituli nostri consueto — Locus Sigilli pendentis

1345 7 luglio [illegible] Il Comune di Cividale [illegible] 2250 [illegible]

Manifestum facimus nos Rolandinus de Ravanis de Regio Provisores Consilium, et Commune Civitatis Austriae Aquilegiensis Dioecesis tenore praesentium universis. Quod cum pro parte Reverendissimi in Christo Patris et Domini Domini Marquardi Dei gratia Sanctae Sedis Aquilegiensis Dignissimi Patriarchae, nobis vidalicet, nostris Sindicis legitimis, et Procuratoribus alias fuerit plenaria satisfactum de duobus millibus, ducentis, et quinquaginta Marchis denariorum novorum Aquilegiensis monetae, quam pecuniae quantitatem in prompta nostra pecunia solveramus et commoveramus pro recuperatione, et fructuosa redemptione Castri, Curiae, Contratae et Gastaldiae Tulmini, quod, et quasidam Dominus noster Patriarcha, et nos de communi concordia et equalibus expensis pro quatuor millibus, et quinquaginta Marchis denariorum praefatae Aquilegensis monetae emeramus, et recuperavimus de manibus Magnifici Principis, et Domini Magnardi Goritiae ac Tirolis Comitis, Qui hujusmodi Castrum Curiam, et contratam Tulmini cum suis fictibus, iuribus et Jurisdictionibus universis multo tempore tenuerat possederat, et usufructuaverat in Aquilegiensis Ecclesiae damnum maximum, et iacturam. Nos pro nos, haeredes, et successores nostros, ac vice, et nomine nostrae Communitatis Civitatis Austriae praedictae ipsi Domino Patriarchae, suisque successoribus, et Aquilegiensi Ecclesiae supradictae praesentium tenore facimus solemniter, et expressé finem perpetuam et remissionem, quietationem, liberationem, absolutionem et solemne

et solemne pacto de aliquid non petendo, tam de ipsis duo-
bus millibus ducatis, et quinquaginta Marchis denariorum,
quas posueramus, solueramus, et comunicaueramus pro ipsa
redemptione, et fructuosa recuperatione ut praefertur, quam
de ipsorum Castri, Curiae, et Contratae Tulmini fructibus,
redditibus, et obuentionibus uniuersis, necnon de quibus-
cumque expensis per nos, seu Capitaneos, et Officiales
nostros quoscumque, modo quocumque factis in repara-
tione ipsius Castri, et Curiae Tulmini, ac de omnibus, et sin-
gulis rebus obligationibus, et pecuniarum quantitatibus
quas nos, nostrique quicumque temporeque, et Conciues
causa dicti Castri, Curiae, et Contratae Tolmini usque ad
praesentem diem quomodocumque, et qualitercumque
eidem Dno nostro Dno Patriarchae, et Aquilegiensi Ecclesiae
petere, ac requirere ualeremus ac de omnibus et singulis
a praemissis dependentibus adhaerentibus, et connexis. Con-
stantibus solemnitatibus, et expressa, quod si aliqua Scriptu-
ra Instrumentum, nota, Protocollum, seu probatio de cae-
tero in contrarium appareret, deinceps sit nullius ualoris,
efficaciae, et momenti. Promittentes per nos, haeredes, ac Suc-
cessores nostros praemissa omnia, et singula perpetuo firma
rata, et grata habere tenere et immobiliter obseruare
Et nunquam contra praedicta, uel aliquod praedictorum dicere,
facere, uel uenire ratione aliqua, dolo ingenio, siue
causa de iure, uel de facto. Obligantes ad haec omnia bona
praefatae Comunitatis Ciuitatis Austriae mobilia, et immobilia
praesentia, et futura. In cujus rei testimonium has
litteras fieri iussimus, nostrique Sigilli munimine ro-
borari. Datum in Ciuitate Austria praedicta Die primo
mensis Iulij, sub anno Dominicae Natiuitatis Millo,
Trecentesimo septuagesimo quinto, Ind. Tertiadecima.

Locus Sigilli pendentis

Reverendo in Xto Patri, et Dno Dno Antonio Dei, et Apostolicae Sedis gratia
Patriarchae Aquilegiensi ex adverso principali in infrascripta com-
missione ex adverso principaliter nominato, ejusque in spiritua-
libus, et temporalibus Vicario generali, seu Officiali; necnon univer-
sis, et singulis Judicibus, Commissarijs, delegatis, subdelegatis, Exe-
cutoribus, Subexecutoribus, et eorum locumtenentibus, omnibusque
et singulis, quorum interest, vel intererit, et quos infrascriptum
tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum
per Civitatem, et Dioecesim Aquilegiensem, ac alias ubilibet con-
stitutis. Henricus Enymhart de Wescarholt utriusque iuris Doctor
Decanus Ecclesiae S. Andreae Colmonensis, Dni nostri Papae Capellanus
et ipsius Sacri Palatij Apostolici causarum, et causae, ac partibus
infrascriptis ab eodem Dno nostro Papa Auditor specialiter de-
putatus salutem in Dno, et praesentibus fidem indubiam adhi-
bere. Nuper Sanctissimus in Xto Pater, et Dnus noster Dnus Gre-
gorius Divina Providentia Papa duodecimus quandam com-
missionis, sive supplicationis Cedulam nobis per certum suum
Cursorum praesentari fecit, quam nos cum ea, qua decuit
reverentia noveritis recepisse tenorem, qui sequitur continen-
tem. Dignetur S. V. causam cujusdam appellationis pro
parte devotorum Virorum Universitatis, Comunis, et Hominum
Civitatis Austriae Aquilegiensis Dioecesis in partibus interpositae
a quibusdam gravaminibus eis illatis per Rm Patrem Dnum An-
tonium Patriarcham Aquilegiensem occasione Castri, Contratae
et seu Tulmini dictae Aquilegensis Dioecesis, nec non nullitatis
iniquitatis, et iniustitiae praetensorum Processuum per dictum Dnum
Patriarcham contra dictos Universitatem, Comunem, et Homines dicti
Oppidi occasione praedicta ut dicitur factorum comminatim, et
divisim alicui de Dnis Auditoribus vestri Sacri Palatij Aposto-
lici causarum committere audiendi, cognoscendi, decidendi, et
fine debito terminandi cum omnibus, et singulis suis emergentibus
incidentibus dependentibus, et connexis, et cum potestate citan-
di dictum Dnum Patriarcham in Curia, et extra, et ad partes
quotiens opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi de

ipsarum

1382, 10 Luglio. Prampergo. Fidejussione di D. Federico di Savorgnano de 2000 ducati d'oro prestati da U. Ugo di Duino al Card. Pileo di Prata.

39

Mss. Font. Vol. LXXVI, all. [illegible]

Exemplum [illegible]

[illegible] Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXII, ind. V, [illegible] Julii in Prampergo in domo nobilis viri D. Ricardi de Prampergo in sala superiori ante [illegible], presentibus [illegible] viris [illegible] Ricardo [illegible] de Prampergo [illegible] de eadem loco [illegible] viris [illegible] Jacobo [illegible] physico, [illegible] Nicolao q. [illegible] de [illegible] et aliis [illegible] ad infrascripta specialiter vocatis et rogatis.

[illegible] Potens [illegible] D. Hugonis [illegible] viri D. [illegible] de Duyno, [illegible] ducatorum [illegible] D. Federicus q. [illegible] de Savorgnano [illegible] obligavit [illegible] ducatorum [illegible] D. Hugoni [illegible] per [illegible] de [illegible] in Christo patris [illegible] S.te Praxedis presbiteri Cardinalis [illegible] et [illegible] de [illegible] D. Ville [illegible] propriis pecuniis [illegible] et numeratorum et [illegible] specialem obligationem [illegible] dicta [illegible] D. Hugonem de Duyno [illegible] instrumento scripto [illegible] notarii [illegible], de [illegible]

Vol. Lettere Arch. di [illegible] Vol. 2

nunc vero [illegible] [illegible] Antonius de [illegible]ignano [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] predictum [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] declarate [illegible] satisfacere [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], in [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] heredes [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eidem [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] et principalem debitorem seu pagatorem dictorum [illegible]

in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] predictis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] procuratorio nomine prefati [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] dederit stipulanti et [illegible] [illegible],

[illegible] et [illegible] [illegible] obligavit, ita tamen quod [illegible] [illegible]

[illegible] qui heredes aut [illegible] [illegible] dederit, [illegible] et [illegible] [illegible]

ipsorum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible], idem [illegible] [illegible]

heredes aut cui ius [illegible] dederit, in parte et [illegible], [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsorum et utriusque ipsorum

[illegible]. [illegible] [illegible] prefatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]

[illegible] et manutentionibus [illegible] [illegible], exceptioni non [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

renunciatorum ac supranominate promissionis [illegible] [illegible] [illegible] allega-

mem facte et omni alii legum et iuris auxilio tam canonici quam

civili cum quo se a predictis et infrascriptis modo aliquo se posset

defendere vel tueri. promittensque idem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

heredes cum generali obligatione omnium [illegible] [illegible] mobilium et

immobilium, presentium et futurorum eidem [illegible], [illegible] [illegible] supra

[illegible] stipulanti et recipienti, de predictis omnibus et singulis satisfacere

et respondere specialiter in [illegible], in [illegible], in [illegible] [illegible]

Di dichm [illegible] Patriarcha in Curia, et extra, et ad [illegible]

quociens opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi [illegible]

ipsum

in [illegible], in Pratta, in Venetiis, in Padua et generaliter in omni loco, [illegible] castro et sub quocumque iudice et non, nec [illegible] forum vel [illegible] huius debiti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod illud necessario dicto creditori nisi per hoc instrumentum incisum vel cancellatum vel per instrumentum prefati principalis debiti dicti D. Hugonis debitoris incisum factum, incisum vel cancellatum aut per [illegible] instrumentum manu et [illegible] notarii, qui [illegible] testibus presentibus, de comuni partium voluntate inde factum. [illegible] quidem omnibus et singulis attendendis et firmiter observandis [illegible] D. Federicus pro se [illegible] heredes specialiter et propter [illegible] nobile [illegible] D. [illegible] de Prampergo quibus ipsa [illegible] [illegible] [illegible] obligavit et designavit castrum suum de [illegible] cum omnibus iuribus, proventibus, iuribus, iurisdictionibus et [illegible] dicti castri [illegible] quocumque [illegible] [illegible], nec non omnia eius bona que habet in [illegible] [illegible] Sacile, Canipe et Gastaldie [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] castrum cum redditibus, iuribus, iurisdictionibus et pertinentiis [illegible] prenominata bona sua Sacili, Canipe et Gastaldie [illegible] possit et valeat idem D. Pileus vel eius heredes aut cui ius suum dederit, per pactum expressum solempni stipulatione [illegible] dictum D. [illegible] nominibus quibus supra [illegible] et prefatum D. Federicum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] creditore et suis heredibus aut cui ius suum dederit, si in dicto termino eidem D. Pileo vel suis heredibus aut cui ius suum dederit ~~non fuerit~~ de predictis integraliter satisffactum placuerit vendere et vendi facere simpliciter et ad incantum iuxta morem Patrie Foriiulii, ipsius D. Federici vel eius heredum [illegible] alterius cuiuscumque persone contradictione non obstante, tam in Aquilegia,

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 23[illegible]

litine et iis locus supra us specificatis, quam generaliter in omni alia [illegible] loco et castro sunt eidem creditori suisque heredibus aut cuicumque [illegible] dederit, plus placuerit, [illegible] privilegio non obstante, cui tam in his quam in omnibus supradictis [illegible] operari pro pactum expressum inter dictas partes nominatas quibus supra stipulatione solempni vallatum expresse [illegible] [illegible], [illegible] promisit idem D. Federicus [illegible] heredes predicto [illegible] Nicolao nominibus quibus supra stipulanti et recipienti dictum castrum [illegible] omnia et singula supradicta specialiter obligata et ypothecata per dictum D. Federicum in quacumque [illegible] [illegible] eorum et generaliter in omni Terra, [illegible] loco et castro [illegible] quamcumque personam ecclesiasticam, communitatem, collegium [illegible] [illegible] vel ad aliquas expedentiam, vel de ipsius [illegible] parte ipsorum [illegible] [illegible], defendere, manutenere et disbrigare et [illegible] [illegible] [illegible] vel ad [illegible] dicta [illegible] specialiter obligata [illegible] partem [illegible] manutentorum ac defensorem in iure [illegible] [illegible] obligare cum [illegible], obligationibus et renunciationibus necessariis et opportunis. Et de predictis omnibus et singulis idem D. Federicus [illegible] [illegible] [illegible] a dicto D. Nicolao nominibus quibus supra recipiente et stipulante [illegible] se fore convictum ac si per laudum et sententiam [illegible] et rationabiliter coram [illegible] et alio quocumque iudice, omni [illegible] ordine servato foret convictus. —

di dictum [illegible] Pakiovcha in Curia, et extra, et ad partes quociens opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi [illegible]

1382, 8 Luglio. Laterano. Il Cardinal Pileo di Prata nomina suo procuratore il nob. Nicolò di Prampergo a ricevere la fidejussione da farsi da D. Federico di Savorgnano per il mutuo che avea contratto con D. Ugone di Duino. 40

[illegible] Vol. LXXVII, 410 t. Bibl. S. [illegible]

[illegible] Jacobi de Schiffis(?) notarii in Prata(?)

[illegible] nomine ac [illegible] nativitatis [illegible] eiusdem MCCCLXXXII,
[illegible] V, die [illegible] VIII mensis iulii. In Laterano in domo [illegible]
[illegible] presentia [illegible] in [illegible] manu [illegible]
[illegible] et dominus D. Pileus [illegible]
[illegible] cardinalis Ravennatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Manin de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] obligationem [illegible] nobil [illegible] Federicus de Savorgnano(?)
[illegible] obligationem tamquam [illegible]
[illegible] Hugone [illegible] Georgii [illegible] de Duyno
[illegible]
[illegible] Hugoni de Duyno [illegible]
[illegible] Ravennatem [illegible] procuratorem [illegible]

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

di dictum Dnum Patriarcham in Curia, et extra, et ad, caute[ras]
quotiens opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi in
[illegible]

1382, 2 Luglio. Treviso. D. Ugo di Duino presta al Card. Pileo Conte di Prata 2000 ducati d'oro con la fidejussione di D. Federico di Savorgnan.

MSS. Fontanini, Bibl. S. Daniele ~~[illegible]~~ Vol. LXXVI, 413.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXII, ind. V, die II iulii. Actum Tervisii in palacio Comunis Tervisii, presentibus [illegible] Johanne de Cera et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Zanchani de [illegible], Nicolao de [illegible] et Antonio de Cantura [illegible] Tervisii [illegible] testibus ad predicta vocatis et rogatis et aliis.

Ibique [illegible] Potens Miles D. Hugo [illegible] et [illegible] D. Georgii de Duyno, pro se [illegible] heredes et sub obligatione [illegible] omnium bonorum suorum presentium et futurorum, per manum et fidem [illegible] eidem per me notarium infrascriptum [illegible] [illegible] Johanne de [illegible] Decano Utinensi pro [illegible] Rev.mi in Christo patris et D.D. Pilei [illegible] tituli Sancte Praxedis presbiteri cardinalis ac [illegible] ipsius D. Pilei eiusque heredum et cui eius [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] et recipiente, [illegible] reddere et effectualiter assignare [illegible] D. Pileo [illegible] [illegible] [illegible], ducatos duo millia boni auri [illegible] usque ad proximum futurum festum S. Georgii: quos ducatos duo millia idem D. Hugo de Duyno coram dictis testibus et me notario [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] contentus, confessus et manifestus fuit habuisse et recepisse ac sibi numeratos fuisse a prefato [illegible] nomine puri et veri mutui et de pecunia prefati D. [illegible] [illegible] supra [illegible] et numerate, renuncians idem D. Hugo de Duyno exceptioni sibi non dati et non numerati dicti mutui temporis huius contractus

Vol. Lettere Arch. di Gamon fol. 27

et omni alii legum et iuris auxilio tam canonico quam civili. Et de predictis omnibus et singulis promisit idem D. Hugo [illegible] [illegible] [illegible] heredes prefato D. [illegible] quibus supra nominibus stipulanti et recipienti satisfacere et respondere eidem D. [illegible] [illegible] [illegible] aut cui ius suum dare voluerit specialiter in [illegible], in [illegible], in civitate [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in omni terra, loco [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quandocumque [illegible] prefatum D. Hugonem maluerit [illegible] [illegible] non obstante, cui per pactum stipulatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collatum expresse renunciavit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes nec aliquid aliud dicto [illegible] [illegible] per [illegible] instrumentum incisum vel cancellatum [illegible] [illegible] instrumentum [illegible] [illegible] manu [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predictis [illegible] [illegible] voluntate [illegible] factum [illegible] idem D. Hugo dictum mutuum in termino predicto non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicta [illegible] aliquid predictorum fecerit [illegible] dicta vel aliquid predictorum non observaverit, promisit idem D. Hugo [illegible] [illegible] et fidem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] stipulatione solempni [illegible] [illegible] [illegible] obligavit eidem D. Ottobono [illegible] [illegible] [illegible] stipulanti et recipienti se personaliter [illegible] [illegible] prefato D. [illegible] [illegible] [illegible] aut cui ius suum dederit [illegible] in [illegible], in [illegible] in [illegible], in [illegible], in [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] quolibet predictorum locorum et generaliter in omni terra, loco et castro in quo vel quibus prefatum D. Hugonem idem D. [illegible] vel eius heredes aut cui ius suum dederit, requisierit. Ita tamen [illegible] in uno aliquorum locorum requisito non eidem D. [illegible] preiudicium in aliis requirere et quum [illegible] personaliter se presentare et ex dicto loco, seu a dicto loco [illegible] [illegible] [illegible] fuerit requisitus non recedere [illegible]

di dictum Dnum [illegible] in Curia, et extra, et ad cautes quotiens opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi [illegible]
ipsum [illegible]

expressa licentia dicti D. Pilei eiusque [illegible] aut [illegible]
[illegible] et integraliter de dicto [illegible] [illegible] et [illegible] inde
factis et [illegible], [illegible] dicti D. Pilei eiusque
heredes aut cui ius [illegible] dederint et [illegible] alia [illegible] [illegible]
datur, [illegible] satisfactum [illegible] et licentia [illegible]
[illegible] in [illegible], [illegible] per publicum [illegible]
hoc tamen pacto addito et stipulatione [illegible] [illegible]
supra [illegible] vallata, quod [illegible] de dicto D. Hugone
[illegible] facta [illegible] in [illegible] pro
[illegible], [illegible] D. Pileus eiusque heredes aut cui ius
[illegible] dederit, [illegible] et valeat contra [illegible] D. Hugonis [illegible]
[illegible] aut contra [illegible] personam et [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] bona specialiter obligata [illegible] procedere [illegible] ipsa
vendi [illegible] vel [illegible] facere [illegible]
dicta [illegible] requisitione de [illegible] [illegible] facta
vel fienda in [illegible] permanente [illegible] personalem dicti D. Hugonis
de [illegible] requisitionem [illegible] et valeat idem D. Pileus eiusque
heredes aut cui ius [illegible] dederint [illegible] in uno et quolibet predicto-
rum locorum [illegible] quibus [illegible] generalibus, municipalibus [illegible],
[illegible] [illegible] consuetudinibus in contrarium quomodo [illegible]
[illegible], quibus idem D. Hugo expresse et de [illegible] [illegible]
[illegible] expressum stipulatione [illegible] nominibus [illegible] supra [illegible]
[illegible] vallatam. [illegible] idem D. Hugo [illegible] [illegible]
[illegible] et recipere [illegible] [illegible]
facta, omni exceptione [illegible] [illegible] D. [illegible]
[illegible] [illegible] D. [illegible] Savorgnano [illegible] et principalem

Vol. Lettere Arch. d'Osmon fol. 27[illegible]

[illegible] Set. [illegible] instituit et [illegible] [illegible] [illegible]

pro predictis [illegible] obligabit idem D. [illegible] [illegible] mobilia

[illegible] de Olgio [illegible] redditibus, [illegible] jurisdictionibus [illegible]

[illegible] [illegible] bona que idem [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum clausulis [illegible]

necessariis et opportunis, ita quod ipsum [illegible] [illegible]

[illegible] bona obliganda, possit et

[illegible] ad incantum pro [illegible] [illegible] [illegible]

D. [illegible] vel suspendibus [illegible] [illegible] voluerit plus placuerit in

Urbe, in [illegible], in [illegible], in [illegible], in [illegible], in Venetiis,

[illegible] et generaliter in omni terra [illegible] in quo idem D. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] voluerit, [illegible] facere ipsius D. Federici

[illegible] persone contradictione non obstante. Et quod idem D. Federicus

promittet [illegible] et respondere in suprascriptis locis nominatis et

quolibet ipsorum et generaliter in quocumque loco et Terra et sub

quocumque iudice et dicta bona obliganda per ipsum contra [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et in iure manutenere [illegible]

[illegible] [illegible] et ad incantum [illegible] dicta bona obli-

ganda [illegible] ipsorum manutentorem et defensorem se constituere

[illegible] cum clausulis obligationibus et renunciationibus necessariis [illegible]

[illegible] et quod se de predictis omnibus et singulis vocabit convictum

ac si esset per laudum et sententiam coram [illegible] iudice et domino con-

victus et de predictis omnibus et singulis idem D. [illegible] [illegible] dicto D. [illegible]

quibus supra nominibus recipiente vocavit convictum ac si per laudum et

sententiam omni iuris ordine servato coram [illegible] [illegible] [illegible]

iuste et rationabiliter fuisset convictus. —

di dictum Dnum [illegible] in Curia, et extra, et ad, cautel[illegible]

quoties opus erit. Non obstante, quod causæ hujusmodi [illegible]

1382, 3 luglio. Morsano. Ugo conte di Duino fa dare il possesso del Castellare di Morsano con beni e diritti annessi al Cardinale Pileo di Prata.

Dagli atti di Giacomo notajo di Chiusa originale nel Vol. 76. p. 410 MSS. Fontanini nella Bibl. di S. Daniele.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem MCCC LXXXII, ind. V, tempore Sanctissimi in Christo Patris et domini nostri D. Urbani Papae Sexti, die tercia mensis iulii; in Morsano videlicet in centro fortilicii ejusdem loci in dicto Castellario in porta per quam solent intrari, presentibus venerabili et sapienti viro D. Georgio de Tortis de Papia iurisperito Decano Aquilegensi, nec non spectabilibus viris Dominis Nicolao Comite q. D. Manfredi Comitis de Porcilliis, Johanne Milite et Comite q. D. Nicolussii Comitis de Pratta, Nicolussio q. D. Odorlici de Varmo honorabilibus et providis viris magistro Gerardo de Grisopoldis Archidiacono Placentino [illegible], D. Rogerio Canonico Ravennate, D. Conradio de Valle Dioecesis Concordiensis Canonico Aquilegensi Capellanis et familiaribus [illegible] Reverendissimi Patris et domini Pilei Cardinalis Ravennatis nec non providis viris Antonio q. Colussii de Porcileis, Jacobo filio dicti Antonii, Jacomuccio q. Fante de Morsano, Marchettino de Bozignins prope Bolgradum habitante in dicto Morsano, Ancelotto q. Jacobi Anselotti de Morsano et aliis pluribus testibus ad infrascripta vocatis specialiter et rogatis. Nobilis vir D. Rigardus Comes q. D. Meinardi Comitis de Pratta habens et asserens speciale mandatum et commissionem a Magnifico et Potenti Milite D. Hugone Comite q. D. Georgii de Duino posuit in tenutam et corporalem possessionem Morsani dioecesis Concordiensis

Vol. Lettere Arch. di Gemona Vol. 2

[illegible] [illegible] ominibus pertinentiis quibuscunque ad dictam [illegible] spectantibus etc. Reverendum [illegible] Christo Patrem et Dominum D. [illegible] [illegible] divina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] pro se et suis [illegible] capiendo eum per manum et introducendo eam [illegible] dictam [illegible] seu locum [illegible] et faciendoque circa talia sunt necessaria et opportuna. Et voluerunt de predictis [illegible] confici [illegible] [illegible]

di dictum Dnum Palnovcha in Curia, et extra, et ad [illegible] quoties opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi [illegible]

[illegible]

Giacomo di Chiusa q. Vainardo, not. Arch. Not. Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXII, ind. V, die vero XIX Julii. Porcillegis in Palacio nobilis D. Nicolai de eodem loco, presentibus nobilibus viris D. Rizardo q. D. Meynardi et Johanne Milite q. D. Nicolussii Comitum de Prata, Desiderato q. Varnerii S. Pauli Magno et aliis.

Providus vir M. Stephanus q. Tarussini de Cureio Dioc. Concordiensis promisit parte et nomine Rev.mo in Christo Patri et D. D. Pilleo tituli S. Praxedis Presbitero Cardinali facere et construere in villa seu prope villam Prati Sturloni eiusdem Diocesis unum molendinum cum tribus rotis seu macinis et unam secam bonam et optimam ad lignamina secanda ita et taliter quod quilibet et omnes talia opera cognoscentia dicent quod dictum molendinum cum tribus rotis et secha sit bene constructum, quod si factum non esset teneatur dictus M. Stephanus suis sumptibus reficere etc. Et si dictus Magister vellet molendinum et secham in alio loco construere quam ubi deliberatum est, non possit nec valeat absque licentia supradicti Rev.mi Patris et Domini. Et dictum opus debet perfecisse usque ad spacium trium mensium proximorum et pro labore suo dictus magister debet habere libras parvorum quadraginta sexdecim et duo staria frumenti ad mensuram magnam et tres urnas vini ad mensuram parvam, medietatem vero in principio operis et aliam medietatem in fine operis perfecti et pro prima medietate quam debet recipere, fideiussit pro eo Johannes Magister habitans in Praturlono q. Philippi de Zimpello, videlicet quod in casu quo dictus magister non observaret et adimpleret premissa, dictus Johannes reficiet.

prefato D. Adiudicate cum damnis. Et similiter finito opere et approbato per bonos viros cognoscentes talia opera dictus Rev.mus Pater et Dominus teneatur et debeat dare et solvere seu solvi facere aliam medietatem pretii et in casu quo dictus Rev.mus Pater et Dominus non adimple[ret] promissa, promisit et fidejussit pro eo supradictus Johannes magister predicta attendere; cum hoc quod dictus Rev.mus Pater et Dominus teneatur et debeat dicto Magistro dare lignamina, ferramenta et omnia necessaria ad dictos molendinum et secam necessaria et quod debet fieri dicti Pratisturloni teneatur sibi dare tria opera a manu in loco ubi fuerit molendinum et seca predicta et totum residuum omnibus suis sumptibus teneatur facere et complere Magister supradictus sub pena dupli dicti pretii minus quinque soldis parvorum

Recepit et habet dictus M.r Stephanus per Ser Comacium a dicto Rev.mo D. Cardinali supra dicto opere ducatos auri quindecim

Item habuit Johannes magister suratus in Pratorlono a Ser Comacio thesaurerio Domini mei Cardinalis in Porta Suffoleti florenos auri duodecim quos debet dare magistris pro eorum labore et magisterio.

di dictum Dnum Patriarcha in Curia, et extra, et ad quod... quociens opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi...

1382. 22 agosto. Cividale. Il Patr. Card.
Filippo d'Alençon scrive al Comune di Gemona
che gli siano inviate alcune persone per consultare
negli affari della Patria e sul tradimento di Trieste

Dalla collezione Bini arch. capit. di Udine Vol. 18
pag 142. tratta dall'arch. Munic. di Gemona

Philippus de Alenconio Episcopus Sabinensis, cardinalis, Patriarcha Aquilegensis.

Fideles carissimi: Volentes super arduis nostrum nostre Aquilegensis ecclesie et totius Patrie honorem et statum cernentibus et potissimum super Civitate nostra Tergesti ad manus aliorum per modum proditionis translata vestrum aliorumque fidelium nostrorum participare consilium, fidelitatem ac dilectionem vestram tenore presentium requirimus vobis mandantes, quatenus ad nos occasione hujusmodi unum vel duos ex vobis magis discretos qui nobis assistere debeant cum plena potestate, mittere, visis presentibus studeatis.

Datum in nostro patriarchali palatio Civitatis Austrie die 22 augusti, indictione V. (1382)

Extra: Fidelissimis nostris Capitaneo
et Consilio et Comuni Terre nostre Glemone.

[illegible] nell'Archeografo Triestino Nuova Serie Vol. 2. A 1870

Vol. Lettere Arch. di Gemona Vol. 27

di dictum Unum Patriarcha in Curia, et extra, et ad cauta
quoties opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi [illegible]
quan[illegible]

45

V.A. Lettere Arch. S. Simon fol. 27

vi dictum Onuno Lalmovcha in Curia, et extra, et ad [illegible]
quoties opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi
[illegible]

Vol. Lettere Arch. S. Simone Fol. 2

di dictum Dnum Lamovecha in Curia, et extra, et ad, eadem
quoties opus erit. Non obstante, quod Causæ hujusmodi in
[illegible]

1382, 16 Ottobre Gemona: Lettera del Patr. Card. Filippo d'Alençon al Comune di Cividale sulla necessità di soccorrere il Castello di Tolmezzo.

46

Carissimis fidelibus nostris Gastaldioni Provisoribus Consilio et Communi terre nostre Civitatis Austrie (tergo)

Philippus de Alencomio Episcopus Sabinensis Cardinalis Patriarcha Aquilegensis

Carissimi fideles nostri. Heri feliciter applicuimus cum comitiva nostra ad hanc terram nostram. Et quia ut nostis nisi potencia nostra fideliumque nostrorum tanta efficit infra . xxiii. diem presentis mensis quod iuxta terram nostram Tulmecii possimus tenere campum uno die ex tunc Castrum nostrum Tulmecii ex pacto assignabitur inimicis. Ideo fidelitatem vestram ex precipua confidencia iterum et iterum prout cordialius possumus exhortamur quatenus sicut nos et Aquilegensem Ecclesiam matrem nostram ac libertatem patrie diligitis prout experimentaliter novimus, hic ad nos in termino generalis colloquii quod de proximo celebraturi sumus cum quam maiori poteritis equitum et peditum armatorum comitiva ultra illos quos nobiscum habemus ex vestris usque ad extremum potencie vestre venire seu mittere non omittatis. Pensantes et debite fidelitatis oculis intuentes quantum nobis et prefate Ecclesie nostre nec non vobis ex post et aliis obedientibus nostris preiudicium foret atque dampnum quantaque confusio si dictum Castrum per modum huiusmodi perderetur. Nos autem auxiliante Deo qui iustitiam non deserit malignis huiusmodi emulorum nostrorum atque vestrorum conatibus viriliter resistere volumus cum vestro et certorum fidelium nostrorum auxilio, toto posse. Datum in terra nostra Glemone die XVI. Octobris, Indictione V.

Arch. Munic. di Cividale, Orig. cartaceo Busta XXIII.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

et dictum Oneum Talmodiha in Curia, et extra, et ad [illegible]
quotiens opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi [illegible]
[illegible]

1383, 3 Aprile. Ducale a Francesco Candido di Udine sulla sua offerta di [illegible] con alcuni soldati la repubblica.

147

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregio et nobili viro Francisco Candido de Utino amico dilecto salutem et sincere dilectionis affectum. Pridie fuit ad presentiam nostram quidam nuncius vester parte vestra nobis exponens quod habebatis seu eratis habituri aliquas gentes armigeras et quod quando placeret nostro Dominio habere vos cum dictis gentibus ad nostrum servitium offerrebatis vos venire; preterea habuit referre dictus nuncius vester quod eratis venturus huc in brevi, quibus auditis respondimus dicto nuncio, quod postquam eratis venturus huc, nos in adventu vestro conferemus vobiscum et dicemus vobis intentionem nostram. Autem cum fuerimus requisiti etiam ab aliis Nobilibus Patrie etiam ad nostrum servitium, visum fuit nobis scribere vobis, quatenus placeat vobis nobis significare intentionem vestram cum quanta gente venire possitis et quibus modis, ut informati a vobis possimus deliberare et disponere prout nobis videbitur.

Data in nostro ducali palatio die III Aprilis, indictione VI (1383)

Da copia [illegible] nobile di Emilio Candido, presso il Seminario di Udine.

Vol. Lettere Antichi [illegible] fol. 27

vi dictum Dnum Patriarcha in Curia, et extra, et ad partes
quoties opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi

1383, 26 luglio. Melf. Nicolò di Feltrone chiede a Nicolò q. Michele come il maggiore della Casa di Susans, l'investitura di una decima in Ampezzo. –

1-8

Notai Federico q. d. Filippo di Colloredo. Arch. Not. Udine

A. D. 1383, ind. VI, die XXVI mensis iulii; actum supra platea de Melf presentibus Ser Petro q. D. Botti, Fausto Schiala, Blasio de Glemone et Marco de Sombvilla et aliis.

In presentia Nicolai q. Michaeli comparens et existens Nicolaus filius Ser Sindri de Feltrono de Carnea petens ac postulans a dicto Nicolao tamquam seniore omnibus consortibus de domo et Castro de Susans, sibi eiusdem nomine investigari (sic) de quodam feudo unius decime posite in dicta Villa de Impenio de Carnea, quam possidet cum heredibus q. Deulacut, qui Nicolaus antedictus precibus sicut ad presens maior, volens idem Nicolaus facere debitum suum primo requisivit ut faceret suum debitum.

Vd. Lettere A. A. di Gemon fol. 27 –

di dictum Onum Patrocinia in Curia, et extra, et ad [illegible]
quoties opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi di[illegible]
[illegible]

1383, 16 Settembre Castelporpeto. Patti dotali tra Orsina figlia del Marchese Francesco d'Este ed il Mil. Cav. Federico di Savorgnano.

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis millesimo tricentesimo octuagesimo tertio, indictione sexta, die sexto decimo Septembris. Actum in Stupa Castri nominati Castellum Porpeti, Aquilegensis diocesis, presentibus egregiis et potentibus militibus Dominis Thomasio de Strociis de Florentia et Antonio de Cancellariis de Pistorio, nobilibus viris Sue de Ymano de Valle Suana, Fulco de Ariostis de Bononia, Bartholomeo de Fontana, Francisco Padella, Varnerio de Cucanea, Varnerio de Sancto Daniele, Dogno et Nicolussio fratribus de Castello Porpeti testibus et aliis pluribus in multitudine copiosa vocatis et rogatis.

Magnifica et Illustris Domina Domina Ursina nata Magnifici et Illustris DD. Francisci Spectabilis Marchionis Estensis ad interrogationem mei Nicolai Notarii infrascripti publici coram dictis testibus et me Notario infrascripto laudavit et per verba de presenti consensit in Magnificum et Potentem Militem D. Fedricum natumque Strenui et Potentis Militis D. Francisci de Savorgnano, tamquam in suum sponsum et maritum legitimum secundum iura et mandata Sancte Romane et Aquilegensis Ecclesiarum ac consuetudinis Patrie Fori Julii. Versa vice prenominatus D. Federicus ibidem et instanti publice ad interrogationem mei Notarii infrascripti laudavit et per verba de presenti consensit in prefatam Illustrem DD. Ursinam tamquam in suam legitimam sponsam et uxorem secundum iura ac mandata Sancte Romane et Aquilegensis Ecclesiarum ac consuetudinis Patrie Fori Julii; in cuius signum idem D. Federicus predictam D. Ursinam statim et sine aliqua mora

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

tribus preciosis annulis aureis subarravit. Quibus sic peractis idem Magn. D. Federicus de Savorgnano specifice eidem primo declaratur, clarificatis et narratis tam subarratione in prefatam Dominam factam, quam ipsius Domine dotium confessione resti=tutionisque ipsarum promissione bonorum quot obligatione se hypotecatione, pene adiectione ac omnibus et singulis pactis conventis et factis in personam Magnifici et Excell.mi DD. Nicolai Marchionis Estensis tamquam procuratoris et procuratorio nomine prenominati Magn. DD. Francisci Marchionis Estensis et D. Ursine eius filie recepte per Nobilem et Potentem Militem D. Simonem de Colloreto tamquam procuratorem ipsius D. Federici, ut de predictis dicitur contineri publicis instrumentis scriptis concorditer manu Pancirini Notarii publici q. D. Iohannis de Pancirinis de Cremona ac Olorici Notarii publici q. Iacobi Ferotaschi de Carnea Aquile=gensis Diocesis, sub instantibus millesimo et indictione, die vero octavo dicti mensis Septembris ibidem statim et in presenti coram dictis testibus et me Notario infrascripto de premissis omnibus et singulis, ut premittitur certificatur prefatam subarrationem, dotium promissionem, bonorum hypotecationem, pene adiectionem ac omnia et singula alia dicta, facta, pactata et conventa per dictum D. Simonem tamquam procuratorem et procuratorio nomine prefati D. Federici manu pre=nominatorum Notariorum concorditer scripta et adnotata ratificavit et ipsa Magn.ca Domina presente affirmavit et in totum approbavit, renuncians exceptioni non factarum dictarum affir=mationis, approbationis, certificationisque nec non exceptioni doli,

di dictum Onusio Salmovena in Cena, et extra, et ad, cautos quociens opus erit. Non obstante, quod causae hujusmodi de ...

conditioni o live.
sive causa in factum, actioni, omnique alii legum et iuris tam canonici quam civilis, statutorum, constitutionum et consuetudinum auxiliorum quo vel quibus posset idem D. Federicus se modo aliquo defendere vel tueri. Promittens quoque prefatus D. Federicus per se suosque heredes prenominate D. Ursine stipulanti et recipienti pro se et suis heredibus ac mihi Notario infrascripto tamquam publice persone stipulanti vice et nomine omnium et singulorum quorum de predictis interest vel in posterum interesse poterit, predictas ratificationes, approbationes, affirmationes ac omnia et singula tam in presenti instrumento quam in prenominatis instrumentis manu predictorum Pancirini et Odorici Notariorum contenta, firma, rata et grata habere, tenere, observare et plenius adimplere et in nullo contrafacere, dicere vel venire per se vel per aliam personam interpositam aliqua ratione, causa vel ingenio, de iure vel de facto, sub ypoteca et obligatione omnium et singulorum bonorum suorum tam presentium quam futurorum.

Item sub dictis millesimo et indictione, die vero decimo septimo mensis Septembris, actum in camera superiori palatii dicti Castri nominati Castellum Porpeti Aquilegensis Diocesis presentibus egregiis et potentibus Nobilibus viris DD. Thomasio de Arcoiis, Antonio de Cancellariis, Nobilibus viris DD. Sicco de Valle Sugana, Fulco de Auostis, Bartholomeo de Fontana, Francisco Padella, Daymo et Nicolussio fratribus de dicto Castello Porpeti omnibus predictis superius nominatis et Nicolao q. Rosetti de Fagedis Utini habitante testibus

Vol. Lettere Arch. di Gamon fol. 27

et alijs pluribus in multitudine copiosa vocatis et rogatis, supranominatus Magnificus et Potens Miles D. Federicus de Savorgnano per se et suos heredes prenominate Magnifice et Illustri Domine D. Ursine eius consorti stipulanti et recipienti pro se et suis heredibus, dedit et donavit seu donationem fecit super omnibus bonis suis mobilibus et immobilibus, presentibus et futuris de quingentis florenis boni auri et iusti ponderis iure et nomine morgingabiorum secundum morem Patrie Fori Julii, de quibus voluit idem D. Federicus quod dicta Mag.ca D. Ursina suam omnimodam tam in vita quam in morte possit facere voluntatem etc.

Ego Nicolaus de Utino q. ser Manini de Florentia publicus imperiali auctoritate Notarius scrip. etc.

Da copia nei MSS Corcina T. III, 36.

di dichon Oniano Savorgnan in Curia, et extra, et ad, cautos quociens opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi de ...
ipsum ...

1383, 13 Novembre. Ragogna. — Trascritto nella casa del ... del Castello superiore di Ragogna. — Vendita del ... fatta dal signor Bertrando q. ... di Ragogna al nob. Giovannino q. D. Nicolussio Buglini di Ragogna. —

Anno Domini MCCCLXXXIII, ind. VI, die terciadecima mensis Novembris, presentibus discretis viris domino presbitero Francischino q. D. Bernardi de Corbiano de ... Mediolanensis, nunc capellano Ecclesie S. Nicolai de Ragonea, presb. Nicolussio q. Bongradi de Madrisio Vicario Ecclesie S. Petri de Ragonea, notario D. Leonardo q. D. Nicholi Prividuni de Castro Ragonee, Nussio q. ... de Ragonea, Michaele ... q. Pauli Coni de ... habitante ... Ragonee, Bartolomeo q. Thomasii de Forgaria, Oderico filio Matthiussii Bavilini de Petraluda, Pretto et Nicolussio fratribus q. Petri Scotte de villa Ragonee et Michaele sartore filio Petri dicti Pitace de villa Ragonee testibus et aliis pluribus.

D. Bertrandus q. D. Siuri de Ragonea nomine finiti precii ac precio et foro ducatorum quinque milium boni auri et iusti ponderis, quod totum precium prefatus D. Beltrandus fuit contentus confessus, tacitus et manifestus habuisse et integre recepisse in pecunia numerata a Nobili viro D. Johannino q. D. Nicolussii Buglini de Ragonea et de quo quidem precio sibi bene solutum et expeditum esse vocavit, omnique exceptioni non numerati et in se recepti dicti precii et spei future numerationis seu receptionis tempore huius contractus exceptioni doli mali condicioni sine causa

actioni et omni alii legum et iuris auxilio tam in canonico quam civili omnique actioni, deffensioni et rei sibi competentibus et competituris contra predicta et infrascripta omnino renunciavit faciens dictus ser Bertrandus pro se suisque heredibus eidem D. Johannino stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus de dictis quinque milibus ducatis perpetuam finem et remissionem et pactum de ulterius aliquid non petendo, pro quo namque precio in se habito prefatus ser Bertrandus per se suisque heredes ... proprium

Vd. Lettere Arch. di Gemona fol. 27...

iure proprii et si feudum iure feudi unde pertinuerit, non revo-
cando vendicionem alias factam sed eam potius affirmando, dedit,
vendidit et tradidit eidem D. Johannino ementi et recipienti pro se
suisque heredibus aut cui ius suum dare voluerit mediam domum
maiorem fortilicii, turrium, sediminum, fractarum Castri Ragonee
et nepnate cum toto eorum peculio ac cum dominio, garditia, iuris-
dictione, onere et honore eidem medie domus maiori sitte in superiori
Castro Ragonee modo quocumque spectantibus et pertinentibus et
que olim fuit suprascriptorum dominorum Nicolai dicti Zon,
Francisci et Zanutti fratrum et eius filiorum, que media domus divi-
ditur pro indiviso cum predicto D. Johannino, necnon omnia et singula bona et ius quecumque spectantia ad hereditatem predictorum olin Ser Zop, cum omnibus mansis, sedi-
minibus, domibus, curiis, ortis, braydis, baiarciis, terris cultis et incultis,
pratis, piscacionibus Sulmenti et alibi, silvis, nemoribus et omnibus terris
et possessionibus tam propriis quam feudalibus ad ipsam mediam domum
maiorem Castri Ragonee ipsorum olim dominorum Zopi et filiorum
et ad ipsa bona spectantibus et pertinentibus quoquomodo ubicumque
et infra quoscumque confines existentia et situata, exceptis dum-
taxat quodam sedimine posito supra portam Castri Ragonee sub [illegible]
S. Petri de Ragonea et Nicolao de Segualso habitante in Viluga eius
servitore ~~cum~~ eius heredibus et suo ~~toto~~ peculio et ~~toto territorio~~ in
et supra quo ipse Nicolaus habitat cum toto territorio quod ad presens
laborat, sito in Viluga predicta. Et si prenominata domus maiori
media, turres, sedimina et bona ac possessiones predicte ullo tempore
plus valerent prenominato precio vel nunc valent, dictus Bertrandus
venditor per se suosque heredes propter certa servicia que ipse recipit
ab ipso D. Johannino ac sperans in futurum recipere ab eodem, eidem
D. Johannino stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus
libere dedit et donavit nomine pure simplicis et irrevocabilis donacionis que dicitur

di dictum Onum Palmovcha in Curia, et extra, et ad [illegible]
quociens opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi [illegible]

.tus vivos et non causa mortis, que donacio nulla iniuria, ingratitu-
dine vel causa seu offensa possit revocari, volensque tot esse dona-
ciones separate, quod nulla ipsarum ascendat ad summam qu- in-
gentorum aureorum, nec non renuncians iuri dicenti donacionem
ultra quingentos aureos factam non valere et rescindi posse nisi
solempni insinuacione interveniente. itaque de cetero ipse D. Iohanni-
nus et eius heredes dictam mediam domum maiorem Castri Superioris Ra-
gonee, fortilicium, turrium, dominiij, fractarum, masnate, donicalium
mansorum, garitti, iurisdictionis, oneris et honoris et omnium terrarum
et possessionum quoquomodo tandem mediam domum maiorem superioris
Castri Ragonee et ad ipsa bona spectancia et pertinencia habeat,
teneat et possideat cum accessu, ingressu, introytu et exitu, viis,
servitutibus, campis, pratis, paludibus, clausuris, vitibus, arboribus,
fossatis, silvis, nemoribus, pascuis, sediminibus, domibus, curiis, ortis,
[illegible] anditis, novalibus, venationibus, buscationibus, piscatio-
nibus, aluvione, aqueductibus, terra et hedificiis super se et intra se
et infra se habentibus usque in vias publicas, dominio, garitto,
usu, onere, commodo et requisitione et cum omnibus aliis iuribus, iu-
risdictionibus ad dictam mediam domum maiorem Castri Superioris
Ragonee, fortilicii, dominii, garitti, iurisdictionis et ad ipsa bona
a celo usque ad abissum integre spectantibus et pertinentibus quoquomodo
tam de iure quam de facto nec non quomodo dictus D. Iohanninus
pro se et eius heredes supradictam mediam domum maiorem Castri fortilicii
et turrium, dominii, garitti, iurisdictionis et omnia bona, mansos, posses-
siones, masnatam, garittum, dominium spectantes et spectantia ad ea
bona, ut supra scriptum est, possit et valeat habere, tenere et possi-
dere, vendere, dare, infeudare, permutare, locare, delocare, alienare,

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

obligare, in solutum dare, pro anima et corpore, iudicare et omnem suam voluntatem et utilitatem facere sine contradicione dicti venditoris eiusque heredum, seu alterius cuiuscumque interposite persone, constituens se nomine ipsius emptoris dictam mediam domum maiorem castri, fortilicii, turrium, dominii, garitti, iurisdictionis et omnium bonorum ad ipsa bona spectantium et pertinencium possidere donec ipsorum bonorum tenutam intraverit et possessionem acceperit, quam accipiendi et in se auctoritate propria retinendi, eidem licenciam et auctoritatem omnimodam contulit atque dedit. Promisit namque dictus Ser Beltrandus per se suosque heredes et cum obligatione etc se solempni stipulacione obligando eidem Ser Johannino emptori stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus aut cui ius suum dare voluerit de dicta media domo maiori Castri, fortilicii, dominii garitti, iurisdictionis, turrium, masnate et omnium bonorum, mansorum et possessionum spectantium et pertinentium dictorum dominorum Lopi et filiorum seu partem ipsorum vel aliquo eorum iuri, litem vel questionem aliquam non movere vel facere nec moventi seu facienti aut inferenti consentire, sed predictam mediam domum maiorem Castri, fortilicii, turrium, dominii, garitti, iurisdictionis et omnium bonorum suprascriptorum cum omnibus eorum iuribus et pertinentiis in iure deffendere, disbrigare et manutenere ab illis personis quibus causa ipsius Ser Beltrandi forent obligata et alienata et non aliter nec alio modo et sic per pactum expressum extitit inter eos conventum quod non aliter de evictione predictorum nec ad precii restitutionem teneatur dictus Ser Beltrandus quam in casibus superius specificatis, numquamque contra predictas vendicionem et predicta omnia et singula ac partem ipsorum dicere,

— di dictum onus Lamoiostra in Curia, et extra, et ad cautas quotiens opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi de ...

facere vel venire per se vel per interpositas personas, dolo, ingenio vel causa seu ratione, de iure vel de facto sed predictas vendicionem, donacionem et omnia et singula suprascripta et contenta in presenti instrumento perpetuo firma, rata et grata habere, tenere et plenius observare sub pena dupli valoris dicte medie domus maioris, fortilicii, castri, turrium, dominii, garitus, iurisdictionis Ragonee et omnium bonorum suprascriptorum ut pro tempore plus valuerint vel meliorata fuerint minus quinque solidis veronensium parvulorum in singulis capitulis huius contractus stipulata et promissa idem pri. stipulacione interveniente; qua soluta vel non, presens tamen instrumentum etc. Et in hunc modum per dictum Ser Baltrandum venditorem eidem D. Johannino emptori datus et assignatus fuit tenute nuncius Nobilis vir D. Leonardus testis dictus qui ipsum Ser Johanninum emptorem in tenutam et corporalem possessionem de predictis bonis, domo poneret et induceret.

Actum in Castro Ragonee in domo predicta nunc habitata per dictum D. Johanninum in salla inferiori prope coquinam.

Tenuta dicte dom.

Eodem die in presencia testium prefatorum, D. Leonardus nuncius tenute datus per ipsum Ser Beltrandum D. Johannino q. D. Nicolussii de Ragonea ad inducendum ipsum in tenutam et possessionem corporalem medie domus maioris castri Ragonee, fortilicii, turrium, dominii, garitus, iurisdictionis et bonorum omnium venditorum ipsi D. Johannino per dictum Ser Beltrandum que olim fuerunt

V.A. Lettere Arch. di Gonzaga fol. 27

dict. dominorum Zopi et filiorum ut de predictis vendicione et mandatis plenius constat in instrumento scripto manu mei notarii infrascripti sub instantibus millesimo, indictione, et die, unde auctoritate sibi prestita et data eundem D. Johanninum in tenutam dicte domus posuit et induxit et in signum vere tenute accipiendo per vectem ostii domus maioris porte semel secundo et tercio et dando in eius manibus et aperiendo et claudendo, ut moris est, sic tenutam intravit et possessionem recepit corporalem.

Actum in Castro Ragonee in introytu dicte domus maioris.

Finis et erwillio Ser Bertrandi.

Die terciadecimo Novembris, presentibus presbitero Franceschino q. Bernardi de Rodiano districtus Mediolani nunc capellano ... Nicolai, presb. Nicolusio vicario S. Petri, D. Leonardo q. D. Nicholi Prividusii, Nicolusio q. Petri Scelti, Michaele dicto Moretto sartore q. Pauli de Spegnimbergo testibus et aliis

Cum hoc esset quod Ser Bertrandus q. D. Sieri de Magine ... et datam et vendicionem fecit Nobili D. Johannino q. D. Nicolussii Buglini dicti loci de domibus maiori, turribus, fortilicio, sediminibus, fractis, Castri Ragonee, mansis, domicalibus et bonis omnibus que olim fuerunt olim dominorum Zopi et filiorum cum omnibus mansis, sediminibus, domibus, curiis, ortis, braydis, baiarciis, molendinis, terris cultis et incultis, pratis, piscacionibus sulmentis et alibi, silvis, nemoribus et omnibus terris et possessionibus ad ipsas domos et Castrum Ragonee predictorum dominorum olim Zopi

di dictum Onium Palmovia in Curia, et extra, et ad, ... quoties opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi ...

et filiorum et ad ipsa bona spectancia et pertinencia quoquo modo, ubicumque et infra quoscumque confines existencia et situata, nec non omnia alia bona que dicti ser Zoppus et filii tempore eorum obitus habuisse et visi fuisse habere penes quoscumque, exceptis quodam sedimine sito supra portam dicti Castri, Nicolao de Sequalso servitore suo cum suo peculio et bonis habitatis per ipsum Nicolaum et hoc pro precio novem mille ducatorum boni auri, sicut de predictis vendicionibus constat publico instrumento, scripto manu mei Notarii infrascripti sub incarnacione millesimo, indictione unus loquitur die xv mensis Januarii, aliud loquitur die prescripto presentis contractus et in predictis vendicionibus de predictis bonis venditis se constituerit manutentorem, warentatorem etc in iure. Itaque prefatus D. Johanninus per se etc fecit predicto D. Beltrando pro se suisque heredibus liberam finem et remissionem de predictis promissionibus, manutencionis, warentacionis et deffensacione, liberam finem et remissionem specialem et generalem, absolvens et liberans ipsum D. Beltrandum eiusque heredes et bona quecumque per Aquilam stipulacionem etc a predictis manutencione, warentacione etc, dicens, iubens et mandans ipse D. Johanninus ac contentans predictas promissiones et obligaciones factas de manutenendo ipsa bona esse perpetuo firmas etc, ita et taliter quod ipse ser Beltrandus suique heredes et eorum heredes et eorum bona pro manutencione dictorum bonorum numquam ipsi D. Johannino teneantur nec obligati esse intelligantur. Qua finis remissio et omnia et singula predicta etc dictus D. Johanninus promisit et stetit perpetuo

Vol Lettere Arch. di Gonzaga fol. 27

firma etc. habere etc. et non contradicere etc. in pena dupli etc. minus etc., renuncians omni exceptioni doli mali etc.

Actum in Castro Ragonea in domo habitationis Dni. D. Johannis in b. pergola.

Dagli atti del Notajo Giovanni q. Arnoldi, Manzano Arch. Not. di Udine.

di dictum Dnum Patriarcha in Curia, et extra, et ad, cautel quoties opus erit. Non obstante, quod Causa hujusmodi de ...

1383. 7 decembre. [illegible] in [illegible] Archidiacono, [illegible] in [illegible] Privilegi [illegible]

Tra gli atti del notajo Pietro de Loca, Sente Patriarcale in Udine, presso l'altro mano
Arch. Not. Udine

MCCCLXXXIII, ind. VI die II m. Decembris, Veneciis in loco Cruciferorum in camera prioratus, presentibus ven.bus viris DD Fratribus religiosis Guarino de Veneciis, Nicola de S. Severino, Jacobo de Veneciis omnibus Ordinis predicti, Laurencius Pite et Dominus D. Georgius electus Cenetensis et ... Petrus Archidiaconus Cenetensis Condulmer [illegible] [illegible] ecclesiam Cenetensem pro pleniori custodia et conservacione penes Ven. Dnm Fratrem Feliciandum Priorem dicti Monasterii ~~[illegible]~~ in deposito [illegible] cum modificacionibus infrascriptis: primo quoddam instrumentum permutacionis facte inter predecessorem dicti Electi ex una parte et Nobiles de Camino ex alia de Vicecomitatu et gastaldia de Tarcio ad concambium ville Pontisbufoladi cum iuribus suis inde scriptum in MCCCVII die VI intrante marcio, scriptum manu Catanei notarii de Ceneta ex abreviaturis q.m Guidonis de Ceneta. — Item quoddam Privilegium D. Karoli IIII Imperatoris confirmatorium aliorum antiquorum privilegiorum prefate Eccl. Cenetensis insertorum in dicto Privilegio cum bulla cerea, datum Feltri MCCCLIIII, VI Kal. novembris. — Item undecim Privilegia antiqua et fracta simul ligata. — Item Inventarium possessionum et redituum Episcopatus Cenetensis scriptum per quemdam ser Corsum notarium de Ceneta sub bone memorie D. Francisco Episcopo Cenetensi sub MCCCXLVIII, foliorum LXI quorum duo sunt vacua in principio et quinque circa finem et duo infra quaternum coopertum cartis [illegible] cum pitafio superscripto descripcionis. Et ordinatum fuit inter dictas partes quod dicta iura assignentur per dictum D. Priorem dicto D. Electo Cenetensi et in casu quo dicte Ecclesie Cenetensi non preesset ~~[illegible]~~ prefato D. Archidiacono et eo casu quo dictus Archidiaconus in dicta Eccl. pre-

[illegible] 2 [illegible] esset Capitulo Conventus seu Monasterii D. Eleth.
[illegible] casu quod dictus Prior dicti Monasterii non esset ordinis predicti
Prior quod predictum Jura conventus modis [illegible] (21).

di dictum Onum Tatmovena in Curia, et extra, et ad causas
quotiens opus erit. Non obstante, quod Causae hujusmodi de [illegible]

1384 10 gennajo Cividale [illegible] Lorenzo
Consiglio [illegible] non [illegible]
[illegible]
termine [illegible]

Joannis q. Guglielmi de Varuschis di Cividale not.
Arch. not. Udine

A. D. 1384, ind. VII, die x mensis januarii, in Civitate, in Stupa Consilii, presentibus Dominis Corado Boyano, Antonio Gallo q. D. Galli, Johanne q. [illegible] Nicolai de Savorgnano, Johannino Longus, Tassoti omnibus de Civitate Austrie testibus et aliis. Coram Sapientibus viris DD. Francisco de Florentia Gastaldione, Ulvino de Canussio et Thomado de Pinzano provisoribus et pleno Consilio Civitatis Austrie ibidem ad sonum campane iuxta morem solemniter congregato, Laurentius q. D. Ulvini de Canussio de Civitate [illegible] personaliter constitutus [illegible] fuit quod si aliquod sinistrum contingeret de Monasterio [illegible]mense, ubi fuit modo Capitaneus, se excusabat et volebat teneri in aliquo, dicens se non velle esse amplius Capitaneum eiusdem Monasterii cum die mercurii proximi preteriti terminum suum expiravit. Ex adverso [illegible] [illegible] de Canussio de predicta Civitate dixit et protestatus fuit nomine ipsius Comunis, predictis se non consentire et quod terminum ipsius Laurentii nec dum expiravit etc., de quibus rogatus sum ego instrumentum etc. Cum omni melioramento etc. –

et dictum Dnum Patriarcha in Curia, et extra, et ad, ...
quoties opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi de ...

1384. 10 gennajo. Cividale. Tregue tra Cividale e Udine e loro alleati ed altri relativi. –

Giovanni del q. Gysbelino de Venzoni not. Arch. not. Udine

A. D. 1384, ind. VII, die veneris x mensis januarii, in villa de Remanzaco supra platea iuxta ecclesiam, presentibus Antonio filio Pauliti de Civ. Austrie, Georgio q. Ulbrandi de Austria, Christoforo de Arecio q. Ser Petri, Mathiussio filio Leonardi Bredar, Narchuniq. Mendrice et Johanne Rupitter, filius. . . . ., his tribus de Utino et Nicolusso notario q. Dominici Cucchiussii de S. Maria la longa Utini habitante, testibus et aliis.

Ibique . . . . Vicedominus, Simon miles de Colloreto, Ser Hector notarius Mulchitte de Utino et Pidrussius q. Dominici Glotti de Venzono tamquam sindici et procuratores nobilis viri D. Federici militis de Savorgnano, ac nobilium virorum Dominorum Rigardi de Valvasono, Joannis de Coloreto et Bernardi de Strassoldo ac providi viri Blasii de Lipono rectorum Unionis Communitatis Utini ac Nobilium et Communitatum eidem adherentium nec non tamquam sindici et procuratores omnium et singulorum qui in sindicatu et mandato continentur scripto manu Nicolussii notarii testis predicti sub . . . . et in dictione die XIII januarii ex parte una et providi et discreti viri Egidius q. M. Johannis Phisici, Deodatus dictus Dorde et Odorlicus notarius q. Petri, omnes habitantes in Civ. Au., . . . tamquam sindici

et procuratores Dominorum Gastaldionis, Provisorum Consilij et Comunis Civ. Austrie, ut de huiusmodi sindicatu quodam instrumento inde, scripto manu Nicolai notarij q. Antonii de predicta Civ. Austria sub anno . . . . indictione, die . . . . plenius continetur parte ex altera, confirmaverunt nominibus quibus ut supra treugas infrascriptas et ad sancta dei evangelia iuraverunt in animas eorum et suorum constituentium in manibus Magnificorum et Excellentium virorum Dominorum Georgii Comitis Corbavie et Jacobi de Raduchijs de Jadra famosi legum doctoris Legatorum Celsitudinis Reginalis Ungarie, firmas ratas et gratas habere, attendere et firmiter observare treugas inter partes predictas factas in omnibus et per omnia secundum tenorem litterarum hinc inde traditarum qui infra describitur et continetur et primo tenor litterarum treugarum pro parte Comunis Civitatis Austrie sequitur in hec verba:

Universorum et singulorum has litteras inspecturorum notitiam earum tenore producimus. Nos Franciscus de Flumeacio Gastaldio, Provisores, Consilium Comunis Civ. Austrie, Aquil. Diocesis, quod ad instantiam, rogationem et exortationem nobis factas pro parte Serenissime [illegible] Christianissime Excelse Illustrissime Domine nostre Domine Elisabeth Dei gratia Regine Ungarie, Polonie, Dalmacie et Sancte Aquilegensis Ecclesie et Patrie Forijulij preservatricis et benignissime protectricis

ti dictum Dominum Patriarcha in Curia, et extra, et ad, cautus quotiens opus erit. Non obstante, quod Causa huiusmodi de [illegible]

per Magnificum et Excellentes viros DD. Georgium Comitem Corbavie
et Jacobum de Sedin famosum legum doctorem ad has Forijulij partes
legatos celsit. dicte Reginalis asserentes et nobis firmantes quod absque
dubio grate erunt treuge prefate et suspensimenta Rev.mo in
Christo Patri ac Serenissimo Principi et Domino nostro gratiosissimo
Dno Philippo de Alenconio divina miseratione Episcopo Sabinensi,
sancte Romane Ecclesie Cardinali et Aquilegensi Patriarche dignissimo
nunc penes Reginalem Excellentiam (Ungarie existenti; de cuius Domini nostri
velle, ut dicunt, plenius constat eis cui namque incumbit et ad quem
Dominum nostrum tamquam cuius principaliter spectat et est guerra
prefata per nos et per nobiles de Marzano nec non per Castra Tolmini, So-
phinbergi et per Monasterium Rosacense nostrisque ac dictorum loco-
rum subditos, servitores, vicinos, stipendiarios et districtuales quos-
cumque, treugas et suspensimenta Utinensibus eorumque Colligatis
duximus tenore presentium faciendas usque ad prox. futurum festum
Dom. nre Resurrectionis inclusive et ultra prout placuerit dicte Celsi-
tudini Reginali firmiter duraturas, promittentes nomine predicto eis-
dem Utinensibus et ipsis eorum Colligatis ipsis durantibus treugis et
suspensimento, gravamen et offensam realiter et personaliter non
inferre, quia treugas fecerunt et similiter eorum patentibus
litteris promiserunt. In cuius rei testimonium, fidem et evidentiam

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

pleniorem presentes fieri iussimus nostrique sigilli impressione muniri. Datum in Civitate Austrie die XV mensis januarii anno MCCCLXXXXIIII, ind. VII.

Item autem treuguarum scripturam per Utinenses factam et sequitur in hec verba:

Universis et singulis has litteras inspecturis, Nos Rectores et Deputati fidelissime Unionis Comunitatis Utini ac Nobilium et Comunitatum Patrie Foriiulii eidem adherentium et notum facimus per easdem quod ad instantiam et requisitionem ex parte Serenissime Principisse et Illustrissime Domine nostre Dne Elisabeth Dei gratia Regine Ungarie, Polonie, Dalmacie etc. sancte Aquilegensis Ecclesie et Patrie Foriiulii defensatricis et benignissime protectricis per Magnificum et Excellentes viros Dominos Georgium Comitem Corbavie, Jacobum de Radichis de Jadra eximium legum doctorem ad has Foriiulii partes legatos dicte Celsitudinis Regie alias nobis factas et ad ipsius Maiestatis Reginalis reverentiam et honorem per nos ac per nobiles de Savorgnano, de Castello, de Cucanea, Partistagno et Vualvasono, de Coloreto, Melsot Prodolono, de Strassoldo superiori, de Tricano et Murucio, de Vilalta et Fontanabona, de Pers, de Castellerio, de Ragonea, de Cavoriaco, de Prampergo, de Atens superiori, de Sbrughavacca, de Salvarolo, de la Fratina, de Maniaco nec non per Comunitates et Dominos Comu-

quociens opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi de

nitatum Civitatis Aquilegie ac Terrarum Utini, Glemone, Venzoni, Ti-
metii, Contrate Carnee et Canalis de Sclusa et Contrate Cadubrii
ac etiam Terrarum Portusgruarii, Maderne, Sancti Viti, Aviani, Faga-
nee, Marani et Montisfalconis ac omnes et singulos clericos tam
laicos quam layeos, Nobiles et Comunitates ac personas in eadem
unione inclusos et inclusas ac omnia et singula Castra et loca
dictorum tam clericorum quam layeorum, nobilium, Comunitatum
et personarum ac in eorum custodia et manibus existentia,
nostrosque et ipsorum suprascriptorum omnium vicinos, ser-
vitores, subditos, districtuales et stipendiarios quoscumque
treugas et sufferimentum Civitatensibus ac Nobilibus de Man-
zano et Castris Tulmini, Sophumbergi et Gronumbergi et Mona-
sterio Rosacensis ac omnibus et singulis in eorum treugarum et su-
fferimenti litteris nobis traditis latius nominatis duximus tenore
presentium faciendas usque ad proximum futurum festum domi-
nice resurrectionis inclusive et ultra prout placuerit dicte Celsi-
tudini Reginali firmiter duraturas, promittentes eisdem Civitaten-
sibus et aliis in dictis eorum litteris nominatis, ipsis durantibus
treugis et sufferimento, gravamen et offensam realiter et perso-
naliter non inferre, quia treugas fecerunt et similiter eorum
patentibus litteris promiserunt. In cuius rei testimonium et fidem
ac evidentiam pleniorem presentes fieri iussimus, officiique
nostri totam unionem representantis impressione muniri.

Vd. Lettere Arch. di Gemona Vol. 27

Data [illegible], die XV mensis januarii sub anno domini MCCCLXXXIV, ind. VII. —

Item die XVII januarii in Civ. Austria in platea mercati, presentibus nobili Andrea filio ser Nassinguerre, Janicillo cremario teotonico, Nicolao q. Johannis molendinarii omnibus de Civ. Austria et habitantibus in eadem Franciscluno [illegible] q. Deserti de Mediolano testibus et aliis pluribus in multitudine hominum copiosa.

Ibique Dominicus preco Comunis Civ. Austrie alta voce preconia proclamavit suprascriptas treugas iuxta morem et omnes sive valeant atque ubi sint tuti et securi quantum occasione guerre presentis.

Die eodem in platea iuxta domum Comunis Civ. Austrie, presentibus Jacobo filio Bonacursii de Bardis etc. testibus et aliis in multitudine copiosa. Ibique predictus Dominicus preco Comunis Civ. Austrie predictas treugas et in omnibus ut supra alta voce preconia proclamavit etc. cum omni melioramento etc.

quociens opus erit. Non obstante, quod causa hujusmodi

1384. 13 genaro. Udine. Alcuni Nobili del Friuli fanno tregua col Comune di Civi.le ad instanza di Ell.a, detta regina d'Ungheria. —

(Cx.my)

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo trecentesimo
1384: octuagesimo quarto Indictione septima Die tertiodecimo Januarii.
Actum Utini in Camino, in turri domus habitationis infrascripti
Federici de Savorgnano presentibus sapienti viro Magistro Jacobo
Physico de Utino, Nobili viro Nicolao q. Domini Francisci de
Soldaneriis, ac providis viris Franc.co q. Rayneri et Hermano
filio q. Minij de Ramandaco de Utino, testibus et aliis pluribus
ad hac vocatis specialiter et rogatis. Nob. Magnificus et potens
Miles Dominus Federicus de Savorgnano, ac Nobiles viri Domini Rizardus
de Valvasono, Joannes de Colloreto, et Bernardus de Strasoldo,
et circumspecti viri Blasius de Lissono, et Hector Militis de
Utino Rectores, et deputati fidelissimae Unionis communitatis U...
ac Nobilium, et civitatum patriae Foriiulii eidem adhaerentium,
quae quidem Unio creata est ad honorem et statum Sanctae
Aquilegensis Ecclesiae matris, et Dominae nostrae, et conservationis
totius patriae Foriiulii libertatis, Nec non praefati Dominus
Federicus de Savorgnano pro se, et omnibus consortibus suis de
Savorgnano, ac egregius ac Nobiles Viri Domini Simon Miles, et Joan-
nes de Colloreto, pro se, et omnibus Consortibus eorum de Colloreto
Rizardus de Valvasono, et Simon de Cucanea pro se, et omnibus
Consortibus eorum de Cucanea, Pertistagno, et Valvasono, et Ber-
nardus Junior de Strasoldo pro se, et omnibus consortibus suis
de Strasoldo superior. Nec non supradictus Dominus Federicus
de Savorgnano sapiens, ac circumspecti viri Dominus Andreas
de Monticulis iuris peritus, Blasius de Lissono, Hector Militis,
Chiussa de Bonacursis, Nicolussius de Andreottis, Franciscus de
Candidis, Monacinus de Panzano, Nicolaus Manini,
Nicolaus Candidi, Leonardus de Sancto Daniele, et Leonardus
Bredo cives Utinenses pro Dominibus, et communitate Utini, Pe-
drussius q. Dominici Gloti, et Hendriussius Pellotti de Venzono pro
Dominibus, et communitate Venzoni, Joannes, et Petrussinus Notarii de

Portugruarii, pro Dominibus, et communitate Portugruarij Rizardus filius q. Guidoti, et Nicolussiu q. Rodulphi de Sesto, pro Dominibus, et communitate Sestilis. Nec non supradictus Dominus Federicus de Savorgnano Capitan. Glemonæ, et Gastaldio Carneæ, vice et nomine Dominum et comunitatis Glemonæ, ac comunitatis, et Dominum Tumetii, et totius Contratæ Carneæ, et Canalis de Selua, præfatus quoque Dominus Joannes de Coloreto Capitaneus contratæ Cadubrij vice, et nomine totius contratæ prædictæ Cadubrij, et supradictus Dominus Bernardus de Strasoldo Capitaneus Montisfalconis, vice et nomine Comunitatis, et Dominum terræ Montisfalconis, et supradictus Dominus Rizardus de Valuasono Capitaneus Medunæ, vice et nomine comunitatis et Dominum terræ Medunæ. Ac etiam supradicti omnes Nobiles, et Cives ibidem in loco suprascripto convocati, et ad consilium, seu cologuium pro infrascriptis et alijs peragendis specialiter congregati pro se ac vice et nomine omnium, et singulorum Nobilium de Castello de Prampergo, de Ragonea, de Tricano, et Murucio, de Villalta, de Cavoriaco, de Fontanabona, de Mels, et Prodolone, de Pers, de Castellerio, de Attems, de Sbroglauacca de Saluarolo, de la Pratina, et de Maniaco, ac omnium, et singulorum Comunitatum, Civitatis Aquilegiæ, Marani, Auiani, et Fagagneæ, et omnium, et singulorum aliorum Nobilium, et comunitatum Patriæ ForiJulij in eadem Unione fidelissima inclusorum, absentium, pro quibus omnibus absentibus præfati Nobiles, et Cives promiserunt de ratihabitione videlicet se facturos, et curaturos cum effectu, omni exceptione remota quod præfati omnes, et singuli alij nobiles, et comunitates absentes in eadem Unione inclusi, infrascripta omnia, et singula agere habebunt, et ratificabunt, in omnibus, et per totum obligantes ad hæc omnia

omnia ipsorum bona, praesentia et futura, ac vice, et nomine to-
tius Unionis praefatae, omnibus modo, via, et forma, quibus
melius, et efficacius sciverunt, et potuerunt, fecerunt, constituerunt
et ordinaverunt supradictos Egregium Militem Dominum
Symonem de Colloreto, ac circumspectos Viros S. Alvorem Mulli[...]
de Utino, Pedrussium q. Dominici Gloti de Venzono ibidem praes-
sentes, et hoc mandatum in se sponte suscipientes suos, et
Unionis praedictae veros, et certos nuncios, actores factores, negotiorum
gestores, ac legitimos sindicos, et procuratores, et quemlibet eorum in
solidum, specialiter ad contrahendum, faciendum, et affirmandum
ad Instantiam et Requisitionem Mag.ci D.ni Domini Georgii Comitis
Corbaviae, et sapientis Viri D.ni Jacobi de Radicibus eximii legum
Doctoris Ambaxiatorum Regiae Ungaricae Maiestatis, et in eorum
manibus, bonas, puras, legales, ac inviolabiles treuguas cum nobilibus,
et prudentibus Viris, Gastaldione, Provisoribus, Consilio, et communi-
tate terrae civitatis Austriae, ac ipsius communitatis, subditis, se-
quacibus, complicibus, fautoribus, et adherentibus quibuscumque,
cum omnibus et singulis iuramentis, promissionibus, bonorum obligatio-
nibus, et clausulis in praedictis, ac dependentibus emergentibus, et
connexis debitis necessariis, et opportunis, prout, et sicut eisdem D.nis
Ambaxiatoribus, ac praefatis sindicis, et procuratoribus placuerit, et vide-
bitur expedire, Promittentes dicti [...] Domini Constituentes Nobiles
et Cives superius nominati, pro se, ac vice, et nomine totius Unionis praedictae
mihi notario infrascripto, tanquam publicae personae stipulanti, et recipienti
vice, et nomine omnium, et singulorum quorum interest, vel interesse poterit in
futurum, se firmum, ratum, et gratum perpetuo habere, et tenere, quicquid per dictos
eorum sindicos, et procuratores actum, factum, gestum, iuratum, promissum, et obli-
gatum fuerit in praemissis circa praemissa, et quomodolibet praemissorum, sub hypotheca et
obligatione omnium suorum et Unionis praefatae bonorum, praesentium et futurorum. Se pro ipsis D.
sindicis, et procuratoribus eorum, et ipsius Unionis in praedictis omnibus, ac dependentibus
emergentibus, et connexis, fideiussores constituentes, et ex nunc obligantes, sub hypotheca,
et obligatione praedictis.

(loco signi) Ego Nicolaus q. Ser Andreae Cuculissij de Sancta Maria Lalonga Utini habitans, publicus Imperiali
auctoritate Notarius suprascriptis omnibus, et singulis praesens fui, et rogatus scripsi,
et publicavi, signo meo apposito consueto.

Vd. Lettere A. A. di Gemon fol. 27

[illegible]

A. D. 1384, ind. VII, die iovis XIV mensis januarii, in Civ. Austrie in curia [illegible] Iacobi q. Ser Leonardi Ribiis de ipsa Civitate Austrie, presentibus nobilibus viris Duranico q. D. Duringassii de Attems, Johanne q. D. Coradi de Cergneu ac providis viris Francisco Sandri de Florentia, Vidusso Ser Mainardi, Thomasio q. D. Vidussi de Pinzano omnibus de civ. Austrie testibus et aliis.

Nobilis vir D. Odorlicus q. D. Federici de Savorgnano capitaneus corporaliter iuravit et promisit per fidem suam in manibus providi viri Ser Jacobi q. Leonardi Ribiis de Civ. Austrie quodusque ad diem iovis proxime futuram per totam diem inclusive personaliter presentabit se hic in Civitate Austrie predicto Ser Jacobo. Et si forte detineretur ut non posset se presentare hic in Civitate Austrie predicto Ser Jacobo promisit et iuravit comedere solummodo panem et bibere solummodo aquam usque non presentaverit se predicto Ser Jacobo. De quibus omnibus suprascriptis rogatus sum ego Johannes notarius instrumentum etc. cum omni meliorantia etc.

nosea eser e pregaveno che tuto questo voi lu debia lasar acaver al chonseglo. Dio v alegni.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

1384, 18 gennajo. Francesco Consorti di Varmo ratifica la Tregua conchiusa tra l'Unione da una parte ed i Cividalesi e collegati loro dall'altra —

Dalle Dipl. mi Sigilli de' Varmo etc. dell'Ab. Dom. Ongaro Ms. della Bibl. Bartoliniana di Udine. —

Noverint universi presentes litteras inspecturi quod nos Franciscus cum ceteris Consortibus de Pers. treugas per Dominos Rectores et Deputatos Unionis nostre seu ipsorum et ipsius Unionis Sindicos ex una parte et Civitatenses prote ac Nobilibus de Manzano et Castris de Tolmino, Sopfumbergo et Cosumbergo et Monasterii Rosacensi ex altera, factas, prout in litteris superinde datis hinc inde die XV presentis mensis ianuarii latius continetur, approbamus, ratificamus in omnibus et per totum, ipsasque per nos et nostros tenore presentium inviolabiliter promittimus observare. In quorum testimonium presentes scribi fecimus sigilli nostri impressione munitas. Die XVIII ianuarii MCCCLXXXIIII ind. VII. —

nostra eser e pregavemo che tuto questo
voi lu debia lasar acaver el chonseglo.
Dio v'alegri.
Vd. Lettere Arch. di Gemona fol. 27.

1384, 8, ... [illegible] ... [illegible] ... Attems ... [illegible] ... di Villa Cacigh

6

Giovanni q. Guglielmo de Venzoni not. Ex li. not. Udine

... 1384, ind. VII, die VIII mensis februarii, in Civ. Austrie in domo habitationis Johannis hosterii q. ser Nicolai de Cadorrio, presentibus ipso Johanne hosterio ac Ven.li viro D. Francisco dicto Wraisinger Canonico Aquil. et Civitatensi ac Plebano plebis de Volcaner; Fratre Federico monaco in monasterio S. Salvatoris in Millstat Salzburgensis Diocesis, Johanne Wulfordi de Doniz, Bertholdo q. Bertholdi de Masin de Bavaria superiori, Johanne de Milistath testibus ad hec vocatis et rogatis. Coram Reverendo in Christo patre et Domino D. Johanne Dei gratia Abbate Monasterii S. Salvatoris in Millstat Salczburgensis Diocesis personaliter constitutus nobilis vir Duracius q. D. Duringusii de Attems et prefato D. Abbati cum instantia humiliter supplicavit quatenus eum pro se et heredibus suis ex eo de tota decima de Villa Cacigh in Forojulii ad ipsum D. Abbatem eiusque monasterium legitime devoluta dignaretur et vellet iure feudi benigniter investire cum suis iuribus et pertinentiis universis. Qui D. Abbas dicens et affirmans prefatam decimam totam de Villa Cacigh ad se et ad ipsum suum monasterium S. Salvatoris in Millstat esse nonnullis iustis et legitimis de causis legitime devolutam, prefatum Duracium pro se et suis heredibus ex eo ... descendentibus recipientem coram eo flexis genibus constitutum ac pro se ac nomine et vice successorum suorum et nomine

...vesa eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar a haver el chonseglo. Dio v'alegri.

Vol. Lettere Arch. d'Attems fol. 27

sui monasterii supradicti de predicta tota decima de Villa Caugl
cum omnibus suis iuribus et pertinentiis quibuscumque, om-
nibus modo, iure, via et forma quibus efficacius potuit
cum berra sue clamidis et cum manu propria iure pheudi legiti-
me ac solemniter investivit. Qui Duracius ibidem tactis
scripturis ad sancta dei evangelia iuravit atque fecit eidem D. Abbati
pro se et suis successoribus ac nomine et vice sui monasterii supradicti
solemniter ac expresse recipienti fidelitatis debite iuramentum, quod
vassallus Domino proin similibus facere convenit ac facere tene-
tur et debet, preservata tamen expresse obedientia et fidelitate
quibus idem Duracius Domino nostro D. Patriarche Aquilegensi tene-
tur et debet. Insuper antescriptus D. Abbas suo nomine ac nomine
et vice nomine ac sui monasterii supradicti fecit, constituit, ordinavit
et assignavit nobiles Iohannem q. D. Conradi de Cergneo et Philis q. Phi-
lippi de Belgrado et quemlibet eorum in solidum in nuncios tenute et possessionis
etc. Cum omni melioramento etc.

1384. 3 maggio. Cilli. Lettera colla quale il Patriarca d'Aquileia Card. Filippo d'Alençon investe de' suoi feudi Ermanno Conte di Cilli. —

I. R. Archivio di Graz Tomo I pag 872. Edito nell'Annuario della Società Storica della Stiria del 1855. Graz pag 269 —

Nos Philippus de Alenconio miseratione divina Episcopus Sabinensis Sancte Romane Ecclesie Cardinalis et Patriarcha Aquilegensis, notum facimus universis, quod in nostra presentia constitutus Magnificus et potens dominus Hermannus comes Cilie, nobis humiliter supplicavit, ut ipsum de feudis suis antiquis iustis et legalibus, que ipse et progenitores sui antiquitus habuerunt et tenuerunt in feudum ab Aquilegensi Ecclesia nostra et bone memorie dominis Patriarchis nostris predecessoribus, investire gratiosius dignaremur. Nos vero attendentes devotionem et legalitatem, quas idem Magnificus dominus comes eiusque progenitores ad ipsam Ecclesiam et nos ac predecessores nostros habuerunt hactenus indefesse. Speramus et credimus etiam quod ipse Comes nobis et Ecclesie nostre prefate fidelis erit et vassallus, ipsum D. Hermanum Comitem, pro se suisque heredibus recipientem de omnibus suis feudis antiquis, iustis et legalibus premissis, manualiter investivimus cum extra clamidis nostre, salvo iure nostro Aquilegensis Ecclesie predicte et alterius cuiuscumque, protestantes expresse, quod per investituram huiusmodi eundem Comitem non intendimus de aliquibus dominiis, iuribus et aliis bonis investire, de que nobis et dicte Ecclesie nostre detinet occupata, sed solum de antiquis iustis et legalibus feudis suis. Quibus peractis prefatus D. Hermanus Comes, digitis elevatis, iuravit nobis et Aquilegensi Ecclesie nostre predicte, iuravit esse fidelis et legalis et omnia alia et singula facere, atque fidelis vassallus domino suo tenetur ex debito et prout in talibus fieri est consuetum. Quorum vero feudalia in scriptis data per ipsum Comitem nobis assignata, per eundem possessa, non de[illegible] [illegible],

possa eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar aciaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vd. Lettere Arch. di Gemona fol. 27 —

extitit investitus, sunt hec videlicet, Castrum de Oberburg et Ca-
strum Altenburg, que venerunt ab Altenburgiis; item Castrum [illegible],
quod venerunt ab Henrico de Gradenegg; item decima in Prassberg, Lemburga,
item decima in Nova Ecclesia, item decima in Sancto Petro in Seventhal; item
decima in Fraslaw; item decima in Schalachtal; item omnia feuda, que
predictum Comitem et [illegible] contingerent ex parte suorum avuncu-
lorum Comitum de Heunburg, et que illi et eorum antecessores a pre-
decessoribus nostris et Aquilegensi Ecclesia supradicta habuerint, ex gratia
[illegible] favore; item omnia feuda, que tenuit [illegible] de Pilichgray
ab Aquilegensi Ecclesia, que vendidit dicto D. Comiti; item decima in [illegible]
sita in predio [illegible]; item omnia feuda que quondam D. [illegible] de Sen-
negg libertinus tenuit ab Aquilegensi Ecclesia, in quibus idem D. Comes iure
hereditario successit; item decime site in plebibus Ponigel et Sancto Cruce ex
ista parte aque que dicitur vulgariter Satal; item decime in Liectenwald
et Gurchfeld usque ad ripas Satal et Gurch, quas emerunt a Scherffenbergero;
item decima in Reifnig; item iudicium in Tethenoij emptum a D. Colone Scher-
ffenberger. Presentibus ad premissa charissimo nobis in Christo filio domno
[illegible] Nicolao abate monasterii in Oberburga ordinis S. Benedicti nostre Aquilegen-
sis Dioecesis et nobilibus viris Nicolao de Stegenbergo nostro ac Martino de
Reichenneg militibus dicti Comitis, Marescalcis, Hugone de Hervorst decano
Concordiensi, Camerario et Cancellario nostro, Joanne Altenburg milite, ac
Rudolpho Plankenvarter domicello et aliis multis. In quorum omnium testi-
monium presentes litteras fieri iussimus, patriarchalis sigilli nostri appensione
munitas. Date Cilie dicte nostre diocesis die tertio mensis Maii, Anno Domini mille-
simo trecentesimo octuagesimo quarto, indictione septima. —

1384, 22 giugno. Cividale [illegible] Brescia [illegible] non [illegible] la [illegible] Con[illegible] il [illegible], perchè [illegible] ordine del [illegible].

[illegible]

A.D. 1384, indictione VII, die XXII mensis junii, supra plateam publicam quod domum Comunis (Civ. Austrie), presentibus providis viris Antonioq. [illegible], Pauloq. Francisci, Francischinoq. Andree, Phanutto q. Stephani [illegible] omnibus de Civ. Austria testibus et aliis.

[illegible] Rigardus de Brixia dixit et protestatus fuit quod cum hodie fuerit invitatus per Johannem de Medino ad eundum extra Terram Civitatis Austrie causa duelandi inter eos, per cum non defecit nec deficiebat nec defecit adimplere quod promiserat eidem Johanni, cum per Johanninum Longum quendam Tapotti de Civitate Austrie nomine Dominii [illegible] [illegible] [illegible] preceptum in penis ne egrederetur portas Civ. Austrie quas [illegible] cum vellet egredi invenit clausas et rastrum similiter invenit clausum nec fuit dimissus ire. Cum omni meliuramento etc.

Si deba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar acaver el chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

[illegible]

[illegible] al [illegible]

[illegible]

[illegible]

9

Germanus [illegible] nost. [illegible]

A. D. 1[illegible]8, ind. [illegible] die [illegible] xx[illegible] mensis julii, in [illegible] in palacio Patriarchali in camera paramenti in presentia D[omini] Domini nostri D. Cardinalis et Patriarche [illegible]ensis, presentibus Rev.mo in Christo Patre D. [illegible] Dei gratia episcopo [illegible]ensi, ven.bus viris D. D. Pagano Canonico [illegible] q. Pauli de Prata, Thomasino de [illegible] canonico et nobili viro D. Nicolao de [illegible]bergo, providis viris Egidio q. [illegible] phisici, Johanne eius filio, Ulrico q. [illegible] de Castellatto, Johanne et Nicolao fratribus q. Thomasii de Utino, [illegible] Perotti omnibus habitantibus in Civ. Austria predicta testibus et aliis pluribus.

Ibique providus vir [illegible] notarius q. Thomasini de Utino coram Rev.mi in Christo Patris Serenissimi Principis et Domini nostri D. Philippi de Alenconio inspiratione divina Episcopi Sabinensis Sancte Romane Ecclesie Cardinalis Patriarche Aquilegensis presentia constitutus unam litteram credentie in sui persona pro parte Rev.di Patris et D. Urbani, ut ipse Martinus dixit Ecclesie Aquilegensis prefato Domino nostro D. Cardinali et Patriarche Aquilegensi presentavit atque dimisit. Que littera per antescriptum Dominum nostrum Cardinalem et Patriarcham, idem Martinus notarius

si doba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar acaver al Chonseglo. Dio v'allegri.

Vd. Lettere Arch. d'Gemona fol. 27.

tanquam nuncius et ambasiator, primo eundem D. Antonium Patriarcham Gradensem Domino nostro D. Cardinali et Patriarche Aquilegensi pro dicto recomisit, secundario quidem dixit et exposuit prefato Domino nostro D. Cardinali et Patriarche verum esse quod sibi pro parte ipsius D. Patriarche Gradensis et Vicarii ut dixit Ecclesie Aquilegensis per Rev.dum in Christo Patrem D. Abbatem S. Cipriani tanquam nuncium ipsius D. Patriarche Gradensis, ut ipse D. Cardinalis Patriarcha Aquilegensis inducere vellet ven.les viros Dominos Decanum, Canonicos et Capitulum Civitatense et Comune et homines Civ. Austrie, ut cum predicto D. Patriarcha Gradensi et Vicario Aquil.e Ecclesie esse deberent atque vellent ad componendum et faciendum treugas in Patria et ad instandum et ad adimplendum et prosequendum ea que ipsi Dno Gradensi Patriarche Vicario Aquilegensis Ecclesie sunt et fuerunt commissa et imposita in preceptis. Quodque idem D. Cardinalis et Patriarcha Aquilegensis tunc eidem Dno Abbati cum fuit ad eum responderit quod super premissis deliberare volebat et habita deliberatione respondere. Et ideo prefatus Martinus notarius nuncius ut supra, ibidem supplicavit Dno Cardinali et Patriarche Aquilegensi predicto ut sibi in et super premissis vellet respondere. Quibus omnibus per eundem Martinum notarium nuncium ut supra sic expositis, memoratus Dominus noster D. Cardinalis et Patriarcha, dixit quod supra his deliberare

volebat, neque habita deliberatione super premissis respondebat tam

et responsio.... (sic).

Item sub die, anno et indictione predictis, interveniente temporis modico intervallo, in Civ. Austrie, in Palacio Patriarchali, ibi supra Sala extra cameram paramenti predictam, presentibus nobili viro D. Nicolao de Spegnimbergo, Utrisq. Jacobi Subtilis, Egidioq. [illegible] Johannis [illegible], [illegible] q. Leonardi de Castellatto, Francisco not. q. Perotti de Civ. Austria omnibus habitantibus in Civ. Austria, testibus ad hec habitis et rogatis.

Ibique Ven.lis vir D. Ulrigo Decanus Concordiensis ex parte supradicti Domini nostri D. Cardinalis Patriarche Aquilegensis respondit antedicto Martino notario, quod idem Dominus noster D. Cardinalis et Patriarcha graciose acceptabat recomendationem sibi factam de Dno Patriarcha Gradensi predicto et quodque quantum supra aliis dictis et narratis ipsi Domino nostro Cardinali et Patriarche Aquilegensi per ipsum Martinum et per dictum [illegible] Abbatem [illegible] nominatum ex parte ipsius Dni Patriarche Gradensis, ipse Dominus noster D. Cardinalis et Patriarcha eidem Gradensi Patriarche per suum nuncium respondebit usque ad diem dominicam proximam futuram per totam diem vel citra. De quibus omnibus scripsi ego Johannes notarius publicum instrumentum. [illegible]

si deba eser e pregavemo che tuto questo
voi lu debia lasar acaver al chonseglo.
Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

1384, 25 [illegible] del [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

A. D. 1384, ind. VII, die 25 augusti, actum in Castro Glemone super sala presentibus nobile viro ser Lodovico de Chavoriaco Aloisio de Vendoyo, ser Leonardo q. ser Coradi de Porz, Leonardo q. ser Zagni de Vendoyo et aliis vocatis et rogatis.

Ibique Petrus q. Francisci Pignays de Glemona massarius Comunitatis et Universitatis Terre Glemone per se suosque successores vice, loco ac nomine Comunitatis et Universitatis ipsius Terre reddit, tradidit et consignavit nobili et potenti viro D. Nicolao de Spegnimbergo honorabili Capitaneo Glemone pro se et fratribus etc. constitutus per Dominum nostrum Patriarcam etc. Castrum predictum Terre Glemone cum omnibus suis iuribus etc. Versaque vice dictus D. Nicolaus contentavit in sua tenuta et possessione habere dictum Castrum cum omnibus iuribus suis etc. —

Eadem die, actum Glemone ante domum heredum q. ser Anastasij, presentibus nobile ser Lodovico de Chavoriaco, ser Zambio q. Picholi de Tumecio, Johanne q. ser Marzi de Brugnis de Glemona et aliis. Ubique Nobilis atque potens vir D. Nicolaus de Spegnimbergo honorabilis Capitaneus Terre Glemone pro Rev.mo in Christo Patre et D. D. Philippo de Alenconio miseratione divina Episcopo Sabinensi S. Romane Ecclesie Cardinale, dignissimoque Patriarcha Aquilegensi per se, vice, loco ac nomine fratrum suorum fecit, constituit et creavit providos viros ser Leonardum q. ser Coradi de Porz et Leonardum q. ser Zagini de Vendoyo presentes atque Coradum filium dicti ser Leonardi et Paschinum de S. Vito absentes, suos Vicecapitaneos Glemone alternatim vices suas. — —

— si doba eser e pregavemo che tuto questo
voi lu debia lasar acaver al chonseglo.
Dio v' alliegri.

Vd. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

1384 1 agosto. [illegible] del [illegible] del
[illegible]

[illegible]

A. D. 1384, ind. VII, die ultima augusti; actum Glemone in bayarzatto ante carispan Pinte, presentibus .... in foroq. Ruberti, Frazono, Antonio q. Pupini et alijs. Ibique Domenichus q. Stefani de Montenars habitans Glemone per se suosque heredes realiter et personaliter se obligando promisit Petroq. Francisci Pignay de Glemona tanquam Massario Comunis Glemone stipulanti et recipienti vice, loco et nomine dicti Comunis, custodire et salvare Turrim Castri Glemone usque ad terminum ipsius Massarii. Quapropter dictus Petrus nomine Comunis promisit solvere atque dare dicto Domenicho pro se et omni mense marcham denar. quinquagenarum usque ad dictum terminum, qui mensis incepit XIII exeunte mense augusti. Proquibus omnibus et singulis firmiter attendendis et plenius observandis dictus Domenichus obligavit prefato Petro omnia sua bona presentia et futura etc. Cum omni meliorамento etc.

si deba eser e pregavemo che tuto questo
voi lu debia lasar aciaver al chonseglo.
Dio v alegri.

Vd. Lettere Arch. d. Gemona fol. 27

1384. 17 Ottobre. Tolmezzo. Vendita dei dazj per supplire a spese di guerra e fortificazione della Terra suddetta, fatta dal Consiglio.

12

A. D. MCCCLXXXIV. ind. VII. die XVII Octubris in Tumetio in logia parva. Congregato consilio Comunis Tumetii ad sonum campane more solito ubi interfuerunt ultra duas partes hominum de consilio, videlicet ser Johannes de Fuxo viecegastaldio Carnee pro nobili et egregio milite d. Federico de Savorgnano, Dominicus q. Johannis Gusetti Camerarius Comunis Tumetii, Jacucius Brugni, ser Maynardus notarius, Jacobus q. Merchiolis, Niculus eius frater, Gusetus, Jacobus Pertolde, magister Johannes ciroycus, Onofrius, Culussius Piati, Odoricus eius frater, Niclaus q ser Vatterii, Culussius cerdo, Jacobus dictus Codettus, Marcus et ego Johannes notarius infrascriptus. Ibidem per Dominicum Camerarium Comunis propositum fuit qualiter Comune Tumetii multis expensis gravatum est in tantum quod Camerarius predictus ad preces Consilii nuper expendit ultra XX marchas de suis pecuniis in fortificatione terre Tumetii plus quam exegit et propter obsidionem terre Glemone nunc factam, non modica pecunie quantitas est ipsi Comuni opportuna et ad fortificandum ulterius circha ipsam terram. Et quum paucis diebus ultra XV transactis congregata Vicinia Comunis Tumetii et ibidem proposito utrum melius foret imponere colectam in Comuni Tumetii an vendere dacia ipsius Comunis pro uno anno integro futuro, incohando kalendis Januarii, atque per maiorem partem unanimiter potius vendendi fore dacia quam colectam imponere. Et ideo vigore deliberationis predicte facte in Vicinantia plena, incantatis datiis preconia voce per terram Tumetii ultra spacium XV dierum, cum ulla persona obtulerat

si deba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar acaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

ultra summam L X V marchas denariorum novorum, videlicet
Petrus q. ser Candidi Missitini de Tumetio, et quum pro solutione
stipendiariorum missorum ad obsidionem Glemone ad presens
necessarium est habere ultra X L marchas denariorum, instabat
dictus Camerarius per Consilium decerni atque determinari si
dacia predicta debent deliverari ac vendi eidem Petro non
ponendo dacium mensurarum nec dacium lignaminis. Et ibidem
facto per singulos Consiliarios diliganti scrutinio, delibe-
ratum fuit quod dacia predicta incantata ultra spacium XV
dierum debeant presencialiter deliverari in manibus Petri
predicti, qui plus obtulit ~~pro uno~~ anno integro, incohando
die primo mensis Januarii proxime futuri pro precio L X V
marcharum denariorum novorum non computando in ista
venditione dacium lignaminis nec dacium mensurarum et pon-
deris. Qua deliberatione diligenter sic facta, idem Dominicus
Camerarius de mandato expresso et consensu prefati domini
vicegastaldionis et prescriptorum Consiliariorum vice et nomine
Comunis Tumetii per se et successorem suum futurum Ca-
merarium predicta omnia datia Comunis excepta datio ligna-
minis et datio mensurarum, vendidit, deliveravit et tradidit
Petro supradicto filio q. ser Candidi Missitini de Tumetio tam-
quam persone plus offerenti precio marcharum L X V denariorum

novorum aquilegensis monete, quam pecunie quantitatem idem Petrus promisit de presenti dare et solvere predicto Dominico Camerario ad omnem requisitionem ipsius. Et converso prefatus Camerarius ac omnes et singuli Consiliarii et quilibet ipsorum suprascripti de consensu domini vicegastaldionis promiserunt solemniter michi Notario in scripto vice ac nomine supradicti Petri emptoris predicta dacia sic vendita et delivrata eidem Petro et fratribus deffendere, autorizare et disbrigare ulleque sibi litem vel questionem inferre nec inferenti consentire sub pena refectionis dampni et expensarum omnium et interesse litis et extra. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et observandis obligaverunt prediti Dominicus Camerarius et omnes ac singuli Consiliarii suprascripti eidem Petro omnia ipsorum et Comunis bona habita et habenda et cum omni melioramento etc.

Notajo Giovanni di Tolmezzo. Arch. Notarile. Udine

A. D. MCCCLXXXIV. ind. VII, die ultima Octubris In Tumetio ~~in~~ lozia parva in Consilio etc. Dominicus Camerarius Comunis fuit contentus et confessus habuisse et recepisse a ser Pietro q. Cond. de Nessetin marchas denariorum LXV pro Dacii anni futuri per ipsum Petrum empti faciens finem remissionem etc.

ID. ibid.

si doba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar aciaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27.

1384, 31 ottobre. Gemona. Multa pagata da due muratori che aveano male costruito del muro al Comune di Gemona

Enrico da Toloeggo not. Arch. Not. Udine.

A. D. 1384, ind. VII, die ultima octobris, actum Glemone in solio domus Comunis, presentibus providis viris S. Laurencio Giorgi=io, Nicolao de la Masaria, Dominico Zampulin de Glemona omnibus et aliis.

Atque cum in Consilio Maiori Terre Glemone fuisset deliberatum quod Filippus q. Baroni de Chamuzacho et Papariano muratores ambo de Antenea deberent prestare fideiussionem, cautionem de reficiendo dampna Comunis in facto muri quem male laboraverant in fundamento et de restituendo pecunias quas receperant summatim fuit in L marchas denariorum, Magister Fabianus pelliparius q. Dominici de Glemona precibus atque instancia dictorum Filippi et Papariani se in solidum et tanquam principalem se obligando pro se et c. promisit Petro q. Francisci Pigran de Glemona tanquam Massario Comunis Glemone stipulanti et recipienti vice loco ac nomine Comunis Glemone eorum successorum restituere, satisfacere atque resarcire omnes et singulas expensas, ac damna et interesse quas et que Comune predictum passus esset seu pati posset occasione muri Comunis inepte facti per dictos Filippum et Paparianum usque ad summam marcharum denariorum monete aquilegensis quinquaginta ac etiam pro restitutione pecuniarum habitarum per dictos Filippum et Paparianum pro confectione dicti muri. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et plenius observandis dictus Fabianus obligavit prefato Petro Massario recipiente nomine Comunis predicti omnia sua bona presentia et futura. Cum omni meliori modo etc. —

Ibidem presentibus testibus predictis. Dicti Filippus et Paparianus muratores pro se ~~ipsos~~ eorumque heredes promiserunt dicto Fabiano pro se suisque heredibus stipulanti conservare atque relevare eundem eiusque heredes et bona ab omnibus et singulis dampnis et expensis que pati posset occasione

— si deba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar acaver al Chonseglo.
Dio v allegri.
Vol. Lettere A. A. di Gemona fol. 27

dicte promissionis seu obligationis facte precibus et instantia eorundem. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et plenius observandis dicti Filippus et Prosperinus in solidum obligaverunt prefato Fabiano specialiter pro pignore nobili omnia ipsorum bona presencia et futura etc. -

1384, 24 settembre, Castel Pagano. Patti dotali tra Mariabella di Lorenzaga e Michele da Rabatta.

Ex notis Thomasini Nelle q. Nicolai, Notarii de Utino.

In christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXIV, ind. VII, die XXIV septembris, actum in Castro Pagano in pallatio apud turrim, presentibus nobilibus sapienti D. Guillelmo legum doctore de Quartarolo de Padua, Iohanne filio D. Federici de Fontebono, Iacobo q. D. Preogne de Sbruglavacca, Henrico q. ... Petri de Fagania, Zeremia q. ser Antonii de Padua, Antonio q. ser Federici de Fagania, Simone q. Francisci de Arcano inferiori, Girardo de Parma familiari D. Guillelmi predicti, Francisco q. Martini de Trigesimo et Dominico q. Patriarche de Palma testibus ac Arculo familiari meo, testibus et aliis.

Dum contractus esset et celebratum matrimonium inter nobilem et honestam iuvenem D. Mariambellam filiam clarissimi viri D. Nicolussii de Laurenzaia et nobilem ac probum iuvenem D. Michaelem de Rabatis, honorabilem Marescalcum Rev.mi in Christo patris et D.D. Philippi de Alenconio Episcopi Ostiensis sacrosancte Romane Ecclesie Cardinalis et Aquileiensis Ecclesie Patriarche dignissimi ipsa D. Mariabella coram dictis testibus et me notario infrascripto, pure mere et libere se dotavit eidem Nobili Michaeli et ipsi dotis nomine constituit loca, castra et cum locis et castris de Laurenzaia et de Castro Pagano dicti olim D. Nicolussii patris et Fantini fratris ipsius D. Mariabelle et modo eiusdem D. Mariabelle et cum masnatis excepta Menuza filia Dominici et Subette superstitum de Pagnaco

—ri doba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar aciaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27

ipsius D. Mariabelle terra et Domina de maxnata, quam in se reservavit et de qua suam omnimodam possit facere voluntatem tam in vita quam in morte) mansis, possessionibus, gardis, ... ditionibus, dominiis, iurisdictionibus, alluvionibus et generaliter cum omnibus bonis et omnia bona ipsi Domine pertinentibus et pertinentia tam ex successione dicti olim D. Nicolussii patris et Fantini fratris eiusdem Domine quam alia quacumque ratione vel causa que dici vel excogitari posset quomodolibet, pactis infrascriptis semper salvis; et similiter pactis habitis et stipulatione solempni firmatis inter ipsos iugales, videlicet quod si contigerit ipsam D. Mariambellam premori eidem Nobili Michaeli suo marito sine communibus heredibus ex ipsis legitime dependentibus, quod absit, ipse Nobilis Michael teneatur et debeat dictas dotes et bona contenta in ipsis dotibus proximioribus ipsius D. Mariebelle tunc existentibus ... restituendum retinendo in se ex dictis dotibus pro contrapactis quadragentas libras veronensium parvulorum. Et si contigerit ipsum Nobilem Michaelem premori eidem D. Mariebelle sine communibus heredibus ex eis legitime dependentibus quod absit, tunc ipsa D. Mariabella habere et rehabere debeat integre dictas suas dotes et bona contenta in eis et ultra de bonis ipsius nobilis Michaelis ~~trecentas libras veronensium parvulorum~~, de quibus dotibus et bonis in eis contentis ac ~~trecentum librarum~~ tunc ipsa D. Mariabella suam possit omnimodam facere voluntatem tam in vita quam in morte. Et si contigerit dictum nobilem Michaelem premori eidem Mariebelle cum heredibus ex eis legitime dependentibus

et postea ipsa Domina ad secundas nuptias transiens alium maritum acciperet cum quo iterum filios et heredes haberet, medietas dictarum dotium et bonorum contentorum in ipsis dotibus sit, esse debeat et remaneat primis filiis et heredibus habitis et procreatis cum ipso nob. Michaele et alia medietas sit, habeat et remanere debeat aliis filiis et heredibus habitis et procreatis in secundis nuptiis et cum secundo marito. Item pactum fuit et conventum inter ipsos jugales, quod ipsa D. Maribella etiam heredem seu heredes habens cum ipso nob. Michaele in sua ultima distribuere et legare possit ex bonis contentis in ipsis dotibus quatuor marchas de redditu ad usum curie pro anima sua et propin quorum suorum, cui vel quibus ipsa voluerit et ei placebit.

Item pactum fuit et conventum quod ipse nob. Michael solvere teneatur et debeat debita debenda per ipsam D. Mariambellam ascendentia usque ad summam quatuor mille librarum veronensium parvorum salvo pluri vel pauciori et ipse Nob. Michael in se retinere possit et valeat tot et tanta bona contenta in ipsis dotibus que ascendant ad valorem debitorum per ipsum solutorum: Demum . . .

Da copia contenuta nell'Arch. del Co. Enrico Spilimbergo in Spilimbergo.

— si debe eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar aclaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere. Arch. di Gemona fol. 27

1384, novembre. Gemona. [illegible]
del P. [illegible] d'Aquileja card. [illegible] Alençon [illegible]
[illegible]
[illegible] Giovanni di Toleggo not. [illegible] not. [illegible]

A. D. 1384, ind. VII, die I novembris actum Glemone supra plateam Comunis iuxta hedificium logie nove, presentibus nobilibus potentibus viris DD. Niclao et Thoma fratribus q. nobilis ~~et~~ potentis viri D. Henrici de [illegible] grimbergo, providis viris Ser Gambino q. Pichuli de [illegible]uneis, Ser Nicholao q. de Francischini de la Villa, Thomasino q. Ser Martini de Brugnis, M.o Laurencio zirogico de Glemona, hiis omnibus et aliis.

[illegible] Thomas preco Comunis Glemone alta voce preconia proclamavit ad instanciam providi viri Ser Leonardi de [illegible] Vicecapitanei Glemone, ex commissione sibi facta per Ser. mum et Rev. mum in Christo Patrem et Dominum nostrum D. Philippum de Alenconio miseratione divina Episcopum [illegible]ensem Sancte Romane Cardinalem et dignissimum Aquilegensis Ecclesie Patriarcham, quod si que persone vellent solvere affictus et redditus debendos possessionum seu aliorum bonorum spectancium ad Ecclesiam Glemone ipsius D. Patriarche non solutos temporibus preteritis et maxime ab annis tribus citra, solvere debeant eidem Dno Vicecapitaneo usque ad XV dies proxime futuros omnes affictus preteritos. Alioquin si intra dictum terminum non solverint, noscant qualibet persone cuiuscumque status et conditionis existant, quod idem Ser Leonardus Vicecapitaneus ex commissione sibi facta ut supra ac augmentandi iura Ecclesie Aquilegensis, affictabit, locabit et dabit omnes possessiones ac bona cuicumque volenti persolvere de cetero affictus competentes supra possessionibus et bonis derelictis, supra quibus non fuerint persoluti affictus debiti ac etiam volentes affictare easdem possessiones.

Seguono le affittanze di due ~~[illegible]~~ sedimi di case in Gemona, al presente [illegible] e cascate senza abitanti per 5 soldi e mezzo l'anno l'una e l'altra 15. —

si dobia eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar aciaver al chonseglo. Dio v alliegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 27.

16

1384, 2 novembre. Gemona. Gli uomini di Terneppo rinunziano a Tomasetto di Vergone ... di Pordenone, la terza parte del Monte di San Simeone, già dei Sibilti, dei quali era ... ad affitto.

Estr. ... Tolmezzo nell'Arch. Not. Udine.

A. D. 1384, ind. VII, die II novembris, actum Glemone in Burgo [illegible] ante domum heredum q. Sibilti, presentibus Andrea q. Antonii Poz, Francisco q. Turbani de Rugia ambobus de Glemona, Odorlico de la Zyeya de Bagnarolla et aliis vocatis et rogatis.

Hipperum homines ville Terneppi in communis solvere tenerentur heredibus q. Nicoluti Sibilti de Glemona quamdam affictum librarum ... centum et continetur dictum publico instrumento manu ...; nunc vero quoniam persone infrascripte asserunt eisdem non obtinebantur pacta contenta in dicto instrumento, Candidus q. Johannis Palman de Avasinis habitans Terneppe, Daniel q. Chafulin, Odorlicus q. Petri, Candidus q. Dominici omnes de Villa Terneppi, Aquilinus q. Bertholoti de Villa Allessii habitans Terneppi, Laurencius q. Leonardi, Leonardus q. Laurencii, Johannes filius Juliani, Odorlicus q. Johannis, Candussius q. Dominici, Johannes q. Petri, Johannes q. Laurencii omnes de Villa Terneppi vice loco et nomine Vicinitatis eiusdem Ville ac pro se ipsis eorumque heredibus et successoribus renunciaverunt atque refutaverunt Thome q. Antonii de Vargono habitanti in Portunaonis pro eo iure quod pertinet dicto Thome supra monte S. Simonis sito iuxta glesiam Fulmenti, lachum Chavacii et dictam Villam et asseruerunt nolle amplius eidem respondere de affictu spectante pro rata dicti dictum Thomam ex iure sibi pertinente supra dicto monte eo quod non manutenebat eisdem iura ipsorum. Quibus auditis dictus Thomas dixit se non contentari etc.

— si deba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar acaver al Chonseglo. Dio v alegri.

Vd. Lettere Arch. di Gemona Vol. 27.

1384 ~~Archivio di Gemona~~

1384? ..... Lettera di Domenico e Fantone (di Gemona) a Tomaso di Franceschino di Gemona sulla pace del Duca d'Austria, del Conte di Gorizia, i Carraresi ed i Friulani.

a tergo " In man di Toma di ser Franceschin in Glemona sia data ".

A voi chompari Tomat Dumini e fantom vi saludemo sapia chel ne lasat asaver per persona daqua di fe chel miser lu dus el chont de Guriza si son dun chonchordi che chomo el dus si è spazat di quel di Padova di deber toler il friul per la diferenza d[...] dus de e sperando che la asai persone dela chontrada chu[?]glim stano e gli no si dubitin nugla si che debia eser avisudi sota zo. Anchora vi latemo a saver chel e lasat a saver che liberamentre lu chochordi del nostro signor si sera che miser Federigo de Savorgnan sia sintido duto questo tradado et inperzo ~~[...]~~ ele stati a ~~catie~~ chative parola chun ser Zuan Padovan e chun ser Aitor de Minliti e si è disposto al duto che la chōtrada non vegna a servatudin e che chosachordio si deba eser e pregavemo che tuto questo voi lu debia lasar asaver al chonseglo. Dio v alegri.

Vol. Lettere Arch. di Gemona fol. 235.

~~Deriva a questa località il nome di *Fossale* dallo scavo che ivi s'apriva attorno le mura del II° recinto della Terra, eretto per ordine dato dal Patriarca Bertrando nel 1343.~~

~~Da C... Cominciavano Come Comin~~

~~C Deriva a questa località il n~~

~~Deriva Deriva a questa località~~

~~D D Deriva Deriva a questa loca~~

~~Deriv D Deriva Deriva a~~

~~Deriva Deriva~~

~~D D D D~~

1385. 18 febbrajo. Firenze. Il Comune di Firenze scrive a quello di Udine in favore di Castrone de Bardi, i cui beni erano stati confiscati come aderente alla Patria d'Alençon.

18

Amici Carissimi, Iamdudum audivimus nos malis, ut puta(ba)mus suggestionibus informatos propter discordia(m), quam cum R.mo Patre n(ost)ro D(omi)no de Alenconio Patriarcha Aquilegiens(i), ha(bet)is multa bona mobilia, et immobilia Ioannis olim Castronis de Bardis dilectissimi Civis n(ost)ri, et fratrum auctoritate publica distraxisse, ex eo quod predicti D(omi)ni Patriarche fautoribus adheret. Quo quidem audito sumus multis respectibus admirati. Nam quod ipse verum Patrem, et verum Antistitem sequeretur, sibi non debuit ad culpas, uel aliquid facinus imputari. Placeat igitur huiusmodi bona tam ei, quam fratribus, que sine iusta causa sicut uidemus ablata sunt, que reperiuntur facere restitui, et que consumpta forent, restauratione debita resarcire; Nam cum dictus Io(anne)s, et fratres Cives n(ost)ri sint, non possemus eis in tam manifesta iniuria Iustitie debitum denegare.

Dat: Florentie Die 18. Februarii octava Ind(ictione) 1384. (stile fiorentino)

Priores artium, et Vexillifer Iustitie } Populi, et Comunis Florentie.

(Tergo) Nob(ilibus) viris Cap(itane)o, Cons(ilio), et Com(uni): Utinens(i) Civ(ibus) n(ost)ris Cari(ssi)mis

Ex Voluminibus m(anuscrip)tis Civitatis Utini
Ferandus Ormianus Cancell(arius).
Die. 10. Nov. 1740

[illegible]

1385. 4 Marzo Albona — Il Patriarca d'Aquileja fa mettere in libertà dal Comune di Albona alcuni Veneziani fatti prigionieri.

A. D. MCCCLXXXV. ind. x. die IV mensis Martii in Albona in Ecclesia s. Stephani, presentibus domino presbitero Jacobo plebano, ser Lorica Cuicho, ser Thoma notario q. Nichole de Utino, Zacharia Lupetinich, ser Philippo Sibich, ser Jadrigna omnibus hiis habitantibus in Albona et Corado Fiser familiare infrascripti d. Dogni Anthonio filio q. Johannini de Utino habitante in Civ. Austrie testibus et aliis pluribus. Ibique nobilis vir d. Dognus q. d. Odorlici de Castello nunc Marchio Istrie pro Aquilegensi Ecclesia ex commissione sibi facta et mandato sibi iniuncto per reverendissimum in Christo patrem serenissimumque Principem et dominum d. Philippum de Alenconio divina miseratione Episcopum Sabinensem sancte romane ecclesie Cardinalem et Patriarcham Aquilegensem instanter requisivit providos viros ser Matheum q. ser Plamegne et ser Martinum Bratonich nunc Judices Albone et multos bonos viros et vicinos de Albona qui presentes ibidem erant in multitudine hominum copiosa ut sibi deberent resignare ac resignarent Nicolettum filium ser Moretti Rizo de Veneciis, Christoforum Choco q. ser Johannis Choco de Veneciis, Francischinum de Vado de Veneciis, Christoforum q. Johannis de Luna de Parentio, Johannem de Marsilia, quos ipsi homines de Albona habebant in carcere eosque ceperant in pentia de Albona. Qui itaque ser Matheus et ser Martinus Bratonich Judices in loco predicto de Albona, habita deliberatione cum hominibus et vicinis de Albona qui ibidem erant, volentes preceptis prefati domini nostri d. Cardinalis et Patriarche et ipsius d. Dogni Marchionis Istrie fideliter obedire, antescriptos captivos in manibus predicti d. Dogni nunc Marchionis in Istria, ibidem consignaverunt atque dederunt, ipsosque captivatos predictus d. Dognus in se habuit et recepit.

Item isto die, anno et indictione predictis, in platea apud ianuam extrinsecam loci de Albone,

presentibus Iohanne q. Tonse de Pinguento, ser Matheo, ser Philippo, Domdrico Rega, Bertosa, Blasuich, Mauro, Dominico Glubizin, ser Thomado notario omnibus habitatoribus Albone testibus et aliis pluribus.

Ibique prefatus egregius et sapiens vir d. Dagnus q. d. Odorlici de Castello nunc Marchio Ystrie ex speciali precepto et commissione sibi factis per dominum nostrum d. Philippum de Alenconio cardinalem et Patriarcham Aquilegensem absolvit et liberavit et absolutos et liberos dimisit antescriptos Vuletham Rizo, Christoforum Choso, Franciscinum de Vado, Christoforum de Parentio et Iohannem de Marsilea dicens eis: vadatis quocumque vobis placet. Qui tunc ibidem incontinenti sponte, libere, non coacti promiserunt iurantes ad sancta Dei evangelia tactis scripturis eidem prestito iuramento in manibus prefati d. Dagni Marchionis et mei Iohannis notarii tamquam publice persone, nec non in manibus ser Mathei et ser Martini Bratonich modo Iudicum in loco Albone, stipulantium et recipientium nomine et vice hominum et Comunis Albone et Flagone numquam per se vel alium contra homines de Albona et de Flagona comuniter vel divisim ex eo quod fuerunt capti per ipsos de Albona et de Flagona, facere aliquam vindictam, iniuriam et offensam directe vel indirecte, dicentes et expresse contentantes in se reha[illegible]uisse omnes et singulas res que per ipsos de Albona et de Flagona eis accepte fuerant tunc cum per illos fuerunt capti; de quibus rebus prefatus Vulethus Rizo eiusque socii supradicti fecerunt eisdem ser Matheo et Martino Bratonich nunc Iudicibus Albone pro se et nomine [illegible]ginum et singulorum hominum et Comunis Albone et Flagone stipulantibus finem et remissionem perpetuam et pactum de non petendo, obligantes ad hec omnia bona sua etc.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1385. 4 Marzo. Albona. — Doimo di Castello marchese d'Istria chiede a quei d'Albona i diritti del marchesato.

† D. MCCCLXXXV. indict. die IV mensis Martii, in loco de Albona in domo Episcopatus Polensis, presentibus Thoma notario q. Nicole de Utino, Lorica q. Domenich, Andriza q. ser Andree Pisciotti omnibus habitantibus in Albona testibus et aliis.

Ibique nobilis vir d. Doymus de Castello Porpeti tamquam Marchio Istrie fecit preceptum Matheo q. ser Pramegle et Martino Bratolich de Albona nunc Judicibus in Albona et in pena XXV librarum veronensium parvulorum, infra XV dies debeant consignasse iura Marchionis Istrie Capitaneo suo in Petra Pilosa; de quo precepto idem d. Doymus rogavit me Notarium ut scriberem instrumentum.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

Copia

1385. 4 marzo. [illegible]

In Christi Nomine amen. anno
nativitatis eiusdem millesimo
tricentesimo octuagesimo quinto
Ind. octava, die quarto martij
Actum Utini sub domo communis:
praesentibus: providis viris Menachino
q. Jo. de Bagnano Utini habitante
Meliaducio q. q. Calibetij de Andre:
ottis de Utino et Ridulfo quondam
Dominici Blotti de Venzono testi:
bus,, vocatis ib. notario [illegible] et
rogatis. cum in millesimo trecen:
tesimo octuagesimo quinto Ind.
8.a die octavo mensis februarij
immediate post contractus unionis
et lige celebrate et firmate inter
Excellentem, et Illustrem Dominum Dnum
Antonium Venerio dei gratia inclitum
Venetiarum Ducem, et commune Venet:
iarum agentes pro eis ex una parte
et nomine illorum Nobilium, et Communitatis

Latriq Fori Iulij et Valeriq Aquilei
ensis seu agentes pro eis et alte
scriptos in eodem tenore et conso
nantia manu Iulij de Vincentij
q. Thomasini publici imperiali
auctoritate notarij et Ducatus Ve
netiarum scribe et mei Nicolutti
notarij infrascripti. Anno nativi
tatis Domini millesimo Tricen
tesimo octuagesimo quinto Ind
8.a die octavo mensis februarij
suprascripte partes et utraque earum
nominibus eorum quorum erant pro
curatores et sindici celebraverunt
et firmaverunt unum aliud contra
ctum seu instrumentum infrascripti
tenoris scriptum manu mei Ni
colutti notarij infrascripti in
quo inter cetera cavetur quod prefa
nobiles et Communitates Latriq Fori

Doij Iulij infra unum mense

tunc prox: per Instrumenta publica

bonum bullis bullata specialiter

et expresse ratificabunt appro:

babunt et confirmabunt ipsum

Instrumentum et omnia et singula

in eo contenta Iccirco nobilis uir

D. Federicus q. Dni. Belli de Sa: Federicus q. D. Belli de S. ugnano

uorgnano uolens attendere et effe:

ctualiter obseruare omnia et sin:

gula ~~[illegible]~~ in d. Instrumento con:

tenta sponte et ex certa animi

scientia et omnibus modis iuribus

formis et cautis quibus melius potuit

ipsum Instrumentum et omnia et sin:

gula in eo contenta in presentia

mei notarij infrascripti uelut persone

publice stipulantis et recipientis no:

mine et uice ipsius domini Ducis

et Communis Venetiarum et quorundam

que interest uel interesse poterit rati:

ficauit

laudauit, admisit approbauit, con
firmauit, et emologauit, atque
ratificat, laudat admitit confirma
approbat, et emologat. Bonifaci
ta nomine, quo quas Leradus loma
ipius instrumenta, et omnia et
singula promissa, contenta, facta
obligata et contenta in eo firmiter
attendere, et obseruare et attendi
et obseruari facere sine aliqua
exceptione uel dolo et non contrafacere
uel uenire aliqua ratione, uel
causa, modo uel ingenio de iure
uel de facto sub pena in instru
mentis dicte unionis, et lige contenta
Renuntians super omnibus, et singulis su
prascriptis exceptioni doli mali, et
in factum actioni, condictioni sine
causa uel ex iniusta causa fori
priuilegio et omnibus iuribus ciuilibus,
canonicis, et municipalibus, quibus
potest

posset contra predicta, vel aliquod predictorum quomolibet se tueri. In premissorum autem fidem, et euidentiam pleniorem prefactus Dominus federicus presens Instrumentum fieri rogauit, et sui sigilli fecit appensione muniri. Tenor vero dicti Instrumenti per omnia talis est. Vz.

1385 8 Feb. [illegible] Instrumento di Lega tra la Rep. [illegible] e alcuni Nobili e [illegible]

In Christi nomine amen. anno natiuitatis eiusdem millesimo trecentesimo octuagesimo quinto Indictione 8.a die octauo februarij. Cum in instrumento lige, unionis, et confederationis hodie paulo ante celebrationem presentis contractus inite facte, et firmate et per me notarium infrascriptum publ.ca et scripte inter nobiles, et sapientes viros dominos Ioannem Gradenico

procuratores talesque Sancti Marci Leo
nardus Dandulo miles et pro:
curatores Sancti Marci et Nicha
olaus Steno honorandus Ambaxia
tores procuratores et sindicos Sere.
Dom: Ducis et Communis Venet.
ut de ipsorum sindicatu plene
constat publico Instrumento
scripto manu Ioannis Clementis
filio q. Bertuti de Venetiis Sub.
imperiali auctoritate notarii
et Ducatus Venetiarum scribe in pub.
millo: et Indictione die vigesimo
mensis Ianuarii a me notario
infrascripto visto et lecto, qui
sindicatus in formam publicam
redactus est penes sindicos et
procuratores infrascriptos nobilium
et comunitatis Patrie Fori Iulii
ad cautellam ex una parte, et hono
rabiles
nobiles

nobiles, et circumspectos viros magni:
ficos Iacobum ghiskam, Blasium
de littoro, et ser nicolaum Manini
de Utino procuratores, et procu:
ratorio nomine magnifici, et
potentis militis domini fede:
rici, et Strenui militis d. francis:
ci de Sauorgnano, prout de
procuratorio huiusmodi constat
publico Instrumento Scripto manu
mei nicolussij notarij infrascripti
sub instantibus et Ind. die
uigesimo Septimo Ianuarij et
egregium militem d. Vincislaum q.
Strenui militis d. Bertoldi de Spe:
gninbergo suo proprio nomine
ac procuratorem, et procuratorio
nomine nobilis uiri d. Gregorij fra:
tris sui filij quondam dicti d. Bertoldi
de Spegnb. prout de procuratorio

D. Vincislaus de Spegnimbergo

huiusmodi constat publico instru
mento scripto manu Violanti filij
Bertoluttij de Urgnetto sub instan
tibus millesimo, et indictione die
uigesimo sexto mensis Januarij
a me notario infrascripto uiso
et lecto, et nob. uiri D. Doymus
q. D. odorici de Castello suo propri

D. Doymus de Castello

nomine, ac procuratoris, et procu
ratorio nomine nobilis uiri Domini
odorici q. D. Rizzardi de Castell
prout de huiusmodi procuratori
constat publico instrumento scrip
manu mei nicoluttij notarij infra
scripti sub instantibus millesimo
et indictione die primo mensis
feb. necnon prefatos dominos
Vencislaum, et doymum procuratores
constitutos et procuratorio nomine nobilium
uirorum dominorum francisci q. D. Ber
nardi odorici, et Jacobi Joannis
fratrum

D. Franciscus et
Henricus de Colloreto

fratres filiorum quondam domini ...
Henrici et Asquini fratres filiorum
q(uondam) D. nicolutti Item q(uondam) D. federici
et nicolai q(uondam) D. odorici omnium
de Colloreto prout de substituti
one huiusmodi constat publico
instrumento scripto manu mei
nicolutti notarii infrascripti sub
instantibus millesimo et Indictione
die decimo octavo Ianuarii, ac
procuratores constitutus et procura
torio nominibus egregii viris D.
Simonis q(uondam) domini vicardi de
Colloreto ac nobilium virorum D.D.
nicolutti q(uondam) D. odorici de Cas
tello et mathiussi q(uondam) D. Fran
cischini de Brazzacco, prout
de procuratoriis huiusmodi con
stat publicis instrumentis scriptis

mathiussius de
Brazzacco

manu mei nicolutij notarij in-
frascripti sub instantibus milles-
et indictione die decimo octavo
Januarij et suprascriptas D. D. [illegible]
cislaus de Spegnimbergo et Dominus
nus de castello procuratores
substitutos, et procuratores nomi-
nibus nobb. virorum D. D. odorici
Zuchini, et Bartolomei fratrum
filiorum q. D. Bartolomei Bran-
ditorij filij dicti D. oluardini, et
Vitti, et Galuani fratrum filiorum
q. D. nicolai omnium de maniaco

a. de maniaco

et procuratores constitutos ipsius no-
minibus nobilium virorum Dominorum
Baldassarij q. D. Galuani, et Bar-
tholomei q. Dni. odorici de ma-
aco prout de substitutione procuratorum
et constituente predictorum constat publico
instrumento scripto manu Domini
notarij

notarij q. S. Vetti de Cadubrio sub instantibus millesimo, et Ind. die vigesimo octavo Ia: nuarij, a me notario suprascripto visto, et lecto, nec non suprascriptus magnificus Iacobus phisicus Blasius de Lissono et S. Nicolaus Manini de Utino procuratores constitutus et procuratorio nomine nob: viri D: Federici q. D: Belli de Savorgnano, prout de procu: ratorio huiusmodi constat publico instrumento scripto manu mei Nicolussij notarij infrascripti sub instantibus millesimo et Indictione die vigesimo se: ptimo Ianuarij, et D. sindicus et procuratores, ac sindicario et procuratorio nomine Communitatis Utini.

prout de huiusmodi sindicatu
et procuratorio constat publico
instrumento scripto manu mei
nicolussij ~~notarij~~ infrascripti
sub instantibus millesimo et Ind[ictione]
die decimo octauo Ianuarij et
discretus uiros Simonem q. Venuti
Venzony de Venzono sindicum et procurato-
rem, ac sindicario et procuratorio
nomine Comunitatis Venzoni prout
de huiusmodi sindicatu et pro-
curatorio constat publico instru-
mento scripto manu Simonis no-
tarij q. nicolai de Venzono sub
instantibus millesimo et Indictione
die decimo septimo Ianuarij à
me notario infrascripto uiso, et
lecto discretum uirum Ioannem
Sacily q. Vlrichi de Sacilo sindicum et
procuratorem, ac sindicario et procura-
torio
nomine

maran.

nomine Comunitatis Sacili, prout de
huiusmodi sindicatu, et procuratorio
constat publico instrumento scripto
manu Jacobi notarij q. ser Belutti
de Sacilo sub instantibus millesimo, et
Indictione die decimo septimo Janu:
arij à me notario infrascripto visis,
et lectis, et providos viros Jacobum
q. Petri Vate, et christophorum olim ser
Antonij melchiori cives marani sindi
cos, et procuratores marani, prout
de huiusmodi sindicatu, et procurato:
rio constat publico instrumento manu
Jacobi notarij de Utino habitans marani
q. ser orzani de Pomputo sub instantibus
millesimo, et indictione die vigesimo
septimo Januarij à me notario
infrascripto visis, et lectis, quiquidem sin:
dicatus, et procurationes in formam publicam
reducti sunt ad cautelam penes
ipsos dominos Ambasciatores, et sindicos
ipsius incliti Domini: Ducis, et comunis Venetiarum

et altera parte inter cetera dit unum
capitulum infrascripti tenoris, ut stet, si
aliquo casu per aliquem vel aliquos cuius-
cumque conditionis existant, et si forent
de supprius exceptatis, exceptis dumtaxat
Dno. nostro Papa, Corona, et Regno Vnga-
riae moveretur guerra per mare D. Duci et
communi Venet. ex altera parte, quos supra-
scripti in parti liga et unione specificati
et alii, qui de novo intrarent, tene-
antur prohibere eis, et gratibus suis
Portus, flumina, et loca sua ma-
ritima, et non dare eis victualia nec
refrescamenta ullo modo. Verum domino
duci et communi Venet., et gentibus
suis concedere debeant et dare Portus
flumina et loca sua maritima
suprascripta, ita quod intrare, stare
et exigere possint pro sua libito voluntatis
ac exibere eis victualia et refrescamenta
pro pecuniis eorum, ac stimitate semper
locorum suorum, fuit dicti sindici, et pro-
curatores dictorum nobilium et communium
Patrum

Latrig fori luli p̄te, et nominibus ipsorum Nobilium et Communitatum anted: ictarum pro una parte et p̄d. Regij, et nobiles viri D. D. Ambassiatores procu: ratores et sindici Ser.mi D. Ducis, et Com: Venetiarum pro se, et nominibus quibus sup.a ex altera parte dixerunt una: nimiter et concorditer coram me nota: rio et testibus infrascriptis, q. licet inter alia contenta in — — in d.o Instrumento unionis, et ligae in: serta, exceptata fuerit corona, seu Regnum Ungariae a contentis in dicto Capto. tamen dicti ambassiatores ex certa scientia, et nō p̄ errore fan: tantur et confitentur et affirmant q. illa talis exceptio facta fuit p̄ honore Latrig fori luli, et nulla alia causa, et ideo non obstante exceptione p̄miss: in dicto

capitulo denotata de Corona, et
Regno Vngarie p.[ti] sindici, et p.d.
dictorum Nobilis. et Communitatis
Patrie fori Iulii p. te, et nominibus qui-
bus sup.a sub pena, et obligationibus omni-
bus, et singulis in instrumento d. uni-
onis, et lige contentis, non p. errore, sed
ex certa scientia p. solemnes stipula-
tiones promiserunt, et promittunt dictis
ambasiatoribus sindicis, et procuratoribus
dicti domini ducis, et comunis Venetiarum
atque mihi notario publico infrascripto
recipientibus nomine, et vice ipsius do-
mini ducis, et comunis Venetiarum
p. presens publicum instrumentum
q. ipsi partes flumina, et loca
maritima Patrie fori Iulii contenta
in dicto capitulo, posito in ipso instru-
mento unionis, et lige dimit[illegible]
in casu in dicto capitulo annotato
Regiminibus maestatibus regno, et
corona Vngarie, et gouerno [illegible]
[illegible]

clausa esse debent in casu in dicto
Capitulo annotato omnibus aliis,
quibus clausa esse debent conformat
dicti capli; et q in dictos Portus
flumina, et loca maritima dictae
Patriae fori Iulij ipsae Reginalis
maiestatis, Regnum et Corona Vn:
garia
Romanis non recipient nec receptabunt
ullo modo directe vel indirecte nec
eis dabunt in dicto casu victualia
nec refrescamenta aliqua ex ingenio
. . . . in dicto Capitulo.
qui habere non debent ipsa victu:
alia et refrescamenta, et recipi
non debent in ipsis Portibus et flumi:
nibus terris, et locis. -
. . . . . . et plenius . . .
. . quae omnia, et singula suprascripta
ipsi sindici, et procuratores dictorum Nobi:
lium, et communitatum Patriae fori Iulij

prelibate iurarunt ad sancta dei
euangelia corporaliter tactis sacro
sanctis scripturis in animas suarum
dominorum nobilium et communitatum quorum et
cuius sunt procuratores et sindici Inuiolabiliter ......ac obseruari facere
cum effectu ipsis dominis Ambasiatoribus sindicis et procuratoribus dicti Illustris domini ducis et communis Venetiarum
recipientibus uice et nomine ipsorum
et in nullo contrafacere uel uenire per
se uel alium seu alios directe uel
indirecte tacite uel expresse de iure
uel de facto sub pena contenta in instrumento predicte Vnionis et lige, qua
pena totiens committatur et exigatur cum
effectu per dictum ducem et commune Venetiarum
quotiens in predictis uel aliquo predictorum
per ipsos nobiles uel communitates Lombardie
foret Lalij aliquos uel aliquas ipsorum
uel

uel ipsam in predictis, uel aliquo predictorum
parte, uel alio directe, tacite uel ex:
presse de iure uel de facto uel
quouis alio colore uel ingenio fue:
rit contrafactum; et sena soluta uel
non soluta semel uel pluries ni:
hilominus omnia et singula in
presenti Instrumento contenta firma
et ualida sint et in suo robore
uigore, ac firmitate permaneant,
obligarunt quoque dicti Sindici et
procuratores dictorum nobilium et
Comunitatum Patrie fori Iulii specialiter
et expresse se et omnia Bona
sua et dictorum nobilium et Comu:
nitatum presentia et futura pro supradictis
omnibus et singulis ac de infra:
dictorum omnium et singulorum ob:
seruatione cum effectu, cum omnibus
penis promissionibus obligationibus
stipulationibus supradictis, et infrascriptis Regis:

exceptioni doli, mali in factum actioni quod metus causa rei non sit gesta fori privilegio non dei Iudicij l. si convenerit ff. de iu. o. iu. et omni alij legum auxilio tam canonico quam civili, et quod contra predicta, vel aliquod predictorum se defendere, vel tueri possent, vel quomodolibet valerent, dicentibus, et affirmantibus dictis Ambasiatoribus, Sindicis et procuratoribus D. D. Ducis, et communis Veneti, et dictis Sindicis, et procuratoribus predictorum nobb: et Civitatis Lauri fori Iulij in presentia mei notarij, et Testium infrascriptorum, non ex errore sed ex certa scientia quod Sacramentum factum per utranque partem contentum in dicto instrumento lige et unionis pro observatione omnium et singulorum contrascriptorum in dicto Instrumento non se extendit, vel extendere debet, vel potest, nec tenetur ullo modo ad ... in dicto Capitulo factum de corona et Regno Ungarie, ... tum in

in Gestone: dict. sacrament. in dicto instru-
mento lige et unionj continent. fact. per
utramque partes, ipsi ambe partes volu-
erunt concorditer spaliter: et expresse et
ex certa scientia et non per errorem et ita
dixerunt in scientia et mei notarii et tes-
tium contentorum in instrumento lige et
unionj predict. quod illa exceptio in dicto
capitulo inserta facta de Regno et
Corona Vngarie, quod inde haberi debe-
ret pro si nunquam in dicto instrumento
posita foret et quod dicta dominorum sacra-
menta ad dictas exceptiones Regni et
Corone Vngarie non extenderant, nec ad
ipsas extendi volebant ullo modo
Rogantes etc. de hoc per me Nicolaum
notarium infrascriptum. Insuper promiserunt
specialiter dicti sindici et procuratores
nobilium et communitatis Patrie
fori Iulij predicti ipsis Ambaxiatoribus
sindicis et procuratoribus d. d. ducis et
communitatis Venet: et mihi notario
publico infrascripto ut sub stipulantibus

expresse
niter

et recipientibus sub penis omnibus promission-
ibus roboribus et cautelis renunciacioni-
bus, et obligationibus omnibus, et singulis
in dicto instrumento ligatis, et unius con-
tentis, quod infra unum mensem prox.
venturum post celebratione presentis contractus
et instrumenti: Spectabiles: Nobiles, et commu-
nitates de Catharo Jovis hujus predicti instru-
menta publica cum Bullis Bullata
cum omni stipulatione opportuna, spatis
et expresse ratificabunt, approbabunt, et
confirmabunt presens instrumentum, et
omnia, et singula in eo contenta quae
instrumenta cum Bullis predictis de
approbatione ratificatione, et confirma-
tione presentis instrumenti et omnium
et singulorum in eo contentorum Predicti Nobiles
et communitates dicte Cathari dicto
Domino Duci, et communi Venetiarum destinabunt
infra unius mensis terminum predictum,
de quibus omnibus et singulis dicti sindi-
ciatores

Ambasiatoris, sindici et procuratoris dicti
dñi: Ducis et coij:— Venet: petentes
a me dicto notario sibi dicto nomine
fieri unum, et plura publica instru-
menta Actum in ciuitate Graden:
in capto: Sti Ioannis Baptē de
Grado pntibus: venerando in christo patre
domino frē: Pasqualino, Abbate
Sti Petri de Pausmondina dioc: Capsu-
len: Venerando viro dño: petro Hermacora
Canonico ecclesie Graden: ac eccliis
nuilliano q: Andrietti de Faventia Anti-
leon: de mantua Iacobo not: q:
orzani de somfenitto habit: marani
Manato q: Bartoli de florentia Utini
habit: Simone q: Guaneij de Venzono
Bertrando q: Ioannis egidij de Utino
et Gardelino q: Iacobi Gradelini de
Spegimbergo testibus, et aliis pluribus
ad hec uocatis, habitis et rogatis

Signum notarij

Et ego Nicolaus q. D. Nic. Cucaniz de Sta Maria la Longa Utini hab. tanq. pub.s imp.li auctoritate not.s supradictis omnibus et singulis pre. sens fui et ea omnia rogatus et supt.us D. federicus de Sauorgnano scripsi et publ.

Signum Tabellionis

Et aliis exemplis autenticis in mem. brani existentibus penes Ueronem Nob. D. D. Ieron. Ant.m et Cornelium fr. Sauorgnano q. Nicolai supt. omnia in pub. Liberanto aliena manu exarata: Ego Bernardinus V. nianus not.s de Coll.o et Ciuis Utini requisitus subs. et robi apposito signo meisq: mei ... in premissorum fidem et testimonium

Marinus Sporenus publicus notarius Collegio Utini ascriptus instrumentum uniam et sigr. supt.us et alio autentico descripto in quod Petrus

una cum alijs instrumentis extis stante in
penes Not. D: Aloysium pro Fatis Sauor
gnano à uexillo manu propria exem
plata rogata pub.ca
Tratta dalla Palda N.º 17: delle
Scritture attinenti alli feudi della
Patria del Friuli @ 132: sino @
137: t.º esistente nel mag.to Ecc.mo sopra
feudi
Andrea Tiepolo Seg.rio

1385

Scritture attinenti alli Feudi
della Patria del Friuli

1385, 29 aprile. Montona. Fra Gilberto Vescovo di Parenzo elegge Abate di S. Michele di Sottoterra Pre Bartolomio di Andrea monaco benedettino e gli dà l'investitura.

Dai MSS. Fontanini, Coll. Camisa. Copia scorretta.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXV, ind. VIII, die penultimo mensis aprilis, in Ecclesia S. Stephani de Montona posita in Castro Montone Parentine Diocesis, presentibus Venerabilibus Viris Dominis Presbitero Michaele plebano dicte Eclesie S. Stephani de Montona, Presb. Zanine Pivich et Presb. Zoannino de Baronia Canonicis dicte Eclesie S. Stephani, D. Othone Archidiacono Parentino et M.° Antonio de Venetiis medico cirurico habitante Montone testibus vocatis et rogatis et aliis.

Ibi Reverendus in Christo Pater et Dominus Dominus Frater Gilbertus Dei et Apostolice Sedis gratia Episcopus Parentinus, considerans quod Monasterium S. Michaelis de Subterra Diocesis Parentine sit a longis temporibus citra Abbate et Monacis dessolatum et per consequens congruis ministeriis propter devocionem Dei Eclesie derelictum, at adeo tamen habitantium devotio quam ipsius Abbatie iura vigili deficiente cura patiebantur non modicum incomodum et sinistrum in non modicum onus Eclesiastice libertatis. Volensque prefatus D. Episcopus cui spectat tam de iure quam de consuetudine dicti Monasterii Abbatis provisio pariter et electio, nullo Monacho ibidem existente, singulis talibus defectibus debuit providere ne gravioribus periculis seu damnis iactetur Monasterium prelibatum, elligere Abbatem scientem et volentem dictum Monasterium ac curam animarum sibi debitam sub tuto gubernaculo augere, Venerabilem, conspicuum

et discretum Virum D. Presbiterum Bartholomeum quondam Romani de ... Monachum Ordinis S. Benedicti radiante scientia ac morum honestate dotatum, in Abbatem, Rectorem et Gubernatorem dicti Monasterii elegit cum omnibus iuribus, titulis et honoribus ad dictum Monasterium et Abbatiam debiti et veri Abbatis iure quolibet pertinentibus et ipsum electum ac coram se flexis genibus constitutum Spiritus Sancti gratia implorata cum annulo quem tenebat in manibus de dicto Monasterio et Abbatia legittime investivit cum omnibus redditibus et proventibus ac obventionibus quibuscumque, mandans et committens prefatus Reverendus Pater D. Episcopus Parentinus predicto Ven.li Viro D. Othoni Archidiacono ac testi predicto ut dictum Venerabilem Virum D. Abbatem electum et confirmatum in suprascripti Monasterii S. Michaelis corporalem inducat possessionem vel quasi cum omnibus iuribus ad dictum Monasterium pertinentibus. Insuper prefatus D. Episcopus dictum Dominum confirmatum Abbatem dotavit et inspendavit de Ecclesia S. Dionisii districtus Montone sue Diecesis Parentine cum honorancijs et iuribus debendis Domino Episcopo prelibato et de suprascriptis prefatus D. Episcopus mandavit mihi Notario infrascripto ut de predictis publicum conficerem instrumentum.

Ego Jacobus Baldecaro civis Brixie publicus imp. auct. Notarius predictis omnibus interfui et rogatus scripsi et cum appensione sigilli prefati D. Episcopi in hanc publicam formam redegi et roboravi signo mei consueto apposito in testimonium premissorum.

1385, 9 agosto. Gemona. Tomaso di Spilimbergo Capitano di Gemona, nomina in suo Vicario D. Martino di Prata

Protoc. q. [illegible] Arch. not. Udine

A. D. 1385, ind. VIII, die IX augusti, Glemone sub domo domini Iohannis et Petri fratrum q. ser Iacobi Turtini iuxta plateam, presentibus providis viris ser Nicolao de la Villa et Thoma eius fratre, Francisco Abbate q. Ragnerii, Antonio q. Pini habitatoribus de Glemona et habitanti ibidem nec non ser Leonardo de Pers testibus et aliis.

Ibique nobilis vir D. Thomas de Sp[illegible]nberge Capitaneus Glemone et Idubrii providum et circumspectum virum D. Martinum de Prata Vicarium eiusdem D. Thome in Cadubrio, in suum Vicecapitaneum ibidem constituit et decrevit sub hiis pactis et conditionibus inter eos bene notis, habitis et firmatis et iuravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis corporaliter scripturis locum seu Castrum Plebis [illegible] bene et diligenter salvare et custodire illique dare et consignare nisi ipso D. Thome vel alii habenti inscriptionem quam eidem D. Martino designaverit, prout utraque pars annuit et affirmavit inter se etc. et pro hiis attendendis obligavit omnia sua bona presentia et futura —

1385, 25 agosto. Venezia. Ducale al Comune di S. Daniele sull'invio truppe contro il Signore di Padova e sulla venuta del Patriarca Cardinale a Venezia o Treviso. —

24

Vol. II. [illegible] MS. [illegible], pag. [illegible]

[illegible] Venetiarum [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] et sincere dilectionis affectum. [illegible]

[illegible] Margesso [illegible]

[illegible] quod de [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] contemplationem [illegible]

[illegible] et [illegible]

de quo maximam consolationem [illegible]

[illegible] Comunitatis vestre [illegible]

[illegible] et [illegible] Patrie [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] Patrie [illegible]

[illegible] ad conservationem [illegible]

[illegible]

[illegible] promptissime [illegible]

[illegible] litteris [illegible]

[illegible] per Dei [illegible]

[illegible] et [illegible] comunitatis [illegible] et [illegible]

[illegible] quam [illegible] litteris [illegible]

[illegible] P[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] in [illegible]
(hinc) [illegible] hic, ne [illegible]
[illegible]
[illegible] Patres et [illegible]
[illegible] qui
[illegible]
[illegible] quibuscunque [illegible]
quam [illegible] de [illegible]
tatiōr ~~pum~~ cum Magnifici [illegible]
[illegible] ducendum esse [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] et contribuere [illegible] autem [illegible]
possibile fiat ut [illegible] Patres et Ecclesiae [illegible]
[illegible] et [illegible] foret expediens, [illegible]
[illegible]
[illegible] Patre, tunc [illegible]
attente rogamus quod circa conservationem [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] ecclesiae et [illegible]
[illegible] beatis [illegible] in [illegible] ~~[illegible]~~ tenemini et [illegible] congregari

[illegible] habere [illegible] pertinen[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Julij et [illegible] nostre.

[illegible] [illegible] ducali [illegible] die xxv[illegible] [illegible] MCCCLXXXV[illegible]

25

1385. 4 ottobre. Monfalcone. [illegible]
[illegible] decaduto dal diritto di appellarsi al Patriarca [illegible]
[illegible]

Bertrando di Ajello, notaio di Monfalcone e Cancelliere del Comune
Arch. not. Udine.

Anno 1385 die 4 octobris, actum Montisfalconis ante eccl. S. Ambrosii
presentibus Rmo. D. Ambrosio Dei gratia Episcopo Concordiensi, nobi=
libus viris D. Nicolao Ancoli, Gabriele Cusani de Civ. Austria
et testibus et aliis pluribus.
Coram nob. viro D. Egidio de Civ. Austria Capitaneo Montisfalconis pro Ser.mo Princi=
pe ac Rev.mo in Christo patre et Domino nostro D. Philippo de Lancono miseracione
divina Episcopo Sabinensi S. Romane Ecclesie Cardinali ac dignissimo
Patriarcha Aquilegense, constitutus, providus vir Ser Johannes q. Ser
Bassiani de Belleis proposuit, dicens, ipse tanquam procurator
Domine Griffende de Justinopoli habitante in Belleis volens prose=
quere quandam appellacionem scriptam in publicam formam
manu Donati notarii de Seravallo sub dictis millesimo, indictione,
die 19 m. septembris, volens ire ad Ser.mum ac Rev.mum Dom. nostrum
ac dignissimum Patriarcham depud.um causa prosequendi dictam appel=
lacionem petens consilium si potest ire tutus ita velne, quod prefa=
ti omnes consulerant eidem Ser Johanni procuratori ut supra quod
ad prefatum Dominum nostrum non accederet de presenti propter
viarum discrimina et robatores stratarum Aquilegensium tam amicos
quam inimicos et quia talis metus caderet in constanti[illegible]. De
quibus dictus Ser Johannes nomine et vice ut supra ibidem protestatus
fuit quod non curreret sibi tempus ad prosequendum dictam suam appel=
lacionem, rogans me notarium quod de predictis debeam

conficere publicum instrumentum ad consilium cuiuslibet sapien-
tis addendo, minuendo et stipulando omnes clausulas opportunas
pro securitate facta causa presentis.

1385. 9bre - Xbre Deliberazioni del Consiglio di Cividale

(Da libro Deliberazioni del Cons. di Civid. nelle carte varie Arch. Not. Ud.e)

1° Novembris in pleno consilio producta littera concessionis Gastaldie per D. Patriarcham in persona D. Leonis jurisperiti, lecta cum debita reverentia, receptus fuit in Gastaldione, qui juravit observare statuta et consulere, ac consilium secretum tenere.

2 Novembris Definitum fuit quod reperiantur 100 pedites boni computata baveria Petri de Luxiguava et Durini ad stipendium Communis Civitatis et pro solvendo dicti pedites quod ponatur et exigatur milicia et pedonalia v. l. pro milicia den. 32 pro marcha de reddita et pro pedonalia den. 8 pro marcha, ita quod fiat crida quod die dominico prox. fut. ad octavam exigatur sub pena quarti, et quod deputentur quatuor exactores.

20 Novembris. Audita littera et ambaxiata D. Ducis Austrie definitum fuit quod detur licentia Magistro Franceschino phisico eundi ad dictum D. Ducem.

1° Decembris. Pro pedonalia den. quatuor, pro milicia den. 20 pro mense presenti.

13 Decembris. Definitum fuit quod domus murate extra burgum Pontis et portam S. Lazari utiles pro inimicis ad ponendum bombardas destruantur et extimentur.

1385. 31 ottobre. Udine. Il Consiglio del Com. di Udine manda due ambasciatori al Papa per la [illegible]
[illegible]

In Christi nomine Amen. Ab eius Nativitate mil-
lesimo trecentesimo octuagesimo quinto Ind.te
octava die ultimo mensis octobris. Actum
Utini Aquileiensis Diocesis super domo Com-
muni, in qua Terre Utinenses solent Con-
silium celebrare. Presentibus Nobilibus, ac
Providis Viris Fran.co de Caluacantibus de
Florentia Utini habitatore, Joanne q.m
Federici de Ottacinis, Nicolao q.m q. Nicolussi-
co Fericotto, q. Nicolusio filio ser Zacarie de
Burgo de Utino Testibus, et alijs infrascriptis
ad hoc specialiter vocatis, et rogatis.

Ibique convocato, et congregato Consilio Generali
Terre Utini more solito pro infrascriptis
specialiter peragendis, in quo quidem Consilio
interfuerunt Mag.cus et Potens miles Dnus.
Federicus de Savorgnano, ac Nobiles et Pru-
dentes Viri D. Antonius de Vincentia Capita-
neus, Hermanus q. Aloysii de Romanzaciis
Camerarius, q. Nicolaus Marini, et Petrus
Bellonis Procuratores, Marcus de Lizono

q. Hector miullite, Dietalmus, et Melÿmdis:

sius de Andriottis, Henricus de Paona, q.

Nicolaus Mag.ri Gregorÿ, Valentinus de

Valentinis, q. Collussa de Bombenis, Dñs

de Zagancia, q. Zaninus de Burgo, Leonar:

dus de Sancto Daniele, Franciscus Raine:

rÿ Thomas de Florentia, Monachinus de

Panzano, et Manfredus Draperio de Utino

Consiliarÿ dictæ Terræ Utini Aquileiens

Diecesis totam universitatem ipsius

Terræ Utini representantes, prefati D.

Federicus ac Dominus Antonius Capitaneus

et alÿ Consiliarÿ cum consensu, et volun:

tate suprascriptorum Hermani Camerarÿ,

ac q. Nicolosÿ, et Petri Procuratorum

et ipsi Camerarius, et Procuratores, Cama

rario, et Procuratorio nominibus ipsius

Communitatis Utini cum Consensu, et

voluntate dictorum Dnorum Federici ac Dni

Antonÿ

Antonij Quitanej, et Consiliariorum supra-
scriptorum, necnon ipsi omnes, et singuli
unanimiter, et concorditer pro se, eorumque
successores, ac uice, et nomine totius Com-
munitatis, et Universitatis dictæ Terræ, ti-ni
præfatæ Aquileiensis Diecesis, ipsique etiam
omnes et singuli suprascripti coniunctim
et diuisim, ac singulariter, et se. se. eorum
proprijs nominibus, ac etiam uice, et noē.
omnium Nobilium de Castello, de Sboveto
de Strasoldo, et de Maniaco, et Communi-
tatum Venzoni, Sacilli, et Marani in quan-
tum eorum interesse, et omnium, et singu-
lorum Nobilium aliorum, Ciuium, et
Communitatum fidelium, et legalium de
Patria Fori Iulij in Liga, et unione cum
Inclito Ducali Dominio Veneto, et Mag.co D.
Verone pro conseruatione honoris, et status
Aquileiensis Ecclesiæ, et Patriæ Fori Iulij
libertatis astas facta, et firmata existenti

de quibus in infrascriptis Processibus ini:
quis, et iniustis fit mentio, quomodo,
pro quibus supradicti D. Federicus de Savor:
gnano, Antonius Capitaneus, et Consilium
dictae Terrae Utini promiserunt de ratiha:
bitione, iud. se facturos, et curaturos
cum effectu, omni exceptione remota,
quod praefati Nobiles Cives, et Communitates
de quibus supra fit mentio, quandocunque
expediens fuerit, infrascripta omnia, et
singula approbabunt, et rattificabunt,
in omnibus, et per totum obligantes ad
haec omnia bona sua, et dictae Communi:
tatis Utini praesentia et futura omnibus
modo, iure, et forma quibus melius, et
efficacius tam de iure, quam de Consuetu:
dine sciverunt, et potuerunt, fecerunt,
constituerunt, et ordinaverunt suos, et
dictae Communitatis Utinensis, ac supradictorum

omnium

omnium aliorum ueros, et certos Nuncios, Actores, factores Negotiorum Gestores, legitimosque Sindicos, et Procuratores et quidquid melius dici possint, honorabilem et Sapientem Virum Dominum Andream de Monticulis licentiatum in iure Ciuili, ac q. Nicolaum Manini de Utino absent. ibidem presentes, et hoc mandatum in se sponte suscipientes, utrumque ipsorum insolidum, et specialiter ad presentandum notificandum, et intimandum Rmo. in Christo Patri, et D.D. Philippo de Alenconio miseratione diuina Episcopo Sabinense S. Romane Ecclesie Cardinali Patriarche Aquileiensi.

omissis

quinque antescrta. Instrumenta, et omnia contenta in 25. fol. precedentibus pnti. comprehensa per alium extracta ex consimilibus autenticis existentibus penes Nob. Dominum D. Petrum Antonium De Maniaco quia facta incontr. ...

concordare inuenit reg.[ui] signo
nomineque suis roboravit. Anto-
nius Martinelli Sub. Ven. Aud.
Nob.[is] Ill.[is] Vtinensis.

Vtini die 16. Maij 1719: L. D. O. M.

In consimilibus autenticis penes
Nob. D. Io.[n] A. Agricolam Equi:
ipho. easidem desumere fecit, et
sub.[t] se requisitus,
Ferandus Ornianus Cani.[us] Nob.[is]
Ill.[is]

Die 5.[ta] octob. 1740:

L. S.

28

1385, 15 Decembre. Gratz. Leopoldo duca d'Austria investe D. Ugone di Duino capitano della Carniola della villa di Corva presso Pordenone a lui devoluta per la morte de' Signori di Pratas.

Nos Leopoldus dei gracia dux Austrie, Stirie, Karinthie et Carniole comes Tyrolis etc notum facimus tenore presencium universis quod cum villa dicta Korb sita iuxta terram nostram Portusnaonis unus ad nos ius feodale pertinere per mortem dominorum de Prata iam ad nos devoluta fuerit ut ad dominum feodi principalem. Nos fidelitatem fidelis nostri et dilecti Hugonis de Duino capitanei nostri Carniole attendentes eidem dictam villam cum omnibus eius iuribus et pertinenciis in feodum contulimus ipsumque infeodavimus de eisdem volentes quod amodo ipse de Duino et sui heredes dictam villam cum omnibus eius attinenciis habeat gubernet et possideat iuxta bonorum feodalium consuetudinem et morem terre Portusnaonis nobisque ratione dicti feodi fidelitatis obsequia faciat et fidelis obediencie observet debitam servitutem. In quorum testimonium presentes sibi concedimus litteras appensione nostri sigilli roboratas. Datum apud Gretz die quintadecima mensis Decembris anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo quinto.

Pergamena con sigillo. Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIV.

1386, 23 Febbrajo. Venezia. Ducale ai deputati del Com. d'Udine di preparar le taglie secondo i patti della lega e che il Patriarca di Gerusalemme era giunto a Rimini per dirigersi ad Aquileja.

Egregiis et Nobilibus viris Federico de Savorgnano militi et quinque Deputatis per Consilium Utini (a tergo)

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregiis et Nobilibus viris Federico de Savorgnano militi et quinque Deputatis per consilium Utini amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Benevolentia vestra potuit ac potest clarissime comprehendere per effectum sincerissimam caritatem ac promptissimam affectionem quam gessimus et gerimus ac gerere intendimus ad bonum et conservationem libertatis vestre et totius Patrie et quod bonum et conveniens esset ut vos et pro parte vestra faciatis debitum vestrum, nitis enim quod vos et alii Castellani non posuistis nec tenuistis lanceas et taleas quas tenemini pro forma lighe et totum onus remansit super nos. Quare requirimus et hortamur quantum plus possumus quod contribuere debeatis et facere alios Castellanos contribuere lanceas et taleas quas tenemini pro forma lighe pro honore et debito vestro. Significamus insuper vobis quod relatum nobis est quod Reverendissimus Dominus Patriarcha Jerosolimitanus Commissarius Apostolicus ad Ecclesiam Aquilegensem applicuit Ariminum die quinto presentis mensis Februarii pro veniendo ad Patriam Fori Julii.

Data in nostro ducali palatio die XXIII Februarii, IX Indictione (1386).

Da copia nel Vol. III, 171, Collez. Comina in S. Daniele.

1386 23 G. [illegible]
[illegible] Cadore, giura [illegible]

30

Enrico q. Giovanni di Tolmezzo, notajo in Gemona. Arch. not. Udine.

A. D. 1386. ind. IX, die 23 januarii; actum Glemone Aquilegensis Diocesis
.. statione mei notarii infrascripti, presentibus ser Nicolao Masaria, Thurino de
Brugnis, Johanne Savii de Glemona omnibus, Corado filio ser Leonardi de Pas habitan-
te Glemone et aliis.
Utique cum nobilis et potens vir D. Thomasius quondam nobilis D. Henrici de Spegnimbergo
tamquam Capitaneus Castrorum et Contrate Cadubrii nuper requisitus fuisset per ser
Antonium notarium q. Alexandri de Plebe Cadubrii tamquam ambaxiatorem Communi-
tatis et Consilii Cadubrii ad prestandum infrascriptam promissionem et sacramentum,
idem D. Thomasius sciens iustum esse et conveniens adimplere infrascripta per se
suosque successores et heredes promisit antedicto Antonio ambaxiatori ut supra
stipulanti atque recipienti vice, loco et nomine Communitatis, Consilii ac Univer-
sitatis Contrate Cadubrii ac hominum ipsius loci suorumque heredum et
successorum et iuravit corporaliter ad ~~sancta~~ Dei evangelia, tactis scripturis,
eidem ~~prefato~~ prestito debito sacramento per me notarium infrascriptum, quod Castra
et Contratam Cadubrii non dabit neque consignabit a manibus suis alicui persone
nisi cum voluntate, consensu et licencia hominum, Consilii et Universitatis
predicte Contrate Cadubrii et quod Castrum ac Contratam prenominatam
custodiet et custodiri faciet fideliter ad honorem et statum Ecclesie Aqui-
legensis. Versaque vice dictus Antonius ambaxiator ut supra, asserens se habere in mandatis
infrascripta ab antedicta Communitate vice, loco et nomine eiusdem Communitatis Cadubrii
promisit dicto nobili viro D. Thomasio de Spegnimbergo quod Comunitas et Universitas
predicte Contrate erit favorabilis eidem et suis officialibus, ipso tamen observante
statuta et consuetudines hactenus in eadem Contrata observata. Que omnia etc. pro-
miserunt habere firma et rata etc. et non contrafacere sub pena mille librarum parvo-
rum, stipulatione premissa, que tociens committatur etc., qua soluta vel non etc.
Pro quibus omnibus attendendis et observandis dicti D. Thomasius Capitaneus et Antonius
ambaxiator eorum nominibus ut supra obligaverunt sibi ipsis ad invicem et inter
se omnia ipsorum bona presencia et futura. Cum omni melioramento etc.

1386. 8 Marzo Padova. Accordo di due comestabili del Signore di Padova prigionieri di Alpretto comestabile tedesco al servizio degli Udinesi.

31

In christi nomine amen. Factum sic habet, quod proponunt infrascripti Guillielmus de Lisca et Daniel de Valle, videlicet: dum nobiles viri Guillielmus de Lisca et Daniel de Valle comestabiles equestres magnifici et excelsi dd. Francisci de Carraria Padue etc. captivi forent nobilis viri Alpreti de Alemania comestabilis equestris . . . Utinensium, deprehensi et capti ab eo in acie bellicosa in partibus Civitatis Austrie. Dumque exstiterent ipsi captivi in Utino in presentia egregi militis d. Frederici de Savorgnano et nobilis viri d. Petri Mauroceno de Venetiis et aliorum quampluribus nobilium, ubi etiam aderat Nicolaus de Vienna qui erat interpres de infrascriptis omnibus dictis et narratis hinc inde inter ipsos Guillielmum et Danielem ex una et Alpretum magistrum (sic) eorum ex parte altera; peterentque tunc ipsi Guillielmus et Daniel relaxari iuxta morem bone guerre et requisivent ipsum magistrum suum ut faceret eis bonam sotietatem etc. Ipse Alpretus dicebat quod bene volebat eos relaxare, sed volebat quod quandocumque ipse requireret eos, ubicumque forent in Italia, ipsi tenebantur ad eum accedere. Qui Guillielmus et Daniel gravabantur de hoc, cum nimis difusa et lata sit Italia et quod etiam Francia posset in ea includi, et quod ad hoc non volebant ullo modo assentire; offerrentes ipsi magistro suo, quod potius daret sibi taleam et acciperet eis equos et arma sua. et quicquid in mundo haberent, quam vellent pati iugum istum et hanc servitutem, sed bene volebant, ipsis existentibus in patria Forijulii et quantum ipsa complectitur et parati erant ad omnem ipsius Alpreti requisitionem ad

./.

ipsum ire, hoc tamen addito, scilicet ubi non impediretur nec prohiberetur eis per magnificum dominum suum Padue vel eius officialem etc. Tandem multis verbis hinc inde dictis, ipse Alpretus in presentia dicti d. Frederici et ipsius d. Petri Mauroceno et aliorum ibi existentium fuit contentus et acquievit quod ipsi Guillielmus et Daniel ad ipsum Alpretum accederent si per eum requisiti fuerint, ipsis solumodo existentibus in patria Forijulii et non alibi, nec aliter tenerentur ad ipsum accedere: hoc tamen addito videlicet quo inhibitio vel impedimentum quod vel que procederet de mandato prefati magnifici domini ~~[illegible]~~ Padue vel ...... officialis sui banche (sic) stipendiariorum, quominus ire non possent etc. non noceret eis nec sibi posset ascribi. Et tunc dictus d. Fredericus quantum pro est supra ista ultima parte scilicet inhibitionis vel impedimenti etc. subiunxit et dixit ore proprio verba ista, videlicet bona fide sine fraude, scilicet quod non exercerent fraudem vel dolum in ipsis inhibitione vel impedimento. Quod et facere promiserant Guillielmus et Daniel memorati. Et sic modo isto dicti captivi et magister eorum dederunt alterutrum sibi fidem per tactum et annexionem dextere dextre. Et cum ista licentia et fide et aliter non ipsi Guillielmus et Daniel ab ipso Alpreto magistro suo, comeatu accepto, recesserunt.

Premissa omnia sic et in ea forma fuisse et esse testificatus et asseruit suprascriptus Nicolaus de Viena in infrascriptorum testium et mei notarii infrascripti presentia. De quibus quidem omnibus et singulis dicti Guillielmus

et Daniel et uterque eorum ibi presentes rogaverunt me Bandinum notarium infrascriptum, ut ad perhennem memoriam unum et pluria publicum et publica conficerem documenta.

Acta, publicata et lecta fuerunt omnia et singula suprascripta per me Bandinum notarium infrascriptum in civitate Padue subtus logia cancellarie suprascripti magnifici et excelsi dd. Francisci de Carraria Padue etc. In presentia testium infrascriptorum ad hoc specialiter rogatorum, adhibitorum et vocatorum, videlicet egregiorum legum doctorum dominorum Antonii de Zechis de Montecalerio de Pedemontium prefati magnifici domini generalis vicarii et Bonacursi de Naxeriis de Montagnana patavi ac sapientis viri d. Simonis de Noenta iuris periti civis paduani, nec non nobilium et egregiorum virorum dominorum Ugolini de Auria Januensis, Albertini de Peraga de Padua, Bartholomeo del Nino de Vincentia, Jacomello de Anoali, Donusdeo de Azolantibus et Viviano de Lode.. et aliorum plurimorum nobilium et numerose turbe virorum gravium armigerorum et alterius facultatis. Currente anno nativitatis dominice MCCCLXXXVI Indictione VIIII. die iovis VIII mensis Marcii.

Dai rogiti del notajo Bandino de Brazzi Lib. IV p. 356 Arch. notar. di Padova

Stamp[illegible]
wyfe Do[illegible]
dame [illegible]

1386. 21 maggio. [illegible] Sono [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] III [illegible]
[illegible]
[illegible] Udine

Stamp. 1875 [illegible] Seite

I

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem 1386, ind. nona, die 21 m. Maii actum in ecclesia S. Ambrosii de Montefalcono presentibus Marcho q. Matthiussi de Monetis, Laurencio Bartholo de Begano, Michaele familiare mei Bertoldi notarii et Macho decano de Wyssegrado testibus et aliis pluribus.

Congregatis viciniis hominibus et consiliariis Comunis Montisfalconis ad consilium ut moris est, in quo consilio interfuerunt infrascripti: in primis Nobilis vir D. Nicolussius de S. Daniele vicecapitaneus prefati viri D. Corrado eius fratre de dicto loco capitaneo Montisfalconis pro Rev.mo in Christo patre D.no nostro D.no Ferdinando miseracione divina patriarcha Jerosolimitano, auctoritate apostolica Aquilegensis Ecclesie et Patrie Forijulii rectore, gubernatore, et defensore, providi viri Niclaus Bostomus, Chusinus q. D. Johannoti de la Turre Judices Comunis Montisfalconis, Gregorius Sabor, Johannes dictus Jangil, Vol, Mag. Augustinus piliparius, Marinus Machus, Ferant, Andrea Liri, Justus Pizul, Raynaldus Valant, Petrus Spiciarius, Florianus, Ambrosius de Mediolano, Niclaus Malicia, Mattia Scoda, Niclaus Margaron, Gregorius Brasavila, Ambrosius filius Vol, Niclaus Bavit, Bertolussius Tredis, Gregorius Belovicha, Niclaus Jap, Matthia Luctineri, Johannes Michal, Matthia Furlanus, Adam cerdo, Blasius Cavane, Gregorius Crigna, Niclaus Janica, Matthia Caporus, Franciscus Bernardini, Michael Rapula et Michael dictus Gibil omnes vicini et habitatores Montisfalconi ibi interfuerunt omnes consiliarii deputati per ipsum comunem Montisfalconi et cum ad presensia dicto consilio

reperiri non possunt factaque proposita de infrascriptis disputatum deliberatum et determinatum fuit coram ipso D. Vicecapitaneo per ipsos nemine discrepante, volentes providere honorem et statum ac conservare bonum stat. Aquilegensis et totius Comunitatis Montisfalconis, quod cum Bertoldus q. Ser Nicolai de Fagedis, Nicolaus q. Tomasi Petri, Ianis de Ultimo, Egidius filius Vel, Iacobus Paperot, Bartholomeus q. Nicolussii omnes cives Montisfalconi existant extra Terram Montisfalconis prout videtur ipsos esse emulos et mortales inimicos ac rebelles ecclesie Aquilegensis, Terre Montisfalconis et totius Unionis, quatenus prima hora comparere debeant coram ipso D. Capitaneo infra octo dies prox. futuros hora terminorum ad faciendum eorum excusacionem de predictis ractacione et infamia et nihilominus ad audiendum quicquid dicta Comunitas dicere, allegari et proponere vellet contra ipsos, licet quod elapsis dictis octo diebus, ipsis non comparentibus procedetur contra ipsos in dicta causa et tamquam rebelles et proditores prout dictaverit iuris ordo et predicta proclamentur per Iohannem preconem Comunis Montisfalconi sub platea in loco solito secundum consuetudines Terre Montisfalconi. Disputaverunt et deliberaverunt quod predictus Nicolaus Bossonus nomine ac vice totius Comunitatis contra ipsos procedere debet super predictis Qua deliberatione et confirmacione ac determinacione confirmatis per ipsos nemine discrepante Idem D. Vicecapitaneus comisit dicto Iohanni Preconi ut faceret et proclamaret dictum terminum videlicet die crastina ad octo dies prox. futuros iuxta dictam deliberacionem. Qui dictus Preco ibidem constitutus coram ipso D. Vicecapitaneo omnibus circumstantibus audientibus suo sacramento retulit et dixit de mandato dicti D. Vicecapitanei ivisse in loco solito alta voce preconia vocasse et proclamasse iuxta formam suprascripte deliberacionis. ./.

I citati nel precedente documento non essendo comparsi al 29 maggio innanzi al Vicecapitaneo di Monfalcone e due Giudici che sedevano sotto la Loggia del Comune in Giudizio, il vicecapitano ad Nicolò Bossone deputato all'accusa diceva alla formola solita quid iuris, i Giudici sentenziano colla dovuta forma: Questi sentenziarono che venga assegnato altro termine di otto giorni a comparire a giustificarsi delle imputazione a loro carico.

Il sei giugno colla stessa formula e nello stesso luogo dai componenti alle richieste del Vicecapitano e deputato all'accusa, si accordava agli accusati un perentorio termine di tre giorni a comparire.

1386. 10 giugno [illegible] II°
[illegible]

Anno 1386 die 10 Junii actum in loga Comunis Montisffalconis presentibus Simone q. Mathiussii de S. Canciano, Moncho decano de Ittegrado et aliis pluribus.

In Judicio coram nob. viro D. Conrado de S. Daniele Capitaneo Montisfalconi deputato per Rev.mum in Christo Patrem D. nostrum D. Fernandi Patriarcha Jerusolimitano, auctoritate apostolica Aquil. Ecclesie et Patrie Fori Juli rectore, gubernatore et deffensore una cum providis viris Gregorio Sabac et Marino q. Machorij Judicibus dictis et dicte Terre Montisffalconi dicentes et proponentes quod citari fecerunt Portam q. Nicolai de Fogedis, Nicolaum q. Tomasii Patri, Janis de Utino, Egidium filium Vol, Jacobum Paparot et Bartholomeum q. Nicolussii de Montefalcono tamquam vicinos Montisffalconi constituti fuerunt duo termini cuilibet ultra octo dies et ad diem hodiernam et eorum unus terminus perentorius ultra tres dies secundum consuetudines Terre Montisffalconi ipsi tenentur comparere deberent ad faciendum eorum excusationem de omnibus et singulis querelis et causis

et delictis per ipsos commissis quos facere, movere et alegare vellent

et intendunt contra ipsos tamquam proditores et inimicos, rebelles
Excl. Agentis ipsius, Terre Montis Falconis, et totius universitatis ac hominum ad cedendum
~~Ex causis~~ et ~~ad procedendum prout sententia dictaverit~~

declarare ~~et~~ propositi male oblata et commissa per ipsos et ad pro-
cedendum prout sententia dictaverit supra predictis. Quare cum ipsi
non comparerent nec comparere videantur in dicto termino, peremptorio
eis assignato et dictum terminum sit et videtur expirato, supplicaverunt
dicto D. Capitaneo ut peteret per sententiam a dictis Judicibus quid
juris, quo petente per ipsos judices habito consilio bonorum virorum
et circumspectorum sententiatum et deliberatum fuit quod dictus
D. Capitaneus teneatur facere eos proclamare alta voce preconia in
loco consueto quatenus comparere debeant illico coram ipso D. Capi-
taneo ad faciendum eorum excusacionem de predictis ractacionibus
et infamia quibus iactantur ~~et infamantur~~ prout ibidem
proclamatum fuerat per predictum Johannem preconem, qui dictus
Johannes preco de mandato dicti D. Capitanei proclamavit secundum
dictam latam sententiam omnibus de iudicio audientibus et ibidem sacra-
mento mi officii retulit et dixit prout sententiatum fuit per ipsos judices
bene proclamasse. Qua sententia sic lata, ipsi D. Nicolaus et providus
Nicolaus nomine quibus supra supplicaverunt dicto D. Capitaneo ut
peteret per sententiam quid juris esset, quo petente per ipsos judices
sententiatum et deliberatum fuit habito consilio bonorum virorum
et circumspectorum quod fidem de terminis et de proclamationibus fieri
deberent ac de processibus in dictis terminis factis prout ibidem
statim fidem fecerunt et primo de prima deliberacione et determinacione
in pleno consilio seu consiliariis determinata scripta manu mei notarii, ... infrascripti

sub dictis millesimo, indicione die XXIX dicti m. maii: item de processu dicti tercii termini, tercii et de termino perentorio secundum consuetudines Montisfalconi ad diem hodiernam et oram presenti statuto per quendam alium processum similiter scriptum manu mei notarii infrascripti sub dictis millesimo etc. die VI mensis junii: item de relacionibus dicti termini perentorii ibidem per Johannem preconem in iudicio constitutum suo sacramento, referentem se ex parte dicti D. Capitanei et de eius mandato ad instanciam dictorum D. Capitanei et comunis citasse, percridam et proclamasse dictos Bertoldum, Nicolaum, Egidium, Bartholomeum et Jacobum Papavot alta voce preconia in loco consueto tribus diebus post alium, quatenus comparere deberent ad diem hodiernam et oram ad faciendum eorum excusacionem de predictis racionibus et infamia quibus ractantur et infamantur, qua fide sic facta prefatus D. Capitaneus ad peticionem sui et dicti comunis petentis per sentenciam difiniri a dictis judicibus quid juris, sententiatum fuit ac deliberatum per ipsos judices, habito consilio bonorum virorum consiliatorum comunis predicti et circumstancium, qui bene et diligenter fide facta et de processibus, proclamationibus, cridis, relacionibus et omnibus ac singulis ad hec necessariis et quod predicti Bertoldus, Nicolaus, Egidius, Jacobus et Bartholomeus esse debeant perpetue in banno patibuli secundum ordinem et consuetudines Terre Montisfalconi et quod omnia bona eorum mobilia et inmobilia vendantur et ponantur in comune ut moris est iuxta formam prodictorum et rebellium postquam ipsi non comparent nec comparuerunt et quod si captiventur supra districtum Montisfalconi quod statim suspendi debeant et quod si aliquis interficeret aliquem eorum

esse debeat liberat singulas
signum districtu Montisfalconi ~~[illegible] ire, stare, velaire~~
coram dominis itaque quod possit per totum districtum Montisfalconi secure stare va
vire et libere permanere sine aliquo intervallo et predicta procla-
mentur per Johannem predictum in loco consueto. Item sententia-
verunt et deliberaverunt quod prefatus D. Capitaneus prolungare
et limitare debeat predicto Bartholomeo unum terminum de
gratia speciali ultra octo dies vigore unius littere transmisse
per Rev. D. nostrum D. Ferrandum Patr. et Lugra, quatenus compa-
rere debeat ad faciendum suam excusationem, et quod si in
dicto termino non comparente, sententiaverunt et deliberaverunt
quod perpetuo esse debeat in banno et in eadem pena ut supraditum
est et predicta proclamentur per dictum preconem; qui dictus
D. Capitaneus commisit dicto Johanni ut faceret iuxta dictas
latas sententias. Qui dictus preco ibidem constitutus coram ipso D.
Capitaneo suo sacramento referente se ex parte dicti D. Capitanei
et de eius mandato ivisse et proclamasse in loco consueto
alta voce preconia omnibus de iudicio audientibus iuxta for-
mas dictarum sententiarum.

111°

1386. 10 giugno, Montefalco. È proibito di parlare con quelli che sono stati banditi da Montefalco e di portare cose oggetti da questa terra.

Bertrando d'Asti [illegible]

Sub dictis millesimo, indictione et die, loco et testibus, coram supradicto D. Capitaneo sententiatum, deliberatum et diffinitum fuit per ipsos judices secundum quod determinatum fuit in consilio per omnes consiliarios deputatos per Communitatem Terre Montisfalconis, volentes providere statum ac comune bonum dicte Terre Montisfalconis nemine discrepante, videlicet quod nullus civis nec habitator in districtu Montisfalconis non audeat nec presumat loquere cum dictis Nicolao, Bartoldo, Egidio, Jacobo et Bartholomeo nec cum aliquo de Castro Montisfalconis sine licentia dictorum D. Capitanei et Judicum sub pena omnium bonorum suorum et ad beneplacitum dicti comunis puniendi et si reperiatur aliquis loquendo; item quod nullus audeat nec presumat portare sine licentia D. Patriarche et Judicum nec facere conducere aliquas res extra Terram et quod si aliquis reperitur conducens extra Terram amittatur dictas res et accipiens sibi (m)e faciat et suam omnimodam voluntatem et predicta omnia et singula proclamentur per dictum preconem in loco consueto, qui dictus D. Capitaneus commisit dicto preconi ut faceret ipsa dictas sententias; qui dictus preco ibidem constitutus coram dicto D. Capitaneo et Judicibus suo sacramento referens de ex parte dicti D. Capitanei et de eius mandato ivisse et proclamasse in loco consueto alta voce preconia omnibus de indicio audientibus ipsas dictas latas sententias et formas.

Segue di altro carattere

Et ego Laurentius de Castignacho Utini habitans ex commissione michi facta per D. Johannem Patriarcham publicavi suprascriptos processus proxime precedentes.

1380, 25 luglio, Gemona. Il nob. Tomaso di Spilimbergo Capitano di Gemona nomina in suo Vice capitano Leonardo di Pers. –

33

Bonifacio, Ant. ad. ... Not. Udine

A. D. 1380, ind. IX die 25 julii, Glemone ante stacionem mei notarii, presentibus providis viris Laurencio de la Porta et Lodovico de Altaneto, Bartholomeo de [illegible] de S. Daniele, Ser Francisco [illegible] de Portunaonis testibus et aliis.

Nobilis potensque vir D. Thomasius de Spegnimbergo honorabilis Capitaneus Terre Glemone constituit [illegible] Leonardum de Pers habitatorem Glemone in suum Vicecapitaneum Terre Glemone ac [illegible] ad ius reddendum et faciendum omnia et singula pertinencia ad officium Capitaneatus. ——

1386. 29 agosto. Nel Girone di Monfalcone [illegible]

Arch. 1875 [illegible]
[illegible] Prot. quale [illegible] Torre di Monfalcone [illegible]
Udine Tip. Seitz [illegible] Udine.

Anno 1386. Die tercio exeunte [illegible] Augusti, actum in Girono Castri Montis=
falkonis presentibus providis viris Gregorio Sabae, Marino q. Martori
Judicibus Terre Montisfalkonis, Raynaldoq. Amadei, Russino q. D. Johannadi
de la Turre et omnibus vicinis et habitatoribus Montisfalkonis testibus
et aliis.

Stephanus Sclavus de S. Mendrato de Carsis detemptus in fovea et domi=
nio nob. viri D. Coradi de S. Daniele honorabilis Capitanei Montisfalkonis pro
Rev.mo in Christo Patre D. nostro D. Fernando miseracione divina Patriarcha Jerosolimi=
tano auctoritate apostolica Aquil.ae Ecclesie ac Patrie Foriiulii rectori, de=
fensori et gubernatori, qui dictus Stephanus pro Sclabonicho secundum
relacionem predictorum Judicum et alios bonos viros dixit et confessus fuit
sine aliqua tortura supplicii et tormento quod ipse ante in castro Montis=
falkonis exivit extra dictum castrum sine licencia alicuius persone
et applicuit in Terra Montisfalkonis et sic stando in dicta Terra quedam
mulier nomine Magna uxor Nicolai familiaris [illegible] Ser Leonis de la Turre
pluries sibi dixit quando vis ascendere ad castrum dicas mihi quando
tu ascendas. Item dixit et confessus fuit quod ipse ante in caniva Domi=
ne Caterine relicte olim Morandi de Montefalkonis et in dicta caniva
erant dicta D. Catarina, D. Anna uxor Nicolai de Utino et D. Blanca relicta
olim Nicolussii de Montefalkonis et loquebantur insimul, interrogatus quid
loquebantur insimul, dixit quod ne sire quia loquebantur Lagycheum et
quod ne scit Lagicheum et quando bene loquti fuerant non stabat insimul
ipse domine dixerunt sibi nos volumus tibi dari unum scalam
et plus quantum promittimus nobis ire ad domum Magne in castro
et iurare non dicere alicui persone qui dictus Stephanus eis promisit

34

ire et iuravit non dicere alicui. Item dixit et confessus fuit quod ivit ad domum dicte Magne et ibi invenit dictam D. Blancam, Magnam et famulam dicte D. Blance et Tubano mucheo sibi dederunt unum fistulum in quo erat pulver bombarde ut portaret in castro, qui dictus Stephanus dixit quod statim portavit dictum fistulum in castro et cum dicto pulvere bombardaverunt in Terra ... Interrogatus per ipsos Iudices si sciebat utrum acceptum dictum pulverum et de quo loco conductum; dixit quod acceptum fuit de domo dicte D. Catarine. Item dixit quod pluries Ambrosius filius Vol sibi dixit quod tu sis interfectus quare non vadis ad Dominum tuum in castro. Interrogatus si aliquis erat presens, dixit quod non quando dicebat hec verba dixit quod non personam suam et bene sciebat quod debebat mori et quicquid fecit fecit ad instanciam dictarum dominarum et pro ipsis oportet pati mortem et nihil aliud sciebat. ~~Item ... ~~

~~...~~

Item die secundo exeunte mensis predicto constitutus dictus Stephanus coram D. Capitaneo in presencia suprascriptorum testium dixit et confessus fuit sine aliqua tortura et pluries replicavit omnia confessa prout continetur in dicto manifesto dicendo quod omnia que faciebatur faciebatur pro ipsis dominabus que numquam cognoverit et hoc dixit in conspectu dicte Marie.

Die secundo exeunte M. Augusti presentibus suprascriptis. Magna uxor Nicolai Familiaris olim Ser Leonis de la Turre detenta in forcia et domus ... viri D. Conradi de S. Daniele Capitaneo ut supra, que Maria dixit et confessa fuit sine aliqua tortura supplicii sive tormenti quod ipsa

ante in domo sua, famula D. Blance de Montepesulano venitet portavit unum fiasculum in quo erat pulver bombarde quem dictum fiasculum dederunt predicto Stefano Solano ut portaret in castro et dixit quod acceptum fuit de domo D. Caterine relicte olim Maynardi. Interrogata qualiter sciebat quod dictus pulver acceptus fuerat de domo dicte D. Caterine, dixit quod dicta famula sibi dixit. Interrogata si aliquis esset culpabilis, respondit quod nesciebat nihil aliud per animam suam.

35

XII.

25

1386, 4 nov. Venezia. Il Doge permette agli Udinesi di giudicare Bonaiutto di Isola imputato di tradimento. (Museo Civ. di Udine).

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregio et Nobili viro Federico de Savorgnano Militi ac Nobilibus viris Deputatis per Consilium et Commune Utini amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum.

Nobilitatis et benevolentie vestre littere date XXVIII octobris recepimus heri III novembris intrantis, continentes in effectu quod vos ad instantiam Societatis Muglensium captivastis et captivum detinetis Boynafutum de Terra nostra Insule accusatum et suspectum voluisse cum quibusdam suis sociis proditorie dare Terram Mugle Tergestinis nomine Domini Padue, unde in eisdem litteris concluditis quod placeat nobis declarare vobis beneplacitum nostrum in hiis et aliis.

Quibus intellectis recommendamus et merito diligentiam et optimam dispositionem vestram: hortantes Nobilitatem vestram ad faciendum in hoc id ~~quod~~ quod sit secundum Deum et secundum ius et iustitiam.

Data in nostro Ducali Palatio die IV novembris IX indictione.

Pubb.to dal Dr. Vinc. Joppi nell'Archeografo Triestino 1877 Vol 5°

1386, 23 Nov. Ducale al Com. di Udine di perstare nella difesa della sua libertà.

Antonius Venerio Dei Gratia Dux Venetiarum: Egregijs, et Nobb: Viris Phederico de Savorgnano, ac quinque Deputatis, nec non universis et singulis Consiliarijs de Consilio de quinquaginta Deputatis ad bonum honorem, et conservationem libertatis, ac Patriæ Fori Julij amicis dilectis salutem, et sinceræ dilectionis affectum. Retulit nobis Nobb: et Sapiens Vir Michael Contareno Civis, et fidelis noster rediens nuper Ambaxiator a partibus illis, se reperisse in vobis optimam, et validè laudabilem dispositionem ad honorem nostrum, et ad conservationem libertatis Patriæ Fori Julij, quod non est nobis novum, quia semper sic cognovimus per affectum tum ex vestra propria virtute, tum pro manifesto, et notabili bono vestro, et Patriæ, ut perseveret, annuente Dño in sua antiqua naturali et solita libertate. Undè hujusmodi perfectam dispositionem vestram gratissimam habentes hortamur vos ad sic constanter perseverandum, quia a nobis semper habebitis omnem favorem, et auxilium opportunum.

Dat: in Nro Duc: Pal: die 23 Novbris 9 Ind:

Tergo) Egreg: Nobb. Viris Phederico de Savorgnano, ac quinque Deputatis, nec non Universis, ac singulis Consiliarijs de Consilio quinquaginta Deputatis ad bonum honorem, et conservationem libertatis Pñæ Fori Julij &c.

L. S. Ex Voluminibus M.ca Civitatis Utini

Ferandus Ornianus Cancell.s

Die 10. Nov. 1740.

Ex Mss Ashburnhamiano n° 1301 in Firenze.

37

1387 Memoriale diretto al Patriarca di Aq.a Giovanni di Moravia da un Aquilejese, di lungasi sulle antiche vicende del paese e della città di Aquileja (la cui giurisdizione era allora ridotta a due ville quasi di tutte) d'un bosco insiste verso fine sugli abusi e violenze commesse in Aquileja da uno che seppe introdursi come Camerario e Vice-podestà

Monumento letterario di prosopopeja allora di moda

13 = Importante come monumento letterario dell'epoca — per la tradizione storica allora vigente, fra cui che prima che Poppone erigesse la chiesa cattedrale, serviva per cattedrale la chiesa della Abbazia della Belligna

1387 Giovanni di Moravia nuovo Patr.ca d'Aq.a

Cod. Ashburnhamiano 1301. a carte 198 1387. Memoriale al nuovo P.ᵗᵃ di Aqᵃ Gio di Moravia -

Reverendissimo In Christo Patri et Domino Dno. J. Dei Gratia Sactae Sedis Aquileiensis Patriarchae Sponso Suo gratioso Ipsa . . . . Sponsa sua cum debita recomandatione se ipsam, Si beneplacitum est Domino et Populo suo, ut exaltet Mansuetos in salutem, instare credo tempus, et horam qua iudicium, et mundi huius ... hyemps venit et tempus putationis appropinquare videtur, putetur ergo Domine, putetur et fodiatur vinea tua, dum sterilia sarmenta substinere non potest, optavi videre diem adventus tui, et reditum mihi pacem nidi, et gavisa sum et tacita expectavi, ut visitares me et quod ~~pro vi~~ fugeret de medio calligo criminum et Nebula peccatorum, quae hactenus texit me et quae per visitationem tuam redditi mihi essent Dies boni, in quibus iustitia et pax sub mediante charitatis osculo copularentur, neque est credendum quod a tempore beati Marci populo meo primi Fidei praedicatoris ex predecessoribus tuis fuerit aliquis qui me in adventu suo parum post non viderit, visitaverit et Ecclesiam suam sanctam consolaverit, preter te, sed profecto confido et credo qui ille mortalitatis nostrae Moderator, et arbiter te in diem hanc reservavit ut accepto tempore Iustitiae Judices et penas prava, indirecta. et aspera in vias planas et restituas mea. Sicut Ille restituit Jerusalem in diebus antiquis, ponens desertum eius sicut ortum Domini, et solitudinem eius quasi divitias et postquam me non visitasti, ut videre potuisses desolationem meam et flagella mea, quae contra me sunt, nec est aliquis, qui tibi casus meos exponat, eoque sinistrante fortuna nullum video mihi remansisse amicum, nisi forte tractetur de commodo eius, Sed ~~forte~~ Ille reputandus non est amicus sed Mercator, iuxta illud Senecae amicitiam p ad fructum nostrum referimus. et non ad illius commodum, quem diligimus non est amicitia sed Mercatura, et amici precipue in adversis cognoscuntur. Meditavi tibi Scribere, et incommoda mea litteris praesentibus tibi innotescere et scio quod non sum tam eloquens tam doctum et sermonibus erudita, ut componere valeam stilum subtilum, non igitur negligen

Descrizione di Acqui

tiae meae vel conceptui Sed potius insufficientiae imputes, iuxta illud Domini-
cum, ex abundantia cordis os loquitur et neminem condeceat admirari si ~~de~~
de mea desolatione lamentor, Sane in amaritudine animae et cordis anxietate
meroris de . . . . . (198 v). lamenta Suspirij, ploratibus et singultibus mixta tuae
pietati demonstro; ~~nam~~ quae ego Sponsa tua olim orbi famosa et inclyta et inter
Sacro ~~[illegible]~~ Sancti Romani Imperii ~~et~~ civitates principatum obtinens, gloriaque
libertatis pollens iugo, prohdolor servi ultimo, et destructioni Submittor, atque ir-
remediabili desolationi immineo, nisi per te, Sub cuius protectione alis velut
Sponsa tua non Spernenda consistos, adhibeatur sine mora remedium opportu-
num, nec consiliarijs tuis committas, quia ne te impediant, paveo eos enim vel-
lem esse tales, quales te deceret habere. iuxta illud Senecae nullus tibi ad consi-
lium fidelior esse potest quam qui non tua sed te diligit, Sed Semper sit in
memoria et prae oculis tuis, prius tibi gradum conditionem et originem meam
describam, ut facilius cernas si in amaritudine est constituta anima mea. Ori-
ginem enim traxi, a filiis Jafet natrice post diluvium meque ambitum
miliarium xviij et ultra Spacio cingebatur varijs marmorum generibus, et
celaturis marmoreis insignita fulgebam, fuerunt Si quidem fundamenta murorum
meorum ~~ista~~ in terrae gremio multum profunde Sita, et ampla latitudine
spatiosa, Subtili ingenio constructa, ut ex eorum fundamentis usque in hodier-
num conspici potest in me extructae fuerunt Instantiae. Nobilium et Civium
meorum domus formosis edificiis fabricatae, quae me amplebant in multarum latitudi-
ne platearum, erant enim longae et amplae recto distensae diametro per vicos etiam,
et plateas mecanicarum Artium cuiuslibet constructae patebant innumerae stationes in
quibus operarij et artifices quotidianis operibus insudabant et in me tot Nobiles
tot potentes infinitis abundantes divicijs in variorum vestium mutatorijs equorumque
et falerarum ornatibus rutilabant, ut non Civitas, Sed Regimen potentissimum
putabatur, in me etiam infinita populi multitudo utriusque Sexus degebat, quo-

rum
auber
in [illegible]
medi
ta [illegible]
plur
spati
tissim
et [illegible]
adven
Bap
tent
uum
ali m
lo[illegible]
bodu
temp
post
mil
no
Qeu
mei
Vund
und
San
tam
u de

rum multitudinem erat hominum populosa, et undique tota plena per medium autem mei, et circa decurrebant fluvii multi mihi commoda conferentes, et in fortitudine magna roborantes, in quibus multa molendina fuere situata; in medio autem mei erant palatia mea, videlicet ~~Farena~~ et harum nominata multa spaciositate, et fortitudine ornata in signum Monarchiae Civitates et ulterius plura palatia dominabuntur, et moram (199 e) trahebant Reges mei, cum per spatium longeri temporis fuerim sub Regibus constituta usque ad destructionem potentissime Drubalis, et subiugationis Cartaginis quibus contra Romanos auxilium praebui et favorem et evicta Cartagine, cervicem flexi et Romanorum sub jugo fui, nec aeternitatem adhuc cognoscebam Francigeni vero, sive Galli ad fidem Christi, et sub Baptismo suscepti contra me durum exercitum moverunt, ut fidem eandem tenerent, sed Froacor, qui dux meus erat cum potentibus meis longo tempore in contrarium pugnavit et tandem per proditionem Corsabrinii, Comitis de Cergesto, et sub[di]ti mei, qui nocturno tempore ostendens ficte velle mihi dare adiuvamen, ipsos Galtos seu ~~Franq~~ Francigenas armis et vestimentis infidelium indultos et coopertos introduxit tunc capta modo proditorio fui, et desolationem gravem passa, cum tempore quo pugnatum fui perdidi plusquam quadraginta millia Armatorum et post captionem per frustam lacerati fuerunt ij^c mei Nobiles et ultra cingulo militiae decorati, qui baptismum suscipere voluerunt, sed tamen in tanto exterminio mihi bene cessit quia incepi cognoscere Creatorem nostrum Jhesum Christum Deum verum, quem ante hoc plures in multitudine copiosa Regem Regum meis et Eternum salvatorem praedicaverant, et propter hoc mortem dolorosam passi sunt, nec fere in me est palmum terrae, quae cruore ipsorum sanctorum martirum non fuerit madefacta, et deinde Domine pie clarui in colendo Deum, et sanctam matrem Ecclesiam in bonitate et aptitudine personarum in perdendita tam animae quam corporis curialitatum, amicitia, divitiis et potentia omnique re desiderabili super terram et huiusmodi omnia, quae ~~dec~~ decent ad ocor=

Alfredo di Aquileja [illegible]

nationem Civitatum atque decorem personarum Divitiarum copiam domorum pulcritudinem, et victualium abundantiam sed intendet quoque semper inimicus humani Generis discordiae seminatorem quod crescant scandala, emergant odia, litigia oriantur, jurgia duplicantur et Rixae et divina potentia ludit in rebus mundi et tempus humius honae (sic) voc continet certam Fidem, cum putarent in eodem statu permanere. Ille Infidelis Totilla rex Vandalorum sive Ungarorum appellatus aliter Attila descendit in Italiam cum tercentum (199 v) mille equitum et per Dei gratia fuit conflictus et perdidit et XXX^{ta} equites et immediate reversus fuit in Regnum suum Ungariae in quo reassumptis et duplicatis viribus iterum intrans Italiam Magnifice et potenter obsidit me per triennium praesidente Ecclesiae Romanae Leone primo papa et Imperante Theodosio secundo Imperatore, et sedes Patriarchatus sedente Niceta Patriarcha, et tunc dominabar a Panonia usque ad flumen Adda et in totas Istria, Dalmatia, Croatia, tam in terra quam in mare et appellabar nomine ab alys gentibus Venetiae, et dum ipse Attila exercitum suum et campum teneret ubi nunc est terra Utinis et ut esset in loco eminentiori, ipsae suae gentes foderunt et ellevarunt illum montem, ubi nunc est castrum Utinense et dire fuit pugnatum inter meos et suos et in ipsis bellis de meis perdidi ultra sexaginta millia virorum, sed non valens impetum illius nequissimi substinere subcubui et intrans ipse Attila me igne et ferro in totum destruxit et ~~cons~~ consumpsit, et tunc cives mei, qui remanserant fugierunt ad littora maris et ad lacunas cum eorum naviigiis, et ille Attila ulterius procedens destruxit fere omnes terras mihi subjectas sicut Concordiam, Altinum, Patavium Vicentiam et Veronam et alia loca usque ad flumen Padi, et dum comminaretur intrare Romam, ipse Leo Papa accedens ad eum, et praeces porrexit, ut rediret in Ungariam, asseritur tamen, et veres quod dum ipse Leo Papa praces ipsi Attilae porrigeret, ipse Attila vidit

Discesa de' Longobardi in Fri[illegible]

unum Stantem a dextris eiusdem Leonis papae, et tenentem in manu gladium acutum valde, vultuque tortuoso commutantem sibi qui nisi ipsius precibus consederet eum interficeret, et sic precibus ipsius Leonis Attila cum suo exercitu in Ungariam redut, et Christiani ab eius faucibus sunt liberati, mei vero cives cum expulsis de alus terris se reduxerunt in lacunis, ubi infernus sunt modo Venetiae et incoeperunt aedificare, et appellata est terra illa Venetiae mei ad instar praecognominis et usque in hodiernum vigetet duae proles de meis in ipsa terra, scit Gradinica et Dolphine, melius enim tunc mihi fuisset mortem subire et destructionem finalem, quam miserabilem ducere vitam continuatam et plenam omnibus angustiis et tormentis (200 r) omnibus doloribus et flagellis, langoribus, tremoribus, singultibus ploratibus et suspirus radiatis desicantibus cor meum iuxta illud Ouidii, Morsque minus penae quam mora morti habet, et fuerunt haec anno a Natiuitate Domini IIII^c et XXVI Sed omnipotenti Grates refferro copiosas qui de misericordiae suo fimus intuetur et adiuvat cunctos sibi fideles, et in se Sperantes, licet non potuerim relevari assumpto robore et anelitu considerans, qui debent esse fortes et non timidi, qui navigationi insistunt, si non essent timidi, timorem aliis impertitis, et pericula nesuentibus imponerent. Navem enim procellosam tempestas citius absorbet, cum defficiente gubernatoris animo Consilioque perdito ceterosque ~~suos~~ suo commissos Regnum timor involuit, Spiritum recreationis asumpsi et sic steti usque ad annum Natiuitatis Domini V^c LXXIV. In quo anno longobardi descendentes a Panonia intraverunt Italiam, et itemme coeperunt et destruxerunt, o qualis dolor iste mihi fuit iudex mi iustior malus vero, quia iuxta dictum Senecae malus dolor est, qui nec lepore nec ratione animaturus, et tunc nihil peius morte, quator enim sunt quae peiora morte existant, Senec. scilicet opprimi paupertate, hominem carere sensu, peccantem peccatis involui, et equum carceribus dettineri, heu dolor eximius

Grado

Ghibellinismo del Friuli

Cividale

Udine
Patriarcato di Aquileja

heu timor et anxietas inaudita, vita mortifera mundus falax, cui enim fuerat honor cunctarum delitiarum affluentia copiosa modo se infima deprimi paupertate et destructiones tres tam graves passa et fuerunt haec sub Benedicto primo Papa, vobis et Justino secundo Imperatore praesidente ecclesiae Patriarcali meae Paulo Patriarcha, ~~quod~~ qui ad Gradus Insulam cum clero suo, et civibus meis superstitibus ~~aff~~ auffugit et in dicta insula aedificavit terram ecclesias et Palatium Patriarchale. Regnante super Longobardos Alboyn Rege, qui Alboyn consiliaribus suis congregatis priusquam ultra cederet mihi et patriae meae statuit Ducem unum et in Ducem creavit Gisolphum Nepotem suum et deinde incepi sub ducibus esse, sed pessimum mihi contigit, quia ille Dux caeteri Longobardi fidem Christi non cognoscebant, et qui fidem perdit nil ultra perdere potest, iuxta dictum Horatii, fides est sanctissimum peccatoris bonum nulla necessitate ad fallendum cogitur (200. v) nullo praemio corrumpitur, et duplicabatur mihi dolor considerans qui eram sicut navis in Pelago, quae quandocumque deperit in consultis cum ventibus incumbentibus vehementer ex omni parte velum scinditur. arbor rumpitur, et anthena spes et remorum inutiles. fractoque remigio quolibet scit Nauta venisse in naufragio, et deserit Arthemonem, et vellem non fuisse aliquo tempore consecutam (sic) Sed in omni negotio sapientia praevalet et cito infrenat iras et discordes ducit ad idem velle, pascit amicitiae ingluviem, et lacinam, exaltat humiles et mitigat contumaces, spem meam totam in altissimo iactavi et cum ingenio cum ipso Duce et aliis sequentibus vixi, ipse enim Dux et alii sequentes mansionem pro maiori parte eorum habebant, in Civitate, quod hodie Civitas Austriae appellatur et in castro Utini quae aedificata fuerant per destructionem, quam habui ab Attila prescriptos, et cum sic starem in flagellis sub ducibus per magni temporis curricula Patriarchae de spiritualibus solummodo se immiscebant, et male et habitationem eorum faciebant aliquando in Grado, aliquando in me

... del Patriarca Leone

[illegible]

Sinodo per Aquileja di Papa Leo[illegible]

Patriarca Popone

Dalla tradizione già indicata si raccoglie che prima di Popone la cattedrale Aquilejese era alla Beligna, e che costruì l'attuale Popone.

Chiesa, Torre e Palazzo di Aquileja (e mura) edificati da Popone coi materiali di antichi rovinosi edifizj.

Abbazia della Beligna

et non tuta propter ipsorum Ducum saevitiam, ut aliquando contigit quod aequitas corrumpatur ab iniquitate et iustitia ab iniustis constantia tamen violari non debet, nec est ingenium humanum sufficiens in cunctis discernere plenarie quod est iustum, sed solum ipse Deus omnipotens considerans universa, quod est melius in omnibus disponit et statuit, quidam Dux meus Rodaldus nomine propriis manibus peremit Leonem Patriarcham et ex hoc facinore Octo magnus Imperator ipsum ducem expulsit et eum ipso ducatu, et bonis omnibus privavit et deinde per spatium temporis sequentis me et omnia, quae ipse dux tenebat, dedit et donavit Patriarchae Rodaldo ipsius Leonis ~~[illegible]~~ successori sub anno a Nativitate Domini VIIIc LXIIII. Et tunc habere inceperunt et habuerunt Patriarchae mei, temporale et spirituale dominium in me et terris quae mihi remanserunt. Subsequenter Patriarchae, qui fuerunt pro tempore procurabant multum me sic astructam reformari et potuit manifeste, qua Sergius secundus Romanus Pontifex ad mei reformationem ordinavit fieri et fecit unum synodum Sanctae Romanae Ecclesiae in me Imperante (201 r) Leone secundo Imperatore, et deinde sicut Altissimo placuit et fortuna ministravit iuxta illud tulu, quod sors fert ferramus aequo animo. Insania est contra stimulum calcitrare, dum Corradus Imperator ~~[illegible]~~ descenderet Romam ut coronaretur, creatus est in Patriarcham et Pastorem meum Popo, qui ipsius Imperatoris erat cancellarius, qui Popo plura bona fecit, sed pro maiori parte iurisdictionis meas et bona aliis condonavit, ipse me auctavit et reformavit in ea magnitudine, qua sum, ipse transtulit Ecclesiam Cathedralem de loco Beleneo, ubi erat primitus ad locum ubi est, ipsamque ecclesiam meam, et turrim campanarum aedificavit, sed pro ipsis aedificandis plena (plane) mea Palatia destruxit, ipse elevari fecit Palatium Patriarchale ubi modo est, in ipso aedificiol, et opere in quo fuerat antiquitas fundignum (fondicum) ? mercimoniorum. In loco Beleneo instituit Abbatem et monicos sub regula Beati Benedicti, quam Abbatiam

Le pratiche per la unione della Ab.ª di S. Martino della Beligna al Monastero de' Celestini di Udine rimontano ai pontificati di Gregorio IX (1370–78), di Urbano VI (1378–1389), e Bonifacio IX nel 1389 legittimò la unione.

Frati Celestini in S. Gervasio in Udine

Accenna a danno di Aquileja la incorporazione dell'Abazia Belligna ai frati Celestini di Udine.

Monastero di Aquileja fondato da Poppone quod ubinam non fundasset per la rilassatezza delle monache.

Anno 1024 Famiglie nobili in Friuli coll'imp. Corrado

1105 Ep. Enrico II Patr. Aquil. signoreggia ... Ruggero Re di Sicilia

1244. Bertoldo della Torre Patr. Aquil.

videntur quidam fratres ordinis celestini in loco Sancti Gervasij de Utino degentes suo loco velle annecti quae annexio si effectum sortiatur, infamiam tibi perpetuam et mihi ~~dam~~ dannum et ruynam importabilem inferet, fundauit etiam sub eadem regula Monasterium monalium iuxta me situatum, quod utinam non fundasset, quia peccatis earum exigentibus ego credo affligi iuxta illud Sapientis, Semper iniquorum scelus impedit acta bonorum, poenas ~~saep~~ saepeiterum ~~[illegible]~~, quas homo non meruit, et ~~um~~ cum dicto Conrado Imperatore venerunt in patriam illam meam fere omnes nobiles, quorum domus usque in diem hodiernum in eadem vigent, quibus ipse Popo habitationes et alia bona in feudum dedit et ex hoc castra eorum fecerunt, et fuerunt haec sub anno a Nativitate Domini nostri Jesu Christi Millesimo XXIIIJ. Sed parum utilitatis et profectus ab ipso Popone consecuta sum, quia Monasteriis et Nobilibus partem tradidit, Popone Patriarcha de medio sublato, Successores sui et summi pontifices ad tutelam et reformationem non multum insudabant et patuit manifeste, quia cum molestarer a quodam Rogherio Siculo, Honorius secundus Romanus pontifex a Roma discendens in me intravit sub anno nativitatis Domini M.C.V. et ~~tunc~~ me ab ipso defendit (201 v) o qui boni pastores in ecclesia tunc Dei erant, et timentis Deum operabantur bona et justitiam colebant iuxta illud Sapientis, qui timet Deum facit bona, et qui continens est Justitiae apprehendit illam, et legimus in divina pagina et humana Sapientes multos timentes Deum operatos fuisse bona secum habuisse Justitiam, honoratos equidem in hoc mundo etiam promeritis acquisivisse aeternam, et ~~contrarium~~ contrario quoque sumus aliquos in Deo nullam habuisse reverentiam gloriatos in sua malitia, pro posse fecisse mala spreuisse iustitiam, vixisse plurimum de rapina, in tribulationibus fuisse vitam, missos utique in Gehenam, aeternae damnationis ~~dedi~~ deditos lacerantis flagellis demonum, et tormentis. Deinde remansi sicut nudata satis pacifice usque ad ~~[illegible]~~ tempus Raymundi Patriarchae, qui multum

Il Conte di Gorizia avvocato della Chiesa di Aquileja e suo nemico.

Strade e commerci di Aquileja; Fiera e Tribunali.

Cronaca di Aquileja portata a Vercelli da Lombardino della Torre vescovo di quella città e prima Canonico di Aquileja.

Guerre e danni fatti dal Conte di Gorizia alla città di Aquileja.

derogavit curiae meos, et Ecclesiae suae, tempore nam suos Veneti coeperunt terras Istriae, quae usque ad illud tempus fidelitatem ecclesiae meae, et Patriarchis observaverant, et in me vigore nescio quorum peccatorum posuerunt unum eorum officialem ~~advocatum appellatum~~ ~~[illegible]~~ Goritiae nescio quo jure in me posuit et ponit unum suum ~~Advocatum~~ officialem Advocatum appellatum. et tunc incoepi jure alio meo privari, et libertate et deficere multum, quod fuit mihi durum, et grave iuxta illud Sapientis. Nullum diluvium, nulla pestis, nullum incendium, vel Gemma est, quod tantam inferrat miseriam toleranti, quam privatio libertatis aliae vero terrae de Patria incoeperunt crescere et augmentari, de me nihil meditantes, et ita cives mei propriam eorum utilitatem spectabant, et non communem, et ipsi divisi coeperunt defficere, eoque tempore plures Nobiles adhuc et cingulo militiae decorata degebant apud me, iuxta illud Sapientis. Populi Civitatum in divisione vigorem amittunt, quae resummunt et retinent, cum proinde separati communem utilitatem attendunt, Interea mihi remanserunt aliqua vestimenta, ut cursus ~~Statae~~ Stratae, ex quo mercato et transitum per me ad alias partes habebant concussios et fabricatores monetae, decisio questionum et litium seu retentio juditiorum spiritualis et temporalis et sic satis in tranquillo Statu permansi usque ad tempus Bertrandi (202 r) Patriarchae et predecessoris tui, de quibus omnibus supradictis fidem plenariam tibi facere nequeo, ex eo quo quidam ~~L~~ombardinus della Turre Canonicus Ecclesiae meae, dum electus et creatus fuisset in Episcopum Vercellensium et ad Episcopatum suum transferret secum indebite detulit croniam creationis originis et gestorum meorum usque ad praesens tempus adventus Bertrandi Patriarchae, cuius tempus dum verteretur et fieret guera inter eum et Comitem Goritiae ipse Comes Goritiae mihi abstulit cursum Stratae Patriarchae ipse non decisionem causarum seu retentionem judiciorum et sancta fuisset, Comes de qua per

Lavori fatti dal Patriarca Marquardo (1365 – 1381)
o riparazioni di Aquileja e Zecca e Strade e le acque ~~[illegible]~~.

Avarizia del Patriarca Marquardo.

Pia la giurisdiz.ne d'Aquileja sulle due ville di Belvedere e Monsparo colle quasi distrette
e con un bosco vicino, ed altro bosco fra il fiume Ausa e la villa di Malisana.

Gran bosco dall'Ausa a Malisana del Comune di Aquileja
usurpati dai Nobili [illegible]stanti.

7

[...]bus fideles in ipsa guera fuit privatus, restituisset mihi ablata ab ipsius [...]mpore usque ad tempus Marquardi Patriarchae nihil mihi remansit prae[...]ter Concussionem monetae, quam concussionem monetae ipse mihi abstulit, sed [...]ad reformationem meam tot viribus intendebat, ipse reparari faciebat singulis annis stratas ad festum S. Michaelis usque ad festum Paschae Resurrectio[...]nis Domini, pro majori parte in me mansionem faciebat Ecclesiam de[...]structam ellevari fecit, Juditiis suis temporali et spirituali me recreavit, [...]t credo quod si illa guera inter eum et Venetos cessasset, aquarum cur[...]sus reparari et aperiri fecisset, et forsan cupiditas acquirendi, et retinendi, [...] aliquando impediebat, ut avaritia, quo vitio nullum deterius est, maxime [...] principibus et rempublicam Gubernantibus, et maxime quando in senibus re[...]gnat, sed eo tempore constringerunt mihi aliqua pessimo. remanserat mihi quae[...]dam jurisdictio retinendi placita, seu Garritum in duabus parvis villis, a [...]parte inferiori, intra me et lacunas positis nominatis belvedere et Mu[...]fo[...]rum et unum Nemus ibi prope, Illi potentiores ipsa in se acceperunt [...]t de facto detenuerunt et detinent, immo quod plus est, si aliquis deliquisset [...] illis villis mansionem servam faciebat, licet Deus satis bene disposuerit, [...]quia ipsae villae sunt destructae, ut Ego, sed male suas contumelias [...]vindicetur, qui suas deteret rationes. Remanserat mihi etiam aliud Nemus [...]magnum valde cuius ambitus dominat spacio iiii[or] miliarum et ultra et [...] situs intra aquam Ansae et villam de malisana, ex quo utilitatem [...]maximam consequebar fideliter, et cives mei in ipso incidebantur ligna, cum [...]quibus fiebant signa (202 verso) portus mei vulgare sermone appellati [...]edi, et alia ligna pro usu meo et civium meorum, et causam lucrum [...]habendi illi Nobiles vicini mei per vim mihi acceperunt, et indebite detinent, [...]nec est aliquis ex meis, qui audeat dicere verbum. Ipse comminantur [...]verberibus cedere et de his bene sensit et testis est infra scriptus. qui

Violenze dei nobili contro il comune di Aquileja.

qui utinam fuisset tunc interempti, qua dolores, angustias, damna et finalem destructionem presentia non tulissem. et in his scribo veritatem, veritas enim non habet angulos. Ipsa enim est virtus, qua quis omne livore vel fraude depositas cum quadam spiritus libertate quos recte sentit, loquitur et affatur. nec ex hac iniurias isti Nobiles sint laudande. Iniuria enim iniuste interrogata est eius infamia, qui facit et quatuor sunt summa hominibus improba, proximum sine causa occidere, lingua detrahere, alienum iniuste tollere, et iniuriam alterius iniuste irrogare, nec hoc procedit a justitia fundamentum enim primum est justitiae, ut nemini noceas, deinde ut communi utilitati serviatur. et spem habebam quod si omnes derelinquissent me, ipsi non, sed spes frequenter in exultantibus fallit, et multo magis in tre[…]dantibus evanescit. Antecessores vero eorum me non sic tractabant, sed habieu[…] me in matrem et cum maxima aviditate in necessitatibus serviebant, o grave […]omnium et abhorrendum, cum quis claris praedecessoribus ortus periculum facta[…] nobilitate dehonestat, Nobiles vero moderni ut invadere aliena dominari [….]tuntur, vigilat questibus et largitatem spernunt, o quam in alto statu fui […] tamen alienum invadere non fui contentas sed non sum sub rotas et […] tenus coactas, quid faciam dubitare et data sum propoli [illegible] quae ante hoc tempus impossibilia reputabam, sicut equus in primis annis qui freni […]uam quodam modo reatus momordet, tempores procedentes per domitus […]enim letanter accepit, iacet sciosus in carminat, aequitatis dorso subsinet […]itus, et quanto quis extiterit in supremo, tanto potest lapsu turpi […]raviori et strepitu maiori, ~~[illegible]~~ prosternitur quercus ardua […]am arundo, fulmina quoque ferire solent celsas turres, reptatia gra[…]mina non offendunt, et secundum Senecam duplicatur dolor, cum ab […] a non meruimus venit et tanto magis iniuria (203 r) est affectior […]uanto inferens est proximior, sed adiuto mi bone antequam descendam

1374 Un cividalese abitante (del detto anno) in Aquileja, uccide per spogliarlo un mercante tedesco nel 1377, che poi diessi a mercantezziare con Venezia in biade e facendo contrabbandi.

Romuola fiumicello di Isola presso Aqª

Nicolussio qm Bonino di Cremona abit. in Aqª e Vicepodestà nel 1380 in Febb.º viene processato per avere mandato a Venezia ~~allora~~ ~~[illegible]~~ nemica del ~~Pat.~~, grani e vittuarie, viene assolto dal giudizio del Maresciallo Berboldo di Orecha. Veggasi l'atto nel Vol 5 ad annum degli Autographa Vincenziana.
Collezione Joppi.

nel 1378 Zonfredino della Torre Podestà di Aquileja.

nel 1380 Podestà di Aquileja Bernardo di Strassoldo – e Nicolino qm Bonino di Cremona Vice-podestà.

Nel 1382 il detto Cividalese ritornò in Aquileja e fu fatto cittadino e nell'anno 1389 Camerario del Comune e poi vicepodestà e lagro. ~~e Nicolino qm Bonino di Cremona era Vice Podestà.~~

nel 1385 Podestà il nob. Franceso di Strassoldo.

" 1388 Firmapace di Muggia Pod.e d'Aqª

" 1393 Bernardo di Strassoldo Pod.e id.

" 1394 Medolussio di Perugia Pod.e id.

nel 1399 Nicolò di Strassoldo Pod.e id.

dejundam ad narrandum alia, tibi uolo describere. Innotescere gladium meum, quia me transverberauit et in uisceribus meis immobili firmitate permanerat, sic curari ualeat a quoque preter te. Exiuit quidam... de Ciuitate Austrie ... causa natus de ... stirpe rusticorum inops nudus et famelicus uenit ... me, dicto anno Natiuitatis Domini M III^c LXXIIII ... uero ... mercatorum ... dabant sibi pro salario annuatim marchas tres ut artem fumi exerceret, ... cum meis habitauit usque ad annum Natiuitatis Domini M. III^c LXXVII ... Iste uero respiciens quod non poterat ditari et ex suggestione diabolica ... quasi quadam desperatione Comitis, quia tunc laudebat omnia, sentiens unum mercatorem Theutonicum uelle transitum facere per flumen Roueclale iuxta me ... cum quibusdam suis complicibus interfecit eum et accepta pecunia super eum ... uenit ad habitandum in Villa Terrignani cum peccatum horribile ... offendere fecit enormiter Deum, mercatorem illum mactando. Nam dicit beatus Augustinus peccatum est omne dictum, uel factum uel concupitum contra legem Dei, et Mercatores sunt per universum orbem bonae famae ... Illi ... de Terrignano dederunt sibi certam responsionem, ut artem ... exerceret, ... incepit paulatim emere blada, et mercari, in isto instanti rogauit eum quidam Venetus, ut emeret certam quantitatem blade, et ei duceret Venetiam ... bladum extra dum inhibitione in contrarium facta per quem Patriarcham Marquardum Predecessorem tuum, post quae orta est guerra inter ipsum Successorem tuum et Venetos, in qua guerra ipse Venetias emigrauit et iste ... habuit denarios et tunc fortius incepit mercari. In M. III^c LXXXII uenit ... faciendum mansionem in me, Ciues mei receperunt eum in ... hostem, sicut in amicum, et fecerunt eum de consilio. In M III^c LXXXV fuit creatus in Camerarium mei Communis Potestariam regente uno de Nobilibus uicinis meis et hic non fuit Camerae fractor, sed Camerae fur, Dum ipse potestas eum loco suo deputauit, et in rectorem meum

Estortione del detto Vicepodestà di Agrulesa (forse di nome Bartolomeo), che era capo di ladri sacrileghi che avevano rubato nelle Chiese di Monchio, San Cassiano e Pierino.

(2)

constituerit, et hic non fuit sed depredator. Ipse subtiliter extor (293 r.)
quebat pecunias modo ab uno, modo ab altero, in festivitatibus ponebat et
deputabat aliquos ribaldos spiones et isti ibant pro tabernis, et erant auctores
rumorum, et culpabant illos et ipse capiebat pauperes et pecuniam extorquebat
ab eis, semel tunc ordinavit, quod unus et ipsius ribaldus duxit quemdam
juvenem sacerdotem Venetum ad locum Sancti Antonii de Vinteris quod ipse
habebat pecuniam et quod infamavit eum de peccato sodomiae et in ipse
ribaldus fuit, et tunc ipse Bar. capturavit ipsum sacerdotem et precibus
clericorum meorum eum relaxavit, sed tamen ab eo unum Ducatum extorsit,
circa festum Sancti Martini in eodem Millesimo cum ivisset circa locum
Montisfalconis Iste Bar. cum quodam alio cive meo cui nomen non consequi-
tur, nomen debet esse consequens rei, ut in[st]it[uta] de dona. § est et aliud
...alure..... esset verus quod appellaretur malus homo et aliqui circa
... venerunt illuc, et iste Bar. tanquam impius intravit Ecclesiam de ...
in Marliana, de Sancto Canciano et de Pierijs, et de eis depredatus fuit
calices, cruces, paramenta, vexilla seu confalones et accepto uno sacco cum
...mento intus, in ipso sacco ipsa iocalia reposuit, immo quod plus est
de una ipsarum ecclesiarum ipse idem accepit ~~...~~ schifum seu cupam argentam
in qua ferebatur Eucharistia, et dictam Eucharistiam in terram ipsum schifum
in sinu recondedit, et in sacco cum aliis reposuit, et apud me domum suam
...tavit, fingens se portare furtum forte, ut non communicaret cum sotiis, sed
de furto parum curabat, et depredatus fuit ipse cum sotiis tunc porcos
XXII. Ipse omnia, preter calices tulit Venetias et ibi vendedit, pretium
communicavit porcorum cum sotiis et de aliis rebus, calices vero non por-
tavit, timuit forte, ne cognoscerentur per aliquem, et quod non relevaretur
... deinde tempore quo prava societas me cepit, in domo eius fuerunt recepti
et reperti per quemdam ex ipsis Sagomannis seu latrunculis ipsius societatis

Bl. Nicolò detto di Aquileja.

con saccheggio e prigionia ~~[illegible]~~.

1387. 4 Aprile (Giovedì Santo). Invasione di soldati in Aquileja, con saccheggio, prigionia e uccisione di molti cittadini.

et vendidit in Civitate Austriae. Bernardo de Burgo pontis et si aliquis
homo alius bonus fuisset in me rector et potestas ipse B. cum suis com-
plicibus persequebatur eum, nec de mandatis eius curabat, multas repenas
poenas scriptas, et ei impositas. si (204 r) exigere volens vel, tot insultas
commisit quod ex eis omnia quae possidet debent tibi confiscari, tandem
Potestariam regente uno de Nobilibus meis vicinis, et loco sui existente Ipso
B. h. dictus B. tractavit quod venderetur datium ~~vini~~ vini, et ipse mut
per ducatos ii^c et expendi fecit pro stipendiariis et communem meum priva-
retur ipsis denariis et haberet datium. contigit dum ipse deberet exigere
ipsum datium in anno sequenti et debeat incipere in medio Aprilis, quae-
dam prava Societas in qua erat quantitas magna armatorum et erant aliqui
Civitatem, nescio quorum tractatu, sed fertur fuisse ~~culp~~ culpabiles ipse
B. h. qui erat Vice Potestas et ipse B. et alii, quos cognosces, si operam
dabis in me, Januis apertis intraverunt M^o cc^o LXXXVII die cenae domi-
ni, verum die quarto intrante Aprili, ~~exceptis his, qui fugierunt~~ me et
meos cives et forenses mares et feminas cuiuscunque conditionis, exceptis
his, qui fugierunt, captivaverunt et rapinas exposuerunt Ipsi de eadem socie-
tate, mulieres inceste contractando, masculos tam magnos quam parvos si
non redimebant pro pecuniis, vel eos interficerent, vel ineptas secum
conduxerunt, ecclesiam meam, sponsam tuam matrem compatriotarum spo-
liarunt sanctuariis et jocaliis, quae in ea fuerunt reperta, et ei iacturam
ultra sex milia Ducatorum intulerunt, et duraverunt haec spolia et scelera
per dies decem continuos et fui tunc pauperior quam tempore destructionis
Civitatis per Attilam, de quo supra fit mentio, et fertur quod duabus vici-
bus ipsam meam captionem praecedentibus Ipse B. h. vicepotestas Januam
unam de meis aperire fecit et introduxit plusquam ii^c ipsorum improvi-
de ipsa societate simulato modo, ut essent poenitentes et ~~lat~~ latuerunt in

...ratio tuo usque ad horam captivitatis meae, o lux mea. quanto tempore fuit malus civis. et iniquus, qui cum sua consumasset, erat enim ... tractavit destructionem meam et dictam non bonum civem ipsum ... qui modica possidet. et multa expendit, habebat et de praesenti habet magnas expensas talem extimo novitates appetere, Domina mea ... bella intestina libenter moveri et qui sua servare nesciunt, necessi... ... aliena mendicari, et depredari cogitatur, quia cauta virtus ... maior est in (204 v) observandis quam in inveniendis ... cautela, et potius est servasse quesitum, quam quesisse ... et malus fuit Rector et custos meus. quia nulli Rectori seu custodi terrae licet tempore guerrae hora noctis portas civitatis aperire immo debet destruere et civitatem perquirere et quae ... securitatem spectant facere et esse solicitum et oculatum ... bonum communis illam timens, sine cuius custodia frustra ... custodiendo vigilat et discretus ne ultra quam ratio postulat, extorqueat ... communis se omnibus exhibeat sed gravius malum est quod sub latet ... est inimicus, qui latet, et peiora sunt odia tecta, quam aperta, propterea taciturnus te magis quam loquax offendet.

D[illegible]
at[illegible]
la[illegible]
n[illegible]
A[illegible]
run[illegible]
ex[illegible]
vo[illegible]
qu[illegible]
[illegible]
gue[illegible]
ay[illegible]
Do[illegible]
no[illegible]
pr[illegible]
D[illegible]

4 ū

1387, 3 maggio. Cividale. Risposta di tre Cividalesi all'Abate di Moggio ed ai rappresentanti di Gemona Venzone e Tolmezzo sulla pace proposta ~~di pace cogli Udinesi~~ tra essi il Patr. d'Aquileja ed il Sig.r di Padova cogli Udinesi ed alleati.

Dai MSS. Lirutti Vol. I presso il Dr. Bianchi.

38

Reverendo in Christo Patri et honorandis et circumspectis viris D. Bondi Dei gratia Abbati Mosnensi, nec non Fantono de Glemona, Andreussio de Venzono et Meynardo de Tumetio, Domino et amicis carissimis.

Reverende Pater et circumspecti viri, recommendatione et salutatione premissis. Noveritis nos litteras heri per vos nobis missas hominibus de Terra Civitatis Austrie ostendisse, quibus per eos lectis et intellectis, nobis taliter responderunt; quod cum illis, quos zelatores guerre asseritis vobis bene notis, ut credunt, opus est pacem et concordiam pertractare et cum eis, si vobis videtur, possetis pertractare predicta potius quam cum ipsis Civitatensibus, qui ut Deus novit, semper fuerunt et sunt pacis et concordie Patrie amatores. Unde habita intentione dictorum zelatorum guerre, quod zelo guerre deposito, velint habere pacem et tranquillitatem, prout habere cupimus et cupivimus, semper Deo teste. Poteritis tunc cum Rev.mo Domino nostro D. Cardinale Patriarcha Aquilegense et Magn. D. Padue nocum lige et unione existimus, ad quos predicta specialiter pertinent, procurare et pertractare premissa, sicut vobis alias dedimus in responso.

Datum in Civ. Austria, die III Maii, ind. X (1387).

Johannes Tomius }
Egidius et } de Civ. Austria.
Nicolaus Angelli }

[illegible]

[illegible]

[illegible] tach notarii de Utino –

[illegible] 1397, Ind. X. [illegible] Julii, [illegible]

[illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] [illegible]

[illegible] quo [illegible]

[illegible] inmaque [illegible]

[illegible]

[illegible] evera [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] tandem, co[illegible] enoum, includens [illegible]

[illegible] para [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] figulo [illegible]

[illegible] pro [illegible]

[illegible]

[illegible] trum [illegible]

[illegible] ex sua [illegible] Deus [illegible]

[illegible] predicti [illegible] ambaciatores [illegible]

[illegible] intravit [illegible]

[illegible]

[illegible] libet [illegible]

[illegible] Ubi [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] tindum [illegible] om

[illegible] apparatu [illegible]

[illegible] paro [illegible] et [illegible] deque [illegible] offer

[illegible]

[illegible] hinc, tantum [illegible] medio

[illegible] modi et [illegible]

[illegible] que [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] que [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] originat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] plenum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] tanti [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1387, 2 settembre. Venezia. Ducale ai Deputati e Consiglio di Udine di mandar genti a Sacile donde erano partite le truppe (lance).

40

Egregiis et Nobilibus viris Frederico de Savorgnano etc. et quinque Deputatis per Consilium Utini (a tergo)

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregiis et Nobilibus viris Frederico de Savorgnano etc. et quinque Deputatis per Consilium Utini Amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Quia velox expeditio et recessus subitus lancearum ordinatarum debere exire de Sacillo ad locum ordinatum est omnino necessarius et utilis pro honore et bono status universi et omnis mora periculosa esse dinoscitur et dannosa, Nobilitates vestras intimo precamur affectu quatenus exhibere placeat et exhiberi facere Egregio viro Philippo del Verme et Francisco de Prandino ac Zoanni socio suo civibus nuncijs Magnifici domini de Verona omne auxilium, consilium et favorem, ut celerius prefata intentio impleatur omni mora sublata. Data in nostro ducali palatio die II Septembris, X inditione (1387).

Da copia nel Vol. III, 172 Colleg. Concina in S. Daniele.

1387. 8 7bre – Udine = Ferdinando Patr. di Gerusalemme, Rettore della Chiesa di Aquileja concede salvacondotto al Comune di Pordenone.

Fernandus miseratione divina Patriarcha Jerosolimitanus, Aquilegensis Ecclesie Vicarius generalis nec non Patrie Forojulij Rector, Defensor et Gubernator per Sedem Apostolicam deputatus tenore presentium liberum atque securum salvumconductum damus, concedimus et liberaliter impartimus Comunitati seu Universitati Portusnaonis amicis nostris singularibus ut ipsi omnes et ipsorum quilibet secure et sine aliquo impedimento, damno, molestia vel gravamine de partibus superioribus victualia ducere possint videlicet castratos quingentos singulis mensibus una vice vel in pluribus conducendos atque porcos quibus numerum non imponimus, sed eosdem castratos et vices Comunitatis Venzoni seu aliis officialibus deputatis consignare continue teneantur. Insuper pelamina pro eorum usu atque oleum et quaeque alia mercimonia tam a partibus inferioribus quam superioribus cuiuscunque conditionis existant ducere et duci facere possint eos et eorum nuncios in personis et bonis ac ipsorum quemlibet atque ipsis mercimoniis semel et pluries conducendis tenore presentium assidantes et assecurantes ipsosque ipsosque omnes ut predicitur assidatos et assecuratos esse iubemus, precipimus et mandamus exhortantes Nobiles quoscumque et Comunitates sub nostra obedientia existentes, vigentes tam nostris et ipsius Ecclesie subditis et subiectis ac stipendiariis nostris et foliis lige et unionis in Patria Forojulij existentibus, quatenus predictis civibus de Portusnaonis et eorum omnibus presentium ostensoribus per passus et portus ~~[illegible]~~ partes Patrie Forojulii cum dictis eorum mercimoniis conducendis quolibet transituris nullam presumant nec debeant in personis vel rebus novitatem inferre, sed eos et ipsorum quemlibet cum eorumque nuncios per dictam Patriam sine mora vel[illegible]tate transire permittant presentibus nostris litteris impressione nostri sigilli munitis continue valituris donec per patentes litteras presentes duximus revocandas.

Data Utini die VIII M. Septembris MCCCLXXXVII. Ind. X.

Ex Annal. Civ. Utini MS

13[illegible]

In c[illegible]
sept[illegible]
pat[illegible]
de l[illegible]
hom[illegible]
x una[illegible]
tum [illegible]
thol[illegible]
Jacob[illegible]
vice [illegible]
Primo [illegible]
libere[illegible]
et l[illegible]
et p[illegible]
dd. [illegible]
et [illegible]
Patr[illegible]
Sem[illegible]
tene[illegible]
omine[illegible]
maj[illegible]

1387. 13 Settembre. Sacile. Patti della dedizione della Terra e Castello di Canera ai Carraresi.

In christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis millesimo trecentesimo octuagesimo septimo, indictione decima, die tertiadecima mensis septembris. Infrascripta pacta et conventiones factas et facte fuerunt inter egregium militem dominum Comitem de Carraria locumtenentem in terra Sacili magnificorum et excelsorum dominorum suorum d. Francisci de Carraria senioris Padue et d. Francisci de Carraria iunioris ex una parte et circumspectos viros Bertoldum de Toppo quondam Johannis, Benevenutum quondam Petri massarium communis Canipe, Dominicum quondam Blasii, Bartholomeum quondam Nasutti; Johannem quondam Jacobi et Aylinum quondam Jacobi omnes habitatores et cives ac districtuales dicte terre Canipe, nomine et vice comunitatis et hominum dicte terre de Canipa ex altera parte, videlicet:

Primo quod homines terre Canipe predicte die tertiadecima dicti mensis septembris libere et expedite dare debeant introytum terre et castri Canipe ac ipsorum tenutam et liberam possessionem prefato d. Comiti de Carraria cum omnibus suis gentibus equestribus et peditibus armigeris et inermibus, recipienti nomine et vice prefati magnifici et excelsi dd. Francisci de Carraria Padue etc. recipientis nomine et vice Serenissimi et Reverendissimi in Christo patris et domini d. Philippi de Alenconio Cardinalis Patriarche Aquilegensis dignissimi;

Secundo. quod prefatus magnificus et excelsus d. Franciscus de Carraria Padue etc. tenebit, conservabit, reget et gubernabit ac regi et gubernari faciet terram et omnes canipenses predictam et predictos secundum mores et iura et consuetudines suos et suas antiquos et antiquas.

Tertio, quod prefatus magnificus et excelsus dd. Franciscus de Carraria Padue etc. occasione alicuius offense vel iniurie factarum predicto Reverendissimo in Christo patri et domino d. Philippo cardinali Patriarche, vel quod prefatus d. Cardinalis Patriarcha extimaret aliquam singularem personam, civem vel incolam terre Canipe predicte curabit cum effectu contra personas vel bona ipsorum de Canipa nullam vindictam fieri debere;

Quarto, quod prefatus magnificus et excelsus dd. Franciscus de Carraria Padue etc. omnem iniuriam et offensam etc (sic);

Quinto, quod prefatus magnificus etc. libere et expedite ac quiete omnes et cunctos canipenses ipsius terre Canipe dimittet tenere et possidere cuncta et omnia sua iura, bona et actiones reales et personales etc.

Item predictus egregius miles d. Comes de Carraria promittet curare cum effectu quod magnificus et excelsus dd. Franciscus de Carraria Padue etc approbabit omnia etc

In cuius rei testimonium has patentes literas die predicto suo sigillo roborari iussit etc.

Ceterum dicti Bertoldus et ser Bartholomeus nomine et vice dicte comunitatis ac suis propriis et privatis hominibus submiserunt ipsi d. Pagarino procuratori et procuratorio nomine dictorum magnificorum dominorum dd. Francisci de Carraria patris et Francisci filii Carariensium et ipsis magnificis dominis se et ipsam comunitatem terramque predictam et castrum Canipe etc.

Ego Bandinus de Brazzis notarius etc.

Dal Codice diplom. Padovano di Giovanni Brunacci, ms. della Bibl. del Seminario di Padova.

43

1387. 19 Ottobre. Aquileia. Lettera di Antonio Ronconi canonico di Aquileja ai concanonici Odorico di Ragogna e Nicolò di Portogruaro sulla necessità di dare un Patriarca ai Friulani e possibilmente ~~il~~ riconoscere il Cardinale Filippo di Alançon — Scheda inclusa sui fatti di Sacile —

1387. 11 Novembre - Monselice. Il Patr.ca Card. Filippo scrive alla Città di Cividale onde far conoscere che egli aveva appoggi per essere da tutti accettato in Patriarca — In questa l'Alançonio allegava la sud.a lettera 19 8bre del Ronconi, nonchè scheda sui fatti di Sacile.

Venerandi Domini mei et fratres carissimi, status ecclesie nostre et totius Patrie et omnium de Patria est adeo malus, quod pejor non posset esse, et prepositurum Capituli nostri, ex omnibus eorum illis Capituli nulla remansit non combusta totaliter qui nisi Carisacum omnibus animalibus massariorum in pluribus vicibus sunt spoliati adeo qui omnes rustici recesserunt (recesserunt ?), vel mendicantur. Capitulum blado nichil recepit nisi de Farra cv staria et de Carisaco xx. Vinum habent qui cum suis curribus duci faciunt, et pro majori parte vindemiare oportet, quod vult aliquid habere, breviter non possumus stare prius (peius), modo venerunt ad Dominum nostrum Papam pro parte Utinensium et eorum colligatorum Ambaxiatores ad supplicandum pro uno Patriarcha. Credo quod habent in mandatis dici sibi, quod si non dat ista vice unum, numquam petent ab eo plus Patriarcham. Tres opiniones sunt in tota Patria preterquam Civitatensibus et locis sis adherentibus. Aliqui volunt quod vocemus Comitem Virtutum in dominum, sedante ~~Patria~~ petamus quod sit contentus habere dominium et id quod Patriarcha ~~solet~~ habere solet, sed gabellas majores non ponat. Aliqui volunt quod petatur Patriarcha ducem Albertum Austrie; aliqui volunt quod petatur ab Antipapa, et in hoc qui potentiores concordant; omnes concordant quod non expectemus plus ad habendum Dominum. Faciat Dominus noster sicut sibi videtur, sed dicat qui velint quod volunt, hec vobis verissime dico, si papa non dat nobis Patriarcham ista vice, temporibus nostris numquam dabit

═══

aliquem cui obediat, de quo tota Ecclesia Dei maxime patiatur vituperium, et qui eum pene cognoscunt, breviter amplius durare non possumus in guerra, et pax non potest fieri, nisi sit unus verus Patriarcha, vel nisi dominium habeat unus potens qui nos liberare possit a potentia istorum qui nos in guerra tenent. Omnibus dicatur firmiter, quod Papa et Romana curia Ecclesiam perdit et Patriam ista vice, nec expectatur nisi responsum Domini nostri, si clr. essem, sic me juvet Deus quod in consistorio publico proponi facerem si invenirem volentem facere, vel clamarem sicut scirem et possem, quod si Papa non daret unum Patriarcham alium quam illum de Alencionio, Ecclesia Romana perdet Patriam hanc, usque nunc non credidet, modo videbit, quod illa que intimat Capitulum sibi erunt vera, de mille in Patria computatis etiam clericis non inveneris unum cujus intentio esset statim post reditum illorum Ambaxatorum non recipere unum Dominum. Multi concordant de Duce Alberto propter multas causas sed omnes indiferenter concordant recipere unum sicut scribo, quia Dominus noster Dominus Cardinalis est ita notabile membrum Ecclesie et ipsam tangit, dicatur sibi ista tamquam vera; et quicumque dicere poterit. Domine Odorice, de meo neque de vestro recepi adhuc valor unius festuce, spero modicum recipere. Civitatenses habent maximam gentem et tota die discurrerunt per totum; ceperunt de Civibus Utinensibus ꝏIIII, sed sunt solum XII, notabiles. Scriptum in Aquileia die XVIIII. Octobris per vestrum confratrem Anthonium ? Ronchono Canonicum Aquilegensem.

A tergo nobili et magne scientie Viro Domino Odorico

de Ragoncea, & Venerando Dno Anthonio de Portugruario Dominis et confratribus carissimis.

Scheda inchiusa dal Pata d'Alançon sulla dedizione di Sacile al Carrara.

" Hodie novum venet, quod de Sacillo XLIIII.or burgenses capti fuerunt a Gentilibus Domini Padue, et communitas ista bene faciet ostendere istam literam Domino Cardinali Neapolitano, et quibus prodesse poterit tanquam veram.
Philippus de Alenconio Episcopus Sabinensis Cardinalis

da Monselice 1387 11 9bre Lettera dell' Alençonio Card. Pata alla Città di Cividale, che gli era contraria, per far conoscere che egli aveva appoggi per riuscire riconosciuto da tutti.

Patriarcha Aquilegensis
Fideles Carissimi copiam superascriptam de origi nali vero sumptam habuimus per quendam nostrum amicum fidelem et vicinum ..... intelleximus quod Anthonius de Rancono qui dictam literam composuit atque misit, pluries verbis intimavit, et ... tam generaliter consilio, quam particulariter aliquibus ex ... quod nunquam dixerat aut fecerat sive p..... nec apud Papam ubi nuper missus fuerat, nec .... si quod esset in vestri prejudicium .... interiorem Communitatis vestre ... quodque si secus .... fecisse ... perpetuo haberi et reputari pro proditore, ideo volumus istam vobis mittere copiam, ut possitis bene judicare si pro proditore in falso debeat reputari: Nec videtur nobis expedire Communitati vestre quod talis ... is debeat haberi pro vicino vestro, quodque nepotes et alii sui attinentes saltem mali non deberent in terra vestra Civitatis inter vos ulterius detineri nam scribitur, quod ovis morbida totum gregem inficere consuevit. Supra istis advisetis ut expedit. Datum prope Montissillicis die XI. Novembris

1386 5 Feb. Monselice presso il Pa..

Afflictus P. t. S. &

Et in MCCCLXXXVII. in fine octobris ... et in ipso millesimo die Jovis V. septembris gentes Domini

Brandello di cronaca – Altinus p. 48-2.

Et in MCCCLXXXVII in fine octobris ... et in ipso millesimo die jovis V septembris gentes domini ~~Francisci~~ Francisci de Carraria Domini Padue, Taurisii etc. venerunt ante Terram Sacili in obsessione ipsius ... et subito in tanto terrore inducti fuerunt Terrigene quod se die Mercurii ibi post sequenti undecimo dicti Mensis Septembris ipsi de Sacilo ipsi Domino Padue dederunt.

N.B: La cronaca di Altino è pubblicata nella Appendice ai Monumenta Ecc. Aquilejensis del P. De Rubeis ed anche nei Monumenta Germaniae in corso di pubblicazione

Ex Mss.^to^ Ashburnham #1301. Firenze.

na

D. [illegible]

au

lica

gr

ce

ga

et

pa

p

f

te

Ne

P

me

pu

ne

bo

1387, 15-19 novembre. Tregue tra gli Udinesi ed i Cividalesi alleati del Signore di Padova. — Scorrerie di questi, rottura delle Tregue. —

Ann. Civ. Utini, sed annum.
Dall'Archivio Municipale, copia di Carlo Fabrizio.

A. D. 1387, ind. IX, in primis die iovis XV novembris fuerunt apposite littere mandatorie in foribus Ecclesie Maioris de Utino continentes in effectu qualiter Rev.mus D. Yerosolimitanus Gubernator et Vicarius Generalis in Spiritualibus et Temporalibus auctoritate apostolica Eccl. Aquilegensis etc. mandavit eadem auctoritate litteras apostolicas et mandata in eisdem contenta debere observari in Terra Utini sub obtentu gratie SS. Patri D. Urbani VI et sui continentias seu continentia; quod indicebat et indicerat Treugas per annum et ultra ad sui beneplacitum generales inter subditos Ecclesie et non subditos, includentes Terras et loca, que violenter occupantur per Magn. D. Paduanum in Patria Fori Julii et que sunt dicte benedicte Eccl. Aquilegensis: que quidem Treuge si observarentur, sunt totaliter ad exterminium et finalem desolationem totius Patrie Fori Julii inducte et machinate pro parte ipsius Domini de Padua.

Item eadem die ipse D. Yerosolimitanus similes litteras direxit per totam Patriam Fori Julii, per omnes Terras, loca et Castra citra et ultra Tulmentum, illud idem in affixione similium Litterarum in foribus Ecclesie publicari mandavit. Et specialiter per Nuncium suum specialem quem retinet in curia sua pro suo Cursore, quas ipse Cursor nomine ..... bonomonus presentavit in Civ. Austria Rectoribus Capituli et Ecclesie

Maioris, videlicet Decano eiusdem Capituli ... Austrie et quod per quosdam Teotonicos in dicta Terra eadem die fuit captus et male tractatus, ... per pedes super et caput fecerunt pendere infra et alia ... membra corporis ac sic retentus fuit per quatuor horas et tunc fuit liberatus a dicta passione ... intrare domum dicti D. Decani et postmodum ... dicte Terre ... Comunitatem eiusdem Terre, sibi dixerunt quod Teotonici, qui has iniurias sibi intulerunt non erant in Terra, sed intendebant contra eos ad punitionem procedere; Que omnia sic superius narrata, hodie, videlicet die dominico XVIII mensis novembris paulo ante horam XXIII, ipse .... Cursor retulit in presencia ipsius D. ... presentibus etiam pluribus nobilibus et discretis et notabilibus personis. Hec omnia hic narrantur ad memoriam vivam retinendam ut clare comprehendi et probari possit que novitates, damna et iniurie et alia que in presenti quaterno notantur, occursa sunt in Patria Fori Julii ad destructionem Ecclesie Aquilegensis et Fidelium universorum et ... subsequenter notata sunt cum diligentia et veritate.

In primis qualiter Civitatenses retinuerunt in Civitate Augustinum Cursorem antedictum per dies novem proxime preterita usque ad hodiernam diem Dominicam, videlicet XVIII dicti mensis et horam, cui nullam dedere responsionem nisi dicentes sibi, quod litteras quas ut supra eis apportaverat miserant Paduam ad D. Paduanum antedictum.

Item in Terra Medune Ecclesie Aquilegensis, facta est per gentes ipsius D. de Padua qui continue ... super dampnis et teritoriis ipsius Ecclesie hec crudelissima novitas

videbat quod ipse gentes et specialiter Capita ipsarum cum quibusdam aliis, quos secum ducere voluerunt, fuerunt recepte in eadem Terra per Nobiles et Populum eiusdem Terre. Ipse gentes, que intraverunt morose et confidenter recepte dictam Terram posuerunt ad saccomannum et retinentes eam cum omnibus mobilibus inventis in ea, Dominas que ei placebant vituperose tractantes.

Item die veneris XVII mensis novembris ab hora vespertina usque ad noctem, inimici nostri habitantes in Savorgnano pedestres et equestres insultaverunt laborantes nostros, videlicet Comunitatis Utini qui laborabant ad reparationem meatus aque labentis ad Terram Utini, qui per ipsos inimicos violenter destructus extiterat, propter quam destructionem aqua labi non poterat per dictam Terram Utini, que est unum de alimentis, que non spectat nec pertinet ad Castrum Savorgnani aliquo iure nec iuris colore; quia Aque in Patria Fori Julii, strate et campanee sunt de regalibus Ecclesie Aquilegensis, nec aliquis de subditis dicte Ecclesie potest pretendere aliquod ius habere in proprietate et possessione, quia sunt Regalia et omnia alia et ipsas earundem sunt comunia.

Item XVIII die dicti mensis circa horam vespertinam Standerfen et alii socii sui in numero equorum LX qui sunt stipendiarii Civitatensium et D. Paduani et habitant et stant in Terra Cividati, exeuntes de eadem cucurrerunt malo modo ante Terram Utini et pro eis non stetit de committendo spolia et depredari et capere de Vicinis Utinensibus toto posse fecerunt, quorum insultum tota Terra et Dominus personaliter insultaverunt. nec non insultaverunt in campanea prope Utinum Thomasium stipendiarium felicis Lige cum aliquibus sociis suis equitantibus extra Terram in auxilium amicorum, a quorum invasionibus prope transierant, non propter eos iter eorum revocantes. Et in recessu ipsorum prope villam Ciresetti captivaverunt tres mercatores teotonicos illac per stratam publicam transeuntes supra et eos secum duxerunt Cividatum, eosdem retinentes in eadem Terra carceribus mancipatos.

Item ipsa die Compagnia antedicti D. Padovani perfida et crudelis ante Valvasonum cum Castri Nobiles obedientiam prestiterant Domino nostro Patriarche Jerosolimitano, licet non debite observaverunt, tamen quia quidem ipsi sunt subditi dicte Aquilegensis Ecclesie et ibidem captivaverunt duos homines et abstulerunt centum animalia.

Item quod continue ante et post publicationem supradictarum litterarum prefati Domini Rev.^mi Patriarche steterunt, fuerunt et sunt in territoriis subditorum Ecl. Aquilegensis et in campis, depredando, comburendo, captivando et omnia mala committendo, nec non personas subditorum dicte Ecclesie crudelissime trucidando.

Item quod die lune xviiii dicti mensis in xviii hora diei, illi de Savorgnano depredati fuerunt in Tabella Utini quasdam mulieres euntes ad Terram Utini cum pannis et aliis rebus quibus cum .... ymo quod peius fuit, depredati fuerunt in dicta Tabella duos boves et equam unam et alios homines qui et se eripuissent et recessissent a locis ubi laborabant in campis.

Item ipsa die, quod est multum notabiliter memorie commendandum et retinendum, quod cum magna comitiva Civitatensium gentium pedestrium et equestrium et cum gente sclavonica, publice et violenter armata manu cum balistris et bombardis et aliis armis offensibilibus destruxerunt meatum seu Roiale supradicte aque, ponentes in ruinam, ea qua potuerunt deteriori conditione, aquam eandem ponendo ad lectum Turris, ut non valeat ad Terram Utini declinare et ad ipsum tam violentum opus perficiendum institerunt ultra per spatium trium horarum, ut magis damnabiliter destrueretur. —

1388. 5 Genn.° Vienna. Commendatizia di Alberto Duca d'Austria a Ferdinando governatore del patriarcato di Aquil.ª per una ambasciata di Pordenone.

45

Albertus Dei gratia Dux Austrie etc.

Reverendo in Christo patri et domino Ferdinando Patriarche yerosolimitano, Aquilejensis ecclesie Vicario generali, nec non Patrie Forojulii Priori a sede Apostolica deputato, et suis in hac parte collegiis in Utino deputatis

Reverende in Christo pater domine et amice carissime, ac alii officiales deputati vobis collegati. Dilectus noster fidelis Hugo de Duino Capitaneus in Carniola, mittet ex parte fidelium nostrorum civium communitatis nostre Portusnaonis ad vos suam ambasciatam de intencione nostra plene informatam. Ideoque amicitiam vestram sincero affectu rogamus, quatenus eisdem Ambasciatoribus super eodem facto, in referendis hac vice nostro nomine, credenciam adhibere placeat fidei plenioris, facientem in facto eodem prout de vestris caritatibus fiduciam gerimus singularem. Datum Vienne quinta die mensis januarii, Anno domini etc LXXXVIII.

(Bibl.ca Marciana Lat Cl XIV Cod 102 n 347)

1388, 4 Febbrajo. Modruz. Lettera del Patriarca Giovanni di Moravia al Comune di Cividale del desiderio che sia fatta la pace tra i Cividalesi e Collegati cogli Udinesi. —

Prudentibus et circumspectis viris provisoribus, Consilio et Comuni terre nostre Civitatis Austrie fidelibus nostris dilectis (tergo).

Johannes Marchio Moravie Dei et Apostolice
Sedis gratia Aquilegiensis Patriarcha

4.6

Prudentes et circumspecti consiliarii.. Venerabilem virum dominum Bondi Abbatem Sancti Galli de Mogio Aquilegiensis Dyocesis .. dilectum ac Vicarium nostrum generalem intencione nostra plene informatum ...... quibus dilectionem desiderantes .. gratenus ubi in dicendis ex parte ... pacem tractandam et fiendam inter colligatos vestros ex una .... et Communitatem terre nostre Utinensis eiusque adherentibus parte ex altera. De qua pace... fienda et servanda alias vestras pa... ... sub pena decem millium ducatorum ... et mandamus, vetuerit fidem vestram ...... bene creditivam. Ultimus ... et singula pacta seu cautiones per eundem D. Abbatem sub quibuscumque penis ..... et contra vos adiectis pro dicta pace tractanda et fienda ac servanda efficacis roboris esse et existere, quas eciam penas nos infalabiliter observabimus et faciemus observari. Datum in Castro nostro Modruz sub bulitino nostro secreto die quarta mensis februarii.

Arch. Munic. d'Cividale Orig. cartaceo, Bolla XXIV.

NB: Modruz vel Madriz.

1388

1388 - 4 Febb.° Udine - Il Capitano di Udine dichiara tutte le pratiche da lui fatte a nome del Comune per far restituire ad alcuni Pordenonesi le merci rubate da Asquino di Varmo -

47

Universis et singulis presentes litteras inspecturis Nos Antonius de Vando de Vincentia Capitaneus, quinque Deputati, Consilium et Comune Utini harum tenore notum facimus, declaramus et testificamus quod pro parte D. Capitanei et Comunitatis Portusnaonis per eorum ambassatores plures et litteras multas nobis extitit cum querela monstratum quod per Nob. Asquinum de Varmo inferiori, Mag. Johannes in dicta terra Portusnaonis [illegible] Scolarum et Bartolussius Pelliparius cives et convicini dicte terre, sub securitate et confidentia se reconductus [illegible] Portusnaonis per [illegible] Patriarcham [illegible] nec non S. Aquilegensis Eccl. Rectorem, Defensorem et Gubernatorem in bona forma dati et concessi quod cives dicte Terre Portusnaonis tam a partibus superioribus quam inferioribus mercimonia sua possent secure conducere et conduci facere ad dictam Terram Portusnaonis certa mercimonia conducentes de Latisana videlicet pellium, olei, salis, bombicis, zere, confectionum et zuchari, panni et scarlatij seu bicandi, que omnia mercimonia dixerunt i prefati ambassatores dicte Com. Portusnaonis, non inclusis currubus nec bobus ipsa mercimonia tunc conducentibus accepta per ipsum Asquinum nec aliquibus aliis expensis factis tam in conducendo ipsa mercimonia quam in rehabendo ipsa postquam per ipsum Asquinum accepta fuerunt, ascendentibus ad summam trecentorum et viginti ducatorum dum prope Morsanum applicuissent captivati et dictis mercimoniis spoliati fuerunt ductique per ipsum Asquinum cum mercimoniis predictis in locum seu oppidum suum videlicet Varmum inferius, rogantes nos quod eidem Asquino scribere deberemus supra his inducendo et rogando eundem ut dicta mercimonia tamquam indebite et iniuste ablata prefatis Magistris Johanni Rectori Scolarum et Bartolussio Pellipario restituere deberet et damni eisdem per ipsum Asquinum illati emendationem facere integralem et qualiter Nos Capitaneus, quinque Deputati etc dictorum D. Capitanei et Com. Portusnaonis precibus tamquam iustis et rationabilibus annuere volentes supra dictis spoliatione et captivatione

eidem Assquino sepius scripsimus sibi predictam nobis factam explicantes querelam et ultimo eum cum instantia rogantes ut mercimonia per ipsum ablata prefatis duobus civibus de Portunaonis tanquam indebite, iniuste et contra ius debitum ablata occasione salvusconductus prefati Rmi Patr. Jerosolimitani quem dicta habebat Comunitas integre restituere deberet et similiter testificamus prefatum Rmum D. nostrum Patriarcham pluribus suis litteris eundem Assquinum admonuisse ad restitutionem dictorum mercimoniorum a quo quidem Assquino ipse Rev. D. noster nec nos unquam potuit nec potuimus aliquam supra predictis responsionem habere. Insuper testificamus quod tempore predictas spoliationem et captivationem, ambassatores dicte Comunitatis nobis fore factas declaraverunt ipsa Com. Portusnaonis a prefato Rmo Dno nostro bonum salvum conductum habebat totam Universitatem eiusdem Terre et eiusdem nuncios affidantem et assecurantem qui tam a partibus superioribus quam inferioribus cuiuscumque conditionis existant pellamina, oleumque pro eorum usu et alia mercimonia queque conducere possent et conduci facere ad ipsam Terram Portusnaonis. Hec autem scribi fecimus prout fuerant ad preces et instantiam providorum et circumspectorum virorum Ser Benevenutum de Richeriis et Antonii de Sileriis presentialiter ambassatores ad prefatum Rmum D. nostrum Patr. Jerosolimitanum nos una cum quodam Ambassatore Inclitiet Excelsi D. Ducis Austrie supra spoliatione predicta ut quocumque tempore et coram quibuscumque voluerint ipsa tanquam verissima ostendere et demonstrare possint. Has autem litteras in clarius et fortius testimonium premissorum scribi fecimus et sigilli nostri Comunitatis impressione muniri.

Data Utini die IV Februarii MCCCLXXXVIII. Ind. VI. -

Ex Annal. Civ. Utini

1388, 1 marzo. **Udine**: Ferdinando Patriarca di Gerusalemme Rettore etc. nel Patriarcato d'Aquileja, assolve gli Udinesi e Leonardo Andreotti di quanto di male avessero commesso nelle presenti circostanze.

Archivio dell'Ospitale di Udine. Vol. 104. f. 112. di pergam.

In. h. [illegible] nomine amen. Anno nativitatis ejusdem 1388, ind. XI, die I mensis marcij, actum Utini Aquil. Diocesis in camera cubiculari Mellarum Castri Utini, presentibus ven[erabi]li viro D. Prot. Alvero Gundisalvi thesaurario Cordubensi, sapienti viro D. Johanne de Valencia in [illegible] licenciato nec non nobilibus providis et discretis viris ser Johanne Pulviano filio nob. ser Francisci de Colloredo, ser Nicolao Hermanni de Romanyacho, ser Valentino de Valentinis, Johanne Vicardi de Andriottis, Johanne ser Coyaradi de Ucellis omnibus de Utino, Antonio Martini de Sibillia et Paulo notario de Braccinis cancellario D. Patriarche Jerosolimitani contestes meo infrascripto, testibus et aliis pluribus ad hec vocatis et rogatis. Ibique Reverendissimus in Christo Pater et D. D. Fernandus divina miseratione Patriarcha Jerosolimitanus, Vicarius Apostolicus, Rector et defensor in Patriarchatu Forijulii specialiter deputatus, coram dictis testibus et me notario infrascripto remisit, fecerit proprio motu interloquendo, intercedendo et generalem absolucionem ediendo ex causa et fecit omnibus et singulis personis ad Terram Utini quibuscunque nominibus nuncupatur quas diligit et diligit puro pastorali paternalique amore eorum serviciis fidelibus et dignis meritis exigentibus, generalem remissionem, absolucionem, liberationem et quietacionem de omnibus et singulis offensionibus, delictis, excessibus, rancoribus in agendo seu obmittendo culpa vel dolo commissis orientibus principaliter et incidenter seu emergentibus in dicto facto vel opere ac de omnibus et singulis iniuriis et penis realibus et personalibus inquibus

unus alteri et alter alteri crediderit incurrit quavis ratione et
causa et de quibus ad ipsum D. Patriarcham vel futurum eius Succes-
sorem aut Marscalchos, Capitaneos et Officiales quoscumque spectaret
et pertineret, absolvens ac liberans ipsas omnes et singulas personas
singulariter, communiter et divisim ac in solidum a predictis omnibus
excessibus, delictis et offensionibus hinc inde illatis et commissis
usque in presentem diem nec non ab omnibus penis realibus et per-
sonalibus, querelis et accusis factis et fiendis non obstantibus pre-
dictis omnibus ordinamentis, statutis et constitutionibus ac certis
consuetudinibus in contrarium facientibus, nec non asserens et dicens
dilectum et secretum familiarem suum Leonardum de Andriottis
de Utino supra nonnullis presumptionibus et indiciis suspectis
probabilis veridica inquisitione Sancte Romane et Aquilegensis
Ecclesie. Statumque honorem et conservationem libertatis Patrie
Fori Julii concernentibus, si quid dixerit et proposuerit Sanctis-
simo Domino nostro D. Urbano Pape Sexto et Inclyto Domino
Venetiarum vel aliis quibuscumque hominibus et personis qui-
buscumque nominibus nuncupentur tam supra predictis quam aliis
quibuscumque dictis, expositis, commissis et perpetratis contra
quasvis personas in singulari vel in communi seu in diviso Comunis
Terre Utini sub litteris ipsius D. Patriarche credencialibus ac de suo
mandato, verbo, licencia et commissione dixisse et exposuisse, pro-
mittens per se et suos successores et dicte Aquilegensis Ecclesie nomine

predicto Leonardo stipulanti et recipienti per se ac vice et nomine omnium quorum interest predictas finem remissionem, absolutionem, liberationem et quietationem ac omnia et singula in hoc instrumento contenta perpetuo firmas et firma, ratas et rata, gratas et grata ~~hab~~ habere, tenere, attendere, complere et in omnibus observare et non contrafacere, dicere vel venire per se vel alium seu alios aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto, nec non mandans et imponens omnibus Capitaneis et Officialibus quibuscumque presentibus et futuris ac ipsis omnibus et singulis personis Comunis Utini quas presens tangit negotium supradictum perpetuale silentium in pena et sub pena decem millium ducatorum, cuius pene medietas cedat Curie Romane et alia medietas Capitaneo et Comuni Terre Utini predicte et ea soluta vel non presens instrumentum et omnia ac singula in ipso contenta obtineant plenum robur atque perpetuam firmitatem.

Et ego Laurentius q. Marquardi de Cassignaco Utini habitans publ. Imp. auct. Notarius predictis omnibus interfui et rogatus ac de mandato prefati D. Patriarche Longolimitani una cum Paolo notario Cancellario suo de Bracciniis scribere scripsi —

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1388, 4 marzo Udine. Il Vicario Patriarcale, il Capitano delle genti
d'armi, il Provveditore Veneto ed il Comune di Udine danno
salvocondotto per 15 giorni ad Albertino fratello di Peraga
per passare da Sacile a Cividale col seguito. —
MSS. ... presso il Bianchi in Udine dagli Ann. della Città d'Udine. MS
nell'Arch. Mun. d'Ud. —

Anno 1388, ind. XI, die IV martii concessus fuit salvusconductus per
Rev.um Patrem D. Bondi Dei gratia Abbatem Mosacensem Vicarium Rev.mi
Domini nostri D. Johannis Marchionis Moravie Patriarche Aquilegensis,
Dominumque Conradum Comitem de Bussina Capitaneum gentium
Armorum et D. Jacobum Gradonico Provisorem et illam Communitatem
Terre Utini Nobilibus Albertino et Peragino fratribus de Peraga pos-
sendi ire de Sacile Civitatem Austriae cum XXXVIII personis et XL
equis et omnibus eorum rebus et ab ipsa Terra Civitatis ad dictum
locum Sacili redire, valiturus per XV dies incipiendo a presenti die.

57

1388. 8 marzo Perugia. Papa Urbano VI [illegible] di [illegible] il giuramento di fedeltà dal nuovo Eletto Patriarca d'Aquileja Giovanni di [illegible] [illegible]

Dall' R. M. de Rubeis, Ab. Ad. Mon. Eccl. Aq. Bibl. Marc. Arch. [illegible]

[illegible] Episcopus, servus servorum Dei, venerabilibus fratribus [illegible] [illegible] Episcopis salutem et apostolicam benedictionem. Cum [illegible] Fratrem nostrum Johannem [illegible] Patriarcham Aquileiensem electum, [illegible] Ecclesie cui [illegible] nostrorum [illegible] potestatis [illegible] ad Eccl. Aquil. [illegible] carentem auctoritate [illegible] transferendum, [illegible] Aquileiensi [illegible] [illegible]. Nos [illegible] Johannes [illegible] partibus [illegible] [illegible] Romanam [illegible] laborare, [illegible] [illegible], [illegible] eidem Johanne electo, nostro et [illegible] Romane [illegible] [illegible] juramentum [illegible] formam quam sub Bulla nostra mittimus [illegible]. Formam [illegible] [illegible] verbum [illegible] [illegible] per proprium nuncium quantocius [illegible] curetis.

Datum Perusii VIII id. martii, Pontif. nostri anno X

[illegible] Patriarcha [illegible] nominatus [illegible] [illegible] ab hac hora [illegible] fidelis [illegible] Petro, Sanctaeque Romanae Ecclesie et Domino meo D. Urbano divina providentia Papae VI, [illegible] successoribus [illegible] [illegible] [illegible] perdant aut membrum vel capiantur mala captione. Consilium vero quod mihi crediturus ut

parte [illegible] per nuncios [illegible] per litteras, nulli manifestabo ad eorum damnum me sciente. Papatum Romanum et Regalia S. Petri adjutor eis ero ad retinendum, defendendum et recuperandum, salvo meo ordine, contra omnem hominem. Et honorem et statum ipsorum, quantum in me fuerit, conservabo; [illegible] et posse [illegible]. Legatum Sedis Apostolicae [illegible] in [illegible] mea [illegible], diligam et defendam [illegible] quantum [illegible] in eundo et redeundo eos honorifice [illegible] et in suis necessitatibus juvabo; nec quantum in me fuerit, [illegible] eis [illegible] inferam [illegible]: et quoscumque, qui contra premissa vel eorum aliquod machinari aliquid attemptare, quantum in me est, [illegible], [illegible] pro posse impediam. [illegible] predicti Domini nostri Pape et dicte Romane Ecclesie quantum potero evitabo: nec ero in consilio vel in facto seu tractatu in quibus contra ipsum et eandem Rom. Eccl. aliqua [illegible] vel preiudicialia machinentur. Et si talia a quibusvis procurari novero vel tractari, impediam hoc pro posse: et quantocius potero, commode significabo alteri, [illegible] per quem possit ad eorum notitiam pervenire. Vocatus ad [illegible] quacumque causa ad Synodum seu ad eos, veniam nisi prepeditus fuero canonica prepeditione: eis [illegible] et reverentiam debitas exhibebo et prestabo. [illegible] limina Romana Curia existente citra, singulis annis, ultra montes, singulis [illegible] annis visitabo aut per me aut per nuncium meum, nisi Apostolica absolvar licentia. Possessiones vero ad meam Ecclesiam pertinentes non vendam, nec donabo, nec impignorabo neque de novo infeudabo vel aliquo modo alienabo, inconsulto Romano Pontifice. [illegible] Roberto olim Basilice XII Apostolorum dicto Gebennensi nunc [illegible] qui se Clementem VII nominat, Johanni titulo S. Marcelli, dicto Ambianensi et [illegible] olim titulo S. Clementis dicto [illegible], Presbyteris

dicte Sedis Cardinalibus, perditionis filius, vel ex Dei iudicio auctoritate apostolica
nominatis et eorum sequacibus ne in eis dissipiis vel eorum alicui auxilium, consilium
favorem, quicumque fuerint preeminentie, dignitatis, religionis, conditionis aut
status etiamsi Pontificali, Regali seu Reginali vel quavis alia prefulgeant
dignitate etiamsi fuerint Rom. Ecl. Cardinales, sentiis quicumque per Sede-
dem Constitutis vel in posterum denotandis, quamdiu extra gratiam et com-
munionem Sedis predicte permanebunt, nec dabo quovismodo per me vel alium, di-
recte vel indirecte publice vel occulte auxilium, consilium vel favorem;
nec benignitatis quantum in me fuerit et impedire potero non permittam; ideos
secundum posse meum, donec conversi fuerint, iuxta processus apostolicos pre[illegible]
fuerint persequar. Sic me Deus adiuvet et hec sancta dei evangelia. =

1388, 24 Marzo. Brünn. Lettera di Jodoco marchese di Moravia a Francesco di Carrara Signore di Padova ringraziandolo della disposizione alla pace colla Chiesa d'Aquileja a cui fu preposto il di lui fratello ... di Moravia.

Magnifico ac Ingenuo viro Domino Francisco de Carraria Padue amico nostro Carissimo (tergo)

54

Magnifice domine Amice Carissime litteras vestras super materia dissensionis inter Aquilegiensem Ecclesiam ab una et Amiciciam vestram ab altera parte que verti dignoscitur, grato recepimus animo ex quibus de singulis seriatim et diserte a vestra intencione procedentibus sumus informati. Et presertim comperimus ad liquidum in eisdem litteris vestram bonam voluntatem, quam gerere vos nostre considerationis ... pro dicte Aquilegiensis Ecclesie, de qua fratri nostro Johanni provisum extitit bono statu et honore, de quo vestre amicitie ex animo referrimus graciarum acciones, certum habentes propositum Deo propitio in brevi honorabilem virum Rudolfum Canonicum Olomucensis Ecclesie nostrum Capellanum devotum dilectum super singulis nostra intencione clarius informatum ad vos dirigere, qui super omnibus et singulis negociis et eorum circumstanciis vobis faciet ex parte nostri relacionem plenam oraculo vive vocis. Datum Brunne XXIIII. die Mensis Martii, Anno domini etc (Mill ccc) LXXXVIII.

Jodocus Dei gratia Marchio et Dominus Moravie

Dall'orig. in carta con sigillo rotondo impresso in cera rossa portante l'aquila a scacchi di Moravia.

Arch. Munic. di Cividale, Busta XXIV.

1388. 29 Aprile. Nel Castº di Modriz. Giovanni [illegible] Patr. d'Aquil.
eletto scrive a Bondì Abate di Moggio sulla dignità recentemente acquistata
dal Marchese Jodoco suo fratello e sulla sua [illegible] venuta in Friuli.

(Dal [illegible] manoscritto di [illegible])

(tergo) Venerabili [illegible] Bondì [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nostro spirituali amico carissimo.

Johannes [illegible] Sedis gratia Sancte [illegible] [illegible] [illegible]
ac [illegible] Moravie Johannes.

[illegible] Amice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sollicitudine, quam in nostris
[illegible] negotiis et [illegible] [illegible] [illegible] in futurum [illegible]
[illegible] regratiamur pro vestra consolatione significantes presentibus et [illegible]
[illegible], quod Illustrissimus Princeps Dominus Jodocus Marchio et [illegible]
[illegible] Moravie frater noster [illegible] [illegible] de [illegible] mense Marchionatum
[illegible] Brandeburgensem, ratione cuius est Sacri Imperii Elector dignissimus,
[illegible] Lutzenburgensem et Advocatiam [illegible] extat assecutus, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] recepit et recipit auctore [illegible] [illegible]
[illegible] ad nostrum honorem, commodum et in augumentum. Pervenit
[illegible] auditum, quomodo rumor sit in partibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod Ecclesiam nostram [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] moveremus, cuius oppositum in brevi apparebit; nam enim [illegible]
[illegible] [illegible] partibus non in dispendium Ecclesie nostre et ipsius
[illegible] [illegible] honorem cedet, commodum et utilitatem, nam [illegible]
[illegible] cum Illustrissimis Principibus et Dominis Romanorum et Hungarie
Regibus ac Jodoco Marchione Moravie predicto fratribus nostris caris-
simis, [illegible] negotiis dispositis et ordinatis, [illegible]
versus partes Foroiulii [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] tractatus que nostrum tanto [illegible] et [illegible]
[illegible] adventum, quanto [illegible] tota ipsa Patria [illegible] merito
[illegible]. Et hec certissime teneatis pro constanti [illegible]
[illegible] pro consolatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quamprimum littere nostre de Curia Romana [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligentes [illegible]
[illegible] ille [illegible] dilectum [illegible] [illegible] presentem
summa [illegible] tractatus et [illegible] eiusdem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proponit, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible]
nec [illegible] [illegible] [illegible] nullatenus intendimus [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] et facta [illegible] conditiones [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et grata [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Item [illegible] Decanum, de quo nobis [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] contingerit [illegible] hac [illegible], volumus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tunc cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ipso Decanatu [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] et [illegible] tum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fore, [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fidem, [illegible] nobis [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tur, quod [illegible] in exemplum [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] pannos [illegible] [illegible] pannos
[illegible] [illegible] et [illegible] obscuri coloris pro [illegible] florenis [illegible] [illegible]
in parato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
recipiendi, nobisque quanto citius [illegible] inolimisse. Etiam Stephanum
nostrum Prothonotarium nostrum fidelem dilectum cum ordinis

nostris negociis et litteris Curiam Romanam direximus, quare rogamus

ut eidem xii florenos auri assignare velitis pro expensis, ne ob defectum

[illegible] nostra negocia [illegible] quomodolibet impediri. Ceterum

[illegible] nos et rogamus quatenus vina, blada pro panibus et pabulo, necnon

[illegible] victualia nobis prelatis et [illegible] et [illegible]

[illegible] nostris ministrare dederitis, nam qua hora non [illegible]

[illegible] [illegible] forte. De singulis autem [illegible]

[illegible] pertinentibus [illegible] et [illegible] informetis...

[illegible] feliciter et longeve

[illegible] nostro [illegible] die [illegible] (Aprilis), 1398)

1388, 6 Maggio. Partistagno. Tregue fino al luglio tra i Signori di Partistagno e di Attems superiore col Signore di Padova.

Noverint universi has litteras inspecturis quod Nos Brunettus et fratres de Partistagno nec non Consortes de Atems superior Treuguas facimus honorabili viro Brunetto de Parma recipienti vice et nomine Magnifici Domini Padue nec non nomine et vice omnium et singulorum eiusdem Domini colligatorum et adherentium usque ad primam diem proximi futuri mensis Julii inclusive firmiter et inviolabiliter duraturas, his pactis et conventionibus que continentur in litteris in quibus Egregius vir Bartholinus de Zambonis gentium Domini Padue in Foro Julii existentium Capitaneus generalis nec non Gastaldio ... Provisores, Consilium et Comune Civitatis Austrie affirmant et approbant easdem Treuguas nobis factas per supradictum Brunettum de Parma vice et nomine prefati Domini Padue nec non omnium et singulorum eiusdem Domini colligatorum et adherentium. Harum sub nostrorum sigillorum testimonio litterarum &. Datum in Partistagno, die sexto mensis Maii sub Anno Domini MCCCLXXXocto. Indictione XI.

Arch. Munic. di Cividale, Copia contemporanea in carta Busta XXIII.

1388. 14 Maggio – Il Commune di Udine fa porre all'incanto una casa Sotto Monte di Leonardo Andreotti per tradimento contro il Com. di Udine, contro Fed.o Savorg.no ed altri Udinesi:

54

Proferantur per Preconem Communis Utini ad petitionem
Incantentur, vendantur et hodie deliverentur ad incantum
debito more solito incantando ad instantiam providorum Virorum
Manfredi Draperij qm Valentini di Utino tamquam Camerarij et Simonis
qm f Nicolussij qui dicitur de Percoto et Joannis qm f Federici
Ottazini de Utino tamquam Procuratores camerario et procura
torio nominibus Communitatis et Universitatis terre Utini, quedam
Domus cum omnibus ipsarum juribus et pertinentiis Leonardi
qm f Nicolussij de Andriottis publici et notorii pronunciati prodi=
torij dicte Communitatis et Universitatis Terre Utini ac etiam No=
bilis et egregii militis D. Federici de Savorgnano et nonnullorum
civium de terra Utini ex certis proditorijs tractatibus factis
et perpetratis per dictum f Leonardum una cum certis
suis sequacibus contra dictam Terram et dictorum (sic) Dni Fede=
rici et certorum aliorum civium de Terre Utini prout laudo et
sententia mediantibus extitit diffinitum coram provido Viro
f Leonardo   de S.o Daniele Utini habitante tamquam
judice ad hunc Actum sententialiter deputato loco prudentis
Dni Antonij de Vando de Vicentia honorabili Capitaneo
terre Utini pro Revmo in Christo Padre et Dno Nro Dno Joanne
de Moravia Dei gratia S. Sedis Aquil.s Dig.mo Patha, site Utini
in loco nominato Sub Monte castri, videlicet juxta heredes
olim Ser Nicolussij Notarij qm Dominici Zerbini de Utino; juxta D. Leonardum
de Andriottis; juxta Ser Zaninum de Burgo; juxta montem dicti D. Fede=
rici qui olim fuit D. Pagani de Savorgnano; juxta viam publicam de
Submonte vel si qui ipsarum domorum veriores essent confines, cum
omnibus suis iuribus et pertinentiis, confiscatae et applicatae

dictae domus una cum aliis bonis dicti Ser Leonardi de Andriottis dictae Communitati et Universitati dictae Terrae Utini ex his demevitis ut supra continetur prout in actis scriptis manu mei Jacobi Notarii inscripti plenius continetur cum suprascripta Communitate et Universitate dictae Terrae Utini tanquam manutentrice dictarum domorum et non cum aliis.

Datum Utini die jovis XIV m. Maij, ind. XI, millesimo tricentesimo octuagesimo octavo.

1388, 25 maggio. Venezia. Lettera ducale alla Comunità di Orsera colla quale si partecipa la convenzione fatta tra il sindico di essa e quello del Comune di Parenzo, per la quale resta la prima obbligata al pagamento annuo di 50 lire di piccoli veneti al Comune di Parenzo giusta i patti del 21 novembre 1273 e di più di tre anni di arretrati per i non effettuati pagamenti dall'epoca dell'ultima passata guerra.
Dai MSS. Fonzanini, Coll. Comune. Copia.

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Prudentibus viris Comunitati Ursarie fidelibus dilectis gratias et omne bonum. Comparentibus coram Nobis provido et honesto viro Bernardo Colli cive et sindico Comunis et hominum Parentii fidelium nostrorum, sicut constat publico sindicatus instrumento scripto anno 1388, ind. XI, die I maij manu Raphaini de Capellis imp.li auctoritate notarii ex una parte et provido viro Othone Archidiacono Parentino sindico Comunis et hominum Ursarie confidelium nostrorum sicut constat publico instrumento scripto anno 1388, ind. XI, die 23 mensis aprilis manu presb. Dominici q. Laurentii de Parentio Archipresbiteri Parentini imp.li auctoritate notarii ex parte altera sindicariis nominibus antedictis pro differentia que vertebat inter dicta Communia specialiter occasione quorundam pactorum iamdudum inter dicta Communia contractorum et celebratorum, quorum vigore Communitas Ursarie predicta inter cetera obligavit se daturam ab inde in antea annuatim in festo Beate Marie de medio Augusti supradicto Communi Parentii libras quinquagenta venetorum denariorum parvorum sicut apparet quodam publico instrumento quod est exemplum exempli cuiusdam instrumenti dictorum pactorum facti anno 1273, indictione prima die 21 mensis novembris, quod instrumentum exemplavit et in publicam formam redaxit Raphainus notarius supra scriptus ex libro rubeo Comunitatis Parentii ut tangitur per notarium antedictum et auditis hiis que predicti sindici dictis nominibus allegare et dicere voluerunt supra differentia predicta, asserente inter cetera sindico Communis Parentii predicto

quod a tempore guerre nostre ultime citra, Commune Ursarie numquam dedit aliquid Communi Parentii de predictis libris quinquaginta parvorum quas annuatim solvere debet et propterea ipsas petente iuxta formam pactorum predictorum et parte altera respondente et alligante certas causas quibus dictum Commune non solvit, tandem dictos Sindicos nominibus dictorum Communium ad hanc concordiam et compositionem deduximus, de qua ipsi dictis nominibus fuerunt expresse contenti. Videlicet quod Commune Ursarie debet pro toto tempore preterito, quo ipsa Communitas Ursarie solvere cessaverit Commune Parentii sicut tenebatur vigore dictorum pactorum, dare et solvere debeat prefato Communi Parentii libras centum quinquaginta denariorum venetorum parvorum in tribus annis, videlicet libras 50 in anno, scilicet libras 50 parvorum in 1389 in supradicto festo S. Marie de medio Augusto et anno sequenti alias libras 50 parvorum in festo predicto et tertio anno ad tempus predictum reliquas libras 50 parvorum, intelligendo tamen predictum Commune Ursarie ultra dictas libras termini preteriti solvendas in tribus terminis ut dictum est, teneatur et debeat solvere Communi Parentii anno presenti ad terminum predictum S. Marie de medio augusto proximo libras 50 parvorum et sic deinceps annuatim iuxta continentiam instrumenti predicti pactorum, quod in suo vigore et firmitate permaneat in omnibus et singulis contentis in eo temporibus infuturis et sic mandavimus utrique parti quod debeant inviolabiliter observare. Ad informationem autem vestram hec vobis curavimus denotare, mandantes quatenus has nostras litteras faciatis registrari in Cancellaria vestra Communis ad memoriam futurorum.

Data in nostro Duali Palatio die XXV madii, XI indictione.

1388. 26 Maggio. Cividale. Il Comune di Cividale concede la libertà provvisoria a Stefano Struglio, mediante sicurtà.

56

Anno domini MCCCLXXXVIII ind. XI. die XXVI mensis Maij. In Civitate Austria sub nova domo Comunis, presentibus venerabili viro d. Pagano canonico Civitatense, Iohanne q. Antonii de Rabatta habitante Goricie, Nicolaus q. notario Anthonii de Civ. Austria, Guillelmo q. Salomonis de Medislano testibus et alijs

Cum per Comune Civ. Austrie et eius nomine et mandato captus fuisset et detentus Stephanus q. ser Strugli de Cormono ex aliquibus causis ipsum ad hoc racionabiliter moventibus, ipsiusque Stephani exigentibus demeritis, pro cuius relaxatione reverendus in Christo pater et dd. Iohannes Dei gratia Episcopus Gurcensis Comune prefate Civ. Austrie per ambaxiatorem solemnem videlicet Iohannem predictum de Rabatta insistit preces suas. Quem autem Stephanum, prefatum Comune Civ. Austrie ob reverentiam et preces ipsius d. Episcopi, deliberavit sub certis modis et forma dimittere quamvis non liberum in omnibus. Nunc quidem in loco predicto coram prefatis testibus etiam in mei Notarii presentia, Nobiles et honorabiles viri Ulvinus q. d. Nicolai de Canussio, Nicolaus q. d. Rodulphi de Portis, Coradus q. d. Guillelmi Boyani, Nicolaus q. d. Ancelli, Nicolaus q. Iacobi Papi pro et pro Guillelmino suo fratre, Bernardus q. Dominici de Rosacio, Donde de Gaubertis, Egidius q. m.i Iohannis phisici, Nicolaus notarius de Castellutto, Henricus q. Folcherii, Thomadus q. d. Nicolai de Pinzano et Laurencius q. d. Ulvini de Canussio omnes de Civ. Austria promiserunt iurantes ad sancta dei evangelia corporaliter eis prestito solemni iuramento provido viro Ulusio q. Iacobi Subtilis de Civ. Austria provisori Comunis Civ. Austrie predicte et nomine et vice Comunis predicte Civitatis solemniter stipulanti consignare et presentare hic in Civ. Austria prefatum Stephanum q. ser Strugli in manibus dd. Gastaldionis et provisorum qui fuerint pro tempore Comunis Civ. Austrie quocumque tempore et intra illud spatium temporis quousque ad decem annos proxime futuros ipsi vel aliquis

ipsorum ad hoc fuerint seu fuerit requisitus et requisiti per ipsos dd. Gastaldionem
et provisores qui fuerint pro tempore ipsius Civ. Austrie seu per aliquem ex ipsis
Gastaldione et provisoribus seu per quemvis alium nomine ipsius Comunis requirentem
super hoc Comunis commissionem habentem vel dare et solvere mille ducatos
boni et puri auri dd. Gastaldioni et provisoribus et cuiuscumque alii cum Comunis
autem requirenti recipientibus nomine dicti Comunis infra illud spatium temporis prout
ipsi seu ipsorum aliqui extiterint requisiti pro rata tamen quemlibet ex supra pre-
dictis obligatis debitoribus tangente de summa et ex summa predictorum
mille ducatorum. Hoc quidem dicto, convento et solemniter firmato stipulatione
solemni inter ipsos debitores ex parte una et prefatum Utupium provisorem nomine
dicti Comunis solemni stipulatione, quod quocumque tempore infra dictum decennium
facta fuerit aut fiat requisitio de premissis nomine dicti Comunis aliquibus seu alicui,
uni seu pluribus ex predictis ipsis obligatis intelligatur esse facta et habeat pro facta
solemniter omnibus et singulis supradictis obligatis ex nunc quidem prout ex tunc
et ex tunc prout ex nunc ipsi omnes et singuli supradicti obligati contenti fue-
runt, convenerunt et pactizaverunt pacto, conventione ac stipulatione solemnibus
dicto quidem et firmato, quod prefato Stephano ante delapsum predictorum decem annorum
moriente et non existente facta requisitione de premissis, ipsi omnes tunc debeant ab his
obligationibus contentis in hoc instrumento absoluti esse. Pro quibus omnibus et singulis
supradictis, prefati omnes et singuli obligaverunt ipsi Utupio provisori nomine et vice pre-
dicti Comunis stipulanti omnia bona sua etc. —

Dictis anno et die sub Gironimbergo in pede montis dicti Castri presentibus etc. Nobilis
vir Stephanus q. ser Sbrugli de Cormono confitendo solemniter et expresse predictas
obligationem et promissiones per antescriptos nobiles et honorabiles viros facta fore ad eius preces
et instantiam promisit per se et eius heredes cum obligatione omnium suorum bonorum
etc. iurando ad sancta dei evangelia etc. provido viro Nicolao q. Anelli etc. ac nomine et vice

predictorum d. Ulrici de Cunpis, Nicolai de Pontij etc. ipsum et ipsos eorumque heredes et bona extrahere, expedire et conservare per totum et in omnibus sine damno etc. Promisit quoque ipse Stephanus eidem Nicolao Ancello etc. omnia damna, interesse et expensas etc. in integrum reficere et solvere, super quod de dampnis et expensis huiusmodi credatur ipsorum et cuiuslibet ipsorum eorumque heredum largo verbo.

Promisit quoque idem Stephanus atque iuravit ad sancta dei evangelia etc. presentare se ipsis seu ipsorum alicui in Civ. Austrie quandocumque et quociens usque ad decem annos proxime futuros fuerit requisitus per eos vel per aliquem ipsorum etc. et quod non recedet tunc a Civ. Austrie sine licentia, verbo et voluntate omnium ipsorum et cuiuslibet ipsorum et quod requisitio facta per unum ex ipsis verbotenus aut per litteras, intelligatur facta esse per omnes ipsos etc. Pro quibus etc. obligavit omnia bona sua etc..

1388. [illegible]

Giovanni di Leonardo not. di Cividale [illegible]

A.D. 1388, ind. 11., die jovis quarto mensis junii, actum in Civitate Austrie in claustro eccl. S. Francisci ordinis fratrum Minorum, presentibus discretis et providis viris Nicolao notario q. ser Leonardi de Civitate predicta, Ma[...] notario q. Mathiussij de Samardencha, Mathiussio q. Johannis de Pomerspacho, Nicolao q. Odorici de Orzano et Antonio Alberti de [...]logna nec non Pedracio de Florentia stipendiariis et butiglerius (sic) infrascriptorum hominum de Buya qui in dicta Civitate Austria presentes fuerunt testibus ad hoc vocatis specialiter et rogatis et aliis.

Ibique Artinucius q. Leonardi, Jacobus q. Henrici dicti Mosot, Nicolaus Mathiussij, Nicolaus Simonis, Laurencius q. Petri, Mathiusslius q. Leonardini, Johannes q. Ariga vini de Bilios, Petrus q. Nicolussii, Venerius q. Stephani, Leonardus q. Michaelis de Rugna, Nicolaus q. Dominici, Franciscus q. [...], Leonardus q. Buyani, Desideratus q. Zorne, Franciscus q. Buyani, Nicolaus q. Johannis, Ulianus q. Mintti, Valent q. Chuchini, Johannes q. Daniel, Odoricus q. Nicolai, Simon Fanti, Barnaba Jacobi, Chumucius q. Fanti, Martinus q. Odorici, Leonardus q. Martini, Paulus q. Dominici, Johannes q. Jacobi de Treppo, Andreas q. Miser, Domeni q. Sy..., Stephanus Chandussii, Marchelinus dictus Tamburlinus q. Marchi, Johannes Matthie, Simon q. Mattatti et Franciscus q. Dominici omnes de villa Buye [...] habitantes, contenti et confessi fuerunt se ex causa mutui habuisse

et recepisse ac eis integre non habita future numeracionis et tra-
ditionis dictos solutos et numeratos esse. Providoviro ser Tomado q.m
Francisci de Terra Glemone trecentos et triginta unum ducatos boni
auri et iusti ponderis quibus ipsa convicibus redimerunt dum her.
in Civ. Austrie a stipendiariis Domini Paduani et Comunis
dicte Civitatis Austrie captivati in vinculis detinerentur.
Promittentes per se et eorum heredes unusquoque ipsorum principa-
liter et in solidum sine aliqua exceptione iuris vel facti se obli-
gantes dicto ser Tomado per se et suis heredibus stipulanti solve-
re ac restituere eidem aut eius certo nuncio dictos trecentos et tri-
ginta unum ducatos boni auri et iusti ponderis hinc ad quindecim
dies proxime sequentes in Civitate Glemone. Volentes et expresse
pacto solemni stipulatione vallato paciscentes non obstare nec preiudi-
cium fieri ipsi Creditori antedicto si ipse partem debiti in iudicio
vel extra exegerit vel receperit ab uno seu ab aliquibus debitoribus
quin hoc non obstante possit et valeat idem Creditor illum et illos et
in quem et quos eorum debitor maluerit ad residuum dicti debiti prin-
cipaliter et in solidum convenire et non probare solutionem huius de-
biti fore factam nisi per hoc instrumentum incisum vel cancelatum
aut per aliud legale et bone fame tabelionis quinque testibus presen-
tibus confectum. Quod si dictis loco et termino non solverint et omnia
et singula in hoc instrumento contenta non observaverint aut

in aliquo. contravenerint promiserunt se ut dictum est principali-
ter et in solidum obligando eidem Sr Tomado creditori persolvere
atque dare duplum ipsius quantitatis pecunie pene nomine stipul...... lat. o lanti
in singulis huius contractus capitulis promisse. Que totiens committatur et
exigi possit quotiens contrafactum fuerit. Ea soluta vel non
rata maneant omnia et singula supra et infra scripta. Item refi-
cere et emendare sibi omnia et singula damna et expensas ac in-
teresse quod et quas fecerit vel sustinuerit in iudicio
sive extra vel alio quocumque modo pro ipsa pecunia exigenda
et de his credere suo simplici verbo sine sacramento vel alia
probatione. Pro quibus omnibus et singulis attendendis et firmiter
observandis obligaverunt prefati debitores dicto creditori omnia
eorum bona mobilia et inmobilia, presentia et futura; renunciantes
exceptioni non numerate pecunie et non habite acceptorum ducatorum, nova-
rum constitutionum et epistole divi Adriani beneficio, exceptioni doli
conditioni sine causa et in factum actioni et omni alii auxilio. Voluerunt
insuper dicti debitores omnes et singuli in solidum ab ipso creditore legit-
time fore conventos de omnibus et singulis in presenti instrumento con-
tentis ac si in iudicio coram eorum in loco dominio et iudice, laudo et sen-
tentia mediante legittime forent convicti. Insuper dispositi dicti debitores

'delato cuiusque ipsum creditorem, debito iuramento, corporaliter iuraverunt supra omnia et singula firma, grata et rata tenere et inviolabiliter observare etc.

Cum omni solemnitate et consilio sapientum.

1388. 1 Luglio Bruna, Il Patriarca Giovanni scrive al Comune di Genova di sospendere ogni differenza contro il [illegible], [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]*.

(Dall'Archivio Municipale di [illegible])

Egregiis viris Gastaldioni, Capitaneo, Consilio et Communi [illegible] fidelibus nostris dilectis

---

[illegible] Quoniam in proximo ... [illegible] Patriam [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible], prout dicitur [illegible] ... [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] .. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] nostra [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] nostris [illegible]

[illegible] ... de [illegible] Julii (1388)

1388 (circa). 12 Luglio - Padova. 21

Michele da Rabatta scrive a suo fratello Giovanni Capitano di Gorizia sul progetto di maritare Ziliola da Carrara al Conte di Gorizia ed una de' Papafava ad Erasmo di Lienz loro affine (1).

(tergo) Egregio viro Johanni de Rabatta Capitaneo Goritie fratri charissimo.

Egregie frater charissime. Scripsi pridie tibi Magnificum Dominum meum D. Franciscum de Carraria Padue etc. in quantum non procederet parentela inter ipsum et D. Marchionem Estensem prò Magnifica nata sua Ziliola, de qua ratiocinium habitum fuerat et super ea aliqualiter practicatum ad illam Magn. Dominum nostrum et Dominum Comitem Goritie attendere velle, fore dispositum et parentelam sibi secum habere placere et mox sibi dare velle majorem dotis quantitatem et reliquum quod restaret ad terminos condecentes et quia... propter non datam responsionem ad prefixum tempus se reputat liberum et cum eis agere nil habere, hoc idem sibi recepto,......................................

Insuper tibi significo... et vellet quamdam affinem prolis egregii ex utroque parente... egregii viri Alberti Papafave, qui Papafava et domus eorum a Carrariensi domo ducit originem et ambe domus unum et idem et ex quadam Domina de domo de Zablone genita, que sunt huius Civitatis nobilis et antiqua familia ubi nupta esset Domina..., filia maritare et propterea... sunt a me si in partibus illis esset aliquis cui posset si cum Dominus Goritie..., faceret parentelam et affinis sua in matrimonium collocari cui de affine nostro Erasmo..., de Linz mentionem feci si non accepisset uxorem. Dos autem ipsius Domini talis esset, quod considerata Domini affinitate, quam secum habet et generis ortu ac dotis quantitate, ipse affinis no-

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

ster haberet merito contentari. Quod tibi significari decrevi ut si ipse affinis noster non sumpsisset uxorem aut in conclusione accipiendi non esset, tu ipsum de hoc valeas advisare.

Data Padue die XII julii.

MICHAEL DE RABATTA.

(Da copia scorretta ne' mss. Concina in S. Daniele.)

(1) Questa Ziliola era rimasta vedova nel 1388 di Venceslao Duca di Sassonia. Andate a vuoto le trattative col Marchese d'Este e col Conte di Gorizia, maritossi poco dopo con Ermanno Conte di Cilli, secondo il Verci. Ci è ignoto il nome ed il destino della figlia di Alberto Papafava nominata in questa lettera.

La famiglia da Rabatta emigrava da Firenze in Friuli al cominciare del secolo XIV e stabilivasi a Gorizia ove, dopo esser giunta ai primi onori, estinguevasi nel 1768. Michele da Rabatta visse molto alla corte de' Carraresi e più che cortigiano fu loro amico nella buona e cattiva fortuna.

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

AVVERTENZA

Molti furono i rapporti politici del Friuli colla Famiglia da Carrara durante il dominio di questa in Padova. Tali rapporti si fecero più intimi allorchè nel 1381 approfittando delle discordie friulane, i Carraresi alleatisi a Cividale, si scopersero bramosi di estender i loro possessi fino alle alpi.

Venezia che vedevasi in tal modo rinchiudere in un cerchio di ferro ad opera del suo secolare nemico, ne decise l'esterminio e l'ottenne nel 1405.

Gl' inediti documenti che ora si pubblicano, mentre dimostrano la costante affezione de' Carraresi per Cividale, ci disegnano il loro implacabile odio per Venezia e la lunga vendetta colla quale costei perseguitava gli avanzi di quella grande ed infelice Famiglia.

(Busta) 1388. 17 Luglio. Il Doge raccomanda a Domino di Castello Marchese d'Istria Domenico Bono che lo aiutasse a far avere alla Repubblica un luogo importante e p. 98 detto Libro C. xxx.

60

Anthonius venerio Dei Gratia Dux Venetiarum &c. — Egregio et nobili viro Domino de Castello Marchioni Istrie amico dilecto salutem, et sincere dilectionis affectum. Cum comparuerit ad nostram presentiam vir nobilis Dominicus Bono, dilectus et honorabilis civis noster dicens quod pro honore nostri Dominii, comodo et utilitate terrarum et locorum nostrorum ac pro bono suo habet modum possendi habere certum locum, ad quem habendum nobilitas vestra sibi esse multum propitia et favorabilis, et propterea accedat ad vestram presentiam de voluntate, et judicio consilii nostri eamdem affectuose rogamus, quod nostro intuitu placeat in hoc facto prebere eidem auxilium, consilium, et favorem quemcumque potueritis quia quidquid eidem favoris et auxilii impenderitis nobis habebimus fore factum, et perinde ad beneplacita vestra amplius disponemus — Data in nostro Ducali palatio

1388. die 17. Julii undecime inditione — Locus bulle pendentis — a tergo — Egregio ac nobili viro Domino de Castello Marchioni Istrie — Copiato come sopra p. 99.

Michael Steno Dei Gratia Dux Venetiarum &c — Spectabili, et egregio

1409. 16 Marzo. Militi Domino Domino de Castello Amico dilecto salutem, et sincere dilectionis affectum. Providimus destinare in nostrum honorabilem Embaxatorem in Patriam nobilem, et sapientem virum Johannem de Garzonibus civem nostrum dilectum committentes eidem quatenus nonnulla parte nostri dominii debeat vestre nobilitati referre oraculo vive vocis. Quare vos rogamus affectuose quatenus eisdem relatibus qui de mente nostra procedunt, placeat tamquam nostris plenissimam dare fidem — Data in nostro Ducali

(Doge raccomanda a Domino di Castello un suo ambasciatore — Friuli)

... et ad promittendum fidelitev

palatio die 16. martii indictione secunda 1409. L. S. P. _
a tergo — Spectabili, et egregio militi domino Bogono de la-
stello — Copiate come sopra, ed autenticate come sopra 1. 100

cise l'esterminio e l'ottenne nel 1405 1405

Gl' inediti documenti che ora si pubblicano, mentre dimostrano la costante affezione de' Carraresi per Cividale, ci disegnano il loro implacabile odio per Venezia e la lunga vendetta colla quale costei perseguitava gli avanzi di quella grande ed infelice Famiglia. stampato a Udine 1879

L. N.° sei documenti ... nel 1879, per ... Palmarava = Pappadava ... dal 1388 al 1421
Udine. tip. Seitz 1879
a cura del D. Vin.° Joppi.

1388, 6 Settembre. Cividale. Procura del Comune agli ambasciatori che devono prestare ubbidienza al nuovo Patriarca d'Aquileja Giovanni marchese di Moravia.

61

Anno domini MCCCLXXXVIII. ind. XIII. die XVI mensis Septembris, in Civitate Austria supra Sala Consilii, presentibus venerabili viro presbitero Blasio de Justinopoli nontio vario Civitatense, nec non viris honorabilibus Ulrino de Canussio, Francisco q. Nicolai Scalle Zanobio de Florentia, Mathia pelliparo omnibus habitantibus in Civ. Austria testibus ad hec vocatis et rogatis.

Congregatis ibidem in Consilio ad sonum campane iuxta morem pro infrascriptis specialiter agendis Nobilibus et prudentibus viris dominis Leone de Porcellis de Turino licentiato in iure civili Gastaldione, Anthoniogallo, Bernardo q. Dominici provisoribus, Corado Boyano, Ulussio q. Jacobi Subtilis, Laurencio de Canussio, Tano q. ser Philippi drapperii, Henrico q. Folchorini, Chulosii notario, Odorico notario q. Petri de Monasteto, Tomado de Pinzano, Nicolao not. de Castellutto, Vidrando, Gerardo de Coneglano, Vorlio Pulizutti, Guillelmino q. Jacobi Pupi, Johannutto Spirit, Andrea q. ser Henrici de Attems, Peregrino q. Panthaleonis, Hugolino q. Mengi omnibus consiliariis Terre Civitatis Austrie predicte facientibus quidem duas partes et ultra omnium consiliariorum ipsius Terre et qui Consilium facere potuerunt. Ipsi namque dd. Gastaldio, provisores et consiliarii omnes insimul communiter et concorditer fecerunt, constituerunt et ordinaverunt via, modo, iure et forma efficacioribus quibus potuerunt et possunt eorum et Comunitatis ac Universitatis predicte Civ. Austrie vice et nomine honorabiles et providos viros Egidium q. m.i Johannis phisici et Donde de Gaubertis cives civitatenses habitantes in Civitate predicta, absentes tamquam presentes et veros et certos nuncios, actores, factores, sindicos et procuratores etc. ad promittendum et prestandum et faciendum cum Iuramenti solempnibus et cum quibuscumque solempnitatibus et promissionibus necessariis, convenientibus et opportunis ipsorum constituentium et ipsius Comunitatis et Universitatis Civ. Austrie vice et nomine veram, fidelem et puram obedientiam Reverendissimo in Christo patri et domino nostro gracios̄ssimo d. Johanni inclyto Marchione Moravie Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimo Patriarche et ad promittendum fideliter

obedire ipsi nostro domino d. Patriarche et suis officialibus sicut est et fuit solitum obedire etiam in Parlamentis fieri et deliberari preteritis Aquilegensis Ecclesie Patriarchis et eorum officialibus secundum iura, consuetudines, usus et mores antiquos prefate Aquilegensis Ecclesie et Patrie Forijulii, nec non ad recipiendum promissionem ab antescripto gratiosissimo domino nostro Marchione Patriarcha Aquilegense, quod dominus ipse noster conservabit homines et Comunitatem predicte Civ. Austrie in suis iuribus et consuetudinibus antiquis et generaliter ad omnia et singula faciendum et libere exercendum et complendum que in premissis et circa premissa utilia fuerint necessaria seu modo quolibet oportuna, cum pleno, libero et generali mandato, cum libera, generali et plenaria potestate in omnibus et singulis supra dictis, adherentibus, emergentibus et connexis. Promittentes antescripti domini constituentes michi Notario tamquam publice persone stipulanti et recipienti nomine et vice omnium et singulorum quorum interest, vel poterit interesse firmum, ratum et gratum habere, tenere et observare omne totum et quicquid per ipsos suos sindicos, nuncios et procuratores et per ipsorum quemlibet in premissis et circa predicta actum fuerit, ~~seu~~ modo quolibet procuratum tam in dampno quam in lucro, obligantes ad hec omnia ~~sua~~ et ~~dicti~~ Comunis et Universitatis bona mobilia et immobilia, presentia et futura.

Cum omni meliuramento etc.

Not. Giovanni q. Guglielmo di ~~[illegible]~~. Bibl. Civ. Udine. Orig.

Li N.° le ... a cura del D.r Vin.° Joppi.

~~in quella grande ed infelice famiglia.~~ Stampato a Udine 1879

1388, 26 Settembre. Udine. Nuova forma di governo popolare istituita in Udine per ordine del Patriarca Giovanni di Moravia.

Anno Nativitatis Domini MCCCLXXXVIII. indictione XII. die XXVI septembris. In quodam pleno Aringo Terre Utini in Ecclesia Majori ejusdem Terre convocato ad mandatum et petitionem Reverendissimi in Christo Patris illustris Principis et D.D. Johannis Marchionis Moravie divina providentia S. Ecclesie Aquilegensis Patriarche dignissimi facta hac propositione conclusiva per Reverendum virum D. Marquardum de Randeck doctorem eximium Vicarium in spiritualibus prefati Domini nostri Patriarche pro parte ejusdem Domini, videlicet quod ipse Reverendus Dominus noster intendebat quod Artiste hujus Terre omnes eligerent inter se videlicet pro qualibet arte unum usque ad duodecim bonos, prudentes, maturos et bone conscientie viros qui haberent dicere narrare et explicare ipsi Domino nostro omnia que cernerent facere pro bono communi hujus Terre, et etiam eidem Domino explicare si aliquis pauper, seu aliqua miserabilis persona opprimeretur quoquo modo et molestaretur a divite, et non posset jus suum obtinere et consequi contra talem divitem et quod super hiis idem Reverendus Dominus noster intendebat una cum dictis duodecim puro et benigno affectu providere et efficaciter agere quod pauper sicut dives jure suo posset gaudere et unicuique quod suum erat tribuere intendebat. Deliberatum fuit super dictis propositis nemine penitus discrepante per totum Aringum quod dicti duodecim viri, juxta mandatum prefati Domini ibidem et in ipso Aringo per Artistas eligi deberent, ubi electi fuerunt infrascripti et primo

Ser Nicolaus q.m Magistri Gregorii pro Notariis	Nicolussius Candidi
Magister jacobus de Montegnacho pro Aurificibus	Johannes Boni
Franciscus de Cavalcantibus pro Drapperiis	Christoforus Misulini
Stephanus Bertulini pro Speciariis	Thomasinus Nicolette
Magister Henricus Sartor pro Sartoribus	Nicolaus Candidi
Manfredus Borcandarius pro Borcandariis	Andreas Brunacii
Odoricus Faber Turtulini pro Fabris	Antonius Druttii
Magister Jacobus Scallarat pro Marangonibus	Martinus Thomasini

Magister Nicolaus pelliparius de burgo Aquilegie pro pellipariis: — Floramonti
Johannes Leonardi Carnelli pro textoribus — Badinus Marangonus
Thomasinus Bagetti pro Sellariis — Nicolussius Leupoldi
Pasculus de burgo pro cerdonibus — Tintinus Cerdo
Isti Duodecim electi fuerunt per primos duodecim et confirmati per Dominum nostrum Patriarcham. Quibus quidem Duodecim viris suprascriptis sic electis, dum in festo S. Michaelis tunc proxime sequente more solito pro eligendis Officialibus et Consiliariis ad regimen Terre Utini Aringum convocatum fuisset prefatus Reverendus Dominus noster Patriarcha in ipso Aringo per Dominos Abbatem Mosacensem, Mareschallum suum et Stephanum cancellarium ejus fecit exponi quod sue intentionis erat quod alii Consiliarii eligantur, sed contentans quod officiales juxta consuetum morem eligantur. Ob eam causam officiales in proxima facie scripti electi fuerunt electione Consiliariorum penitus ommissa.

Officiales Terre Utini pro uno anno . . .

Camerarius
Ambrosius q.m magistri Lazari

Procuratores
Gerardus q.m ser Guigelmi
Bartholomeus de Venzono

Cancellarii
Geronimus Magistri Dominici aurifecis
Jacobus de Carnea.

Judices
Ser Nicolaus q.m D. Gabrielis
Ser Nicolaus q.m Manini
Ser Nicolaus de Soldoneriis

Jurati
Floridus sartor
Leonardus sartor
Franciscus Zanuttis

Ad negotia pupillorum
Ser Dezalmus de Andriottis loco istius subrogatus est
Stephanus Bertulini

Martinus Thomasini
Monachinus de Panzano
Tractatores Pacis
Magister Jacobinus
D. Muschinus della Turre
Ser Nicolaus Magistri Gregorii. Ann. 9,54.

Processus Criminalis contra Nob. Dom. Federicum de Savorgnano ex commissione Marescalli Patriae, Glemonae expeditus, anno 1388. Extat in archivio Glemonensi.

Collazionato coll'originale esistente nell'Archivio Vittorio [illegible] atti di Bonifacio [illegible] di Gemona, [illegible] in [illegible]

Cividale 1388. 22 8bre
Illustrazione e documenti [illegible] 1383

Sententia [illegible] per Ill.mum et Egr.um Mil. Dom. [illegible] [illegible] [illegible].

In Christi nomine amen. Anno [illegible] Nativitate 1388, Ind. XI Die Jovis XXII, mensis Octobris, Actum in Civitate [illegible] Super Sala consilii Comunis dictae Civitatis [illegible] ad infrascriptum actum [illegible] electo. Praesentibus [illegible] et honorabilibus Viris D. Leone de Porcellis [illegible] in jure civili licentiato, et Nicolao de Prodolono, Federico de Fulmino, Conrado Boyano, Nicolao de Pontis, Egido de Burgo Pontis, Jo. Antonio q. Gabrii, Antonio Gallo q. S. Galli; Bernardo de Mosanus, Laurentio de Canussio, Thomado de Pinzano, [illegible] Notario de [illegible] Vicinado, Nicolao Not. + de Castelleto, his omnibus Civibus et habitantibus dictae Civitatis, et aliis pluribus in multitudine copiosa.

Ibique in loco supradicto pro judicio electo Constitutus Nob. et Egr. Miles D. Nicolaus de Buth Rmi in Xpo Patris et Dni. Illmi Dni. Johannis Dei et Apostolicae sedis gratia, S.ctae Aquilej. Ecclesiae Digniss. Patriarchae, Marescallus Generalis coram supradictis et aliis pluribus dixit et proposuit quod cum plures et multifariae querimoniae et plures [illegible] de patria promotae fuerunt eidem et continuo porrigantur contra multos de Patria nomine et ex causa plurium delictorum et excessorum, ac enormium violentiarum, contra quos de [illegible] sui Officii necessario expedit procedere in quantum exigit ordo juris et quia non poterat esse pars et judex rogabat [illegible] Dnum Leonem Gastaldionem quatenus, etenet ab astantibus per Sententiam definiri [illegible] poterat unum judicem loco sui specialiter ponere et deputare, coram quo procedere posset contra delinquentes et qui deliquerunt. Expedite sententiatum fuit per majorem partem ibidem praesentium, quod [illegible] judice

[illegible] Buth
[illegible] de Buth.

Cottorno.
[illegible] commissis suprascriptis [illegible]

eos sui poterat ponere, et deputare pro justitia exercenda, et sic vigore sententie antecedentis. Prefatus Dnus Marescallus in Judicem tamquam personam ido neam et sufficientem elegit et deputavit Providum Virum Leonardum de Persperc habitatorem Glemone.

Zedula Dni Marescalli.

Januarii 1385 24 octobr. Ex parte Prov. Viri D. Leonardi de Persperc Judicis per Vos et Egr. Militem Dnum Nicolaum de Buk, Reverendissimi in Xpo Patris et Dni Johannis Dei et Apost. Sedis gratia S. Aquileg. Eccl. dignissimi Patriarche Generalem Marescallum ac eius personisque infrascriptis per laudum et sententiam vestri sui specialiter positi et deputati mandatur per Dominicum Preconem Comunitatis Glemone ad petitionem prefati Dni Marescalli ex officio suo procedentis. Nob. et Egr.

Marescallus + ...

Militi Federico de Savorgnano, nob. s. Nicolao de Soldoneriis, Simoni Schema q. Henrici de Colloreto Utini habitanti, et Bertrando Militi nunc habitanti in ...

Pii per cridam faciendam super plateam Comunitatis Glemone dimittendo ibi eam zedulam affixam juxta formam Constitutionis Collegii Generalis quatenus Glemone personaliter comparere debeant in die Martis proxime futuro ad octo dies tunc proxime sequentes inter nonam et vesperas coram prefato Domino Judice sub Logia Com.is facturi eorum excusationem de enormi scelere, delicto, excessu, extortio, et violentia per ipsos latis et commissis, videlicet prefati Nicolaus de Soldoneriis, Simon Schema, et Bertrandus bene cum XX Equestribus pro prestio ductis et mitu Dni Federici de Savorgnano capienda Nob. et Honestam Dnam Helisabettam relictam q. Nob. et Strenui Militis recolende bone memorie Dni Francisci de Savorgnano super stratam publicam in Sceletis Folmenti, et ipsam ducendo et captivando in Turri de Zingany et prefatus D. Federicus de Savorgnano dictam Dominam captivatam in dicta Turri bene octo mensibus et ultra detinendo, pluresque metus terribiles eam volendo suffocare manibus

in dicta Turri ostendendo, vexando et inferendo eidem Domino, nec non ipsi omnes carcerem privatum committendo, ac ipsam Dominam Elisabetam derobando et spoliando omnibus suis bonis mobilibus et immobilibus, una Castella cum pluribus annulis ultra [illegible] octingentorum Ducatorum, quos ipse Dominus Federicus denarios sibi in dicta Turri ostendit fortiter, nec duos dies post ipsius Domini detentionem, et cum ipsorum annulorum aliquo prefata Domina Elisabet fuit ~~[illegible]~~ sublata per supradictum Dominum Franciscum de Savorgnano alium ejus maritum et alios plures enormissimos excessus, terrores, delicta et extorsiones contra ipsum Dominum et in ipsius personam et contra alias quamplures personas committendo et inferendo contra Deum et justitiam in magnam verecundiam, dedecus et damnum ac detrimentum ipsius Domini et totius Patrie Forijulij libertatis.

Aliquin non obstante quod ipsis personaliter in dicto termino non comparentibus, procedetur contra eos et eorum quemlibet, ac ipsorum bona, tanquam contra spoliatores et carcerem privatum committentes, et ad refectionem damnorum et interesse ac restitutionem omnium bonorum ipsius Domini juxta formam constitutionis Colloquij Generalis super his loquentis et inde prout justitia suadebit. Et notificatur eis quod sunt affidati veniendo, stando et redeundo ad dictum terminum salvis justitia et jure, et si petierint galaytum eis dabitur bonum et sufficiens. Dat. Glemone die XXIV. Martij MCCCCXIJ. XV Indictione.

[illegible]

Relatio Preconis Dominici de proclamatione, presentatione Zedularum.

Die sexto Novembris Glemone in [illegible] mei [illegible] [illegible], presentibus Nob. quondam [illegible] Rangolini, Martinuccio q. [illegible] Coleti et Nicolao Orsetti testibus, et aliis. Ibidem Dominicus Preco com. Glemone ex Sacramento [illegible] retulit, et dixit se ad petitionem Nob. et Eg. Militis Dni Nicolai de Rub. [illegible] in Xpo Patris et Dni nostri Dni Joannis [illegible] Sti Aq. [illegible] dignissimi Patriarche Marschalli Generalis cum crida et proclamatione vocasse alta voce preconia super platea com. Glemone Nob. et Eg. Militem [illegible] de Savorgnano, Nob. [illegible] de Soldaneriis, Simonem [illegible] et Beltrandum [illegible] nunc habitantem in [illegible] die Sabbati proximi preteriti [illegible] quod iidem deberent personaliter coram Provido Viro [illegible] Leonardo de [illegible] comparere, eorum excusationem facturi de delictis per eos commissis et contra Nob. et Honestam Dnam [illegible] uxorem relictam q.m Nob. et Eg. Militis D. Francisci de Savorgnano juxta continentiam [illegible] cuius Zedule per eundem [illegible] affixa [illegible] columna domus com. Terre Glemone [illegible] ipso [illegible] unam zedulam portavit in dicto [illegible] Simoni Soldaner. personaliter [illegible] vere quia non [illegible].

Sententia absolutoria Nob. et Eg. Militis Dni Federici de Savorgnano, [illegible] de Soldaneriis et Simonis Soldaner.

In Christi nomine amen. Anno Nativ. ejusd. 1388, Indict. XI die [illegible] presentibus [illegible] Viris Dno Candido [illegible] et Leonardo [illegible] de Ragonea, Henrico de Colloreto, Bertolo de S. Daniele, nec non providis et circumspectis Viris, Nicolao de Ragonea, Petro Frambino, Bellono Gabrielis Bulli, Dominico [illegible], Manardo Vitalini, [illegible] Baldovini Sellario, Odorico [illegible], Matthiussio [illegible], Bartolomeo [illegible] et Joanne de [illegible] omnibus Utini habitantibus, [illegible] et Georgio [illegible] q. [illegible] Francischini, Francisco [illegible] Abbati, Vincenzo [illegible], Manfr[illegible]

Zanutto Sanii, ac Cristoforo Roberti, hijs omnibus de Glemona, [illegible] testibus, et Gerardo de Zufacho, Andrusio [illegible], [illegible] q. M. Bertrami, et Jacobo Fagonelli de Vengono, Magnino [illegible] [illegible], [illegible] et Jacobo q. Bertholdi de [illegible] testibus et aliis pluribus in multitudine copiosa.

Igitur coram provido et circumspecto viro q. Leonardo de Hers Judice commissario in causa infrascripta ad instantiam Nob. et Egr. Militis D. [illegible] de Buk Dni Ipso P.[illegible] et etiam Marescalli Gen. laudo et sententia mediantibus, ut in talibus moris est, specialiter deputato. Comparuit ipse D. Marescallus ex officio procedens, et proposuit dicens, quod ad diem hodiernum et horam citari fecerit publice et personaliter Nob. et Egr. Militem D. Federicum natum quondam bone memorie Strenui et Potentis [illegible] Dni Francisci de Savorgnano, ac Nob. Nicolaum de Soldoneriis et Simonem Schenna de Utino q. Henrici de [illegible], et Bertrandum Milioni, Existentes in Glemona personaliter comparere [illegible] ad faciendam eorum excusationem de enormi [illegible] delicto [illegible] extortio, et violentia per ipsos, [illegible] et commissis, videlicet ipsi Nicolaus de Soldoneriis, Simon Schenna et Bertrandi Milioni [illegible] XX [illegible] eorum propria auctoritate et [illegible] dicti Dni Federici de Savorgnano capiendo Nob. et [illegible] Dnam [illegible] filiam q. Nob. et Strenui Militis [illegible] bone memorie Dni Francisci de Savorgnano [illegible] strata publica in [illegible] Tulmenti, et ipsam ducendo et captivando in Turri de Pingano, et [illegible] D. Fed. de Savor. dicta Dna captivata in dicta Turri [illegible] octo [illegible] ultra detinendo, nec non ipsi omnes carcerem privatum committendo [illegible] et [illegible], et spoliando omnibus [illegible] mobilibus et immobilibus, [illegible] Cassella cum pluribus annulis ultra valorem octingentorum Ducatorum et alios plures enormi [illegible] [illegible] terrores, [illegible] delicti, extortia, contra ipsam Dnam, et in ipsius persona, et alias quam [illegible] personas committendo, et inferendo contra Deum et Justitiam.

Ubi quidem comparuit Bonaquistus, [illegible] [illegible] Francisci de Vengono [illegible], et dicens se velle componere excusationem predicti Dni Federici non valentis [illegible] [illegible] interesse, maxima infirmitate oppressi, ad suam defensionem, et Francisci [illegible] asserens et dicens se velle comparere excusatorem nomine Dni Nicolai de Soldoneriis et Simonis Schenna.

Ottono.

[illegible] commisit suprascriptis [illegible]

Ex adverso proposuit prefatus D. Marescallus asserens, quod primo et ante omnia ad intelligentiam et declarationem adstantium et contestationem deberet legi constitutio intitulata sub Rubrica de derobatoribus stratarum publicarum et committentibus privatum carcerem, scilicet forma citationis facte contra predictos Dominos Federicum Nicolaum Simonem et Bertrandum nominatum Milionem, et tunc ipse proponet contra predictos Dominos Federicum, Nicolaum, Simonem et Bertrandum de his et super his que in cedula petitionis continentur.

Ad quod prefatus Bonaquistus assertus excusator supradicti Domini Federici, dixit quod non expediebat legi facere contestationem nec citationem, sed venire ad factum, videlicet legi facere duo instrumenta excusatoria unum faciens pro ipso Domino Federico, aliud faciens pro Dominis Nicolao e Simone et tunc allegabuntur cause legitime, quibus prefatus Dominus Federicus personaliter comparere non potest ad presens.

Quibus sic propositis pro parte dicti Domini Federici, Nicolai et Simonis, responsum fuit, quod predictas constitutiones et citationes legi faciebat ad intelligentiam et declarationem adstantium solum, sed quia forte ad plenum non est informati dixit quod dicta instrumenta veniunt ad iudicium. (iudicium forte)

Qui Bonaquistus ibidem produxit unum publicum Instrumentum scriptum manu Odorici not. q. Jacobi Scoloschi de Cannea Utini habitantis sub instantibus Mill°. et Ind. ac die vero Sabbati instantis Mensis Novembris, continens qualiter prefatus Dominus Federicus constituit ipsum Bonaquistum eius legitimum excusatorem et procuratorem in contentis in citatione predicta, et quidam Franciscus de Aviis produxit unum aliud Instrumentum manu dicti Odorici not., sub predictis Mill°. Ind. et die, continens qualiter dictus Nicolaus de Soldoneriis et Simon Schenier constituerunt ipsum Franciscum eorum excusatorem et legitimum procuratorem. Quibus productis prefatus D. Marescalcus petiit copiam dictorum duorum Instrumentorum, qui vero Bonaquistus excusator assertus dicti Domini Federici, et Franciscus assertus excusator D. Nicolai et Simonis

quod copia non debebatur, nec eidem veniebat, sed ibi legi debebant et eis lectis, tunc audire causas legittimas d. Dno iudici qui tunc comparere non potest.

Item dixit pred. Dnus Marschallus, quod virtute constitutionis Colloquii Generalis institutata sub Rubrica de statuto, vel statuendo termino ad opponendum contra mandata, copia dictorum Instrumentorum venit cum termino opponendi. Super quibus allegationibus a dictis partibus factis, et allegatis petito per dictum Dnum Iudicem, quid juris et sententiatum fuit per Iurisperitos ibidem adstantes, quod copia hic agitur criminaliter, et summarie, et verbis legi debent, et quod Dnus Marschallus opponat quidquid opponere potest de jure sine aliquo alio termino super non statuendo, quia dicta constitutio intelligitur quod in causis civilibus copie decernuntur et non in criminalibus, ut hic est.

lecta fuerunt ipsa duo Instrumenta excusatoria et promotoria, quibus Instrum. lectis, tunc dictus Bonaquistus excusator existens in ipso Instrumento altero duorum Instrumentorum predictorum, et creatus per ipsum Dnum Iudicem, petiit Iudicem legitimari ut ea que agentur valeant, et viderentur coram legittimo Iudice (de facto).

Ad cujus Iudicis legitimationem idem Dnus Marschallus produxit quandam Notam scriptam manu mei Bonifatii, vel infrascripti sub 1388. XI. Indict. die Jovis 22. mensis octobris continens qualiter Pre Leonardus erat per sententia judex specialiter et generaliter deputatus, qua producta dicto Bonaquisto et Franculino nominibus quibus supra nihil opponentibus, sententiatum fuit per omnes ibidem adstantes, Pre Leonardum de Ros in dicta nota Iudicem deputatum esse verum et legitimum Iudicem et Commissarium in predictis et qualibet predictorum.

Qua sententia sic lata, idem Bonaquistus nomine ~~predicto~~ predicto allegavit causas propter quas ipse Dnus Federicus personaliter comparere non poterat. Primo, quia dictus D. Federicus est habeo infirmus, et gutta in Brachiis patiens, quod nec equos, vel super curru se

cordari fuere possit, e: hoc paratus est probare; secundo quia in sua curia se sistit et ideo comparere potest per Procuratorem. Quibus rationibus respondendo praef. Marescallus dixit, quod si primo probabit quod sufficit. Qui quidem Bonaquistus probare intendens de impotentia praedicti Dni Federici et ejus infirmitate, produxit in testes et pro testibus mihi Not.° [illegible] Candidum Anni et Leonardum Priuidum de Ragonea, quibus delato debito Sacramento med.e sententia et mandato dicti Dni Iudicis per me Not.um infr.um depositionem, dixerunt et testificati sunt, ut redditur, videlicet quod praef. D. Federicus est tanta infirmitate oppressus quod nec venire possit quovis, imo nec se dimi facere possit super currum aliquo sine maximo periculo suae personae. Quibus depositionibus et testificationibus, ac probationibus sic factis, auditis et intellectis eorum vigore per omnes sibi assistentes, eorum venire discrepante sententiatum fuit quod in virtute dictarum probationum et attestationum sic factarum, ac virtute dicti Salvi excusatoris praef. Bonaquistus erat legitimus excusator, ydoneus et sufficiens et per consequens comparere poterat pro Procuratore ad defendendum, et defensionem faciendam pro d.o Dno Federico.

Ubi quidem d.tus Bonaquistus excusator ad docendum et fidem faciendam de Procura in persona sua constituta, produxit praef. Salvum excusatorium, in quo continentur quomodo dictus Dnus Federicus eum fecit et constituit excusatorem ad allegandum causas absentiae, et Procuratorem specialem ad defendendum contra Petitionem supradictam cujus [illegible] producti, praef. D. Marescallus petiit copiam cum titulo termino opponendi. Qui vero Bonaquistus dixit, quod praef. Marescallus ibi opponere debebat, si volebat, nec habere debebat terminum ulterius ad opponendum, duabus de causis, primo quia paulo ante lectum fuit; secundo, quia agitur criminaliter; cui praef. Marescallus respondens replicavit quod dicta copia debebat sibi decerni duabus rationibus. Primo virtute constitutionis superius allegatae; secundo quia lectum fuit paulo ante in forma excusatoria, et ad allegandum causas absentiae, et non in forma Procu=

-dorum, prout modo producuntur ad responsionem faciendam. Super quibus allegationibus petito per dictum Dominum Judicem ab adstantibus special[illegible] [illegible] sententiatum fuit per omnes ibidem adstantes, nemine [illegible] ante, quod copia non venit ipsi Domino Marescallo [illegible] quatuor proxime allegatis, pro parte ipsius Bonaquisti. Quo [illegible] facto ibidem sententiatum fuit, quod ipse Bonaquistus erat legitimus Procurator ad defendendum [illegible], [illegible] [illegible] Stenger [illegible] exaltatione producto per suprascripto Francisco de Treyss, ut [illegible] [illegible] super Dominum Nicolaum de Soldoneriis e Simonem Scherng, sententiatum fuit ipsum esse eorum legitimum [illegible].

Quibus[sic] peractis pref. Bonaquistus allegando pro [illegible], quod si Dominus Federicus aliquid fecit, seu fieri fecit, de contentis in dicta Petitione Domini Marescalli, ipse fecit in mandatis [illegible] Deputatorum tunc temporis Regentium et gubernantium, et quod [illegible] esset, ipse erat paratus ostendere, et legittime fidem facere tam per eorum Deputatorum litteras, quam per publicum Instrumentum. Producendo ibidem unam Litteram apertam sigillatam. Item unum Instrumentum scriptum manu Nicolai [illegible] Notarii quondam Domini [illegible] de Sancta Maria [illegible] [illegible] mil. 1383. Indict. VI. Die vero [illegible] Mensis Aprilis, quarum litterae et Instrumenti tenores [illegible] [illegible] apparebant. Ubi quidem pref. Dominus Marescallus dicendo allegavit, quod predicta produci non debent adhuc, sed primo debet ipse Bonaq[uistus] negare, vel confitere, si ipse D. Federicus commisit, seu committi fecit predicta in [illegible] contenta, deinde secundum sententiam adstantium procedatur. Quibus dictis Bonaquistus respondendo dixit, quod tenebatur negare vel confiteri, sed sufficiebat ad informationem judicii et ad excusationem ipsius Domini Federici, et predictorum qui predictis fuisse asseruntur dicere, quod, ut supra dixit, instando ipso jure legi [illegible] maxime in [illegible], quod in criminalibus summarie procedi debet, et sine modo copiarum habendarum. Super quibus petito per sententiam adstantium, per majorem partem ipsorum extitit sententiatum, quod [illegible] per ipsum allegata et dicta deberent produci ad informationem et declarationem judicii, et tunc auditis, et lectis poterit clarius perscrutari, et perquiri veritas facti.

[illegible] Ottone.

Item commissi suprascriptis domino Andreae [illegible]

Quibus sic peractis ... dictae sententiae, dictus Bonaquistus iisdem produxit dicta jura, quorum D. Maistaldus petiit copiam, quae sibi per sententiam omnium adstantium fuit denegata, et hoc ideo, quia judicem non decet copiam in criminalibus petere, sed summarie procedere; qua quidem copia denegata, lecta fuerunt ipsa jura et primo litterae cujus tenor talis est:

Documen. 80

Udine 1383 6 Aprile. Li Rettori d'Udine a Federico Savorgnan. Di tener in stato [illegible] la Madre Elisabetta [illegible] perchè non [illegible] a danno della Patria e della Chiesa Aquil.e

= Nos Rectores et Deputati [illegible] Unionis Communitatis Utini ac Nobilium et Communitatum Patriae Fori Julii eidem fideliter adherentium ad conservationem honoris et status Sanctae Aquilejensis Ecclesiae et ipsius Patriae debitae libertatis. Strenuo Viro Dno Federico de Savorgnano colligato nostro carissimo salutem et honoris augmentum. Super ad aures nostras fideli relatione pervenit quod nobilis Egregia Dna Helisabeth rel.a olim Dni Francisci Militis de Savorgnano genitoris vestri, de Calvasono, ubi presentialiter moram trahit ad Magnificum Dnum Comitem Goritiae, seu Dnum Corradum [illegible] suum Belgrad. se personaliter transferre intendit causa tractandi et procurandi aliqua, quae in maximum damnum et detrimentum dictae Aquil.s Ecclesiae, ac unioni nostrae et totius Patriae redundaret; propter quod volentes et intendentes omnibus dictarum Eccl.e Aquil. ac Unionis et Patriae indemnitatibus, prout tenemur ex debito, in quantum possumus salubriter providere, deliberavimus ipsam Dnam Helisabeth personaliter detineri, potius per vos, quam per alios pro honore et reverentia dicti q.m Strenui progenitoris vestri, et etiam quia dicta Dna Helisabeth apud vos honestius quam alibi stabit. Et ideo nobilitatem vestram attente rogamus et eidem auctoritate qua fungimur stricte mandamus, quatenus de captivando dictam Dnam Helisabeth, et captivatam detinendo nomine nostro detis operam cum effectu, sicut dictarum Ecclesiae, Patriae et presertim Unionis nostrae diligitis honorem et statum, et prout de Strenuitate vestra plene confidimus et speramus, detinentes eandem Dnam apud vos honeste, donec in premissis aliud duxerimus ordinandum. In cujus rei testimonium presentes litteras vobis fecimus sigilli nostri impressione muniri.

Dat. Utini die VI. apr. Anno Dni 1383. Indict. VI.

Sequitur instrumentum, cujus tenor talis est:

In Xpi nomine Amen. anno nativitatis ejusdem 1383. Indict. VI die 9. Mensis Aprilis. Actum Utini sub domo Comunitatis, presentibus nobilibus et discretis viris Nicolao q. Mri Gregorii, et Hermano q. Nicolussii de Pencoto de Utino, Johanne q. Federici de Fagagna, et Francisco q. Mri Hieronimi de Florentia Utini habitantibus, et Conradino q. de Squalis testibus et aliis ... ad hoc vocatis et rogatis. Ibique Nob. et Circumspecti Viri Dnus Simon Miles de Colonito, Franciscus de Cucanea, Blasius de Lisstro, et Nicolaus Dni Gabrielis de Utino tanquam quatuor ex Dnis Rectoribus et Deputatis Fidelis unionis Comunitatis Utini ac Nobilium et Comunitatum Patrie Forojulii eidem adherentium ... conservatione honoris et status Aquil. Eccl. et ipsius Patrie debite libertatis, pro se et aliis eorum Collegis absentibus nunc a Terra Utini, mandaverunt expresse Spectabili et potenti Militi Dno Federico de Savorgnano ibidem presenti, quatenus pro bono dictarum Ecclesie, Patrie et Unionis, ... D. Helisabeth relictam olim Strenui Militis Dni Francisci de Savorgnano patris dicti Dni Federici existentem ad presens in Pinzano de mandato dictorum Dominorum Rectorum et Deputatorum per patentes litteras pridie facto, ex eo q. est intellexerunt, dicta Dna Helisabeth ibat, seu ire volebat ad Magn. Dnum Comitem Goricie, ... ad Capitaneum Belgradi ad tractandum nonnulla in prejudicium Aquil. Eclesie ac Unionis et Patrie predictarum, prout ... coram dictis testibus, et me Notario infrascripto dicebant et asserebant ... et diligenter custodiri facere debeat: idem Dnus Federicus honeste in dicto Castro suo Pinzano usque ad beneplacitum ipsorum Dnorum Rectorum et Deputatorum, seu donec aliud in hoc duxerint ordinandum et disponendum, regratiantes ... Dno Federico de eo, quod mandatum per ipsos Dnos Rectores et Deputatos ... promittitur factum fideliter adimplevit. Et quod factum est ... predictis totaliter approbantes. Qui quidem Dnus Federicus respondit et dixit, ... tanquam obedientis filiumd ... et aliis omnibus, quj dicti Dni Rectores et Deputati mandaverint mihi Notario infrascripto, ut presens ... conficerem Documentum.

Udine 1383. 9 Aprile. La Comunità di Udine a Federico di Savorgnano che trattenga la madre sua ... Savorgnano ... della ...

Quibus operationibus sic factis, responsum fuit pro parte d. Dni Federici quod Deputati illo tempore ad conservationem honoris et status S. Aquil. Ecclesie et ipsius Patrie debite libertatis, prout in Instrumento supradicto denotatur, aptam habebant auctoritatem circa majora, et majorem pro statu Patrie, eo quia tractatus, quos ipse Dnus Wolfisabethusperieret abat erant ruine et destructioni totius Ecclesie Aquil. idem ad obviandum ipsius tractatibus mandaverunt eum detineri, nec expedit quod dubitetur de auctoritate ipsorum Deputatorum, cum manifestum sit unicuique de ipsorum auctoritate et Jurisditione, nam sicut manifestum est, iidem Deputati mandabant, et eorum mandatis plane obediebatur. Unde non obstantibus dictis objectionibus, per prefatum Dnum Mareschallum factis et appositis contra Instrumenta et Instrumentum producta, venit idem Dnus Federicus et ceperi alii in citatione contenti absolvendi a dictis excessibus, et commissione carceris privati, adeo quod unquam ipse Dnus Mareschallus, vocatus Officialis Dni Patriarche, nec modo, nec tempore futuro possint nec valeant prefatum Dnum Federicum, et alios ibidem nominatos molestare, inquietare seu quomodolibet agravare in premissis et quolibet premissorum.
Super quibus et aliis allegationibus hinc inde factis, et alligatis per partes supradictas petitum fuit per dictum Dnum Judicem per dictos adstantes sententialiter definiri super predictis et petito, sententiatum fuit per omnes ibidem adstantes, eorum nemine discrepante, quod virtute dicte littere et dicti Instrumenti et contentorum in eis, prefatus Dnus Federicus et supracitati debent esse perpetualiter absoluti et liberati a dicta petitione prefati Dni Mareschalli facta, et prefato Dno Mareschallo et cuilibet alii persone imponi debet perpetuum silentium in premissis, et quolibet premissorum. Et non solum ipse Dnus Federicus sed etiam omnes alii ad hoc citati, et requisiti sint, et esse debeant perpetualiter absoluti.

cum dicti deputati fuerint habiti tanquam Dominium et pro Domi- ni regentes et regnantes, cujus auctoritate praedictis factis et perpetratis nihilominus contravenientes et perpetrantes dici potest vel objici, salvo et reservato ipsi Dnae Elisabeth jure suo pretendi nihilominus omnia et singula, quae tam ab ipso Dno Federico quam ab aliis petere potest, nec propter hoc praedictae Dnae Helisabeth in aliquo derogatum, quin petere possit omnia et singula quae de jure civiliter petere potest.

A qua quidem sententia sic lata praefatus Dnus Marescallus appellavit ad Rdum in Xpo Patrem et Dnum nostrum Johannem Dei et apostolicae sedis gratia S. Aquil. Ecclae dignissimum Patriarcham vel ad ejus Colloquium generale. —

Allegavit dictus Bonaquistus, nomine quo supra, quod ex pluribus rationibus non poterat appellare, et primo quia appellatio divertitur de minori ad majorem, et in criminalibus nullus est major ipso Dno Marescallo, cum sibi sit omnis potestas per Dnum Patriarcham attributa, et appellando ad Dnum Patriarcham, appellatur ad illum qui nullam jurisdictionem in criminalibus cognoscendi habet, cum sit Prelatus, ad quem cognitio criminalis non spectat. Secunda ratio, quia si appellatio in criminalibus daretur, videretur dare modum, quod quivis in criminalibus posset reum latum diutius in suspenso et in criminibus concessis detinere. Tertia ratio quia jus et justitia non debent claudicare, sed tantum uni parti, quantum reliquae commodum et incommodum prestare. Certum est, quod damnatus de crimine non appellat, nec potest appellare, sed executioni statim sententia mandatur, ut quotidie observatur et observatum est: et nec agens de crimine potest, nec consuetum est appellare, quod si in contrarium observaretur, sequeretur justitiam claudicare ratione supradicta, quod esse non debet.

Super quibus petito dicto Dno Judice per dictos dnos adstantes, ipsorum [illegible] paribus discrepante, sententiatum fuit, quod hoc erat inauditum, quod tales appellationes interponerentur, et quod virtute dictarum rationum et consuetudinis in talibus diutius observatae, non poterat appellare supradictus Dnus Marescallus. Qua appellatione per sententiam adstantium denegata, se et jura sua in protectione et defensione dicti Dni nostri supposuit et induxit + quae quidem protectio eidem non fuit admissa ex rationibus supradictis. —

Presentatio atque Commissio protectionis supradicte.

Die V.a mensis novembris. Actum Utini in camera supradicti Dni nostri, presentibus Rndo in Xpo patre Dno Bondi Deipati Abbate Rosacensi, Nob. Viro Dno Nicolao de Fanna, et Provido Viro Laurentio Argani Notario de Utino, testibus et aliis.

Quam Nob. et Egregius Miles D. Nicolaus de Butt [illegible] propter protectionem [illegible], et supra presentavit Rmo in Xpo patri et Dno nostro Johanni Dei et Apost. Sedis gratia S. Aquil. Eccl. Patriarche. Quam quidem protectionem [illegible] ipse Dnus occasionibus [illegible] non potest vacare et definire, ibidem eandem commisit Sapienti Viro Dno Sancto de Peregrinis de Justinopoli in Jure Canonico licentiato, per ipsum definiendam, decidendam et determinandam.

Cedula

Ex parte Spect. Viri Dni Sancti de Peregrinis de Justinopoli in Jure Canonico licentiato tamquam Judicis et Commissarii cause protectionis et partibus infrascriptis, specialiter deputati et delegati per Reverendum in Xpo Patrem et Dnum nostrum Johannem Dei et Apost. Sedis gratia S. Aquil. Eccl. dignissimum Patriarcham. [illegible]

Per per Preconem Comunitatis Utini et Nuntium Patriarchalis Curie, ad petitionem Nob. et Egr. Militis Dni Nicolai de Butt prefati Rmi Dni nostri Marescalli Generalis, Nob. et Egr. Militi Dno Federico de Savorgnano, Ser Bonaguido [illegible] Dni Federici Procuratori, nec non Nicolao de Soldoneriis et Simoni [illegible] de Utino aut Francisco de Arcis eorum excusatori, quatenus Utini comparere debeant coram ipso Dno Judice Commissario ~~etc. etc.~~ in domo sue solite habitationis die mercurii prox. fut. 18 instantis mensis novembris, hinc ad octavam videlicet ~~[illegible]~~ [illegible] internonam et vesperas ad videndum prosequi quandam protectionem per [illegible] [illegible] ~~appellationem~~ ~~ad denegationem~~ [illegible] Nob. [illegible] Sententia lata, per eo quod ipsi [illegible] Federicus, Nicolaus de ~~Soldoneriis~~, Simon [illegible] [illegible] partes in causa [illegible] ~~[illegible]~~ et [illegible] [illegible] Nob. et Potentis Mil. D. Fr. in [illegible] Nob. et Hon. ~~D.~~ [illegible] de Savorgnano contra ipsum [illegible] [illegible] et aliis pluris molestiis inferendo et cum [illegible] causa protectionis prout fuit admissus. Dat. Utini die 11. [illegible]

XIII

1388, die 6 novembre. Udine. Processo condanna di Detalmo [illegible].

Statutum supra gestis in Consilio retinendis sub secreto.

1388, 4 Nov. [In Consilio] Ut quilibet consiliariorum terre Utini audacter secundum conscientiam consulere valeat, nequaquam dubitans quod dictum suum extra ipsum Consilium reveletur et ut regimen terre feliciter procedat, statutum, determinatum et deliberatum fuit per omnes consiliarios unanimiter et concorditer nemine penitus discrepante quod nullus de presenti Consilio dicte terre Utini audeat aliqualiter nec presumat revellare aliquid dictum gestum deliberatum vel factum in dicto Consilio quod scilicet determinative declaratum fuerit per ipsos consiliarios de tempore in tempus retineri secretum et hoc sub pena centum ducatorum Comunis applicandorum et sub pena falsarii et ubi aliquis ipsorum consiliariorum in hoc deliquerit et excesserit, non valens dictam penam centum ducatorum solvere, debeat proclamari per falsarium ut supra, et ultra hoc retineri in carceribus sex mensibus. Ann. Civ. Utini 9, 60.

1388, ~~die veneris penultimo Octobris supra proprietatis de prohibitione~~

1388, die 4 Novembris. (In Consilio) Quia necessaria erat fieri certa inquisitio supra gravibus querelis factis contra Ser Detalmum de Andriottis detent. ob dictas querelas factas contra eum et duo hic iudices erant absentes, idcirco electi fuerunt per Consilium ad huiusmodi examinationem fiendam in iudices penes providum Ser Nicolaum q. D. Gabrielis, providi Marinus notarius Thomasini et Pascolus de Burgo, cum quibus ex determinatione dicti Consilii interesse debent dicte examinationi magister Henricus sartor, Andreas Brunacii, Nicolaus ellisparius et Niculussius Candil speciarii.
Ann. 9, 67.

1388, 5 Nov. - supra propositis per Ser Marquardum de Andriottis humillime Consilio supplicantem ut in iure patrem suum Ser Detalmum videlicat dignetur misericorditer suscipere recomissum contra ipsum videlicet procedendo supra querelis factis contra eum secundum iura et consuetudines Patrie et quod audiantur defensiones sue. Ib. 76.

1388 die veneris 6 Novembris. Quia pulsatum erat pro Consilio celebrando ubi ardua erant determinanda et multi de dicto Consilio deficiebant, propter quod ut res possint rectum suum cursum habere, ex comuni determinatione omnium Consiliariorum determinatum fuit quod omnibus Consiliariis absentibus deberet mandari sub pena unius marche soldorum, quod subito debeant esse in Consilio. Ib. 76.

1388, dicta die. Deliberatum fuit in pleno Consilio pro machinationibus periculosis evitandis, quod omnes stricti affines Ser Detalmi de Andriottis portantes idem insignum debeant stare in domibus eorum usque ad diem dominicam per totam diem sub pena ducentorum ducatorum. Et facta huiusmodi deliberatione factum fuit in continenti preceptum predictum sub dicta pena Marquardo et Valantino de Andriottis. Ib. 76 t.

~~1388. 6 9bre – Il Consiglio di Udine condanna a morte Detalmo Andreotti.~~

Die Veneris 6 Novembris 1388

Facta relatione de sero in Consilio Terre Utini, ubi interfuerunt coram D. Ant^o de Vando de Vicentia honor. capitaneo Terre Utini Providi et circumspecti Viri: Ser Nicolaus q. D. Gabrielis

Ser Nicolaus Magistri Gregorij
Franciscus de Cavalcantibus
Stefanus ~~Bortolutti~~ Bintulini
Martinus Thomasini
Thomasinus Notarius
Floramundus Jacobi de Montagnacho
Nicolussius Candidi Speciarij
Nicolaus Pelliparius
Odoricus Faber
Jacobus Marangonus
Nicolaus Candidi
~~Nicolaus~~ Henricus Sartor
Christophorus Nipulini
Johannes Boni
Pascolus f^m Cerdo
Andreas ~~Brixiani~~ Brunacii
et Badinus Marangonus;

per providos viros Ser Nicolaum qm D. Gabrielis
Martinum Thomasini
et Pascolum de Burgo

Judices ad hoc deputatos de manifestandis delictis perpetratis et commissis per Ser Detalmum de Andriottis, et precipue qualiter ipse Ser Detalmus inter cetera confessus fuit se interfecisse Johannem de Soldonerijs cum una balistra; dictis Maleottis utrumquisque

dicere opinionem suam per ipsas ballottas, inventum fuit, positis ipsis ballottis in bossulis, quindecim ballottas positas fu-isse quod mori debebat, in alio vero bossulo, ubi ballotte contrarie opinionis ponebantur, videlicet; quod mori non debe-ret, reperte fuerunt sex, ex quo ibidem determinatum quod mori deberet, et quod justitia de eo taliter fieret quod moriretur. Ann. 9, 64 t.

~~Subsequenda sententia fuit educta ex~~ libro Actorum ~~Consiliariorum Civitatis Utini.~~

1388, 9 Nov. (In Consilio) super propositis per d. Capitaneum dicentem quod expendit soldos XXII in faciendo fieri plura tam per precones quam alios supra executione iustitie contra ser Detalmum etc. et rogavit sibi dictos soldos restitui. Deliberatum fuit quod sibi dentur ego Jeronimus dictos XXII soldos de pecuniis ... executis ... Dominici Pasclutti. Ib. 69.

1388, 14 Nov. Super propositis per Platusinum petentem sibi et sociis suis qui custodiverunt ser Detalmum solvi de laboribus suis. Ib. 70.

1388, 16 Nov. Super propositis per Marquardum petentem sibi restitui ... quas misit in Castrum tempore captionis sui patris, deliberatum fuit quod Marquardus predictus solvat illis qui custodiverunt ser Detalmum eius patrem in ratione soldorum XVI pro die et hoc pro tribus diebus et sibi dentur ... Ib. 72 t.

1388, 15 Dec. Supra propositis per Candidum Thomasini quod provideatur iuxta formam ordinamenti super hoc confecti, de contrafactione quam fecit olim ser Detalmus in mittendo Marquardum filium suum extra terram cum nonnulla parte bonorum, tempore quo Johannes Azonis erat in obsidione circa hanc terram. Ib. 90

1388. [illegible] Marquardo Andreotti [illegible] pagare 1000 lire [illegible] per i[illegible] onesta [illegible] [illegible] incolti [illegible] 65

Leonardo Tealdi [illegible] Arch. not. Udine

A. D. 1388 [illegible] XI, die VII mensis novembris, [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Dominus [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et reputatus fuisset publicus usurarius et fenerator et publica vox et fama fuisset et esset quod iste [illegible] dictus [illegible] fuit et [illegible] usurarius et fenerator et [illegible] dedisset tempore quo vitam trahebat in humanis et ob hanc causam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cautionem et securitatem de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rev.mo in Christo patre et domino nostro D. Johanni [illegible] [illegible] Monarchie [illegible] Sedis Aquilegensis [illegible] dignissimo Patriarche [illegible] de reddendo et [illegible] omnem et singulam [illegible] debitam et receptam per ipsum [illegible] dictum [illegible] [illegible] [illegible] et personis quibuscumque [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] usuraria qui de iure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipso [illegible] [illegible] [illegible] eidem [illegible] dictus [illegible] [illegible] [illegible] quo primo usuras [illegible]

Cattaro.

[illegible] commissi su [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] que in [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] in qua ipse [illegible] Dietalmus incurrisset seu in-

currisse [illegible] vigore [illegible] constitucionis [illegible]

[illegible] ipsum [illegible] Dietilmum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Dietilmum [illegible] a tempore [illegible]

alterius caucionis per ipsum [illegible] Dietalmum [illegible] [illegible]

in manibus [illegible] [illegible] Prest [illegible] prout [illegible] [illegible]

et dicebatur esse. [illegible] [illegible] [illegible]

ipsius [illegible] Dietalm [illegible] [illegible] [illegible]

Dietalmi patris sui super terram tam [illegible] permanere [illegible]

[illegible] [illegible] in loco [illegible] [illegible]

pellari per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de [illegible]

[illegible] [illegible] presente [illegible] vice [illegible]

[illegible] Domini nostri [illegible] [illegible] [illegible]

personarum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et ex causa [illegible] [illegible]

[illegible] prout [illegible] [illegible]

[illegible] predicto Domino [illegible] [illegible]

omnem et [illegible] utilitatem per ipsum q[ui]n Dictalinum [illegible]

[illegible] usurarie factum et acceptam [illegible] atque [illegible]

que hominibus et personis qui [illegible] pertinent et [illegible]

habere debere [illegible] Dictalino [illegible]

Dictalino [illegible] a tempore quo primo [illegible] incepit [illegible]

in diem presentem ac etiam dare et [illegible] personam cuicumque [illegible]

tanti et pertinenti in qua ipse Dictalinus [illegible] incur-

rise [illegible] cuiuscumque con[illegible] cuiusque [illegible]

menti ipsum qui [illegible] indemnatus in casu quo [illegible]

[illegible] Dictalinum [illegible] a tempore [illegible] predicto [illegible]

[illegible] ipsum q[ui] [illegible] Dictalinum prefatum citra

renuncians exceptioni non sic facte promissionis [illegible] con-

tractis etc. Pro quibus omnibus et singulis [illegible] et firm. [illegible]

[illegible] predictis et attendendis [illegible] et [illegible]

[illegible] Vicesimus ipse [illegible] et [illegible]

[illegible] legalis [illegible] ac [illegible]

[illegible]

per se etc et cum obligatione etc, renuncians ceterum [illegible]

[illegible] exceptioni non sic prefato et facte securitatis [illegible]

contracti etc. —

1388, 9 Dicembre. Cividale. I Signori di Cergneu deliberano fare una fornace per calce per ristaurare il loro Castello di Cergneu.

Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale. Collez. Portis; orig.

A. D. 1388, ind. XI die 9 decembris, in Civ. Austrie, in domo habitationis q. Jacobi ~~presentibus~~ dni Bernardi de ipsa Civ. Austria, presentibus Nicolao q. Philippi dicto [illegible] de [illegible], [illegible] Clapucini de Vergono testibus et aliis.

Nobiles viri Jacobus q. D. Johannis, Johannes q. D. Conradi, Conradus q. D. Gasparis et Austrius q. D. Francisci pro se et fratribus omnes de Cergnecho, ad talem conventionem et pactum devenerunt, videlicet quod promiserunt fieri facere unam calcariam calcine ponende et expendende ad constructionem et reparationem Castri eorum de Cergnecho, pro qua calcaria facienda promiserunt ponere quinque marchas soldorum pro quolibet ipsorum. Ita quod ipsa calcina per eos expendi debeat totum pro reparatione dicti eorum Castri et quod unusquisque ipsorum accipere possit de ipsa calcina pro parte sua tantum: ita quod ~~quinque~~ de ipsa calcina fiant et fieri debeant quatuor partes ita quod aliquis ipsorum non debeat nec possit vendere partem suam nec de sua parte alicui extranee persone nisi ad invicem inter eos et massariis eorum habitantibus in villa de Cergnecho [illegible]modo. Que omnia et singula in hoc instrumento contenta prefati nobiles viri [illegible]ibus [illegible]pulationibus hinc inde intervenientibus iurantes ad sancta Dei evangelia pro se suorumque heredibus promiserunt firma, rata et grata habere, tenere et observare et non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa etc. obligantes ad hoc omnia eorum bona mobilia et immobilia, presentia et futura —

Cttorco.

[illegible] commisit suprascriptis domino [illegible]

67

Giovanni di Gerardo di Cividale not. Arch. not. Udine.

A. D. 1388. ind. XI, die 18 decembris, in Civit. Austrie in domo habitationis Ven.li D. Johannis Decani Civitatensis in camino inferiori presentibus honorabilibus viris M.o Jacomino Phisico filio Magistri Zani de Utino et provido Ottobono de Trussio habitante in Civitate testibus et aliis.

Providus Petrus q. Niculussii olim Tani de Civitate Austrie requisivit Egregium Militem D. Fedricum de Savorgnano habitantem Utini ut solveret eidem centum et decem marchas denariorum novorum eidem Petro et Fratribus suis ut asserebat, vigore cuiusdam sententie inter eos late pro precio emptionis cuiusdam Galayti, quiquidem D. Federicus, dum asseret aliter eidem Petro et dictis fratribus suis nisi prius ostenderent eidem omnia iura que habebant supra et in dicto Galayto. Prefatus Petrus nomine suo proprio nec non pro se et vice ac nomine dictorum Fratrum suorum contra eumdem D. Federicum quum ut dicebat non solvit eisdem tempore debito protestatus fuit de damnis, expensis et interesse. — Cum omni melioramento etc. —

Ottono.

...commisit supra scriptis ...

1389 26 Febrajo Cividale

Concessioni fatte dal Patriarca Giovanni a Tommaso da Spilimbergo. Capitano di Gemona e Gastaldo di Artegna.

Codice di Tolmezzo ...

Johannes Dei gratia et Apostolice sedis gratia Sancte Aquilegensis Ecclesie Patriarcha fideli nostro dilecto Thomasino de Spegnimbergo salutem et benignae dilectionis affectum. Attendentes grata prompta que et obsequia nobis nostreque Aquilegensi ecclesie per te hac tenus et nunc favorabiliter exhibita et que exhiberi speramus dante Domino favorabilius in futurum, eapropter volentes te gratia prosequi speciali tibi Capitaneatum nostrum Glemone cum Gastaldia nostra Artenee nec non custodiam Castri Glemone committimus et concedimus tenendum et gubernandum cum juribus et pertinentiis ipsorum capitaneatus et castri universis, pastotas, sedimina et mansos scriptos pro censu annuo locandum et exponendum et alias pro utilitate tua disponendum auctoritatem plenariam concedimus per presentes: ita tamen quod Castrum et Terram nostram Glemone omni tempore quo mandaverimus et necesse fuerit nobis et nostris fidelibus nomine nostro ad hoc, tamquam nostram mandatum habentibus sint prompta parata et aperta apta ad vendendum absque quacumque contradictione. Mandamus igitur omnibus et singulis fidelibus nostris Terre nostre Glemone, ville nostre Artenee et aliis dicto Capitaneatui subjectis harum tenore districte quatenus tibi aut tuo Vicecapitaneo nomine tuo de omnibus juribus, pertinentiis et affictibus efficaciter respondentes reverentiam et obedientiam debitas exhibeant tamquam nobis. Preterea cupientes te Thomasinum gratia recipere ampliori centum quinquaginta ducatos auri omni anno quo presentes duraverint in Muta nostra Venzone per te recipiendos donamus et deputamus. Quare fideli nostro dilecto mutario in Venzono qui est vel perpetuo fuerit precipimus et mandamus quatenus anno proxime effectivo circa finem mensis Augusti LXXV. ducatos auri et circa finem mensis Februarii inde secuturi similiter LXXV. ducatos

et sic deinceps singulis annis Ducatos nostra gratia presenti det et persolvat efficaciter et ad plenum: hoc addito quod si Thomasius nobis et Ecclesie nostre Aquilegiensi fideliter et legaliter deserviat et teneatur dum et quotiens fuerit opportunum deservire presentes post quatuor annos immediate sequentes minime valituras. Earum sub nostri appensione sigilli testimonio litterarum.

Datum in nostro Patriarchali Palatio juxta Civitatem Austrie die XXVI. mensis Februarii anno Domini MCCCLXXXIX. indictione XII. A.N.H.O.

1333 cit. a stampa in Appendice

1389 . . . . . Supplica a Papa Urbano VI degli Oratori del Friuli per la

elezza a Vescovo di Concordia di Martino della Villa di Gemona Dottor in legge, Arcidiacono e canonico di Aquileja.

2

Sanctissimo et Clementissimo Domino nostro D. Urbano Pape sexto
divina providentia sacrosancte romane ecclesie ac universalis ecclesie
Summo Pontifici.

Sanctissime Pater et clementissime Domine noster. Intelleximus iamdudum etiam fama publica referente quod Ecclesia
Concordiensis hic in partibus nostris Forijulii et in ipsius confinibus
in medio quodammodo nacionis perverse existens ad presens pastoris
esset solacio ac eciam ut plurimum bonis omnibus destituta, ad
cuius reduccionem, reformacionem et conservacionem ac tocius Patrie
tuicionem et consolacionem oporteret dictam Ecclesiam habere
in sponsum et defensorem unum potentem, expertum et probum
compatriotam, qui infelicibus dicte Ecclesie compateret. Quare
Sanctitati Vestre humiliter et devotissime supplicamus quatenus
devotissimam creaturam vestram, nobilem, abilem et scientificum
virum reverendum patrem D. Martinum de la Villa de Glemona decretorum doctorem archidiaconum et canonicum aquilegensem inter ceteros huius Patrie nostre Forijulii magis meritum et dilectum ad dicte Ecclesie reformacionem et regimen dignetur Vestra Benignissima Clementia
promovere eundem in Pastorem et Episcopum preficiendo. Tenentes
indubie quod sub suo felici regimine dextera Domini et vestra sibi
assistente propicias ipsa Ecclesia tam in spiritualibus quam in temporalibus in brevi felicia suscipiet incrementa. Nobis vero totique
Patrie in huiusmodi votiva promocione Beatitudo Vestra singularissimam graciam faciet, quam Altissimus feliciter et longeve preservare
dignetur Ecclesie sue Sancte amen.

Sanctitatis Vestre fidelissimi Oratores
cum humillima recomendacione se ipsos ad
pedum oscula beatorum.

Da copia dell'Archivio Bojani nel Vol. XXVI, 350 Colleg. Pontif. – Queora.

Cattaro.
. . . commisis su praescriptis Domino . . .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1389, 11 marzo. Nel borgo di Prodolone. Ser Daniele di Ungrispach dichiara pronto a restituire il castello di Varmo inferiore da lui fatto vendere per debiti di ser Asquino di Varmo all'asta ed acquistato dai Signori di San Daniele.

Gampo Pu not. di Pordenone, prot. Not. Udine.

3

A. D. 1389, ind. XII, die XI marcii, actum in Castro Prodoloni in burgo interiori prope pontem, presentibus nobilibus viris dominis Nicolao, Vintero et Matheo fratribus q. D. Odorici de eodem loco, Simone filio supradicti dni Nicolai, Rizardo, Nicolussio fratribus q. D. Odorici de eodem loco, Antonio filio ser Francisci de Pers ac discretis viris ser Thomadeo q. ser Philippi de Belgrado et Jacobo de Ricchijs de Portunaone, Johanne q. ser Thomasii de Utino, Antonio notario q. ser Henrici de Portunaone testibus et alijs

Cum Nobilis ser David de Ungrispach obtinuisset quamdam sententiam de septuagentis ducatis auri contra nobilem ser Asquinum q. D. Detalmi de Varmo inferiori occasione certorum rerum acceptarum per dictum ser Asquinum vel alios eius nomine pro dictis denarijs fecisset proffieri et vendi ad incantum Castrum Varmi et bona ipsius ser Asquini empta per Nobiles de Sancto Daniele ad incantum prout de predictis omnibus constat manu Mathei notarii de Lamardengha Utini habitantis in MCCCLXXXVIII, ind. XI, die .... Nunc coram dictis testibus et me notario infrascripto item ser Daniel promisit et pacto convenit dicto ser Asquino

quod si dictus Ser Aquinus fecerit solutionem quinquaginta ducatorum et quinquaginta in spatium presentis mensis martii, quod dictus Ser Daniel faciet et curabit omni exceptione remota et cum effectu quod dicti Nobiles de S. Daniele dabunt et cedent omnia sua iura, actiones, que et quas in dicto Vasono occasione predicta et occasione dicte emptionis ad incantum. Que omnia supradicta promisit se attendere, observare sub obligatione omnium suorum bonorum etc. cum refectione etc. et non contrafacere vel venire etc. sub pena quinquaginta ducatorum, qua soluta vel non et presens instrumentum obtineat plenum robur. =

1389, 15 marzo. Cividale. Investitura dei Signori di Valvasone Partistagno e Cucagna.

Da Protocollo del notajo di Udine Giovanni q. Vanni. Ut7

Arch. Not. di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo octuagesimo nono, indictione XII, die vero quintodecimo mensis marcii, actum in Civitate Austrie Aquilegensis Diocesis in palacio patriarchali in sala magna ipsius palacii, presentibus egregiis et nobilibus viris dominis Federico de Zovelsperch et Herdiborio de Drathove militibus, Nicolao de Fanna Comite de Pulinicho, Ser Jo. Antonio q. Ser Gabrii, Ser Dorde de Civ. Austrie testibus et aliis multis in copia.

Constituti in presentia Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri D. Johannis Dei gratia sancte sedis aquilegensis dignissimi Patriarche Egregius et Nobiles viri Domini Rizardus Miles de Valvasono, Brunettus de Partistagno et Freschus de Chucanea et eidem D. Patriarche cum instantia supplicaverunt ut ipsos pro se et eorum Consortibus ac omnibus de domo eorum de feudis eorum antiquis, que promiserunt dare in scriptis, investire benignius et gratiosius dignaretur. Qui D. Patriarcha predictorum Dominorum Rizardi, Brunetti et Freschi supplicationibus tamquam in hac parte iustis et racionabilibus inclinatus, eosdem Dominos Rizardum, Brunettum et Freschum coram eo flexis genibus existentes et pro se et dictis eorum Consortibus ac ipsorum

heredibus recipientes, de dictis eorum feudis antiquis eo iure feudi quo ipsi progenitores eorum illa a predecessoribus ipsius D. Patriarche et sue Aquilegensi Ecclesie habuerunt, recognoverunt et posse=derunt, per fimbriam sue tunice plenarie investivit, salvo semper iure suo neque Aquilegensis Ecclesie et alterius cuiuscunque. Quibus sic peractis dicti Domini Rigardus, Brunettus et Freschus pro se et dictis eo=rum ~~heredibus~~ consortibus in manibus eiusdem D. Patriarche fidelitatis debite prestiterunt iuramentum quod fidelis vassallus cuilibet Domino suo prestare in talibus consuevit.

Bona preds in scriptis data sunt hec: primo Castrum Chucanee cum burgo et quicquid habent circha dictum Castrum et cum villa de Faiedis, cum domibus, domorum sediminibus, mansibus, curiis, campis, pratis, silvis, vineis et cum piscationibus et venationibus et totum quod habent in Canali de Gravo iure recti et legalis feudi.

Item dicto iure Castrum de Pertistayn cum domibus, sediminibus, mansibus, ortis, curiis, campis, pratis, silvis, vineis, venationibus, piscationibus ac totum quod habent seu quod spectat circumcirca ad dictum Castrum.

Item ipso iure Castrum de Walvesono cum burgis, domibus, sedimini=bus, mansibus, ortis, curiis, campis, pratis, silvis, venationibus, pisca=tionibus ac totum quod habent et quod spectat circumcircha ad dictum Castrum.

Item totum quod habent in Ronchis: item totum quod habent in Ronchis: item quod habent in Lauzach, in Ceracho et villa Maclusi, in Faganea, in Pozalis, in Griglons, in Porte riano et in Buia, salvis aliis de quibus ad presens pleniorem noticiam non habebant.

Et ego Johannes q. D. Odorici de Susannis de Utino publicus imp. auctoritate notarius et dicti D. Patriarche Cancellarius, predictis omnibus interfui et rogatus ac de mandato prefati D. Patriarche premissa omnia scripsi et fideliter publicavi meis hic signo et nomine appositis consuetis in fidem et testimonium omnium premissorum.

1389, 8 aprile, Gemonea. Contratto del Comune di Gemonia per tenere acconcia la Strada pubblica da Ospedaletto al Pontuccio. —

5

[illegible] Arch. [illegible]

A. D. 1389, ind. XII, die VIII aprilis, [illegible] Glemone [illegible] in [illegible] sub [illegible] q. Johannis Fracini, [illegible] Fort. [illegible] Glemone [illegible] [illegible] Glemone [illegible]

Ibi [illegible] Styphanus q. Jacomoti de Glemona, [illegible] et [illegible] pacto [illegible] in Fantone ut [illegible] in [illegible] Glemone [illegible] dicti vie, locavit nomine dicte Com[unitatis] aptare et reparare viam [pu]blicam que est ab hospitali [illegible] usque [illegible] Pontucium [illegible] promisit et tenere dictam [illegible] bene [illegible] et [illegible] usque ad proximum festum S. Martini [illegible] tempore [illegible] dare, consignare et promittere dictam viam bene aptatam iuxta dictum et designationem ac sententiam Pellegrinuti calligarii et Pirufini ut electorum ad aptam vias publicas per Consilium. [illegible] ideo quia prefatus Fantonus ut [illegible] nomine dicte Comunitatis prefato Styphano pro se et suis heredibus [illegible] [illegible] aptatione et reparatione dicte vie libras [illegible] monete [illegible] quadragintaquatuor, medietatem [illegible] in principio operis et aliam medietatem in fine dicte operis. Que pacta et [illegible] omnia et singula [illegible] [illegible] per se alteri ad invicem [illegible] omnibus stipulationibus hinc inde [illegible] firma, rata et grata habere tenere et non contrafacere,

Cattaro.

[illegible] commisit [illegible] domino [illegible]

denegationi vel alia ratione vel causa de iure vel de facto sub pena [illegible] de quo in eo contento moveret minus quisque solidos versus [illegible]. Que omnia rata manent omnia et ipsa [illegible]. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et plenius observandis, prefati ad invicem obligaverunt nomine tamen quo supra omnia et singula bona presentia et futura. Cum omni salvamento.

6

1389, 26 aprile. Udine. Guglielmo Furlano Capitano della Terra di Udine, nomina a suo Vicecapitano Giovanni da Fuxo.

Notajo ignoto Arch. Not.le Udine

A. D.

(tra gli atti di Nicolusso prete di Udine q.m Ser Nicolò [illegible])

A. D. 1389 ind. XII die lune XXVI aprilis. Actum Utini in burgo Aquileje in domo habitationis infrascripti D. Guigelmi Furlani Capitanei Terre Utini, presentibus prov. viro Ser Martino notario Thomasini, Quarino notario filio Merlini testibus et aliis pluribus ad hoc vocatis et rogatis.

Ibique providus vir D. Guigelmus Furlanus de Utino honorabilis Capitaneus Terre Utini omnibus modo, via, iure et forma quibus magis scivit et validius potuit, fecit, constituit et creavit in suum Vicecapitaneum et locum tenentem providum virum Ser Johannem a Fuxo de Utino ibidem presentem, taliter quod idem Ser Johannes possit et valeat sedere loco sui pro causis et aliis audiendis et exercere generaliter omnia et singula que per eundem D. Capitaneum possent exerceri si personaliter interesset ~~procedendo Capitaneum~~ tam circa causas audiendas quam alia quecumque. Volens insuper quod omnia et singula que per eundem Ser Johannem Vicecapitaneum seu coram ipso gesta et agitata sint et fuerint ~~proinde~~ per inde debeant sortiri effectum ac si essent et fuerint gesta et agitata coram ipso D. Guigelmo Capitaneo. Promittens quoque idem D. Guigelmus Capitaneus ... (sic).

1389. 4 Maggio. Cividale. Giovanni Patriarca d'Aquileja concede al N.H. Michele di Rabatta e moglie di ricostruire il rovinato Castello di Castelpagano.

Nos Johannes dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha tenore presentium notum facimus universis quod in nostra novitas constitutus presentia dilectus nobis Nobilis et providus Michael de Rabata nunc Goricie residens nobis cum instancia supplicavit ut cum Castrum suum seu Nobilis et honeste Mariebelle uxoris sue vocatum Castrumpaganum dudum absque causa iusta vel offensa aliqua libet extiterit ruinatum sibi dilecteque sue uxori licenciam renovandi seu reedificandi ipsum Castrum concedere benigniter dignaremur.. Nos attendentes innocenciam et puritatem dictorum fidelium et propterea nec non ad precum instantiam nonnullorum nobilium et fidelium nostrorum nobis tunc assistentium dicti Michaelis de cuius prompta fidelitate et obedientia precipue confidimus et spectamus supplicationi huiusmodi inclinati eisdem iugalibus et utrique ipsorum licentiam reedificandi seu de novo construendi pro voluntatis ipsorum et utriusque eorum libito supradictum Castrum cum pertinenciis suis omnibus tenore presentium concedimus et plenariam facultatem. Harum sub nostri appensione sigilli testimonio litterarum. Datum in nostro patriarchali palatio nostre Civitatis Austrie die quarto Maii. Anno domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono. indictione duodecima.

Da perg. orig. nell'Arch. Spilimbergo di Sopra trascritto da F. C. Carreri 1886

Cittorio.

iliro, commisit supradictis domino ...

1389. 25 Agosto. Castel di Prampero. Testamento di D. Gisla di Prampero vedova del Condottiere Astolfo Peloso di Trieste.

Anno domini MCCCLXXXIX ind. XII. die XXV mensis Augusti. Actum in Castro Prampergi in camera que est supra capellam sancti Simonis, presentibus nobili viro ser Bartholomeo q. nob. d. Guicardi de Prampergo, Odorico Balboni q. ...., magistro Flore q. Dominici, Jacobo q. Boassi omnibus de villa Tarcenti, Johanne q. Jacobi, Odorico q. Blasotti, Dominico q. Mathiussi de Vendoio habitantibus Magnani, Henrico q. Danielis Undulini de Magnano et Dominico filio Danielis de Sublicio de Glemona et aliis omnibus testibus idoneis fideque dignis ad hec vocatis et rogatis ore proprio infrascripte testatricis rogatis.

Ibique nobilis honestaque domina Gisla filia q. nobilis d. Nicolai de Prampergo et uxor relicta olim Astulfi Pilosi de Tergesto per Jesu Christi gratiam mente et sensu compos licet corpore languens, timens humanam fragilitatem suarum rerum et bonorum omnium dispositionem per testamentum nuncupativum sine scriptis in hunc modum facere procuravit.

Primo quidem sui corporis sepulturam elegit et esse voluit iuxta Ecclesiam sancte Marie plebis Artenee, ubi iussit se honorifice seppellire per eius heredes infrascriptos.

Item legavit et reliquit uni sacerdoti celebranti seu celebrari debenti in Ecclesia seu Capella S. Simonis in Prampergo sita in castro predicto marchas duo de redditu ad usum curie emendas et dandas eidem Presbitero per eius heredes infrascriptos in hac forma, videlicet quod si altare seu altarolum ubi seu supra quo celebratur divinum officium in dicta capella mutaretur alibi, quod eo modo ille Presbiter

qui ibi celebravit, habere debeat dictum redditum duarum marcharum ad usum curie et eo modo infrascripti heredes ipsius testatricis dare debeant et teneantur eidem;

Item voluit, iussit et ordinavit eadem testatrix, quod ex clamide sua de scarlato fiat unum paramentum dicto Presbitero celebranti ut supra, cum cruce anteriori et posteriori de fripidura per eius infrascriptos heredes;

Item legavit eidem altari et luminarie eiusdem annuum censum librarum olei XXV, solvendum et dandum per eius heredes infrascriptos;

Item legavit nobili domine Anne eius matri uxori relicte q. nobilis d. Nicolai de Pramperga marcharum denariorum monete aquilegensis quadraginta semel tantum dandas et solvendas eidem per suos heredes infrascriptos;

Item legavit eidem domine Anne eius matri omnia sua, videlicet ipsius testatricis fulcimenta linea et lanea tam apta ad vestitum quam ad quodlibet alium usum dictarum;

Item legavit nobili d. Andree eius fratri et filio dicti q. nobilis d. Nicolai de Prampergo ducatos boni auri et iusti ponderis centum, ad hoc ut teneatur facere fieri et celebrari orationes et elimosinas pro anima sua et in remedium suorum peccatorum;

Item legavit eidem d. Andree anulum suum cum quo fuit subarata per dictum
/. Asulfum eius maritum;

In omnibus aliis bonis suis mobilibus et immobilibus, iuribus et actionibus presentibus et futuris, sibi heredes universales equalibus portionibus instituit et esse voluit nobiles

dominos Petrum Rubeum, Arthicum, ~~et~~ Bartholomeum et Andream fratres eiusdem
testatricis et filios dicti q. nobilis d. Nicolai de Prampergo, et hanc suam ultimam
voluntatem ~~suumque~~ ultimum testamentum asseruit esse velle, quam et quod valere
voluit iure testamenti et si iure testamenti non valeret, illud valere
voluit codicillorum, ut eo iure quo melius et efficacius valere potest
et tenere seu poterit etc.

Ex prothocollis Henrici q. Johannis de Tumetto, habitantis Glemone.

1389, 14 giugno. Cividale. Investitura feudale dei Nobili Vorlico, Rizzardo ed Odorico di Castello, del Castello e villa di Tarcento, data dal Patr. d'Aquileja Giovanni, con nota della distruzione dell'archivio di quella Famiglia

Da Processo in atti di Ant. Balloni not. di Udine, tra i Nobili di Castello ed il Comune di Tarcento. Arch. Not. di Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXIX, ind. XII, die vero quartodecimo mensis Iulii, actum in Civitate Austrie, Aquilegensis Diocesis, in patriarchali palatio et sala ante cameram cubicularem infrascripti D. Patriarche, presentibus Rev.do in Christo Patre D. fratre Flor... Abbate Sextensi, Nobilibus et prudentibus viris dominis Federico de Savorgnano in Medrisio habitante, Francisco et Petro maiori de Attemis, Andrea de Praimpergo, Stephano Sbraugl de Cormona et Ser Francisco de Aviano testibus et aliis in multitudine copiosa

Constitutus coram presentia Rev.mi in Christo Patris et domini nostri D. Ioannis Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche Nobilis vir Ser Vorlicus quondam Nobilis viri D. Rizardi de Castello et eidem D. Patriarche pro se, fratre et consanguineis suis cum instantia humiliter supplicavit, ut cum ipse, frater et consanguinei sui et progenitores eorum ab antiquo a predecessoribus ipsius D. Patriarche et sua Aquilegensi Ecclesia habuerint, recognoverint, tenuerint et possiderint ac de presenti teneant et possideant certa bona feudalia et presertim infrascripta per eum in scriptis data, iure feudi infrascripti, cum ad presens notitiam de aliis habeat, maxime attento quod, ut notorium existit, omnes scripturas, iura et privilegia et instrumenta perdiderint et eis accepta et ablata fuerint, eundem Ser Vorlicum pro se, fratre et consanguineis suprascriptis et ipsorum heredibus de bonis eorum feudalibus omnibus iure feudi infrascript.

cum promissione solempni quod si quovis modo alia bona feudalia ullo tempore reperirentur eos habuisse et recognovisse, cum ad sui de illis notitiam perveniret, in scriptis iterum fideliter consignabit, investire benignius et gratiosius dignaretur. Qui D. Patriarcha ipsius Ser Vorlici sup=plicationibus tamquam in hac parte iustis et rationabilibus inclinatus eidem Ser Vorlico coram eo flexis genibus existenti et pro se et fratre et consanguineis suis ac ipsorum heredibus recipienti de bonis eorum feudalibus omnibus et presertim infrascriptis in scriptis datis et infra et iure feudi infrascripti per fimbriam sue tunice plenarie investivit salvo iure semper suo suaque Aquilegensis Ecclesie sepedicte et alterius cuiuscumque. Quibus sic peractis dictus Ser Vorlicus manibus ipsius D. Patriarche pro se et fratre et consanguineis antedictis fideli=tatis debite prestitit iuramentum, quod fidelis vassallus quilibet do=mino suo prestare in talibus consuevit, nec non de dando fideliter in scriptis omnia alia bona feudalia si qua ullo tempore reperirentur eos habuisse et quomodolibet recognovisse ab Ecclesia memorata.

Bona autem feudalia de quibus fit mentio in scriptis data per dictos Nobiles de Castello sunt hec: Et primo Mota Castri Tercenti superioris iure feudi habitantie, in qua succedit masculus et femina: item iure recti et legalis feudi in quo succedit masculus tantum Castrum Tercenti inferioris cum garrito, donicalibus, sylvis, pratis et totum quod habent in canali et villa Ter=centi tam in monte quam in plano nec non villa de Chiarlins cum bonis

et omnibus suis iuribus: item unus mansus in villa S. Laurentii: item unus mansus in villa de Manzani: item unus mansus in Solesclian ultra aquam. ~~mansus in [illegible]~~

item unus puer et tres puelle; item medius bayarcius dominicalis in villa de Castaglons: item totum quod habent in villis de Poncho et de Flumignano et de Antognano similiter iure recti et legalis feudi, salvo omni alio eorum iure in bonis feudalibus antedictis, de quibus ad presens nullam habent notitiam ut superius dictum est.

Et ego Joannes q. D. Odorici de Susannis de Utino publicus imp. auct. notarius et dicti D. Patriarche Cancellarius, predictis omnibus interfui et rogatus ac de mandato eiusdem D. Patriarche, predicta omnia scripsi et fideliter publicavi meis hic signo et nomine appositis consuetis in fidem et testimonium omnium premissorum.

1389. 22 Giugno. – Cividale. – Il nobil Leonardo e fratelli di Castellerio fa quitanza d'1000 ducati d'oro a Gio. Antonio di Cividale ed agli eredi del notajo di Udine Nicolò q. M.o Gregorio per il loro debito per il Castello e Gastaldia di Tricesimo. V. Doc.ti 1389. 22 Giugno. –

10

A. D. MCCCLXXXIX. ind. XIII die XXII mensis Iunii. In pavilione patriarchalis palatii Civ. Austrie, presentibus Reverendo in Christo patre et. d. d. Augustino dei gratia episcopo Concordiensi ac sapiente viro d. Marquardo domini nostri d. Patriarche in spiritualibus Vicario generali, Candido Uliane, Iohanne Fulcherio notario, Petro Suayo de Pasil omnibus habitantibus in Civ. Austrie testibus et aliis:

D. Leonardus per se et suos heredes et nomine et vice Nicolai et Morandi suorum fratrum q. d. Manfredi de Castellerio, quos promisit omnibus in hoc instrumento contentis cum effectu facere consentire obligans ad hec omnia bona sua, inclusa qualibet solutione alias facta de infrascriptis mille ducatis, fecit provido viro Iohanni Antonio pro se et suis heredibus et nomine et vice heredum q. Nicolai notarii olim m.i Gregorii de Utino solenniter stipulanti et recipienti, finem perpetuam et remissionem, quietationem, absolutionem et solenne pactum de non petendo aliquid, de mille ducatis auri in quibus predicti Iohannes notarius et quondam Nicolaus notarius q. m.i Gregorii erant obligati causa Castri et Gastaldie Tricesimi, sicut continetur quodam instrumento scripto manu Geronimi notarii de Utino, promittens antescriptus Leonardus per se et suos heredes ac nomine et vice predictorum suorum fratrum cum obligatione etc. predictas finem remissionem et omnia in hoc instrumento contenta, perpetuo firma rata et grata habere etc. sub pena dupli cuius de quo ex premissis aliquo tempore questio moveretur, qua soluta vel non etc.

1389, 26 giugno. Cividale, Investitura feudale del nobile Ser Bartolomeo e fratelli di Fagagna.

Dal Protocollo Acquisizioni Comun. di Fagagna, in atti di Antonio Bellini notajo. Arch. Not. Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXIX, ind. XII, die vero XXVI mensis iunii, actum Civitate Austrie in patriarchali palatio et sala ante cameram cubicularem infrascripti D. Patriarche, presentibus egregiis et nobilibus viris Dominis Guillelmo de et Vucellao de Spilimbergo militibus ac Simone Padoano de Colloreto, ser Johanne Antonio q. ser Gabrii et ser Donde de Civitate Austrie nobilibus et aliis multis. Constitutus in presentia Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri D. Johannis Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche nobilis vir Bartholomeus de Faganea coram eidem D. Patriarche pro se et fratribus et consortibus humiliter supplicavit, ut cum ipse, fratres et consortes sui certas domos in Castro Faganee et unam Turrim iuxta gironum eiusdem Castri habuerunt et recognoverunt a predecessoribus suis et Ecclesia sua iure feudi et habitantie dicti loci eundem pro se et nomine dicto de ipsis domibus et Turri dicto iure feudi habitantie investire benignius dignaretur. Qui D. Patriarcha ipsius Bartholomei supplicationibus tamquam in hac parte iustis et rationabilibus inclinatus eundem Bartholomeum coram eo genibus existentem et pro se et dictis fratribus suis et consortibus

Colloreto.

...rico ... commisit suprascriptis Romano ...

et ipsorum heredibus recipientem, de dictis domibus ac Turri dicto iure feudi habitantis per fimbriam mee tunice gratiose et plenarie investivit, salvo semper iure sue Aquilegensis Ecclesie et alterius cuiuscumque. Quibus denique sic peractis dictus Bartholomeus pro se et quo supra nomine in manibus ipsius D. Patriarche, fidelitatis debite prestitit iuramentum, quod fidelis vassallus quilibet Domino suo prestare in talibus consuevit.

Ex actis Johannis de Susannis notarii Utinensis.

12

1389, 7 luglio. Udine. Petizioni fatte dal Comune di Udine al Patriarca d'Aquileja Giovanni di Moravia e risposte di questo sulle differenze tra loro.

Atti diplomatici. Busta XVI, perg. 322. Arch. Gen. Venezia. Orig.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXIX, ind. XII, die VII mensis julii. Infrascripte sunt petitiones et supplicationes porrecte cum omni debita reverentia per Comunitatem terre Utini pro se et vicinis suis ac heredes et uxorem quondam Egregii militis d. Frederici de Savorgnano pro se, amicos, propinquos, attinentes, servitores et familiares suos Reverendissimo in Christo Patri et D.D. Johanni Dei et Apostolice sedis gratia dignissimo Patriarche Aquilegensi et responsiones facte super inde per prefatum D. Patriarcham prout inferius continentur.

Et primo dicta Comunitas Terre sue Utini promittit et offert mittere ad presentiam Rev.mi D. Patriarche sex solemnes ambaxiatores cum idem Rev.mus D. Patriarcha gravetur contra dictam Comunitatem ad petendum et requirendum flexis genibus veniam et indulgentiam de omnibus et singulis de quibus ipse D. Patriarcha reputaret se iniuriatum vel offensum a dicta Comunitate.

Ad quam quidem supplicationem prefatus D. Patriarcha sua grata et benignitate respondet quod ex nunc remittit et tradit oblivioni omnem iniuriam et offensionem quas intulisset sibi dicta Comunitas et ex toto eidem parcit et remittit.

Item quod omnia et singula capitula et quecumque in eis generaliter contenta obtenta in primo concordio celebrato per strenuum militem D. Gabrielem Ayma tunc solemnem ambaxiatorem incliti et excelsi Ducalis Dominii Venetorum, habeant et obtineant robur et perpetuam firmitatem, que pacta fuerunt scripta et publicata per me notarium infrascriptum in suprascripto millesimo et indictione die x mensis marcii: ad que prefatus Rev.mus D. Patriarcha respondet quod semper intentionis sue fuit et est observare et facere observari omnia predicta et sic hinc inde ipse promissiones robur obtineant perpetue firmitatis.

Item quod prelibatus Rev.mus D. Patriarcha Terram Utini in suo statu pacifico, quieto et consueto ac suis iuribus et consuetudinibus antiquis et libertatibus velit tenere, regere et substentare. Ad quod prefatus D. Patriarcha respondet, quod hoc intendit servare et effectualiter adimplere.

Item quod in civilibus et criminalibus unicuique per officiales suos exhibeatur ius et iusticia per laudum et sententiam secundum consuetudinem Patrie Fori Julii. Ad quod prefatus D. Patriarcha respondet, quod hoc similiter facere promittit et facere inviolabiliter observari.

Item quod omnes et singuli cives et habitatores Terre Utini spoliati suis possessionibus per ipsum D. Patriarcham sua propria auctoritate, reducantur

et restituantur in possessiones suas, videlicet heredes quondam generosi militis D. Frede-
rici de Savorgnano de Galayto Vanzoni, de bonis de Montefalcono et aliis
bonis quibuscumque; Vicardus Pelluti de bonis suis de Carnea pro uxore
sua petentis: Thobias de suo molendino, Candidus de Vicente de suo manso de
Orgnano, Honofrius de Panzano, D. Andreas de Monticulis, Nicolaus Nanini,
Blasius de Lipono, Franciscus Arcoloniani et Marquardus de Andreottis
de eorum mansis sitis in villa Papie. Item Domina Ursula uxor Ambrosii de
quodam manso sito in Claujan et omnes et singuli alii quibus aliqua possessio
occupatur, quod etiam in Consilio Generalis Colloquii fuit deliberatum. Et quod idem
D. Patriarcha mandare faciat omnibus et singulis rectoribus, massariis et conducto-
ribus dictorum bonorum occupatorum, ut debeant respondere de affictibus
quos solvere sunt consueti prenominatis personis et aliis quibuslibet personis
cui prius solvebant et respondebant. Ad quod idem D. Patriarcha respondet,
quod est contentus et sic promittit facere et observare facere.

Item quod nullum vicinum Terre Utini valeant possit propria auctoritate bonis
suis expoliare aut alio modo impedire vel agravare, quod etiam et generaliter
de omnibus Patrie Fori Julii fuit deliberatum in Consilio Colloquii Generalis.
Ad quod idem D. Patriarcha contentatur et promittit facere observari
et adimpleri.

Item quod si dictus D. Patriarcha aliquid vellit petere viciniis Terre sue Utini, petat coram suis officialibus per laudum et sententiam secundum consuetudinem Patrie, quod etiam in suprascripto Consilio Parlamenti extitit deliberatum procedendo summarie in favorem Domini circa peticiones suas secundum quod per Consilium Parlamenti fuerit limitatum de modo et ordine procedendi:

Item quod cives Utini a suo judice competenti non vellit removere eorum causas alteri committendo vel inhibitiones faciendo, salvo tamen quod si Domino videretur iusta causa, dando nihilominus iudicem et locum confidentes et non suspectos partibus, de quo capitulo prelibatus D. Patriarcha contentatur et observare intendit.

Item quod uxor olim egregii militis D. Frederici de Savorgnano, eius heredes, amici servitores et familiares possint in dicta Terra Utini et ubilibet in Patria Fori Julii libere, tute et secure permanere, reservato tamen quod si aliqui eorum delinquissent vel delinquerent, puniantur, non intelligendo pro morte Domine Elisabeth aliquis debeat molestari vel inquietari prout in alio concordio continebatur: Ad quod dictus D. Patriarcha contentatur et facere intendit.

Item quod heredes quondam suprascripti D. Frederici de Savorgnano de quibuscumque eorum feudis debeat investire secundum consuetudinem Patrie, quod similiter alias promisit. Ad quod prefatus D. Patriarcha respondet quod

pratus est ipsos investire, dando feuda in scriptis secundum usum et consuetudinem Patrie.

Item quod noningentos ducatos acceptos per D. Abbatem Mosacensem tunc Vicarium suum Ser Blasio de Lisono, Francisco de Cavalcantibus et Leonardo de Gorto, qui eos dederunt sibi pro parte solutionis precii Gastaldie Carnee, acceptos per eos a predicto D. Abbate Vicario supra hoc specialem commissionem habente, vellit eis restituere. Ad quod prefatus D Patriarcha respondet quod predictos denarios numquam habuit et quod in hoc revocavit mandatum et commissionem D. Abbati per litteras suas. Nichilominus est contentus quod de redditibus et fructibus Abbatie Mosacensis accipiatur illud quod sit sufficiens illis qui sunt deputati ad cultum divinum in dicto monasterio Mosacensi et etiam pro custodia turris et de residuo fiat solutio predictis, quia iustum est quod habeant denarios suos et in casu quo non responderetur eis de dicto residuo, quod ad eorum requisitionem prefatus D Patriarcha teneatur eis dare iudicem coram quo possint consequi iura sua.

Item quod Simon de Perusio et eius frater non inquietentur ulterius occasione salis ei accepti, sed eis reddatur quod suum est. Ad quod D Patriarcha respondet quod de gratia speciali contentus est remittere eis restum dicti salis et faciet fieri eis talem quietationem quod ulterius non molestabuntur occasione ipsius salis.

Item quod Johannes Zaffi non molestetur coram extraneis iudicibus eum citari faciendo, sed coram suo iudice conveniatur, quia paratus est omnibus sibi petentibus iusticie respondere. Ad quod idem D. Patriarcha respondit, quod in causa quam idem Johannes habet cum D. Venceslao de Spenimbergo non potest rationabiliter contradicere, quum ipse D. Venceslaus dictum Johannem possit facere conveniri vigore cuiusdam obligationis facte per dictum Johannem eidem D. Venceslao, de qua dicitur constare quodam publico instrumento et supra pena quam petebat Henricus de Faganea occasione fractionis certarum treugarum ac processibus et sententia latis et actis contra dictum Johannem, contentus est dare sibi iudicem non suspectum et locum non suspectum si conqueri voluerit et quicquid sententia tulerit et laudum astantium, executioni mandetur et observetur.

Item quod Paulum a Spentis et eius socios quos retinet captivatos vellit facere libere relaxari, citandos si offenderint vel offendissent secundum consuetudinem Patrie et iuris ordinem. Ad quod idem D. Patriarcha respondet quod ~~contentus~~ intendit ducere ipsum Paulum per laudum et sententiam in uno locorum suorum et quicquid sententia et laudum dederint supra facto dicti Pauli, executioni faciet mandari. Verum quod omnes Utinenses et alii de Patria volentes ad dictum iudicium accedere, hoc facere possint et sententiare sicut alii. Et alii socii capti cum dicto Paulo prestent securitatem secundum eorum possibilitatem de obediendo iuri si deliquissent.

Item quod omnes qui fuerunt cum dicto Paulo possint libere, tute et secure habitare, ire, transire ac discurrere per Patriam Fori Julii, non inquietati aut inquietandi per ipsum D. Patriarcham vel eius officiales nisi contra eos legittime citatos processum fuerit secundum morem Patrie et sententia astantium determinaverit quod ipsi vel aliqui eorum debeant aliquo modo inquietari. Ad quod idem D. Patriarcha respondet quod contentus est hoc facere servari et adimpleri.

Item quod omnia eorum armamenta et vestes et talia eis accepta per D. Mareschalchum vel eius societatem eisdem integre restituantur. Ad quod prefatus D. Patriarcha respondet, quod si aliquid eis acceptum fuerit, faciet sine contradictione restituere.

Item quod quinquaginta septem ducati accepti filio Deanide Soriano in modum tallee indebite recepte per D. Mareschalchum, eidem restituantur. Ad quod idem D. Patriarcha respondet, quod contentus est quod dicti denarii remaneant penes Mareschalcum suum pro sua securitate et ducatur per laudum et sententiam et si sententiatus fuerit vel condempnatus, mandetur executioni contra eum: si vero non fuerit condempnatus, subito faciet restituere denarios suos.

Item quod homines capti et captivandi per D. Mareschalcum seu eius vicesgerentem, iudicari debeant per laudum et sententiam in terris ubi sit copia discretorum virorum cognoscentium Patrie consuetudines, videlicet in Aquilegia, Civitate Austrie,

Utino, Glemona, Venzono et aliis terris habentibus copiam virorum ut supradictum est. Et non in Tricesimo vel alia villa ubi ex ignorantia ut credendum est et aliter omnes iudicantes absque dubio graviter possent errare, de quo et supra quo prefatus D. Patriarcha respondet, quod est minime contentus et sibi placet. Que quidem omnia et singula suprascripta et in quolibet suprascriptorum capitulorum contenta, lecta et publicata fuerunt per me notarium infrascriptum in presentia prefati Rev.^mi D.D. Patriarche in patriarchali palatio civitatis Austrie, presentibus strenuo milite D. Gabriele Aymo solemni ambasiatore incliti ducalis dominii Venetorum mediatore et compositore dictarum differentiarum quomodolibet inter partes existentium ac reverendis prelatis, nobilibus et aliis deputatis ad Consilium Generalis Colloquii et ibi per ipsum D. Patriarcham confirmata et ratifficata sub suprascriptis millesimo, indictione et die.

Ego Odoricus de Robabellis q. D. Johannis ac incliti Duc. Dominii Venetorum notarius, predictis omnibus et singulis interfui, legi et publicavi et ad certitudinem pleniorem in hac formam publicam redegi signoque et nomine meis roboravi.

[illegible] cav. Federico [illegible] del Perpianca.

[illegible] Vol. II, pag. 46. Da copia [illegible] XV.

In nomine [illegible] amen, [illegible] nativitatis eiusdem MCCCLXXXIX, ind. XII, die VIII julii. [illegible]

[illegible]

Coltorno.

[illegible] commissis [illegible]

[illegible] det quod [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] prediction. Et [illegible]

[illegible] ipse [illegible] obtineant perpetue firmitatis

[illegible] in suo statu

[illegible] et consuetudinibus [illegible]

[illegible] et [illegible] tractare, regere [illegible]

[illegible] hoc [illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] Iulii. [illegible]

[illegible] hoc [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Pellati [illegible]

[illegible], Thebus de [illegible], [illegible]

[illegible], Manfridus de Pagano, [illegible]

[illegible], Franciscus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ligna [illegible]

[illegible]

[illegible] faciat [illegible]

[illegible] dictarum [illegible] et [illegible]

[illegible] non [illegible] persona [illegible]

[illegible] quibuslibet personis [illegible] pro [illegible] quod [illegible] contentas

et [illegible] promisit facere [illegible] observari [illegible]

[illegible] ad nullum Vicarium Terre Utini [illegible] possit

[illegible] bonis suis expoliare [illegible] modo impedire licet

[illegible] generaliter de omnibus Patrie Fori Julii

[illegible] in Consilio [illegible] Generali. [illegible]

[illegible] promissa [illegible] observare [illegible]

[illegible]

[illegible] Officiales [illegible]

[illegible]

[illegible] deliberatum [illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible] ordine [illegible]

[illegible] Iudice [illegible]

[illegible] tamen

[illegible] causa [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] Utini

et ubilibet in Patria Fori Julii libere [illegible] personaliter [illegible]

[illegible] tamen quod [illegible]

Cettoro.

[illegible] commissis su [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] requisitionem [illegible]

qui jura sua.

[illegible] Perato [illegible]

[illegible] gratia speciali [illegible]

[illegible]

[illegible] Ipsum [illegible]

[illegible] Paul [illegible] et intentionem [illegible]

Lettore.

[illegible] commisit su[illegible] [illegible]

[illegible] quod [illegible] dicti Pauli [illegible] fuit [illegible]. [illegible] omnes [illegible] dictum judicium [illegible] aliis; et [illegible] cum dicto Paulo [illegible]

[illegible] Paulo [illegible] Patriarcham [illegible] aliqui [illegible]

Item [illegible] omnia [illegible] acceptum [illegible]

[illegible] Patriarcha [illegible]

[illegible] audiendum et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] executionem contrariam [illegible], [illegible] condemnatus [illegible] [illegible] in [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible] [illegible] ad [illegible] et sententiam [illegible] [illegible] [illegible] capitulariorum partes [illegible] [illegible] Spoletii, [illegible], Ilino, Glemona, [illegible] [illegible] capiam [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex ignorantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] capitulariorum [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] Domini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcham confirmata et ratificata [illegible] [illegible] [illegible], indictione et [illegible].

Cottoro.
[illegible] commissis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

1389, 11 luglio. Pordenone. Protesta de' Signori di Meduno contro il Vescovo di Concordia che voleva esigere affitti in Meduno ed invece gli chiedono la restituzione del Castello di Meduno e de' loro beni. —

Zampolino notajo di Pordenone Arch. Not. Udine 14

A. D. 1389, ind. XII, die XI iulii, actum in Portunaone in domo Johannis ser Lodovici in lobia, presentibus dicto Johanne, ser Odorico Jacobini, tintore cerdone testibus et aliis.

Ibique Johannes q. Viani de Meduno nuntius ~~ex~~ parte Dagne Capitanei Meduni Nobilibus Johanni magno et Johanni parvo de Meduno ad infrascriptam ambaxiatam faciendum ex parte predicti Dagne Capitanei Meduni, exposuit predictis in hunc modum, videlicet, quod ex parte predicti Dagne Capitanei eisdem notificabat quod ipse ex mandato D. Episcopi Concordiensis habitis litteris volebat et intendebat colligere et accipere omnes blados et affictus predictorum in Meduno et quod dictus D. Episcopus volebat et intendebat satisfacere primo sibi, deinde Ecclesie et de residio satisfacere omnibus iuste petentibus.

Cui responderunt predicto Johanni Viani quod ex parte eorum vice versa (?) deberet dicto Capitaneo quod si dictus D. Episcopus volebat reddere dictis Castrum Meduni et omnes eius affictus et bona eorum indebite usurpata de domibus eorum quia parati ~~erat~~ erant primo Episcopo satisfacere, deinde Ecclesie, tercio omnibus petentibus, offerentes se predicta facere, omni exceptione remota, protestantes receptio dictorum affictuum non sit in nullum preiudicium predictorum, rogantes me notarium ut de predictis conficerem instrumentum —

supradictis millesimo, indictione, die et loco, presentibus supradictis testibus ... Pianchero poliyani de Portunaone, Johanne Ucan suprascriptis testibus et aliis pluribus.

Ibique Johannes magnus q. ser Francisci de Medune precio centum ducatorum boni auri et iusti ponderis, quod precium contentus et confessus fuit se habuisse et recepisse a ser Johanne parvo q. ser Odorici de Medune dante pro se etc, renuncians exceptioni sibi non datorum, non habitorum etc per se etc ex causa venditionis dedit, cessit, transtulit et mandavit eidem ser Johanni parvo stipulanti pro se etc aut ... omne ius, omnemque actionem etc quod et quam, etc ~~que~~ habet seu habere videtur ~~et potest~~ ~~et quas~~ quovismodo, poterat et potuisset ante huiusmodi cessionem factam in et supra bonis hereditatis olim ... (sic) q^m. ser Lodovici de Medune eius contanguinei ... succedentis in bonis et hereditate d. Thomasie matris pre dicti ... q^m Lodovici contra quascumque personas cum omnibus et singulis ... etc ——

1389, 12 luglio, **Cividale**. Il Marasciallo Patriarcale cita a comparire al suo giudizio il nob. Mattiusso di Prampergo accusato di furti sulla strada pubblica.

15

Ex parte Ser Odorici q. Molli de Civitate Vicemarescalci mandatur per preconem ac nuntium ipsius D. Marscalci, ad instantiam et petitionem nobilis viri D. Michil Tunchil Reverendissimi in Christo patris et domini nostri D. Johannis Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi generalis Marscalci ~~ex~~ debito sui officii procedentis, nobili viro Ser Mathiusio de Prampergo quatenus compareat et comparere debeat personaliter in Civitate Austrie coram ipso D. Vice Marscalcho de die veneris proxime futuri ad octo dies inter unam vesperas facturus eius excusationem de enormi delicto et excessu per ipsum commisso, ut asseritur, derobando super strata publica unam equam, et circa quinque personalia Iurgi Morgo de Tayparo, nec non derobando circa quinque urnas vini Antonio de Attenea, in ipsius Domini nostri Patriarche verecundiam non modicam et contemptum, aliquin notat quod si in dicto termino personaliter non comparuerit, procedetur contra ipsum et eius bona tanquam contra spoliatores stratarum et prout dictaverit ordo iuris. Et notificetur ei, quod est affidatus veniendo, stando et redeundo ad hunc terminum, iure et iustitia semper salvis. Et si galaytum petierit, eidem dabitur bonum et securum.

Data in Civitate Austrie die lune XII Julii, indictione XII (1389).

Di Proprio Del notajo Pietro di Monastatto, di Cividale.

1389 - 16 [illegible] Ter[illegible] Andrione [illegible] Vincodilline [illegible] obbligato ad attendere [illegible] Statuto di [illegible] forma.

Ger[illegible] [illegible] de Cividale [illegible]

16

A° 1389, ind. xii, die 16 julij, in Contrata de la Herba in C. Austria [illegible] Vicedom[illegible] presentibus Dno. Nicolao ser Johan[illegible] Longi, Nicolao q. Juliani comunij Civitatensibus, ser Candido [illegible] de Utino et aliis pluribus.

Cum providus ser Johannes q. ser Tomasii de Utino tamquam [illegible] diebat nuncius et ambasiator Capitanei et [illegible] Consilij et Comunis Terre Utini exposuisset quandam am-bassiatam ser Fanti de Arcolonianis de Utino in qua in summam exponit comuni tali predicte rogabat dictum ser Fantum tamquam vicinum Utini quod ipse non deberet facere novitates et desistere questionari et litigare contra Tintinum de Savorgnano habitantem Utini, nam aliquam incideret in pena[m] quandam Statuti ordinantis quod si vicinus Terre Utini impetraverit Judicem alterius Terre contra aliquem convicinum suum cadat a iure suo et nihilominus incidet in pena con-tum librarum soldorum, iuxta quandam litteram sibi ser Fanto alias destinatam supra his per dictam Comunitatem cui super predictis responsum non dedit et dictus ser Fantus inter alia quod eidem

embaxiatori dixit respondit hoc modo. quod ipse non erat vicinus
Ultini iam a septem vel sex annis citra, nec esse intendebat et
quod eorum statuta non debebant nec poterant ligare nec preiu-
dicare aliis qui non sunt vicini Ultini, rogans quod non
deberent pro dicta pena ad bona sua manum extendere etc.

1389. 22 Luglio. Ragogna. I Signori di Ragogna scrivono a loro nipote Luchino di Maniago di far da arbitro nelle questioni per i molini nel Tagliamento tra essi ed i Signori di San Daniele [1].

tergo: Nobili Luchino de Maniaco nepoti et tamquam filio carissimo.

Nobilis Luchine fili et nepos noster carissime. Pridie vobis scripsimus rogantes ut quia vos elegimus in amicum nostrum in questione quam habemus cum Iuliano q. ser Thomi de s. Daniele sindico nobilis Francisci dicti loci, Mulatini molendinarii de s. Daniele et aliorum molendinariorum regentium molendina in et supra Roya et aqua Tulmenti esse deberetis in Ragonea in domo nostra ad hoc ut nobis non imputaretur nec dici posset quod nobis deficeret quando ipsa questio determinaretur. Sperantes vos cordialiter rogamus ut si et in quantum nobis vestris capitis in aliquibus complacere vobis placeat quam citius potestis vel cum Johanne Aylini notario ad vos specialiter super hoc misso Ragoneam venire. Offerimus enim pro vobis et famulo vestro velle solvere pro naulo equorum et pro omnibus expensis vestris quicquid expenderitis. Scientes quod terminus compromissi inter ipsos de s. Daniele et nos durat per totum presentem mensem et ideo vellemus habere expeditionem in hoc. Rogamus ut pro nobis non deficiat et quicquid Johannes vobis pro parte nostra dixerit, ut nobis fidem certam adhibere placeat et pro nobis facere ut speramus.

Vestri Candidus, Leonardus et Iohanninus de Ragonea cum omni salutatione.

Not. Giovanni q. Guglielmo Bibl. Civ. Udine. Orig.

(1) La data desumesi da quella della presentazione della lettera fatta il 23 Luglio 1389 in Cividale.

1389, 8 agosto. Ragogna. Procura di Nobili di Ragogna per prestar giuramento di fedeltà al nuovo Patriarca d'Aquileja.

18

Not. Giovanni q. Vilmo. Orig. Arch. Attimis Maniago.

A. D. 1389, ind. XII, die 8 augusti presentibus Domino presb. Nicolao Vicario Eccl. S. Petri de Ragonea, D. Antonio q. D. Mathie de Melj, Pretto q. Floriamontis de S. Vito, Paulo naturali q. ser Nicolai de Ragonea testibus et aliis.

Domini Candidus q. D. Arrici, Leonardus q. D. Nicoli, Johannini q. D. Nicolussii et Salvus q. D. Nassutini omnes de Ragonea omnibus modo via iure et forma quibus ~~potuerunt~~ et potuerunt fecerunt, constituerunt et ordinaverunt D. Antonium q. D. Guipileri de Ragonea eorum Conconsortem ibidem presentem et hoc mandatum recipientem sponte in se recipientem eorum certum nuncium actorem, factorem et procuratorem legitimum et quicquid melius esse potest, specialiter ad comparendum coram Rev.mo in Christo Patre et Domino nostro D. Johanne de Moravia Patriarcha Aquilegense eundem requirendo ut affirmare dignaretur eorum pacta que habent cum Aquilegensi Ecclesia et si opus fuerit ad prestandum iuramentum et obedienciam faciendam in manibus ipsius D. Patriarche cum omnibus et singulis clausulis necessariis et oportunis que dicto procuratori videbuntur et ad obligandum bona dictorum constituencium et generaliter ad omnia et singula dicendum faciendum, procurandum et affirmandum que in predictis et quolibet predictorum ac conexis et dependentibus ab eisdem fuerint necessaria et oportuna et

que quilibet verus sindicus et procurator facere possit et que
ipsimet constituentes facere possent si personaliter interessent, dantes et concedentes
dicto eorum sindico et procuratori plenum liberum speciale mandatum
cum plena libera speciali ac generali administratione dicendi, faciendi
et firmandi omnia et singula suprascripta, nec non promittentes
michi Johanni notario infrascripto tanquam publice persone stipu-
lanti et recipienti vice et nomine omnium quorum interest vel
interesse poterit in futurum, se firmum ratum et gratum habere
tenere et observare omne id et quidquid per dictum eorum
sindicum et procuratorem, actum gestum et firmatum fuerit
in predictis et quolibet predictorum sub ypotheca et obligatione
omnium suorum bonorum mobilium et immobilium,
presentium et futurorum.

Actum in Castro Ragonee in platea.

1389. 12 Agosto. Cividale. Una moribonda dichiara che la sua morte
non devesi a maltrattamenti del marito.

19

A.D. MCCCLXXXVIIII ind. XIII die jovis XII mensis Augusti. In burgo pontis
Civ. Austrie in domo habitationis Sonze de ipso burgo, presentibus DD. presbiteris
Johanne Francisco Rectore Ecclesie S. Pantaleonis habitante in predicto burgo, Johanne
q. Antonii citarii nec non Bartholomeo calligario filio Henrici, Bartholomeoq. Antonii
olim Folchi de Civitate testibus et aliis.

Ibique Agitussa q. Sabadini de burgo S. Petri Civ. Austrie Dei gratia sana mente licet
corpore languens, sponte et ex certa scientia dixit et declaravit ad requisitionis instantiam
mei Johannis notarii tanquam publice persone stipulantis et recipientis nomine et vice
Johannis Sonze sui mariti callegarii q. Nicolussi Galangani de burgo pontis, per fidem
suam et per mortem quam ventura erat quod si eam ex hac infirmitate qua
nunc gravatur mori contingat, non morietur propter aliquam bataduram vel
percussionem quam ipse Johannes Sonza intulerit in et supra personam suam
aliquo quovis tempore, sed morietur propter fluxum corporis et febres quibus ea
nunc tenetur et gravatur. Dicens expresse et declarans ipsa Agitussa quod si eam
mori contingat, predictus Johannes Sonza calligarius suus maritus non est culpabilis
sue mortis, quia numquam eam adeo verberavit seu fustigavit quod propter id
ipsa incurisset aliquam infirmitatem aut mori deberet. et quod revera si eam in infir=
mitate qua presenter comprimitur, contingat mori, non morietur propter aliquam bata=
turam sibi illatam per eundem suum maritum, qui eam in tantum numquam fusti=
gavit nec percussit, sed decedet sicut cetera animantia moriuntur ex gravi
fluxus et febrium egritudine qua noviter invasit eam, prout placuit Domino
nostro Christo Jesu; rogans ut de hoc prefato suo marito conficeram ego Johannes
Notarius publicum instrumentum.

Cum omni meliboramento etc.

Nt. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

1[illegible]

Eg[illegible]

qu[illegible]

Ant[illegible]

de[illegible]

Am[illegible]

Egreg[illegible]

nob[illegible]

nob[illegible]

nott[illegible]

pla[illegible]

dat[illegible]

nott[illegible]

[illegible]

et [illegible]

XII [illegible]

Da[illegible]

1389 4 settembre Venezia. Ducale ai Deputati del Com. di Udine per raccomandar loro il Conte Lucio di Lando capitano di ventura.

70

Egregio et Nobilibus viro Federico de Savorgnano et Nobilibus viris quinque Deputatis et Consilio et Comuni Utini (a tergo).

Antonius Venerio Dei gratia Dux Venetiarum etc. Egregio et Nobili viro Federico de Savorgnano ac Nobilibus viris quinque Deputatis, Consilio et Comuni Utini amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Fuit ad presentiam nostram Egregius vir Comes Lucius de Lando, rogans quod cum sit civis noster placeret nobis recommendare ipsum Nobilitatibus vestris, quare cum promiserit nobis non ire nec esse ad servitium Domini Paduani nec contra ligam nostram, rogamus quod si ibit in Alemaneam et non ad alias partes, placeat ipsum civem nostrum habere nostro intuitu favorabiliter commendatum, quod gratum nobis erit, quia videtur esse bene dispositus ad honorem nostrum. Ceterum placeat vobis favorabiliter assistere quod egregius vir D. Marescalcus Domini Patriarche Aquilegensis ipsum absolvat a iuramento sibi prestito et reddat sibi fidem suam. Datum in nostro ducali palatio die IV Septembris, XII indictione (1389).

Da copia nel Vol. III, 1751 Colleg. Canonica in S. Daniele.

Com
de
Com
Ser
pro
pro
de
Com
de
par
et
no

21

1389, 15 novembre. Pordenone. Il Podestà di Pordenone esamina testimonianze sui diritti di custodia di S. Mercato di S. Croce, S. Lorenzo e S. Martino in tesi tra Caneva e Sacile e nella giurisdizione di Vigonovo, Ranzano e Orzalis.

Jacopo de Formentis notaio in Pordenone. Arch. Not. Udine

A. D. 1389, ind. XII, die XV mensis novembris, in Portunaone sub lobia Comunis in solito loco iuris reddendi; presentibus providis viris Ser Jacobo de Popaitis, Ser Tenzalo q. Ser Petri et Ser Richerio q. Ser Bartholomei omnibus de Portunaone testibus et aliis.

Coram provido viro Ser Nicolao q. D. Ludovici (de Maniaco) Terre Portusnaonis honorabili Potestate cum suis Iuratis Ser Odorico q. Ser Jacomini et Ser Johannem q. D. Ludovici in loco prefato sedentibus, comparuit Johannes dictus Zachus filius q. Briganti de Seronis ut sindicus et procurator Castri et Comunis Canipe, ut de dictis sindicatu et procuratione publico patet instrumento scripto manu Gregorii notarii de Canipa in suo millesimo, indictione, die et loco, unam producens litteram sigillo Nobilis et Egregii ac Potentis Militis D. Ludovici Comitis de Purcileis roboratam et inter cetera continentem qualiter alias prefato D. Lodovico et Nobiliac Potenti viro D. Jacobucio Comiti de Purcileis ac Nobili et Potenti viro D. Jacobo Comiti de Pulcinico comisso quedam iniuncta fuerat amicabiliter videndi aliquas differentias iminentes inter homines Canipe ex una parte et Comune Sacili ex altera per Rev.^mum^ in Christo Patrem et D. D. Johannem inclytum Moravie Marchionem, nec non Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignissimum Patriarcham etc.

Quare omnes ad quos presentes devenerint amicabiliter rogabat

ut testes quos Iohannes predictus nomine quo supra, super ante dicta causa duxerit examinandos sacramentare et audire dignaretur et productorum testium depositiones in suis litteris introclusas eorum sigillis munitas intimare. Quarum precibus litteris auditis et intellectis dictus D. Potestas petiit dictum Johannem iuris intuitu, quos testes examinari volebat, qui asseruit infrascriptos examinandos producere velle, silicet Ser Benvenutum de Richeriis, Ser Odricum q. Ser Iacomini, Mag. Leonardum Maitri, Ser Benvenutum apotecarium, Benedictum dictum Sartum, Mag. Martinum Gaiarde, supra questione vertente inter homines de Canipa ex una parte et Comune Sacili ex altera, nomine et occasione Fori Sancte Crucis, S. Laurentii et S. Martini per quos custodire solebant et cui iura infrascriptarum Villarum pertinebant, scilicet Viginovi, Renzani et Orzeliarum etc. de quibus rogatus etc.

In primis Ser Benvenutus de Richeriis supra antedictis testis productus per dictum Johannem, coram D. Potestate ut supra eo die, loco et testibus, interrogatus si sciebat per quos temporibus elapsis Fora S. Crucis, S. Martini et S. Laurentii custodiri solebant et cui iura Villarum Viginovi, Renzani et Orzeliarum pertinebant. Qui suo sacramento deposuit remoto amore, odio, timore, lucro et damno quod bene a triginta annis citra recordabatur homines de Canipa

custodisse dicta Fora, salvo quod ab aliquibus annis in quibus fuerunt guerre et dissensiones in Patria Fori Julii, at de dictis Villis quia non conversabatur illic, remanebat cum obediens firmiter. Interrogatus si ad ipsum spectabat comodum et incomodum, dicit quod non: interrogatus quam partem obtinere vellet, dicit quod ius habentem: interrogatus si doctus, dicit quod non: interrogatus si liber vel servus, dicit se liberum etc.

Eo die, loco et testibus, coram ut supra, Ser Odoricus q. Ser Jacomini testis productus ut supra, suo sacramento deposuit ut supra dictus et M. Leonardus Maitil, M.r Marinus Marchettus pelliparius, et Ser Benvenutus apotecarius deposuerunt seriatim ut supra.

Eo die et loco et testibus, coram ut supra, Benedictus dictus Sartor de Portunaone testis productus ut supra, interrogatus suo sacramento deposuit quod bene a XXX annis citra recordabatur quod illi de Caniza Fora predicta custodiverant, salvo quod ab aliquibus annis citra, dum dissensiones fuerant in partibus Forijulii et quod Ville predicte Ville erant semper obedire Castro Canipe.

Cittavo.

[illegible] commisit suprascriptis domino [illegible]

1389. 24 Novembre – Cividale – Nicolò de Portis a richiesta di Enrico Pavona d'Udine dichiara che non ebbe, nè ha alcun geritto o giurisdizione o diritto di custodire la festa od a farsi dare alcuna merenda dalla Villa di San Pietro de' Schiavi.

21

Anno domini MCCCLXXXIX. ind. XIII die XXIV mensis Novembris. In Civitate Austria sub vetere domo Comunis, presentibus nobilibus viris Iohanne q. d. Nicolai de Savorgnano, Anthonio Gallo q. d. Galli hiis habitantibus in Civ. Austrie, Guillelmo habitante in burgo pontis Civ. Austrie q. Salamonis de Trechis de Mediolano testibus ad hec habitis, vocatis et rogatis.

Nobilis vir Nicolaus q. d. Rodulphi de Portis de Civ. Austria ad stipulationis et requisitionis instantiam nobilis viri Durasii habitantis in Civ. Austria q. d. Duringussii de Atens stipulantis, pacientis et requirentis nomine et vice honorabilis et providi viri ser Henrici q. ser Guargendi de Pahona de Utino et pro ipso ser Henrico sponte dixit, confessus fuit, convenit ac solemniter declaravit quod in re vera ipse Nicolaus non habuit et ad presens quoque non habet aliquod ius gariti, iurisdictionis necnon custodiendi aliquod festum nec aliquod ius faciendi sibi fieri aliquam merendam in villa sancti Petri nec in et supra aliquo bono sito in predicta villa sancti Petri in Sclavonis, aliquo titulo, via, iure, nomine seu causa. Promisit quoque idem Nicolaus de Portis per se et heredes suos prefato Duratio ac michi Iohanni notario tamquam publice persone nomine et vice prefati ser Henrici de Pahona suorumque heredum stipulantibus et solemniter convenientibus et recipientibus hanc declarationem, confessionem omniaque et singula in hoc instrumento contenta, perpetuo firma, rata et grata habere, tenere et observare nunquam quoque contra in hoc instrumento contenta per se vel alium dicere, facere vel venire, nec de ipso garito, iurisdictione et iure custodiendi festum aliquod et faciendi fieri aliquam merendam in predicta villa sancti Petri seu in et supra aliquo bono sito in eadem villa sancti Petri questionem aliquam, litem seu controversiam movere ullo tempore prefato ser Henrico suisque heredibus ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa, de iure vel de facto, ad hec obligans idem Nicolaus de Portis

Ottono.

Lico commisit suprascriptis nomine ...

omnia bona sua mobilia et immobilia, presentia et futura cum damnorum omnium interesse et expensarum litis et extra integrali refectione etc. Cum omni melioramento et consilio sapientum.

Notajo Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

II

1389 [illegible]

[illegible]

A. D. 1389, ind. xij, die vii decembris, in villa Buye in contrata Bagongutti, supra plathea S. Marie, presentibus Chumizio de Strambergo Bortolussii, Iacomo dicto Andreulo Chuzan q. Mathiussij, Francisco q. N. Auerardi de Loch, Thoma dicto Chaman q. Justi omnibus de villa Buye et aliis vocatis et rogatis. Coram provido viro Ser Purisio q. Ser Guorii de Melf habitante Buye Judice laudo et sententia mediantibus ut de ipsa sententia constat manu mei Henrici notarij infrascripti, posito loco nobilis viri Ser Jacobi de Ragonea Vicecapitanei Buye pro nobili et egregio milite D. Vergilsao de Spegnimbergo eiusdem loci honorabili Capitaneo pro Rev.mo Principe et Rev.mo in Christo Patre et D. D. Johanne Dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimo Patriarcha dignissimo ad ipsius Ser Jacobi Vicecapitanei instantiam, supra infrascriptis ex debito sui procedentis officii, Constitutus prefato Ser Jacobo Vicecapitaneo ex suo ut dictum est procedente officio una ex parte agente et cum instantia proponente et Nicolao q. Dominici Gerardini de Artenea habitante Venzoni ex alia respondente et se defendente. Ipse namque Ser Jacobus ut supra ex officio suo proponens, quod ad eius fuerat notitiam deductum ut dixit cum informatione prehabita, quondam Leonardum natum Bissini de Buya diem vite sue extremum conclusisse et hoc mediante culpa ipsius Nicolai per vulnus letale eidem q.m Leonardo inpensum manu propria ipsius Nicolai et per hoc de huiusmodi morte dicti q. Leonardi reddidit se culpabilem et maleficum ex quo eundem citari fecerat secundum laudabilem consuetudinem Patrie Forijulij ut compareret supra predictis morte et homicidio suam excusationem facturum nec non preconizari in quatuor locis et platheis dicte ville Buye ut in talibus fieri est assuetum, si que persone vel propinqui dicti q. Leonardi contra vellent dicere querele de dicta nece similiter comparere

Cettoro.

... commissi su prescriptis domino ...

deberet. Unde cum die hodierna et hora dicti quarti termini assignata eidem
Niculao, dixit ipsum non velle negare quod causa fuit dicte mortis et manu
propria taliter vulneratus fuit dictum q. Leonardum ex quo vulnere mortuus
fuit. Contra que idem Niculaus allegando respondit verum esse quod itaque
est pro quarto termino instantibus die et hora, sed quia in primo termino assignato eidem, vocatus
est et propria in personam parere mandatis domini personaliter comparuit, ubi autem factis
pluribus allegationibus tam per ipsum D. Vicecapitaneum quam per ipsum Niculaum petentem et
instantem in scriptis, finaliter obtinuit Advocatum unum, deinde vocari debere pro
ydonea et competente securitate, quam ibidem prestitit iuxta sententiarum dispositionem
nec non quod eidem antedictus D. Vicecapitaneus cum terminis rationabilibus quibus ultra XV
dies et quarto de gratia procedere et dicere tenebatur ut in talibus moris est in
Patria Fori Julii observari affectum et hoc pluribus consideratis rationibus, tum
quia sponte comparuit in fortia dicti D. Vicecapitanei, tum quia in nullo homicidio
aliasque maleficio fuerat deprehensus ac etiam quia nullus instat alicui querele si qua
fuit contra ipsum proposita, de qua precedentibus dictis terminis rationabilibus
datis et assignatis allegavit petens sibi declarari cuiusmodi actus fecit in perso-
nam dicti q. Leonardi propter quos per ipsum Niculaum predictum mortem potuit
subire et in quo loco et quibus presentibus, sed tamen Deus novit cui cuncta
constant aperta, quod de ipsius q. Leonardi morte et homicidio esse insons et
de amara dolere de ipsius morte. Quibus quidem sic factis allegationibus,
ad instantiam dictarum partium, petenti antedicto Dño Judice, quid inde fieret,
Ser Venutum Vachan de Sotramonte et Niculaum q. Thomasii de Submonte
Juratos et Officiales dicte Ville Buye extitit sententiatum quod dictus D. Vicecapitaneus
petentus tenebatur declarare cuiusmodi actus intulit et lesionem in personam
dicti q. Leonardi ipse depositus Niculaus ex quibus potuisset letale periculum
dispendium et in quo loco et tunc tali facta declaratione, maturius circa predicta
providens poterit. Qua sic lata sententia et eidem volens parere, antedictus
D. Vicecapitaneus respondit quod datis et diligenter facta inquisitione supra
predictis in dicta villa Buye et ubi verius credidit huiusmodi mortis, veritatis

experientiis non negavit ipsum Nicolaum fuisse culpabilem dicti maleficium mortis q. Leonardi et sic per consequens nullam potestatem neque habet contra ipsum Nicolaum facere declarationem et potissime quia nullus instat alicui querele contra ipsum Nicolaum quia de singulo suis terminis sibi assignatis penes se habuit in Iudicio. Super quibus sic predictis antedictus Nicolaus instabat antedicto Domino Iudici et sententialiter petebat diffiniri a Iuratis predictis [illegible] tanquam persona innocens et sine culpa a predictis morte et homicidio et hoc causis et rationibus superius allegatis debebat absolvi atque liberari. Et factis demum hinc inde multimodis allegationibus, petente iam dicto D. Iudice a dictis Iuratis diffiniri quid iuris esse super propositis et allegatis: per dictos Iuratos concorditer sententiatum fuit quod primo et ante omnia constare debebat de terminis [illegible] datis et assignatis ad instantiam ipsius D. Vicecapitanei ac suo procedentis officio ut de more ac etiam de proclamationibus factis quod si quis ~~vellet~~ instare vellet alicui querele contra ipsum Nicolaum quod similiter comparere deberet. Ad quam fiendam fidem produxit Nicolaum datum Griffolinum preconem curiae Comunitatis Buye sub iuramento sui officii referentem quod ipse de mandato dicti D. Vicecapitanei et ad eius instantiam processerat super in villa Buye super quattuor platheis eiusdem ville videlicet super plathea S. Marie, S. Stephani, S. Floriani et Bayargati alta voce preconia preconizavit et proclamavit qualiter iam dictus Nicolaus ad certam prefixam diem et elapsam ultra XV dies comparere deberet coram dicto D. Iudice loco Vicecapitanei posito per sententiam ad faciendum suam excusationem de morte dicti q. Leonardi filii Bisini, alioquin quod procederetur contra eum ut iustitia suaderet et gradatim sic alios tres terminos videlicet secundum, tertium et quartum hodiernum similimodo per eidem assignavit et mandavit in dictis locis. Ac etiam retulit predictis die et hora proclamasse in dictis locis de mandato ipsius Vicecapitanei quod si aliqua persona propinqua vel affinis vel aliena ipsius olim Leonardi proponere vellet aliquam querelam et eidem instare vellet quod comparere deberet similimodo in diebus et hora coram dicto D. Iudice, alioquin procederetur

contra ipsum Vidalum ut iustitia suaderet, quibus sic factis ... , presente dicto Judice quod ulterius inde ... per dictos Venatam et Nicolaum iuratos dicte ville communiter et concorditer fuit sententiatum proprimo, plenarie ... et ... facta de dictis terminis legitimis et rationabilibus datis et assignatis ... et ... considerata allegationibus supra factis et iuribus propositis ac dictis terminis datis et factis necnon inquisitione facta contra ipsum Vidalum et ... quorundam ... contra ipsum propositorum et positorum quod ipse Vidalus perpetuis ... a predictis ... et ... quam fuit defamatione et querela tanquam persona innocens ipsius homicidii et mortis dicti q. ... nati dicti ... de Buxa defuncti debet esse et remanere absolutus, immaculatus et ... liberatus aliquibus in contrarium non obstantibus ... et taliter quod de cetero ire, stare, habitare et redire valeat atque possit per totum districtum ipsius Gallicie Buxe et alibi ubi voluerit predictorum occasione non obstantibus aliquibus contrarietatibus tanquam persona de huiusmodi homicidio ... et querela dum ante huiusmodi defamationem facere consuevit aliquibus statutis, ordinamentis, constitutionibus, reformationibus nec ... factis vel in posterum fiendis per quascumque personas et quocumque ... nomine non obstantibus. Cassantes et annullantes omnes et singulas querelas factas hucusque et fiendas per quascumque personas ut supra dictum est. Qua sic lecta sententia et ipsius vigore prefatus D. Vicecapitaneus eundem Vidalum perpetuo absolvit et ... predictis plenarie liberavit, de quibus omnibus rogatus fui ego Henricus ut inde publicum conficerem instrumentum.

1 [illegible] Amargo. Cividale. Esame di testimoni sulla
presa di Sa[n] Antonio [illegible] [illegible] ...
[illegible] [illegible] fuga in [illegible] di [illegible].

[illegible] Ygnaci [illegible]

A° 1346, [illegible] [illegible] [illegible] Januarii, in Civit. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Antonio, [illegible]
[illegible] Birgo [illegible] et Petro Picone [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Testes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jacoboli [illegible] Portacheria [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Petri [illegible] de [illegible] santo, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dictis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sancti
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gen
[illegible] Vicarii et [illegible] [illegible] Dorde de Gana [illegible] [illegible] [illegible] Civita
te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et vita [illegible] [illegible] Pa
[illegible], nunquam ullo tempore, tante vel occulte, directe vel in
directe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de eo quod [illegible] Dominum nostrum [illegible] [illegible] Offi
[illegible] [illegible] captus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Domine
[illegible] [illegible] Episcopo [illegible] eo quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] con
servare [illegible] eosdem D. Sanctum [illegible] Dorde de omne dampno,
expensa vel interesse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
que de prefata captione [illegible] Talis [illegible]

[illegible] dicti [illegible] in illa [illegible]
[illegible] Sarcketter [illegible] eidem [illegible]
[illegible] ac Sanctum dei evangelia [illegible]
mendacium de fuga ipsius Dñi Episcopi, remoto odio, amore, prece et
precio

[illegible] dictus [illegible] per sacramentum [illegible] dixit et declaravit
verum esse quod dum prefatus D [illegible] cum eodem [illegible]
in Castro Leurane [illegible] de Duino in domo [illegible]
[illegible] cuiusdam de cuius nomine dixit non recordari in qua
[illegible] camera erat forti et secura per strenuum militem D. Nicolaum
de Tanna capitaneum [illegible] ad custodiam ipsius Di Episcopi
ipse D Nicolaus posuisset quattuor homines [illegible] Yeffcham teotoni
cum e [illegible] et (ii) familiares ipsius D Nicolai ac preter
[illegible] de Portuly, ipse D. Episcopus quadam die martis
de mane mensis octobris proximi preteriti per quoddam cancellum
[illegible] quod potuisset fugam arripere [illegible]
[illegible] Dixitque per sacramentum suum ipse D. Nicolaus in
[illegible] postquam hec scivit [illegible] plures et quamplures per mare et terram
per diversas [illegible] ad eum reperiendum et quod ipse D. Nicolaus ea de
[illegible] triginta libras [illegible] genere [illegible] quod audivit
[illegible] dicti D. Nicolai [illegible]
[illegible] Episcopum eidem, ipse D Nicolaus [illegible] quinqua
ginta ducatos et quod hec fuit de mane ea die qua aufugit.

25

1390. [illegible] ... Andrea ... [illegible]

[illegible] ... Staggio di Attemps ... [illegible]

... Patriarca ... [illegible]

... nella [illegible] d'Ungheria.

... [illegible] ... Andrea ... [illegible]

A. D. 1390, ind. 13, die 15 martij in Utino in Contrata S. Odo-rici sub portica domus habitationis infrascripti D. Andree, presen-tibus Bartolinus ... Phisici de Utino, Nicolao fil. ... Stephani ... notario de Utino testibus ... atque Nicolaus ... Benedicti de Attemps tamquam procurator et procuratorio nomine ... Durani ... in Utino ... sententia et ... fuit et ... virum D. Andream de Montisculi de Utino ... licentiato ut eidem liceret et vellet ... ad ... sollicitandum et advocandum pro dicto ... Duranto in quadam causa ... movetur per ... Dorde de ... de Turri, Prosimtiere, domorum, curie et ... contigui ... Tri Patriarche, ... quarumdam ... in ... D. ... ipsum ... Spiritua-libus ... D. Patriarche ... dixit quod alias ... fuit per ipsum ... Duranticum ... ad advocandum et postulandum pro eo in dicta causa et quod ... respondit quod non volebat et modo respondebat quod non volebat eo quod ... ac ... negocia sua propria item quod ad presens non ... equitare de Utino ad ... D. Federici militis de Zuperg qui a longa de causa ... batur

Cettoreo.

... commisit suprascriptus dominus Andreas ...

[illegible] in [illegible] terra [illegible] causa [illegible] quoquo
modo contra Dominum Patriarcham advocare.

Item [illegible] in [illegible] contrata [illegible]
[illegible] presentibus Roberto de Gomarditis de Janua [illegible]
[illegible] D. Luchino de la Turre [illegible] canonico [illegible]
[illegible] Nicolaus [illegible] Benedicti de [illegible]
[illegible] graves [illegible] pedagiis [illegible] –

Item [illegible] in burgo de Grazano in domo q. Leonardi Brede, presentibus Pantaleone
[illegible] q. Leonardi Brede Federico [illegible] S. Nazario de Parma et [illegible] testibus
civibus de Ferraria [illegible] ~~[illegible] de Parma~~ [illegible] requisitus [illegible] respondit quod considerato quod
[illegible] dicta causa advocaret contra D. Patriarcham, ullo modo [illegible]
[illegible] eo quod non intendebat pro aliqua persona [illegible] indignationem
[illegible] D. Patriarche.

26

1390 [illegible] marzo. Udine: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Galeatto [illegible] di Vergone [illegible] [illegible] — Segno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 10, inc. 13 de 23 marc. [illegible] [illegible] communis Utini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Utino, Nicolao [illegible] in [illegible] testibus et aliis.

[illegible] pleno consilio [illegible] [illegible] prout continetur quidam [illegible] in [illegible] manu [illegible] notarii de Boninis de Utino [illegible] Petrus [illegible] [illegible] [illegible] procuratorio nomine [illegible] [illegible] [illegible] et Jacobus eorum frater [illegible] et assistent [illegible] de [illegible] camerario, capitaneo, Consilio et Comuni Terre Utini [illegible] tutorio nomine pupillorum filiorum et heredum quondam Strenui [illegible] D. Federici de Savorgnano omne jus quod habebant in quodam galeyto et [illegible] de Avengono pro precio centum et viginti marcharum denariorum novorum et in rei veritate prout ibidem [illegible] Jacobi olim M. Aulini de Utino [illegible] nomine dict. Camerarii, Capitaneus, Consilium et Comune predictum ac et ipse Petrus [illegible] nominibus et [illegible] Jacobus fratres [illegible] confitebantur et asserebant quod [illegible] in dicto instrumento confessatum fuerit precium predictum receptum et renunciatum exceptioni non numerati precii, dictum precium non fuerit integre persolutum, [illegible] XXVX marche den. olim a dicto [illegible] D. Federico. [illegible] prefati Procuratores, Camerarii, Capitaneus, Consilium et Comune Utini tamquam tutores et tutorio nomine dictorum pupillorum [illegible] obligatione omnium bonorum ipsorum, pupillorum

nobilium et ... dicti ... et ... ipsa stipulatione
promiserunt dictis fratribus dictis nominibus recipientibus dare et sol=
vere residuum dicti precii videlicet LXXXXII marchas dener., non
obstante dictis confessatione et renunciatione ... videlicet
... Michaelis ... et ... Michaelis
predicto usque ad festum ... tunc proxime ...
... et de ...
... eisdem fratribus etc. unum molendinum dictorum pupillorum po=
situm in villa Chastignan ... de
Grazano ... XVIIII et ...
tidem ... ac XXIIII denarios dicte monete, ita quod si dictum pre=
cium dictis terminis aut aliquo eorum non fuerit integre solutum
liceat eisdem fratribus dictum molendinum vendi facere et incantum
in ..., in ..., in Utino, in Glemona ... locorum in Patria
Fori Julii etc. et ... dicto precii dicto nomine (legum ...) + ...
... Dominum ... Camerarium ... in ...
... obligatione omnium bonorum suorum ... promiserunt per
stipulationem predictis fratribus facere et curare omni excep=
tione remota quod Potens Domina Ursina uxor relicta olim dicti Domini
Federici tamquam tutrix dictorum pupillorum filiorum suorum con=
senciet dicto nomine omnibus supradictis et ea ratificabit ad
omnem requisicionem dictorum fratrum et ... sibi com=
petentibus dicto nomine. Cum omni melioramento etc. —

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] habitantis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Federica [illegible], existentibus [illegible] [illegible] Marini de
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Franchi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ledovica de Palonia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] olim dicti D. Texera [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] presencia [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] cum omnibus et singulis in eo contentis [illegible]
et [illegible].—

Cattaro.
[illegible] commissi supra scriptis [illegible] [illegible] [illegible]

27

1390, 14 maggio. Pordenone. Protesta del Conte Guglielmo di Prata e di altri di Pordenone contro il Comune di Pordenone, per l'arresto di un malfattore e il giudizio di esso in Ville e Villanovella.

Atti Giacomo de' Ferracis di Pordenone. Arch. Not. Udine.

A. D. 1390, ind. XIII, die XIV maii, in Portunaone sub lobia Comunis, presentibus Ser Nicolao q. D. Ludovici, Ser Odorico q. Ser Jacomini, M.° Francisco pellipario et aliis pluribus de Consilio Terre Portusnaonis testibus et aliis. Coram Nobili viro Ser ~~Jacobo de Quecchis~~ Nicolao Zmolen Terre Portusnaonis honorabili Capitaneo et providoviro Ser Jacobo de Quecchis honorabili Potestate Terre prelibate, comparuerunt sive superve- nerunt Petrus Guercius de Prata et Bartholomeus de Ceneda no- tarius Prate habitans cum una litera credulitatis ex parte nobilis et potentis viri D. Guielmini Comitis de Prata, exponentes seria- tim quod quidam malefactor supra territorio et dominio suo Ville Valis et Ville Noncelli quem parte prefati D. Guielmini sibi dari pete- bant affirmantes quod infallibiliter iusticia in eius personam ut in personam malefactoris ab eodem executioni mandabitur ut iuris ratio postulabit. Qui testes predicti et alii plures de Consilio ibidem entes et antedicta audientes una cum D. Capita- neo et Potestate responderunt quod antedictus malefactor scilicet Ravasinus plures suos vicinos proditorio modo ac morte cruenta mactaverat sive iugulaverat eundem civis Portusnao- nis numquam reliquerant ipsum continue sequendo ut homi- nem iniquum et pessime conditionis et tandem eundem ceperunt supra territorio Ville Noncelli, quem malefactorem

alium tradere non velint sed in eodem instituto perficere intendunt, dicentes quod hac de causa non D. Guillelmino dominium dictarum Villarum aliquod penitus auferunt nec sibi concedunt, asserentes quod postquam predictum nunquam relinquerant sed ipsum malefactorem quod eundem alium tradere minime tenebuntur. De quibus rogatus etc.

Eo die, loco et testibus ut supra comparuit Ser Franciscus q. Ser Nicolai de Richeriis de Portunaone, exponens quod nulla protestatio nec actus aliquis qui fieret ex parte alicuius persone supra villas Valles et Vincelli non sit nec esse debeat in eius preiudicium nec morum fratrum atque nepotum Antonii et Christofori, quum aliqua ibidem bona habebant cum omni dominio et servitute. De quibus rogatus fui publicum conficere instrumentum etc.

Eodem die, loco et testibus ut supra, Ser Odoricus q. Ser Jacomini Terre Portusnaonis civis, protestatus fuit quod nulla protestatio, nullusque actus qui fieret per antedictos Petrum et Bartholomeum non sit nec esse debeat in preiudicium aliorum Civium de Portunaone, qui plurima in dictis Villis habeat bona cum omni honore et dominio. De quibus etc.

Die XVI mensis maij in Portunaone sub lobia Comunis, presentibus S. Nicolao q. D. Lodovici, Zanculao q. ser Leonardi de Quechis, Ser Zuanuto q. D. Nicolai de S. Daniele et Andrea precone terre Portusnaonis testibus et alijs pluribus. Cum manifestum Ravasini malefactoris ageretur coram D. Nicolao Zmolen terre Portusnaonis honorabili Capitaneo et ser Jacobo de Quechis honorabili Pote=state cum suis Juratis ser Boschetto q. ser Alberti de Flo=rentia nunc in Portunaone habitante, ser Gregorio de Prata et Martino q. Nicolai Sauta ad iudicium sedentibus causa eundem malefactorem sententiandi, comparuerunt ser Jacobus de Popaytis pro se et suo nepote Nicolao q. ser Francisci de Po=paytis et ser Franciscus pro se et fratribus suis ac nepotibus suis Antonio et Christoforo (de Richerijs) et suis heredibus protestantes quod nulla sententia que detur in et contra per=sonam adversus Ravasini malefactoris capti supra territorio Nuncelli, non sit nec esse debeat in eorum aliquod preiudi=cium, quemque plurima bona habent in predictis Villis cum omni honore et dominio, attamen bene conpaciebant non preiudi=cante eis quod sententiaretur dictus malefactor etc. De quibus rogatus fui.

1390, 22 maggio. Nel castello di Strassoldo Trattato di Francesco il giovane da Carrara col patriarca di Aquileja Giovanni di Moravia, di dare a questo 30 mille ducati d'oro e cedergli il dominio di Belluno e Feltre, nel caso fosse per conquistarle.

Nos Antonius Dei gratia S. Sedis Aquil. Patriarcha declaramus universis et singulis presentiam paginam [illegible] quod [illegible] res contentas in inventario confecto de rebus existentibus in nostro Castro Sophumbergi per dilectos fideles et fideles nostros Provisores [illegible] et Communis Civitatis nostre Civitatis Austrie indilate post obitum Reverende memorie D. Iohannis immediate Predecessoris nostri invente fuerunt in quadam capsa de nuce in dicto nostro Castro Sophumbergi alique res in dicto inventario non currentes videlicet certa jura et conventiones nostre Aquil. Ecclesie et due littere quarum prima tenor talis est:

Ego Franciscus de Carraria Novellus notum facimus universis et singulis presentes litteras [illegible] visuris, lecturis et auditturis quod cupiens mihi et domuj[?] mee de Carraria de sublevatione, restauratione, honore et statu et commodo utilius et honorificentius providere cum Reverendissimo in Xto Patre D. D. Iohanne Dei gratia S. Sedis Aquil. Patha amico meo singularissimo sana et matura amicorum meorum deliberatione prehabita procuravi et feci pacta infrascripta primo quod si concedente Altissimo civitatem Paduanam cum dominio ipsius et signanter civitates Bellunensem et Feltrensem iterare consequi et obtinere potero easdem civitates videlicet Bellunensem et Feltrensem cum dominio et omnibus et singulis districtibus, pertinentiis, juribus et jurisdictionibus, debeo et teneor prefato Rev.[mo] Patri D. Iohanni Patriarche Aquilegensi predicto, debeo et teneor [illegible] requisitionis mihi per ipsum [illegible] aut illis suum ad hoc mandatum habentibus dare, consignare et hoc sub omni [illegible] [illegible] in ancora [illegible] dare, consignare [illegible] [illegible] ego habe [illegible] jure et forma, sive pecuniaria obligatione [illegible] quibuscumque [illegible] nihil excipiendo, nihilque mihi juris et dominii retinendo et possidendo, nihil excipiendo, [illegible] in [illegible] civitatibus non [illegible], sed ipse D. Patha in omnibus ex per omnia [illegible] plenam facultatem de Bellunensi et Feltrensi disponendi et ordinandi [illegible] voluntatis [illegible] etiam adiecto quod litteras privilegia juxta sue beneplacitum voluntatis hoc etiam adiecto quod litteras privilegia obligationes et jura supradicte civitatibus Bellunensi et Feltrensi quas habeo pre[illegible] promitto teneor et curabo. Si autem me fato D. Patha Iohanni dare et [illegible] promitto teneor et curabo. Si autem [illegible] obtinente civitatem Paduanam, prenominatas Bellunensis et Feltrensis civitates me pro Dominio recipere et habere nollente et non curarent se alteri domino subiiciendo et subjugando fraude et dolo quibuscumque procul mihi ex hoc debeo et teneor a die introitus mei Padue in unum annum [illegible] Domino Iohanni Patha Aquil. triginta millia ducatorum boni auri dare prenominato D. Iohanni Patha Aquil. In casu vero quo dicte civitates videlicet Bellunensis et Feltrensis motu proprio et voluntate Dom. Patriarcham antedictum in Dominum [illegible] recepissent, ex tunc a solutione prescriptorum triginta millia ducatorum [illegible] debeo esse et penitus quietus et solutus. Item debeo et promitto per [illegible] Foroiulii cum omni mea [illegible] armorum brachium facere absque [illegible] pro necessitatibus damnis notabilibus et tamquam amicus singula vitalia curiose pro necessitatibus [illegible] emendo et comparando taliter quod de notabilibus damnis satisfacere volo, debeo et promitto juxta arbitrium et extimationem proborum virorum. Promitto et spondeo etiam ad manus illustrissimi Principis D. Iodici Domini et marchionis

moravit aut illius vel illorum, qui presentes meas litteras de bona volun-
tate prefati d. Patriarche habuerit, vel habuerint civitates Feltrensis et Bellunensis
dare et condescendere aut triginta millium ducatorum auri boni solvere et
consignare et etiam promitto ut in obtinendo predicta videlicet civitates Bellu-
nensis et Feltrensis aut triginta millia ducatorum ipsi d. marchioni aut cui
vel quibus licitus d. Patriarcha commiserit vel dederit plenum jus competat, sub
conditionibus et pactis suprascriptis velut competeret prenominato d. Johanni Patriarche Aquil.
Omnia et singula pacta et capitula suprascripta promitto
[illegible] et in forma predicti juramenti rata et grata et firma
bona fide et sine fraude in forma predicti juramenti ac integre et efficaciter adimplere
habere et tenere inviolabiliter observare ac integre et efficaciter penitus procul motis
omnibus fraude dolo occasione et contradictione. pactis suprascriptis concessi et feci
omnia autem suprascripta pacta cum supradicto d. Patriarcha conclusi et feci
propter passus mihi et omnibus in favorem et subsidium meum per
Sanctitatem suam fortalicii meum vendentibus datos et pro licentia in eadem
Patria in meo tractatu concessa prout in litteris ipsius d. Patriarche de-
super confectis latius continetur. in cujus rei testimonium atque robur ple-
ne firmitatis sigillum meum nec non ad preces meas infrascriptorum sigilla
videlicet spectabilis d. federici comitis de Ortemburch et nobilium militum
federici de Zobelsperch et Ruperti de Sicsperg amicorum meorum de certa
mea et ipsorum scientia presentibus sunt appensa. Datum in castro [illegible]
stayn Aquil. diocesis anno d. 1390, die 22 mensis maij, XIII Indic-
tione. Tenor vero secunde littere predictarum duarum litterarum
talis est videlicet
Nos Federicus comes in Ortemburg, ego Federicus de Zobelsperg, ego
Rupertus de Sicsperg milites notum facimus universis presentes litteras in-
specturis quod magnificus d. d. Franciscus junior de Carraria voluntate
in reverentia nostra fecit illa pacta et promissiones cum Rev.mo in X.o Patre
et d. nostro d. gratioso D. Johanne s. sedis Aquil. Patriarcha tali modo si-
cut in illis litteris continetur, quas sibi desuper confectis et tradit et in
quibus sigillum suum predictum appensum est videlicet in majorem testimonium
sigillorum nostrorum prefatorum omnium. in cujus rei testimonium et
quod id pro teste damus desuper illas litteras cum sigillis nostris appensis,
Actum in castro nostro stayn anno d. 1390 die 23 mensis maii, XIII In-
dictione. et quod predicte conventiones, jura et littere ad nostras manus de-
venerunt difficultate quantolibet pervenerunt idea prefatos nostros filios et fideles
dilectos ... Gastaldiones ... procuratores consilium homines et commune prefate no-
stre civitatis Austrie ad quorum manus defuncto dicto d. Johanne Predecessore
nostro ipsum castrum et arcem Soffumbergo pervenerat et pervenit tempore pacto
rum Tolmini etc. de ipsis conventionibus et juribus nostre Aquil. ecclesie nec
non de antescriptis binis litteris in prefata capsa de nece inventis et demum
ad manus nostras pervenientis per nos nostrosque successores et nomine et vice

nostre Aquilegensis Ecclesie occasione, via, jure, modo et forma efficacioribus quibus possumus tenore presentium absolvimus et liberamus et de rebus ipsis quibuscumque et juribus nec non de duabus litteris supradictis ipsis nostris fidelibus Gastaldioni, provisoribus, Consulibus et communi prefate nostre Civitatis Austrie finem remissionem pactum de non petendo liberationem et absolutionem solemniter et expresse facimus per presentes quas mandavimus ad fidem testimonium et evidentiam predictorum nostri sigilli mandantes roborari. Datum in castro nostro Soffumbergo anno D. 1395 die XV. mensis maii 3a indictione

Franciscus de Perusio

l'originale presso l'Archivio di S. Marco di Pordenone.

1390, 24 maggio. Gemona. Contratto per tutta [illegible] giornata con Beccheria in Gemona e prezzo delle carni.

29

[illegible] Anno 1390, ind. XIII, die 24 maii, Glemone in [illegible] de [illegible], presentibus [illegible] Martini de [illegible], [illegible] q. Andree [illegible] [illegible] de Glemona, [illegible] testibus et aliis ad hoc vocatis, rogatis et [illegible].

Ibique, Petrus Barto de Trigetto habitator Glemone promisit pro se et suos heredes sine aliqua exceptione iuris vel facti, se obligando providi Christoforo q. Roberti de Glemona tamquam Massario [illegible], loco et nomine [illegible] et totius universitatis Terre Glemone stipulanti, tenere, operari et fideliter exercere officium Becharie in Glemona hinc ad proximum carnisprivium, tali modo et conditione, quod quilibet possit continue et singulo die habere de carnibus habundanter et sufficientiam (1.) de [illegible] ut carnes vendantur, salvo iustissimo impedimento legitime a [illegible] probando, vendendo ipsas carnes modo et stilo infrascripto, scilicet libram carnium [illegible], vitulinarum usque ad dictum terminum parvulis decemocto, libram carnium anetinarum hinc ad proximum festum S. Johannis de mense iunii parvulis decemocto, abinde vero supra parvulis sexdecim, libram carnium porcinarum recentium parvulis decemocto, libram autem carnium pecudinarum, ovinarum et caprinarum

Autentico in Ca' Cittoro.

[illegible] commisit suprascriptis [illegible]

denariorum, libram vero carnium bovinarum, pecudum et porcinarum denarios quinquaginta novem, porcinam autem secundum extimationem duorum bonorum virorum per Consilium eligendorum ut est moris, his semper additis pactis, videlicet quod ipse Petrus facere debeat ... pondus in pena XII denariorum pro qualibet et qualibet vice et quod nullus possit nec debeat facere macellum et carnes venales in Terra Glemone et eius pertinentiis preter voluntatem dicti Petri excepto quod in nundinis Omnium Sanctorum, in quibus liceat unicuique macellum et carnes facere posse et supradictum macellum fultum habundanter tenere promisit usque ad dictum terminum in pena unius marche denariorum aquilegensis monete pro singula septimana cum effectu exigenda quotiens fuerit contrafactum, salvo iusto impedimento ut supra. Et hec promisit et facit dictus Petrus Bocho quia supradictus ... Tamquam Massarius ut supra de voluntate, licentia et consensu providorum Bertrandi de la Villa, ... Coletti et Henrici notarii dicti Massarii Provisorum ex auctoritate et baylia eis concessa per Maius Consilium atque ... dicte Terre Glemone mutuare promisit supradicto Petro Bocho ducentos ducatos in auro restituendos dicto proximo ... pro quibus restituendis et nominata pena solvenda ... unius marche ... si supradicta non observaret

promisit idem Petrus Bocho prestare supradicto Christoforo stipulanti et recipienti bonam et optimam [illegible] rationem. que omnia et singula supradicta promiserunt vicissim scilicet unus alteri ad invicem sollemnibus stipulationibus hinc inde intervenientibus firma et rata habere etc. et plenius observare et non contrafacere aliqua ratione vel causa aut ingenio, de iure vel de facto sub pena dupli etc. qua soluta etc. predicta omnia et singula firma permaneant. Item reficere etc. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis etc. prefatus Petrus Bocho obligavit omnia sua bona presentia et futura et dictus Christoforus tamquam massarius obligavit omnia bona presentia et futura dicte Communitatis. ——

Autentico in Cà Cittorro.

... commissis suprascriptis ...

1390, 28 maggio. Gemona. Il Comune di Gemona accorda agli abitanti di Montenars, di poter pascolare in certi monti per un anno solamente.

30

[illegible] pp. [illegible]

[illegible] Utine.

[illegible] XIII. de 28 maii, Glemone [illegible] infrascripti notarii, presentibus Vergillo q. Michel, [illegible] et [illegible] Johannes [illegible] de [illegible] de Peylonis [illegible] Glemone [illegible] et aliis ad hoc specialiter vocatis [illegible].

Cum homines de et [illegible] universitas [illegible] Montenars [illegible] comunitati [illegible] Glemone [illegible] et gratia [illegible] licentiam concedere dignaretur pascendi et pascolandi [illegible] super pascua montium terre Glemone [illegible] pascuum [illegible]. Ea propter [illegible] universitas predicte Terre Glemone [illegible] universitati de Montenars [illegible] licentiam [illegible] Simone [illegible] Vidanat [illegible] loco [illegible] universitas de Montenars [illegible] specialiter valeant atque possint ac valeant pascere [illegible] pascuis Terre Glemone supra montibus situatis [illegible] in nemoribus, tamen non ante in deputato et facto [illegible] [illegible] pascuo [illegible] ubi solent herbe secari ab hominibus dicte Terre Glemone, presenti gratia et concessione speciali per presentem annum tantum et non ultra. Quam quidem gratiam

Autentico in Cà Cettomo.

[illegible] commisit suprascriptis [illegible]

prefati Simon et Di[illegible] viris non ne atque interdictis, in modo et forma predictis humiliter recepturi ac atque et expresse consentientes hoc eis de gratia conferri et concedi de gratia specialissima et non de iure. [illegible] vellicramento.

1390, 7 Giugno Flambro. Presa di possesso del nuovo Pievano di S. Maria di Flambro Pre Lorenzo Cappellano patriarcale.

31

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem domini Mill. ccc. LXXXX. Indictione XIII. die mensis Junii septima. Presentibus discreto viro presbitero Egidio officiante in Bratiolo, Nicolaoq. Andree de Flambro, Lazaro q. Nicolai de Bratiolo, Dominico fabro q. Pauli de Flambro, Jacobo q. Mingussi de Bosaldarimpenta, Petro q. Henrici de Vicho, Candido q. Hermachore de Variano, Nicolao q. Michaelis de Flambro, Aystano q. Dominici de Villa Flambri testibus et aliis.

In Flambro Aquilegensis Diocesis in Ecclesia S. Marie.

Cum Rev.mus in Christo Pater et Dominus noster D. Johannes Dei gratia Patriarcha Aquilegensis dignissimus habens de gratia speciali a Sanctissimo in Christo Patre et Domino nostro D. Bonifacio divina providentia Papa nono auctoritatem conferendi certa beneficia tam cum cura quam sine cura in Civitate et Diocesi Aquilegensi; contulisset tam auctoritate ordinaria quam appostolica qua fungebatur in hac parte Venerabili viro domino presbitero Laurentio ipsius D. Patriarche Capellano Plebem seu Curatam Ecclesiam S. Marie de Flambro tunc vacantem per mortem quondam presbiteri Johannis Baptiste ultimi Plebani dicte Ecclesie et de ipsa sibi legitime providisset ac investisset eum de eadem nec non commisisset Venerabili viro Paulo custodi Collegiate Ecclesie S. Marie Civitatis Austrie Aquil. Dioc. quod ipsum presb. Laurencium Plebanum dicte Ecclesie S. Marie de Flambro in tenuta et corporali possessione dicte Ecclesie S. Marie et defendere inductum prout hec debeat ponere et inducere auctoritatibus suprascriptis et alia noscuntur contineri in privilegio ipsius domini presb. Laurencii et ideo prefatus dominus presb. Paulus tanquam executor ad premissa deputatus per eundem Dominum nostrum Patriarcham volens exequi supradictam

Autentico in Cà Ottoni.

...ico commissi suprascriptis domini ...

commissionem sibi factam per eundem Dominum nostrum Patriarcham vecto ritatibus quibus supra, adiens ad altare ipsius Ecclesie S. Marie, dans sibi in manibus ipsius prefati Laurencii mappas dicti Altaris, deinde accedens ad hostium dicte Ecclesie S. Marie dansque sibi vectem dicti hostii dicte Ecclesie S. Marie intrando et exeundo dictam Ecclesiam ipsum prefatum Laurentium in tenuta et corporali possessione dicte Ecclesie S. Marie de Flambro cum omnibus iuribus et pertinentiis posuit et induxit. Qui vero dominus prefatus Laurencius verus Plebanus dicte Plebis de Flambro dixit et protestatus fuit quod dicta possessione animo et corpore fuerat adeptus. Actum in Cimiterio dicte Ecclesie S. Marie de Flambro.

Et ego Johannes natus Dominici Bochassii de Marano publicus imperiali auctoritate Notarius hiis omnibus interfui et rogatus scribere scripsi.

Dat Vol I. Varia Documenta coll. a G. B. Bini, Arch. Capit. Udine.

1390, 11 luglio, Gemona. Inventario degli oggetti esistenti nel Castello di Gemona.

Edito da G. di Prampero

Bonifacio q. Antonio di Tolmezzo, not... Gemona
Arch. not. Udine

32

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem 1390, ind. XIII, die XI mensis iulii, actum in Castro Terre Glemone, presentibus ... et ... viro Domino M° ... medicine doctore, ... q. ... Glemona et ... habitante Glemone et aliis.

Vir ... Leutmanus olim Vicecapitaneus Terre Glemone, pro nobili viro D. ... Tunchil ipsius Terre honorabili Capitaneo dedit et assignavit per ... Inventarii ... et discreto ... honorabili Capitaneo Terre predicte per Serenissimum Principem et Reverendissimum in Christo Patrem et D. D. Joannem Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcham dignissimum ... constituto et deputato res in dicto Castro existentes ista per modum inferius annotatum. Primo de rebus Domini ... dicti; lectos octo cum cavezalibus et duabus culcitris ruptis, ... mensas quinque cum quatuor scannis antiquis; item tabulas ad credentiam duas; item letticam unam cum carriola ... in camera ~~Domini; item ... inferioribus~~; item letticas duas in cameris inferioribus, item letticas tres in turri; item letticas tres in loco ubi solebat celebrari

Autentico in Ca' Cellorro.

... commisit suprascriptis ...

in dicto Castro; item lapides rotundos ad bombardas trecentos, item in turri bombardas [illegible]; item et septimam bombardam [illegible] tres lapides; item balistas XIV [illegible] novem crochis cum cingulo fultis ad onerandum easdem; item capsula [illegible] ad balistas LXI, quorum singulum poterat esse 4 pillorum; item quinque sacula draggi lini et duo sacula corei et duo vasula pulveris ad bombardas; item unum tulorum ad onerandum balistas; item unum fasciculum pillorum ad arcum ungaricum; item unum malleum ad [illegible] bombardas; item unum ferrum ad imponendum ignem in bombardis. Item designavit eidem Ser Herardo Capitaneo ut supra res infrascriptas quas dixit esse nobilis viri D. Thomasii de Spegnimbergo, primo lectum unum magnum fultum culcidra semibona, cavegali, duobus linteaminibus cum duabus chaf[illegible] sinellis; item lectum unum parvum sine cavegali et alio fulcimento; item unum cassonum novum ad tenendum farinam vel bladum, lignum et pulcrum; item lecticas quinque et vasa sex; item candelabra ferrea duo; item unum mantile cum uno manutergeo. Item designavit eidem res infrascriptas, quas dixit esse Monasterii hospitis in Glemona, primo unum lectum cum cavegali,

ulindra duobus lintearminibus et duobus stuffinellis; item unum mantile; item cateratium ferreum unum; item govanam unam ad vinum unam; item bacinam unam cum brundino, situlas duas, urcitoria et scutellas ac caldarum ero- [illegible] unum: hec omnia supradicta dixit se labore in dicto castro designanda et non alia que prefatus ser Bicardus unam de dictis testibus et me notario infrascripto contentus fuit sibi fore [illegible] data et per Inventarium designata.

Autentico in Cà Cottoro.

[illegible] commisit supradictus domine [illegible]

1390, 21 Giugno. Padova. Lettera di Francesco da Carrara il giovane al Comune di Cividale della presa di Padova ed altri luoghi vicini

Castaldioni

Honorabilibus et sapientibus viris Provisoribus, Consilio et Comuni Civ. Austrie amicis carissimis (tergo).

Honorabiles amici carissimi. Ut mei gaudii et felicis prosperitatis participes existatis, ad vestri gaudium et consolationem significare Scivere me hactenus habuisse felicem introitum Civitatis Padue, Citadelle, Montagnane, Montissilicis, plebis Sacci, Mirani, Ixyani et Bavolente. Et spero de bono in melius prosperare. Paratus semper ad quoque (sic) vestra beneplacita et mandata. Datum Padue die xxi. Iunii anno (MCCCLXXXX).

Franciscus Iunior de Carraria Padue etc.

Arch. Munic. di Cividale, Orig. cartaceo Boll. XXIV.

Autentico in Cà Cittorro.

Aur [illegible]

1390, 29 agosto. Gemona. Giovanni Patriarca d'Aquileja dà in permuta al nob. Giovannino di Ragogna il Castello di Torre in cambio del Castello di Torre.

34

Bonifacio q. Antonio di Ampezzo, notajo in Gemona?
Arch. not. Udine.

In Christi nomine amen. Anno nativitate eiusdem MCCCLXXXX, ind. XIII, die XXIX mensis augusti; actum Glemone iuxta Castrum ipsius terre, presentibus Reverendo in Christo Patre et D.D. Augustino Dei gratia Episcopo Concordiensi, venerabilibus, et circumspectis viris dominis Antonio de Bonchomis Decano Aquilegensi et Utinensi et Nicolao de Nazdrez Preposito Concordiensi et infrascripti D. Patriarche Cancellario, nobili viro D. Angeloto de Strassoldo prudentibus et discretis viris M° Petro artis medicine doctore q. M. Andree de Portugruario Glemone habitante, Zenolino Furlano de Utino Georgio q. Ser Francischini de la Villa de Glemona, et M° Nicolao q. Petri campsori de Ragonea Glemone artis gramatice Professore testibus et aliis pluribus ydoneis et fide dignis ad infrascripta vocatis specialiter et rogatis.

Ibique Reverendissimus in Christo Pater et D.D. Johannes Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcha dignissimus ex intimis cordis sui desiderans et anelans mensam suam et sue Aquilegensis Ecclesie totis viribus amplire et considerans ac advertens infrascriptam permutacionem cedere in maximum

Autentico in Cà Ottoni.

ilico commisit suprascriptis Romano Andreae

concessionem, additionem, provisionem, ampliationem ac statum suum et dicte sue Aquilegensis Ecclesie pro se ipso et eius successoribus ac vice et nomine dicte sue Aquilegensis Ecclesie dedit, tradidit, assignavit et permutavit Nobili Ser Iohannino q. Nobilis Ser Bonini de Ragonea pro se et suis heredibus recipientibus eo feudo et iure feudi quo Nobiles de Ragonea sunt consueti habere antiquitus a predecessoribus dicti D. Patriarche et Aquilegensi Ecclesia supradicta in feudum infrascriptum Castrum de Ragonea seu partem Castri Ragonee, Castrum Turris suum et sue Aquilegensis Ecclesie supradicte et Bastitam sive Burgum quod est ante ipsum Castrum Turris cum toto fortilicio existente intra fossata circumposita ipsi Castro Turris, cum toto garrito seu garitis, iuribus et iurisdictionibus spectantibus et pertinentibus ad dictum Castrum Turris tam in villa dicti loci Turris quam in villa de Zopula et alibi ubicumque iurisdictionem haberet cum piscationibus, venationibus, pascuis, comuniis, aquis et aquarum decursibus et ducentos ducatos auri quos idem Ser Iohanninus tenebatur prefato D. Patriarche seu alii nomine suo vigore unius instrumenti scripti manu Iohannis notarii q. D. Odrici de Susana de Utino supradicti D. Patriarche Cancelarii subinstantibus

millesimo et indictione . . . . nec non tex . . . .

. . redditus ad usum curie . . . .

et iurisdictionibus . . . ipsis omnis et aliis quibuscumque . . .

. . . . datis per dictum . Patriarcham prefato . . .

. . . libere, . . . ulla conditione vel . . . . . .

. . . . . . conditionis . . . .

. . . . extimationem, compositionem et determinationem . . .

das per nobiles viros Dominos Johannem . . . de . . . et

Johannem Antonium de Civitate Austria pro parte . . . et dicti

. Patriarche, pro parte vero dicti . . Johannini per nobiles viros

. . Henricum . nobilis . . Nicolussii de . . . et Tho-

mam de Pingano in Civitate Austria habitantem pro melioratione et

. . . partium Castri . . . . et

permutationem datarum dicto D. Patriarche . . . . Johanninum

. . . . et . . . .

. . omnes et singulos . . ., redditus et proventus quomodocumque,

. . . tantes et pertinentes ad Jurisdictionem Castrum Turris tam in illa

. . . loci Turris . . . . , loco

predicto Turris . . . spectantes et pertinentes et . . . . .

Autentico in Ca Cattaro.

. . . commisit suprascriptus domino . . . .

et bonis, redditus dicte Aquilegensis ecclesie quot capiunt et ascendant
ad summam, valorem et quantitatem mansorum et redditum infra
dictorum et permutatorum per dictum Dominum Johanninum supradicto
D. Patriarche secundum determinationem et extimationem, boni-
tatem et valorationem reddituum dictorum et infrascriptarum
partium per infrascriptos quatuor electos ad habendum, tenendum,
possidendum, dandum, donandum, vendendum, permutandum,
in solutum dandum, pro anima et corpore iudicandum et quicquid
sibi ipsique heredibus et cui ius suum dare voluerit deinceps
placuerit perpetuo faciendum sine conditione dicti D. Patriarche
eiusque Successorum vel alterius cuiuscumque persone et sue
Aquilegensis ecclesie predicte non obstantibus aliquibus iuribus
canonicis seu civilibus statutis, constitutionibus, reformationi-
bus, vel consuetudinibus aliquibus loquentibus in contrarium
pro ipso dicti D. Patriarche, Successorum suorum et sue
Aquilegensis ecclesie aut dicto iure feudi supradicti; conditioni-
nibus et actionibus, usibus seu inquisitionibus, permutationibus,

comodiis et honoribus, bonis et rebus superius permutatis modo ali-
quo spectantibus et pertinentibus. Et hoc nominatim pro domo
et parte Castri Ragusae olim nobilis viri Ser Zopii de dicto ca-
Ragonea nec non pro domo et parte sua tam paterna quam materna
ipsius Castri Ragonea cum omnibus et singulis domibus et do-
mesticis sediminibus existentibus intra muros ipsius Castri
Ragonee cum gardis seu gardis ac pascuis, comuniis, vena-
tionibus, piscationibus, aquis et aquarum decursibus; item
omnes et singulos mansos, prata, donicalia, nemora, decimas,
lavella et omnia et singula bona quomodocumque spectan-
tia et pertinentia ad dictum Ser Johanninum in villa, districtu
et territorio Ragonea; item unum molendinum positum et situm
supra Roya Arzini ultra Tulmentum; item omnes et singulos
mansos et bona quos et que habebat in Villa nova iuxta Ragoneam
et omnia et singula bona et mansos que et quos habebat in villa
Claunichi iuxta Belgradum cum omnibus et singulis iuribus
et pertinentiis quos et quas habebat dictus Ser Johanninus supra
dictis bonis et locis exceptis tamen quibuscumque aliis
et decimis pertinentibus, que quidem bona predicta mansos, iura

Autentico in Ca' Cottoni.

[illegible] commissis supradictis domibus [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] predictus dictus Ser Johanninus dedit
et permutavit prefato [illegible] reverendissimo D. Johanni Patriarche pro
se [illegible] [illegible] utrique vice et nomine [illegible] predicte
[illegible] Ecclesie recipienti eodem modo in cambium, ad
habendum, tenendum, possidendum, dandum, donandum, per=
mutandum, in solutum dandum et quicquid [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] D. Patriarche [illegible] [illegible] successoribus et [illegible] [illegible]
[illegible] ecclesie [illegible] placuit perpetuo faciendum [illegible] condi=
tione dicti [illegible] Johannini et eius heredum, cum omnibus et singulis iuri=
bus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], com=
modis et honoribus, bonis et rebus superius permutatis modo
aliquo spectantibus et pertinentibus. Qui predicti Reveren=
dissimus [illegible] Johannes D. Patriarcha suo vice et nomine sue
Aquileiensis Ecclesie et dictus Ser Johanninus unusquisque
eorum vicissim alterius nomine nominibus quibus supra,
[illegible] [illegible] a se permutatas et permutata et concessa ac con=
cessas [illegible] [illegible] [illegible] quo unusquisque eorum rerum
et [illegible] nominibus quibus supra permutatarum et permuta=
torum, concessarum et concessorum possessionem accipere
[illegible], quam [illegible] propria auctoritate et retinendi

deinceps nunc et in eum nominibus predictis concessit omnimodam cont[raxit] atque dedit, promittens prefatus reverendissimus D. Johannes Patriarcha per se et successores suos vice, loco et nomine dicte sue Aquilegiensis Ecclesie prefato Ser Johannino pro se et suis heredibus stipulanti de nominato loco Turris et bastita sive burgo quod est ante ipsam Turrim cum toto fortilicio existente intra fossata circumposita ipsi Castro Turris cum toto garito seu garitis, iuribus et iurisdictionibus spectantibus et pertinentibus ad dictum Castrum Turris tam in villa dicti loci Turris quam in villa de Zopula et alibi ubicumque iurisdictionem haberet et de omnibus et singulis rebus et bonis et de ducentis ducatis auri ac sex marchas [illegible] [illegible] supradictis datis et permutatis ac concessis [illegible] prefatum Rev.mum D. Patriarcham supradicto Ser Johannino per omnia ut supra secundum extimacionem faciendam per supradictos quatuor electos, litem et questionem aut controversiam ullo tempore non inferre nec inferrentibus consentire, sed predictas res et bona permutata et concessos ut supra ei et suis heredibus ab omni homine, Comuni, Collegio et Universitate, Ecclesia et persona qualibet manutenere, defendere, auctorizare et disbrigare in Patria Forijulii et extra Patriam tam [de] iure quam de facto, tam occasione et ratione bonorum

Autentico in Ca. Cattorno.

[illegible] commisit su[illegible] [illegible]

[illegible] iam [illegible] bonorum dotorum et permutatorum per prefatum

Rev.mum D. Patriarcham dicto Ser Johannino quam ratione et

occasione bonorum [illegible] et bonorum dotorum et permuta-

torum per dictum Ser Johanninum, impositi D. Patriarche et

in se inditum [illegible] omni tempore et quandocumque

lis aut questio moveretur ipso Ser Johannino per quamvis

personam tam in toto quam in parte, tam ratione bonorum

[illegible] permutatorum dicto Dno Patriarche quam ratione bonorum

commutatorum ipi Dni Patriarche per dictum Ser Johanninum

[illegible] tam ipso Dno Patriarche eiusque Successoribus vel

eius [illegible] tenuta fide, accepto predictum Ser Johanninum

eiusque heredes fuerit denunciatum non obstantibus, omnibus

iuribus tam canonicis quam civilibus, statutis, constitu-

tionibus, consuetudinibus seu reformationibus quibuscum-

que in contrarium loquentibus; promisitque etiam prefatus

S. Johanninus pro se et suos heredes prelibato Rev.mo D. Jo-

hanni Patriarche pro se et suis successoribus et dicta sua Aqui-

leiensi Ecclesia stipulanti ~~[illegible]~~ e dictis partibus Castri Maganee et

omnibus et singulis aliis rebus et bonis supradictis supradicto

Rev.mo D. Patriarche permutatis per dictum Ser Johanninum

litem vel questionem aut controversiam ullo tempore non

inferre per se vel alios aliqua ratione vel causa sine tamen

dicta promissione et obligatione ipsius ser Johannini eiusque
heredum de defendendo, disbrigando seu manutenendo dicta bona
in parte a se permutata dicto Dño Patriarche suisque
successoribus et dicte sue Aquilegensi Ecclesie contra quamcunque
personam et quocumque iure quocumque nomine censeatur. Et
promiserunt supradicti Rev.mus D. Johannes Patriarcha et ser
Johanninus supradictam permutationem et omnia et singula
supradicta et infrascripta perpetuo firma, rata et grata habere,
tenere et plenius observare et non contrafacere, dicere, vel venire
per se vel alium seu alios aliqua ratione vel causa aut ingenio,
de iure, consuetudine vel de facto, sub pena dupli eius de quo
questio moveretur minus quinque soldi veronensium parvulorum
ad invicem inter ipsos stipulatione premissa. Qua pena soluta
vel non presens instrumentum ac omnia et singula in eo contenta
obtineant plenum robur atque perpetuam firmitatem, cum integra
damnorum omnium et expensarum ac interesse refectione, que
vel quas unus occasione alterius sustinuerit in iudicio sive extra.
Preterea inter prefatum Rev.mum in Christo Patrem et D. D. Johannem
Patriarcham dignissimum parte ex una et supradictum ser Johanninum
parte ex altera expresse actum extitit et conventum et solemni
stipulatione vallatum atque firmatum, videlicet quod supradicti

Autentico in Ca' Cottoni.

...ico commisit suprascriptus Dominus Andreas...

ibiles viri Domini Johannes Simonus de Colonetto, Johannes Simon de Lisertia Castre pro parte antedicti Rev.mi D. Patriarche electi et Henricus q. nobilis viri D. Nicholussii de Moreto et Thomas de Pinzano pro parte dicti Ser Johannini debeant taxare, compensare et extimare secundum qualitatem et bonitatem omnes et singulos mansos et redditus et omnia et singula bona data, permutata et consignata extra Castrum et fortilitium Castri Ragonee per dictum Ser Johanninum supradicto Rev.mo D. Patriarche cum omnibus et singulis mansis, bonis et redditibus datis, permutatis et consignatis extra Castrum et fortilitium Turris et Bastite sive burgi per dictum Rev.mum D. Patriarcham prefato Ser Johannino hoc modo videlicet quod si dicti mansi, redditus atque bona dati et data ac permutata et permutati per dictum Ser Johanninum prefato Rev.mo D. Patriarche nominibus quibus supra extra Castrum et fortilitium Castri Ragonee ascenderent et plus valerent secundum quantitatem, qualitatem et bonitatem, quod mansi, redditus et bona dati et data ac permutati et permutata per supradictum D. Patriarcham prefato Ser Johannino extra fortilitium Castri Turris superius nominati debeant suppleri et refici eidem Ser Johannino per dictum D. ~~Johanninum~~ [Patriarcham] de bonis *Ecclesie Aquilegiensis,

[illegible] eandem extimationem et dicti [illegible]ationem p[er] [illegible] quatuor electorum ut prefertur. Item actum extitit et conventum inter dictas partes videlicet quod D. Patriarcha dare debeat et teneatur [illegible] prefato Ser Johannino tot bona feudalia [illegible] ab eodem acceperit et [illegible] iure proprii [illegible] iure proprii [illegible] [illegible] Item quod nulla impositio [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] accibet [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsis impositio debeat imponi vel exigi p[er] dictum D. Patriarcham [illegible] eius successores [illegible] in tempore [illegible] dictis [illegible] permutatis p[er] dictum D. Patriarcham a prefato Ser Johannino [illegible] [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] Massarii ipsius Ser Johannini qui ante [illegible] supradictam permutationem [illegible] se teneri et obligatos esse ipsi Ser Johannino [illegible] [illegible] [illegible], dictus Rev.mus Patriarcha teneatur et debeat [illegible] ipsa [illegible] [illegible] Ser Johannino de bonis suis et dicte Ecclesie, remanentibus nihilominus dictis Massariis obligatis [illegible] [illegible] et [illegible] factionem eorundem debitorum dicto D[omi]no Patriarche. Et e converso [illegible] Massarii supradicti D. Patriarche [illegible] [illegible] [illegible] permutationem confiterentur [illegible] teneri et obligatos esse pre[illegible] [illegible] D[omi]no Patriarche vigore [illegible] [illegible] [illegible] dictis Ser

[illegible] rogatus scribere scripsi.

Autentico in Ca' Cottoro.

[illegible] commisit suprascriptis [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] tenetur et debeat solvere. ipsi debita prefato Dño

[illegible], remanentibus nichilominus [illegible] Monasteriis obligatis

[illegible] et satisfactionem eorumdem debitorum ipsi Ser

[illegible]. Item quod ipse Ser Johanninus [illegible] teneatur ipsi

[illegible] D. Patriarche et suis successoribus iure [illegible]

aliquo [illegible] conditionis [illegible] cum

uno balistario [illegible] aliorum nobilium fidelium feudatario

rum Ecclesie Aquilegensis. Item quod supradictus D. Patriarcha

et eius successores [illegible] tenere, defendere, auctorizare et [illegible]

gare debeant dictum locum Turris cum omnibus et singulis ma

sis, bonis, redditibus et iuribus supradictis ipsi Ser Johanni

no, permutatis per dictum D. Patriarcham ei et suis heredibus ab

omni homine, Comuni, Collegio et Universitate, [illegible] et perso

na qualibet in Patria Foriiulii [illegible] extra Patriam prout supra

in permutatione in capitulo de [illegible] defensione continetur. Item

quod supradictus D. Patriarcha teneatur et debeat facere [illegible]

[illegible] quod supradictus Ser Johanninus habeat litteras, instrumenta

privilegia et bullas unum et unam, plura vel plures et quot neces

sarie et necessaria fuerint pro defensione, manutentione et

conservatione omnium et singulorum dicti Dni Johannis,
confirmationis et ratificationis ac consensus tam Capituli Aquilegensis et Collegii Generalis quam Summi Pontificis a Curia
Romana omnibus sumptibus, laboribus, expensis prefati Dni
[illegible] toties quoties fuerit opportunum ante ullam traditionem et consignationem fiendam per dictum Ser Johannem
dicto Dño Patriarche de loco et fortilitio Castri Ragonee predicti
cum dependentibus et connexis. Que quidem pacta, promissiones, pactiones et conventiones prefate partes promiserunt
sibi invicem [illegible] una pars alteri et altera alteri [illegible] stipulationibus hinc inde intervenientibus et iuraverunt corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis Scripturis prefato [illegible] Patri et D. D. Johanni Patriarche [illegible] prestito debito sacramento per [illegible] et [illegible] ministerium Dei gratia [illegible] tacta [illegible] et dicto Ser Johanni [illegible] debito sacramento per [illegible] Johannem notarium [illegible] predicti D. Patriarche [illegible] Odorici de [illegible] ibidem presentem [illegible] instrumento presente, se perpetuis temporibus [illegible]

rogatus scribere scripsi.

Autentico in C° Cottorno.

Ilico commisi suprascriptis domino [illegible]

ius declarata ac omnia et singula supradicta dixerunt, per
expressis in presenti instrumento contentis firma, rata
et grata habere, tenere et plenius observare et non contra
facere, dicere vel venire per se vel alios aliqua ratione vel
causa aut ingenio, de iure, consuetudine vel de facto, sub pena
dupli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], stipulatione ad invicem in
[illegible] partes promissa. Qua pena soluta vel non presens in
strumentum et omnia in eo contenta perpetuam firmitatem
etc. Pro quibus omnibus et singulis firmiter attendendis et
plenius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha D.
Iohannes Dei gratia [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible]
[illegible] obligavit per se et suos successores ac vice et omnia
bona presentia et futura [illegible] [illegible] Ecclesie et [illegible]
D. [illegible] obligavit per se et suos heredes omnia sua bona
presentia et futura. [illegible] voluerunt et mandaverunt ex contrac
tu duo unius eiusdemque tenoris confici instrumenta de comuni
concordia scilicet unum per predictum Iohannem notarium
et cancellarium dicti D. Patriarche et aliud per me Bonifacium
notarium infrascriptum, unum scilicet pro una quaque partium pre
dictarum. Insuper mandavit prefatus Rev.mus D. Patriarcha presens

[illegible]strumentum fieri et publicari cum omni [illegible] [illegible] [illegible] ipsi
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] fornic
[illegible] [illegible] universum et verum omnium et singulorum
[illegible] Johannini et eius heredum.

[illegible] in [illegible].

Ibidem videlicet die, loco et testibus suprascriptis [illegible] intracta, facta, stipulata et celebrata supradicta permutatione ac initis et celebratis pactis et conventionibus supradictis inter [illegible] [illegible] Dominum Patriarcham parte ex una et dictum Ser Johanninum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] extitit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] firmatum, videlicet quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] confirmationes et ratificationes ac [illegible] [illegible] [illegible] Aquilegensis, Collegii et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsas [illegible] et [illegible] tine, utiliter et firmiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], pro [illegible] et manutentione [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ipsius Ser Johannini, [illegible], infra [illegible] mensis spatium requisitus per [illegible] Dominum Patriarcham [illegible] eius nuncium specialem habentem specialem mandatum ad [illegible], [illegible] debeat dare et tradere ac consignare partes [illegible] [illegible] et bona in instrumento permutationis supradicte declaratas et specificatas ipsi Domino Patriarche vel eius certo nuncio ut supra

[illegible] [illegible] interfui et rogatus scribere scripsi.

Autentico in Ca' Cettoro.

[illegible] commissis suprascriptis [illegible] [illegible] [illegible]

dicitur. Item quod prefatus Rev.mus D. Patriarcha et sui successores teneantur et debeat dare, tradere et consignare ipsi Johannino pro se et suis heredibus stipulanti vel eius certo nuncio dictum Castrum Turris cum omnibus et singulis bonis et iuribus contentis in instrumento permutationis et declarandis secundum effectum in eodem instrumento contentum et ipsum Johanninum eiusque heredes in vacuam et corporalem tenutam possessionem inducere et inductum defendere et manutenere per se et successores suos etc. Et e versa vice prefatus Ser Johanninus vacua possessione recepta bonorum predictorum per ipsum ut supra dicitur, teneatur et debeat dare, tradere et consignare realiter predicto Dno Patriarche vel eius certo nuncio etc. certos castri Ragonee declaratos in instrumento permutacionis cum omnibus et singulis contentis in eodem instrumento et dictorum bonorum et rerum traditiones in instrumento permutationis contentorum fieri debeant et effectualiter adimpleri hinc ad proximum festum S. Georgii, quod si non adimplerent usque ad dictum terminum ex nunc prout ex tunc omnia et singula contenta hinc inde in instrumento permutationis supradicte, cum omnibus et singulis pactis in eodem subsequentibus sint vana et cassa, irrita et canzellata ac nullius roboris vel momenti; ita et prout

[illegible] mutuare nihil dictum, contractum et [illegible] fuisse

et, sed quod [illegible] libet in his primis terminis et statibus debeant

[illegible]; aliquo contractu et pacto [illegible] non obstante; pro

[illegible] invicem [illegible] alteri; [illegible] omnibus [illegible]

[illegible] hinc inde [illegible] omnia et singula in hoc

instrumento contenta, firma et rata habere et tenere et non

[illegible]; dicere vel venire per se [illegible] aliquam rationem

vel causa, de iure vel de facto, [illegible] millearum

ducatorum auri, [illegible] committuntur et exigi

[illegible] effectus [illegible] fuerit contrafactum, qua pena

[illegible] non, presens instrumentum [illegible] et plenum robur

etc. Pro quibus omnibus et singulis firmiter [illegible] et [illegible]

[illegible] observandis et pro dicta pena [illegible] per alteram

partium contrafactum, prefatus [illegible] D. [illegible] Patron

[illegible] nec non eius precibus et mandatis, nobiles viri [illegible]

[illegible] Pidianus [illegible] D. [illegible] de [illegible] et [illegible]

Antonius de [illegible] obligaverunt principaliter et

in [illegible] per se et eorum heredes [illegible] ipsorum bona presentia

et futura, renuntiantes fori privilegio [illegible]

et Epistole Divi Adriani beneficio ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] omnia interfui et rogatus scribere scripsi.

Autentico in Cà Cottoro.

[illegible] commisit suprascriptis [illegible]

1390, 20 agosto. Castello di Morsano. Il nob. Pierfrancesco di Prata dà il possesso al Conte Guglielmino di Prata delle sue ragioni, diritti, ecc. sul Castello di Morsano e distretto e sul garito di Villa Voncello, da lui donatigli e giuramento degli abitanti e nomina del Gastaldo. Giacomo de Fornicijs [?] q. di Pordenone not. Arch. Not. Udine. 85

Anno Domini 1390, indictione xiii, die xx mensis augusti, in sala [?] porta Castri Morsani presentibus nobili viro [illegible] q. dni Fradoni de Bragaco [?], Petro q. Francisci de Villalta, Bartholomeo notario q. M.ri Simeonis [?] castri Prate habitantibus, Nicolao q. Ser Gerardi de Prata nunc Venetijs habitante; Ulrisso q. Zanini de Villa Voncelli; Jacomucio q. Bianchi habitante in Villa Voncelli, Petro q. Zanini, Daniele q. Zanini [illegible] de dicta Villa [illegible] et alijs ad hec vocatis specialiter atque rogatis.

Cum illustris nobilis vir Petrus Franciscus natus D. Pilei de [illegible] donasset, transtulisset et mandasset atque cessisset Nobili et Egregio viro D. Guielmino filio q. Nobilis memorie D. Nicolussii comitis de Prata omnia et singula iura et actiones reales et personales, utiles et directas, tacitas et expressas, mixtas atque pretorias que et quas habet et habere potest in et supra Castro Morsani cumque iurisdictionibus, garitis, angarijs, dominio, servitute in districtu Morsani et extra districtum sitis, dicto viro Morsani spectantibus et pertinentibus modis quibuscumque et de garito Ville Voncelli dicti Comitis spectantibus nec non omnia iura dicto Petro Francisco pertinentia in toto districtu Morsani, ut dicitur contineri de dicta donatione manu Bartholomei notarii antedicti in his millesimo, inditione et die. quam cessionem et donationem ipse Petrus Franciscus coram dictis testibus et me Jacobo notario infrascripto ratificans et affirmans ac approbans de sua propria tenuta et corporali possessione antedictorum dictum D. Guielminum in tenutam et corporalem dicti loci

---

Autentico in Ca' Ottorro [?].

[illegible] interfui et rogatus scribere scripsi.

[illegible] commisit [illegible] suprascriptis [illegible]

Morsani et omnium iurisdictionum antedictarum possessionem capiendo de lapidibus et calce muri dicti loci Morsani ac de domorum paleis ac portarum ligno ac arborum frondibus et terra dicti loci Morsani in manibus dicti D. Guielmini ponendo ut moris est. Qui D. Guielminus antedictus ad terram proiciens et pedibus calcans protestatus fuit de antedictas iurisdictiones ac omnia et singula in antedicto instrumento cessionis contenta non solum corpore sed animo possidere. Ad quorum omnium firmitatem et maiorem cautelam dictus Petrus Franciscus omnibus infrascriptis districtualibus dicti loci Morsani, videlicet Celoto filio q. Jacobi, Petro q. Fante, Odorico q. Minia, Marcutio q. Johannis de Bugagnisso, Petro q. Johannis de Bugagnisso et Tomasio filio q. Martini dicti Bordoni et Marcutio q. Dominici Gitassi et Leonardo a Sandolo q. Gerardi, Renaldo q. Jacobi et Jacobo filio dicti Celoti omnibus presentibus nec non aliis districtualibus dicti loci Morsani absentibus tanquam presentibus oretenus mandando precepit quod in manibus dicti D. Guielmini dicti loci Morsani et iurisdictionum dicto loco spectantium veri Domini iurare deberent quod eidem D. Guielmino de omnibus de cetero parebunt et obedient ut vero Domino de quibus dicto Petro Francisco obedire soliti erant ante huiusmodi tenutam et cessionem antedictam. Qui omnes antedicti presentes in manibus antedicti D. Guielmini, de mandato dicti Petri Francisci sacramentaliter iuraverunt de cetero de affictibus, redditibus, angariis, garitis et omnibus aliis dicto loco spectantibus et ipsi Petro Francisco qui ante hanc tenutam et cessionem antedictam correspondere et solvere solebant ipsi Petro Francisco, ipsi D. Guielmino obedire, parere, attendere, correspondere et solvere ut vero antedictorum omnium Domino. Insuper

dictus Petrus Franciscus qui minor XXV annis maior tamen XVIII, iuravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis Scripturis, eidem per me Iacobum notarium infrascriptum delato debito sacramento aliquibus antedictis non contravenire nec contrafacere de iure nec de facto per se vel alium aliqua ratione vel causa, sub pena ducatorum duo milia auri, totiens committenda quotiens per ipsum contrafactum fuerit et non observatum et pena soluta vel non presens instrumentum nichilominus semper plenam obtineat roboris firmitatem. Pro quibus omnibus et singulis sic firmiter observandis dictus Petrus Franciscus obligavit omnia sua bona mobilia et immobilia, presentia et futura, renuncians omnibus iuribus, statutis, constitutis ac legibus quibuscumque in contrarium facientibus et loquentibus, quibus omnibus pacto expresso ipse renunciavit etc dans mihi licentiam etc.

Eo die et loco et testibus, dictus D. Guielminus omnimodo etc. fecit, constituit et ordinavit supradictum Celotum suum Gastaldionem et Factorem ad ius cuicumque petenti reddendum secundum iura et consuetudines dicti loci Morsani etc dans eidem licentiam etc. promittens etc sub obligatione omnium suorum bonorum etc. —

... scripsi et rogatus scribere scripsi.

Autentico in Cà Cittono.

~~XIII~~, XIV.

1390, 30 settembre: Udine. Modo d'eleggere ai fatti deputati al governo di Udine.

36

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXX, ind. XIII, die veneris ultimo Septembris. In pleno consilio supra magna sala domus comunis [terre Utini] ad sonum campane more solito congregato super infrascriptis laudabiliter expediendis et determinandis, in quo quidem consilio celebrato coram prudente viro ser Gerardo q. ser Guizelini dicte terre honorabili Conservatore, reverendissimo domino nostro d. Johanne Patriarcha eidem terre de suo Capitaneo providere negligente et recusante, interfuerunt sapientes et providi viri D. Andreas de Monticulis etc. etc.

Supra propositis per prudentem virum ser Blasium de Lisono dicentem se nonnullam per intionem seu considerationem habuisse supra facto regiminis terre et inter alia sibi apparuit et apparebat quod septem Deputati non erant sufficientes ad ordinandum partes et exequendum omnia necessaria pro bono regimine et statu huius terre. Ibi ... videbatur quod ex ista causa, plura bona transiverunt neglecta, propter quod ut amodo in antea negocia comunitatis felicius procederent, sibi videbatur nonnullos alios officiales preter dictos septem ~~Deputatos~~ fore eligendos, videlicet quinque Exac~~tores~~, eorum qui mandata seu determinata extiterunt per dd. septem et novem Exactores eorum que debentur seu debebuntur comuni quacumque causa, relinquendo tamen huiusmodi suam propositionem seu persuasionem correctioni consiliariorum supradictorum.

Deliberatum fuit per omnes consiliarios suprascriptos nemine eorum penitus discrepante, summe laudantes et commendantes prefatum ser Blasium de optima cura quam habuerat circa bonum regimen comunitatis, que omnia per ipsum ibidem explicata suprascripta et contenta in eius propositione deberent tamquam utilia et necessaria pro bono regimine dicte terre effectui demandari ~~et~~ et quod septem Deputati qui proxime precesserunt, ex auctoritate et potestate dicti consilii quas ex nunc eisdem dedit et tribuit, eligere debeant dictos officiales videlicet septem Deputatos, quinque Executores et novem Exactores. Itaque prefati Deputati proxime precessi ex auctoritate ipsis attributa per dictum consilium, participato consilio nobilium et sapientum virorum dd. Andree de Monticulis, Mathiu de la Turre et ser Valentini de Valentinis eisdem adiunctorum ad suam requisitionem

Ego ... interfui et rogatus scribere scripsi.

Autentico in Ca' Ottoneo.

... commissi su proposta ... ...

per dictum consilium supra electione bona et fructuosa huiusmodi officialium ... officiales elegerunt,[1] primo videlicet in septem Deputatos magistrum Zanunum, ser Nicolaum Ucaini, ser Nicolaum de Adorneris, ser Leonardum de Bonodanti, ser Petrum de Colonis, Manfredum draperium et Nicolaum Baldane; in quinque Executores ser Blasium de Lesona, ser Franciscum de Cavalcanti, ser Johannem de Fagana, Nicolaum q. Candidi et Nicolussium ser Zanni; in novem Exactores ser Nicolussium de Castellerio, Cristoforum q. Cignotti, Jacobum ab ... aus, mag. Dominicum aurificem, ... de ... de Andriottis, Florentinum de Pozano, Franciscum de la Burgalina, Facium speciarium et Nicolaum de Parcoto; Quibus omnibus officialibus electis per unum annum sub pena xxv ducatorum alias et nunc ordinata et ibidem tunc publicatis et per dictum consilium confirmatis et approbatis, data tributa et concessa fuit per idem consilium plenissima facultas auctoritas et potestas omnia et singula quomodolibet dictum comune tangentia faciendi audiendi ordinandi mandandi determinandi exequendi et adimplendi prout facere posset dictum consilium et precipue faciendi ad propositionem unam cernetam bonorum virorum et civium nostre terre iuxta eorum discretionem et illis imponere ut solvant tantum pro singulo mense in comuni usque ad illud tempus quod videbitur eis et hoc pro manutentione et conservatione boni status dicte terre. Ann. 10, 72.

(1) In una deliberazione del 1 ottobre 1395 è indicato il modo d'elezione de' 7 Deputati che continuò a praticarsi per lunghi anni, ed è questo: Supra quibus commissum fuit DD. Deputatis quatenus alios septem ad regimen (terre Utini) deberent ydoneos et sufficientes eligere, qui domini traentes se ad partem elegerunt ut ipsi habeant et habere debeant auctoritatem regendi et gubernandi ipsam terram Utini pro sex mensibus inde futuris etc. Ibid. 11, 203.

1390, 28 ottobre. Donna Taddea de' Gubertini [illegible] per poter vendere i beni del suo figlio pupillo Giov. Guberto. —

97

In Xpti Noie Am. Anno Nativ. eiusdem Dni 1390. Ind. 13.ma die 28.a Mensis Octob.s — Actum in Curia Castri Chusani. Present.s Antonio Mussy Capitaneo dicti Loci, Dno Presb.ro Zanino q. Leonardi de Venetys Utin. habitat. Nicolao q. Padini de Cussano, et alys pluribus.

Conservator di Udine.

Nobilis, et honesta D. Tadea relicta ol. Nobilis et Sapiens Militis Dni Azolini Legum Doctoris de Gubertinis de Utino suo, et Tutorio nie Joannis Gubertini pupilli fily et heredis dicti Dni Azolini suarum tamen rerum, et bonorum procurando. Omnibus modo, via, iure, et forma quibus melius et efficacius sciuit, et potuit, tam de iure, quàm de consuetudine fecit constituit, et ordinauit prouidum Valantinum Notarium de Camino Utini habitantem, ibidem presentem ad hoc mandatum in se sponte recipientem eius uerh et alt. nuntium, actorem, factorem, negotiatorum gestorem, et legitimum procuratorem et quicquid competentius dici, et esse potest specialiter et nominatim ad comparendum in Consilio Terre Utini, seu in Judicio et extra coram q. Gerardo q. Guicilli de Utino Honorando Conseruatore Communis Utini, Electo, et Deputato per Communitatem eiusdem ad honorem, et bonum statum Reuer.mi Dni Patha eisque Aquileen.s Ecclae que nunc est, seu Dno Capitaneo eiusdem Terre Utini qui pro tempore fuerit, semel, et pluries, et toties quoties opus fuerit . . . . . necessitates emergentes, et occurrentes propter quas uendi opportebat de bonis stabilibus et mobilibus dicti Joannis Gubertini pupilli. Instandoque ut dictus Dnus Conseruator qui tunc est, seu Cap. qui pro tempore fuerit finaliter faciantur deffiniri de modo tenendo pro dictis bonis stabilibus et mobilibus ipsius Joannis Gubertini pupilli uend. possint cum necessitates postulantur, seu cum legitima intrauenerit. Et pro confessione super huiusmodi uenditionibus fiendis - omnes.

Ego Jo: filius q. Xfori de Utino Pub.s Imp.li Auct.e Not.s hys oibus interfui et rogatus scribere scripsi.

Autentico in Ca' Ottoro.

[illegible] commissi su prescripti Tomaso Andreae [illegible]

Anno Dñi 1304 Ind. 2da die ii exeu. Feb. Presentibus Duracio Daniele . . . . Michaele q. Valentini, et Mitrio Calsolis de Utr. W. et aliis — Constitutis in Judicio coram Dominico Cavalerza Vicario Dñi Vuelfi Potestatis Utini, Hermanus Nott. q. Utr. proposuit dicens quod cum ipse annuatim percipere, et habere deberet red ditum unius marche den. Aquil. nove census livelli de domo, et super domo q. Katterini de Utr. sita in Foro Novo in qua moran tur Uxor et filii q. dicti Katterini omm.

Insuper dixit quod ipse cum Laudo et Sententia sue hoc Labis coram Dnõ Petro tunc Castaldione Utini omm.

Et Ego Coradetta de Utino Imperiali Aucte Nott. pred. Interfui et rog. scripsi

Ex Ci Com.

VIII

1391. — 30 Gennajo, S. Daniele. 38

Sentenza capitale pronunciata dalla Comunità di S. Daniele. - ~~Giorgio di ...~~

Stampato 1899

Anno Domini MCCCLXXXXI, Indictione XIV, die penultima januarii in S. Daniele sub lobia communis S. Danielis. Presentibus Nobilibus Dominis Francisco q.m Simonis, ser Bertulo q.m ser Zimuti; Andrea q.m Vitthiani, Petro q.m Nicolai, Artico q.m Azzutti, Simone q.m Meynardi omnibus de S. Daniele testibus etc.

Ibique in judicio coram Nicolao dicto Chizau q.m Meynar di Vicegastaldione pro ser Zuliano q.m ser Tocii Reverendissimi Domini nostri D. Johannis Patriarche Aquilegensis Gastaldione in S. Daniele, Cornucio q.m Johannis Marculini et Jacobo Dominico juratis suis sedentibus etc.

Johannes Barberius q.m Nicolai Sutorii habitans in S. Daniele malefactor et homo male fame, dissolutus pedibus et manibus suis, quamvis sit in potestate nobilis ser Juliani olim ser Tocii antedicti Gastaldionis detentus, dixit et confessus fuit, primo quod furatus fuit uni fabro in S. Vito duo spenda, que postea sibi reddidit. Item dixit et confessus fuit quod furatus fuit uni homini nomine Moreto de Spegnimbergo duos rasoros et unam forficem. Item dixit et manifestavit quod sunt circa XVI anni elapsi, quod

... nons cessionis majus pretium dare volentibus Senadarius ...
convenienz fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
commisit suprascriptis domino Andreae et S. Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentibus

34

ipse permanens cum magistro Candido Barberio de Maruzio quadam die intravit quoddam stabulum dicti magistri Candidi ubi invenit quandam suam vaccam rubeam, cum qua turpiter adulteravit et eam supposuit semel tantum. Item dixit et confessus fuit quod de mense settembris nunc proxime preterito Franciscus frater Petri de Brongaco quadam die in diluculo venit in domum suam et dixit ei: noveris quod hac nocte jacuit in domo mea unus Bonijeta qui bene habet pecunias et vadit nunc deorsum quem secuntur fratres mei socii videlicet Jacobus filius Martini, ... , Leonardus Gjeri et Daniel Petri Bortuli de S. Daniele, unde si vis nobiscum esse, ut interficiamus ipsum, mecum venias. Cui respondit dictus Johannes adeo vades quia sequar te subito, sed primo volo ire ad Danielem de Rignis, qui in sua Canipa expectat me et abeo licentiari. Et sic dixit, ita fecit, recedens secutus est ipsum. Quibus quatuor sociis dictus Johannes obviavit penes Soglinum de Luteo super strata qui jam interfecerant dictum Bonijetam apud Rivum Valeriane et ibi acceperant suas pecunias, de quibus dictus Franciscus sibi dedit pro portione sua inter Grossos et Vian. libras sex solidorum. Item dixit et confessus fuit quod ipse veniens de Venzono cum certis graduanis ibidem emptis applicuit hora matutina ad domum dicti Francisci in Brongacho et dixit dicto Francisco dixi ....

quod venio de Venzono et vidi in Venzono unum hominem qui ibi permutavit multas pecunias cum florenis aureis et hac nocte debet jacere in Tiviriaco et summo mane veniet; unde bonum est ipsum occidere et habere suas pecunias, et ipse respondit quod ita, et dictus Johannes dixit, nisi expecta, quia volo ire S. Danielem et in mane ante diem reversus fui et ivi, et inveni ipsum Franciscum et Leonardum Speri et Jacobum filium Martin.... qui jam invenerant dictum Bonipetum et cum percusserant, et eo ei dedi sibi cum meo spendo in tempia sui capitis, et ipso mortuo dictus Franciscus accepit sibi peram et mihi pro portione mea dedit tres florenos et nihil aliud. Quo manifesto ibidem sic audito, lecto etc. Sententiatum extitit ibidem per dictos juratos habito prius consilio bonorum virorum quod dictus ser Julianus debeat eum Johannem mori facere dicta die presenti inter celum et terram ita et taliter quod anima recedat a corpore.

In atti del notajo Giorgio di Paluzza abitante in S. Daniele; copia ne' mss Pirona nella Bibl. Civ. di Udine.

1391, 10 f[illegible] Bene [illegible]

[illegible]

A.D. 1391 ind. XIV die 10 februarij; actum Glemone sub nova logia Comunis, presentibus Christoforo q. ser Ruberti de Florentia massario Comunis Glemone, ser Bertrando q. ser Francisci de [illegible] Villa et alijs.

Cum Bene q. ~~[illegible]~~ Betti de Florentia habitator Glemone a nonullis temporibus citra mutuaverit sub usuris in Terra Glemone sub pretextu et forma pactorum celebratorum inter Comune Terre Glemone ex parte una et dictum ser Bettum ex altera ut in quaterno Comunis scripto tempore quo Petrus Pignay fuit massarius plenius continetur. Nunc vero idem Bene non intendens, ut asseruit, sed ex aliquod damnum pro bancho suo ex nunc coram dicto Massario et testibus predictis dixit, declaravit et protestatus fuit quod a die hodierna in ultra pro tempore futuro non intendebat ulterius sub usuris mutuare amplius, rogando me Notarium infrascriptum ut exinde publicum conficerem instrumentum. —

[illegible] volentibus vendantur pro [illegible]
noris, personis majus pretium dare volentibus vendantur pro [illegible] praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua, sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
Iiro, commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

1391. 21 Febbrajo Roma. Il papa Bonifacio IX scrive al Comune di Cividale di dar il possesso dell'abbazia di Rosazzo a Pileo cardinale e [illegible].

Tergo: Dilectis filiis Nobilibus viris Communitati Civitatis Austrie Aquilegensis diocesis.

Bonifacius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis nobilibus viris Communitati Civitatis Austrie Aquilegensis Diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Iam demum gaudere debetis iamque iubili exultantia animi fecundare, quod sicut nunc fama publica deferente percipere potuistis, venerabilis frater noster Pileus episcopus Tusculanus sancte Romane ecclesie Cardinalis, viso quam abhominabili errore iniquitatis filio Robertus olim Basilice duodecim Apostolorum presbiter Cardinalis vulgariter dictus Gebennensis, qui se Clementem VII ausu sacrilego nominare presumit, eiusque fautores et adherentes eodem maligno spiritu suggerente et faciente imbecillitate fragilitatis humane per devia ambulantes, obstinatoque et detestabili concepto claudentur, ad cor ductus mam matrem sacrosanctam Romanam ecclesiam sponsam nostram cuius uberibus iam diu enutritus est, nuper debite recognovit tamquam ipsius ecclesie devotus filius et specialis, cui ob fidei sue integritatem inconcussamque fidei stabilitatem nec non sincere devotionis affectum, quos ad nos et Romanam gerit ecclesiam et morum exigentiam meritorum Monasterium sancti Petri de Rosatio Aquilegensis diocesis ex eo vacans, quod nonnullis iustis ac rationabilibus causis ad hoc animum nostrum inducentibus dilectum filium Jacobum tunc dicti Monasterii Abbatem ad Monasterium sancti Felicis de Amianis Torcellane diocesis duximus transferendum apostolica auctoritate contulimus et etiam providimus de eodem, prout in litteris apostolicis superinde confectis plenius continetur. Cum itaque sit virtutis opus Dei ministros favoribus prosequi et auxiliis oportunis et precipue

[illegible] dare volentibus vendantur pro necessariis [illegible]
noris, revisionis majus pretium dare volentibus vendantur pro necessariis; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
ilico commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

sancte Romane ecclesie Cardinales, discrecionem vestram requirimus et hortamur attente quatenus prefatum Pileum vel eius procuratorem ab eo ad hoc legitime constitutum pro nostra et apostolice sedis reverentia suscipientes favorabiliter recomandatum sic vestris prosequamini favoribus et auxiliis oportunis, quod prefate Abbatie possessionem pacifice et debite assequatur, amoto exinde dicto Jacobo et quocumque alio detentore, vosque proinde eterne vite premia laudemque nostram et dicte sedis benedictionem et gratiam ulterius consequamini. Datum Rome apud sanctum Petrum VIIII Kal. Martii. Pontificatus nostri Anno Secundo.

N. de Rugis

Perg. Orig. nella Collez. Concina Vol. III

1391, 23 febbrajo, Cividale. Il Comune di Cividale impresta al Signor Giovanni di Meduno e Consorti, ducati 300, perchè possano ricuperare dal Vescovo di Concordia il Castello di Meduno. —

48

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale. Colleg. Portis, Orig.

A. D. 1391, ind. XIV, die XXIII mensis februarii, in Civitate Austria in patriarchali curia, presentibus egregio Milite D. Rigardo de Valvasono et nobilibus et providis viris Christoforo q. D. Gabrielis de Cucanea, Utussio q. Jacobi Subtilis, Johanne Ionio(?) q. Gabrii; O. domino notario q. Petri, Guillelmo q. Lupoldi his quatuor de Civ. Austria testibus et aliis.

Ibique nobilis vir Johannes Grant(?) q. D. Francisci de Meduno contentus fuit et confessus se habuisse et integre recepisse a provido viro Francischo q. Sandri de Florentia habitante in Civ. Austria tamquam Camerario Comunis Civ. Austrie predicte et nomine predicti Comunis et de ipsius Comunis pecunia dante et mutuante trecentos ducatos auri et equi ponderis nomine veri et puri mutui et de puro meroque capitali, quam pecunie quantitatem idem Johannes debitor habuit prout dixit et recepit propter rehabere et recuperare Castrum Meduni cum bonis ad illud pertinentibus pro se et Johanne q. D. Odorici et pro Gasparo q. Bertulussii suis Consortibus de Meduno de manibus Reverendi in Christo Patris et D. D. Augustini Dei gratia

... dare volentibus vendantur pro ...
... pervionis majus pretium ... praefatus dominus Capitaneus
... conveniens fuerit; Qua, sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus ...
... commisit suprascriptis domino Andreae, et S. Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

Episcopi Concordiensis a quo nempe Castro de eorum videlicet domo ipsi Consortes fuerunt eiecti, renuncians idem Johannes Grant debitor exceptioni etc. Quos autem trecentos ducatos auri prefatus Johannes Grant debet pro se et suos heredes cum obligatione etc. antescripto Francisco nomine et vice Comunis Civ. Austrie predicte stipulanti ipsi Francisco et cui ipsa Comunitas Civ. Austrie commiserit integre dare et restituere et solvere promisit solenniter et convenit usque ad proximum futurum festum S. Georgii et ante ipsum festum infra quindecim dies postquam idem debitor pendente termino etiam supradicto fuerit requisitus per antescriptum Franciscum seu per ipsam Comunitatem Civ. Austrie seu per quemcumque nuncium, sindicum et procuratorem ipsius Comunitatis sub decem ducatorum stipulatione premissa qua soluta vel non presens tamen instrumentum in omnibus et per omnia semper obtineat plenum robur, alioquin etc. credendo etc. ulla solutio etc. et voluit se convictum etc. Insuper iuravit corporaliter ad sancta Dei evangelia tactis Scripturis eidem prestito iuramento atque promisit antescriptus Johannes Grant debitor prefato Francisco et michi Johanni notario tamquam publice persone stipulantibus et recipientibus nomine et vice prefate Comunitatis Civ. Austrie quod

Si per ipsum Johannem debitorem non fuerit ut dictum est de predictis tricentis ducatis integraliter solutio et restitutio facta, tunc infra octo dies postquam ipse Johannes Grant fuerit requisitus pro parte ipsius Comunis Civ. Austrie, dabit et consignabit ipsum Castrum Meduni cum bonis ad ipsum pertinentibus libere et absque aliqua difficultate iuris vel facti, in manibus Comunitatis et cuiuslibet nuncii ipsius Comunis. Promisit quoque pactoque expresso convenit facere et procurare cum effectu quod quum Johannes q. D. Odorici et Gaspar q. Bertholusii Consortes sui de Medeno nunc a Patria Forijulii absentes venerint hanc in Patriam Forijulii similem facient infra octo dies postquam ad hec idem Johannes Grant fuerit requisitus, in manibus ipsius Comunis vel eius nuncii, promissionem et iuramentum de consignando ipsum Castrum Meduni cum bonis ad illud pertinentibus dicto Comuni eiusque nuncio prout et sicut idem Johannes Grant fecit ut in presenti instrumento continetur. =

noris, personis majus pretium dare volentibus ... ; Qua sententia sic lata, et ejus vigore praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; ... commisit supra scriptis domino Andreae et S: Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentib.

42

1391. [illegible]

[illegible]

1. [illegible] Cividale, [illegible] Utino

In Christi nomine amen. Anno nativitatis ejusdem 1391. die XIV. ... mensis marcii. Actum in Civitate Austrie [illegible] patriarchali palatio presentibus Reverendo in Christo Patre et Domino Augustino Dei gratia Episcopo Concordiensi ac sapienti viro D. Sancto de Peregrinis de Justinopoli infrascripti D. Patriarche in temporalibus vicario generali nec non nobilibus et providis viris DD. Joanne de Zucho, Johanne Paduano de Colloredo et Paulo ser Vidoni testibus et aliis pluribus.

Coram Rev.mo in Christo Patre et Domino nostro D. Johanne Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha dignissimo constitutus providus Ser Leonardus q. ser Vidoni de Andriottis de Utino proposuit dicens in presentia providorum virorum Ser Petri de Beloniis, Manfredi Draperii et Jeronimi notarii filii Mag. Dominici Aurifabri omnium de Utino tanquam ambaxiatorum qui ut asserebant de mandatorum per Commune Utini nonnullis de causis ad presentiam predicti D. nostri Patriarche, qui cum ipse indebite et iniuste ac contra Deum et rationem [illegible], criminatus et defamatus fuisset per aliquos homines Utini ipsum tractasse et fabricasse voluisse aliquas conspiraciones, prodiciones, tractatus et ligas cum predicto Domino nostro Patriarcha et certis aliis personis contra statum et honorem Comunitatis predicte Terre Utini ad maximum detrimentum et destructionem eiusdem, de quibus, ut Deus est testis conscius verus Judex et testis [illegible], inculpabilis et penitus sine culpa. Quare predictus Ser Leonardus volens se a predictis criminacionibus et infamiis alleviare, eidem D. Patriarche instanter supplicavit ut in presentia predictorum ser Petri, Manfredi et Jeronimi ambaxiatorum et totam Utini veritatem predicte Terre Utini ut asserebant representancium dicere et declarare dignaretur si ipse Leonardus unquam voluit tractare et fabricare vel tractavisset aliquas conspiraciones, prodiciones et tractatus cum

... [illegible] fore volentibus vendantur pro [illegible]
nons, pevsonis majus pretium [illegible] praefatus dominus Capitaneus
prout conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
[illegible] commisit suprascriptis dominis Andreae, et S: Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentibus

predicto D. Patriarcha et aliis personis contra honorem et statum predicto-
rum hominum et communitatis Terre Utini vel aliquod eorum dam-
pnum de-
trimentum, humiliter eidem D. Patriarche supplicationem porrigendo
si ipse Leonardus aliquo tempore voluit tractare vel fabricare predicta
vel tractasse, quod dignaretur sibi punicionem debitam inferre
iusticie non parcendo cum sit paratus penam et punicionem quamlibet
substinere si repertus fuerit culpabilis de predictis. Si autem est insons
et inculpabilis de premissis dignetur ipsum dominum disculpare et eius innocen-
tiam ibidem dicere et declarare. Qui D. Patriarcha attentis suppli-
cationibus predicti Leonardi et predictorum auscultatorum in
hanc formam dixit et declaravit quod numquam scivit nec fuit presens
quod dictus Leonardus tractare vel fabricare debuisset vel tractasset
cum ipso D. Patriarcha vel aliis personis contra statum et honorem predi-
ctorum hominum et Communitatis Terre Utini aliquas conspirationes,
tractatus, prodiciones vel detrimenta et de premissis cognoscebat ipsum
innocentem et penitus sine culpa, dicens ipse D. Patriarcha quod spe-
rabat et non dubitabat Deo dante quod dictus Leonardus erit adhuc
in tranquillo et bono amore cum predictis hominibus et Communitate
Terre Utini et non dubitabat quod declaracione sic facta per pre-
fatum D. Patriarcham, predicti Petrus, Manfredus et Geronimus
et supra, dixerunt et responderunt in presentia dicti D. Patriarche
quod adhuc non audiverant nec intellexerant aliqua dici de predictis
narratis per ipsum Leonardum, et premissis omnibus sic peractis, pre-
fatus Dominus noster Patriarcha ad instanciam et supplicationem
predicti Leonardi mandavit mihi notario infrascripto ut de predictis
omnibus eidem Leonardo publicum conficerem instrumentum. — —

1391, 22 Marzo. Roma. Papa Bonifacio IX conferisce a Pileo di Prata l'Abbazia di Rosazzo.

43

(tergo) Nobilibus filiis Nobilibus viris Communitati Civitatis Austrie Aquil. Dioc.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei Dilectis filiis nobilibus viris Communitati Civitatis Austrie Aquilegiensis Diocesis salutem et apostolicam benedictionem

Iam demum gaudere debetis ac semper inibili exultatione animi fecundare quod sicut iam fama publica deferente percipere potuistis Venerabilis Frater noster Pileus Episcopus Tusculanus sancte Romane Ecclesie Cardinalis usque quam abhominabili cecitatis errore iniquitatis filius Robertus olim Basilice XII Apostolorum presbiter cardinalis vulgariter dictus Gebennensis qui se Clementem VII ausu sacrilego nominare presumit eiusque fautores et adherentes eidem maligno spiritu suggerente et faciente imbecillitate fragilitatis humane per devia ambulantes obstinatoque et detestabili concepta claudantur, ad cor ductus suam matrem sacrosanctam Romanam Ecclesiam sponsam nostram cuius uberibus iam diu enutritus est nuper debite recognovit tamquam ipsius Ecclesie devotus filius et specialis cui ob fidei sue integritatem inconcussamque fidei stabilitatem nec non sincere devotionis affectum quos ad nos et Romanam gerit Ecclesiam ac suorum exigentiam meritorum Monasterium Sancti Petri de Rosatio Aquilegiensis Diocesis ex eo vacans quod nonnullis iustis et rationabilibus causis

ad hoc animum nostrum inducentibus dilectum filium Jacobum tunc

dicti Monasterii Abbatem ad Monasterium Sancti Felicis de Aimaris

... dare volentibus vendantur pro ...
... nonis, devonis majus pretium dare volentibus vendantur pro ... praefatus dominus Capitaneus ...
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus ...
... commisit suprascriptis domino Andreae, et S. Nicolao de Boldonevis ibidem praesentibus ...

Torcellane Diocesis duximus transferendum apostolica auctoritate
contulimus et etiam providimus de eodem, prout in litteris aposto-
licis super inde confectis plenius continetur. Cum itaque sit virtutis
opus Dei ministros favoribus prosequi et auxiliis oportunis et precipue
Sancte Romane Ecclesie Cardinales, discretionem vestram requirimus
et hortamur attente quatenus prefatum Pileum vel eius Procuratorem ab
eo ad hoc legitime constitutum, pro nostra et apostolice Sedis
reverentia suscipientes favorabiliter recommendatum sic vestris
prosequamini favoribus et auxiliis oportunis quod prefate Abbatie
possessionem pacifice et debite assequatur, amoto exinde dicto Jacobo
et quocumque alio detentore. Vos proinde preter eterne vite premia
laudumque preconia nostram et dicte Sedis benedictionem et gratiam uberius
consequamini.

Data Rome apud S. Petrum VIIII Kal. Martii. Pontificatus nostri
Anno secundo

N. de Bugijs

(manca la bolla)

Da perg. orig. nella Colleg. Concina in S. Daniele.

1391, 22 marzo. Nella Villa di Praturlone. Guglielmino Conte di Prata prende possesso della Villa di Praturlone a lui donata da Pietro Francesco di Prata. (N: Questo rotolo atterrato nel Cardinale Pileo di Prata il commentò ...) 44

Paolo a Valle notajo di Pordenone Arch. Not. Udine

MCCCLXXXXI, die XXII mantii, inditione XIV, in Villa Praturloni, presentibus Petrusio q. Jacobi de Pisinca, Tomado q. Burli de Tagedo, Vignudo q. Jacobini de Pazina, Venerio q. Mateo de dicto loco Paulo q. Andrea de dicto loco, omnibus de Bagni habitantibus, Cipriano q. Culusii Cucheti habitante Flumine testibus et aliis.

D. Guielminus Comes de Prata cepit tenutam et possessionem corporalem predicte Ville Praturloni vigore unius carte donationis sibi facte a predicto Petro Francisco per Burtolussium Notarium eum investiente de dicta tenuta, rogans ac mandans omnibus habitatoribus eius quos deinceps obedire debeant predicto D. Guielmino.

Et in signum maioris claritatis cepit tenutam Mansi habitati per Contidum de Morsano accipiendo de paliis.

... dare volentibus ...
noris, revisionis majus ... praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus ... Nicolao de Boldonenis ibidem praesentis
... commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis

1391. 27 Marzo. Cividale. Vendita di beni in Sufith ne' Schiavi colla giurisdizione e garrito fatta dal nob. Taddeo di Manzano a Gio. Antonio q. ser Gabrio di Cividale per 66 marche di den. ...

Anno domini MCCCLXXXXI. ind. XIV. die XXVII mensis Marcii. In Civitate Austria sub portico domorum habitationis Credi tusci q. Scdai, prope mercatum Civ. Austrie predicte, presentibus providis viris Odorico q. Milii, Leonardo capellario q. Jachigli, Antonio q. Francisci pellipari, Lilio filio Nicolussi olim Minici, Francisco dicto Checho q. Michaelis, Antonio q. Raynerii et Credio predicto omnibus habitantibus in Civ. Austria testibus ad hec vocatis et rogatis.

Nobilis vir Tadeus q. d. Varnerii de Manzano precio et foro sexaginta sex marcharum denariorum novorum aquilegensis monete, quod totum pretium contentus fuit et confessus se habuisse et integre recepisse ab honorabili viro ~~Johanneantonio~~ Johanneanthonio q. ser Gabrii de Civ. Austria renuncians exceptioni etc. per se suosque heredes dedit, vendidit, tradidit et si bona infrascripta plus valerent pretio antedicto illud plus dedit et donavit irrevocabiliter nomine donationis que dicitur inter ~~vivos~~ vivos eidem Johanneanthonio pro se et suis heredibus et cui dederit ementi et recipienti bona infrascripta iure proprio cum girito et cum iurisdictione sita in Sufith in Sclavonis, videlicet medietatem unius boni recti per Quarinum, quod idem venditor pro indiviso possidebat cum antescripto Johanneanthonio et unum bonum rectum per Jurium de ipsa villa de Sufith et unum aliud bonum rectum per Andream de predicta villa et unum aliud bonum rectum per Sabadinum de ipsa villa et unum bonum rectum per Michaelem et generaliter omnia bona que idem venditor habet et habebat in prefata villa de Sufith iure proprio cum iurisdictione et dominio et cum girito, ad habendum, tenendum etc. et quicquid ipsi Johanneanthonio emptori suisque heredibus etc. placuerit deinceps perpetuo faciendum etc. — (1)

Not. Gio. q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

(1) Seguono le solite formule.

nons, ... revionis majus pretium dare volentibus ... praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus ... ibidem praesentibus
... commisit suprascriptis domino Andreae et S. Nicolao de Boldonevis ibidem praesentibus

1391, 27 marzo. Cividale. Agostino Vescovo di Concordia investe Giovanni Grant Consorti di Medino del Castello di Medino.

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale
Collez. Portis, Orig.

A.° 1391, ind. XIV, die XXVII marcii, Civ. Austria in Patriarchali Palacio in Camera cubiculari Rev.mi in Christo Patris et Dom. i nostri D. Johannis Dei gratia Sancte sedis Aquilegensis dign. Mimi Patriarche, presentibus egregio Milite D. Conrado Boiano q. D. Guil. Boiani ac honorabilibus et providis viris Nicolao, Ancello, Johanne notario q. Jacobi, Utrisque Iudicis Subtilis Alemanno q. Leonarducii, Oderico notario q. Petri omnibus de Civitate Austria et haci Iureaticibus cividen testibus ad hec vocatis et rogatis.

Reverendus in Christo Pater et D.D. Augustinus Dei gratia Episcopus Concordiensis ipsius et infrascriptis Comunis Civ. Austrie precibus inclinatus gracie sue suscepit in gremium iterato Nobiles viros Johannem Pizul q. D. Odorici et Gasparum q. Bertholuti utrumque de Medino, ipsosque pro se ac nomine et vice Johannis Grand suorum Consortis q. D. Francisci de Midino, de Castro Miduni cum omnibus bonis ad ipsum Castrum pertinentibus iure feudi pro eaque parte qua ipsi ac predictus Johannes Grant et eorum predecessores de Midino ipsum Castrum Miduni

... volentibus vendantur pro ... ...
...nis, ... majus pretium dare volentibus vendantur pro ... ... praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Quas sententias sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus ... praesentibus
...ico commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

cum pertinentiis suis ad illud Castrum ab Ecclesia Concordiensi habuerunt
et aliis temporibus recognoverunt legitime atque solemniter inve-
stiret quanto melius et efficacius potuit quemdam annulum in digitis
ipsorum Johannis Pizul et Gaspari imponendo, licet idem D. Episcopus
prefatum Johannem Grant tamquam maiorem et seniorem de domo
eorum de Midano pro se et pro predictis Johanneque D. Odorici et pro
Gasparo suis Consortibus de Midano recipientem de Castro Midani
cum bonis ad Castrum ipsum pertinentibus videlicet iure predicti pro
eaque parte quibus ipsi et eorum progenitores ipsum Castrum Midani
habuerunt et recognoverunt ab Ecclesia Concordiensi, alias legitime atque
solemniter investivisse. Qui itaque Johannes Pizul et Gasparus ibidem
corporaliter tactis Scripturis eisdem solemniter prestito iuramento ad
Sancta Dei evangelia iuraverunt atque fecerunt antescripto D. Episcopo
tamquam eorum Domino presenti ~~ater~~ iuramentum quod vassallus
Domino suo in talibus facere consuevit, firmantes ratificantes et
approbantes expresse omnia et singula pacta, promissiones, conventiones
et obligationes factas ipsi D. Episcopo per antescriptum Johannem Grant
ipsis Johanni Pizul et Gasparo per me Johannem notarium solemniter
et expresse ibidem in presentia testium predictorum declarata et declaratas
prout et sicut de huiusmodi pactis, promissionibus, obligationibus et con-
ventionibus instrumentis inde scriptis manu mei Johannis notarii

anno . . . Indictione, die XXIII mensis februarii plenius et ordinatius continetur etc.

dare volentibus vendantur pro . . .

nons, . . . majus pretium . . . sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus . . .

prout conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus

. . . commisit suprascriptis dominis Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

1391, 28 aprile. S. Daniele. Intimazione del Maresciallo Patriarcale alla ... Uomini di S. Daniele di aver pace colla villa e Castello di Ragogna.

Simon q. Alino not. Orig. Arch. attinente - Maniago.

A. D. 1391, ind. XIV, die XXVIII aprilis presentibus D. Conrado de ... de Polonia, Gasparo de Bruch de Polonia, Francisco de Aussperch, ... de Bavaria q. Conradi et aliis testibus.

D. Nicolaus Tunchel Marescalcus Domini nostri D. Johannis de Boemia (?) Patriarche Aquilegensis Ecclesie mandatum fecit DD. Conrado q. ... Galvano q. D. Hectoris, Francisco q. D. ..., Juliano q. ser Tonii, Petro q. ser Nicolai omnibus de S. Daniele nec non Simoni fabro q. Mainardi de S. Daniele Jurato et rectori Consilii S. Danielis ut in pena mille ducatorum auri a die crastina ad XV dies nullam habeant causam mali tam ipsi quam reliqui de S. Daniele et de villa ipsius cum nobilibus eorumque familiaribus et hominibus Ville Ragonee ac Castri dicto vel facto vel opere, bona fide et sine fraude.

Actum in S. Daniele prope ... Ecclesie S. Michaelis.

... ... dare volentibus vendantur pro ... ...
... nonis ... majus precium dare volentibus vendantur pro ... praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
... commisit supra scriptis domino Andreae et S. Nicolao de Boldonevis ibidem praesentibus

[illegible]
nova[illegible]
othe[illegible]
phen[illegible]
[illegible]
[illegible]
for[illegible]
et [illegible]
q [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
eide[illegible]
tm[illegible]
[illegible]
[illegible]
in [illegible]

[illegible]
no[illegible]
pro[illegible]
[illegible]

1391, 28 aprile. Cividale. Il nob. Nicolò de' Portis compra dal signor Antonio di Visnivich metà della decima e garrito di Cladrecis per sei marche di soldi.

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale. Colleg. Portis, orig.

A. D. 1391, ind. XIV, die 28 mensis aprilis in Civitate Austria sub nova domo Comunis, presentibus Venerabilibus et providis viris domino presbitero Johanne plebano plebis S. Marie de Quadruvio, Virgilio q. d. Stephani olim D. Virgilii, Tramontano q. Nicolai olim Henrici Formie, Odorico q. Pagani omnibus habitantibus in Civ. Austria predicta testibus et aliis. Nobilis vir Nicolaus q. D. Rodulphi de Portis de Civ. Austrie pro precio et foro sex marcarum solidorum, quod totum precium contentus fuit et confessus se habuisse et integre recepisse ab honorabili viro Antonio q. ser. Nicolai olim D. Guillelmi de Visnivicko habitanti in Civ. Austria recipiens pro se et suis heredibus, dedit, vendidit, tradidit et si res infrascripte vendite plus valerent precio antedicto illud plus dedit et donavit irrevocabiliter nomine donationis que dicitur inter vivos eidem Antonio pro se et suis heredibus ementi et recipienti medietatem unius Decime de Cladrecis et medietatem giriti de Cladrecis, quas medietates decime et giriti cum antescripto emptore pro indiviso possidebat ... fictum trium denariorum supra tribus sediminibus casarum sitarum in platea de Cladrecis et unum pratum situm in Cladrecis cuius ...

... dare volentibus vendantur pro ...
... nois, ... revionis majus puetum dare volentibus vendantur pro ... praefatus dominus Capitaneus ...
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus ... pro ... convenienj fuevit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore ... et S: Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentibus
... commisit ... suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentibus

Inter confines ab una parte est pratum Henrici q. Folcherini de ipsa Civ. Histria, ab alia est pratum Sinaboli de Civitate predicta, ab alia est ..., alia q. et unum hortum situm in Cladrecis cuius hii sunt confines, ab una parte est terra predicti emptoris, ab alia est terra heredum q. Jacobi Tufi de predicta Civ. Histria, ab aliis partibus sunt vie publice vel alii si qui forent predictorum prati et orti veriores confines, eo iure quo sunt, ad habendum, tenendum, possidendum seu quasi et quicquid eidem emptori suisque heredibus et cui dederint de ipsis medietate decime et medietate giriti et de prato et horto et de ficta trium denariorum placuerit deinceps perpetuo faciendum, cum omnibus et singulis sibi ex dictis seu pro dictis seu ad ipsas res venditas modo quocumque spectantibus seu pertinentibus de iure vel de facto, accessibus et cum egressibus suis liberis usque in vias publicas. Quas medietates decime et giriti et fictum trium denariorum et pratum et hortum antescriptus venditor se ipsius emptoris nomine constituit possidere seu quasi ipsarum rerum venditarum tenutam intraverit et possessionem acceperit corporalem seu quasi, idem emptor quam accipiendi autem propria et retinendi deinceps eidem emptori licentiam omnimodam contulit atque dedit ex nunc, dans, constituens et assignans Virgilium testem predictum in nuncium et pronuncium, qui ipsum emptorem in tenutam et corporalem possessionem

ipsorum rerum venditarum petat et inducat ... quosi; promittens ante-
scriptus venditor per se et suos heredes cum obligatione et predicto
emptori presente et suis heredibus stipulanti; predictas venditionem,
donationem, omniaque et singula in hoc instrumento contenta
perpetuo firma, rata et grata habere, tenere et observare, ipsasque
res venditas videlicet medietatem decime et medietatem giriti et fictum
trium denariorum ac pratum et ficctum predictos ab omni homine,
universitate, collegio, ecclesia et persona in iure legitime defendere,
manutenere, varentare, autorizare et in solidum disbrigare, nunquamque contra in hoc instrumento contenta per se vel alios dicere,
facere vel venire aut de ipsis rebus et bonis venditis nec ipsarum
aliqua seu aliquo movere litem, controversiam nec aliquam questionem
haud donationem ipsam ingratitudine vel offensa aliqua revocare
ratione aliqua, dolo, ingenio sive causa, de iure vel de facto, sub pena
dupli valoris ipsarum rerum et bonorum venditorum ut pro tempore
plus valuerint seu meliorati fuerint minus quinque solidi peronensium
parvulorum stipulatione premissa, quod tota ea pena soluta vel
non, presens tamen instrumentum in omnibus et per omnia semper
obtineat plenum robur etc. =

...rons, ... revisionis majus pretium iste volentibus vendantur pro ... ... praefatus dominus Capitaneus ...
pro ut conveniens fuerit; Qua, sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
...ico, commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus.

1391, 18 maggio. Pordenone. Compra e prezzo dei legnami acquistati dal Comune di Pordenone e loro condotta pel Tagliamento fino a Valvasone.

Da Zampolino notajo di Pordenone, Arch. Not. Udine.

A. D. 1391, ind. XIV, die XVIII maii, actum in Portunaone sub logia Comunis, presentibus ser Jacobo de Popaitis, ser Johanne q. ser Lodovici, Federico de Gais ~~[illegible]~~ burg. et aliis.

Haec sunt pacta habita et formata pro lignamine conducendo per Michaelem q. Johannis Tramontini et Raynaldum q. ser Odorici de Socleve de Carnea inter ipsos Michaelem et Raynaldum ex una parte et providos viros ser Nicolaum q. ser Lodovici et Guidonum q. ser Nicolai massarios et procuratores Comunis Portusnaonis ex alia, qui Michael et Raynaldus pro se etc. promiserunt sollempni stipulatione dictis ser Nicolao et Guidono stipulanti et recipienti pro se et dicti Comunis nomine et nomine massariorum etc. conducere et conduci facere hinc ad nativitatem D. N. Jesu Christi proxime futuram ad ripam Tulmenti apud Valvasonum extra ~~per~~ aquam dando ipsis per ipsos Massarios Comunis tres laboratores ad iuvandum dicta lignamina extrahere extra aquam scilicet trabes LXX latitudinis unius spane et altitudinis unius spane revolte ex quibus XXXV sint sex passuum longitudinis et XXXV sex passuum cum dimidio et pro soldos XLII pro quolibet. — Item bordonalia novem armata canibus longitudinis

...noris revisionis majus pretium dare volentibus vendantur pro meliori ...
pro ut conveniens fuerit; Quae sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
...lico commisit suprascriptis domino Andreae, et S. Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

septem passuum et grossitudinis ex latitudine unius pedis
et altitudinis unius pedis et quarti. — Item bordonalia quatuor
in XVI morellis videlicet duorum passuum pro morello grossi-
tudinis unius pedis pro quadro. Et hoc pro libris soldorum XX
pro quolibet bordonali, hac tamen conditione quod si dicti
Michelus et Rainaldus in dictum terminum antedictum dictas
trabes et dicta bordonalia ut superius dictum est, non conduce-
rent, quod omnes expensas quas dicti Massarii vel sui succeso-
res facerent, teneantur et debeant dictis Massariis reficere. Supra
quibus lignis et parte precii dictorum lignorum conducendorum, dicti
Michelus et Rainaldus fuerunt contenti et confessi se habuisse et
recepisse a dictis Ser Nicolao et Guielmo nomine ut supra dan-
tibus marchas soldorum XVI, renunciantes exceptioni etc. pro quibus
omnibus et singulis firmiter attendis et plenius observandis dicti
Michelus et Rainaldus pro pignore mobili de capella dictis Ser
Nicolao et Guielmo stipulantibus etc. unam domum Ser Odo-
rici testis supradicti, obligaverunt cum voluntate ipsius Ser Odorici
volentis et consentantis ad instantiam ipsorum obligare taliter
quod elapso dicto termino et dictis lignis non conductis et prefictis
denariis dampnis expresse dicti Ser Nicolaus et Guielmus et sui suc-
cessores se possint cum dicto pignore adiuvare secundum ius et consuetu-
dinem Portusnaonis: item attendere et observare omnia supradicta
sub obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum. —

57

1391, 31 luglio. Cividale. Il Vicemaresciallo Patriarcale cassa un'assunzione fatta dagli uomini della Villa di San Giovanni di Casarsa al Comune di S. Vito ai quali questi avea violentemente oppignorate degli animali.

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale Colleg. Portis, orig.

A.D. 1391, ind. XIV, die ultimo julii, in Civitate Austriae, in Patriarchali Palatio, praesentibus honorabilibus et providis viris Dominis Conradino in Spiritualibus et Sancto de Peregrinis de Justinopoli in temporalibus Vicariis Generalibus Domini nostri D. Johannis Sanctae Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarchae, Johanne Paduano q. D. Francisci de Coloreto, Johannetonio q. Gabrii, Antonio Gallo q. D. Galli, Henrico q. Folcherini, Gabriele q. Leonarducii omnibus his quatuor de Civ. Austria testibus et aliis.

Providus vir Odoricus q. Milii de Civ. Austriae tamquam Vicemarscalcus de mandato ibidem sibi facto per Rev.dum in Christo Patrem et D. D. Augustinum Dei gratia Episcopum Concordiensem Rev.mi in Christo Patris et Domini nostri gratiosissimi D. Johannis eadem gratia Sanctae Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarchae Vicedominum Generalem expresse atque perpetualiter cassavit unum terminum ad hodiernam diem statutum hominibus et Comunitati S. Viti ad instantiam ipsius D. Vicemarschali de exforcio aut de roboria commissis, ut fertur, per ipsos homines et Comune S. Viti, hominibus et Comuni

Ville S. Johannis de ~~Casarsa~~ Casaarsa et prorogatum die mercurii proxime futura ad octavam sicut de prorogatione huiusmodi contineri dicitur instrumento scripto manu Petri Notarii filii Odorici de Monasterio. Rigardus q. Ser Guidetti et Brachinus filius Ser Antonii utrique de S. Vito ad instantiam predicti D. Episcopi Concordiensis et Vicedomini tamquam nuncii et ambasiatores Comunitatis S. Viti, asserentes se de hoc habere specialem commissionem, cassaverunt perpetualiter unam securitatem hoc anno factam hominibus et Comuni S. Viti per Johannetum de Faganea Capitaneum in Cordivado pro hominibus et Comuni Ville predicte S. Johannis de Casaarsa, causa nonnullorum animalium acceptorum per viam pignorationis per ipsos de S. Vito seu quavis alia causa. ——

1391, 13 agosto. Cividale. Tregua tra il Nob. Rizzardo e Consorti di Prodolone ed Comune di S. Vito. —

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale. Collez. Portis, Orig.

A. D. 1391, ind. XIV, die dominico XIII mensis augusti; in Civ. Austria sub veteri domo Comunis, presentibus providis Leonardo dicto Daina de Spegnimbergo, Johanne de Suevia et Zanzillo familiaribus omnibus D. Nicolai Tunchel Militis et Marscalli Domini nostri D. Johannis Patriarche Aquilegensis testibus et aliis.

Ibique Nobilis vir D. Rigardus q. D. Odorici de Prodolono per se et suos Consortes, amicos, attinentes, servitores, familiares et subditos fecit et laudavit in manibus Ser Odorici q. Milii de Civitate Austria tamquam Vicemarscalli treugas Comunitati et hominibus de Sancto Vito, quas manuali fide prestita nomine sacramenti promisit in pena mille librarum veronensium parvulorum usque ad quindecim dies post festum S. Michaelis proxime futurum firmiter observare, obligans ad hec omnia bona sua mobilia et immobilia, presentia et futura etc. —

...poris, personis majus pretium dare volentibus vendantur pro meliori ...
... praefatus dominus Capitaneus ... pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus
illico commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldoneriis ibidem praesentibus

[illegible]

(Probabilmente 1390)

13 … 12 luglio, Gemona. Il nobile Tomaso di Spilimbergo Capitano di Cadore affida a Corrado di Pers la custodia del Castello di Bot Maggiore

Enrico notaio di Gemona, Arch. not. Udine.

13. Die XII julii, actum Glemone iuxta plateam [illegible] [illegible] Glemone [illegible], presentibus ser Leonardo de Pers [illegible] vicecapitaneo Glemone, M.o Nicolao q. [illegible] [illegible] q. ser Nicolai de Flagonea Glemone habitantibus testibus [illegible]. Ibique Conradus filius ser Leonardi de Pers predicti, constitutus vicecapitaneus per nobilem potentemque D. Thomasium de Spegnimbergo honorabilem capitaneum Cadubrii et Castri Botti, [illegible], prestito eidem iuramento per me Henricum notarium [illegible] corporaliter ad sancta Dei evangelia quod Castrum Botti [illegible] fideliter atque legaliter toto suo posse custodiet et servabit, ipsum quoque ad omnem requisitionem et beneplacitum ipsius D. Thomasii dabit et consignabit eidem vel cui commiserit cum signo, o [illegible] realiter et personaliter etc. —

Ult. [illegible] XIV

nons, personis majus pretium dare volentibus vendantur … praefatus dominus Capitaneus … lectu
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus … ibidem praesentibus
… commisit suprascriptis domino Andreae, et S. Nicolao de Boldonevis ibidem praesentibus

1391. 13 luglio Cividale. [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] Colloredo Tomaso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Giovanni [illegible] Cividale Archivio Notarile Udine

A. D. 1391 Ind. XIV, die 13 julij, in domo Comitis, praesentibus nob. ser Ulvino de Spilimbergo, ser Laurentio de Conussio, Bartholomeo de Fagania, Gabriele de Furmentinis, Guillelmo q. ser Leopoldi, Johanne q. Maleti de Civitate testibus et alijs.

Nob. ser Johannes Padeanus q. ser Francisci de [illegible]loreto ex una parte et nobilis D. Tomasius de Spilimbergo q. D. ..... parte ex altera de omni lite causa questione, litibus causis, que [illegible] que verterentur et verti possent inter eos nomine et causa sex centum septuaginta sex librarum soldorum, salva vera quantitate, in [illegible] dictus ser Johannes asserebat ipsum ser Tomasium sibi teneri pro extimatione certe quantitatis vinis farine, carnium [illegible] et certarum rerum quas habebat pro munitione Castri de Cadubrio et nomine et occasione omnium earum que dictus ser Tomasius exegit et habuit a Capitaneatu et Gastaldia Cadubrii et Glemone duobus annis qui Capitaneatus illis duobus annis spectabat ad dictum ser Johannem, prout ..... vigore cuiusdam [illegible] et dationis sibi facte a Rev.mo D. Patriarcha Jerosolimitano. Item occasione omnium exactionum a dicto ser Johanne et habitorum a dictis Capitaneatibus et Gastaldia que spectarant ad dictum D. Tomasium prout asserebat vigore dationis sibi facte a D. Philipp. Cardinali de Alencon. Item ratione et occasione quinquaginta ducatorum

[illegible] dare volentibus vendantur pro [illegible]
[illegible] pretium dare volentibus, vendantur pro [illegible] pignoris, pervenis majus pretium dare volentibus, vendantur pro [illegible] conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus commisit suprascriptis domino Andreae, et S. Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

cum quos dictus ser Tomasius petebat a dicto ser Johanne tamquam heres quondam D. Nicolai sui fratris et occasione omnium dependen-
cium, tangencium, incidencium et connexorum de predictis communiter
et concorditer compromiserunt in [illegible] [illegible] de [illegible]
habitantem in civitate et Henricum ~~tamquam~~ q. Fulcherini de [illegible] [illegible]
in arbitros et arbitratores amicabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], concedentes dictis [illegible], [illegible] dominis arbitris plenam
auctoritatem sententiandi et arbitrandi etc de iure et de facto
hinc ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et promittentes ratum habere
compromissum et sententiam pronunciandam etc sub pena
centum florenorum [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
non appellare etc [illegible]

1391, 2 di agosto Gemona: Contratto del Comune di Gemona per la costruzione di una Porta in pietra presso la Chiesa della Pieve di Gemona.

54

Bonifacio q. Antonio di Fregesgo notajo
Arch. not. Udine.

A. D. 1391, ind. XIV, die 24 augusti, Glemone ante Stationem Mi Petri Philippi, presentibus Dompno presbitero Georgio q. Candidi, Johanne q. Andree Sbatini, Nicoto calligario q. Antonii, Mo Uliana carpentario q. Mi Stephani, his omnibus de Glemona et habitantibus testibus et aliis ad hoc specialiter vocatis et rogatis.

Ibique Mi Johannes q. Mangini de Surnicho et Nicolaus filius Philippi de Montenariis cementarii promiserunt per se et eorum heredes sine aliqua exceptione iuris vel facti se obligando providis viris Bertrando et Fantono de Glemona superstitibus et recipientibus vice, loco et nomine Comunis Glemone laborare et construere unam portam Sarafinescham Glemone in burgo portarum iuxta scalas cimiterii Eclesie S. Marie Plebis Glemone, levando ipsam portam cum volto et laborare ipsam omnibus eorum sumptibus et expensis cum lapidibus exterioribus positis in dicta porta laboratis cum scarpello et etiam cum cantonis interioribus .... conducendis per ipsos et supra dictam portam levatam facere et laborare debeant tres cursus lapideos cum lapidibus exterioribus ad scarpellum Item et ad alia opera inter eos conventa secundum dictum Mi Uliani supradicti hinc

quitati ad pupillorum ... volentibus vendantur pro luendo pignora ...
tionis, ... majus pretium dare volentibus ... praefatus dominus Capitaneus
pro ut conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore ...
ibico commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

ad proximum carnisprivium. Et hec promiserunt fratres dicti M.ri Johan=
ninus et Nicolaus, quia dicti Ser Bertrandus et Fantonus nomine Co=
munis dare et solvere promiserunt eisdem marchas denariorum
aquilegensium monete quadraginta quatuor. Item concedere debeant
prefatis magistris curros triginta duos in adiutorium conducendi
lapides et cantonos de fossorio ad viam publicam ante ad dictam
portam; preterea dare eis debeant omnia lignamina atque
cumque necessaria ad armaturas penes dictam portam, expensis
Comunis et cementum paratum continuo
Que omnia et singula suprascripta etc. —

55 1391, 1e 4 settembre. Consiglio sull'eredità di ... del nobile ... Fed. di Savorgnano.

In Christi Nomine Amen. Anno ejusdem nativitatis Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo primo Indictione quartadecima die primo Septembris actum Utini supra magna Sala domus Comunitatis in pleno consilio ejusdem terrae ibidem ad sonum campanae more solito celebrato coram prudente et nobili Viro S. Nicolusio de Castello dictae terrae honorabili Capitaneo pro Red.mo in Christo Patre et Domino Nostro, Domino Joanne Dei gratia Patriarcha Aquilegiensis, in quo interfuerunt sapientes, nobiles et prudentes Viri Dominus Andreas de Monticulis in Jure civili Licentiatus Sp. Heito milite de Artenea, Colussa de bomberis, Manfredus Leonardus de Sancto Daniele, Franciscus de Cavalcantibus, Odoricus de Andreottis, Petrus de belonis, Nicolaus de Boldonenis de panzana Nicolusius S Zanni Nicolaus Ramoldi de Savorgnano, Zaliottus de Andreottis Bertrandus de mels, N mius de mulargis Candidus de Tavanis Ambrosius notarius moyses fuscus, Bartholomeus ..., Tirellus textor, Odoricus notarius de Camea, Bartholomeus maurus, Ambrosius cerdo Amaradus Sperarvis et Joanes q.m S.

Coram quibus Dominis Capitaneo, et consiliariis constitutus discretus Vir Petrus q.m Hermanni de Sergesto tanquam procurator nobilis D. Tristani q.m generosi militis domini Federici de Savorgnano per ipsum dominum Tristanum, ad hujusmodi commissiones impetrandas ac etiam de bonis suis illa vendendum, que per sententiam determinatum extiterit vendi posse specialiter constitutus cum voluntate nobilis viri S: Amberti ... curatoris praefati domini Tristani prout de decreto procuratorio constat manu mei subscripti notarii notato dictis millesimo, et Indictione die vero quinto mensis Maj, proposuit qualiter ipsum dominum Tristanum et fratres necessario oportebat luere et excedere certus ... et jocalia Illustris dominae Urine, relictae q.m supradicti domini Federici pignoratus, et pignorata per commoditatem, et utilitatem ipsorum pro quibus ... ipsa domina ad domum sui ma... ... luendis in praesenti urgenti necessitate, quare ... ipsa domina ad domum sui ma... se conferre desiderat, computatis usuris cursis cum vera sorte, assicuravit idem Petrus ... ... ducatos circa mille. Quare cum pecuniae in ipsorum haeredum q.m dom dei Tristani Federici bonis minime extant, nec bona mobilia aliqua commode vendenda, ex quo habere ... eorum expediat ad venditionem aliquorum bonorum stabilium ipsorum domini Tristani, et fratrum supplicavit praefatus Petrus dicto procuratorio nomine suprascripto domino Capitaneo, quatenus petens ... consentientium ... circumstantibus definiri quis modus tenendus esset ut aliqua ipsorum haeredum bona stabilia juridice vendi possint pro causa pertractatata. Quo Domino Capitaneo ... per sententiam. super inde petente per omnes astantes suprannominatos nemine eorum ... discrepanti extitit sententiatum, quod commissio supra praemissis facienda erat sapienti et prudentibus viris domino Andrae de Monticulis in Jure civili Licentiato, S: Nicolao q.m S. Francisci de Boldonenis, et S: Laurentio notario q.m ... tanquam ... ad pupillorum negotia deputatis in hac terra Utini, id perquirant, - - - - et investigent veritatem supra praedictis vel si ita est, sicut proposuit supradictus Petrus procuratorio nomine praedicto. Et si praedicta proposita veritatem invenerint contrarie ordinent, et procurent ipsi domini deputati ad pupillorum negotia, quae de bonis stabilibus dictorum haeredum ejusdem minus damnosis, pervenis majus pretium dare volentibus vendantur pro luendo pignora - - - prout conveniens fuerit; Qua sententia sic lata, et ipsius vigore praefatus dominus Capitaneus illico commisit suprascriptis domino Andreae, et S: Nicolao de Boldonenis ibidem praesentibus

ac S: Laurentio Arputii eorum collegae absenti tempore praesenti, deputati personaliter in terra Utini ad pupillorum negotia, mandans eis quatenus facerent, et se exercerent iuxta dictam latam sententiam.

Sub suprascriptis Millesimo, et Inditione die Lunae quarto septembris. Actum Utini supra magna sala domus comunitatis in pleno consilio dictae terrae ad sonum campanae ibidem more solito supra infrascriptis et laudabiliter expediendis congregato coram nobili viro S: Nicolussio de Castellerio Terrae ejusdem honorabili Capitaneo ut supra, in quo quidem consilio interfuerunt nobiles prudentes, et providi viri S: Hector miles de S: Nicolaus Manini S: Gelussa de Bomberginis S: Franciscus de Cavalcantibus Antonius de Artenea, Leonardus de Sancto Daniele, Petrus de belonis, Nicolaus de Boldoneriis. et Honofrius fratres de panzano, Nicolussius S: Zanni Christophorus q.m Cignoti, Odoricus et Galiottus de Andriottis, Ioannes de Uzellis, Andreas de Poana de Savorgnano, Laurencius arpucii, Antonius de Faganea, Uardus pittuti, Candidus de Taucento, Ambrosius Brisianus de Toppo Sander q.m Bimeni, Mattheus de semerdentha notarius, Nicolaus de Peroto Bartholomeus Fuscus, Franciscus Notarius q.m Cancii, Iacobus de Montegnacho, Ioannes Barberius, Franciscus Buyn. Petrus sptor q.m Zacolutti, Bartholomeus Curtoni, Iohannes testa, Ioann: Tirellus, Ambrosius cerdo de r.ostarolle Romanus cerdo de burgo Aquilegiae, Ioannes de otauris comunis dictae Terrae Camerarius, Nicolaus Baldanus et Namus de malargis procuratores ejusdem comunitatis, et Nicolussius de sancta maria la longa collega mei subscripti notarii in officio cancellariae consilii dictae terrae, Coram quibus Dominis Capitaneo et consiliariis constitutus Nobilis Iuvenis dictus Tristanus q.m generosi, et potentis militis domini Federici de Savorgnano, proposuit dicens qualiter pridie in consilio exprimi et proponi fecerat per Petrum de Tergesto suum procuratorem, necessitatem sibi, et fratri incumbentem et praesentem recuperandi subito circa mille ducatos pro luendo certas res, et belisias, seu jocalia Illustris dominae Ursinae Marchianissae estensis relictae q.m suprascripti domini Federici sui genitoris, pignoratas et pignorata pro utilitate et comodo suo, et dicti Francisci sui fratris, et qualiter hereditariae in eorum bonis non extabant, nec bona mobilia comode vendenda, propter quod necessario oportebat aliqua bona stabilia alienari ex dicta causa; et quod supra his facta fuerat commissio per ipsos dominos Capitaneum, e Consilium, dominos deputatos ad pupillorum negotia, ut investigarent si propositio per ipsum Petrum procuratorem suum veritatem contineret, prout suprascripsimus in dicta commissione plenius continetur. Quare cum dicti Domini Deputati supra praemissis iam plenius sunt informati supplicavit dictis domino Capitaneo, et consilio, quatenus relationem prudentium virorum S. Nicolai de Boldoneriis, et S: Laurentii arpucii ibidem praesentium ad dictum officium deputatorum una cum sapiente viro domino Andrea de Monticulis (nunc a dicto consilio propter certa sua negotia gerenda, ut publice per quamplures ibidem dicebatur) absente; audire deberent et ab eis intelligere quae invenerunt, investigaverint, ac tractata erant supra praedictis, et praedictorum occasione. Cujus quidem domini Tristani supplicationi annuentes praefati domini Capitaneus et Consilium mandaverunt dictis S: Nicolao de Boldoneriis, et S: Laurentio arpucii deputatis ut supra quatenus deberent referre illa, quae invenerant supra praemissis et quae supra ex dicta causa tractata erant pro minori damno dictorum dom: Tristani et Francisci fratrum, de quorum dominorum mandato ipsi duo deputati hinc assurgentes in hac forma retulerunt scilicet, quod veraciter rapiebant tot belisias et jocalia praefatae dominae Ursinae sub pignore con-

constitutas et constitutas apud diversas personas pro negociis, et commoditatibus suprascriptorum fratrum filiorum q.m dicti domini Federici et specialiter apud prudentem virum S. Nicolaum q.m S. Manini, qui liberaliter suas pecunias mutuavit in servitium praedictorum fratrum, nec non nonnullos alios iudeos, qui sub usuras suas mutuaverunt pecunias et quod pro ipsis pignoribus omnibus luendis, ex expendendis computato foenore, debendo ipsis Judeis cum capitalibus necessari erant ducati mille prout propositus fuerat quae pignora praefatta Domina Ursina cum magna instantia postulat, et requirit sibi exigi sibique dari ad expenda supradicta vota per eam cum egregio milite domino Schinella de Colalto noviter contracta. Ex quo recepta vera informatione hujusmodi debiti diligenter fuerant scrutati, utrum pecuniae in ~~ipsorum dominorum~~ ipsorum domini Tristani, et Francisci fratrum bonis extarent, cum quibus ipsa pignora, seu pignus lui posset vel posset aut bona mobilia commode vendenda. Et ipsorum duorum neutrum invenerant, propter quod necessario ipsum dominum Tristanum nomine suo, et hanc comunitatem Utini tanquam tutricem pupillorum filiorum dicti q.m Domini Federici vendere oppostebat aliqua ipsorum haeredum q.m domini Federici bona stabilia eisdem minus danosa usque ad quantitatem mille ducatorum pro luendo pignora supracitata. Ex quo tractatum, et conventum erat de ipsorum deputatorum constantia ex causa hujusmodi urgente necessitate vendendi bona infrascripta hic infra nominatis personis. Imprimis Nobili domino Doymo de Castello quinque bona sita in Ursinto iuxta Tarcentum facientia unam Marcham de redditu ad usum Curiae, et libras sexdecim in ratione pretii centum quinquaginta ducatorum pro marcha de redditu quorum quinque bonorum unum regitur per Silvestrum secundum, per Petrum q.m Martini ... quartum per marcum q.m Joannis, quartum per Simonem filium mariae, et quintum per Michaelem ... Item prudenti viro Sp. Nicolao q.m S. Manini suprascripto bona octo facientia Marchas ... redditu, ad usum Curiae quatuor, et libras tredicim similiter in ratione centum quinquaginta ducatorum pro Marcha, in ratione octuaginta octo soldorum pro ducato, quorum bonorum tria sita sunt in salto, recta unum per Paulum et alia duo per Blasium de ipsa villa. Item unum aliud situm in ... aliud in Caseglatho rectum per Antonium filium Bortolussii. Item unum aliud situm in ... rectum per Johanem. Item unum aliud in Targnatho rectum per Pascolum, et Vincen... ... ; Alia vero duo sita sunt in Adeglatho, quorum unum regitur per Paulum, et aliud per ... Item voluerunt quod tractatum erat vendendi ultra praedicta bona Joanni Petrum ... Item voluerunt quod tractatum erat vendendi ultra praedicta bona ... Item ... Nicolussii de Nimis unum bonum situm in Torlano rectum per Joannem filium Martini de Rivo, pro quo solvuntur annuatim de afficto simplici marcha una denariorum, et denarii duo pretio Marcharum soldorum quadraginta quatuor, tanquam personis de ipsis bonis plus ceteris aliis dare volentibus, facta inquisitione diligenti per ipsos deputatos publica et manifesta, si aliquis, seu aliqui de dictis bonis majus pretium dare vellent vel vellent. unde cognoscentes ipsi deputati evidentem necessitatem incumbentem praefatis haeredibus q.m domini Federici habendi dictam pecuniae quantitatem pro luendo pignora supracitata. ~~Ex quo tractatum et conventum erat de ipsorum deputatorum constantia, ... vendendi bona infrascripta hic infra nominatis personis.~~ ex causa hujusmodi urgente necessitate ... consideranteque pretia dictorum bonorum illorum fore justa, et rationabilia ex vi vel ... sui officii declaraverunt suprascripta bona omnia tanquam praesentaliter dictis haeredibus minus dannosa considerantes omnibus ... super hoc concurrunt consideranda, personis supranominatis vendi posse et debere per dictum dominum Tristanum suo nomine cum voluntate et auctoritate q.m Antonii ... sui curatoris et nos ... Curatorum et procuratores hujus comunitatis Utini nomine et vice ipsius comunitatis tanquam ... q.m supradicti domini Federici. Et hujusmodi bonorum venditiones ... pupillorum filiorum q.m supradicti domini Federici. ... rationabiles, et necessarias. Qua relatione et declaratione sic ... posse tanquam pias, justas, rationabiles, et necessarias. ... suprascripto domino ... 1465, hinc ... dominus Tristanus ~~suo nomine~~ ...

Capitaneo, ut petere debeant formaliter a circumstantibus deffiniri, utrum vigore praedictarum ipsarum relationis et declarationis, venditionum per dictos deputatos et supra factarum; quod praefatus dominus Tristanus ac ... Cammerarius et procuratores huius comunitatis nominibus, quibus sunt bona su-praenominata-memorata personis superius nominatis, et pro pretiis supradeclaratis legitime vendere poterant, et debebant, ipsas venditiones dictorum bonorum faciendas in omnibus et per omnia tanquam justas et necessarias et legitimas laudantes, et approbantes; adeoque per ipsum dominum Tristanum, nec fratrem, vel sorores ejus, nec aliquam aliam personam non possunt irritari, revocari vel annullari; imo quod ipsi dominus Tristanus, et Franciscus fratres, et quilibet ipsorum in solidum sint, et esse debeant, ac sit esse debeat in perpetuum, obligati et obligatus, ac astricti, et astrictus emptionibus suprascriptorum bonorum de cautione nec non de omnibus, quae ad naturam contractus venditionis requiruntur; Quibus omnibus sic premissis et ipsorum vigore tunc subito, et sine aliquo intervallo supra dicta domo Comunitatis praesentibus nobilibus viris domino Dorimo de Castello tanquam proximiore ex parte patris suprascriptorum filiorum q.m domini ~~Tristani~~ Federici ac S: Ambrosio trussa tanquam proximiore eorumdem ex parte matris, ac curatore praefati domini Tristani, nec non praesentibus providis viris Leonardo q.m Petri S: sualdi, Ioanne q.m S: Christophori, et Bernardo q.m S: Rizardi de Brazacho, his tribus notariis omnibus Utini habitantibus testibus et ... ad infrascripta vocatis et rogatis praefatus dominus Tristanus pubes cum expressis licentia consensu omnius consiliariorum proxime suprascriptorum facientium ultra duas partes dicti consilii et totam universitatem dictae Terrae repraesentantes; ac ipsi consiliarii omnes una cum dictis Camerariis, et procuratoribus vice et nomine dictae comunitatis tanquam tutores nobilium, pupillorum, filiorum, et haeredum q.m suprascripti domini Federici de Savorgnano pretio et foro sexcentum nonaginta duorum cum dimidio ducatorum boni auri; ac justi ponderis in ratione octuaginta octo sol pro ducato, quod totum pretium praefatus dominus Tristanus fuit ibidem contentus, et confessus se integre habuisse et recepisse a prudente viro S. Nicolao Notario q.m S: Manini de Florentia Utini habitante, asserens in rei veritate ipsum pretium totum fore conversum, et expositum pro exactione partis pignorum supramemoratorum, quod per dictos Camerarium, et procuratores vice, et nomine dictae comunitatis tanquam tutoris iur ibidem exhibit affirmatum Praesentes scilicet ipse dominus Tristanus exceptus dicti pretii sibi nondum numerati recepti; ac non sic expositi, et in suam et fratrum ejus negotium, sive rem non conversi Et ipsi camerarius et procuratores nominibus exceptis dictae confirmationis non sic per eos sancte, et omni alii legum, et cujuscumque juris quo quum praedicta vel aliquod contentorum in praesenti instrumento possent quomodo facere, dicere, vel venire jure ... in perpetuum dederunt, vendiderunt, et tradiderunt suprascripto S: Nicolao q.m S. Manini ementi pro se suisque haeredibus, seu cui vel quibus hoc jus suum dare voluerit, tria bona sita in salto, quorum unum regitur per Paulum, et alia duo reguntur per Blasium de ipsa villa. Item unum aliud bonum situm in Con ... rectum per Antonium filium Bortolussii. Item unum aliud bonum situm in Almicho rectum per Joannem. Item unum aliud bonum situm in Faugnatho rectum per Pascutum, et Vincentium. Item duo alia bona sita in Adeglatho, quorum unum regitur per Paulum, et aliud per Petrum ... cum sediminibus, agris bostaribus ovilibus baris seu campis bajarzis, ortis braidis campis pastanatis, cultis, et incultis, pratis sylvis, nemoribus pascuis cumuniis

Universis et singulis praesentes nostras litteras seu praesens instrumentum inspecturis notum ac manifestum esse volumus per ipsorum seriem et tenorem Nos Jacobus Gervasii de Utino ~~Parochus~~ Plebanus Parochialis Ecclesiae seu plebis sanctae Mariae de Flambro Aquilegiensis dioecesis; qui nuper vel die lunae proxime praeterito praesentibus pluribus venerabilibus et deprecatis testibus in ~~nostra~~ mea praesentia personaliter constitutis nobiles et circumspecti viri S: Nicolaus quondam domini Tristani de Savorgnano, et S: Joannes quondam S: Federici de Faganea; cives et habitatores Terrae Utini Aquilegiensis dioecesis antedictae, Nobis literas Sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri Domini Bonifatii divina providentia Papae Noni, integras ~~et illaesas~~, ipsiusque Domini nostri Papae vera bulla plumbea ad cordulam canapis pendente more Romanae Aulae bullatas non viciatas, non cancelatas, corruptas vel abrasas, aut in aliqua sui parte suspectas, sive omni prorsus vitio et suspicione carentes praesentavunt et exhibuerunt Nobis humiliter et flexis genibus ac cum intimas cordis contrictione supplicantes, nobisque cum omni debita instantia, et supplicatione exorantes et requirentes, quatenus ipsas literas Apostolicas, et omnia in eis contenta iuxta traditam seu decretam a Sede Apostolica nobis formam exequi ~~…~~ et exequutioni debitae mandari dignaremur, Ipsos S: Nicolaum Domini Tristani et S: Joannem de Faganea a singulis et poenis, ac reatibus, et excessibus de quibus in eisdem Apostolicis ~~Sedis~~ litteris continentur, eosque habilitando et restituendo f. in omnibus et per omnia, iuxta et secundum tenorem et continentiam literarum Apostolicarum praefatarum: offerentes se paratos omnem penitentiam eis per nos iniungendam, omneque mandatum per nos eis ferendum virtute dictarum literarum Apostolicarum, et in eis contentorum fideliter et pure adimplere et pro literarum Apostolicarum, et in eis contentorum fideliter et pure adimplere et pro … obedientium posse debitae exequutioni mandare: Nosque tanquam verus et devotus obedientiae filius literas illas recepimus cum omni reverentia qua decuit; illasque de verbo ad verbum proprio ore perlegimus per nostram et aliorum ibidem astantium informationem et declarationem. Et ipsis litteris sic per nos lectis, cum Nobili S: Nicolao quondam Domini Tristani ad dictum locum et horam praesentes, et praefato Sp: Joanni quondam S: Federici de Faganea, ad dictos diem et locum praesentes post iam decantatos seu celebratos Vesperos in majori Ecclesia Utinensi antedicta terminos assignavimus ad audiendum, et recipiendum supra praemissis ressolutionem et deliberationem nostram earum quid literarum Apostolicarum tenor de verbo ad verbum sequitur, et est talis ut Bonifatius Episcopus servus servorum Dei dilecto Filio Jacobo Gervasii de Utino Plebano Plebis de Flambro Aquilegiensis Diecesis salutem et Apostolicam Benedictionem. Sedes Apostolica pia Mater recurrentibus ad eam cum humilitate Filiis post excessum libenter se propiciam exhibet et benignam. Sane siquidem pro parte dilecti filii ~~Nobilis viri Nobilis N~~ Nobilis viri ~~viri~~ Nicolai quondam Tristani de Utino Domicelli Aquilegiensis Diecesis nuper exhibita petitio ~~…~~ continebat.

quod cum olim de morte bonae memoriae Augustini Episcopi Concordiensis tunc
in humanis agentis a quibusdam sibi emulis et malevolis tractaretur; Idem Nico-
laus existens inter ceteros tractantes principalior, quadam die eundem Episcopum
aggressus fuit cum quibusdam suis in hac parte complicibus, et evaginatis gladiis
eundem Episcopum gravibus et mortalibus vulneribus enormiter praevenerat. Ex quibus
idem Episcopus diem suum repente clausit extremum: majoris excomunicationis et
alias sententias et paenas tam a jure, quam ab homine in talia perpetrantes
inflictas damnabiliter incurrendo. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat,
idem Nicolaus de tam gravi excessu et enormi cum summa cordis contritione
doleat ab intimis, cupiatque ad Ecclesiae redire unitatem, pro parte dicti
Nicolai nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum eo mansuete et benigne agere,
ipsique et ejus statui super his salubriter providere de benignitate apostolica
dignaremur. Nos igitur attendentes quod Sedis praedictae clementia non assuevit
paenitentibus veniam denegare hujusmodi supplicationibus inclinati, discre-
tioni tuae, de qua in his et aliis specialem in Domino fiduciam obtinemus per aposto-
lica scripta committimus et mandamus quatenus eundem Nicolaum, quem dudum
qui etiam in morte bonae memoriae Joannis Patriarchae Aquilegiensis culpabi-
lis extitit, a reatu necnon sententiis et paenis, quas tunc perpetraverat, ac ei incur-
rerat, absolvi mandavimus; quique ea, quae sibi ratione culpae injunctae fuerant,
ex certis causis justis et rationabilibus nobis expositis, quas ex certa scientia
habere volumus praesentibus pro expressis hucusque peragere non potuit. Et si
hujusmodi ejus reatu intima cordis contritione cognoscente hoc debita cum
instantia humiliter petierit, ab hujusmodi et aliis sententiis et paenis, tam
a jure, quam ab homine latis, quas propter praemissa incurrisse demonstratur,
auctoritate nostra absolvas in forma Ecclesiae consueta; ipsumque ad quaecunque
honores, dignitates, feuda, et officia, ac publica, et privata, saecularia, si alias ad ea
assumi, et eis praefui contigerit habilites, et in pristinum statum in quo ante hujus-
modi reatum et excessum existebat, restituas. Injuncta inter cetera eidem Nicolao
propter reatum et excessus praedictos, paenitentia salutari hoc modo; ut quod idem
Nicolaus de bonis propriis tres puellas dictae Aquilegiensis Dioecesis paupertate gra-
vatas iuxta ipsarum conditionem, et indigentiam maritare, necnon unica vice Aquilegi-
si, et semel dumtaxat. Item Mariae de Monte dictae Dioecesis Ecclesias visitare, ac
singulis diebus Veneris usque ad septenium a tempore quo illud commode incipe-
re poterit, computandum: Tres personas pauperes nutrire, et in victu providere
teneatur; quodque ea que Joannes de Fagana dictae Aquilegiensis dioecesis qui
conscius extitit mortis etiam dicti Patriarchae, et quem absolvi mandavimus, et
quae ratione culpae sibi injuncta fuerant, ex eo adimplere non potest, quia podagra, et
infirmitate gravibus detinetur absolvas, et commites sibi in alia opera pietatis, et

alia ... ~~injungen~~ quae de jure fuerint injungenda prout secundum demeritum eorumque Nicolai, et Joannis statum ~~et~~ animarum salutem prospexeris saluber expedire: Supra quibus tuam conscientiam oneramus; Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, et constitutionibus Apostolicis, ac legibus Imperialibus, et statutis municipalibus ac aliis contrariis quibuscumque, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Datum Romae apud Sanctum Petrum X Kal. Januarii Pontificatus Nostri Anno Duodecimo. Adveniente igitur Testimonio per nos publicato S: Nicolao olim Domini Tristani ad diem locum, et horam pertinentes ad audiendum recipiendum ressolutionem, et deliberationem nostram assignato. Et eodem nobili S: Nicolao coram nobis personaliter et flexis genibus constituto ac ressolutionem ac deliberationem nostram iuxta tenorem ejusdem ad instans, diem et horam praefixo. cum instantia et humilitate debita postulante; Nos Jacobus Commissarius et Executor apostolicus supradictus attendentes supplicationes et requisitiones honestas et humiles, ac ~~ex~~ iustas et consonas rationi. Volentesque ut obedientiae filius mandata apostolica nobis in hac parte commissa reverenter exequi ut tenemur; Audivimus, et diligenter intelleximus confessionem ejusdem nobilis S. Nicolai olim Domini Tristani nobis humiliter et devote ac cum intima cordis contrictione confitentis et recognoscentis se comisisse, et perpetrasse reatus et excessus de quibus in apostolicis literis continetur Dominorum bonae memoriae Augustini olim Episcopi Concordiensis, et Joannis olim patriarchae Aquilegiensis, ac cum humili et suma cordis contrictione nos instantissime rogantis, et requirentis, ut ipsum ab omnibus sententiis, et paenis aliis qui cum olim de morte bonae memoriae Augustini olim Episcopi Concordiensis tunc in humanis agentis a quibusdam sibi emulis, et malevolis tractaretur, Idem Nicolaus existens inter ceteros tractantes principalior, quadam die eundem Episcopum gravibus et mortalibus vulneribus praevenerant ex quibus idem Episcopus diem suum clausit extremum, excomunicationis majoris et aliis sententiis et paenis tam a jure, quam ab homine in talia perpetrantes inflictis incurrendo, aliasque etiam in morte quondam bonae memoriae Joannis olim Patriarchae Aquilegiensis culpabilis extitit, et quem a reatu et culpa hujusmodi idem dominus noster Papa absolvi mandavit injuncta eidem paena salutari, quique ex dictis iustis et rationabilibus causis eidem domino nostro Papae et nobis expositis, quas causas praefatus Dominus noster Papa haberi voluit pro sufficienter expositis prout nos etiam dicta authoritate haberi volumus praesentibus et mandamus tam a jure quam ab homine latis, et inflictis, ac reatibus ac excessibus hujusmodi sicut praefertur in eorundem dominorum olim Episcopi Concordiensis et Patriarchae Aquilegiensis comissis, et perpetratis absolveremus in forma Ecclesiae consueta, eumque ad honores dignitates, feuda, et officia, ac privata, et publica, et saecularia si alias ad eum ad ea assumi, et eis prestigi contingeret habilitaremus ~~ex~~ in-

ac in statum pristinum in quo erat ante hujusmodi reatus, excessus restituerem
nec non cum ipse S: Nicolaus ea, quae sibi injuncta fuerant facienda propter reatu
et excessum comissum per eum in mortem dicti Patriarche Joannis certis ex causis
rationabilibus ut praemittitur, adimplere nequiverit, eidem in alia pia opera iuxta potes-
tatem nobis attributam per apostolicas litteras sepefatas misericorditer dignoscerem
omniaque alia in dictis apostolicis litteris contenta exequeremur, et debitae executio-
ni mandare curaremus in omnibus et per omnia iuxta, et secundum ipsarum lit-
rarum continentiam et tenorem; Eundem Nobilem S: Nicolaum olim domini Trista-
ni sic ut praemissum est coram nobis constitutum excepto tamen ab eo ..... corporali
et debito sacro ibidem super Dei majori altari per eum praestito de parendo in his man
datis Ecclesiae atque nostris. Item praefatis sententiis ~~excoriationis et~~ excomunicatio-
nis, et paenis aliis sicut praefertur contra ipsum latis et inflictis tam a iure quam
ab homine, ac reatibus et excessibus per eum sicut praemittitur commissis, et perpe
tratis, tenore praesentium auctoritate apostolica supradicta nobis in hac parte comissa
absolvimus in forma Ecclesiae consueta, absolutumque decernimus ac praesentibus decla
ramus; eumque ad honores, dignitates, feuda, et officia, ac privata et publica saecularia
si alias ad ea assumi et eis praeesse contigerit habilitamus, ac in pristinum statum in
quo ante hujusmodi reatus, et excessus existebat, restituimus; ac habilem et restitutu
pronunciamus, et tenore praesentium declaramus auctoritate apostolica ~~supradicta~~
~~nobis in hac parte comissa absolvimus in fo~~ sepefata. Injunctis eidem ~~prima~~ paena sa
lutari, quae sibi erat injungenda virtute supradictarum litterarum apostolicarum
ac aliis paenitentiis, quae nobis iussae sunt, et videntur injungendae de iure hoc
modo: ~~ut~~ scilicet, quod idem S: Nicolaus de bonis propriis tres puelas dictae Aqui
legiensis diocesis paupertate gravatas iuxta illarum conditionem, et indigentiam
maritare, et hoc usque ad annos tres proxime futuros: nec non unica vice Aquilegi
ses, et semel dumtaxat sanctae Mariae de Monte dictae dioecesis Ecclesias vi
tare, ac singulis diebus veneris usque ad septenium a tempore quo illud comode
incipere potent computandum: tres personas pauperes nutrire, et in victu pro
videre teneatur, prout in eisdem apostolicis litteris continetur. Et quod dicti Ni
colai devotionem sinceram, et contritionem ingentem, quae suma quorumcunque re
tuum et excessuum praesentis paenitentiae esse demonstratur, consideramus ab inti
mis cordis emanare, ipsumque dolere de comissis; paenitentiam et alia sibi injuncta
propter culpam per eum comissam in morte dicti quondam Patriarchae Joannis, consi
deratis omnibus juxta conscientiam meam, quae vidimus consideranda in his, et pro
salutem animae dicti S: Nicolai, atque pro statu et salute ipsius commutavimus in su
prascripta pia opera pietatis, ac tenore praesentium dicta nobis commissa au
ctoritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno majori annorum proxime fu
turorum Nicolaus vestiat duos pau
peres, seu duas vestes det, et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

1391, 24 Ottobre? Plovia. Giacomo detto Mars di D. Francesco di Ragogna vende per 2000 ducati la sua parte di castello, beni e giurisdizione in Ragogna al ~~Giovannino~~ Giovannino q. D. Nicolussio d.° Baglino, di Rozano che si chiamava d. Ragogna.

56

In Christi nomine amen. Anno domini Millesimo CCC LXXX XI V, ind. VIII die XXIV ~~Augusti~~ Octobris, presentibus nobilibus viris dominis Federico milite q. nobilis militis D. Francisci de Savorgnano, Vincislao milite et Pregonea eius fratre et filio nobilis militis D. Walterpertoldi de Spegnimbergo, Ambreth Trusass q. nobilis D. . . . . Utini nunc habitante ac providis et honestis viris domino presbitero Violainto filio Bartolussii de Ornesio nunc Spegnimbergi ~~[illegible]~~ capellano, sapienti viro D. Nicolao q. D. Manini advocato et notario Terre Utini, D. Nicolao q. D. Francisci de Caldoneriis de Utino, ser Ancelotto notario q. D. .. de Portugruario nunc Utini habitante, Johanne q. Candidi speciarii de Utino, Nicolao q. ser Sindrici de Spegnimbergo, Andrea q. ser Pitiani de S. Daniele, Odorico notario de Camea familiare dicti D. Federici militis et Simone dicto Schena testibus et aliis pluribus vocatis et rogatis.

Providus et honorabilis iuvenis Jacobus dictus Mars filius nobilis D. Francisci q. D. Nicolai dicti Zopp de Ragonia tamquam heres et hereditario nomine tam quam proximus et legitime succedens seu alio quocumque nomine ius se habere pretendens in bonis omnibus et hereditate dicti olim D. Francisci sui patris et Zoppi sui avi, nomine finite precii ac precio et foro duorum milium ducatorum boni auri et iusti ponderis, quod totum precium prefatus Jacobus dictus Ans fuit contentus, confessus, tacitus et manifestus se habuisse ac integre recepisse a nobili viro D. Johannino q. nobilis D. Nicolussii nominati Baglin de Ragonea et de quo quidem precio sibi bene solutum et expeditum esse vocavit, omnique exceptioni non numerati, habiti et in se recepti dicti precii pacto et spei future numeracionis seu receptionis omnino renunciavit, et faciens dictus Jacobus Ans per se.

vero D, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Origi-
nali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Concordium,

nostque heredis eidem D. Johannino stipulanti et recipienti pro se suisque heredibus de dictis duobus milibus ducatis perpetuam finem remissionem et pactum de ulterius aliquid non petendo, pro quo namque precio in se habito et recepto prefatus Jacobus nominatus Ans per se suosque heredes dedit, tradidit ac cessit ....eidem D. Johannino ementi, recipienti pro se et heredibus vel cui ius suum dare voluerit omne suum ius omnemque actionem omniaque sua iura et actiones reales et personales, utiles et directas, tacitas et expressas, mixtas seu pretorias que quidem et quas ipse Jacobus Ans habet, habere visus est vel sperat aut videtur habere vel possidere, nunc et in futurum habere in et super bonis et hereditate predictorum Dominorum Francisci sui patris et Zopi eius avi, videlicet in domo maiori, fortaliciis, dominio, garitta, iurisdicionibus, turribus, sediminibus, frattis ad dictam domum et hereditatem spectantibus et pertinentibus ac massaritiis eorumque bonis et peculeis ac domicalibus et iuribus aliis quibuscumque que fuerunt predictorum olim D. Francisci sui patris et Zopi eius avi et que in tenuta et possessione habebant, tenebant et possidebant ac habere quoquo iure nunc vel in futurum sperabant vel qualitercumque eis possent contingere modis, causis, iuribus et rationibus quibuscumque, cum omnibus mansis, sediminibus, domibus, molendinis, curtis, ortis, braydis, baiarciis, livellis, terris caltis et incultis, pratis, piscationibus Tulmenti et aliis, silvis, montibus et omnibus terris et possessionibus tam propriis quam feudalibus ad ipsam domum et Castrum Ragonee et ad hereditatem dicti olim Francisci et Zopi eiusdem patris et avi spectantia et pertinencia (etc.) quoquo modo, iure vel causa ubicumque infra quascumque confines existencia et situata, salva quam in bonis, mansis, redditibus infrascriptis, que bona, mansi et redditus infrascripti ascendunt ad summam marcarum

V. lla nova seu redditus ad usum curie. Et primo in Villa nova mansus unus olim habitatus per

...toritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno mayori annorum proximo pe...
Nicolaus vestiat duas pa...
...rvorum
...peres, seu duas vestes det, et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus person...

Romanum et solvit fictus Stariorum duo et medium frumenti, st. duo et medium milii, tantam nonam (lege annonam), congium vini unum, edum unum, spatulam unam, galinas duas, ova xx: item in dicta villa unus mansus rectus per Franciscum qui solvit fictus st. ij et ½ frumenti, totidem milei, totidem nove, congium vini unum, edum medium, spallam unam, galinam unam et mediam cum ovis: item unus mansus in dicta villa rectus per Brunum, solvit st. ij et ½ frumenti, totidem milei, totidem nove, congium vini unum, edum medium, spallam unam, galinas duas cum ovis: item mansus unus rectus per Michignonum dicte ville et solvit st. ij et ½ frumenti, totidem milei, totidem nove, congium unum et medium vini, edum unum, spatulam unam, galinas duas cum ovis. Et predicti omnes massarii solvunt frixa censes octo. Item Martinus Cazolinus solvit spallam unam..... In Carpazo unus mansus rectus per Johannem Pivam qui solvit fictus st. duo frumenti, totidem milei, totidem nove, spallam unam: item idem Johannes et mater eius solvunt pro livello molendini Staria quatuor frumenti, totidem milei, totidem nove, caponos duos, spatulam unam, fugacias duas: Item in Curianone unus mansus rectus per..... solvit fictus Staria duo frumenti, totidem milei, totidem surgi, urnas vini duas, soldos xl: Item in Fossalta unus mansus rectus per Johannem Buteyam solvit Staria duo frumenti, st. duo milei, urnas vini duas: Item in Flumo ser guerre (sic) mansus rectus per dominicum filium Blasutti solvit fictus pro manso olim retento per Johannem Pidrussi st. tria frumenti, totidem milei, totidem surgi, urnas tres vini, spallas duas, galinas duas cum ovis, soldos XVIII: Item idem solvit pro decima Starium medium frumenti, medium milei, medium surgi, urnam mediam vini: item in dicta villa mansus rectus per Blasuttum, filium Nicolaum et solvit fictus Staria tria frumenti, quatuor milei, quatuor surgi, urnas tres vini, spallas duas, galinas duas cum ovis, soldos

Carpaco

Cordenons

Fiume

vero d, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, devenirunt,

XVII: item in dicta villa mansus rectus per Pentegl, solvit pro manso olim recto per Dominicum filium Pedrusii staria duo frumenti, medium fabarum, duo mili, duo surgi, urnam vini unam, galinas duas cum ovis, brotulos lini quinque et spallam unam: item idem solvit pro decima starium medium frumenti, totidem mili, totidem surgi, urnam mediam vini; item idem solvit pro decima unius mansi recti per Franciscam in.... frumenti unum, unam siliginis, mi... duas surgi et duas mili: item in Cisterna

Cisterna

unus mansus rectus per Cosum solvit staria tria et medium frumenti, quatuor mili et avene, starium medium fabarum, staria duo milli, spallam mediam, galinam unam cum ovis, fixacenses xx, edum medium. Quos mansos, redditus et bona ad dictam summam sex marcarum de reddito ad usum curie spectantes et spectancia non inclusit nec inclusos seu inclusa esse in presenti vendicione voluit, sed ad ipsum et eius heredes perpetuo spectare et pertinere tam in proprietate quam in possessione taliter quod ammodo dictus D. Iohannius suique heredes et cui ius suum dederint, dicta omnia iura et bona et hereditates prenominatas data vendita et cessa, ut dictum est, in perpetuum habeant, teneant et possideant cum accessu, ingressu, introytu et exitu, viis, servitutibus, campis, pratis, paludibus, clausuris, vitibus, arboribus, fossatis, rivis, nemoribus, pasculis, sediminibus, domibus, cureis, ortis, amplis, nuditis, novalibus, venacionibus, piscationibus, aucupationibus, allavione, aqueductis, terra et hedificiis supra se, intra se habentibus usque in vias publicas, dominio, garitto, usu, honore, onere, ... omni et requisicione et cum omnibus aliis iuribus et iurisdictionibus ad dictam domum, castrum, fortilicium, turres et hereditatem et bona predicta vendita, cessa a celo usque ad abyssum, pertinentia et spectantia quoquo modo tam de iure quam de facto; ita quod ammodo dictus D. Iohannius per se

toritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno ... Nicolaus vestiat duos pauperes, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

eiusque heredes supradictum domum, castrum, fondilicia, turres et omnia bona, mansos, possessiones, masnatas, garitum, dominium et iurisdictionem et hereditatem, detractis dictis bonis ascendentibus ad ipsam summam dictorum sex mancorum redditus ad ipsum curie spectantem et spectancia ad dicta bona et hereditatem ut supra dictum est, possit et valeat vendere, dare, donare, infeudare, permutare, locare, delocare, alienare, obligare, in solutum dare, pro anima et corpore iudicare et omnem suam voluntatem et utilitatem facere ~~sine~~ ~~[illegible]~~ contradictione dicti venditoris eiusque heredum seu alterius interposite persone et quoscumque detemptores ~~et quoscumque detem~~ dictorum iurium et hereditatis valeat coram quocumque ~~[illegible]~~ ac iudice ordinario, delegato, subdelegato, ecclesiastico vel civili pro predictis convenire et in causam trahere, agere, deffendere, opponere, respondere, litem contestari, in animam cuiuslibet iurari, testes et instrumenta producere vel probare, sententias audire et si necesse fuerit appellare, appellationem prosequi, componere, compromittere etc.

Actum in Villa Plovie in brayda nobilis D. Simonis de Araplido, recta per Canciorum dicte ville

Dal protocollo orig. di Giovanni q. Albino di Maniago notajo etc. Arch. dei Conti Maniago in Maniago.

vero D., cuius tenor de verbo ad verbum in isto Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Gerardum,

toritate apostolica confirmamus; scilicet quod quolibet anno majore [illegible]
Nicolaus vestiat duas par
suorum
peres, seu duas vestes det, et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

1371. 31 ottobre. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Simone q. Tomaso di [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dal [illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

7

Giovanni de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] videlicet die ultimo octubris, in [illegible] [illegible] in contrata
de a Hierba, in [illegible] Francisci [illegible] de Sclusa, presentibus
[illegible] [illegible] [illegible] Francisco de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] Johanne q. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et aliis. Cum predictus Simon q. Socii de
[illegible] olim custos carceris Comunis Utini ut asserebatur,
[illegible] quod suo consilio, favore et permissione predictus
[illegible] q. [illegible] Ruino, quem dictus Simon q. Socii in carceribus Co-
munis Utini custodiebat, exivit et recesserit a dictis carce-
ribus, ~~rogavit [illegible] [illegible] dictus Simon de [illegible]~~ [illegible] dictus Simon Socii de Pirgano [illegible] rogavit in [illegible] ut prenominatus

[illegible] [illegible] [illegible] iuramento [illegible] [illegible] et declarationem [illegible]
dicam [illegible] et dicere deberet super premissis. [illegible] quibus
prefatus Simon de [illegible], [illegible] [illegible] et requisitionem dicti
Simonis de Pirgano, dixit et declaravit ac de [illegible] eidem sacra-
mento [illegible] [illegible] notarium [illegible] [illegible] [illegible] sancta Dei evangelia [illegible]
[illegible], quod favore et auxilio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] Antonii de Montebello exivit et recessit a
dictis carceribus [illegible] [illegible] famule sue q. [illegible] de [illegible] et non consilio,
favore, permissione, [illegible] vel calliditate dicti Simonis de
Pirgano

vero D, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso origi-
nali est insertus, ad infrascriptam vacem, gerdiurm,

tontate apostolica comutamus, scilicet quod quolibet anno majori ...
tuorum Nicolaus vestiat dua pa...
pauperes seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

1391, 10 novembre. Cividale. Sentenza dell'Arcidiacono di Cividale contro un' adultera di Rubignacco.

58

Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale Colleg. Pirtz, orig.

A. D. 1391, ind. XIV die veneris X mensis novembris in Civitate Austrie in una domorum habitationis infrascripti D. Francisci Vraisinger, presentibus Ven.li viro D. Martino Canonico Civitatensi, Joanne filio Leonardi de Ruvignacho, Quontio q. Nicolai de Bavaria, Joanne q. Simonis de Tulmetio et aliis.
Cum Ven.lis vir D. Franciscus Vraysinger Aquilegensis et Civitatensis Ecclesiarum Canonicus et Plebanus Goricie et Archidiaconus pro Capitulo Civitatensi, tamquam Archidiaconus carceribus mancipasset Girdrussam filiam quondam Varnerii de Ruvignacho pro eo quod accusata sibi fuit per plurimos quod in adulterio continuo morabatur in domo cum Joanne Morio eius attinente cum quo alias habuit et ad presens habet unam filiam et sic est rei veritas quod ipsa moratur sicut ipsa confessa fuit in domo cum ipso Joanne Morio in domo sua, ad preces tamen, ut dixit, uxoris ipsius Joannis Morii in villa de Ruvignacho, nunc quidem antescriptus Ven.lis vir D. Franciscus tamquam Archidiaconus eamdem Gerdrussam dimisit a carcere cum hoc quod ipsa extra Gastaldiam et districtum Terre Civitatis Austrie per unum annum a proximo festo S. Martini quod erit die Sabati nunc futura inclusive computandum, debeat permanere continuo, nec ad lapsum ipsius anni anni futuri in Gastaldiam et pertinentias predicte Civitatis Austrie quod si ipsa secus fecerit et capi et reperiri poterit per eandem D. Franciscum

Notary in supraseriptas Millesimo, Indictione, Mense, Die vero d, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Iudicium,

vel per alium de eius mandato, tunc ipse possit predictus D. Franciscus Ar-
chidiaconus eamdem Girdrussiam circa Ecclesiam vel Claustrum ipsius Ecclesie
Maioris Civitatensis facere fustigari et verberari. Item quod die domi-
nica proxima futura ad octavam inclusive ipsa Girdrussa extra di-
strictum et Gastaldiam debeat recessisse. Item quod ipsa non loquatur
cum prefato Joanne Moris usque ad predictum unum annum nec etiam
ab hodierna die usque ad predictum unum annum similiter loquatur et
si contrarium ipsa fecerit prefatus D. Franciscus tamquam Archidia-
conus eam capere vel capi facere poterit vel modum tenere quod ad eius
manus perveniat, tunc possit facere verberari ut supradictum est.
Que autem Girdrussa ibidem ad sancta Dei evangelia corporaliter tactis
Scripturis eidem prestito iuramento iuravit et promisit non loqui
cum predicto Joanne Mori ab hodierna die usque ad predictum unum
annum et a die dominica proxima futura ad octavam de Gastaldia et
districtu Civitatis Austrie recedere et extra districtum et Gastaldiam
huiusmodi ipso durante anno morari et in preditam Gastaldiam et di-
strictum ante lapsum ipsius anni non reverti. Hoc tamen dicto et decla-
rato, quod si predicta Girdrussa ante predictum annum maritum acciperet,
tunc ab omnibus supra expositis, dictis et narratis ex nunc sit libera
et absoluta. —

toritate apostolica commutamus, scilicet quod quolibet anno mayori ... Nicolaus vestiat duos pau-
peres, seu duas vestes det, et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

1391, 15 novembre. Cividale. Investitura feudale di un molino in Cividale dal nob. Ulvino di Canussio a Giovanni q. Egidio di Cividale

Giovanni q. Guglielmo notajo di Cividale - Collez. Portis, ecc.

A. D. 1391, ind. XIV, die XV mensis novembris, in Civ. Austrie in stupa Consilii presentibus providis et honorabilibus viris Nicolao q. Ancelli, Henrico q. Folcherini, Utussio q. ser Jacobi Subtilis omnibus de Civ. Austrie testibus et aliis.

Accedens ad presentiam Nobilis viri D. Ulvini de Canussio tamquam senioris de domo de Canussio Johannes q. Egidii olim M.ⁱ Johannis Phisici de Civ. Austrie et eidem D. Ulvino tamquam maiori et seniori de domo sua eundem Johannem tamquam maiorem et seniorem de domo sua, de quodam sedimine molendini quod idem Johannes et sui predecessores recognoverunt iure pheudi a domo de Canussio pheudi iure investire dignetur et velit, sito supra Natissa cuius hii dicuntur confines.......

Qui D. Ulvinus tamquam maior et senior de domo sua eundem Johannem tamquam maiorem et seniorem de domo sua de ipso sedimine iure pheudi manualiter investivit, relaxans sibi parato fidelitatis debite sacramentum quod vassallus suo Domino in talibus facere consuevit.

Notarii in suprascriptis millesimo, indictione, mense, die vero ..., cuius tenor de verbo ad verbum in ipso originali est insertus, ad infrascriptam pacem, ...

toritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno mayor ...

Nicolaus vestiat duas pa-

tuorum

peres, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

1392, 21 Febbrajo. Venezia. Trattato di pace tra il Patriarca d'Aquileja Giovanni di Moravia ed il Comune di Udine per interposizione della Signoria di Venezia. — Seguono le Procure del Patriarca e del Com. di Udine.

60

Dal Vol. 666, 15, MSS Ongaro, Bibl. di Verona, pag. 282.

Copia contemporanea

Copia Pacis inter Reverendissimum Dominum nostrum Johannem Patriarcham ex una et Utinenses ex alia.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, indictione XV, die vigesimoprimo mensis Februarii. Provida et ineffabilis Dei sapientia pacem vicio primorum parentum infectam de celis ad terrena descendens per discipulos quorum solidam stabilitatem agnoverat, cum discessit ab eis munifica largicione dotavit, cum dixit Pax Vobis. Veruntamen serpentis antiqui perfidia in humanum genus iniquitatis venena diffundens a semitis tranquilitatis et pacis repellere non desinit incessanter, illos presertim qui debent esse unanimes et firma stabilitate conformes. Cum igitur inter Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum Dominum Johannem Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcham ac .... Nobiles et Sapientes viros .... Homines et Comunitatem suam Terre Utini in tantum maluerit serpentis prefati malignitas quod inter eos multa scandala infinitique errores exorti sunt et maiores procul dubio orientur nisi forent per concordie et pacis medium reformati. Idcirco Serenissimus et Excellentissimus Dominus Dominus Antonius Venerio

Notary in suprascriptis millesimo, indictione, mense, die vero D, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, concordium,

Dei gratia Veneciarum etc Dux Inclytus una cum suo Consilio pre-
dicta in suo mentis archyvio solita meditacione revolvens et ti-
mens pericula quibus in eo statu tota Patria subiacebat, motus zelo
sincerissime caritatis quam semper habuit et habet ad ipsam Pa-
triam et Aquilegensem Ecclesiam, uti operibus clare patet, Am-
baxiatores partium predictarum ad suam presentiam convocavit ut
posset mulcere animos, iras compescere et rancores expellere de
mentibus earumdem. Et visis et examinatis provide peticionibus,
demandis, questionibus, rancoribus et querelis nec non responsionibus,
replicationibus factis subtiliter hinc inde, tandem ipse partes per ipsius
Serenissimi Principis D. Antonii Venerio Ducis Veneciarum etc atque
Consilii interposicionem, videlicet Rev.dus Pater D. Augustinus Dei gra-
tia Episcopus Concordiensis et Egregius Miles D. Venceslaus de Spegnim-
bergo ac Nobiles et Providi viri D. Johannes Paduanus quondam D. Fran-
cisci de Coloreto et Ser Nicolaus Angelli de Civitate Austrie
sindici et procuratores dicti Rev.mi in Christo Patris et D.D. Jo-
hannis Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche, sindi-
cario et procuratorio nomine suo et sue Aquilegensis Ecclesie,
habentes ad omnia et singula infrascripta plenum et sufficiens
mandatum, prout constat publico sindicatus et procurationis
instrumento scripto manu Johannis nati q. D. Odorici de Utino
imperiali auctoritate Notarii publici et scribe patriarchalis
sub Anno Domini MCCCLXXXXII, ind. XV, die VI mensis Fe-
bruarii, cuius tenor inferius est insertus ex una parte et

toritate apostolica confirmamus; scilicet quod quolibet anno ... Nicolaus vestiri duos pau-
pauperum seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

Nobiles et Sapiens ac honorabiles et circumspecti viri D. Andreas de Monticulis licentiatus in iure civili, Ser Nicolaus Manini et Nicolaus Candidi, sindici et procuratores Comunitatis Terre Utini omniumque civium et habitatorum eiusdem habentes similiter ad omnia et singula infrascripta plenum et sufficiens mandatum, ut patet publico sindicatus et procurationis instrumento scripto manu Nicolussii q. Dominici Cuchulussii de Sancta Maria la longa publici imperiali auctoritate notarii in suprascriptis millesimo, indictione et mense, die vero octavo, cuius tenor de verbo ad verbum inferius similiter est insertus, ad infrascriptam pacem, concordium, composicionem, convencionem et pacta solempnibus stipulacionibus hinc inde mutuo et vicissim interpositis, concedente Domino perpetuo duraturam concorditer devenerunt:

Primo quidem quod composiciones et concordia alias facta, inita et firmata inter ipsum Rev.^mum D. Patriarcham et dictam Comunitatem Utini per medium et interposicionem Nobilium virorum Dominorum Gabriel Aymo Militis et Jacobi Gradenigo Militis tunc honorabilium Ambaxiatorum dicti D. Ducis et Comunis Veneciarum, de quibus plene constat duobus publicis et auctenticis instrumentis scriptis et in publicam formam reductis, uno manu providi viri Odorici de Rababellis q. Ser Johannis Duc. Dom. Veneciarum notarii in MCCCLXXXIX, ind. XII, die X mensis Marcii, altero manu providi et discreti viri Johannis de Andalo imp. auctoritate notarii ac Ser.^mi DD. Ducis et Illustrissimi Dominii Veneciarum

Notary in suprascriptis millesimo, indictione, mense, die vero 8, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, concordium,

scribens in MCCCLXXXXI, mensis Februarii, die XXI, ind. XIV, sint firma et valida et debeant a partibus predictis inviolabiliter ob=servari et in omnibus que aspirarent mitti executioni iuxta ipsorum concordiorum et compositionum substanciam et tenorem nisi per presentem compositionem et concordium foret supra aliquo vel aliquibus ex contentis et specificatis in instrumentis predictis aliquod diminutum, additum vel correctum, in quo casu debeat per partes secundum quod continebitur in prefati concordio integraliter observari.

Item fuit actum et conventum inter dictas partes nominibus quibus supra, pro eo quod per Ambaxiatores D. Patriarche dicebatur, quod Utinenses fecerant certas Constituciones seu Statuta absente dicto D. Patriarcha de Patria, que vertebantur in preiudicium suum et sue Aquilegensis Ecclesie etc.: quod Statuta et Constituciones predicte facte per dictos Utinenses, cum ipsas fecerint ut credendum est pro bono et conservacione Terre Utini, sint valide et in sua permaneant fir=mitate et in occurrentibus pro tempora possint facere Constitutio=nes et Statuta, servatis antiquis moribus et consuetudinibus Terre Utini et aliter non.

Item actum fuit et conventum inter dictas partes supra facto Con=silii quod fit per Utinenses in Utino, quod de cetero dicti Utinen=ses debeant in facto dicti sui Consilii servare vetustos mores Utini et facere secundum quod continetur in instrumento concor=dii celebrati inter partes per nobilem virum D. Gabrielem Aymo Mi=litem et successive per D. Jacobum Gradonico Militem confirmati.

toritate apostolica confirmamus; scilicet quod quolibet anno maiori [illegible]
Nicolaus vestiat duos pau
tuorum
peres, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

Insuper quod per Comunitatem predictam Utini missus fuit unus Ambaxiator in Curia ad presentiam D. Pape, ad tractandum contra ipsum D. Patriarcham: conventum fuit inter partes predictas, quod dicti Utinenses debeant omnino desistere a tractando vel procurando aliquid contra ipsum D. Patriarcham et suum honorem. Sed si de novo aliquid orietur circa premissa, quod absit, Ducale Dominium Veneciarum debeat providere sicut sibi utile videbitur pro bono, quiete et pace Patrie Forijulii et Ecclesie Aquilegensis.

Item actum fuit inter dictas supra facto mandati facti per illos de Utino Francisco Ser Nissii propter querelam factam per ipsum Franciscum Marescalcho dicti D. Patriarche de iniuria sibi dicta per Laurencium Sgarbelinum notarium de Utino, quod sub pena ducatorum ducentorum non deberet in facto ipso procedere: quod Marescalcus predictus procedere possit et facere in dicto facto secundum quod sibi de iure videbitur, quia dicta Comunitas de hoc contenta erit.

Item actum et conventum fuit inter dictas partes nominibus quibus supra, quod dacia hucusque imposita per Comunitatem Terre Utini sint valida et firma et debeant permanere sicut posita sunt. Sed pro tempora futura ipsa Comunitas non possit de novo ponere vel augere sibi aliqua dacia, nisi servatis antiquis moribus et consuetudinibus Terre Utini servari solitis superinde.

Notarii in suprascriptis Millesimo, Indictione, mense, Die vero d., cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Gerdiurm,

Item quia per Ambasiatores dicti D. Patriarche dicebatur, quod Utinenses Cortinam S. Odorici alias iustis caussis cum consilio Nobilium de Patria per ipsum D. Patriarcham seu de eius mandato destructa, reformaverunt etc., actum et conventum fuit inter ipsas partes, nominibus quibus supra, quod postquam ipsa Cortina rehedificata est, ut non damnificentur pauperes persone que construxerunt domos suas et alia tegumenta in ea, debeat remanere in eo statu in quo est ad presens. Sed de cetero Utinenses predicti nec habitatores dicte Cortine possint ullo modo facere fortifficari dictam Cortinam ultra quam sit ad presens absque licencia et voluntate dicti D. Patriarche. In facto vero custodie ipsius Cortine, debeat servari sicut servabatur temporibus antiquis.

Item actum fuit et conventum inter partes predictas quod Nicolaus Baldane civis Utini, occasione represalie per eum facte vel aliquorum ab eo dependencium, ab ipso D. Patriarcha non debeat molestari, sed ipse D. Patriarcha debeat procurare de concordando hoc factum regulando et providendo per talem modum quod mercatores et mercaciones secure ire et redire possint ut est moris.

Item supra eo quod per Ambasiatores Utini petebatur quod D. Patriarcha deberet restituere Communitati Utini quattuor mille novecentum ducatos auri per eum habitos pro promovendo

toritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno maiori [illegible]
Nicolaus vestitus duos pa-
tuvorum
neves, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

ipsam Comunitatem ad statum et honorem etc, actum fuit inter dictas partes quod dicta quantitas quatuor milla novecentum ducatorum libere ipsi D. Patriarche debeat remanere secundum quod alias extitit terminatum in concordiis suprascriptis.

Item actum et conventum fuit inter partes predictas, nominibus quibus supra, quod Castrum Buye quod per ipsos Ambasiatores Utini restitui petebatur heredibus q. D Federici de Savorgnano Civibus Veneciarum, debeat multis racionibus et causis remanere dicto D. Patriarche sicut est ad presens. Verum teneatur et debeat ipsos heredes omnia alia iura, honorificencias et bona sua ob contemplacionem Excelse Dominationis Veneciarum prescripte cuius sunt cari et dilecti Cives et Nobiles et pro omni bona causa et respectu tractare et tractari facere dulciter, favorabiliter et benigne et habere eos et negocia sua apud suam gratiam recomissos.

Item conventum et tractatum fuit, quod requisicio que fiebat per Utinenses predictos de duobus millibus ducatis restituendis heredibus et consortibus quondam dicti D. Federici de Savorgnano pro facto Castri Savorgnani, admitti non debeat sed annullari, quia in aliis concordiis fuit positus finis in facto predicto.

Item supra eo quod per suprascriptos Sindicos et Ambasiatores Utini petebatur nomine quo supra, quod D. Patriarcha promitteret et cum effectu faceret emendari et reffici damna illata Sintino de Antenea

riorum in suprascriptis Mysterino, Indictione, Mense, Die vero &, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Concordium,

et Nicolussio Bevilaque alias captis et taleatis etc, ordinatum et conventum fuit inter ipsas partes nominibus antedictis, quod D. Patriarcha debeat procurare et facere toto posse quod fiat satisfacio ipsis Tintino et Nicolussio de damnis eis illatis, reservando nichilominus eis illud quod provisum est superinde per Consilium Parlamenti. Et nichilominus si casus daret quod illi qui eos ceperunt et taleam dederunt, vel aliquis eorum veniret ullo tempore in manibus illorum de Utino, quod liceat eis ipsos capere et Domino Patriarche seu suis officialibus presentare, ut secundum sua demerita puniantur.

Item actum et conventum fuit inter dictas partes dictis nominibus, quod Leonardus de Andriottis, Jacobus Zoyossi, Nicolaus eius filius, Candidus Thomasini, Nathiussius Brede, Baldissarius sellarius, Johannesq. Thomasii et Gerardus theotonicus usque sex menses proximos a die celebrationis presentis contractus, non possint introduci in Terram Utini pro cessatione scandali et erroris. In fine autem sex mensium predictorum, sex electi per aliam compositionem debeant cognoscere et terminare de illis qui debebant intrare in Utino secundum quod continetur in capitulo dicti concordii facti per D. Johannem Gradonico Militem faciente de hoc mentionem; verum si aliquis vel aliqui ipsorum sex electorum deficeret aliqua causa, tunc loco illius vel illorum

toritate apostolica commutamus, scilicet quod quolibet anno maior ...
Nicolaus vestitus duos pa...
truorum pedes, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

elligi debeant de aliis per illum modum et sicut dicti primi sex electi fuerunt.

Item supra eo quod petebatur per ipsos Ambaxiatores Utini nomine suprascripto, quod quedam sententia lata contra Leonardum de Gorto civem Utini, filios et attinentes suos et parti ... executioni mandata propter homicidium comissum per Odoricum de Gorto filium dicti Leonardi deberet cassari et annullari et bona eis ablata restitui, domosque diruptas rehedifficari et ad primum statum reduci etc., actum et conventum fuit inter dictas partes, nominibus antedictis, quod dictus Odoricus qui comisit homicidium et familiares sui qui fuissent secum particepes dicti homicidii, debeant remanere in banno sibi dato ut sunt ad presens. Et si contra ipsos familiares non fuisset processum, procedi possit secundum mores et consuetudines Patrie. Verum teneatur et debeat dictus D. Patriarcha de presenti restituere dicto Leonardo et aliis attinentibus suis et de domo sua ac aliis qui forent positi in banno occasione dicti homicidii omnia bona sua mobilia et immobilia in eo statu in quo sunt ad presens, tam confiscata Domino Patriarche quam Ecclesie Aquilegensi vel alio modo in alios alienata, quibus gaudere, uti et facere possint ut primo poterant et facere sibi fieri litteras patentes et speciales sua bulla munitas, per quas ipse Leonardus, filii et attinentes sui et alii de domo sua ac omnes alii qui et que forent positi in banno usque ad duos annos non possint ire in Carneam, sed interim possint ire et stare per totam

... suprascriptis ... , ... , ... , ...
Vero D, cuius tenor de Verbo ad Verbum In ipso Origi=
nali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Accordium,

contractam ad beneplacitum suum absque molestia vel contradicione officialium aliquorum dicti D. Patriarche. Completis vero dictis duobus annis, possint ire et redire in Carneam, stare et morari ut poterant ante bannum predictum, sub pena in instrumento prefati contenta, in quam ipso facto incurrisse intelligatur dictus D. Patriarcha si per eum predicta non fuerint adimpleta ut superius dictum est.

Item actum et conventum fuit inter dictas partes, nominibus antedictis, quod Comunitas Utini una cum Ambaxiatore Illustris Due. Dominii mittere debeat decem ex civibus suis ad presentiam dicti D. Patriarche, qui nomine Comunitatis predicte cum illa reverencia que decens erit, debeant, petita venia si aliqua comissa forent contra suam paternitatem per ipsam Comunitatem, promittere sibi de essendo fideles et obedientes uti esse debent boni servitores et de obliviscendo et abolendo omnia preterita. Et versa vice dictus D. Patriarcha debeat ipsos et Comunitatem Utini predictam benigne et graciose recipere et tractare ac oblivioni tradere omnia preterita, ipsamque Comunitatem et Cives promovere ad beneficia et honores Patrie ad beneplacitum suum sicut facit alios fideles servitores suos: ita quod ex toto remissi sint omnes rancores, odia, offensiones, inimicicie et male voluntates et inter eos vigeat de cetero illa fides, illa caritas, illa dileccio et bona voluntas, que debet vigere inter bonum pastorem et gregem sibi comissum, ut illa Patria sit tota unita et unius voluntatis ad conservationem status et libertatis sue sicut fuit temporibus preteritis.

tonitate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno maior ...
Nicolaus vestiat duas pa...
tuorum
... eves, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

Insuper quia Magister Iacobinus de Utino medicine Doctor fuit in Curia nomine sue Comunitatis ad procurandam ea que sibi commissa fuerunt per dictam Comunitatem, de quo fortasse D. Patriarcha turbatus est contra eum, actum et conventum fuit inter dictas partes, quod ipse D. Patriarcha debeat ipsum recipere ad gratiam suam, ita quod possit ire et redire per contratam in omnem locum secure et sine aliquo dubio vel rancore. Et similiter possint ire omnes alii cives Utini in omnem partem mercando et faciendo omnia facta sua sicut semper extitit consuetum.

Que omnia et singula supradicta dicte partes et utraque earum dictis modis et nominibus, sibi invicem et vicissim solemnibus stipulacionibus hinc inde interpositis promiserunt attendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire sub pena ducatorum quinque millium auri solempniter stipulata. In quam penam incidat utraque ipsarum que predicta non observaverit et adimpleverit et committatur et applicetur parti observanti; contra quam esset contrafactum toties quoties fuerit contrafactum, ratis semper et firmis manentibus omnibus et singulis suprascriptis. Verum ad maiorem firmitatem omnium predictorum voluerunt dicte partes et utraque earum per pactum expressum solempni stipulacione vallatum, quod si aliqua partium reputaret se gravatam, eo quod per alteram non observarentur predicta vel aliquid eorumdem, quod illa pars que reputabitur se gravatam, debeat habere recursum ad Illustre Ducale Dominium suprascriptum

vero D., cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Accordium,

et de dicta inobservacione noticiam facere quod Dominium debeat examinare diligenter et videre, auditis partibus, si ita erit, habendo libertatem possendi cognoscere, decidere et terminare sicut sibi videbitur esse iustum. Et si determinabunt aliquam dictarum partium contrafecisse et incurrisse penam predictam, tunc liceat ipsi Dominio intromittere et intromitti facere omnia bona partis que contrafecerit in aliquo predictis vel alicui eorum tam in comunitate quam in specialitate usque ad summam ducatorum quinque millium predictorum assignandorum parti observanti tenoris quociens fuerit contrafactum, ratis et firmis semper manentibus omnibus et singulis suprascriptis. Obligaverunt insuper Sindici et Procuratores dictarum partium nominibus supradictis sibi invicem una pars alteri et altera alteri omnia bona eorum quorum sunt Procuratores et Sindici mobilia et immobilia, presentia et futura pro observacione omnium et singulorum contentorum in presenti contractu. Et ad maiorem roboris firmitatem dicte partes in animas constituentium corporaliter tactis Sacrosanctis Scripturis iuraverunt ad sancta Dei evangelia, predicta omnia et singula habere et tenere rata, grata et firma, attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire, renunciantes per pactum expressum in predictis omnibus et singulis, omni exceptioni et condicioni sine causa vel ex iniusta causa presentis contractus non celebrati, doli, mali et in factum ac beneficio restitucionis in integrum pacis et concordie, promissionum, convencionum, pactorum, remissionum et aliorum predictorum non sic factorum et factorum

toritate apostolica commutamus; scilicet quod quolibet anno maior ... Nicolaus vestiat duos pa
tuorum
peres, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus persone

et omni alii exceptioni, defensioni, iuri, legum et decretorum auxilio, omnique privilegio, litteris, graciis et absolucionibus impetratis vel impetrandis, quibus contra predicta vel aliquod predictorum possent se tueri aut dicere, facere vel venire. Promiserunt eciam et solemniter convenerunt predicte partes, videlicet utraque ipsarum nominibus antedictis, quod tam ipse D. Patriarcha quam Comunitas Utini sub penis et obligationibus suprascriptis infra unum mensem per instrumentum publicum sua bulla bullatum ratifficabunt, approbabunt et confirmabunt cum solempnitatibus opportunis omnia et singula in presenti instrumento contenta, ipsumque mittent ad manus dicti D. Ducis et Comunis Veneciarum pro maiori validacione omnium predictorum. Voluerunt insuper et asseverunt suprascripti sindici et procuratores utriusque partis, nominibus suprascriptis, quod per me Guillielmum q. ser Tomasini de Vicenciis et providum virum Iohannem de tridalo notarios imperiales infrascriptos et utrumque nostrorum, fiant de predictis duo publica instrumenta eiusdem consonancie et tenoris, quorum unum detur uni parti et alterum alteri ad cautelam.
Tenor vero mandatorum, de quibus supra fit mencio et primo mandati D. Patriarche sequitur prout infra:

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, indict. XV, die VI mensis februarii. Actum in Civitate Austrie, Aquilegensis Diocesis, in patriarchali palacio, in sala parva ante capellam ipsius palacii, presentibus Nobilibus et egregiis viris Dominis Bennessio de Solossim Militis infrascripti D. Patriarche Curie Magistro,

vero D, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Accordium,

Bernardo q. D. Osalci de Strassoldo, Nicolao q. Ramphini de Oda-
griz infrascripti D. Patriarche familiari, providis et discretis
viris Ser Johanne Antonio q. Ser Gabrii, Ser Ottussio q. Jacobi Sub-
tilis ambobus de dicta Civ. Austrie et Gasparino q. Ser Baldassarii
de Venzono testibus et aliis in multitudine copiosa.
Ibique Rev.mus in Christo Pater et D.D. Johannes Dei gratia sancte sedis
Aquilegensis dignissimus Patriarcha, suo seuque Aquilegensis Ecclesie
nomine, omnibus modo, via, iure et forma quibus melius et efficacius
scivit et potuit, fecit, constituit et ordinavit Rev.dum in Christo
Patrem D.D. Augustinum Dei gratia Episcopum Concordiensem
et Nobilem ac Providos viros D. Johannem Paduanum q. D. Franci-
sci de Coloreto et Ser Nicolaum Angelli de Civ. Austrie ibidem
presentes et hoc mandatum in se sponte suscipientes ac Nobilem et
Egregium Militem D. Venzeslaum de Spegnimbergo absentem tam-
quam presentem et quemlibet eorum insolidum, ita quod occupan-
tis condicio potior non existat, sed quod unus vel duo aut tres ipsorum
inceperit seu inceperint, alter seu alii mediare valeant, prosequi
et finire, suos et sue Aquilegensis Ecclesie veros et certos nuncios,
actores, factores, negociorum gestores, sindicos et procuratores
legittimos, specialiter ad comparendum et se presentandum coram
Inclyto et Excelso D.D. Antonio Venerio Dei gratia Duce Veneciarum
etc., nec non egregiis et sapientibus viris Dominis Consiliariis eius ac
quibuscumque aliis per eiusdem Duc. Dominii Magnificenciam
deputatis et deputandis et ipsorum quolibet, pro tractatu et ad
tractandum et faciendum purum et verum concordium et com-
posicionem, nec non conveniendum, concordandum, paciscendum et

./.

toritate apostolica comutamus, scilicet quod quolibet anno ...
Nicolaus vestiat duos pa...
tuorum
pauperes, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus persone...

componendum, ac tractatus, convenciones, paciones, concordias et pacta faciendum, iurandum et firmandum de omnibus et singulis litibus, differenciis, questionibus, rancoribus, iniuriis, damnis et dissidiis, vertentibus et que verti possent quacumque causa vel occasione quacumque inter suprascriptum Rev.mum D. Patriarcham ex una parte et Comunitatem seu Universitatem suam Terre Utini, eiusque cives et habitatores ex altera, sub quibuscumque modis, formis, pactis, promissionibus, condicionibus, cautelis et clausulis oportunis, de quibus idem D. Patriarcha facere posset si personaliter interesset et ad iurandum ac quidlibet licitum iuramentum et oportunum in animam ipsius constituentis prestandum; cartas et instrumenta rogandum, faciendum, dandum et recipiendum cum stipulacionibus, obligationibus, promissionibus, terminis, condicionibus, pactis, convencionibus, penarum adiectionibus, iuramentorum promissionibus seu prestacionibus, renunciacionibus, cautelis, articulis et clausulis oportunis. Supra quibus omnibus et singulis et aliis dependentibus et conexis ac prorsus extraneis, prefatus Dominus constituens eisdem sindicis et procuratoribus suis potestatem, facultatem, auctoritatem, libertatem et bayliam omnimodam contulit, concessit et dedit et generaliter ad omnia et singula alia faciendum, gerendum, procurandum, firmandum et promittendum que in predictis omnibus et singulis ac dependentibus et conexis ac prorsus extraneis fuerint procurandum, faciendum et promittendum et non contrafacere vel venire aliqua racione vel causa, de iure vel de facto, sub ypotheca et obligacione

notary in suprascripto Instrumento, indicione, mense, die vero d, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Originali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Concordium,

omnium bonorum suorum et sue Aquilegensis Ecclesie supradicte mobilium et immobilium, presentium et futurorum.

Et ego Johannes notarius quondam D. Odorici de Utino Aquil. Diocesis, publicus imp. aut. Notarius et Patriarchalis Scriba premissis omnibus et singulis presens fui et rogatus ac de mandato dicti Domini constituentis scripsi et fideliter publicavi meis hic signo et nomine appositis consuetis in fidem et testimonium omnium premissorum.

Tenor vero mandati Comunitatis Utini est in hac forma:

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo secundo, ind. XV, die VIII mensis Februarii, actum Utini in Cancellaria Comunis, presentibus providis et discretis viris M.° Dominico aurifice q. Venuti, et Galleotto q. Ser Galidessii de Andriottis de Utino, Antonio q. Ser Federici de Fagarea, M.° Nicolao notario q. Juliani de Plano Carnee, Francisco draperio q. Stephani de la Burgalina et Hermanno q. Hermanni scarparii de Utino omnibus Utini habitantibus testibus et aliis pluribus ad hec vocatis specialiter et rogatis.

Ibique convocato ad sonum campane more solito et congregato ibidem pro infrascriptis specialiter peragendis Generali Consilio Terre Utini coram discreto viro Odorico notario de Carnea Vicecapitaneo pro sapienti viro D. Lodovico de Biscoffis de Saulo in iure canonico licentiato
Rev.mi in Christo Patris et D.D. Johannis Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche honorabili Capitaneo Terre Utini prelibate, in quo quidem

toritate apostolica comutamus; scilicet quod quolibet anno ...
Nicolaus vestiat duos pauperum
pares, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

Consilio interfuerunt Nobiles, Sapientes et Honorabiles et discreti viri S. Andreas de Montealbis licentiatus in iure civili, Magi=
ster Jacobinus de Burgo eximius artium et medicine Doctore, Ser Hector Miulitta, Ser Nicolaus Manini, Ser Valentinus de Valentinis, Ser Chulussa de Bombeniis, Ser Franciscus de Cavalcantibus, Petrus de Belloniis, Ser Leonardus de S. Daniele, Tintinus de Artenea, Monachinus de Pangano, Johannes de Faganea, Nicolaus Candidi, Gerardus Ser Guilielmi, Manfredus draperius, Nicolussius Ser Zanni, Nicolaus de Toppo, Christoforus Zignotti, Masserdus de Andriottis, Johannes de Ottaginis, Franciscus de Percoto, Andreas de Paona, Candidus de Pricento, Nicolaus Baldane, Thebaldus de ..., Petrus barberius et Johannes Decanus de Burgo Aquilegie, Nicolaus de Soldaneriis et Nicolaus de Faganea Procuratores, Nanius de Mulariis Camerarius, Geronimus de Brunaciis et Raynerius de Cavalcantibus Cancellarii Communis Utini omnes Consiliarii prefate Terre Utini ultraque duas partes tocius Consilii dicte Terre Utini representantes, prefatus Nanius Camerarius et camerario nomine dicte Comunitatis Utini, ~~prefatique Consiliarii et Procuratores~~ cum consensu, volun=
tate et consiliaria deliberacione solempni dictorum Consiliariorum eiusdem Terre et specialiter suprascriptorum Nicolai de Soldaneriis et Nicolai de Faganea Procuratorum et procuratorio nomine dicte Comunitatis Utini, prefatique Consiliarii et Procuratores cum consensu et voluntate dicti Camerarii nomine camerario quo supra: ipsi=
que omnes et singuli, unanimiter et concorditer per se ac vice et nomine dicte Comunitatis et tocius Universitatis, omniumque civium et habitatorum Terre Utini predicte, omnibus modo, via et forma quibus melius et efficacius sciverunt et potuerunt, faciunt, constituunt,

Notary in suprascriptis Millesimo, Indictione, Mense, Die vero &, cuius tenor de verbo ad verbum in ipso Origi=
nali est insertus, ad infrascriptam Pacem, Accordium,

creant et ordinant suos et dicte Comunitatis et Universitatis Terre Utini, omniumque civium et habitatorum eiusdem veros et certos nuncios, actores, factores, negociorum gestores ac legittimos Sindicos et Procuratores Nobilem et Sapientem ac honorabiles et circumspectos viros D. Andream de Monticulis licentiatum in iure civili, Ser Nicolaum Mancini et Nicolaum Condoli suprascriptos ibidem presentes et hoc mandatum in se sponte suscipientes, specialiter ad comparendum et se presentandum coram Ser.mo Principe et DD. Antonio Venerio Dei gratia Inclyto Duce et Duc. Dominio Venetiarum etc. nec non egregiis et sapientibus viris Dominis Consiliariis eius et quibuscumque aliis per eiusdem Duc. Dominii Magnificentiam deputatis et deputandis et ipsorum quolibet pro tractatu et ad tractandum et faciendum purum et verum concordium et compositionem, nec non conveniendum, concordandum, paciscendum, et componendum ac tractatus, conventiones, pactiones, concordias et pacta faciendum, ineundum et firmandum, de omnibus et singulis litibus, differenciis, questionibus, rancoribus, iniuriis, damnis et dissidiis quacumque causa vel occasione que dici vel excogitari posset, vertentibus et que verti possent quomodocumque inter Rev.mum in Christo Patrem et DD. Johannem Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcham ex una parte et dictam Comunitatem et Universitatem dicte Terre Utini eiusque cives et habitatores ex altera, sub quibuscumque modis, formis, pactis, promissionibus, condicionibus, cautelis et clausulis opportunis, de quibus et que dictis Sindicis et Procuratoribus

toritate apostolica comuramus; scilicet quod quolibet anno ...
Nicolaus vestiat duos pau-
peres, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus et miserabilibus personis

videbitur, sub quibus videlicet ipsi Domini constituentes possent si personaliter interessent et ad iurandum et quidlibet opportunum et licitum iuramentum in animas dictorum constituentium prestandum, cartas et instrumenta rogandum, faciendum, dandum et recipiendum, cum stipulacionibus, obligacionibus, promissionibus, terminis, condicionibus, pactis, convencionibus, penarum adieccionibus, iuramentorum in animas dictorum constituentium prestacionibus, renunciacionibus, cautelis, articulis et clausulis opportunis, supra quibus omnibus et singulis et aliis dependentibus et conexis et prorsus extraneis prefati Domini constituentes eisdem Sindicis et Procuratoribus suis potestatem, facultatem, auctoritatem, libertatem et bayliam omnimodam contulerunt, concesserunt atque dederunt et generaliter ad omnia alia et singula faciendum, gerendum, procurandum, firmandum et promittendum et in ipsis concludendum et conclusive conveniendum que in predictis omnibus et singulis ac dependentibus et conexis et prorsus extraneis necessaria et opportuna fuerint et que dictis Sindicis et Procuratoribus videbuntur etiam si talia forent que mandatum exigerent speciale et que dicti Domini constituentes facere, procurare, promittere et firmare possent si personaliter interessent, dantes et concedentes dictis Sindicis et Procuratoribus suis in predictis omnibus et singulis ac dependentibus et conexis et prorsus extraneis plenum, liberum mandatum ac etiam speciale ubi exigitur, cum plena, libera, speciali et generali administracione et potestate procurandi et faciendi omnia et singula supradicta et quidlibet eorundem: promittentes michi Notario infrascripto tanquam publice persone stipulanti et recipienti vice et nomine omnium et singulorum quorum

Notariy In suprascriptis Millesimo, Indictione, mense, Die vero &, cuius tenor de verbo ad verbum In ipso Originali est Insertus, ad Infrascriptam Pacem, accordium,

interest vel interesse poterit quomodolibet in futurum forma, rata et grata perpetuo habere et tenere, attendere et observare omnia et singula que dicti Sindici et Procuratores in predictis et quolibet predictorum ac dependentibus et conexis ac prorsus extraneis duxerint procurandum, faciendum et promittendum et non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto, sub ypotheca et obligacione omnium bonorum dicte Comunitatis Utini mobilium et immobilium, presentium et futurorum, pro quibus quidem Sindicis et Procuratoribus eorum prefati Domini constituentes nominibus quibus supra se fideiussores constituerunt in omnibus capitulis et clausulis presentis mandati, sub ypotheca et obligacione predictis.

Et ego Nicolussius q. Dominici Chuchulussii de S. Maria la Longa Utini habitator publicus imperiali auctoritate Notarius suprascriptis omnibus et singulis presens fui et ea rogatus scribere scripsi et publicavi, signumque meum apposui consuetum in testimonium premissorum.

Actum Veneciis in Ducali Palacio, presentibus egregiis et sapientibus viris DD. Leonardo Dandulo Milite et Petro Mocenigo Procuratoribus Sancti Marci, Michaele Steno Procuratore Ecclesie S. Marci et Benedicto Superantio honorabilibus civibus Veneciarum ac sapienti et circumspecto viro D. Petro de Rubeis honorabili Cancellario Comunis Veneciarum nec non providis viris Ser Johanne Vido, Ser Johanne Plumacio notariis Comunis Veneciarum, Ser Johanne q. D. Odorici de Utino notario patriarchali et Nicolussio q. Dominici Chuchulussii de S. Maria la Longa habitantibus Utini testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis et aliis.

Ego Guillelmus q. Ser Thomasini de Venciis imp. auct. Notarius et Ducatus Veneciarum Scriba, predictis omnibus et singulis presens fui et rogatus scripsi, meorumque signi et nominis munimine roboravi in fidem et evidenciam omnium premissorum.

Ego Johannes de Anulo q. D. Petri de Veneciis publicus imper. auct. Notarius et Ducatus Veneciarum Scriba, predictis omnibus et singulis presens fui et rogatus scripsi meorumque signi et nominis munimine roboravi in fidem evidenciam omnium premissorum.

toritate apostolica commutamus; scilicet quod quolibet anno ...
Nicolaus vestiat duos pauperes
tuorum
nerves, seu duas vestes det et tradat duabus pauperibus, et miserabilibus personis

1392 21 Febbrajo.
Concordia fra el Pat. e la Com. di S. Daniele
e la com. di Udine.

In Nomine Domini, Amen. Hoc est Exemplum Cuiusdem Capituli per Inclytum ducale Dominium Venetorum Inter Infrascriptas Partes facti et Celebrati, et ex vero Originali transumptum per me Gerardum Notarium Infrascriptum, Cuius tenor talis est etc.

In Christi Nomine, Amen, Anno Nativitatis eiusdem Millesimo Trecentesimo Nonagesimosecundo, Indictione quintadecima, Die 21, February, Provida et Ineffabilis Dei Sapientia Pacem quam primorum Parentum Infectam de Coelis ad terrena descendens per Effusionem proprii Sanguinis Reformavit In Terris, suosque discipulos quoque solidam stabilitatem agnoverat quam discessit ab eis munifica largitione dotavit, quum dixit Pax Vobis, Verumtamen Serpentis antiqui Perfidia In humanum Genus Incunctabile venena diffundens e semitas tranquillitatis et Pacis Repellere non desinit Incessanter, Illos praesertim qui debent esse unanimes, et firma stabilitate conformes, Quum Igitur Inter Reverendissimum In Christo Patrem Do. Do. Johannem Dei Gratia Sanctae Sedis Aquileiensis Patriarcham, et Nobiles et Sapientes viros homines et Comunitatem suam Terrae Utini In tantum Invaluerit Seminator praefati Malignitas quod Inter eos Multa Scandala Infinitique Errores exorti sunt, et Maiores procul dubio orirentur, nisi forent per Concordii et Pacis Medium Reformati, Idcirco Serenissimus et Excellentissimus Do. Do. Antonius Venerio Dei Gratia Venetiarum etc. Dux Inclytus, Una cum suo Consilio Praedicta In sua Mentis Archivo solita Meditatione Revolvens, et timens Pericula quibus In eo Statu tota Patria subiacebat, Motus Zelo sincerissimae Charitatis quam semper habuit et habet ad Ipsam Patriam, et Aquileiensem Ecclesiam ut operibus clare patet, Ambassiatores praedictarum Partium ad suam Praesentiam quae cavit ut posset Animos Mulcere, Iras Compescere, et Rancores expellere de Mentibus eorundem, Et visis, et examinatis Partium Petitionibus, Demandis, quaestionibus, Rancoribus, et querelis, Nec non Responsionibus et Replicationibus subtiliter factis hinc inde, Tandem Ipsae Partes per Ipsius Serenissimi Principis Do. Antonii Venerio Ducis Venetiarum etc. suique Consilii Interpositionem Videlicet Reverendus In Christo Pater Do. Augustinus Dei Gratia Episcopus Concordiae, et Egregius Miles Do. Vincislaus de Spilimbergo, ac Nobiles et prudi viri Do. Johannes Paduanus quondam Do. Francisci de Colloreto, et Nicolaus Ancelli de Civitate Austriae Sindici, et Procuratores dicti Reverendissimi In Christo Patris Do. Do. Johannis Dei Gratia Sanctae Sedis Aquileiensis Patriarchae Sindicario et Procuratorio Nomine suo, et suae Aquileiensis Ecclesiae habentes ad omnia et singula Infrascripta plenum et sufficiens Mandatum, prout constat publico Instrumento Sindicatus et Procuratorii scripto Manu Johannis Nati quondam Do. Odorici de Utino Imperiali Auctoritate Notarii et Scribae Patriarchalis sub Anno Domini 1392, Indictione 15, Die 6. February cuius tenor In Originali est Insertus ex una Parte. Et Nobiles et Sapientes, ac Honorabiles et Circumspecti viri Do. Andreas de Monticulis licentiatus In Iure Civili, Ser Nicolaus Manini, et Ser Nicolaus Candidi, Sindici, et Procuratores Comunitatis et Universitatis terrae Utini, omniumque Civium et Habitatorum eiusdem, habentes similiter ad omnia et singula Infrascripta plenum et sufficiens Mandatum, ut patet publico Sindicatus et Procuratorii Instrumento scripto Manu Nicolussii quondam Dominici Cuculussii de Sancta Maria la longa publici Imperiali Auctoritate Notarii In suprascriptis Millesimo, Indictione, Mense, Die vero 8, Cuius tenor de verbo ad verbum In Ipso Originali est Insertus, ad Infrascriptam Pacem, Concordium,

62

... Vicario ... raccomand...
... Suoi procuratori
... a lui concessa d...
...riani de Civitate
...m vestrorum ami...
...ue antecessoribus
... vestram amicitiam
...do cum Sanctissimus
... divina providentia
...aria mox aeque gratiose
...osteritis contineri, pre...
...gratenus, eius Reve...
... Aquilegensis Patriar...
...ne consanguineis
...rum Monasterii et
...mnius Decano Civita...
... procuratoribus
...trique amicitia
...ctius obligatus, que
...rus

interest vel interesse ...
et grata perpetuo ha...
et singula que dicti ...
dictorum ac dependenti...
procurandum, faciendu...
aliqua ratione vel ca...
gatione omnium bonoru...
lium, presentium et fu...
ratoribus eorum prefa...
supra se fideiussores ...
presentis mandati, ...
Et ego Nicolussius q. D...
Utini habitator publica...
omnibus et singulis p...
publicavi, signumque ...
missorum.
Actum Veneciis in Du...
viris DD. Leonardo Dan...
cti Marci, Michaele ...
Superantio honorabili...
viro D. Petro de Rubeis ...
providis viris Ser Johanne...
ciarum, Ser Johanne ...
lussio q. Dominici Chuchi...
testibus ad premissa ...
Ego Guillelmus q. Ser T...
Veneciarum Scriba, pre...
scripsi, meorumque sig...
evidenciam omnium p...
Ego Johannes de Anadolo ...
et Ducatus Veneciarum Sc...
rogatus scripsi meorumque ...
evidenciam omnium p...

...toritate apostolica comutamus; scilicet q...
...servorum
...neres, seu duas vestes det et tradat...

Compositionem, Conventionem, et Pacta Solennibus Stipulationibus hinc inde mutuo et vicissim interpositis, Concedente Domino perpetuo Duraturam Concorditer devenerunt, Primo quidem quod Compositiones et Concordia alias facta inite et firmata inter ipsum Do. Reverendissimum Patriarcham etc. Et inter alia Capitula quae in ipso Vero et integro Originali Continetur, tale Capitulum Continetur his verbis expressis,

Item fuit Actum et Conventum inter ipsas Partes Nominibus quibus supra pro eo quia Ambasciatores Do. Patriarche dicebant quod Utinenses fecerant certas Constitutiones seu Statuta absque Do. Patriarcha de Patria quae vertebantur in Praeiudicium suum et Ecclesiae Aquileiensis etc. quod Statuta et Constitutiones praedicta per dictos Utinenses facta cum ipsos fecerint ut credendum est, pro bono et Conservatione terrae Utini, sint Valida et in sua permaneant firmitate, Sed et in occurrentibus per tempora possint facere Constitutiones et Statuta, servatis Antiquis Moribus et Consuetudinibus terrae Utini, et aliter non etc. Actum Venetijs in Ducali Palatio Praesentibus Egregijs et Sapientibus viris Do. Leonardo Dandolo Milite, et Petro Mocenico Procuratoribus Sancti Marci, Michaele Steno Procuratore Sancti Marci, et Benedicto Superantio honorabilibus Civibus Venetiarum, Ac Sapiente et Circumspecto viro Do. Petro de Rubeis ipsius Cancellario Generali Venetiarum, Nec non providis viris Ser Johanne Vido, Ser Johanne Plumacio Notarijs Communis Venetiarum, Ser Johanne q. Do. Odorici de Vano Notario Patriarchali, et Ser Nicolussio q. Dominici Cuculusij de Sancta Maria la Longa habitatore Utini Testibus ad Praemissa vocatis et specialiter Rogatis, et alijs etc.

Ego Johannes de Anadolo q. Do. Petri de Venetijs publicus Imperiali Auctoritate Notarius et Illustrissimi Ducatus Venetiarum Scriba his omnibus interfui, et Rogatus scripsi et publicavi etc.

Ego Guielmus q. Ser Thomasini de Vicentijs publicus Imperiali Auctoritate Notarius et Ducatus Venetiarum Scriba Praedictis omnibus et Singulis praesens fui, et Rogatus scribere in hanc publicam formam scripsi Meorumque Signi et Nominis munimine Roboravi

Ego Gerardus q. Magistri Antonij Apothecarij de Utino Imperiali publicus Auctoritate Notarius, Nec non Iudex ordinarius suprascriptum Exemplum Capituli prout supra praemittitur, Sumptum, Exemplatum, et Scriptum a suo vero Originali Instrumento, ut superius etc.

✝

Thulmetium,

Sacilum,

Portus Gruerius,

Maranum,

Mons Falco,

Sanctus Vitus,

Sanctus Daniel,

Ruianum,

Fagenea,

Campa,

Mossa,

62

...d Viath... recomand
... d suoi procuratori
...ppo a lui concessa d

...viani de Civitate

...um vestrorum ami=
...que antecessoribus
... vestram amicitiam
...d cum Sanctissimus
... divina providentia
...tia Roxacensis gratiose
...steritis contineri, pre=
... quatenus penes Reve=
... Aquileyensis Patriar
...ne consanguineis
...rum Monasterii et
...minis Decano Civita
...e procuratoribus
...trique amicitia
...itius obligatos, que

interesst vel interesse j
et grata perpetuo ha
et singula que dicti
dictorum ac dependenti
procurandum, faciendu
aliqua ratione vel ca
gacione omnium bonoru
lium, presentium et fu
ratoribus eorum prefa
supra se fideiussores
presentis mandati, su
Et ego Nicolussius q. D
Ultra habitator public
omnibus et singulis p
publicavi, signumque
missorum.
Actum Veneciis in Du
viris DD. Leonardo Dan
cti Marci, Michaele
Superantio honorabili
viro D. Petro de Rubeis
providis viris Ser Johanne
ciarum, Ser Johanne
lussio q. Dominici Auch
testibus ad premissa vo
Ego Guillelmus q. Ser
Veneciarum Scriba, pre
scripsi, meorumque sig
evidenciam omnium p
Ego Johannes de Anzalo
et Ducatus Veneciarum Sc
rogatus scripsi meorumque
evidenciam omnium p

toritate apostolica comutamus; sericeo
tuvorum
neves, seu duas vestes det et tradat

Inutile

13

1392, 22 febbrajo. Roma. Il Cardinale Pileo di Prata si raccomanda al cav. Corrado Bojani, perchè possano i suoi procuratori prender possesso dell'Abazia di Rosazzo a lui concessa di Pp. Bonifacio IX.

Nobili et egregio Militi D. Conrado de Boianis de Civitate Austrie affini et amico nostro carissimo.

Nobilis affinis et amice carissime. Progenitorum vestrorum amicitie et affinitatis vinculum nobiscum nostrisque antecessoribus indissolubile in opportunitatibus nostris ad vestram amicitiam recurrere confidenter inducit: hinc est quod cum Sanctissimus in Christo Pater et Dominus noster D. Bonifatius divina providentia Papa VIIII nuper nobis de Monasterio et Abbatia Rozacensis gratiose providerit prout in ipsius bullis plenius videre poteritis contineri, prefatam affinitatem vestram confidenter rogamus, quatenus penes Reverendum Patrem et DD. Johannem Sancte sedis Aquilegensis Patriarcham cum vestra Comunitate Civitatense vestrisque consanguineis et amicis intercedere taliter placeat, quod dictorum Monasterii et Abbatie possessio assignetur venerabilibus viris Dominis Decano Civitatensi et Pagano canonico Civitatensi nostris ad hoc procuratoribus specialiter ...... nam nos ipsius Comunitatis vestrique amicitia perpetuo habebit ad omnia eius beneplacita strictius obligatos, que Omnipotens ... ... feliciter et longeve.

Data Rome XXII Februarii

P[ileus] Episcopus Tusculanus
Cardinalis Ravenne

Originale nel Vol. XXVI, 127, Collez. Portis-Guerra.

toritate apostolica comutamus, scilicet q

tuorum
peres, seu duas vestes det; et tradat

2

[illegible]

Giovanni [illegible] not. [illegible] not. Udine

[illegible] 1392, ind. XV die XII mensis marcii [illegible]

[illegible] presentibus [illegible]

[illegible] Johannes [illegible] de [illegible]

[illegible] Stephani [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible] de Padua [illegible]

[illegible] Stephani [illegible]

[illegible]

toritate apostolica comutamus; scilicet q

suorum

neves, seu duas vestes det; et tradat

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]atione pro [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

1392, 18 marzo. Roma. Il Provinciale dell'Ordine dei Celestini raccomanda al Priore dei Celestini di S. Gervasio e Protasio di Udine l'amministrazione spirituale e temporale dell'Abbazia della Belligna, unita a quell'Ordine. —

Notaio Ambrogio di Udine (Archivio generale di Graz)

Frater Jacobus de Ebulo humilis Provincialis Tuscie, Romandiole, Anconitane, Marchie ac partium Aquilegie, sacri Ordinis Celestinorum S. Benedicti, venerabili in Christo Fratri Fratri Johanni de Novelis de Aquila Priori Monasterii S. Johannis Baptiste de Bononia sacerdoti et monacho dicti sacri Ordinis expresse professo in Domino salutem. Provincialatus officii cura in merito nobis ad plenum commissa exigeret non dubitamus ut nostre provisionis oculus singula provincie monasteria et loca quoque videret, tunc cum in Domini grege tute cuncta quiescunt cum nullus ovilis angulus pastoris subterfugit aspectum, verum amplitudo provincie, senecta et nostri corporis modica valetudo que affectamus prohibent ne videamus. Eapropter in vestre sollicitudinis partes illos preelegimus et valde libenter assumimus cum quibus securi nostra possimus onera partiri, hinc de tua sollicitudine et vigilanti circumspectione quam non nunc experimur sed iam a diu plenam fiduciam optinentes te gubbatem et vicarium in temporalibus et spiritualibus sacri Monasterii Abbatie S. Martini Beliniensis prope Aquilegiam

uniti, annexi et indissolubiliter incorporati sacro Ordini nostro Cele=
stinorum Patris nostri Sanctissimi Benedicti et cum eodem unum
corpus effecti per sancte memorie Beatissimum D.D. Urbanum Papam
VI et per presentem Sanctissimum DD nostrum Bonifacium Papam
nonum confirmati et utrusque bullis plumbeis roborati ac Sanc=
ti Ieruasii et Prothasii de Utino nec non et sacri ac devoti
oratorii Corporis Christi prope imperialem civitatem Arene, tenore pre=
sentium duximus statuendum, mandantes tibi in virtute Spiritus
Sancti et obedientie salutaris, quatenus coabbatie et vicarie
officium humiliter et devote suscipias ac devocius exequaris et amotis
fratribus, officialibus et aliis quos harum auctoritate litterarum
possis instituere et destituere superiores et inferiores amovere
et eorum locis alios subrogare cum videris expedire pro tue libito
discretionis ac in casibus a privilegiis et iure communi nobis concessis absol=
vere, ut tibi tamquam nobis ymmo verius Christo et Reverendo DD. nostro
Patri Abbati in omnibus iustis, licitis et honestis que ad predictorum
coabbaciatus et vicariatus plenam administrationem pertinere noscuntur
debeant irrefragabiliter obedire. In cuius rei testimonium presentes tibi
litteras fecimus sigilli quo utimur impressione muniri. Datum Rome
Anno Domini MCCCLXXXXII, die XVIII marcii, XV indictione.

1391 [illegible] [illegible] [illegible] Pi[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Card[illegible] [illegible]

[illegible] 1392, ind. XV [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] alli et

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Sacilu Plebium [illegible]

[illegible] [illegible], Blaxio de [illegible] et

[illegible]

[illegible] longa et [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] patriarchar[illegible] [illegible]

[illegible] excommunica-

tionis quam incurrant ipso facto, quod non [illegible]

[illegible] participantium sis, prout in ipsis processibus continetur, [illegible] de

[illegible] [illegible] lectis et vulgarizatis. [illegible] —

5

[illegible]

[illegible]

III. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

68

1392 - 24 Giugno, Udine - Nicolò q. Tristano di Savorgnano notifica al Comune di Cividale l'uccisione del vescovo di Concordia Agostino.

Nobiles et prudentes viri Domini mei plurimum honorandi. Vestris nobilitatibus et prudentiis harum tenore indicandum duxi qualiter diem hesterna die s. Ulrici equitarem incidi in D. Episcopum Concordiensem quem dum clare inspexissem se una cum sua comitiva contra me malo modo et animo me offendendi dirigere, dubitans ne me trucidaret quemadmodum generosum militem D. consanguineum meum D. Federicum de Savorgnano trucidare fecit, qui Dominus meus sub securitate falsorum consiliariorum et proditoriorum persuasionum ipsius D. Episcopi in templo Dei existens fuit turpissime et crudelissime interfectus, in eundem Episcopum qui potuit sibi ministrare quod mihi ministrare parabat impetum feci, eumque tamquam in meum capitalem hostem tam pro securitate et conservatione mee persone quam pro parte vindicte et ultionis crudelissime mortis prefati consanguinei mei interemi et morti merito tradidi, quare cum justissima causa viscera mea ad hoc excitaverunt omnibus vobis apparere potest. Hinc est quod nobilitates et prudentias vestras instanter exoro quatenus me recomissum habere placeat. Enim si dictas causas recte inspexerint, arbitrabunt me fore penitus supportandum.

D. Utini die 24 Junii. Indic. 15.

Nicolaus q.m D. Tristani de Savorgnano
cum humili recomendatione ac ipsum

Nobilibus et prudentibus viris D. Gastaldioni, Consilio et Comunitati Civitatis Austrie Dominis meis singularissimis

1395

Antonius Dei gratia S. S. Aquil. Patha nobili Tristano de Savorgnan
nostro vassallo et fideli sincere dilecto salutem et gratiam nostram
Porrecta nobis nuper hactenus tua petitio continebat quod cum
nobilis et egregius miles Federicus pater tuus et tui progenitores
ac tu dictus ab longis temporibus retroactis recognoscendo te
nuerint et possederint, ac recognoverint, tenueris et possederis
teneasque, et possideas de presenti certa castra et bona pheuda
lia imposterum a nostris predecessoribus et nostra Aquilegensi
Ecclesia scilicet Castra Pinzani, Flagonee, Osoppi et de Ariis,
cum juribus et pertinentiis eorum omnibus et certa bona sub
castaldia Carnee posita, et nonnulla alia bona de quibus
adhuc claram non habes informationem, nec non castra turris
superioris et inferioris cum porrihs et muta et sedis jurisd
et jurisdictionibus quibuscumque et omnia alia bona que ha
bes et possides in villa de Themau in Carnia cum aliis ju
ribus et jurisdictionibus universis, ac omnia alia et singula bona
que tu et pater tuus eiusque progenitores a nostris Prede
cessoribus nostraque Aquil. Ecclesia predicta recognovisti et
recognoverunt per te ac tuo e nomine Francisci fratris
tui cum instantia humiliter supplicasti ut te pro te
et ipso fratre tuo de ipsis castris et bonis investire dignare
mur eo jure quo progenitores
tui et predecessores dignaremur eo jure quo progenitores
tui et tu ipsa bona a nostris Predecessoribus et ipsa nostra
Ecclesia hactenus tenuerunt et tenuisti, et de gratia speciali
nobiliter illa tenes. Nos vero tuis supplicationibus in hac
parte justis et rationabilibus inclinati te in nostra presentia
fluxis genibus existentem et pro te, ac vice et nomine fratris
nostre Aquil. Ecclesie de supradictis castris et bonis omnibus
cum eorum juribus et pertinentiis universis jure feudi, in
eo jure quo tu et progenitores tui a nostris predecessoribus
nostraque Aquil. Ecclesia supradicta illa recognoverunt, tenue
runt et possederunt ac recognovisti, tenuisti et possedisti per
fimbriam nostre tunice investimus, salvo semper jure nostro

que Aq. il. ecclesie et alterius cuiuscumque. Tu vero in nostra presentia constitutus pro te ac vice et nomine ipsius fratris tui fidelitatis debite iuramentum prestitisti quod fidelis vassallus quilibet domino suo prestare in talibus consuevit et de iure tenetur. harum sub nostri appensione sigilli testimonio litterarum. Datum in nostro Castro utini die XV. mensis Octobris anno Domini 1395 Inditione tertia. Presentibus nobilibus egregiis et providis viris d. Christophoro Gaietano milite magnifico Germano dilecto nostro, Nicolao de Soldonerijs Domino Andrea Argento Christophoro Colutij Lotterio et Antoniolo nostro cubiculario et ser Nicolao de Frattina secretario nostris dilectis.

69

XIII.

1392, 16 luglio. Muggia – Il Capitano di Muggia prega Corrado Bojani di farli sapere se sia vero che si facciano armamenti contro quella Terra.

Egregio et Potenti Militi D. Conrado Boyano de Civitate Austrie amico carissimo. Egregie amice carissime. Cum hoc sit quod nobis relatum fuerit certam proclamationem in Civitate fore factam ex licentia et mandato Rev.mi Domini nostri D. Patriarche inter cetera continentem qualiter proditores a Terra Mugle proscripti sint homines boni et legales et id quod per nos contra ipsos est factum iniuste factum esse. Insuper quod per D. Marescalchum et D. Marchionem Ystrie congregatur quedam gens causa veniendi ad desolationem et dampnum nostrum: quod nobis valde absurdum videtur et nullo modo hoc potest cordibus nostris infigi. Quare prelibatam egregiam amicitiam vestram instantissime deprecamur, quatenus si de hoc est vestre Nobilitati manifestum nobis per litteras vestras placeat notificare prout in vobis fidem gerimus pleniorem. Parati semper ad omnia vestra beneplacita et mandata.

Antonius Darduino Capitaneus, Iudices, Consilium et Commune Terre Mugle.

Dall'Archiv. Capit. di Cividale.

Pubbl. dal Dott. Vinc. Joppi nell'Archeografo Triestino 1877. Vol. 5

1392. 17 Luglio. Udine. (Stamp. 1893 Nozze Pirona-Nytin... sono

Il Comune e gli abitanti di San Daniele ammessi alla cittadinanza di Udine.

In quadam magna Convocatione Terre Utini supra magna salla domus Comunis coram provido Oderico notario de Carnea vicecapitanio etc. ad sonum campane more solito congregata in qua interfuerunt sapientes nobiles et providi viri d. Doimus de Castello etc.

In Christi nomine amen. Anno ab ejus nativitate MCCCXCII. Indictione XV die vero Mercurii XVII mensis Iulii. ~~Acceptata~~ acceptata fuit in Vicinantia Terre Utini Communitas Terre S. Danielis per suos infrascriptos Sindicos et Procuratores vice et nomine dicte Communitatis sub forma ~~infrascripta~~ infrascripta. Iuraverunt et promiserunt providi viri Leonardus q.m Cometti, Iohannes q.m Marquardi et Ser Varnerius de S. Daniele Sindici et Procuratores dicte Communitatis S. Danielis, prout patet publico instrumento scripto manu Andree Notarii Pithiani de S. Daniele in MCCCXCII, Indictione XV die vero XIV Iulii viso et lecto per me Rainerium Notarium et nunc Cancellarium Communitatis Utini per Sacramentum in animas suas et suorum constituentium et successorum suorum se perpetualiter esse bonos, rectos, legales et fideles cives et vicinos Terre Utini et omnem bonum statum ipsius Terre cordialiter diligere, et nemini contra ipsius Terre ~~civibus~~ statum bonum machinanti, vel aliquid ~~attentari~~ attemptanti, seu aliquem ex ipsius Terre

civibus intabere vel persona violenter, indebite et
de facto quovis modo aggravanti, vel aggravare volenti
instare, nec favere dicto vel opere publice vel occulte
sed potius totis viribus resistere intentioni et volun=
tati talis sic dictam Terram Utini seu aliquem ex
civibus suis aggravare volentis.

Item quod ipsi omnes et singuli quorum nomine
dicta Vicinantia est jurata significabunt quam ci=
tius fieri ~~potuit~~ poterint pure et fideliter Rectoribus Ter
re Utini, videlicet Septem Deputatis seu Consilio
qui sunt et pro tempore fuerint quidquid # vel detri=
mentum Terre Utini prelibate, et etiam toto
posse vetare ne hujusmodi ~~dampnum~~ dampnum vel detri=
mentum sequatur.

Item ipsi suprascripti nomine quo supra pro
miserunt et juraverunt, quod quandocumque fue
rint electi in Consiliarios Terre predicte, se fideliter
et legaliter consilia sua prestaturos et officia exer=
cituros ad que essent electi.

Et versa vice promiserunt Nanus de Mulargis ~~et~~
Camerarius, et Camerarius nomine Communitatis Utini et Ser
Nicolaus de Soldoneriis et Nicolaus de Faganea Pro
curatores et procuratorio nomine dicte Communitatis
per sacramentum in animas suas et suorum constituen
tium ac vice et nomine dicte Communitatis Utini se
perpetualiter esse bonos, rectos, legales et fideles con
cives et convicinos Communitatis S. Danielis et om
nem bonum statum ipsius Communitatis et omnium
et singulorum vicinorum ejusdem cordialiter dili

#1. quovis tempore sciverint vel ~~audiverunt~~ audiverint cedere et redundare in ~~dampnum~~ dampnum

gere et nemini contra ipsius Communitatis statum machinanti vel aliquid mali ~~attentare~~ attemptanti seu aliquem ex ipsius Communitatis civibus, vel vicinis in habere vel persona violenter indebite et de facto, quovis modo aggravanti vel aggravare volenti instare nec ~~fuere~~ favere dicto vel opere, publice vel occulte, sed potius totis viribus resistere intentioni et voluntati talis sic dictam Communitatem S. Danielis seu aliquem ex civibus suis aggravare volentis.

Item quod dicti omnes et singuli suprascripti quorum nomine dicta Vicinantia est jurata significabunt quam citius fieri ~~poterit~~ potuerint pure et fideliter Communitati S. Danielis quidquid quovis modo et tempore sciverint vel ~~audierint~~ audiverint cedere ~~et~~ vel redundare in dampnum vel detrimentum Communitatis S. Danielis prohibere et etiam toto posse vetare ne hujusmodi dampnum vel detrimentum sequatur.

(Ann. Civ. Utini X c. 191 t.° Arch. Munic. Udine)

1392 - 17 luglio, Udine.

Il Comune e gli abitanti di S. Daniele sono ammessi alla cittadinanza di Udine.

In Christi nomine amen. Anno ab eius nativitate MCCCXCII. Indictione XV die vero Mercurii XVII mensis Iulii. In quadam magna Convocatione Terre Utini supra magna salla domus Comunis coram provido Odorico notario de Carnea vicecapitanio etc. ad sonum campane more solito congregata in qua interfuerunt sapientes, nobiles et providi viri d. Doimus de Castello etc. Acceptata fuit in Vicinantia Terre Utini Communitas Terre S. Danielis per suos infrascriptos Sindicos et Procuratores vice et nomine dicte Communitatis sub forma subscripta. Iuraverunt et promiserunt providi viri Leonardus q.^m Cometti, Iohannes q.^m Marquardi et Ser Varnerius de S. Daniele Sindici et Procuratores dicte Communitatis Sancti Danielis, prout patet publico instrumento scripto manu Andree Notarii Pithiani de S. Daniele in MCCCXCII, Indictione XV die vero XIV Iulii viso et lecto per me Rainerium Notarium et nunc Cancellarium Communitatis Utini per Sacramentum in animas suas et suorum constituentium et successorum suorum se perpetualiter esse bonos, rectos, legales et fideles cives et vicinos Terre Utini et omnem bonum statum ipsius Terre cordialiter diligere, et nemini contra ipsius Terre statum bonum machinanti, vel aliquid attemptanti, seu aliquem ex ipsius Terre civibus in habere vel persona violenter, indebite, et de facto, quovis modo aggravanti vel aggravare volenti instare, nec favere dicto vel opere, publice vel occulte, sed potius totis viribus resistere intentioni et voluntati talis sic dictam Terram Utini seu aliquem ex civibus suis aggravare volentis.

Item quod ipsi omnes et singuli quorum nomine dicta Vicinantia est iurata, significabunt quam citius fieri poterint, pure et fideliter Rectoribus Terre Utini, videlicet septem Deputatis seu Consilio qui sunt et pro tempore fuerint, quid-quid quovis tempore sciverint vel audiverint cedere et redundare in dampnum vel de-

BIBL. CI. UDINE

trimentum Terre Utini prelibate, et etiam toto posse vetare ne hujusmodi dampnum vel detrimentum sequatur.

Item ipsi suprascripti nomine quo supra promiserunt et juraverunt, quod quandocumque fuerint electi in Consiliar~~ios~~ Terre predicte, se fideliter et legaliter consilia sua prestaturos et officia exercituros ad que essent electi

Et versa vice promiserunt Nanus de Mulargis Camerarius et Camerario nomine Communitatis Utini et Ser Nicolaus de Soldoneriis et Nicolaus de Faganea Procuratores et procuratorio nomine dicte Communitatis per Sacramentum in animas suas et suorum constituentium, ac vice et nomine dicte Communitatis Utini se perpetualiter esse bonos, rectos, legales et fideles concives, et convicinos Communitatis S. Danielis et omnem bonum statum ipsius Communitatis et omnium et singulorum vicinorum ejusdem cordialiter diligere et nemini contra ipsius Communitatis statum machinanti vel aliquid mali attemptanti seu aliquem ex ipsius Communitatis civibus, vel vicinis in habere vel persona violenter indebite et de facto quovis modo aggravanti vel aggravare volenti instare nec favere dicto vel opere, publice vel occulte, sed potius totis viribus resistere intentioni et voluntati talis sic dictam Communitatem S. Danielis seu aliquem ex civibus suis aggravare volentis.

Item quod ~~dicti~~ omnes et singuli suprascripti quorum nomine dicta Vicinantia est iurata, significabunt quam citius fieri poterint pure et fideliter Communitati S. Danielis ~~quid~~ quid quovis ~~modo~~ ~~et~~ tempore sci verint vel audiverint cedere vel redundare in dampnum vel detrimentum Communitatis S. Danielis prelibate et etiam toto posse vetare ne hujusmodi dampnum vel detrimentum sequatur.

(Ann. Civ. Utini X 191 t.° Arch. Munic. Udine)

1392. 2 Agosto Cividale. [illegible]

71

[illegible]

1392 11 agosto. Cividale. Il maresciallo del Patriarca è autorizzato a nominare altra persona nel giudizio contro il nob. Bartolomeo di Prampergo per omicidio –

Giovanni di Evando not. di Cividale. Arch. not. Udine

A. D. 1392, ind. 15, die 11 augusti, in Civ. Austrie, sub domo Comunis, presentibus potente et egregio milite D. Vinciguerra di Spilimbergo, ser Tomasio de Spilimbergo, Laurencio de Canussio, Jacobo de Bordis et aliis.

Coram strenuo milite D. Nicolao Lunkl generali marescalco in Patria Fori Julij, per communem sententiam obtentum fuit quod in causa et querimonia occasione necis quondam Turrij de Antenea de qua fertur culpabilis nobilis ser Bartholomeus q. ser Vicardi de Prampergo, quia tantum alia occupatus possit et potuisset ponere et potuisse loco sui ser Guidonem Furlanum Capitaneum Tricesimi. —

1392, 22 settembre Meduno. Consegna del Castello e Podesteria e Garitto di Meduno al Procuratore del nob. Rizzardo di Valvasone fatta dal nob. Giovanni di Meduno.

Melchiorre de' Melchioribus notajo di Valvasone Arch. Not. Udine

A. D. 1392, ind. XV, die XXII septembris, actum coram janua seu porta Castri de Meduno, presentibus Odorico Decano filio q. Martini; Johanne q. Viani; Candido q. Petri Bosoli; Francisco q. Henrici; Bortolussio q. Thurini istis omnibus de Villa Meduni; Menico q. Henrici; Johanne q. Candidi de Tramoncio testibus et aliis. Vidorus q. Martini de Rivis Gastaldio Nobilium Dominorum de Valvesono tamquam procurator et procuratorio nomine Egregii Militis D. Rizardi de Valvesono, contentus et confessus fuit se procuratorio nomine dicto habuisse et recepisse ac sibi consignatum fuisse a nobili viro D. Johanne q. D. Odorici de Meduno Castrum Meduni, Potestariamque et garritum que et quod ipsi Ser Johanni spectat et pertinet tam in Meduno seu Villa Meduni quam extra; renuncians que procuratorio nomine dicto exceptioni etc. De quibus que predictis idem Vidorus procuratorio nomine dicto fecit prefato Ser Johanni stipulanti per se etc finem perpetuam, remissionem, quietationem et pactum de ulterius non petendo etc, nec non promittens procuratorio nomine dicto cum obligatione omnium bonorum prefati D. Rizardi et refectione dampnorum et prefato Ser Johanni stipulanti per se etc predictam confessionem finemque remissionem, omniaque et singula in hoc instrumento contenta perpetuo firma habere etc et non contrafacere etc. sub pena dupli eius de quo questio moveretur etc. Cum omni melioramento etc.

1392. 22 settembre Cividale. Il conte Antonio di Porcia presta per maggiordi Procuratore parte della taglia imposta a S. Corrado di S. Daniele (prigioniero del Patriarca Giov. di Moravia..

Atti di Eusardo not. di Cividale. Arch. not. Udi.

14

A. D. 1392, ind. XV, die 22 septembris, sub nova domo Comunis Civitatis Austrie; presentibus discreto Nicolao notario de Castro habitante in Civitate, Virgilio et Damiano fratribus q. Stephani Virgilii de Civitate testibus et aliis pluribus.

Nobilis vir D. Antonius q. D. Guecelli Comitis de Purcilijs omnibus modo, via, iure et forma quibus melius et efficacius iuit et potuit, fecit, constituit et ordinavit providum Antonium de Civitate q. ser Nicolai de Vipulzach ibidem presentem et hoc mandatum in se sponte suscipientem suum verum nuncium et legitimum procuratorem specialiter ad fideiubendum et in securitatem se obligandum pro illa parte que eidem procuratori magis placebit Talee seu relaxationis facte imposite faciende seu imponende per Rev.mum Dominum nostrum Patriarcham seu per alium vel alios quoscumque Nobili ser Corado q. ser Liffhi de Sancto Daniele captivato per eundem D. Patriarcham seu servitores ipsius D. Patriarche Marsalci vel quosvis officiales etc. et ad obligandum pro predictis bona dicti constituentis specialiter et generaliter et in omnibus dependentibus emergentibus et connexis a predictis, promittens de rati habitione et obligans bona sua etc. =

75

1392, 15 ottobre. S. Daniele. Sl.. Conte de Ragogna vende al Patriarca e Chiesa d'Aquileja la sua parte del Castello di Ragogna per 1150 ducati d'oro. — Seguono estratti di Documenti relativi alla custodia del Castello etc. —

[illegible] di Gemona. Bibl. Arch. Udine

[illegible] 1392 [illegible] XV, [illegible] in Patriarchali [illegible] [illegible] S. Daniele [illegible] nobilibus egregiis et strenuis militibus D. [illegible] Thurachil generali marescallo Patrie Fori Julii, D. [illegible] Ragonus de [illegible], D. [illegible], nec non nobili viro D. Nicolao Comite de Fagna [illegible] q. Sr. Petri de Fagnea, Ser Johanne Antonio q. Gabrii de [illegible], Georgio q. Ser Franceschini de la Villa, Fantono Pini et Jacucio q. Leonardi [illegible] de Glemona, [illegible] et aliis multis ad hec specialiter convocatis.

[illegible] nobilis [illegible] q. nobilis viri Ser Ragii de Ragonea pro se ac [illegible] heredibus dedit [illegible] et tradidit [illegible] Principi et Reverendissimo in Christo Patri et Domino [illegible] sancte sedis Aquilegensis Patriarche [illegible] [illegible] ac vice, loco et nomine Aquilegensis ecclesie [illegible] recipienti omnem et singulam partem Castri [illegible], quam [illegible] [illegible] Johannutus [illegible] nepotes [illegible] taguadam domo que fuit dicti [illegible] [illegible] prout ibidem inter dictas partes...... fuit pactum et firmatum cum omnibus et singulis turribus, domibus, campis, [illegible], stabulis, ortis, ariis et aliis domicalibus eidem parti Castellarii a [illegible] Ragonee intra dumtaxat et non extra, omnibusque [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], iuribus, actionibus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] eidem Ser[illegible] Leandido
pr[illegible] [illegible] Castellarii [illegible] [illegible] parte Castellarie [illegible] omnibus
[illegible] et [illegible] pro precio et foro mille centum et quinqua-
ginta ducatorum aureorum, quod totum precium pref[illegible] [illegible] Lean-
didus [illegible] [illegible] fuit contentus et confessus habuisse et recepisse ab eodem
[illegible] Domino nostro D. Patriarcha dante pro se ac vice, loco et nomine
Aquilegensis Ecclesie antedicte, exceptioni sibi non datorum, non
solutorum et non numeratorum ducatorum mille centum et quinquaginta
ducatorum et omni alio legum et iuris auxilio tam canonici quam civilis
omnino renuncians. [illegible] [illegible] possidere [illegible] [illegible] Castellarii
[illegible] [illegible] D. Patriarche [illegible] Aquilegensis Ecclesie [illegible] quo
eiusdem Castellarii possessionem [illegible] sit [illegible] quam ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] propria et [illegible] eidem licentiam omnimodam contulit
et dedit [illegible] [illegible] [illegible] Leandidus .... [illegible] [illegible]
D. nostro D. Patriarche [illegible] et [illegible] successoribus [illegible] vice, loco et nomine
[illegible] [illegible] [illegible] .... [illegible] aut contravenire [illegible] [illegible]
nostri D. Patriarche et [illegible] successoribus et Aquilegensi [illegible]
de dicta parte Castellarii ullo tempore non inferre nec [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Castellarii cum omnibus et singulis eidem
et [illegible] [illegible] et pertinentiis eidem et [illegible] successoribus ab omni
homine [illegible] [illegible], [illegible], universitate et persona qualibet legitime
[illegible] [illegible], auctorizare et [illegible]. Et quod dictam venditionem

[illegible] omnia et singula suprascripta perpetuo firma, rata et grata habere et tenere et non contrafacere, dicere vel venire per se vel alium seu alios [illegible] ratione vel causa de [illegible] [illegible] sub poena [illegible] ducatorum aureorum stipulatione in singulis capitulis huius instrumenti [illegible] promissa, quae quidem poena [illegible] [illegible] cum effectu [illegible] fuerit contrafactum [illegible] [illegible] [illegible] vel non [illegible] maneant omnia et singula suprascripta; [illegible] [illegible] omnia et singula [illegible] expensas [illegible] litis et extra [illegible] quibus omnibus et singulis firmiter attendendis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligavit [illegible] [illegible] D. nostro D. Patriarchae [illegible] [illegible] ut supra, omnia et [illegible] bona mobilia et immobilia praesentia et futura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dedit [illegible] D. [illegible] Patriarchae [illegible] [illegible] et promittit [illegible] Vinoyum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eundem D. Patriarcham aut alium eius nomine [illegible] Ecclesiae inducat et ponat in tenutam et corporalem possessionem partis Cappellaniae superius nominatae. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] eidem [illegible] D. nostro D. Patriarchae [illegible] [illegible] [illegible] nomine [illegible] Ecclesiae [illegible] factumque [illegible] [illegible] omni exceptione remota, [illegible] [illegible] D. Filiarum [illegible] [illegible] [illegible] Filiorum [illegible] [illegible] [illegible] Ubbhia [illegible] [illegible] ad omnem requisitionem dicti D. nostri D. Patriarchae [illegible] [illegible] consentiunt et renuntiabunt omni [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] repetant [illegible] parte [illegible] ut [illegible], [illegible] D. Filicone [illegible] et de his [illegible] contractus et obligationem [illegible] D. Patrono et alteri [illegible] sub pena [illegible] et refectione damnorum omnium, [illegible] extra [illegible], [illegible] et pena [illegible] omnia et singula supra scripta.

[illegible] consilio [illegible] —

[illegible]

1337 [illegible] ott. [illegible] Tarchiato. D. Filicone di [illegible] de [illegible] Rapagna [illegible] —

1312, [illegible] Rapagna [illegible] di Rapagna [illegible] il predetto [illegible] parte del castello di Rapagna [illegible] della [illegible] Torre [illegible] (postilla: parte della) [illegible] Corrado Craigher, [illegible] in segno di [illegible] —

1347 [illegible] ott. [illegible] nel palagio [illegible] di Rapagna [illegible] del castello di Rapagna [illegible] ~~[illegible]~~ 15 giorni dopo la [illegible] festa di [illegible] Natale. —

1342 [illegible] ott. [illegible] nel palagio [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] Patriarca d'Aquileja [illegible] la fedeltà ed obbedienza [illegible] di Rapagna, [illegible] una Casa in [illegible] Puppi, [illegible] —

1392, 4 novembre Valvasone: Catterussia de' Richieri vedova di D. Giovanni di Versola, chiede ed ottiene la Vicinanza di Valvasone dai Signori di quel luogo. 16

Melchiorre de: Melchioribus not. di Valvasone Arch. Not. Udine.

A.D. 1392, ind. XV, die IV novembris, Actum Valvasoni in Ecclesia S. Jacobi, presentibus D. Presb. Jacobo Capelano DD. de Valvesono, Ser Jacobo q. Ser Nigri de Quechis de Portunaone, Francisco q. Ser Nicolai de Richeriis de Portunaone, Zampulino notario q. Franchi de Utino habitante in Portunaone, Laurencio q. Georgii de Castiluto habitante in Valvesono et aliis.

Sapiens et honesta D. Catterusa filia q. dicti Ser Nicolai de Richeriis de Portunaone et relicta olim Ser Johannis de Versolla in presentia Nobilium Dominorum D. Rizardi Militis, D. Simonis et D. Henrici de Valvesono constituta eis humiliter supplicavit cum instantia ut eam se offerentem prestare debitum sacramentum fidelitatis eisdem vellent in eorum Vicinam et Subditam admittere, offerendo se facturam quod quilibet eorum Subditus et Vicinus facere debet et consuevit, rogando nichilominus eos ut eam ut suam vicinam, iuraque et bona sua vellint manutenere in iure et ~~posse tenus~~ deffensare. Cuius [illegible] quidem Domine prefati Domini de Valvesono precibus inclinati, Dominam ipsam gratanter in eorum Vicinam et Subditam receperunt, eidemque Domine de mandato ipsorum Dominorum per me Notarium prestitum fuit debitum sacramentum fidelitatis. Postque prefati Domini pro se etc. promisit ipsi Domine stipulanti pro se et ~~Dominam ipsam~~ iurandoque ad sancta Dei evangelia

Dominam ipsam et eius heredes ab omnibus hominibus, Ecclesiis, Collegiis, Universitatibus et personis, in iuribus suis protegere manutenere et potentius deffensare, prout quilibet Dominus suos fideles subditos et vicinos facere et deffensare tenetur et. Cum omni vellamenti etc.

1393, 17 gennaio. Cividale. Il Comune di Cividale ricerca per Maestro delle Scuole M.o Gentile abitante in Venezia.

Minutario di lettere del Com. di Cividale. Arch. Not. Udine (Vol. II Varia historica).

Littera missa Dominis Santo et Johanni Paduano

Bernardus Gastaldio, Provisores, Consilium ac Comune civitatis Austrie

Amici carissimi. Salutatione premissa. Rogamus ut cum Magistro Gentili habitante Veneciis in Contrata S. Cipriani, quia placeat et velitis, ipsumque inducere et ortari ad nostrum salarium, ut ad nos veniat recturus scolas in gramatica finito termino M.i Marzagaie qui erit prima die septembris proximi venturi. Et si forte ~~ubi~~ non placeret hoc inquirere velitis de alio idoneo et sufficienti Magistro. Hoc quidem ut precamur teneatur in vobis secretum. Data in Civitate Austrie, die XVII mensis januarii, ind. I, 1393.

[illegible]
[illegible]
r[illegible]
te[illegible]
m[illegible]
s[illegible]
me[illegible]
s[illegible]
[illegible]
r[illegible]
ra[illegible]
ve[illegible]
[illegible]

Archi[illegible]

1393. 29 Gennaio. Venezia. Il Doge accusa al Patriarca d'Aquileja ricevimento di una sua lettera riservata e sulle cattive nuove che riporta.

(Tergo). Reverendissimo in Christo patri D. Johanni Dei gratia sancte sedis Ecclesie Aquilegensis Patriarche dignissimo. ~~Ecclesie Aquilegensis~~

Reverendissimo in Christo patri Dei gratia sancte sedis Ecclesie Aquilegensis Patriarche dignissimo Antonio Venerio eadem gratia Dux Venetiarum et salutem et sincere dilectionis affectum. Litteras reverendissime paternitatis vestre recepimus cum inclusis copiis quarum tenore displicenter intelleximus quum contenta in eis fuerunt nobis non modicum molesta, sed quia honorem et statum eiusdem paternitatis sincera caritate diligimus, intendimus in Romana Curia et extra Romanam Curiam conservationem et bonum ipsius paternitatis solicite procurare per illum modum quem noverimus expedire. Litteram autem amici quam nobis inclusam misistis dari fecimus nobili Peratio Maripetro civi nostro. Insuper iuxta tenorem litterarum paternitatis eiusdem secretum habebimus id quod nobis per vestras litteras predictas intimastis.

Data in nostro Ducali palatio die XXIX mensis Januarii. Indictione prima

Archivio Capit. di Cividale Vol. XXX Pergamena N. 83 Orig. membr.

1393, 4 marzo. Udine. I nobili Simone di Colloredo, Tristano di Savorgnano e Bernardo di Strassoldo promettono sborsare due 1200 d.ni, quatora non presenterano al Patriarca d'Aquileja i nob. Corrado di San Daniele di lui prigioniero, del quale aveano domandato la libertà.

Da Alessandro di Ceneda notajo in Udine. Arch. Not. Udine.

A. D. 1393, ind. I, die martij IV mensis marcii, actum Utini sub lobia Comunis Utini, presentibus nobilibus Alberto Trusacijs, Bertulo de S. Daniele, Monofrio de Pasiano, Henrico del Marspalch et Liano de S. Daniele et alijs.

Ubique Egregii et Nobiles viri Domini Simon Miles de Coloreto, Tristanus q. Egregii Militis D. Federici de Savorgnano et Bernardus iunior de Strasoldo omnes simul et quilibet eorum in solidum et prout, omnibus via, modo et forma quibus melius et efficacius niverunt et potuerunt sponte et ex certa scientia, non vi, metu, dolo vel circumspectione fecerunt, constituerunt et ordinaverunt suos veros certos et legitimos actores, factores et procuratores ac nuncios speciales et quicquid melius et utilius esse vel dici possunt Nobiles et circumspectos viros dominos Franciscum Donatum de Sbruglavacca et Morandum de Castilerio ibidem presentes etc. et utrumque ipsorum in solidum ita tamen quod condicio occupantis potior non existat etc.

specialiter ad petendum et extrahendum seu ad manus eorum et custodiam recipiendum Nobilem virum D. Conradum de S. Daniele carceratum et captivum Rev.mi Patris D. Johannis Patriarche Aquilegiensis, ipsosque constituentes et eorum quemlibet ac ipsorum et cuiuslibet eorum bona omnia mobilia etc., ~~eidem~~ D. Patriarche obligandum cum omnibus et singulis, renunciandum premissis obligationibus, penarum adiectionibus, iuramentis, clausulis et capitulis, aliis omnibus necessariis et opportunis et de quibus eisdem suis procuratoribus vel eorum alteri videbitur expedire ad ipsum D. Conradum eidem D. Patriarche presentandum vivum vel mortuum prout erit tempore presentationis fiende et de qua convenerunt cum eodem D. Patriarcha vel solvendum mille ducentos ducatos auri pro rata ipsos et eorum quemlibet contingente videlicet quatuor centum pro quolibet ipsorum in casu quo ~~[illegible]~~ ipsum D. Conradum ~~in~~ termino de quo convenient non presentabunt. Et generaliter ad omnia alia et singula faciendum, promittendum et procurandum que in premissis et circa premissa fuerint necessaria et opportuna et que ipsimet Domini constituentes

facere, providere et procurare possent si personaliter interessent,
dantes et concedentes ipsi Domini constituentes eisdem suis procuratoribus
et unicuique ipsorum plenum etc. Promittentesque ipsi Domini
constituentes et quilibet ipsorum mihi Alexandro notario infrascripto
uti publice persone etc. se perpetuo ratum, firmum et gratum habere,
tenere et observare omne id et quicquid per dictorum eorum procuratores
vel eorum alterum, dictum, factum, promissum et obligatum fuerit
in premissis et quolibet premissorum et numquam contrafacere vel
venire per se etc. sub obligatione omnium suorum bonorum
etc. —

593. gennaio. Udine. [illegible] [illegible] S. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
degli esposti di S. Daniele, [illegible] [illegible] [illegible]
al [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

1593, [illegible] [illegible] notarius [illegible] [illegible]
[illegible] Alexandrinotorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnium [illegible] [illegible] Danie[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] notarii [illegible] [illegible]
[illegible] 23 [illegible] [illegible]
[illegible] omnium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] notarium de Samardenga [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] totaliter [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]zerit reverendus. Cum omni [illegible].

XIV

1393, 21 marzo. Cividale. Pagamento di cento ducati per il riscatto di alcuni cittadini di Muggia fatti prigionieri da Giovanni di Biancolino e complici di Muggia. —

Giovanni fu Guglielmo notajo di Cividale. Collez. Pertz. Orig.

A. D. 1393, ind. I, die XX mensis marcii, in Civitate Austria sub veteri domo Comunis, presentibus Milite egregio D. Corado Boiani q. D. Guillelmi Boiani, Nicolao Ancelli, Odorico q. Mili omnibus habitantibus in Civ. Austria testibus et aliis.

Cum pro parte providorum virorum M.ri Johannis medici, Nicolai de Bononia, M.ri Cristophori et Ser Pauli Guerce omnium habitantium Mugle promissi fuerunt per Georgium Babich de Tergesto centum ducati Capitaneo et hominibus de Montefalcone videlicet illis qui causa essent eorum redemptionis a captivitate qua ipsi Magister Johannes medicus, Nicolaus de Bononia, Mag. Cristophorus et Ser Paulus Guerce detinebantur et capti erant per Johannem Blanchulini, Alesium Berthoni de Mugla, Zaninum de Insula, Petrum Sperangianum de Tergesto et Andream de Caverdistria, de quibus centum ducatis nunc dati sunt quinquaginta ducati Egregio Militi D. Vincislao de Spegnimbergo Capitaneo Montisfalconi per honorabilem virum Bernardum q. M.ri Johannini phisici de burgo Pontis Civ. Austrie, Thomas Hernigen habitans in Montefalcone habuit ducatos XVII, Simon Bernoni habuit ducatos XI, Andreas Livii de Montefalcone habuit ducatos XII, Fixer teotonicus

habitans in Montefalcone habuit ducatos x a predicto Bernardo prout dixit ipse Bernardus, eoque predicti nominati habitantes in Montefalcone videlicet Thomas, Heringer, Simon, Andreas Linii, Ficxer teutonicus fuerant ut dicebant causam et efficacem operam dederunt, qua predicti habitantes Mugle qui fuerant capti, liberati sunt a captivitate predicta qua detinebantur. De quibus autem quinquaginta ducatis auri ibidem in presentia predictorum testium et mei Johannis notarii per ipsum D. Vincislaum Militem ab eodem Bernardo nomine et vice predictorum qui fuerant capti et postea redempti et recuperati dante et solvente, habitis et receptis, ipse idem D. Vincislaus per se ete fecit predicto Bernardo pro se et nomine ut supra finem et remissionem perpetuam et pactum de non petendo, promittens stipulatione, pacto et conventione solemnibus ipsos Bernardum et Georgium Babich, Mag. Johannem medicum, Ser Paulum de Guera, Nicolaum de Bononia, Mag. Cristophorum magistrum scholarum et ipsorum quemlibet eorumque heredes et bona de supradictis quinquaginta ducatis per eum sunt habitis et receptis, ut profertur, cum damnis et expensis extrahere, exspedire ac conservare in omnibus et per omnia et per totum ac in totum sine damno si eis et predictis Bernardo et Georgio Babich seu ipsorum alicui causa ipsorum quinquaginta ducatorum moveretur quoquomodo. Nec non promisit

antescriptus D. Vinislaus Miles per se etc., cum obligatione etc. predicto
Bernardo nomine suo ac mihi Johanni notario tamquam publice persone
stipulantibus nomine et vice predictorum M.i Johannis, Ser Pauli de Guera,
Nicolai de Bononia et M.i Cristophori et Georgii Babich eorumque heredum
stipulantibus predictas confessionem, solutionem, promissionem, obligatio-
nem et omnia ~~et singula~~ in hoc instrumento contenta, firma, rata et grata habere,
tenere et observare et in ullo contradicere, opponere, facere vel venire
aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto sub pena dupli eius
de quo ex premissis aliquo tempore questio moveretur minus quinque ~~soldis~~ solidis
venetorum parvulorum, quo tot etc. Renunciavit insuper dictus
D. Vinislaus Miles exceptioni etc.

Pubb.to dal D.r Vin.o Joppi
nell'Archeografo Triestino
1877. Vol 5°

I 1393 Aprile. Cividale. Pace tra Guarnerio di S. Daniele e Taddeo di Manzano. — II. 1393, ... Aprile. Remanzacco.

Duetti

Gli arbitri eletti dal patriarca e dai Signori di S. Daniele, promettono definire anche le differenze per il palazzo in S. Daniele. — III 1393, 12 Aprile. Remanzacco. Elezione di un settimo arbitro nelle dette differenze.

6

In Christi nomine amen., anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXXIII, ind. I, die .... Aprilis, ... (actum in Civitate Austrie), presentibus omnibus testibus suprascriptis.

Cum in contractu pacis paulo ante celebrate nulla mentio facta fuit...

. . . ~~nobilis~~ viri Tadei de Manzano. . . . . sui se debeant obligare et promittere ac facere finem liberationem et absolutionem nobili viro Guarnerio de Sancto Daniele . . . . . qui fuerunt causa acceptionis castri Manzani occasione dicte acceptionis et dampni et interesse acceptorum pro adimplemento concordii predicti et ut nichil in dicto facto remaneat imperfectum providus vir Petrus q. Nicolai de S. Daniele nominatus in contractu pacis procurator dicti Guarnerii et aliorum de S. Daniele procuratorio nomine eorum ex una parte et nobilis vir D. Conradus Boyanus miles q. D. Guillelmi et circumspecti viri ser Iohannes Antonius q. ser Gabrii cives Civitatenses ibidem presentes per se et suos heredes ex altera parte convenerunt et sibi invicem promiserunt per stipulationem quod dictus Guarnerius de Sancto Daniele vel alius qui teneret dictum Tadeum in carcere libere relaxabit et liberabit ipsum Tadeum de Manzano (salvo quod erit in sua libertate, et ideo et) — vicissim versa — quod D. Conradus Boyanus et Iohannes Antonius curabunt et facient cum effectu quod idem Tadeus de Manzano existens liber, ut prefertur, per se et consortes suos faciet . . . . et nuncius et cuilibet alio qui secum fuisset ad accipiendum Manzanum et cuilibet alio qui dedisset eis vel alicui ipsorum auxilium, consilium vel favorem, vel receptabit, vel dederit vel prestaret aut . . . . finem remissionem et absolutionem et pactum de amplius non petendo aliquod dampnum, expensam vel interesse sibi illatum, habitum vel receptum occasione acceptionis dicti Castri

Vargani vel derobationis facte in dicto Castro vel rebus que erant in ipso quocumque modo vel dependentes ab eisdem ad omnem requisitionem dicti Guarnerii de Santo Daniele vel procuratorum eorum . . . . . . [illegible] ad [illegible] predicta omnia attendere et observare et adimplere et in nullo contrafacere vel venire de iure vel de facto, . . sub obligatione omnium bonorum illorum qui dictum sindicum et procuratorem . . . . . et omnium bonorum dicti D. Conradi et Johannis Antonii [illegible], mobilium et immobilium presentium et futurorum et pro firmiori observatione premissorum predictus procuratorem omni [illegible] tum dicti D. Conradus et Johannes Antonius iuraverunt ad sancta Dei evangelia corporaliter tactis scripturis attendere et observare bona fide omnia et singula suprascripta.

Ego suprascriptus Bernardus de Andalo, filius [illegible] Mari de Venetiis imp. auct. Notarius nec non scriba [illegible] DD. Dominis et [illegible] Duc. dominii Venetorum predictis omnibus ~~et singulis~~ presens fui et rogatus scripsi signumque meum apposui consuetum.

Da pergamena nella Colleg. Concina in S. Daniele.

1393 ... Aprile. Remanzacco. Gl'arbitri eletti dal Patriarca e dai Signori di S. Daniele, promettono definire anche le differenze per il palazzo in S. Daniele.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem, millesimo, indictione et mense suprascriptis, die vero septimo, in Villa de Remanzas districtus Civitatis Austrie, in ecclesia dicte Ville, convenerunt simul D. Rigardus de Valvesono et Venceslaus de Spegnimbergo et D. Johannes Paduanus de Colloreto pro parte Domini Patriarche et D. Symon de Colloreto, D. Doymus de Castello et D. Bernardus de Strasolt minor pro parte Nobilium de Sancto Daniele, omnes sex electi arbitratores supra differentiam Palatii sive domus cum curia, de quo vel qua fit mentio in compromisso antescripto, qui in presentia et in manibus D. Johanni Alberto ambaxiatoris Ducalis Dominii Venetiarum super altari tactis corporaliter scripturis iuraverunt ad Sancta Dei evangelia infra terminum statutum per partes et notatum in compromisso videre, cognoscere, laudare, sententiare, diffinire et amicabiliter componere de iure et de facto secundum eorum puram conscientiam de et supra differentia Palacii sive domus cum curia predictis et se expedire infra dictum terminum sequendo formam compromissi et libertatem eis traditam in omnibus et per omnia, presentibus discretis viris Ser Johanne de Susana Cancellario D. Patriarche et Petro de Monasterio Notario civitatensi testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis et aliis.

Ego Bernardus . .

1393, 12 Aprile. Remanzacco. Elezione di un settimo arbitro, Ettore di Porcia, nelle differenze tra il Patriarca ed i Signori di S. Daniele.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem, millesimo, indictione et mense prescriptis, die vero XII in Villa de Remanzas in Ecclesia dicte Ville districtus Civitatis Austrie, convenerunt simul omnes predicti sex arbitratores electi qui tamquam avidi expedire se debite eis commissa uno astricte

prestito sacramenti, videntes et cognoscentes terminum compromissi expirare per diem sequentem et non volentes ipsi nec maiorem partem ipsorum concordari iuxta formam compromissi, ellegerunt et constituerunt omnes concordes in septimum arbitratorem egregium D. Artichum comitem de Parciliis ibidem presentem, dantes vigore libertatis eis tradite per formam compromissi illam et libertatem quam quilibet ipsorum habet. Qui D. Artichus prius auditis contentis in pace et forma compromissi, pro bono Domini Patriarche et Ecclesie Aquilegiensis et totius Patrie Forijulii acceptavit dictam libertatem et baylium et arbitramentandi potestatem nec non supra altari dicte Ecclesie tactis corporaliter scripturis in manibus dicti Domini Ambaxiatoris iuravit ad sancta Dei evangelia infra terminum firmatum per partes et notatum in compromisso videre, cognoscere, laudare, sententiare etc. ut alii sex fecerant et insuper continetur in omnibus et per omnia, presentibus domino presbitero . . . et nobili viro D. Johanne q. D. Juarneri de Cucanea testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis.

Ego Bernardus de Andalo imperiali auctoritate notarius ut supra

1383 .... Aprile.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXIII. ind. die ... Aprilis presentibus omnibus testibus suprascriptis.

Cum in contractu pacis paulo ante celebrate nulla mentio facta sit expresse (deceptione), nobilis viri Tadei de Margano ... quod idem et consortes sui se debeant obligare et promittere ac facere finem liberationem et absolutionem nobili viro Guarnerio de Sancto Daniele et suis consortibus qui fuerunt causa acceptionis castri Margani (et) occasione dicte acceptionis, et damnis et interesse receptorum et pro adimplemento concordii predicti et ut nichil in dicto facto remaneat imperfectum: providus vir ... ctius q. Nicolai de Sancto Daniele nominato in contractu pacis procurator dicti Guarnerii et aliorum de Sancto Daniele procuratorio nomine eorum ex una parte et nobilis vir Conradus Brianus miles q. d. Guillelmi et circumspecti viri ser Johannes Antonius q. ser Fabri cives ... ibidem presentes pro se et suis heredibus ex altera parte, convenerunt et sibi invicem promiserunt solemni stipulatione quod dictus Guarnerius de Sancto Daniele vel alius qui teneret dictum Tadeum in carcere libere relaxabit et liberavit ipsum Tadeum de Margano taliter quod erit in sua libertate et loco ...... vice versa quod d. Conradus Brianus et Jo. Antonius curabunt et facient cum effectu quod idem Tadeus de Margano existens liber et presentes pro se et consortibus suis facient et socii ac cuilibet alio qui secum fuisset ad accipiendum Marganum et cuilibet alio qui dedisset eis vel alicui ipsorum auxilium, consilium vel favorem vel receptantibus vel daret vel prestaret aut .... finem remissionem et absolutionem et pactum de amplius non petendo aliquod dampnum, expensas vel interesse sibi illatum habitum vel receptum occasione receptionis dicti Castri Margani .... vel devastationis facte in dicto castro vel rebus que erant in ipso quocumque modo vel dependentibus ab eisdem ad omnem

requisitionem dicti Guarnerii de Sancto Daniele vel procuratoris eorum . . . . sibi invicem predicta omnia attendere et observare et adimplere et in nullo contrafacere vel venire de iure vel de facto, sub obligatione omnium bonorum illorum quos dictum sindicum et procuratorem . . . . . . et omnium bonorum dicti d. Conradi et Iohannis Antonii Civitatensium mobilium et immobilium presentium et futurorum et pro firmiori observatione premissorum predicti promittentes in eorum constituentium . . . .
dicti d. Conradus et Io. Antonius iuraverunt ad sancta Dei evangelia corporaliter tactis scripturis attendere et observare bona fide sine fraude omnia et singula suprascripta.

Ego suprascriptus Bernardus de Andalo et

~~4000~~

Tenor Concordij

Stampato nel Vol II dell'Opera del prof. Giusto Grion = Guida Storica di Cividale e suo distretto. Cividale 1899 da pagina XXXV a pag. XLV. tip. Strazzolini = (la numerazione è a piè di pagina).

Concordio pubblicato dal prof. Giusto Grion nella Guida Storica di Cividale 1899 al Vol II che contiene documenti — Contese del Patr. Giovanni coi ribelli e confiscati

1393. 3 aprile

LXXXXIII,
nacem per
er eius pas,
n terris. Lu,
fum detri
a everentis
ebris reduce,
onius Vene,
onoris et sta,
legensis
munstatum
eiusdem,
etrata fu,
ecialiter
sindicos pre,
no duce pre,
e presextim
storum
rta et oriri
egregium
materia
belli cala,
us consiliis
e debeat
pradictos
olida dilec,
m, concor,
hannes
egensis ec,
in iure
s viro ser
procurato,
itatorum
im solem,
imi ma,
lesimo in,
seruit in
ta; et
Leonardu
Ancelli
ria omnium
riplo. et
Austria
oritata
otario n
er Nicolu
nobilis
ne et tam
Bartoli q.
singulorum
locum
domini
et suff,
ntis, ac
Simonis
et ser
et nomine
obilium
eum, pro,
s et em,
mine
isit de
m effectu

receptionem dicti Guarnerii de Sancto Donnino vel procuratoribus eorum.... Ibi in

Tenor Concordij

Stampato nel Vol. II dell'Opera del prof. Giusto Grion = Guida Storica di Cividale e suo distretto Cividale 1899 da pagina XXXV a pag. XLV. tip. Strazzolini = (la numerazione è a piè di pagina).

In Christi nomine amen, anno nativitatis eiusdem millesimo CCC°LXXXXIII,
Indictione prima, die tercio mensis aprilis. In excelsis residens Deus pacem per
adventum filii sui domini nostri Jesu Christi annunciavit, pacem per eius pas-
sionem et resurrectionem dedit, pacem per eius assensionem in celos reliquit in terris. Cu-
ius humana natura nequam serpentis malignitate seducta in animarum suarum detri-
mentum et quasi perniciem obliviscitur aliquando, nisi dono et gratia cuncta ernentis
mediante suasu interpositionis bonarum mentium et beneviventium ex tenebris reduce-
retur ad lucem. Hinc est quod Serenissimus et Excellentissimus dominus d. Antonius Vene-
rio Dei gratia inclitus dux et Comune Veneciarum, cordialissimi zelatores honoris et sta-
tus Rev^mi in Christo patris et domini d. Johannis Dei gratia sancte sedis aquilegensis
dignissimi patriarche et dicte ecclesie aquilegensis ac honoris Terrarum et Comunitatum
Utini et Civitatis Austrie et tocius Patrie Fori Julii ac proprie libertatis eiusdem,
cognoscentes et audientes multas novitates maleficia et delicta facta et perpetrata fu-
isse per partes infrascriptas temporibus retroactis in Patria Fori Julii et specialiter
a tempore quo pax et concordium facta et iurata fuerunt per procuratores et sindicos pre-
fati domini patriarche et dicte Comunitatis Utini coram Serenissimo domino duce pre-
fato, videlicet millesimo CCC°LXXXXII° Indictione XV^a die XXI° mensis februarii ac presertim
occasione acceptionis et occupacionis Castri Sanctidanielis et Castri Marzani sitorum
in dicta Patria, ex quibus multa scandala differencie lites et odia sunt orta et oriri
poterant, legaverunt suum et dicte Communis ambaxiatorem honorabilem egregium
et nobilem virum dominum Johannem Alberto ut omnis ranchor et guerre materia
radicitus extirparetur ac ut in eis pacis et concordie lenitas sopiret quod bellicalo-
mitas introducere potuisset. Cuius ambaxiatoris hortaminibus et salubribus consiliis
infrascripte partes animadvertentes quod nil carius nilque felicius optare debeat
regnancium et subiectorum condicio quam ut amor et caritas illa que supraditos
per clemenciam pastores et obedienciam gregis intervenientem debet solida dilec-
tione coniungere, ad mutuam conservetur quietem et pacificum statum, concor-
diter annuerunt. Ideircho prefatus Reverendissimus dominus d. Johannes
Dei gratia patriarcha aquilegensis suo proprio nomine ac nomine sue aquilegensis ec-
clesie ex una parte et nobiles et sapientes viri Andreas de Monticulis in iure
civili licenciatus, Muschinus Delaturre, Nicolaus de Soldanerijs q. nobilis viri ser
Francisci, et Nicolusius q. ser Zanni omnes cives terre Utini sindici et procurato-
res Comunitatis et universitatis dicte terre Utini, omniumque civium et habitatorum
eiusdem, habentes ad omnia et singula suprascripta et infrascripta plenum solem-
ne et sufficiens mandatum scriptum Utini manu discreti viri ser Geronimi ma-
gistri Dominici de Brunacijs imperiali auctoritate notarii infrascriptis millesimo in-
dictione et mense, die vero secundo ut idem Ieronimus ibidem presens asseruit in
testium et contrahentium presentia et constare dictum fuit ex alia parte; et
egregius miles dominus Corradus Boyannus et honorabilis vir Hermannus Leonardu-
cij, nec non nobiles et honorabiles viri ser Vulvinus de Canussio et Nicolaus Ancelli
sindici et procuratores Comunitatis et universitatis dicte Civitatis Austrie omnium-
que civium et habitatorum eiusdem habentes ad omnia et singula suprascripta et
infrascripta plenum solemne et sufficiens mandatum scriptum in Civitate Austria
manu discreti viri Nicolai q. ser Leonarducij de Artenea imperiali auctoritate
notarii infrascriptis millesimo indictione et mense, die vero primo, a me notario in-
frascripto visum et lectum ex alia parte; nec non providus vir Petrus q. ser Nicolai
de Sanctodaniele procurator institutus et substitutus et procuratorio nomine nobilis
viri ser Guarnerij q. domini Thomasutti de Sanctodaniele eius proprio nomine et tam-
quam procurator nobilium virorum ser Nicolusij q. domini Lissij et ser Bartoli q.
... de eodem loco, ac ser Flechi Artichi Danielis Georgij et omnium et singulorum
aliorum de Sanctodaniele predicto dampnificatorum qui sunt extra dictum locum -
Sanctidanielis propter acceptionem eiusdem loci factam per gentes prefati domini
patriarche habent ad infrascripta agenda, ut ibidem assertum fuit, plenum et suffi-
ciens mandatum scriptum manu Alexandri notarii de Ceneta Utini habitantis, ac
procurator et procuratorio nomine nobilium virorum ser Francisci q. ser Simonis
et ser Nicolai q. ser Artichi et vice et nomine nobilium virorum ser Conradi et ser
Nicolussij suprascriptorum fratrum filiorum q. domini Lissij, ac vice et nomine
nobilis viri ser Bartoli prescripti et omnium et singulorum aliorum nobilium
de Sanctodaniele et quorumcumque aliorum qui sunt extra dictum locum, pro-
pter acceptionem eiusdem factam et supratactam, pro quibus omnibus et sin-
gulis suprascriptis et quolibet ipsorum dictus Petrus procuratorio nomine
ser Guarnerij ser Francisci q. ser Simonis et ser Nicolai q. ser Artichi promisit de
rato et de ratumhabicione, videlicet se facturum et curaturum cum effectu

quod supranominati nobiles ac omnes et singuli alii et quilibet illorum
quorum nomine dictum mandatum factum extitit, ratificabunt et approba,
bunt ac promittent ad omnem requisicionem illorum quorum interent, om,
nia et singula que ipsius vigore fuerint promissa conventa et obligata obser,
vare, habere grata et tenere firma sub obligatione suorum bonorum mo,
bilium et immobilium presentium et futurorum, habens videlicet dictus
Petrus procurator ad omnia et singula infrascripta plenum sufficiens speciale
et generale mandatum scriptum Utini infrascriptis millesimo indictione et men,
se, die vero secundo, manu suprascripti Geronimi magistri Dominici de Bruna,
cijs imperiali auctoritate notarii, ut idem Geronimus in presentia omnium testium
et contrahentium asseruit et constare dictum fuit de omnibus et singulis litibus
causis differencijs seu discordiis de quibus supra fit mentio et connexis vel
dependentibus ab eisdem, videlicet prefatus dominus patriarcha cum Commu,
tate Utini et omnibus supranominatis de Sanctodaniele et quolibet ipsorum
et e converso, et Comunitas Utini cum Comunitate Civitatis Austrie si oppor,
tunum est et e converso, et Communitas Civitatis austrie cum supranominatis
de Sanctodaniele et quolibet ipsorum et e converso: Christi nomine invocato
et eius matris Virginis gloriose ad infrascriptam venerunt concordiam et compo,
sitionem e sanctam pacem annuente Domino perpetuo duraturam, et inter
se convenerunt nominibus antedictis prout inferius per ordinem describetur.

Inprimis namque dicte partes dictis nominibus et dicti sindici et procuratores
dictis nominibus fecerunt sibi ad invicem dictis nominibus et modis recipi,
entes finem liberacionem remissionem et absolucionem pacem et concor,
diam de omnibus et singulis offensionibus molestiis violenciis derobacionibus
homicidiis rapinis extorsionibus taleis datis et acceptis inquietacionibus
invasionibus occupacionibus expulsionibus turbacionibus et quibuscunque
injuriis hincinde vel ab aliqua dictarum partium dicto vel facto illatis
usque in presentem diem, et de omnibus et singulis penis damnis et interesse
per dictas partes vel aliquam ipsarum incursis vel commissis occasione pre,
dicta vel aliqua earum et presertim occasione non observancie alicuius
contractus promissionis vel concordii factorum per ipsas partes vel aliquam ea,
rum a die publicationis presentis convencionis retro ac dependentibus ab eis,
dem et de omnibus et singulis ex predictis pro qualibet partium vel ipsarum
aliquam factis tam occasione dice questionis et discordie quam alia quacunque
occasione modo vel forma usque in presentem diem, non intelligendo quod per
hanc generalem remissionem intelligatur esse remissum aliquid delictum
perpetratum per aliquam specialem personam contra et in damprum alicuius
alie persone in specialitate et non occasione contenta in toto presenti con,
tractu et qualibet eius parte —

Item quod convenciones composiciones et concordia alias inita et facta et fir,
mata inter Reverendissimum dominum patriarcham predictum et pre,
dictam Comunitatem Utini primum in millesimo ccc° LXXX nono Indictione
XII, die X marcij, secundum in millesimo cccLXXXX primo mensis februarij
die XXI, Indicione XIIII^{a}, tertium in millesimo ccclxxxx secundo, Indiccione XV,
die XXI mensis februarii Veneciis sint firmate et validate et debeant a partibus
in quantum eas tangunt et spectant, inviolabiliter observari, in omnibus que
restarent mitti execucioni iuxta ipsorum concordiorum et composicionum
sententiam et tenorem, nisi per contenta in tota presenti compositione et pace
et qualibet eius parte foret super aliquo vel aliquibus ex contentis et specifica,
tis in instrumentis predictis aliquid diminutum additum vel correctum
quo casu debeat per partes secundum quod continebitur in presenti concordia
integraliter observari -

Item ~~actum~~ et conventum fuit inter dictas partes nominibus antedictis quod
nobilis vir dominus Conradus de Sanctodaniele libere relaxetur de carcere
per dictum dominum patriarcham vel alios eum tenentes, ita quod sit in
pristina libertate sua et loco securo: qui dominus Conradus et ser Guar,
nerius de Sanctodaniele et omnes alii qui per acceptionem et introytum
supradicti domini patriarche in Castrum Sanctidanielis extra sunt et exive,
runt dictum castrum et locum [duodecim] vel decem ad minus veniant simul
cum prefato ambaxiatore dicti domini ducis et Comunis Veneciarum, vel aliter
ut dicto ambaxiatori videbitur, ad presentiam prefati domini patriarche et
postulata venia, si aliqua commissa forent contra suam paternitatem per
ipsos vel aliquem ipsorum, promittant sibi et jurent per sacramentum de
essendo fideles et obedientes ut esse debent et sunt boni et perfecti servitores,
et versa vice dictus dominus patriarcha debeat ipsos et quemlibet ipsorum be,
nigne et generose recipere et tractare ac eis parcere ita quod ex toto remisse
sint omnes ranchores odia offensiones inimicicie et male voluntates, et inter
eos vigeat de cetero illa clementia illa obediencia illa fides et amor que debet

vigere inter bonum pastorem et gregem sibi commissum –

Item fuit actum et conventum inter dictas partes dictis nominibus et modis quod castrum et locus Manzani remaneat et remanere debeat in potestate et baylia et manibus prefati ser Guarnerij de Sanctodaniele [et] sociorum suorum qui nunc illud tenet, donec et usquequo sententiatum cognitum diffinitum vel concordatum fuerit per sex vel septem arbitratores deputandos per partes iuxta formam conpromissi fiendi ad quem vel ad quos spectat vel spectare debet palatium sive illa domus cum curia existens in castro Sanctidanielis que pro parte domini patriarche asseritur spectare Ecclesie Aquilegensi et per consequens sue paternitati, et pro parte Guarnerij predicti asseritur spectare sibi et consortibus suis: quo facto dictum castrum et locus Manzani restituatur et assignetur ac restitui et assignari debeat per dictum Guarnerium et socios suos, vel alios qui tenerent dictum castrum Manzani, illi vel illis nobilibus quibus spectat vel quibus acceptum fuit, ita quod possint illud integraliter habere tenere et possidere et gaudere possessione et bonis suis pacifice et quiete ut faciebant ante occupacionem et captionem ipsius castri et loci –

Item quod prefatus dominus patriarcha, Comune Civitatis Austrie, et nobiles vel alii ad quos dictum castrum et locus Manzani spectat vel spectaret vel aliquis eorum restituto dicto castro et loco et observato ut supra dictum est nullo unquam tempore possint vel debeant petere aliquid damnum vel refectionem damni vel interesse vel expense, vel aliquam novitatem damnum molestiam vindictam vel gravamen inferre nec petenti vel inferenti consentire occasione predicta vel aliqua eorum dicto Guarnerio vel sociis vel alicui eorum [aut illi vel illis vel alicui illorum qui fuerint causa vel acceperint vel tenerent vel occuparent dictum Castrum Manzani aut prestiterint vel prestant eis vel alicui ipsorum receptamen auxilium consilium vel favorem ymo per pactum expressum eis omnibus remittere et parcere ac eos omnes liberare et absolvere et exnunc liberi et absoluti esse intelligantur et sint –

Item actum et conventum fuit inter dictas partes dictis nominibus et modis quod castrum Sanctidanielis remaneat et remanere debeat in potestate baylia et manibus prefati domini patriarche qui nunc illud habet et tenet donec et usquequo sententiatum cognitum vel diffinitum vel compositum vel concordatum fuerit per sex vel septem arbitratores deputandos per partes iuxta formam compromissi fiendi ad quem vel ad quos spectat vel spectare et esse debet palacium sive illa domus cum curia existens in dicto castro Sanctidanielis de quo vel qua in secundo proxime precedenti capitulo mentio fit: quo facto prefatus dominus patriarcha vel deputandi ab eo sua clementia dignetur et mandet ac faciat cum effectu restitui et poni prefatum dominum Conradum et Guarnerium de Sanctodaniele ac quoslibet alios nobiles et populares et quemlibet ipsorum et illorum qui propter acceptionem et introitum prefati domini patriarche in dictum castrum sunt extra et exiverunt dictum castrum et locum Sanctidanielis in possessionem et tenutam omnium illorum bonorum immobilium que tenebant et possidebant ante acceptionem et introitum ipsius domini patriarche hac condicione et pacto quod predicti et quilibet ipsorum habeant et habere debeant illud ius jurisdicionem et libertatem quod et quas habebant ante predictam captionem et introitum domini patriarche, et possent gaudere possessionibus et bonis suis ac fructibus proventibus et redditibus ipsarum et de eis disponere et facere prout et sicut faciebant et facere poterant antequam prefatus dominus patriarcha intravisset dictum castrum et locum, in qua quidem generali restitutione bonorum immobilium non intelligatur dictum palacium sive domus salvo si fuerit ita sententiatum et diffinitum vel compositum vel concordatum per arbitratores eligendos vel deputandos per partes iuxta formam compromissi fiendi ut de aliis bonis immobilibus cautum et declaratum est supra; si vero aliter sententiatum et diffinitum vel concordatum fuerit, tunc prefatus dominus patriarcha et quelibet dictarum partium et contrahentium teneantur et debeant facere et observare et adimplere sicut per ipsos arbitratores deputandos ut supra sententiatum diffinitum vel concordatum [vel compositum] fuerit in omnibus et per omnia –

Item etiam Comune Utini et nobiles et alii de Sanctodaniele qui exiverunt et extra sunt dictum castrum et locum propter introitum domini patriarche in illud, et quilibet eorum observare et adimplere per dictum dominum patriarcham ea que continentur in proxime precedenti capitulo nullo unquam tempore possint vel debeant petere aliquid damnum vel refectionem damni vel interesse vel expense, vel aliquam novitatem damnum molestiam vindictam vel gravamen inferre nec petenti nec inferenti consentire occasione predicta vel aliqua earum prefato domino patriarche vel marescalcho vel familiaribus suis vel alicui eorum aut illi vel illis vel alicui illorum qui fuerint causa vel acceperunt vel tenent vel occupant dictum castrum Sanctidanielis aut preste

terunt vel prestant eis vel alicui ipsorum receptamen consilium auxilium
vel favorem ymo per pactum expressum eis omnibus remittere et parcere ac
eos omnes liberare et absolvere et exnunc liberi et absoluti esse intelligantur
et sint —

Item quod turris et ille domus ruynate per nobiles et Comune Sanctidanielis
quas prefatus dominus patriarcha asserit esse Ecclesie Aquilegensis et per
consequens sue paternitatis et ei spectare et pertinere prelibatis rationibus et
specialiter propter quamdam permutacionem factam cum ser Galvano de
Sanctodaniele &c. rehedificentur et reducantur in pristinum statum et
redificari et reduci debeant in illo esse et forma in qua erant antequam ruy-
narentur, omnibus expensis omnium nobilium et tocius Comunis Sanctidanielis
et per ipsos omnes nobiles et totum Comune Sanctidanielis fieri debeat intra tem-
pus trium annorum numerandorum a die publicacionis presentis contractus;
intra quod tempus si secundum mores et consuetudines Patrie Fori Julii cognitum
et diffinitum fuerit et cognosci et diffiniri possit quod dicta turris et ille do-
mus non essent nec spectarent vel non esse vel expectare possent prefato domino
patriarche vel Ecclesie Aquilegensi vel quod ipse dominus patriarcha dictam per-
mutacionem et jurisdicionem secundum consuetudines Patrie facere nequivisset,
tunc et eo casu dicta turris et dicte domus debeant esse illius vel illorum cu-
ius vel quorum esse vel adquem vel ad quos spectare et pertinere cognitum et
diffinitum fuerit intra dictum tempus trium annorum numerandorum a die
publicacionis presentis contractus secundum mores et consuetudines Patrie
omni lite et contradicione cessante —

Item quod per viam pacis sive treuge tractetur et fiat cum effectu quod prefa-
tus dominus Conradus et Guarnerius et omnes illi qui sunt extra Sanctumdanie-
lem et intrabunt vel intrare poterunt per formam huius pacis et concordii, et quili-
bet ipsorum cum omnibus illis qui remanserunt et sunt intra dictum castrum et
locum et quolibet eorum et e converso efficiantur amici ac promittant sub certa
pena et iurent per sacramentum non offendere nec dampnificare nec iniuriari ver-
bis vel factis vel alique quovis modo sibi alterutrum, sed tractare et vivere ac con-
versari simul fraterne et amicabiliter prout faciebant ante et facere debent opti-
mi viri fratres et boni vicini; verum in casu quo per sententiam vel concor-
dium dictum palacium et similiter dicta turris et domus que nunc sunt
ruynate vel aliqua dictarum rerum remanent domino patriarche, teneatur et
debeat idem patriarcha mareschalcus familiaris et quilibet officialis suus eun-
do recedendo vel stando in dicto palacio castro et loco ~~Cast~~ Sanctidanielis beni-
gne et amicabiliter videre tractare ac conversari cum prefatis nobilibus omnibus
et quibuscunque aliis predictis de Sanctodaniele et nullam novitatem molestiam
vel gravamen inferre nec inferenti consentire sed potius obviare et resistere toto
posse, et versa vice teneantur et debeant prefatus dominus Conradus et Guarnerius
et alii qui intrabunt dictum castrum per hoc concordium, humiliter videre pre-
fatum d. patriarcham et eum ac officiales et famulos suos amicabiliter et
fraterne tractare et secum conversari, et nullam novitatem vel molestiam in-
ferre nec inferenti consentire vel inferre volenti, sed pocius obviare et resistere toto
posse: et hoc fiat ut omnis error et scandalum cesset, et nutriatur ex parte dicti
domini patriarche et suorum clementia et amor, ex parte illorum de Sanctodaniele
fidelitas et obediencia cum pacis amenitate inter eos perpetuo duratura —

Preterea actum et conventum fuit inter dictas partes nominibus quibus supra
[quod] etiam dictus dominus Conradus et Guarnerius et omnes illi de Sanctoda-
niele et quicumque alius cuiuscumque generis vel nacionis existat exbanniti
vel condempnati occasione predicta vel aliqua earum vel quolibet dependentibus
ab eisdem vel aliqua earum, ac etiam nobilis vir ser Johannes de Zucco
de morte vel captivitate cuiusdam sacerdotis ratatus et exinde bannitus et con-
dempnatus intelligantur esse et sint ipso iure rebanniti aboliti et absoluti ab
omnibus et singulis bannis processibus vel condempnationibus contra eos vel ali-
quem eorum factis vel latis per quoscumque officiales vel quascumque personas,
et de ipsis bannis condempnacionibus et processibus cancellari et aboliri possint et
debeant per quoscunque notarios vel officiales ad talia vel ad similia deputatos
vel deputandos absque requisicione alterius solemnitatis, et nichilominus eorum
pro abolitis et cancellatis habeantur et sint et in integrum restituti intelligantur
esse et sint omnes et singuli supradicti et eorum quilibet, ac etiam ad omnia
eorum bona immobilia quomodocunque ablata vel confiscata predicta occasione
vel aliqua earum restituantur et in integrum restituti sint et esse intelligantur,
et quod de delictis maleficiis vel excessibus predictis occasione predicta vel quolibet
dependentibus ab eisdem quomodocunque commissis vel perpetratis non possit
de cetero cognosci vel aliqualiter procedi vel aliqua sententia ferri vel aliquod gra-
vamen imponi per aliquam dictarum partium vel suos officiales vel aliam quam-
cunque personam; et predicta intelligantur esse recepta et comunia cuilibet
partium predictarum.

Item quod omnes donationes rerum immobilium facte per Andream Pithiano vel aliquem alium vel alios de illis qui sunt extra et exiverunt castrum Sanctidanielis propter introitum domini patriarche predicti Ecclesie aquilegensi sive ipsi domino patriarche cessent et revocentur et pro revocatis cassis et annullatis esse intelligantur et restituantur ut superius dictum est –

Item quod Andreas Pithiano predictus a quadam pena mille ducatorum sub qua sibi per dictum dominum patriarcham seu quamvis aliam personam pro parte eiusdem domini patriarche fuit iniunctum ne recederet a Civitate Austrie et in quam penam mille ducatorum dictus dominus patriarcha asserit ipsum Andream incidisse ex contrafacione dicti precepti seu quavis alia causa et qualibet alia persona que pro eo fideiussisset vel se principaliter obligasset, sint exnunc et in perpetuum liberati exempti absoluti et quietati taliter quod nunquam ex dicta causa per ipsum dominum patriarcham nec aliquam aliam personam molestari possit nec debeat, nec unquam dicta pena nec aliqua sui pars ab ipso ser Andrea nec ab alia quacunque persona que pro eo fideiussisset vel se principaliter obligasset nec heredibus suis peti nec exigi possit vel debeat, intelligendo quod idem Andreas solvat et solvere debeat si aliquid restaret solvere de talea ducatorum millequingentorum sibi inposita –

Item quod Communitas Utini mittere debeat aliquos de civibus suis tot videlicet quot predicto domino ambaxiatori domini ducis et comunis Veneciarum videbuntur, simul cum ipso ambaxiatore ad inclinandum et jurandum fidelitatem et obedienciam dicto domino patriarche et faciendum et cetera prout et sicut continetur in capitulo Concordii facti in MCCCLXXXXII Indicione XV, die XXI mensis februarii de simili materia mentionem agente –

Item actum et conventum fuit inter dictas partes dictis nominibus et modis quod prefatus dominus patriarcha et dictus dominus Conradus et Guarnerius et omnes alii de Sanctodaniele de quibus supra fit mentio, teneantur et debeant subito post publicacionem presentis contractus eligere sex nobiles de Patria Fori Iulii videlicet tres pro parte qui super et de differenciis et litibus existentibus inter dictas partes occasione palacij sive domus cum curia site in castro Sanctidanielis de quibus fit mentio in capitulis antescriptis, habeant per ipsos omnes vel maiorem partem ipsorum liberam potestatem cognoscendi sententiandi et componendi de jure et de facto inter dictas partes, et si non forent concordes dicti sex ipsos, sint et debeant vel maior pars eorum eligere unum alium nobilem de Patria qui omnes septem vel maior pars eorum postea habeant similiter illam et libertatem; ~~et quidquid per eos vel maiorem partem~~ eorum cognitum sententiatum vel compositum fuerit quod dictus dominus patriarcha et dicti de Sanctodaniele teneantur et debeant observare et adimplere et parere ac obedire omni laudo sententie et arbitramento dictorum sex vel septem vel maioris partis et renunciare et promittere non impetrare remedium appellacionis vel reductionis ad arbitrium boni viri sub pena in hoc instrumento contenta; et quod fiat compromissum inter dictum dominum patriarcham pro se et Ecclesia Aquilegensi et illos ex dictis nobilibus de Sanctodaniele pro quorum parte asseritur dictum palacium sive domum cum curia ad eos vel ad aliquem eorum spectare vel pertinere subito post publicacionem presentis contractus in ipsos sex nobiles cum dicta libertate eligendi septimum casu occorrente tamquam in arbitrum et amicabilem compositorem cum pleno et generali mandato in qua efficaciori et ampliori forma fieri potest, statuendo terminum in compromisso usque terciumdecimum diem mensis instantis inclusive; et quod arbitratores qui eligerentur jurent intra dictum terminum videre cognoscere diffinire vel componere et se totaliter expedire secundum puram eorum conscientiam –

Item quod prefatus dominus patriarcha renunciet et renunciare debeat lige et unioni inite inter ipsum et aliquos de Patria in MCCCLXXXXII die ultimo junii, indictione XVª, et cuicunque alie lige quam haberet cum quacunque persona quovismodo; et similiter renunciari facere promittat omnes existentes in dicta liga vel ligis et quibuslibet ipsorum; et Communitas Civitatis Austrie casset et amoveat a vicinancia sua omnes illos castellanos et nobiles ac Comunitates Patrie Fori Iulii quos et quas recepisset in suam vicinanciam de novo, et quod qui vel que in ipsa fuissent antiquitus et eorum vicinancie in ligis et unioni predictis, ut de domino

./.

patriarcha dictum est, renunciet et renunciare debeat et promittat facere dictos tales castellanos nobiles et Communitates et quoslibet ipsorum similiter renunciare; et versa vice Communitas Utini casset cancellet et annullet a vicinancia sua omnes illos castellanos et nobiles ac Communitates Patrie Fori Iulii quos vel quas recepisset in vicinanciam suam de novo et qui vel que in ipsa non fuissent antiquitus et eorum vicinancie et cuilibet lige quam haberent et fecissent de novo ut supra, cum quacumque persona quovismodo renunciet et renunciare debeat et promittat facere dictos tales castellanos et nobiles et Communitates et quoslibet ipsorum similiter renunciare; et exnunc prefatus dominus patriarcha et Communitates predicte et ipsarum utraque renunciaverunt et cassaverunt ligas et vicinancias antedictas et promiserunt ut supra dictum est. Etiam de novo prefatus dominus patriarcha et Communitates predicte et ipsarum utraque seu earum sindici et procuratores necnon quilibet alius ex contrahentibus superius nominatis promiserunt sibi adinvicem solemni stipulacione inire intrare componere et facere de novo ligam unionem vicinanciam et sanctam fraternitatem in forma que publicabitur in generali Parlamento tocius Patrie Fori Iulii fiendo de proximo —

Item quod secundum capitulum convencionis facte et inite inter Reverendissimum dominum patriarcham prefatum et Communitatem Utini in millesimo CCCLXXXXI mensis februarii, die XXI, indictione XIIII, continens quod dominus patriarcha promittit facere cum effectu iuridice procedi et secundum mores et consuetudines Patrie iustitiam fieri contra et adversus omnes et singulos homicidas et alios quoscumque qui interfecerunt egregium militem dominum Federicum de Savorgnano et contra quoscumque in eorum societate existentes et capitulum sextum dicti Concordii continens quod dominus patriarcha promittit fieri facere iustitiam tam de Fratillo quam de ceteris aliis qui fuerunt in sua comitiva ad derobandum vicinos Terre Utini et reddi plenum ius cuilibet expoliatorum contra predictos etc. cassentur revocentur et annullentur et irritentur et pro cassis revocatis et annullatis et irritatis esse intelligantur et sint; et pro dictis omnes contra quos dicta capitula vel aliquid eorum fuerunt formata et de quibus faciant mencionem, et omnes illi et quilibet illorum qui prestitissent eis vel alicui eorum auxilium consilium favorem vel receptaculum vel prestant vel prestarent, intelligantur esse et sint ipso iure rebanniti liberi et absoluti ab omnibus et singulis bannis processibus vel condemnationibus contra eos vel aliquem eorum factis vel latis per aliquam partium predictarum vel eius officiales vel alias quascumque personas; et quod de maleficiis delictis vel excessibus predictis occasione predicta vel quomodolibet dependentibus ab eisdem quomodocumque commissis vel perpetratis non possit de cetero cognosci vel aliqualiter procedi vel aliqua sententia ferri, vel aliquod gravamen inponi per aliquam dictarum partium vel suos officiales vel aliam quamcumque personam, et versa vice etiam omnes et singuli et quilibet illorum qui fuerunt causa vel interfecerunt Reverendum patrem dominum Augustinum olim episcopum Concordiensem et alium vel alios existentes tunc in comitiva sua vel insultarunt vel gravarunt vel aliquam novitatem vel gravamen sive damnum intulerunt predictis vel alicui predictorum vel fuissent in societate aut prestitissent eis vel alicui eorum auxilium consilium favorem vel receptaculum vel prestant vel prestarent si forent exbanniti vel condemnati occasione predicta vel aliqua earum vel quomodolibet dependentibus ab eisdem, intelligantur esse et sint rebanniti liberi et absoluti ab omnibus et singulis bannis processibus vel condemnacionibus contra eos vel aliquos eorum factis vel latis per aliquam partium predictarum vel eius officiales aut alias quascumque personas; et quod de maleficiis delictis vel excessibus predictis occasione predicta vel quomodolibet dependentibus ab eisdem quomodocumque commissis vel perpetratis non possit de cetero cognosci vel aliqualiter procedi vel aliqua sententia ferri vel aliquod gravamen inponi per aliquam dictarum partium vel suos officiales vel

aliam quamcumque personam —

Que omnia et singula suprascripta et infrascripta promise-
runt et solemni stipulacione convenerunt prefati presentes et
dicti omnes contrahentes dictis nominibus et modis et quelibet eo-
rum sibi adinvicem et vicissim singula singulis referendo per-
petuo firma et rata habere tenere et observare et adimplere et
contra non facere vel venire per se vel alium de jure vel de facto
in iudicio vel extra nec contrafacienti vel volenti consentire sub
pena ducatorum quinque milium auri boni et iusti ponderis ac
cunei Veneciarum solemni stipulatione promissa cum refectione
omnium et singulorum damnorum et expensarum litium et exactio-
num. Que pena tociens committatur et debeatur et peti et exigi pos-
sit et valeat cum effectu per partem et contrahentem [et] observantem
predictam a parte non observante vel contraveniente quotiens in
capitulo presentis contractus contra factum fuerit vel ventum vel non
fuerint predicta et infrascripta omnia et singula integraliter observa-
ta. Qua pena soluta vel non exacta seu remissa, predicta omnia et
singula nichilominus firma perdurent et inviolabiliter observentur,
et ad maiorem firmitatem et pro firmiori observatione promissorum
voluerunt et convenerunt dicte partes et quelibet ipsarum per pa-
ctum expressum solemni stipulacione valatum quod si aliqua par-
tium reputaret se gravatam eo quod per aliquam ex altera non
observarentur predicta vel aliquid predictorum, quod illa pars
que reputaret se gravatam debeat et possit habere recursum
ad quinque deputandos per ligam et unionem fiendam. Et
exnunc prout extunc per pactum expressum dicte partes et que-
libet ipsarum subiciunt et obligant se ac subiecte et obligate
esse intelligantur et sint jugo arbitrio et baylie potestati et co-
gnicioni dandi et concedendi dictis quinque et toti lige et unioni
fiende ac cuilibet pacto et obligacioni ac promissioni que ponetur
fiet et continebitur in contractu dicte unionis et lige et quocumque
capitulo eiusdem in omnibus et per omnia. Pro quibus omnibus
et singulis firmiter observandis et adimplendis firmisque perpetuo
tenendis et pro pena solvenda si commissa fuerit obligaverunt
prefate partes et contrahentes dictis nominibus et modis sibi adinvi-
cem et vicissim, videlicet dictus dominus patriarcha omnia sua
bona et Ecclesie sue Aquilegensis mobilia et immobilia presentia
et futura, et dicti sindici et procuratores omnia bona illorum
quorum sunt procuratores et sindici mobilia et immobilia presen-
tia et futura; renunciantes per pactum expressum in predictis
omnibus et singulis omni exceptioni et condicioni, sine causa
vel ex iniusta causa, presentis contractus non celebrate, doli mali
et in factis, actioni ac beneficio restitutionis in integrum pacis
et concordij promissionis convencionis et aliorum predictorum
nomine sic factorum, et omni alii ~~af~~ defensioni exceptioni
juris legum et decretorum auxilio omnique privilegio literis
graciis et absolutionibus impetratis vel impetrandis, quibus con-
tra predicta vel aliquid predictorum posset se tueri aut dicere
vel venire —

Et ad maioris roboris firmitatem dicte partes, videlicet dictus do-
minus patriarcha in animam suam et alie partes in animas con-
stituencium corporaliter tactis scripturis juraverunt ad sancta
Dei evangelia predicta omnia et singula habere tenere firma et
attendere et observare et non contravenire ullo modo ingenio seu forma de
jure vel de facto. Promiserunt etiam et solemniter convenerunt partes predicte
et quelibet ipsarum modis et nominibus antedictis sub penis et obligacionibus su-
prascriptis simul cum dicto domino ambaxiatore mittere eorum ambaxiatores pro-
curatores et sindicos ad ratificandum approbandum et confirmandum omnia et
singula in presenti instrumento contenta in presentia et in manibus prelibati do-
mini ducis et Comunis Veneciarum; voluerunt insuper et rogaverunt prefatus
d. patriarcha et prefati sindici et procuratores cuiuslibet partium predictarum
nominibus suprascriptis quod per me Bernardum de Ardalo imperiali auctoritate
notarium infrascriptum fiant de predictis tot publica instrumenta eiusdem con-
sonancie et tenoris quot necessaria erunt, et quod detur cuilibet partium pre-
dictarum suum ad cautelam —

Actum in Civitate Austrie in orto palacii patriarchalis presentibus Magnifico milite domino Conrado Crayger capitaneo Corinthie, Reverendo patre domino Francisco abbate mosacensi, Egregio milite domino Federico Gleycevr capitaneo Goricie, venerabilibus viris dominis Johanne quondam domini Zerotti decano Civitatis, Antonio de Ronchono decano Utinensi, Coradino de Gulerate utriusque juris doctore vicario in [civilibus]

1393 – Aprile Cividale; Elezione di arbitri nelle differenze tra il Patriarca d'Aquileja coi Signori di San Daniele, per cagione di un palazzo e corte, posti nel castello di S. Daniele. – Segue elezione di un terzo arbitro per detta questione

8

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem MCCCLXXXXIII.

ind. ... die ... mensis Aprilis. Reverendissimus in Christo pater et D.D.

Iohannes Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimus presul Ecclesie sue

Aquilegensis ex una parte et providus vir Petrus q. Nicolai de sancto Daniele ~~et tamquam procurator~~ procurator

institutus et substitutus et procuratorio nomine nobilis viri ser Iohannis

q. d. Thomasutti de Sancto Daniele eius proprio nomine et tamquam procurator

nobilium virorum D. Nicolussitti q. d. Lisii et ser Bertoli..... de eodem loco

ac ser Flechi, Artichi, Danielis, Georgii et omnium et singulorum aliorum

de Sancto Daniele predicto damnificatorum qui sunt extra dictum locum sancti

Danielis propter acceptionem eiusdem loci factam per gentes prefati D. Patriarche

habentes ad infrascripta agenda ut ibidem asseritur fuit plenum

et sufficiens mandatum scriptum manu Alexandri notarii de Ceneta

Utini habitantem, ac procurator et procuratorio nomine nobilium viro-

rum ser Francisci q. ser Simonis et ser Nicolai q. ser Artichi de dicto loco

sancti Danielis eorum propriis nominibus et providi viri Andree Pittiani

eius proprio nomine nec non ipsorum trium nobilium infrascriptorum videlicet

ser Guarnerii, ser Francisci q. ser Simonis et ser Nicolai q. ser Artichi

... et nomine nobilium virorum ser Conradi et ser Nicolussii supra-

scriptis fratrum filiorum q. ser Lisii ac ... et nomine ... ser Bertoli pre-

... et omnium singulorum aliorum nobilium de dicto loco Sancti

Danielis et quorumcumque aliorum qui sunt extra dictum

locum propter acceptionem eiusdem supra factam, pro quibus omni-

bus et singulis suprascriptis et quolibet ipsorum dictus Petrus procurator

nomine dictorum ser Guarnerii, ser Francisci q. ser Simonis et ser Vitalis q. ser Artichi promisit de rato et ratihabitione, videlicet facturos et curaturos cum effectu quod supranominati nobiles et omnes et singuli et quilibet illorum quorum nomine dictum mandatum factum extitit ratificabunt, approbabunt et promittent ad omnem requisitionem illorum quorum interesset omnia et singula que ipsius nomine fuerunt promissa, conventa et obligata observare et habere grata et tenere firma sub obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium, presentium et futurorum; habens videlicet dictus procurator videlicet Petrus ad omnia et singula infrascripta plenum, sufficiens, speciale mandatum scriptum Utini in presenti millesimo, inditione, mense, die vero secundo, manu discreti viri ser Jeronimi magistri Dominici de Brunaciis de Utino imperiali auctoritate notarii, ut dictus Jeronimus in presentia omnium testium et contrahentium asseruit et constare dictum fuit pro dictis omnibus nobilibus et aliis et quolibet ipsorum et maxime pro illis ex dictis nobilibus de Sancto Daniele pro qua parte asseritur infrascriptum palatium sive domum cum curia ad eos vel aliquem ipsorum spectare vel pertinere ex altera parte.

Volentes adimplere ea que promiserunt et convenerunt in contractu pacis superius celebrato omni modo, via et forma potioribus quibus predicte partes et utraque ipsarum nominibus quibus supra valent,

sponte et ex certa scientia et non per errorem per stipulationem sollempnem promiserunt seque libere compromiserunt de iure et de facto in egregios et nobiles viros dd. Rizardum de Valvasono et Wenzeslaum de Spegninbergo milites ac Iohannem Paduanum de Colloreto pro parte d. Patriarche predicti et egregios et nobiles viros dd. Simonem de Colloreto militem, Dagmum de Castello et Bernardum de Strasolt iudicem electos pro parte dicti Petri procuratoris dictorum nobilium de Sancto Daniele nomine et in omnes ipsos sex et maiorem partem ipsorum ibidem presentium et acceptantium tamquam in suos arbitratores, amicabiles compositores, communes amicos et speciales ... mentatores et laudatores et diffinitores de omni et qualibet lite, causa, differentia et questione seu controversia aut discordia orta vel que oriri timeretur vel posset inter dictas partes occasione cuiusdam palatii sive domus cum curia sibi spectante existente in castro Sancti Danielis in Patria Foriiulii de quo vel qua fit mentio specialis in contractu pacis nuperrime facte salvo eo quod utraque dictarum partium vel earum altera asseret et quod predictum palatium sive domum quoquomodo vel iure ad se spectare et pertinere sive spectasse vel pertinuisse aut in .. ad ipsum ius aliquod pretenderat. Quibus arbitratoribus et amicabilibus compositoribus predicte partes et ipsorum utraque dederunt, contulerunt expressum arbitrium, plenam licentiam et liberam potestatem cum pleno, libero, expresso, generali et speciali mandato per ipsos omnes vel maiorem partem ipsorum in concordia, videndi, cognoscendi,

procedendi, finiendi, terminandi, laudandi seu arbitramentandi
sententiandi et amicabiliter componendi inter dictas partes de
omnibus et singulis supradictis de iure et de facto ad suum
placitum et videre quodcumque ac summarie, simpliciter et de
plano sine strepitu et figura iudicii, quocumque loco et hora, diebus
feriatis et non feriatis, sedendo sive stando, cum scriptura vel
sine, etiam iuris ordine non servato in toto vel in parte, partibus
presentibus vel absentibus, una parte presente et altera absente, citatis
vel non citatis seu requisitis et ex nunc requisitioni renuntiant expresse
dicte partes nulloque quoque pretermisso obstante. Et quod possint
dicti arbitratores et amicabiles compositores premissa omnia et singula
vel eorum aliqua terminare ac diffinire simul vel divisim, semel vel
pluries, dummodo omnes ipsi vel maior pars eorum sint in concordio
Et quod dicti arbitratores et amicabiles compositores et quilibet
eorum iurent ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis
in manibus et in presentia egregii et nobilis viri d. Iohannis
Alberto honorabilis ambaxiatoris in Patria Forijulii de mandato
Serenissimi et Excellentissimi d. Antonii Venerio dei gratia incliti
Ducis et Comunis Venetiarum legaliter et fideliter et secundum puram
conscientiam suam videre, cognoscere, procedere, finire, terminare,
laudare et sententiare et amicabiliter componere inter dictas partes
. . . . libertatem ac traditam et superius descript. infra
terminum inferius denotatum. ~~Ubi quidem~~ Et quod in casu quo ~~quod~~ omnes
prediti sex vel maior pars eorum non possent concordare vel esse concordes

tenearitur...... sub debito sacramento corporaliter per eos prestandum infra dictum et infrascriptum terminum elligere unum alium nobilem de Patria qui sit septimus vel per ipsos vel per maiorem partem in concordia qui septimus debeat iurare similiter ut et alii fecerint. Postea vero omnes dicti septem in concordia seu maior pars eorum habeant libertatem et licentiam ac potestatem supra et infrascriptam in omnibus et per omnia.

Insuper promiserunt partes sibi invicem supra omnia et singula suprascripta et infrascripta effectualiter adimplere et inviolabiliter observare ac stare et parere omnibus diffinitioni, pronunciationi seu arbitramento factis seu ferendis per dictos arbitratores et amicabiles compositores de iure et de facto inter supradictas partes in et supra omnibus et singulis premissis vel ipsorum aliquibus et in continenti eis prolatis ipsa approbare et emologare et in nullo contrafacere vel venire de iure vel de facto per se vel alia aliqua ratione vel causa. Et quod contra predictam pronunciationem, diffinitionem seu arbitramentum remedium appellationis, nullitatis, reclamationis, correctionis, reformationis, reductionis ad arbitrium boni viri seu restitutionis in integrum vel aliquod privilegium sive rescriptum vel aliud quodcumque remedium non intentabunt aut impetrabunt per se vel alios et intentatis seu impetratis non utentur neque aliquo alio beneficio seu remedio iuris vel facti per quod dicta pronunciatio, diffinitio arbitramentum supra premissis vel aliquod premissorum infringi posset vel quomodolibet viciare in totum vel in partem, expresse et specialiter. Promittentes per solempnem stipulationem sibi ad invicem dicte partes parere cuilibet laudo et diffinitioni predictorum arbitratorum . . . . dampnum, partium predictarum vel alicuius . . . . . . de omni lesione, ... , enormitate quantumcumque magna vel parva et ex nunc dicte partes . . . . . .

. . . . possent

renuntiare specialiter et expresse lige si societatem durare debeat

ad octavam

~~usque ad octavam~~ pasche resurrectionis . . . .

~~durabit durare debeat usque~~

Que omnia et singula suprascripta et infrascripta promiserunt solempni stipulatione predicte partes sibi ad invicem firma et rata perpetuo tenere, attendere et observare et adimplere et in nullum contrafacere vel venire et non contradicere laudo arbitrio, dicto, diffinitioni, dispositioni, pronuntiationi, decisioni, determinationi et sententie eorundem arbitratorum et amicabilium compositorum et communium amicorum aliqua ratione causa vel ingenio, de iure vel de facto, sub illa eadem pena continetur in contractu pacis, exigenda et cognoscenda et declaranda ut continetur in dicto contractu pacis in omnibus et per omnia et obligatione omnium et singulorum bonorum prefati d. Patriarche et sue Ecclesie Aquilegensis et illius vel illorum quorum est vel sunt procuratores. Que pena totiens committatur et exigi possit per alteram partium predictarum attendentem et observantem premissa et que laudata, pronuntiata et firmata fuerunt per prefatos arbitratores et amicabiles compositores a parte non attendente et non observante premissa, quotiens contrafactum fuerit vel contraventum premissis vel alicui premissorum vel cessatum aut obmissum fuerit attendere et observari. Et promiserunt dicte partes sibi ad invicem reficere et restituere omnia et singula dampna et expensas quas et que fecerant vel habuerint in causa et extra pro plenaria observatione omnium et singulorum que in predictis laudo et sententia [illegible] arbitramento prefatorum arbitratorum latius continebuntur.

Sub pena et obligatione predictis et ad maioris roboris firmitatem prefatus d. Patriarcha in animam suam et predictus procurator in eis illorum quorum est constitutus corporaliter tactis scripturis iuraverunt ad sancta dei evangelia predicta omnia et singula attendere et observare et adimplere et in nullo contrafacere vel venire ullo ingenio seu forma.

Actum in Civitate Austrie in orto palatii patriarchalis, presentibus magnifico milite d. Conrado Crayger Capitaneo Carinthie, reverendo patre d. Francisco abbate Mosacense, egregio milite d. Frederico Gleyncer Capitaneo Goricie, venerabilibus viris dominis Johanne q. d. Peroti decano Civitatensis, d. Antonio de Marconis Decano Utinensi, Conradino de Galerate utriusque iuris doctore vicario in spiritualibus, Sancto de Peregrinis licentiato in iure canonico vicario in temporalibus prefati d. Patriarche, sapientibus viris dominis Pagano de Civitate, Bartholomeo de Siliverigo canonicis Civitatensibus, et nobilibus viris ser Vidaso q. d. Andree de Attems et discretis viris ser Johanne de Susanna de Utino Cancellario prefati d. Patriarche et ser Jeronimo mag. Dominici de Brunaciis de Utino Cancellario Communitatis Utini testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis et aliis.

Ego Bernardus de Andalo filius ser Marci de Venetiis imperiali auctoritate notarius nec non scriba Ser.mi d. Ducis et ducalis dominii Venetiarum predictis omnibus presens fui et rogatus scripsi signumque meum apposui consuetum.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem, millesimo, indictione et mense suprascriptis, die vero septimo, in Villa de Remanzas, districtus Civitatis Austrie, in Eclesia dicte Ville. Convenerunt simul d. Bernardus de Valvasono et Venzeslaus de Spegnimbergo milites et d. Iohannes Paduanus de Colloreto pro parte d. Patriarche et d. Simon de Colloreto miles, d. Doynus de Castello et d. Bernardus de Strasolto iunior pro parte nobilium de Sancto Daniele, omnes sex electi arbitratores supra differentiam palatii sive domus cum curia de quo vel qua fit mentio in compromisso antescripto, qui in presentia et in manibus d. Iohannis Alberto ambasiatoris ducalis dominii Venetorum supra altari tactis corporaliter scripturis iuraverunt ad Dei evangelia infra terminum statutum per partes et notatum in compromisso, videre, cognoscere, laudare, sententiare, diffinire et amicabiliter componere de iure et de facto secundum eorum puram conscientiam de et supra differentia palatii sive domus cum curia predictis et se expedire infra dictum terminum sequendo formam compromissi et libertatem eis traditam in omnibus et per omnia; presentibus discretis viris ser Iohanne de [illegible] Ancillarum prefati d. Patriarche et Petro de Monasterio notario Civitatensi testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis et aliis

[illegible] Bernardus etc.

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem, millesimo, indictione et
mense prescriptis, die vero duodecimo, in Villa de Remanzas in Ecclesia
dicte Ville, districtus Civitatis Austrie. Convenerunt simul omnes predicti
sex arbitratores electi, qui tanquam avidi expedire se de lite eis com=
promissa, ymo astricti debito sacramenti; videntes et cognoscentes termi=
num compromissi expirare per diem sequentem et non valentes se nec maiorem
partem ipsorum concordari iuxta formam compromissi; ellegerunt et consti=
tuerunt omnes concordes in septimum arbitratorem egregium d. Artichum
comitem de Porciliis ibidem presentem, dantes vigore libertatis eis tradite
quam quilibet ipsorum habet
per formam compromissi ... libertatem ~~et baylium et arbitramen~~
... d. Artichus prius auditis ... in pace et forma compromissi ... bono d.
~~tum, potestatem ... supra altari dicte Ecclesie~~
Patriarche et Ecclesie Aquilegensis et totius Patrie Forijulii, accepto
... dictam libertatem et baylium et arbitramentum, potestatem nec
... in supra altari dicte Ecclesie tactis corporaliter scripturis, in manibus
dicti d. ambaxiatoris iuravit ad sancta dei evangelia infra terminum
... atum per partes et notatum in compromisso, videre, cognoscere, laudare,
sententiare etc., ut alii sex fecerant et superius continetur in omnibus et
per omnia; presentibus domino presbitero Johanne q. magistri Leonardi de Utino
et nobili viro d. Johanne q. d. Guarnerii de Cucanea testibus ad hec voc...
... ecialiter et rogatis et aliis.

Ego Bernardus etc.

Da perg. orig. mutila dell'Arch. Concina in S. Daniele del Fr. ...

Ac
Magn
pattie
rico
quon
Utin

N. di Ragogna not. in Fagagna Arch. not. Udine

A.D. 1393, ind. 1. die 8 M. Aprilis, actum sub logia Comunis Faganee presentibus Floreno q. ser Bernardi et Bernardo q. Curnatii de Chiavottacho etc. Ibique Nicolaus Burellus Gastaldio Faganee ac Lussius et Nicolaus q. Iohannis de consensu omnium hominum de Comunis Faganee fecerunt constituerunt et ordinaverunt eorum Nuntium ser Justum ibidem presentem etc. specialiter ad intrandum in ligam cum D. Patriarcha et cum Comunibus de Patria Foriiulii. —

Ac
Magr
patri
rico
quos
Utin

1393 . 23 maggio Portogruaro. Antonio Panciera vescovo di Concordia investe Tomaso q. d. Guecello di Polcenigo, procuratore di sua moglie Nicolotta q. d. Federico di Cucagna, del feudo di Margarij

10

in christi nomine amen. Anno ab eiusdem nativitate 1393 indictione prima die vero 23 maii. in Portugruario in Portunovo ante domum habitationis infrascripti ser [illegible], Presentibus ser Nicolusio q. ser Iacobi della Betta de Portugruario d. Aurelino dicto [illegible] familiare infrascripti ser [illegible]

[illegible] Thoma nuntio curie episcopalis palatii Portugruarii [illegible]

[illegible] vocatis et rogatis. Coram honorabilibus et circumspectis viris ser Andrea Panciera et ser Petrobono notario de Portugruario Reverendi in Christo patris et d. d. Antonii Dei et Apostolice sedis gratia episcopi Concordiensis procuratoribus generalibus [illegible] nobilis vir ser Thomasius quondam [illegible] d. Guecelli de Pulcinico tamquam procurator et procuratorio nomine d. Nicolotte uxoris sue ac filie q.m d. Federici de Cucana prout de procuratione docuit scripto manu Iohannis Francisci q.m Iacobi de [illegible] notarii publici sub anno d. 1384 indictione 7a die XX. mensis septembris, ac vice et nomine Pauli, Iohannis et Petri fratrum filiorum suorum ac filiorum dicte d. Nicolotte uxoris sue [illegible] quod feudum de Margariis antiquitus ab ecclesia concordiensi habuerunt et pacifice possederunt et ipsi ser Thomasio dictis nominibus [illegible] Reverendum Patrem et d. d. bone memorie Fratrem Augustinum episcopum Concordiensem [illegible] vestigia predecessorum suorum [illegible] prout de dicta investitura docuit scripta manu Nicolussii q.m Leonardi [illegible] de Ripis de Cordevado imperiali auctoritate notarii sub 1349 indictione 2a die vero nono mensis septembris, ipsis Procuratoribus humiliter supplicavit [illegible] de feudo predicto [illegible] prefati d. episcopi [illegible] investi[illegible] offerens se prestiturum quodcumque iuramentum [illegible] et ad quamcumque obligationem et [illegible] prefati [illegible] forma dicte [illegible] investiture [illegible] iuxta et secundum formam [illegible] ser Thomasio [illegible] tempora [illegible] et protestans quod idem ser Thomasio non stetit [illegible] cum per ipsum [illegible] investituram dicti feudi non [illegible] a prefato d. episcopo infra [illegible] dictam investituram [illegible] Qui d. d. Procuratores prefato ser Thomasio responderunt quod ipsius protestationem in quantum de iure tenebantur admittebant [illegible] insuper eidem quod ipsum de dicto feudo investire [illegible] gratia [illegible] ad hoc nullum sufficiens habebant mandatum, de quibus omnibus et singulis [illegible] dictus ser Thomasius rogavit me Guidonem notarium infrascriptum ut de predictis publicum conficerem instrumentum

75
6

450

A 11 B

De' Gismani della Carnia

Nota e Documento.

I Patriarchi di Aquileja, principi e signori del Friuli, che, dalla montuosa regione della Carnia, allora paese povero e scarso di abitatori, poche rendite potevano ritrarre, sullo scorcio del secolo XII e più nel seguente, introdussero l'uso di investire a titolo di feudo ministeriale perpetuo a singole persone, od a famiglie del luogo, terreni della Chiesa di Aquileja, così boschivi come prativi, vassallo del giuramento di fedeltà e sedimi di case e di molini, coll'obbligo del servizio in tempo di guerra con un soldato armato a cavallo. La classe di questi feudatari era formata di agricoltori ed artieri, e teneva un ti mezzo posto fra la nobiltà ed il proletariato.

Si chiamavano in lingua latina Dienstmanni o corrottamente Dinesmanni, nome derivato dalla voce tedesca Dienstmann, cioè uomo ministeriale. Nella lingua friulana si dissero Gismans e italianamente Gismani. La veneta repubblica conservò questa istituzione, che ebbe fine con essa, quando svincolati i beni dai vincoli feudali, cessò anche l'obbligo del militare servigio negl'infeudati.

Il patriarca Giovanni di Moravia, che tanto fece a favore della Carnia, in un suo privilegio del 9 agosto 1392 tra le altre disposizioni decretava che i Gismani fossero esenti dall'ufficio di esploratori, dalla custodia dei passi alpini e da altre gravezze e servitù rusticane, tranne che dall'obbligo della milizia equestre. È a credere che tali prescrizioni non fossero osservate, poichè lo stesso patriarca sulle lagnanze presentategli da certo Rufolino di Lauvin a nome dei Gismani contro le esorbitanze dei Capitani dei quattro Quartieri della Carnia, con sua lettera del 4 agosto 1392, che oggi si pubblica, imponeva al Gastaldo della Carnia, che facesse rispettare dai Capitani suddetti le immunità delle quali esclusivamente godevano i Gismani, ingiungendo al Gastaldo l'esecuzione de' suoi comandi.

Vincenzo Joppi

M[illegible]
po[illegible]
re[illegible]
q[illegible]
U[illegible]

1393. 4 Agosto - Nel castello di Cormons. — Il patriarca di Aquileja Giovanni marchese di Moravia, emancipa i Gismani della Carnia dalla dipendenza dei Capitani dei Quartieri della Carnia.

B

Sancte sedis Aquilegensis ~~Dei~~ Dei gratia Patriarcha Johannes prudenti Gambipiculo Gastaldioni Carnee.

Prudens fidelis, dilecte noster. Audivimus Ruffulinum de Luincis nomine suo et aliorum Gismannorum Carnee se dolentem de Capitaneis Quarteriorum qui volunt ad gravedines et quecumque occurrentia onera eos cogi ad contribuendum ~~cum~~ cum illis: et quia non sunt in numero suppositorum dictis Capitaneis, sed Vassalli in Gastaldia nostra ad servitium equestris militie pro defensione Aquilegensis Ecclesie pares et in gerendis eorum armis per loca Gastaldie civibus nostris istic Tulmetii et in aliis iuribus similes, gaudentque pluribus aliis immunitatibus quibus non gaudent isti rusticani Capitanei Quarteriorum. Quare intendimus dictos Gismannos eis minime parere, sed obedire mandatis iniunctis de per se ex mente nostra precipue una cum ceteris cum eisdem Capitaneis venientibus, [vobis ~~pro~~ non numeravis] ita mandantes firmissime intentionis et mentis nostre esse.

Datum in castro nostro Cormoni anno MCCCXCIII. indictione I. die IV Augusti.

[Da copia nella Collezione Frangipane]

1331 19 giugno. Udine. Sent. arbit. ... che que' di Vigonovo e di Aviano

1331 11 giugno — 1393 — 12

In Christi nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo tertio Indictione prima die decimo nono Junij. Actum in Castro Vtini in palatio ... in salla parva ante Cubicularem Cameram infrascripti domini ... presentibus ven.li viro domino Antonio de ... decano Vtini. nobilibus et prudentibus viris dominis nicolao et fantusio de fana, Doymo de Castello, Jacomino de Strasoldo Melchiorio della torre, ser Ludovico de bisseffis de Sacilo, magistro Jacobino phisico, ser blasio de lisono et ser nicolao ... soldonerijs de Utino testibus et alijs. Ibique Coram R.mo in Christo patre et domino domino Joanne dei gratia sancte ... ecclesie aquilegiensis dignissimo patriarcha Comparentibus providis viris ser nicolao de maniacis de Utino, ser angelio q. ser nicolai et Jacobo notario q. ser bellunj de Sacilo tamquam Syndicis et procuratoribus Universitatis Comunitatis Sacili et ville Vigonovi prout de Syndicatu et procuratorio plene Constat publico instrumento Indictione confecto et scripto manu Bartolomei de Ceneta notarij q. magistri ... gramatice professoris pub. Imperiali auctoritate notarij sub ... millesimo et Indictione, die vero septimo decimo mensis Maij a me notario infrascripto viso et lecto parte ex una: et providis viris ser Melchiore q. ser pidrusij de nono q. ser rubei, nicolao q. vigrusij et nicolao q. ... de Castro auianj tamquam Syndicis et procuratoribus Universitatis et Comunitatis auianj prout de Syndicatu et procuratorio plene Constat publico instrumento In Confecto et scripto manu Vngarfranchi q. ser mathiussij de auiano publici Imperiali auctoritate notarij sub millesimo trecentesimo nonagesimo secundo Indictione xv.a die vero penultimo Julij a me notario infrascripto viso et lecto parte ex altera in quodam termino ad diem hodiernum et horam ... per dictum dominum patriarcham statuto dictis partibus ad audiendum et Intelligendum ac ferri videndum sententiam diffinitivam per ipsum dominum patriarcham visis et diligenter examinatis omnibus ... actis ... productis et

probanis hīt ṗdic̄ ꝑ dictas ptes dn̄i nouis ī quadā Causa et dif-
rentia vtent̄ int̄ eas noū et dccor Campanee vigonouj In qua dictꝫ
cōī auiano asserebat ēē sub hr̄ plenariū paschulandj In q̄ quidem s̄tu
idem R^mus dn̄us pacha auditis et diligenter examinatis Juribꝫ oībꝫ
dictarꝫ partiū et auditis oībꝫ q̄ dicte ptes dicere seu producere
ta volebant quā ī scriptis voluerant et diligenter consideratis et ꝓ
aduertens fundamentum ipsius questionis et q̄ ex hoc mala int̄ ipsas
partes potuiset oriri ni subito tolleret Corā dicto s̄tu et m̄i notis
Justicie diligent̄ et matura ṗhabita deliberatione et hābito Consilio
sapientū: Christi noīe ṗinuocato pnūtiauit declarauit diffiniuit et
sententiauit q̄ homines et vniuersitas ... sue facili ac ville vigo
nouj et q̄ī ipsorꝫ nec nō homines et vniuersitas sue terre auianj
et quilibꝫ ipsorꝫ similiū quandocūq̄ et quotienscūq̄ sibi et cuilibꝫ
ipsiꝫ ṗait et libuerit et placebit cū oībꝫ et singulis animalibꝫ cuius
cūq̄ generis Cuiuslibꝫ ptis particulari et ipsorꝫ ṗdicta animalia pascere
possit et valeat libere pacifice et quiete ī tota Campanea vigonouj
et ī qualibꝫ eius pte sine aliqua Contradictione alicuius psone
Cuius quidem Campanee hij sunt Confines ab una pte terremptorum
est Corinni et porcili a fata sunt Clausura sue ... ville
vigonouj alt̄ra tabella illorꝫ de palemino et a quarta est via
que vocat via de porcili ꝑ quā itur de auiano ... saluo
semp iure ṗptietatis ipiꝫ Campanee ipsius dni pachs et sue ecclesie
Ecclie sancti ...

Et ego odoricus q. nobilis ser sebastiani de susanis de utino publicus imperiali auctoritate notarius suprascriptam sententiam alijs negotiis occupatus per manum alterius notarij publicari feci ex notis et scripturis olim ser Joannis de susanis de utino notarij ac subscripti Domini patriarche Cancellarij in Comissis per Magnificum ac Clarissimum dominum Jacobum Venerium pro Illustrissimo et potentissimo Dominio Venetorum Do: tunc patrie forijulij Locumtenentem et facta Colatione Cum originali qua suprascriptam sententiam publicatam Cum originali in omnibus Concordari reperi Ideo me subscripsi signo nominis quam meis Consuetis appositis In fidem et testimonium omnium premissorum rogatus et requisitus

Die 19 decembris 1530.

[illegible]

Wa
Fi
bly
nost
et
quo
prep
Str
nos
cum
ny
Ste
eff
ni
dep
gr
in
di
fi

1393. 22 agosto. Mendus. — Lettera di Venceslao Re de Romani al Comune di Cividale raccomandandogli il Patriarca d'Aquileja Giovanni di lui consanguineo.

Dall'Arch. Mun. di Cividale. (Copia nella Coll. Concina MSS. Font.)

13

tergo / Gastaldioni, Provisoribus, Consilio et Communi Civ. Austrie fidelibus dilectis.

Wenceslaus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus et Boemie etc.

Fideles dilecti: Constitutus in nostre maiestatis presentia, Venerabilis Johannes Patriarcha Aquilegensis Princeps et Consanguineus noster dilectus fidelitatem et obedientiam debitas nec non et honorem et reverentiam sibi per vos impensas nobis exposuit seriatim, super quo fidelitati vestre tanto quidem amplius grates referimus quanto prefati Consanguinei nostri profectus et commoda non immerito nostra propria reputamus. Merito enim vos ad preces dicti Consanguinei nostri recommendatos accepit Regalis Serenitas tanquam eos quorum cuncta fidelitas et approbata dudum fidei constantia pravorum suggestionibus flecti non potuit, sed probitatis et virtutum perspicuas in terminis quod mente concipere studuit id ipsum per se quod effectum realiter adimplevit. Et ideo de vobis tanquam peculiaribus nostris et Imperii Sacri fidelibus plene confisi, fidelitatem vestram studiose requirimus et hortamur, desiderantes ex animo quatenus in concepto persistentes proposito predicto Consanguineo nostro in dirigendis Terrarum suarum negotiis et promovenda prout expedit republica pro posse velitis assistere et in eius obedientia fideliter perdurare. Parati namque sumus sibi et vobis quoad

hoc non solum operam generosam impendere, verum etiam utilitatem vestram et commodum processu temporis benignius ampliare. Datum Mendrisii die XXII augusti; regnorum nostrorum anno Boemie XXIX, Romanorum XIV.

(N. B. Esiste anche nella Raccolta Bianchi)

1393, 15 settembre Gemona. Contratto del Comune d'Gemona per i tubi di pino della Fonte Fior.

[illegible] Pampalino not. Arch. Not. Udine

A.o 1393, ind. I, die xv mensis septembris, actum Glemone in [illegible] Co-
cia Comunis, presentibus Jacobo dicto Boyalino q. Iohannis Boyali, [illegible]
[illegible] q. [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et aliis

[illegible] Paschulus [illegible], Thomas q. [illegible], Gregorius
[illegible] et [illegible] q. [illegible] [illegible] parte [illegible]
[illegible] Fontone Pini, [illegible], [illegible]
[illegible] et [illegible] ad fontem [illegible]
[illegible] Glemone [illegible]
[illegible] fontem qui scaturit [illegible]
supra [illegible] S. Maria la bella usque supra plateam Terre
Glemone, [illegible] inter dictas partes [illegible],
videlicet quod dicti Paschulus, Thomas, Gregorius et [illegible] promi-
serunt ut supra dictum fontem ad dictum locum conducere et
facere plochos seu lignea fieri pro conducendo seu per quos labi-
re et discurrere debet dictus fons perforatos cum bochulis ferreis
bene aptis de pinu nigro, hac conditione adiecta quod si reperire-
tur aliquis ex dictis plochis non esse de pinu nigro vel bene per-
foratus seu habere mensuram iuxta quandam mensuram quam dicti

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dictos

[illegible] plachos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et ponere ac [illegible] dictos plachos bene [illegible] ut supra dicto

loco [illegible] [illegible] ad platiam [illegible] per quos [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] sufficiens et perfecisse dictum opus et [illegible]

[illegible] dictum fontem usque ad dictum locum hinc ad proximum festum

Resurrectionis Domini. Et hoc ideo quia supradicti [illegible], [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dictos [illegible] et [illegible] [illegible] de [illegible] plachis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] expensis [illegible] [illegible] et [illegible] pro singulo

passu dictorum plachorum [illegible] [illegible] ad [illegible] de

[illegible] [illegible] [illegible] decem [illegible] et [illegible] [illegible] dictum

[illegible] [illegible] plachos [illegible] expensis et non [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dictos plachos [illegible]

[illegible] comun[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] conventiones promiserunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habere

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] omnia et singula [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia et singula damna et [illegible]

[illegible] ac interesse litis et extra. [illegible] omnibus et singulis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] partes ad invicem obligaverunt videlicet dicti Super-

[illegible] omnia bona dicte Communitatis et dicti de [illegible] bona sua presen-

tia et futura. Cum omnimeliori modo.   Vincenzo [illegible] [illegible]

15

1393, 30 settembre, Cividale. Il Patr. d'Aquileja Giovanni fa a Tomaso di Spilimbergo quitanza d'ogni cosa differenza per il Capitaneato di Gemona, Gastaldia di Avenzone e Sedegliano.

Giovanni di Guglielmo notajo di Cividale. Arch. Portis.

A. D. 1393, ind. I, de ultimo mensis Septembris, in Civ. Austrie ~~juxta~~ viridario Patriarchali ubi est puteus prope Palacium Patriarchale ~~Palacium Patriarchale~~ presentibus honorabilibus viris DD. Desiderato notario Ducalis Dominii Venetiarum, Bernardo q. Dominici de Prosacio, Fundano q. Nicolai dni Henrici Forme, Francisco q. D. Vasirguerre de Savorgnano, D. Presb. Laurentio ~~[illegible]~~ Capellano infrascripti Domini nostri D. Patriarche Aquilegensis testibus, et aliis pluribus in multitudine copiosa.

Cum Rev.mus in Christo Pater et Dominus noster gratiosissimus D. Johannes Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignissimus Patriarcha alias dederit et concesserit egregio viro D. Thomaso q. egregii viri D. Henrici de Spegnimbergo Capitaneatum terre Glemone, Gastaldiam Autentee et Gastaldiam Sedeliani sicut literis et privilegiis ipsius nostri Domini nostri D. Patriarche eiusque sigillo munitis ibidem coram eodem D. Patriarcha ac testibus supradictis incisis et laceratis per Dominum ipsum nostrum dicebatur publice et latius contineri: nunc quidem Dominus ipse noster D. Patriarcha per se et suos successores ac vice et nomine sue Aquilegensis Ecclesie fecit strenuo militi D. Ricardo q. egregii viri D. Henrici de Valvasono stipulanti et recipienti nomine et vice prefati viri egregii D. Tomasii de Spegnimbergo eiusque heredum finem perpetuam et remissionem, absolutionem, quietationem, liberationem et solemne pactum de aliquid non petendo de omnibus et singulis rebus, quantitatibus et obligationibus ac de omnibus, quas et que Dominus ipse noster D. Patriarcha eidem

D. Tomasio suisque heredibus causa preditorum Capitanatus Glemone, Gastaldie Artinee et Gastaldie Sedeliani cum omnibus ab eis dependentibus usque ad presentem diem modo quocumque, dicere et petere posset, volens et mandans omne instrumentum, scripturam et probationem quod et que deinceps in contrarium appareret decetero esse nullius valoris, effectus, roboris, efficatie et momenti. Promittens Dominus noster predictus D. Patriarcha per se eiusque successores ac nomine sue Aquilegensis Ecclesie supradicte prefato strenuo militi D. Pizardo de Valvasono ac michi Johanni notario tamquam publice persone stipulantibus et recipientibus nomine et vice antedicti D. Tomasii eiusque heredum, predictas confessionem, assertionem, finem et remissionem, quietationem, liberationem, pactumque de non petendo ac omnia et singula in hoc instrumento contenta perpetuo firma, rata et grata habere, tenere firmiter et observare et in nullo contrafacere, dicere, opponere vel venire, aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto, obligando ad hoc Dominus ipse noster D. Patriarcha omnia sua sueque Ecclesie bona mobilia et immobilia, presentia et futura tam ecclesiastica quam mundana. =

1393, 1 ottobre. Cividale: Protesta di Tommaso di Spilimbergo nelle differenze col Patriarca per il Capitanato di Cadore. —

16

? Giovanni di Guglielmo notajo di Cividale Arch. Portis. Orig.

A. D. 1393, ind. I, die primo mensis octobris, in Civ. Austria, sub domo veteri Comunis, presentibus honorabilibus et nobilibus viris Nicolao q. D. Rodolphi de Portis, Adam q. Nicolai Zuges, Guilielmino q. Jacobi Pupi, Jacobo Gugosii aurifice, Nicolao not. q. D. Leonardi, Paulo ser Guilielmi, Danielis q. Jacobi olim Bernardi, Johannino notario filio Everardi omnibus habitantibus in Civ. Austria testibus et aliis pluribus.

Itaque in presentia Egregii Militis D. Nicolai Tunkel honorabilis Marescalchi Rev.mi in Christo Patris et Domini nostri gratiosissimi D. Johannis Dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimi Patriarche ac honorabilis viri Nicolai q. Ancelli de Civ. Austrie, testiumque predictorum, existens Egregius vir D. Tomasius q. D. Henrici de Spegnimbergo dixit et proposuit dicens, verum esse quod supra differentia et questione inter predictum Dominum nostrum D. Patriarcham ex parte una et ipsum D. Tomasium ex parte altera causa Cadovrii et contrate ipsius Cadovrii et supra dependentibus ab eis, compromiserunt in prefatum D. Nicolaum Tunkel Militem egregium et idem D. Tomasius in honorabilem virum Nicolaum q. Ancelli predictum tamquam in arbitros et arbitratores qui habeant difinire et determinare supra hiis de iure et quid sit iuris inter eos. Quapropter in presentia testium predictorum et mei Johannis notarii, antescriptus D. Tomasius instantius requisivit atque rogavit ipsos Militem egregium D. Nicolaum Tunkel et Nicolaum q. Ancelli arbitros ut prefertur, ut in predictis differentia et questione bonorum virorum atque sapientum consilium habere et participare dignentur et velint, excepto quod cum Officialibus prefati Domini nostri D. Patriarche et cum domesticis viris et astrictis

ipsius D. Tomasii et tunc determinare atque diffinire et sententiare in predictis et dependentibus ab eis, id quod sit iuris inter eos: protestans ante scriptus D. Tomasius quod per eum hactenus non defecit nec modo deficit quod huiusmodi differentia et questio finiantur et determinentur et de medio auferantur, secundum quod sit iuris inter dominum ipsum nostrum D. Patriarcham et ser Tomasium supradictum. Qui D. Nicolaus Nicolai Funkel marescallus ad predicta respondens dixit hec verba: Domine Tomasi dominus noster D. Patriarcha ibi intus in Palacio suo protestatur et vos hic protestamini, non possum nescioque in hoc facto quid agere. Nicolaus quidem Ancelli ad exposita et narrata per D. Tomasium suprascriptum dixit verba hec: Dominus noster D. Patriarcha et vos multo melius faceretis si veniretis ad concordiam inter vos quam in ista discordia permanere. Qui D. Tomasius ad hec respondens dixit: quod per eum hactenus non defecit nec adhuc deficit in presenti quod res hec cognoscentur et omnis debeat differentia et obscuritas inter Dominum nostrum D. Patriarcham et eum removeri in hoc facto. De quibus omnibus supradictis prefatus D. Tomasius me Iohannem notarium q. ser Guillelmi de Civ. Austrie rogavit atque instantius requisivit ut scriberem prout scripsi fideliter instrumentum. =

1393, 2 ottobre. Udine. Il Patr. Giovanni invita il Cav. Corrado Bojani ad un intervista a S. Gottardo per affari gelosi.

Johannes Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha.

Strenue amice et compater carissime. Quoniam cum dilectione tua necessaria nostra negotia agere, conferre et loqui habemus, que scribere non licet, nam multum secreta existunt et certius esset satis loqui; ideo amicitiam tuam attentius quo possumus, rogamus et hortamur mandantes quatenus crastina die post prandium statim apud S. Gothardum velis nobiscum convenire et quando exibis ad viam premittas unum de tuis secrete ad nos et tunc statim etc. cum aliquibus nostris exibimus celeriter tibi ad loquendum et tamen tractandum ut prefertur sicut facies. . . . . . velut de legalitate tua plenam fiduciam obtinemus.

Data in Castro nostro Utini, die secunda octobris, I indictione.

La copia nel Vol. XXVI, 118 Colleg. Portis-Guerra (dagli autograf. Bojani)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1393, 11 novembre. Gemona. Contratto per lavori al Fonte di Gemona. 1. 18

Ex imbr. Giovanni detto di Gemona Prot. not. (Udine)

Anno 1393, ind. I die ~~XII~~ XI novembris, Glemone ante domum Cristofori Ruberti, presentibus Bonifacio notario, Francischo, Natalino et aliis.

Ibique Magistri Zaninus et Vidossius muratores promiserunt Boneiacutio Mantisani et Vidas Traxini deputatis ad fontem facere masserias quatuor circha conductum aque fontis conducende et unum arculatum vel pedratum subtus sufficientem ad recolligendum dictum fontem et unum lapidem perforatum qui debeat esse de uno passu a latere non de passo comuni et bene ut aqua predicta tota conduci et recolligi possit et non perdatur, usque ad festum S. Andree, pro quinque marchis soldorum, sub obligatione omnium eorum bonorum etc. –

Vincenzo Joppi trascrisse

XV.

1393, 12 dicembre, Muggia. Reclami del Comune di Muggia al Patriarca d'Aquileja Giovanni di Moravia perchè tardava a consegnare i ribelli di Muggia.

Reverendissimo in Christo Patri et Domino nostro D. Joanni Dei gratia S. Sedis Aquilegensis dignissimo Patriarche.

Rev.^me^ in Christo Pater et Domine noster. Receptis litteris Dominationis vestre inter cetera continentibus quod nullatenus in veritate reperiatur maiorem partem octingentorum ducatorum per nos ad stragem, necem et exterminationem illorum prodi=torum sub usuris quibus adhuc vodimun receptorum ad vestras et vestrorum iti nostri dicebamus litteris pervenisse manus etc., harum tenore ducimus respondendum, quod uti alias benigne Dominationi vestre per nostras insinuavimus literas maiorem partem octingentorum ducatorum taliter per nos sub usuris receptorum ad manus vestras et vestrorum non sumus dubii pervenisse, uti per litteras vestras vestro solito sigillo munitas penes nos cautum habemus. Ubi vero eisdem vestris litteris non ducitis regnivendum ut de col=lecta vobis per nos debita, solutionem integram faciamus sic respondemus videlicet quod uti alias nostras per litteras

deperissimus, ultimo cum Nuntio et Ambasiatore vestro conventiones certas contraximus et, inter cetera, ut Collecta et residuum denariorum penes nos remanere deberet, unde Alexius Bertoni et Joannes Blanchini(1) rebelles et Patrie proditores totaliter essent sub umbra mortis inclusi et de eis factum iustitie complementum, quo facto mox dare et persolvere deberemus vobis regalia et dictum residuum de quibus....... nostras credimus constare litteras vobis per Nuntium et Ambasiatorem vestrum delatas prout hactenus factum non est:.......: plurima promissa sunt nobis que non sunt ullatenus observata prout colligi potest per alias litteras nostras benigne Dominationi vestre porrectas. Quare benigne et gratiose Domine, ab his pactis et conventionibus discedere non licet, ea etenim nostri ex parte fas est observare: et procul dubio, Domine gratiose, completo negotio, videlicet de ipsorum rebel-

(1) Nel 1395, 18 febbrajo, il Comune di Cividale partecipa a quello di Muggia, che questi due nominati, detenuti nel Castello di Soffumbergo presso Cividale, erano nella notte precedente fuggiti dal loro carcere e rifuggiati in Udine. Lett. orig. nell'Arch. Not. di Udine. Vol II Varia Historica.

tissimorum sceleribus debita completa iustitia satis-
gratimus dictam Collectam cum prefato residuo; ante
vero non. Postremo vero idem vestris sollicitur litteris
quia pro indempnitate vestra de opportuno curabitis remedio
providere. Ad quod...... decrevimus respondere.
Talia non meremur premia, ut pro petendo quod iustum
est, huius..... et ad talia deducamur. Nos enim seu Aqui-
legensis Ecclesia mater nostra hactenus fidelis..... cogno-
vit et eius fidelissimi fuimus et sumus et semper ad ipsius
Ecclesie augmentum conati sumus. Res ista desiderat, ut qui
demolitionem et subversionem Aquilegensis Ecclesie quieti
status et pacifice libertati nostre cona..... fraudosam gererent
vitam et re suis facinoribus presumerent gloriari que sine
premio mox fieri debuerat...... pecuniis emimus iustitiam
que tamen nobis omnimode denegatur. Illos enim cruci
affigi ob confessata et alia publica eorum...... horrenda
facinora, quibus dignoscuntur polluti; omnis clamabat et clamat

iuridica constitutio. Verum, Pijssime Pater, ... prae-
dictos nequissimos proditores Aquilegensis Ecclesiae adver-
sarios hostesque truculentissimos adversus pacificum statum
......victam libertatem nostram illesam a carceribus contigerit
relaxari, aut pro parte vestra ad nostrum vel nostrorum
damnum aliqui... fabricari interpositis rationibus,
iuribus, causis et excusationibus nostris coram prelatis, nobilibus
et aliis prudentibus viris et Communitatibus Patriae cum omni
debito honore Sacrosancte Aquilegensis Eclesie matris nostre
ad salutem nostram nostrorumque et conservationem havenis
et personarum nostrarum et pacifici status nostri curabimus
opportuno remedio providere. Scimus tamen vos adeo pijssi-
mum esse Patrem et tantam vestre gratie benignitatem quod
non nisi ea que honorem vestrum et Aquilegensis Eclesie nec
non conservationem et indempnitatem subditorum vestrorum
conspiciunt procurabitis cum effectu, eidem gratie vestre supplicantes
......ut nos tamquam Dominationis vestre et Aquilegensis Eclesie
fidelissimos servitores dignemini conservare, ut de gratia vestra
plene confidimus et speramus.
XII mensis decembris, I indictione.
Servitores vestri fidelissimi Blasius Valerio Capitaneus, Iudices, Consilium
et Commune Mugle.

Dalla Collezione Guerra in Cividale e Copia

Pubbl.to dal Dott. Vinc. Joppi
nell'Archeografo Triestino 1877 Vol 5.

Anno 1393.

Ottobre.

Marchese d' Istria Bernardo da Cividale scrive al Governo del Patriarca sulle Querimonie dei Veneti per furti avvenuti in Istria e su altri casi di questa provincia.

(Da Autografo dell' Archivio Notarile d' Udine comunicato dall' Abb. Proff. G. Bianchi.)

Hec sunt capitula contra querelas factas ab inclito Dominio Veneto D. Patriarche super illis de Pinguento.

Et primo ad id quod Duracio fuisse robatas CXL pecudes per illos de Pinguento super territorio Justinopoli, respondeo; quod de mea licentia nec voluntate fuit quod aliquis derobaret territorium Venetorum; et de dicta depredatione nihil sentivi, nisi post biduum postquam preda fuit vendita, et subito volui habere informationem ab illis de Pinguento, qui mihi responderunt, quod dicta preda non fuit facta per eorum concives, sed per aliquos forenses: et propter precepta antea pluribus diebus per me facta eisdem, noluerunt ipsos acceptare cum preda, unde predicti forenses dictam predam in territorio Pedemontis duxerunt, et ibidem eam ipsis invitis vendiderunt. Habita informatione quod predicta acceperant in territorio Veneto dictis de Pinguento mandavi sub obtentu gratie vestre, quod si quos de dictis forensibus habere possent, ipsos caperent, et in carceribus detinerent donec informationem haberem a Domino Capitaneo et Potestate Justinopolis. Intervallo vero parvo pro presenti vice dicti de Pinguento mandatis meis obediverunt et reperruarunt quatuor de predictis robatoribus, qui venerunt in Pinguento, et ipsos ceperunt, et in carceribus posuerunt. Ipsis vero captis, ipsi de Pinguento mihi notificaverunt; quibus mandavi quatenus dictos robatores in carceribus conservare deberent donec a me aliud acceperint in mandatis. Subito scripsi D. Capitaneo et Potestati Justinopolis narrans quod sentieram dictos forenses aliquid rapuisse super territorio Veneto, et quod se informare deberet si subditis suis aliqua accepissent, eo quod habebam de dictis forensibus quatuor carceratos in Pinguento; et habita ejusdem informatione ulterius procedere contra ipsos robatores volebam, secundum delictum per illos commissum. Et super premissis dictus D. Capitaneus et Potestas mihi respondit per suas litteras quas vobis transcritto.

In eodem vero intervallo, andequam a dicto Capitaneo Justinopolis responsum acciperem dicti captivi, fractis carceribus, fugam arripuerunt.

Ad id autem quod gratia vestra dicit se recordari me exhibuisse vobis copias responsionum D. Capitanei Raspurgi et Potestatis Justinopoli, respondeo, quod bene potestis recordari me vobis dictas

copias tradidisse, quia cum subditi vestri de Pergaria derobati fuerunt die XXIII. Aprilis, statim volui scire a D. Capitaneo Raspurgi et Potestate Justinopoli, quomodo cum predictis vivere possem; ac si subditi vestri erant securi super territorio Veneto cum rebus et personis, et super hoc eidem scripsi: unde dictus Capitaneus Raspurgi mihi respondit per suas litteras, quod mihi per suos Ambaxiatores responderet in crastinum; et sicut promisit misit ad me providum virum Ludovicum Capelinum Cancellarium suum cum littera credentie quam vobis transmitto. Qui Cancellarius pro parte dicti D. Capitanei exposuit, quod verum erat quod idem D. Capitaneus Raspurgi et Potestas Justinopoli fuerit in Senosencha ad colloquium cum illis de Jama ad faciendum pacem cum predictis, quam pacem fraternaliter commiserant; et quod in dicta pace promiserant eis dare passus apertos super territorio ipsorum eundo et redeundo cum preda et sine preda aliqua, et nos insequeremur eos per territorium ipsorum si vellent eisdem dare auxilium et favorem. Et si dicti inimici nostri deberent esse securi super territorio ipsorum ante nos, et nos iidem ante ipsos. Dictus D. Capitaneus mihi respondit quod volebat superit predictis scribere Dominio Venetorum, et habita responsione a Dominio Veneto mihi responderet. Et super premissis scripsi dicto Capitaneo rogando eum, quo mihi deberet suis litteris respondere, qui numquam voluit respondere litteris sed per Ambaxiatores cautelose, et ad hoc ut cum non compretenderem in litteris. Verbi gratia, si sicut est verum quod mihi tale tradidit responsum, quod quando subditi vestri de Pinguento derobati fuerunt per illos de Jama, predicti de Jama duxerunt predam per territorium Venetorum per quosdam passus Communis, quod dicitur Sase, et non valentes predam conducere extra passus, habuerunt auxilium a rusticis Venetorum presertim a quodam Marse de Sase, et pro eorum labore dimiserunt eis unum Manzium. Sepe sepius scripsi D. Potestati Justinopolis quod faceret restitui dictum Manzium et nunquam ab ipso volui habere responsum, ut dictum manzium restitui faceret. Dominus vero Capitaneus et Potestas Justinopolis precessor Capitanei et Potestatis qui est ad presens, super premissis mihi respondit quod subditi vestri non poterant esse securi super territorio Justinopolis ante inimicos vestros, nec inimici vestri ante subditos vestros, et quod utraque pars poterant se capere et offendere usque ad Pontes Justinopolis. Originale vero, neque copiam littere dicti Potestatis Justinopolis vestre gratie non trasmitto, eo quod dictas litteras non habeo hic, quia si bene recolo, quando tradidi vobis copias dictarum litterarum aportavi mecum originalia in Forojulii: et si ibidem non sunt dubito originalia nunc fore devastata cum aliis litteris; quia cum nuperrime castrum evacuavi Farre, ut novit gratia vestra faciendo conduci res meas ad Tergestum, quidam equus meus cecidit in aqua Risani, et multe res mee devastate fuerunt, presertim bene ducentum littere ab aqua devastate sunt taliter quod legi non possunt.

Ad id autem quod dicunt, dictos de Pinguento fregisse et clausisse passus in territorio Venetorum, dico Dominium Venetiarum habuit sinistram informationem quod dicti passus sint super eorum territorio, quo dicti passus clausi sunt super territorio vestre Aquilegensis Ecclesie longe a confinibus territorii Venetorum plusquam per unum miliare; et hoc probare intendunt dicti de Pinguento; et ideo quia inimici transitant per dictos passus ad dampnificandum subditos vestros de meo consensu et mandato pro conservatione subditorum vestrorum dicti de Pinguento fregerunt et clauserunt dictos passus.

Ad id autem quod dicunt furcas esse positas super territorio eorum, dico quod verum est quod dicti de Pinguento levaverunt furcas supra predictos passus existentes super territorio vestro, quia predicti subditi Venetorum destrubant de nocte quidquid dicti de Pinguento laborabant et claudebant de die in prejudicium subditorum vestrorum: et sic facta fuit proclamatio quod si quis inveniretur frangendo dictos passus suspendii subiret sententiam, et non obstante dicta proclamatione, dicti subditi Venetorum de nocte venerunt, et incenderunt dictas furcas super territorio vestro.

Ad id autem quod dicunt quemdam molendinarium et uxorem esse spoliatos etc. de predictis volui habere informationem cum dictis de Pinguento, et nullo modo reperire potui quis recceperit dicta vestimenta et denarios auferret. Et dicti de Pinguento si aliquo tempore debitor reperietur

qui talia perpetraverit, si erit massarius eorum, ipsum ad restitutionem compellent: si erit forensis contra ipsum condignam justitiam exercebunt. Sed est magna quantitas ribaldorum qui vadunt latrocinando et rapiendo amicis et inimicis, et tunc datur culpa illis de Pinguento indebite et injuste: et predicti ribaldi soluerunt intrare in quodam foramine in montibus Pinguenti causa dampnificandi amicos et inimicos, nisi per dictos de Pinguento vetatum fuisset; et plura animalia furata fuerunt super territorio vestro de nocte per dictos ribaldos, et noscitur quis sit.

Ad factum vero Domine Comitisse alias a gratia vestra litteras recepi continentes, quod illis de Pinguento mandare deberem sub obtentu gratie vestre restituere deberent ablata per ipsos subditis D. Comitisse; unde illi de Pinguento, prout alias gratia vestre scripsi, mihi responderunt quod quando mortui eorum resurgent, predicta restituent: die vero XVIII presentis mensis Octubris de novo mandavi dictis de Pinguento sub obtentu gratie vestre, et in pena centum marcharum quod restituerent ablata subditis D. Comitisse: predicti vero de Pinguento mihi responderunt, quod certi concives eorum, ut certi forenses exiverunt de Pinguento, ascenderunt in Carsi ad dampnificandum inimicos vestros, et ducentes predam cum pluribus captivis, descendentes per territorium dicte D. Comitisse per pascus ville que dicitur Potgoriach, que villa est dicte D. Comitisse, placuit colonis dicte ville dictos de Pinguento armata manu invadere, taliter quod eisdem predam quam ducebant ac captivos acceperunt, nec non tres de Pinquento acriter vulneraverunt. Predicti vero de Pinguento, relicta preda, fugierunt, et descendendo rapuerunt certa animalia habitatorum dicte ville Potgoriach, et ipsa per restaurationem damnorum eisdem illatorum per homines Potgoriach receperunt dicunt quod credunt fore justum quod si restituere debent ablata dictis subditis D. Comitisse, etiam dicte D. Comitisse subditi debent et tenentur eisdem restituere predam per ipsos dictis de Pinguento acceptam. Insuper sub dicta pena mandavi dictis de Pinguento quod restituere deberent omnia ablata per ipsos subditis Dominationis Venetorum, et sic de dictis preceptis feci fieri publicum Instrumentum. Predicti vero de Pinguento super ista prima parte et ultima in conclusione mihi responderunt quod super premissis gratie vestre per suas litteras scribebant.

In litteris autem gratie vestre continetur Dominationem vestram extra Patriarchatum fuisse, et per gratiam Jesu Christi victoriam obtinuisse, de quo immensas Altissimo fundo grates; ipsique supplico ut vos conservet incolumem, et ab omnibus tueatur adversis. Continetur autem in dictis gratie vestre Obtaris me scire de dicta cavalcata. In veritate nec per litteras, nec per nuntios aliqualiter ad notitiam meam pervenit; de qua non modicum ego et subditi vestri cogimur admirari quare nullam requisitionem fecietis in talibus laborantes. Post reversionem vero vestram fui in colloquio cum D. Capitaneo Raspurgi, qui mihi narravit quod audierat vos aut gentes vestras ascendisse Carsum ad dampnificandum inimicos vestros, sed non credebat. interrogavit me si aliquid de predictis scirem, cui respondi quod non, et certe nihil de predictis scivi veridicum, nisi nunc per vestras litteras, et per quosdam de Mugla hodie est tertia dies. Predicti vero de Mugla mihi dixerunt quod Commune Mugle volebat mihi de premissis scribere ex parte vestra aut eorum. Jacobus de Brissia respondit quod non erat opus predicta mihi intimare eo quod eram jam cum gentibus Istrie in Senosecha prestolans adventum vestrum, et sic pro dicto Jacobo deficit quod predicta non presensi.

Insuper scribitis quod si non paruero vestris mandatis me puniritis etc. Precor gratiam vestram si contrafecero voluntarie quod me puniatis. Aqui propter obedire vestris mandatis postquam veni nunc ad partes Istrie cum maximo dampno, et expensis et verecundia permansi: quia dubitans ne per subditos vestros amici aliqui derobarentur per omnia loca Marchionatui vestro subjecto proclamari feci quod nullus presumeret spoliare amicos nec inimicos, donec aliud a me reciperet in mandatis. Unde omnes subditi vestri in hoc obedientiam prestiterunt, exceptis illis de Pinguento, qui improperabant mihi dicentes: est hoc auxilium quod tu das nobis? sunt iste gentes quas nobis in auxilium exhibes? Cujusmodi Marchio es tu? Et predicti de Pinguento de Rotio et Colino occasione predicta no-

lebant mihi de juribus Marchionatus aliqualiter respondere, donec me oportuit eis minari, et tunc ceperunt mihi de meis juribus respondere, forsan ab octo diebus citra; et propter obedire mandatis vestris aliquam roberiam factam nolui acceptare, nec emere volui de predictis propter non incurrere indignationem vestram, neque in aliqua cavalcata aliquem de meis familiaribus dimittere volui. Super premissis autem gratie vestre supplico quatenus mihi scribere dignemini quem numerum debeo retinere, aut si debeo facere guerram aut stare in pace, quod paratus sum juxta posse mandatis vestris in omnibus obedire, et facere totum id quod sit honoris Aquilegensis Ecclesie et vestri. Copias autem responsionum Capitaneis Raspurgi et Justinopolis quas nunc requiritis, credo ipsas in manibus vestris remansisse. Si autem copie non remanserunt in manibus vestris, debent esse in domo mea in Civitate Austria. Originalia autem vobis transmittere nequeo causis suprascriptis in tertio capitulo.

Item ad factum bovum, feci requiri boves pulcherrimos pro vobis in Pulisana et in Duobus Castris, et non possum reperire boves aratorios minori pretio XX. Ducatorum paro: nec possum habere boves quinque annorum qui numquam laboraverint minori pretio XVI. Ducatorum. Expendere autem tantum non fui ausus. Si vobis placent pro dicto pretio, mihi rescribatis qui ipsos vobis transmittam.

Ad factum pecuniarum quas nunc requiritis in veritate vel presens non possum vobis aliquas pecunias transmittere, quia per fidem meam nondum recepi quinque florenos de juribus Marchionatus, nec aliquam partem panis et vini; et de rusticis castri nihil recepi quia omnes fugierunt. Et certe si credidissem habere tot labores; et malinconias et expensas in veritate pro aliqua mea utilitate non acceptassem Marchionatum si mihi gratis prebuissestis: tamen de mandato vestro acceptasse ad faciendum omnia que sin honoris et proficui Aquilegensis Ecclesie et vestri. Sed postquam dictum Marchinatum acceptavi, sum dispositum fasere totum id quod sit contentamenti vestri et status vestre Aquilegensis Ecclesie juxta posse si deberem in camisia remanere; et nihilominus in paucis diebus mittam vobis juxta posse pecunias.

Tipografia del Lloyd Austriaco.

1394, 5 gennajo. Udine. Il Comune di Albona paga duc. 100 d'oro al Patriarca d'Aquileja Giovanni di Moravia.

Alessandro di Caneda notajo di Udine. Arch. Not. Udine.

A. D. 1394. ind. II, die V mensis ianuarij; actum Utini in domo habitationis D. Andree de Monticulo licentiati in iure civili; in presentia ipsius D. Andrea et ven. viro D. Nicolao de Negdoy Plebani S. Danielis, Iohanne dicto Millindussio, Iacobo filio Tromontani omnibus de Utino habitantibus et aliis.

Ibique providus et discretus vir ser Andreas notarius q. M.i Anselmi de Monte tamquam sindicus et procurator Comunis Albone, cum obligatione omnium bonorum dicti Comunis mobilium etc. promisit et debet dare, solvere et consignare usque ad XX dies proxime futuros Egregio et Nobili Militi D. Andriburgo Magistro Curie Rev.mi in Christo Patris et Domini nostri D. Iohannis Dei gratia Patriarche Aquilegensis ibidem presenti, stipulanti et recipienti vice et nomine ipsius D. Patriarche centum ducatos boni auri et iusti ponderis. =

S

D

1394. 5 Febbrajo Padova. – Morando conte di Porcia approva quanto fece il suo procuratore avanti gli arbitri nelle differenze del Comune di Sacile coi Consorti Conti di Porcia.

22

In Christi nomine amen. Anno eiusdem nativitatis millesimo ~~trecentesimo~~ nonagesimo quarto. inductione secunda. die iovis quinto mensis Februarii. Padue sub locia cancellarie magnifici et excelsi domini d. Francisci de Carraria Padue etc. presentibus egregiis legum doctoribus d. Benedicto de Sanis prefati magnifici domini vicario. d. Daniele de Rido de Padua et Francisco de Beligrada cive paduano, nec non nobili et sapiente viro d. Guillelmo de Curtarodulo iurisperito cive paduano omnibus prefati magnifici domini consiliariis testibus vocatis et rogatis et aliis.

Spectabilis ac egregius et nobilis vir d. Morandus comes de Purciliis filius olim bone memorie d. Guecellonis comitis de Purciliis ~~in civitate Padue presentialiter moram trahens~~ in civitate Padue presentialiter moram trahens, ratificando laudando et approbando omnia gesta agitata per magistrum Anthonium q. ser Oderici de Cavertino de Ceneta nomine et vice dicti d. Morandi coram nobilibus et sapientibus viris dominis Francisco Donato de Sbrayavacha et Sancto de Peregrinis de Iustinopoli in iure canonico licentiatis tamquam arbitris et arbitratoribus assumptis et electis inter reverendissimum in Christo patrem et dominum d. Johannem dei gratia patriarcham Aquilegensis Ecclesie seu d. Thomasium Solendorf vicecapitaneum terre Sacilis (sic) ac sindicum et procuratorem nec non sindicario et procuratorio nomine dicti d. patriarche et ser Dietricum Piligam sindicum et procuratorem etc. communitatis Sacillis ex una parte constitutos, et nobiles et egregios viros dominos Iacomucium quondam bone memorie d. Artichi, Brazaliam et Guidonem fratre quondam bone memorie d. Biachini, Articum quondam bone memorie Guecelonis, Iacobum filium strenui militis d. Ludovici omnes comites de Purciliis ex parte altera, prout de predictis plene constat, ut asserit dictus d. Morandus in instrumento et actis scriptis per Desideratum notarium q. ser Desiderati de Franctulo qui ad presens habitat in Brugneria et per magistrum Bartholomeum de Ceneta notarium ad presens in Sacillo, omni iure, via et forma quibus melius et efficacius potuit ac potest, fecit, constituit, creavit et ordinavit egregium et nobilem virum Guidonem quondam recolende memorie d. Biachini comitis

de Puniliis, nec non Iohannem Bilinum q. ser Zacharie de Bragneria et predictum magistrum Anthonium de Cavertino de Ceneta absentes tamquam presentes et quemlibet ipsorum in solidum, ita quod occupantis conditio potior non existat et id quod unus ipsorum inceperit alius possit mediare, prosequi et finire, suos certos et veros nuncios, missos, actores, negotiorum gestores et legitimos ac speciales procuratores et quicquid magis melius et amplius dici, censeri et esse possunt, specialiter et nominatim ad comparendum et existendum pro ipso constituente et eius nomine coram dictis arbitris, vigore et occasione contentorum in dicto compromisso et ad prosequendum causam et litem ipsam etc. etc.

D

[illegible]

[illegible]

1394, 28 febbrajo Valvasone. Protesta di Francesco notajo di Fagedis che essendo prigione dell'abate di Sesto ~~[illegible]~~ e stretto dalla forza avendo fatta donazione delle sue Note a Giovanni notajo di Portogruaro, questi non possa adoperarle. 23

Melchiorre de Melchioribus not. di Valvasone. Arch. Not. " dico.

A. D. 1394, ind. II, die ultimo februarii, actum in castro Valvasoni in camino inferiori infrascripti D. Rizardi Militis, presentibus egregio Milite D. Rizardo q. egregii viri D. Henrici de Valvasono, Laurencio q. Georgii, Valentino Ser Mainardi habitante Valvasoni testibus et aliis.

In presentia testium predictorum et mei Melchioris notarii constitutus Franciscus notarius de Fagedis exposuit dicens quod cum ipso existente capto et detento per D. Abatem Sextensem, ipse nomine pure, mere, libere et irrevocabilis donationis que dicitur inter vivos, fecit donationem Ser Johanni notario filio q. Francisci de Portugruario de omnibus suis Notis, prout idem Franciscus asserebat se dictam donationem sua propria manu scripsisse. Nichilominus idem Franciscus coram testibus prenominatis et me notario protestatus fuit atque dixit quod dictam donationem non spontanee sed violenter et per vim coactus fecit Johanni notario predicto. Et ideo rogavit ipsum Johannem ibidem presentem eumque monendo pro parte Sacri Imperii nec non pro parte Rev.mi Domini nostri D. Johannis Dei gratia Patriarche Aquilegensis dignissimi, quatenus in dictis suis Notis non debeat neque

presumat manum imponere aliquo modo, cum dictam donationem non sponte sed violenter fecerit sibi, quare ipsam donationem revocet omni modo, forma et iure quibus melius potest. De quibus rogavit me Notarium ut exinde sibi publicum conficerem instrumentum. ——

1394, 12 marzo. Valvasone. I Signori di Valvasone si oppongono alla divisione delle Comugne di Gruaro e Ville circostanti

24

Melchiorre di Melchioribus not. di Valvasone. Arch. not. Udine

A.D. 1394, ind. II, die XII marcii, actum in Cortina Gruarii; presentibus Presb. Johanne q. Jacobi de la Motta Plebano Pal. S. Justi de Villa Gruarii, Ser Blasio q. Ser Bertolussii de Faganea, Carnecio q. Johannis de S. Vito testibus et aliis.

Vidonus q. Martini tamquam Gastaldio et Factor generalis Nobilium DD. D. Rizardi militis, D. Simonis q. D. Johannis et D. Odorici q. D. Ulrici de Valvasono in presentia dictorum testium et mei Melchioris notarii constitutus exposuit dicens quod prefati Domini sui de Valvasono fuerunt nuper requisiti et convocati per quendam nuncium pro parte D. Abbatis Sextensis ac hominum aliquarum Villarum circumstantium Abatie Sextensi, quod ipsi Domini venire aut mittere debeant in hodierna die ad Gruarium ad videndum fieri divisiones Comugnarum que spectant indivisim dicte Abatie dictis Villis circumstantibus ibi et Gruario et hoc pro parte dicti Gruarii que spectat et Dominis ipsis pertinet. Quapropter Vidonus ipse vice et nomine prefatorum Dominorum dixit et exposuit, quod Domini ipsi non volebant assentire de presenti ulli divisioni faciende ad presens supra predictis pro parte eorum Gruarii et sic protestatus fuit quod ulla divisio facienda supra predictis absque eorum voluntate seu

consensu non preiudicet eis. Item protestati sunt quod si aliqua persona contra eorum velle vel scire acceperit de iuribus et dominio suo quod et que Domini ipsi habent in Grecavii in villa vel pertinentiis Grecavii non preiudicet eis vel acquirat ~~eis~~ ei.

Cum omni etc. –

1394, 6 aprile Valvasone. Appalto di Dazj di Valvasone fatto da quei Nobili Consorti.

Melchiorre de Melchioribus not. di Valvasone. Arch. not. Udine.

A. D. 1394, ind. II die lune sexto aprilis, actum Valvesoni sub logeta burgi anterioris, presentibus Odorico q. Ser Antonii, Cumucio q. Iohannis, Rodulfo q. Iuste, Pirino q. Zanchini omnibus habitantibus Valvesoni testibus et aliis. 25

Egregius Miles D. Rigardus q. D. Henrici de Valvesono per se et suis Consortes de Valvesono pro quibus promisit et se obligavit de ratihabitione, dedit vendidit et tradidit Laurencio q. Georgii de Castilucto habitanti Valvesoni stipulanti per se etc. Datium totum panis, vini, olei et carnium que in Valvesono vendentur hinc et a die dominica proxime futura ad unum annum proxime subsequendum. Et hoc pro pretio et foro XXVIII marcarum soldorum parvorum. Supra quo quidem pretio prefatus D. Rigardus contentus et confessus fuit ibidem se habuisse e recepisse a dicto Laurentio libras centum soldorum parvorum et ducatum unum auri: residuum vero dicti pretii idem Laurentius per se etc promisit et stetit dare prefato D. Rigardo stipulanti pro se et dictis suis Consortibus hinc ad medium annum proxime futurum, obligans eidem D. Rigardo quo supra nomine stipulanti pro predictis sic attendendis omnia eius bona etc. — Cum omni etc.

1394, 22 aprile. Cividale: Nuovo giuramento di fedeltà prestato dal Comune di Cividale al Patriarca d'Aquileja Giovanni di Moravia.

26

Arch. Mun. di Cividale. (Coll. Coccina MSS. Font.)

Noverint Universi presentes literas inspecturi quod licet Nos Gastaldio, Provisores, Consilium et Commune Civitatis Austrie ex debito teneamur Sancte Aquilegensi Ecclesie matri totius Patrie Fori Julii atque nostre eiusque Patriarchis et Rectoribus debitas prestare reverentias et honores solemus ex quodam singularis devotionis affectu et pro honore et statu ipsius Aquilegensis Ecclesie ac Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri D. Johannis Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimi conservatione per nos ac nostre Comunitatis nomine tenore presentium fideliter promittimus eundem Reverendissimum Dominum antedictum D. Johannem Patriarcham Aquilegensem dignissimum eiusque statum, ipsamque suam Aquilegensem Ecclesiam bona fide, sine fraude in eorum iuribus manutenere, totisque viribus et posse pravegere et defensare ac assistere eidem Domino nostro Patriarche contra quoscumque ipsum Dominum nostrum Patriarcham eiusque Aquilegensem Ecclesiam gravare seu molestare volentes. Quam quidem promissionem prevalere volumus non obstantibus aliquibus Ligis seu promissionibus contra presentes litteras si contigerit in posterum faciendis. Ipse namque Reverendissimus Dominus noster D. Patriarcha similiter promisit nos nostrosque districtuales, terrigenas et concives conservare, tueri et defensare contra quoscumque ipsamque Terram Civitatis Austrie pro posse in omnibus pravegere prout in suis litteris evidentius continetur. Harum sub prefati Reverendissimi nostri Patriarche de certa scientia atque nostri sigilli appensione testimonio litterarum. Data in Civitate Austrie, sub MCCCLXXXXIV, ind. II, die vero XXII mensis aprilis.

Signum Civitatis.

d

1374, 1 Maggio. Vienna? Alberto duca d'Austria commeda il Capitanato di Trieste a Rodolfo di Walsee.

27

Nos Albertus dei gracia dux Austrie, Stirie, Karinthie et Carniole, comes Tirolensis etc. recognoscimus ac notum facimus per presentes quod nos considerata maturitate, prudencia ac fidelitate nobilis viri fidelis nostri predilecti Rudolffi de Walsse marescalli provincialis ducatus nostri Austrie, sibi capitaneatum civitatis et districtus nostri Tergesti pro nobis ac illustribus nostris nepotibus carissimis commisimus et committimus per presentes, dantes sibi eciam quo supra nomine mandatum plenum et sufficiens omnia et singula que nostre potestatis ibidem fuerint aut esse possint vel debeant exercendi et statuentes vigore presencium quod omnia et singula que per ipsum agentur et gerentur inibi omnino valeant ac robur plenum obtineant eisque stetur per omnia cum effectu. Ea propter prudentibus viris fidelibus nostris dilectis ...... vicecapitaneo ...... potestati ...... iudicibus ...... consilio et ...... communi civitatis et districtus nostri Tergesti predicti omnibusque aliis quorum interest vel intererit firmiter committimus et mandamus quatenus predicto Rudolffo de Walsee tamquam suo capitaneo pro nostri parte pareant in omnibus

fideliter quousque nos vel nepotes nostri id duxerimus revocandum. Et in huius nostre commissionis evidentiam presentes nostri sigilli robore mandavimus communiri.

Datum Wienne die Veneris Kal. Maij anno domini MCCC nonagesimo quarto, indictione secunda.

Sotto la piegatura: Dominus Dux per dominum Anthonium prepositum Wiennensem.

Pergamena con sigillo. Arch. di Stato in Vienna. Repert. XXIV.

28

1394. 7 maggio. Cividale Proibizione di presentare lettere papali o bolle senza il permesso del patriarca.

1394 7 maggio Cividale

Conradinus de Sallecake iurisutriusque doctor, S. Columbani de Bonensia Vica_
rius Rev in X. patris et DD iohannis Dei gratia s. sede Aquil. dignissimi
Patre in spiritualibus Vicarius generalis universis et singulis Abbatibus, Prio-
ribus Decanis Archidiaconis, Prepositis, Plebanis, Vicariis et aliarum Ecclesiarum
Rectoribus Aquil. Diocesis salutem in Domino. Cum dudum per nostras patentes
litteras in forma publici edicti foribus Ecclesie civitatensis et inherentes de mandato
prefat. Rev. d. Patte affixas inter alia ex certis iustisque causis mandavimus
quatenus nullus Clericus aut laicus cuiuscumque conditionis, gradus seu preemi_
nentie existat, auderet aliquas literas seu processus d. Pape, Auditorum, seu
Delegatorum alicuius presentare alicui persone, Collegio aut universitati Eccle_
siastico seu seculari nisi primo et ante omnia eas presentaverit prefato d. Patte
aut eius Vicario sub pena centum ducatorum et excommunicationis ut sic et
aliter in dictis nostris litteris latius et plenius continebatur. Verum cum nu_
presbiter quidam ser Nicolaus Bandenda q. ser iohannini de Civitate Austria
qui se gerit pro Canonico civitatensi temerarie et scienter quasdam litteras
auctoritate cuiusdam Auditoris prefati d. Pape presentavit Canonicis et Capitulo Civita_
tensi propter quod non exhibit dubium eundem ser Nicolaum in dictas penas
incidisse. Quocirca nos tenore presentium declarato penas eundem ser Nicolaum
dictas penas incidisse mandamus vobis omnibus et singulis prefatis ad quos
presentes advenerint quatenus sub pena excommunicationis et Interdicti
in ecclesiis prefatis debeatis dictum ser Nicolaum publice dupra vicarium

A.N.M.O.

1394.

Alessio notajo di Cividale. Arch. Not. Udine.

In Christi nomine amen. Anno a nativitate ejusdem MCCCLXXXXIV, ind. II, die tercio mensis septembris in patriarchali palacio Civitatense iuxta puteum, presentibus sapientibus, nobilibus et honorabilibus viris Domino Andrea de Utino q. Ser Johannis de Montichulis in iure civili licentiato, infrascripti D. nostri Patriarche in temporalibus vicario generali, Johanne Tonso q. Gabrii, Nicolao Angelli, Hermanno q. Leonarducii, Andalpreto notario q. Ser Meynardi et Johanne notario q. Ser Guillelmi Viri omnibus de dicta Civ. Austrie, Duracio q. Ser Durigussii de Attemps et Gerardo q. Ser Gabrielis dicti Bock de Conegliano testibus et aliis ad hec vocatis et rogatis.

Ibique Rev.mus in Christo Pater et Dominus noster gratiosissimus D. Johannes Dei gratia S. Sedis Aquilejensis Patriarcha dignissimus, considerans quod infrascripta permutacio fit de re simili ad similem, ceditque ad maximum comodum Ecclesie sue Aquilejensis pro palacio patriarchali Civitatensi augmentando, per se vice et nomine Ecclesie sue Aquilejensis et successorum suorum, dedit, tradidit, concessit et permutavit discreto viro Odorlico not. q. Petri de Civitate predicta per se suisque heredibus et cui dare voluerit recipienti quandam domum cum curtis eis pertinentibus seu adherentibus, salvo iure Capituli Civit. et Andree Mestroni de burgo S. Petri dicte Civitatis, sitis in dicta Civitate in parochia S. Petri, quarum hii sunt confines, ab una parte est domus Nicolai not. dicti Chulissi de Civitate, ab alia est domus Ser Antonii Galli de dicta Civitate, a tercia est murus antiquus terre Civitatis, a quarta est domus Johannis Futerli de Gagliano et a

quinta est via publica etc. solvendo annuatim Capitulo Civit. in festo S. Blasii, iure livelli denarios Aquil. monete XXXII et Andree Mestroni denarios quatuor, pro quibus quidem domibus, prefatus Odorlicus pro se et heredes dedit, permutavit, tradidit et in cambium concessit suprascripto R.mo in Christo Patri et D. D. Iohanni etc.

D

meas domos cum curia seu curiis, salvo iure Custodie Majoris Ecclesie Civit. et infrascripti livelli supradict. D. Patriarche, positas in Civ. Austrie in contrata Monasterii maioris Civitatensis, quarum domorum cum curiis hii sunt confines, a b una parte possidet D. Nicolussia relicta qm. Marinutti de Civ. Austrie, ab alia est Palatium Patriarchale, ab alia est via publica, ab alia est domus. ..... ville S. Georgii etc. solvendo annuatim in festo S. Blasii eidem D. Iohanni Patriarche successoribusque suis super curia posteriori libram piperis unam et Civit. Custodie maj. Ecclesie libras aliquas ... denarios ... de Iohanni q. Guillelmi, not. etc. ... valores ... parvulorum etc. – –

30

1394, 14 Settembre. Muggia. Lamenti del comune di Muggia vedendosi chiamato in giudizio per aver punito alcuni ribelli.

Strenuo et potenti militi D. Conrado De Boyanis de Civ. Austriae amico carissimo.

Strenue Miles et precordialis amice carissime. Iuvat vobiscum nostra miscere lamenta, nostrosque recensere labores cum prosperitatum et adversitatum nostrarum vos censeamus esse participem. Accepimus pridie quasdam litteras citatorias nobis porrectas ex parte sapientis et circumspecti viri D. Andree de Monticulis in temporalibus Vicarii generalis ac Iudicis Commissarii constituti per Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum nostrum D. Patriarcham, in quibus inter cetera continetur quod nostrum Commune Mugle coram ipso comparere

debeat ad instantiam iniquissimorum proditorum Hermanni de Utino, Joannis Blancolini et Alexii

ad allegandum iura propter que dictos proditores in perpetuale posuerat exilio de Terra et Districtu Mugle et quare eorum bona confiscaverit et alia multa. Quapropter cum ex antiqua consuetudine nostra in cuius contrarium memoriam non existit late fuerint quamplures et innumerabiles sententie per Potestates, Capitaneos, Vicarios et Terre Mugle Rectores, que numquam per Rectorem seu Sancte Matris Ecclesie Pastorem Aquilegensem extitterunt revocate. Ideirco vestra prelibata amicitia deprecamur quatenus nos in nostris antiquis consuetudinibus conservare .... dictamque citationem revocare:

Data Mugle die XIV septembris, ind. II.

Lucas Viadro Capitaneus, Iudices, Consilium et Commune Terre Mugle

Collezione Bini = Guerra in Civid. copia =

Pubb. dal Dott. Vinc. Joppi nell'Archeografo Triestino 1877 Vol. 5.

1394. 1 Ottobre. [illegible]

[illegible]

Giovanni di Everardo di Cividale notaio. Arch. not. Udine.

A. D. 1394, ind. 2, die 1 octobris, in Civ. Austrie, in contrata S. Francisci, presentibus Ven.lis viris DD. Martino de Parma, Bartholomeo de Silivencha ac Stephano Noz canonicis Civitatensibus, provido ser Candido q. Tomasini de Utino testibus et aliis.

Honorabilis ser Adam q. ser Nicolai de Civitate tanquam nuncius ut ibidem asserebat ellectus datus et assignatus per Rev.mum in Christo Patrem et Dominum nostrum D. Johannem Patriarcham Aquilegiensem dignissimum ad ponendum et inducendum Rev.dum in Christo Patrem et D. D. Antonium Dei gratia Episcopum Concordiensem seu eius nuncium et procuratorem, posuit in tenuta et corporali possessione domus olim bone memorie D. Augustini predecessoris eiusdem D. Antonii Episcopi Concordiensis posite in Civitate in contrata S. Francisci iuxta domum D. Bartholomei predicti, curiam Guielmini Puppi et domum Bartholomei, Antonii Felicis et viam publicam, posuit et induxit D. Petrum de Pinano canonicum Civitatensem procuratorem asserentem dicti D. Episcopi et eius vice ac nomine recipientem in possessione eiusdem dando sibi rectum hostii in manu et inducendo eum in domum predictam [illegible] cuiuslibet persone, qui D. Petrus dicto nomine apparuit non solum corpore

[illegible]

nell
181

Littera missa per Com. Civit. Austrie Ducali Dominio Venetiarum. 1394. 14 8bre Cividale partecipa al Doge la morte del Pat.a Giovanni

Illustrissime ac Excellentissime Princeps et Domine.

Ad celsitudinis vestre notitiam heu dolentes presentium lacrymabili excitatione producimus, qualiter hesterna die xiii. currentis huius mensis Octobris Rev.mus in Christo Pater et Dominus noster D. Johannes Dei gratia S. Sedis Aquil.s Patriarcha in castro Utini fuit gladio interemptus, de cuius ab humanis recessu Serenitas vestra supplicamus velit in intimis condolere quia Excellentie vestre verus amator erat et amicus precipuus. Apud Beatitudinem SS.mi Domini nostri Pape interponendo omnimodas partes vestras ut dignetur Aquilegensi Sancte Sedi de Pastore idoneo Vestre dominationi grato et fructuoso providere, qui faciat et ita aptus pro hac Forijulii Patria, quam S. Aquilegensem Ecclesiam et specialiter nostram hanc Terram Civitatem Austrie habere dignetur et velit a celsitudine vestra gratissime recommissas. Oratorem nostrum in hoc facto idoneum ad presentiam Vestre Serenitatis propter evitandam suspitionem non misimus ut deceret quare supplicamus ut excusatos habeat vestra Dominatio benignius reputatos.

Date in Civ. Austrie die 14 Octobris, ind. II.a 1394. –

Littera missa Ser.mo D. Vencislao Reg. Romanorum et Boemie etc. 1394. 15 8bre Cividale al Rè de' Romani notifica la morte del Pat. Giovanni e degli Udinesi denegarono il suo cadavere.

Serenissime ac Invictissime Princeps. Ad regie maiestatis vestre notitiam heu dolentes velut orfani amisso Patre, Domino et Pastore nostro, presentium lacrymabili excitatione producimus, qualiter die martis 14 huius mensis Octobris circa XIV. horam Reverendissimus in Christo Pater et Dominus noster gratiosissimus D. Johannes Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha statim audita missa cum Utini fuit gladiis interfectus, et turpiter traditus, qualiter corpus eius venerabiles viri Domini Decanus et

canonici Majoris Ecclesie S. Marie hujus Civ. Austrie, in qua prope altare quod ibi construi fecit et dotavit infra dum [illegible] florida potentes ordinatam sepulturam, a Utinensibus eis dari ut illud possent corpus in ordinata sepultura honorifice tumulare instantius petiverunt et ipsius corpus illius prefati Utinenses dare firmiter denegarunt. Per nos et Comune fuit sue Paternitati quam sepenumero fideliter supplicatum, eidemque atque per nos continue dicebatur quod ad Terram illam Utini non deberet accedere. Dominus autem et Pater ipse noster, consilia nostra semper fidelia conspiciens, obviens in hac parte, omnino voluit sue prosequi arbitrium voluntatis ad illam Terre se transferens cum excidii damno suo et cum nostre fraternitatis dispendio hec maximo et dolore.

Iterum supplicamus ut Celsitudinis vestre serenitas recomissos dignetur misericorditer nos habere.

Scripta in Civ. Austrie Die XVII Octubris, ind. II. 1394.

1394, 14 novembre. Valvasone. I Consorti di Valvasone permettono il pascolo a 200 pecore nella loro giurisdizione fino al prossimo S. Giorgio. 33

Melchiorre de Melchioribus not. di Valvasone. Arch. Not. Udine.

A. D. 1394, ind. II, die XIV novembris, actum in burgo exteriori de Valvasono supra viam publicam prope castellum penes a medio, presentibus Nicolao q. Tonfolini, Andrea q. Cavuli, Georgio q. Bortolussij omnibus habitantibus Valvasone testibus et aliis.

Nobilis vir D. Odoricus de Valvasono q. nobilis viri D. Ulvini de Valvasono pro et suis Consortibus de Valvasono dedit et concessit Johanni dicto Taradura de Tasino plenam licentiam et auctoritatem possendi habitare et pasculare cum CC pecudibus supra dominio toto de Valvasono et pertinentiis Villarum suarum circum adherentium Valvasoni videlicet S. Martini, Postonzichi, Arzinutti, Arzini, S. Laurencii et Ulvinsii superioris, hinc ad festum S. Georgii proxime futuri et hoc pro CXX libris casei boni et totibus agnis, quem caseum et quos agnos idem Johannes pro se etc promisit et debet dare et solvere in Valvasono dicto D. Odorico stipulanti pro se et dictis suis Consortibus hinc ad festum proxime supradictum, obligans omnia eius bona etc. cum refectione dampnorum omnium etc. Cum omni meliorament etc. —

XV. ~~XIII.~~

1394, 4 Decembre. Udine. Il Consiglio ~~decide che~~ secondo i diritti e consuetudini della Terra di Udine, uno che avesse commesso ferimento od omicidio fuori di essa, ~~[illegible]~~ ricoverandosi nelle sue mura ~~[illegible]~~ non poteva essere arrestato nelle case ma solo ~~[illegible]~~ sulle strade e [illegible]

1394, 4 Dec. (In consilio) supra propositis per Macorem de Camino qualiter contra comunem consuetudinem terre, placuit Vicemareschallo capere quendam hominem de Marzano rationem de morte cuiusdam hominis, perventum in hac terra sub confidentia ipsius Vicemareschalli dicentis qualiter in domibus terre dictus homo erat securus sed non supra stratis. Quare rogat providere, quod non derogetur iuribus et consuetudinibus terre, ~~allegatis per cives terre quod ullus qui fecerit~~ Deliberatum fuit atque determinatum, consideratis iuribus et consuetudinibus terre et allegatis per cives terre quod ullus qui fecerit homicidium extra terram Utini possit capi in terra in domibus excepto quod supra stratis ac verbis dictis per D. Vicemareschallum, Tamburlino petente ipsum D. Vicemareschallum, si unus qui vulnerasset aliquem hominem vel interfecisset extra terram Utini, possit stare securus in terra Utini; qui D. Vicemareschallus respondit, quod sic, excepto quod supra strata et quod minime eum qui sic deliquisset caperet, quod dictus Vicemareschallus dimittere et libere relaxare debeat dictum ...... (sic) per ipsum captum in burgo Aquilegie in domo dicti Macoris et ipsum ponere in loco ubi ipsum ...... dictus Mareschallus capit. Cui deliberationi D. Capitaneus non consentit nec stetit. Ann. 12, 114 t.

nell
181

1395, 1 febbrajo. Roma. Zanobi Cattani da Diacceto scrive al Vicedomino del Patriarcato d'Aquileja, della nomina a Patriarca d'Aquileja di Antonio Caietano, facendone gli elogi.

Dai MSS. Fontanini, Coll. Concina (copia).

(tergo) Nobili et Magnifico Viro D. Michaeli de Rabatta Militi Vicedomino Patrie Forijulii Domino et Maiori suo singularissimo.

Nobilis et Magnifice Vir maior et Dominus mi singularissime: Venit, quantum humane cognitioni se extendere datur et ut certissime reor illa dies, qua mentis et cordis iubilo totiusque corporis alacritate cantandum sit Te Deum ac omnibus obsequiis et laudibus assurgendum; habemus nam Patriarcham et Dominum qualem licet prudentissimi fuistis, si adeo miraculose vobis concessum fuisset, puto nescivissetis effingere. Ille nam uno de clarissime Domus Caietane familia oriundo nemo iuvenilibus annis moribus gravior; nemo honestior, iustior, nemo liberalior, prudentiorve nostro seculo visus est. Puto Deum nunc tandem aspexisse de superis Forojulii Patriam admodum tot discordiis et bellicis tumultibus fatigatam, illique misertum de Rectore secundum cor suum statuisse provideri, ac Sanctissimum Dominum nostrum Papam inspirasse ut Magnificentissimum et Illustrem Dominum D. Antonium Caietanum illi prospiceret Patriarcham, ex quo una vobiscum gratulor, Deo quas possumus gratias ago, vosque in Domino hortor ut Largitori tam magnifici muneris mecum grato concurrentes assensu gratulemini, ac Dominum prelibatum adhuc absentem gratis animi ulnis amplectamini,

illumque colatis oretisque Creatorem ut Dominum talem ex sua mi-
sericordia gratis datum conservare nobis dignetur per tempora longiora.
Ulterius non me extendo in sermones, quia Johannes consanguineus meus
lator presentium, Vobis, que alias scripturus eram Illustrissimis, vobis
referet viva voce, cui fidem credulam adhibere placeat tanquam mihi.
Altissimus Vos conservet ad votum. Scriptum Rome die I mensis
februarii.
Per vestrum in omnibus siquidem J. B. de Fontanellis Domini nostri Pape
Scriptorem et Abbreviatorem

Zanobi de' Cattani de Diacceto.

1395, 14 marzo. Udine. Il card. Pileo di Prata legato apostolico accorda indulgenze alla Chiesa di S. Gallo presso Sesto [illegible] di riparazioni.

CLXXIII. [illegible] Fontanini; p. 361. Bibl. S. Daniele.

Pileus miseratione divina episcopus, [illegible] [illegible] Romane Ecclesie cardinalis nec non in Regno Boemie ac [illegible]; [illegible], [illegible], [illegible], Magdeburgensi, [illegible] et [illegible] provinciis et nonnullis aliis terris et locis apostolice sedis legatus, universis Christi fidelibus [illegible] in Domino sempiternam.

Licet is de cuius munere venit, ut sibi a fidelibus suis digne et laudabiliter serviatur de [illegible], que merita suppli-cum excedit et vota, bene servientibus multo maiora retribuit quam [illegible] ut promererei, nichilominus tamen [illegible] Domino reddere populum acceptabilem Christi fideles ad complacendum ei, quasi allectivis premiis, indulgentiis scilicet et remissionibus invitamus opportunis, ut exinde reddantur divine gratie ap-tiores. Cupientes igitur ut Ecclesia S. Galli que plurimum repa-ratione indiget, sita prope [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] diocesis, congruis honoribus frequentetur et ad eam Christi fideles libentius confluant omnibus vere penitentibus et confessis, qui Ecclesiam ipsam in nativitatis Domini, SS. Stephani prothomar-tyris, Iohannis Apostoli et Evangeliste, Innocentum et [illegible], Circumcisionis, Epiphanie, Resurrectionis Dominice cum septem precedentibus diebus et duobus sequentibus, Ascensionis cum tri-bus precedentibus, Pentecostes cum duobus sequentibus, Corporis Christi et eius octava, nec non omnium beate Virginis gloriose, S. Iohannis Baptiste ac beatorum Apostolorum Petri et Pauli

univ.[s] Nobilibus et fidelibus [illegible] de [illegible]

et omnium XII Apostolorum et Evangelistarum, S. Lau-
rentii martyris, Benedicti abbatis, Gregorii Pape, S. Galli pa-
troni ipsius ecclesie et S. Marie Magdalene festivitatibus
in dedicatione B. Archangeli Michaelis et omnium sanctorum,
Quinquagesime atque in eiusdem ecclesie dedicatione ac singulis
diebus dominicis per totum annum devotionis fervore accensi
venerabiliter visitaverint et predicte ecclesie pro reparatione,
constructione [illegible] sustentatione seu augmentatione manus suas porre-
xerint adiutrices, singulis diebus predictis ac [illegible] centum dies
de iniunctis eis penitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam huiusmodi nostre indul-
gentie seu relaxationis infringere aut ei ausu temerario contraire;
si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem
omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius
se noverit incursurum. In cuius rei testimonium presentes litte-
ras inde fecimus, quas nostri pontificalis sigilli appensione iussimus
communiri.

Datum Utini Aquilegensis Diocesis die XIIII Martii, III indictio-
ne, pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri
D. Bonifacii divina providentia Pape noni anno sexto.

P. manu propria

P. de Portugruario scripsit.

1395 13 julij

Antonius Dei grã S. E. Sedis Aquilegien. electus Sattrá fidelis D.ecti ex Con-
silij Nri gentis Colloquij noviter in Terra Nostra Glemonę
celebrati deliberatione vim ipsius Colloquij in hac parte plenarie
obtinentis pro nonnullis arduissimis et necessarijs causis decrevimus
die Domi.cæ 25.a presentis mensis julij in terra nostra Civitatis
Austrię generalem monstram totius taleę nostrę facere et celebrare
quare fidelitate vestra requirimus, et hortamur sub pęna consue-
ta et seriosé mandamus quatenus taleā vobis tangentē usque
ad dictū terminum preparetis, et ipsi monstrę dicto die in loco pre-
dicto eisdē studeatis causa cessante qualibet interesse vexil-
lum Ecclię Nrę sequentis ubi expediens fuerit atq. necessarium
Dat. in Castro Nro Glemonę die 13 mensis julij 1395 ind.e 3.ia

1395. 13 luglio.
Generale del Patr. d'Aq. Antonio Gaetano invita alla Mostra Generale in Cividale i Feudatarii per seguire il Vessillo della Ch. d'Aquileja ove fanno di [illegible]
[illegible] XVII

universis Nobilibus et fidelibus Nostris de Castello
Universis Consortibus et fidelibus Nris de Varmo infer.ri
universis Consort. et fidelib. Nris de Zegliaco
universis habitantibus et fidelib. Nris de Mossa
universis habitantibus et fidelib. Nris della Meduta
Universis ministerialibus et fidelibus Nris de Tricano
universis Nobilib. et fidelib. Nris de Fontanabona
Universis Consortibus et fid. N.ris de Castro Pagano
Universis Consortib. et fidelib. Nris della Frattina
Universis Nobilibus Consortib. fidelibus Nris de S. Daniele
Universis ministerialibus et fidelibus Nris de Prampergo
univ.is Nobilib. fidelib. Nris de Attemps
univ.is habitatoribus et fidelib. Nris de Maruttino
univ.is habitatoribus et fid. Nris de Buja
univ.is habitatorib. et fid. Nris de Artenea
univ.is habitatoribus et fid. N.ris de Aviano
Univ.is Consortib. et fid. N.is de Maniaco
univ.is Consortib. et fidel. N.is de Monteregali
univ.is Habitatoribus et fid. nris de S. Vito
univ.is Consortibus et fidelib. nris de Toppo
Univ.s Consortibus et fidel. nris de Salvarolo
univ.s Consortibus et fid. nris de Cucaño
univ.s Habitatorib. et fid. nris de Faganea
univ.s Nobilibus et fidelibus Nris de Melo

universis Consortibus et fidelib. Nris de Cavoriaco
joannino de fiuij fideli Nro
universis Consortibus et fidelib. Nris de Toppola
univ. Consortibus et fidel. Nris de Scelevo, Suart et Liuius
universis Consort. et fidel. Nris de Canipa
univ. Consortib. et fidel. Nris de Caureo
univ. Consort. et fidelib. Nris de Vamo super.
univ. Consort. et fid. Nris de Vendojo
univ. Consort. et fid. Nris de Brdrio
univ. Consort. et fid. Nris de Pers
univ. Consort. et fid. Nris de Cassaco
univ. Consort. et fid. Nris de Arrano
univ. Nobilibus et fid. Nris de Strassoldo
univ. Consortibus et fid. Nris de Villalta
univ. Consort. et fidelib. Nris de Brazzaco infer. et super.
univ. ministerialibus et fidel. Nris de Munitio
univ. Nobilibus et Consortibus de Colloreto
Potestati, Consilio, et Communi Civitatis Aquilejæ
Gastaldioni, Provisoribus et Communi Nro Civitatis Austriæ
Capitanio, Consilio, et Communi Terræ Utini
Potestati, Consilio, Communi Terræ Nræ Marani
Gastaldioni, Cons.o et Communi Terræ Nræ Tulmetij
Capit.o, Consilio, et Communi Terræ Loci Nri Montisfalconi
Capit.o Cons.o et Communi Portusgruarij
Capit.o Cons.o et Communi Terræ Nræ Slemon.
Capit.o Cons.o et Communi Terræ Nræ Sacili
universis Nobilibus et fid. Nris de Gorojavacha
universis Nobilibus et Consortibus de Porcileis
Abbati Rosacensi
universis ministerialibus et fidelibus Nris de Valvasono
Cucanea et Partistagno
universis Monialibus et Conventui Majoris Monasterij
Dnarum Aquilejensium

universis

universis Nobilibus et Consortibus de Pulcinico
Abbatissae, monialibus, et Conventui Majoris Monasterij Civitaten.
universis Nobilibus Consortibus de Prata
Nobili Tristano de Savorgnano fideli Nro dilectissimo
Abbati Sextensi
Decano, Canonicis, et Capitulo S. Mariae Utinensis
Abbati Belliniensi
Vicedno, Canonicis, et Capitulo Ecclie Nre Aquilejen.
Dno Episcopo Concordiensi
Preposito S. Felicis de Aquileja
Preposito S. Petri in Carnea
Decano, Canonicis, et Capitulo Ecclie S.tae Mariae Civit. Austriae
Preposito S.ti Stephani in Aquileja
Abbati Mosacensi.

Ego Nicolaus Fornacius q. Egr.i S.r Antonij a Fornace Not.o de Utino pub.a imper.i auth.e Not.s sumptas litteras ex reg.ro litterarum Cancellariae supranominati R.mi D. Patriae exist.e ejus Canc.o Egr.o S.r Joanne de Surano de Utino Not.o Scripturae cujus sunt mihi commissae et manu propria scripsi nil addendo vel minuendo quod sensum mutet aut alignat variet intellectum et in premissorum fi[dem] ac testimonium me subscripsi signum nomenq; meum solitum apponui rogatus et requisitus

Dalle note di Enrico di Nampulino not. di Gemona. Arch. not. Udine.

1395, 18 apr. la Gemona. Procura del Comune di Gemona a prestare il giuramento di fedeltà al nuovo Patriarca d'Aquileja Antonio II°

38

M° CCC° LXXXXV° Ind. iii^a
die XVIII^a Aprilis; actum Glemone sub lobia comunis presentibus Dominico dicto citario q. Petri de Aplia, mag^ro Iohanne q. Nicolai de Kimis et Leonardo filio Nicoleti a fabrica de Aurerea testibus et aliis.

Ibique providus Chavrerius q. Henrici tamquam massarius hominum et universitatis terre Glemone cum voluntate licentia et consensu providorum q. Mathei vicecapitanei pro Egregio milite D.no Conrado de Boyanis hon. capitaneo terre Glemone necnon Iantoni Lini, Iacobi ~~…~~ Iacobi paierii et Nicolai Rupilli provisorum dicte comunitatis et ipsi omnes ex comuni concordia habentes plenariam libertatem et auctoritatem a consilio maiori dicte terre Glemone hec et similia faciendi et constituendi omnibus modo via iure et forma quibus melius potuerunt constituerunt providos viros Leonardum della Villa et Quirinum de Bregnis absentes in solidum suos et dicte comunitatis certos nuntios sindicos et procuratores specialiter ad prestandum iuramentum et faciendum omne debitum et conveniens iuramentum fidelitatis Reverendissimo in Christo Patri et D.no D.no Anthonio Dei et apostolice sedis gratia sancte Aquilegensis Ecclesie dignissimo Patriarche prout alias eius predecessoribus dominis Patriarchis est fieri usitatum etiamque ad recipiendum ab eodem iuramentum de conservando nos in nostris

antiquis juribus prout alii eius predecessores facere
et iurare consueverunt & Et generaliter omnia, et sin-
gula alia faciendum et iurandum et promittendum
in premissis, et circa premissa dicti constituentes
facere possent, si personaliter interessent & Promit-
-tentesque dicti constituentes mihi Henrico Notario
infrascripto ut publice persone stipulanti mei loco et
nomine omnium quorum interest ac intererit et
nomine dicte communitatis firmum et gratum habi-
turos quidquid per eos factum juratum et promissum
fuerit, sub ypotheca et obligatione omnium et sin-
gulorum bonorum dicte communitatis et suorum pre-
sentium et futurorum - hic ad plenum.

MCCCLXXXXV. Ind^e III.

13.95 2 e 3 Maggio. Udine Atti del Capitolo di Udine relativi alla fondazione e dotazione della chiesa di S. Croce e S. Spirito nel borgo di Cussignaco (poi delle terziarie di S. Francesco) a cura di Agnese q^m Silvestro Musulo. (V. 1333. 6 Maggio)

Eisdem mill^o et indict^e die ij Maij. Congregato Capitulo ut moris est, in quo Capitulo interfuerunt ven Viri D. D. Gregorius, Nicolaus ??, Petrus Covas, Joannes, Iacug^s, Guglielmus de Pavona, et Ricardus de S. Vito omnes canonici facientes capitulum. Ven. Vir D. Nicolaus Caij presentavit predictis dnis Canonicis pro parte D Musuline (Donna Agnese q^m Silvestro Musulo) Presbiterum Dominicum de Batrio ad officiandum predictam capellam, (di S. Spirito di Ud^e) qui Dni prius habita inter eos deliberatione, ipsum receperunt et admiserunt his pactis expressis, videlicet quod dictus sacerdos teneatur presentare in festo nativita= tis Dnie in missa conventuali unum cereum ponderis trium librarum, et debeat in die Consecrationis et aliorum festorum conducere sacerdotes et facere eis honorem; et dictus Presbiter Dominicus debeat adiscere cantum ad tenendum tenorem, et ita promisit ma= maliter etc.

Item die iij Maij facta fuerunt pacta inter Capi= tulum et Dnam Gnesam q^m Silvestri dicti Musuli super facto constructionis Capelle S. Crucis et S. Spiritus, que Capella sita est in Porta Cussignaci, et de predictis constat manu Alexandri Not.^i de Ceneta, videlicet quod dicta Musulina debet emere fructus pro centum Mar= chis solidorum, et debet emere redditus pro centum

denariis pro illuminatione, et etiam usque ad vitam eius debet habere ius patronatus, post mortem vero dicte Mugiline ius patronatus spectat et spectare debet ad Capitulum.

Item di iij Maij. Consecrata fuit predicta capella de voluntate predicti Capituli per Rev.^m^ Prem Dnum ...... Episcopum Civitatis Nove.

(Ex lib. Deliberationum Capitularium)

Da msso del Pad. Filippino D'Agricola Agricola che era in casa Perosa a Villanova di S. Daniele,

NB: Agnesa qm ser Silvestro Maiolo di Ud.^e^ (originario di Codroipo) era vedova e senza figli; fu suo marito D. Odorico qm Ottobone di Savorgnano.

Joppi And.° 1891

~~1395~~ – 19 Luglio Udine

411

1395, 19 luglio. Udine. Discipline sulle meretrici;

(in consilio terre Utini)

MCCCXCV. Die XIX Julii. Super propositis per Marinium iterum instantem quod quedam Lucia sua vicina a sua vicina repellatur cum sit manifestissime inhonesta et etiam quamdam suam neptem conduxit extra hanc Terram, quare rogat provideri. Deliberatum fuit quod dicta Lucia exire debeat dictam vicinantiam et ire in aliquo loco publico ad habitandum et spacio trium dierum evacuare debeat domum in qua ad presens habitat sub pena portandi lapidem per totam terram et standi una die ad berlinam in casu quo in dicto termino non vacuasset dictam domum et exisset dictam vicinantiam.

Item deliberatum fuit quod omnes habentes domos extra portam Cividatis (1) prope stupam vel circum muniri (sic) debeant quod non audeant nec debeant locare dictas domos alicui meretrici sub pena unius marche denariorum exigenda et committenda quotiens contrafactum fuerit; cujus due partes Communi applicentur, reliqua tertia pars D. Capitaneo.

Item deliberatum fuit quod omnes meretrices publice absentare debeant a dictis domibus usque ad tres dies sub pena portandi bota (?) ficulum lapidis per totam Terram et standi una die ad berlinam.

(1) Ora detta di S. Bortolomeo, fuori della quale presso alla roja era la stufa o bagno caldo, della cui istituzione in Udine si hanno memorie fin dai primi di questo secolo.

Item deliberatum fuit quod nulla meretrix audeat sta-
re nec ire ad dictam stupam nisi in diebus ordinariis, vi-
delicet in diebus quibus dicta stupa calefit: sub pena
portandi dictum lapidem per totam terram ac standi
una die ad berlinam ut supra. Ann. 11, 247.

1395, 17 luglio. Colloredo. Il Cav. Simone ed Aspurino di Colloredo, rinunziano a favore de' Signori di S. Daniele, la parte del Castello di Varmo Superiore a loro donata dal fu S. Galvano di S. Daniele.

Federico notajo q. D. Gliezo di Colloredo. Arch. Not. Udine

cessio DD. de S. Daniele

A. D. 1395, ind. III, die XVII mensis julii; actum in Colloreto sub vinea, presentibus nobilibus viris Dominis Tomasio q. D. Francisci, Odorico q. D. Gliezoi, Enrico q. D. Nicolussii, Gliezio filio D. Odorici de Colloreto testibus et aliis.

Ibique nobilis et egregius Miles D. Simon de Colloreto per se et eius heredes dedit et cessit nobilibus viris DD. Nicolussio q. D. Lipi et Ser Bertulo q. D. Zaneti stipulantibus et recipientibus pro se et eorum heredibus ac vice et nomine nobilium virorum DD. Conradi, Varnerii et Nicolai q. Ser Artichi (de S. Daniele) omne ius et actionem quod et quam habet seu habere videtur in et supra parte Castri de Varmo de Supra virtute cuiusdam donacionis eidem facte per q.m Ser Galvanum de S. Daniele. —

Eidem millesimo, die, loco etc. Nobilis Ser Aspurinus q. D. Nicolussii (de Colloreto) per se et eius heredes dedit et cessit suprascriptis DD. Nicolussio et Ser Bertulo stipulantibus ut supra omne ius et actionem quod et quam habet seu habere videtur in et supra partem Castri de Varmo de Supra virtute cuiusdam donacionis eidem facte per q.m Ser Galvanum etc. Ad plenum cum meliuramento et emptio sapientum.

1139 ✝. 12 Agosto Firenze 42

a tergo: Magnificentissimo Militi domino Micheli de Rabatta honorabili maiori meo.

Magnificentissime miles amice karissime. Gaudio quod sepius audiam feliciter esse tibi. Feliciter quidem non allusione fortune, sed virtutibus et probitate. Peragrasti quidem tempore non parvo Germania, ubi multis experimentis tuis virtutibus claruisti. Redeunti fuit onus impositum gubernationis atque regiminis Aquileiensis ecclesie, quod quanta desiderantium animorum consolatione quantave tradideris, notum est patrie. Docet effectus, qui rem publicam Fori Iulii fluctuantem multisque prius contentionibus divisam et scissam reverendissimo domino et patri meo domino Patriarce nuper ad regimen illud assumpto, unitam et pacificatam tradidisti; que res quanti fuerit quicquid alii iudicent, ego maximam reputabo. Patuisti siquidem quod arduum est, feroces et pene barbaros homines quadam unanimitate componere, et ad tranquillitatem de contentionis inveterate turbine revocare. Hec hactenus. Nunc autem ad propria veniam. Obtinui pro Leonardo filio meo canonicatum et prebendam ecclesie Paduane quam olim Cardinalis S. Petri dum vivere possidebat. Hoc tempore pridem absente magnifico domino meo notum feci, nec tamen in animum induxi suum, ut exinde removeret intrusum, sic quod multis debitor est; sic quod multis indigeat; sic quod multis habeat servitores

inter quos fide et devotione non reputo meos pos.... Et si licet dominorum gesta disputare inter amicos debet esse . . . — — — — — — — — Velim

. Velim . .... hoc tibi notum fore. Tu communis ... mores, tu molles aditus et tempora nosti. Arrepto . . poteris multa perficere. Precor ut hoc onus assumas, ut tuo beneficio possim quod iustum est consequi et in substentatione gravissime familie mee hoc munus habere. Vale felix et mei memor. Florentie pridie ydus septembris (1395) (1)

Tuus Colucius Pyeri de Salutatis

Cancellarius Florentinus

(1) Morto il patriarca di Aquileja Giovanni marchese di Moravia, come di consueto il Capitolo di Aquileja elesse Vicedomino del Patriarcato il Cav. Michele di Rabatta ... il giorno Novembre 1394. Tale ufficio cessava coll'arrivo del nuovo patriarca Antonio Gaetani nell'aprile del 1395.

1395. 16 Agosto. Udine. Il Patr. investe il suo cancelliere Giovanni qm Odorico de Susannis di 2 mansi in Pavia commettendo al Vicario gente Sante de Peregrini la lite pendente con un Gerardo d'Udine il quale contro legge aveva venduto quei mansi di ragione feudale. (imperfetto da stampa ad litem)

Antonius Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha[1] tenore presentium notum facimus universis nostras presentes litteras inspecturis, quod cum contra lis, questio verteretur et esset coram honorabili et prudente viro Sancto de Peregrinis de Justinopolis iure canonico licentiato, nostro in temporalibus vicario generali commissario per nos in dicta causa specialiter delegato, inter dilectum Cancellarium nostrum Johannem q. Odorici de Susannis de Terra nostra Utini parte ex una et ~~Bernardinum~~ Gerardum[2] ...... in Terra Utini habitantem parte ex altera, nomine et occasione duorum mansorum sitorum in villa Pavie, rectorum per Candolum de dicta villa, nostrum et Ecclesie nostre rectum et legale feudum, existentium; dicta lite pendente idem Gerardus ius suum quod habebat seu pretendebat habere in bonis predictis nobis iure requisitis contra iura comunia et consuetudines antiquas laudabiles huius Patrie hoc dare vetantes, vendidit, alienavit, non advertens etiam quod rei litigiose prohibita est alienatio, ex quo tam idem Bernardus[4] quam emptor, qui rem litigiosam querit, ut clare ..... emit et ...... in magnam penam ..... nostro applicandam, quam dum tempus adfuerit ~~applicamus~~ repetimus, ipsoque facto idem Gerardus a iure suo quod habuit in dictis bonis cecidit et ..... existit. .... ut ..... nobis .... vendidit feudum et alienavit ......

Quare nos volentes nobis et Ecclesie prefate nostre salubriter providere et ut taliter quod hoc aliis transeatur in exemplum, ne aliquis nostri ipsiusque Ecclesie vassallus de cetero audeat prout nec potest feuda nostra vendere nec alienare, quamvismodo nobis .... eundem Gerardum de iure quod habebat in bonis predictis, si que habet quod nobis non patent neque hactenus patet ex causis supradictis .... rationabilibus et aliis quibus possent .... allegari .... fore privatum ~~allegavimus~~ declaravimus

1) Nella stampa il nome del Patriarca è detto Giovanni (di Moravia), che ~~comincio~~ morì al Ottobre 1394. L'indizione III conviene all'anno 1395.
2) Il nome qui stampato è Bernardinus e più sotto Bernardus.
3) Lo scrittore qui chiama Gerardus il venditore e così più sotto e credo sia questo il vero nome del compratore dei detti due mansi di Pavia.

tenore presentium omnibus modis quibus melius possumus declaramus Johannem tunc coram nobis flexis genibus existentem se investituram de ipsis feudis tamquam ad eum de iure spectantibus, humiliter supplicantem pro se suisque heredibus...... nostre tenute debemus de dictis bonis feudalibus antedictis dicto iure recti et legalis feudi tamquam ..... ipsius Ecclesie vassallum investivimus et tenore presentium investimus, non intendentes tamen, quod per hanc nostram investituram alicui concessioni eidemque Johanni et suis predecessoribus per predecessores nostros ...... seu ..... iure eidem Johanni ...... in dictis bonis vigore ipsarum concessionum in aliquo derogare.... imo ipsas concessiones iure .... modo quo possumus per presentes confirmamus et in omnibus et per omnia approbamus. Quibus denique sic ..... idem Johannes tunc..... ......manibus fidelitatis debite prestitit iuramentum quod fidelis vassallus cuilibet Domino suo prestare in talibus consuevit. Mandum subscriptione sigilli nostri testimonio....

Datum in castro nostro Utini anno Domini MCCCLXXXXV. ind. III. die sextodecimo Augusti

Franciscus de Paes (m.)

Da stampa di 1845 nozze Ispinor a pag. 6 Vol. LXVI Colleg. Mestica nella Civ. Biblioteca di Udine.

1395, 16 dicembre, Gemona. Convenzione del Comune di Gemona col costruttore della Fonte del Comune affinchè non spanda acqua, attorno a cui aveva lavorato Giovanni Pievano di Codroipo.

Enrico di Rampelino notajo. Arch. not. Udine.

A. D. 1395, ind. III, die 16 decembris, actum Glemone in te… [illegible] Fantoni Pini, presentibus ipso Fantoni, Francischo dicto Abat, Nicolao de Cravis et Michaele Vualterii et aliis.

Cum Magister Albertus habere deberet a Comuni occasione Fontis ~~[illegible]~~ ducatos circha sexaginta si et in quantum dictus fons fuisset bonus et tenuisset, sed quia dictus Fons minus bene esset factus, dictus M.r Albertus in presentia M.ri Anthonii eius socii ad tale pactum pervenit cum Vuarnerio Massario Comunis Glemone, videlicet quod dictus Massarius eidem daret prout dedit ducatos octo cum quibus idem M.r Albertus aptare et stagnare volebat dictum Fontem usque ad proximum futurum festum Nativitatis defalcatis primo omnibus ducatis habitis per Dominum Plebanum de Quadruvio pro aptatione dicti Fontis a dicto Comuni supra illis quos dictus M.r Albertus habere debebat a Comuni Glemone et si dictus Fons non esset sufficiens et bonus ad tenendum aquam, tunc dictum Comune aptare possit et valeat dictum Fontem cum omnibus pecuniis que restant eidem ex eis quas Comune sibi dare debebat si et in quantum dictus Fons fuisset sufficiens cum voluntate dicti M.ri Alberti et quod dictus M.r Albertus

numquam possit nec valeat ab eodem Comuni petere dictum

restum, prout inter eos sic pactum extitit et conventum. Et si

dictus Fons erit bonus et sufficiens fine ad Nativitatem ut supra

(fine de anno) et bene fuerit stagnus et bonus ac tenens aquam (1) ... usque ad

proximum carnisprivium, tunc Comune debeat et teneatur sibi

restum dare defalcatis dictis octo ducatis sibi ut supra datis et illis

qui dati fuerunt dicto Domino Plebano, prout sic actum extitit

inter eos, que pacta et conventiones promisit utraque pars firma

habere et non contrafacere etc. sub obligatione bonorum dicte Comu-

nitatis et dicti M.i Alberti presentium et futurorum

cum omni melliovamento.

Vincenzo Joppi trascrisse

1395. 7 Ottobre. Udine. Elezione della Priora del monastero di S. Nicolò di Udine.

45

In Christi nomine amen. Reverendissimo in Christo patri et domino d. Antonio dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimo patriarche, dilecte filie nostre . . . Moniales monasterii Sancti Nicolai de Utino Aquilegensis diocesis reverentiam debitam et devotam. Vacante siquidem monasterio nostro per mortem bone memorie Sororis Helisabette de Venecijs, que die veneris primo Octubris de hoc seculo migravit ad dominum et eius corpore tradito sepulture, Nos omnes simul cum Sorore Martusia de Utino vicaria ipsius monasterii insimul congregate, certum terminum ad electionem faciendam future Priorisse duximus statuendum. Presentibus ipso die termini omnibus monialibus ipsius monasterii professis, tacite vel expresse, vocem in dictam electionem habentibus, in loco ubi solet celebrari capitulum in ipso monasterio ibidem ad sonum campane more solito congregatum, Christi nomine invocato, per viam scrutinii, ad dictam electionem procedere deliberavimus. Ideoque elegimus, cum non essemus nisi tres moniales, Sororem Martussiam de Utino vicariam sive locum tenentem in dicto monasterio et Sororem Zuaninam de Strasoldos ambas de gremio ipsius monasterii fidedignas ut secreto et sigillatim vota cunctarum, idest sua et nostra diligenter inquirerent et in scriptis redacta mox publicarent in comuni illamque eligerent in quam invenirent omnes vel maiorem partem et saniorem nostri capitali consensisse, ita quod una ipsarum scrutatricum vice sua et collegarum et aliarum omnium nostrarum electionem eandem pronunciaret in scriptis et solemniter celebraret. Que domine secedentes in partem, primo

vota sua ita quod altera alteram scrutabatur, secundo ambe simul nomen tertie sicut postea retulerunt, secrete et sigillatim diligenter inquisiverunt et iam scriptis redatum per Leonardum notarium infrascriptum, cum nos scribere ne sciamus, mox illa nota in comuni publicarunt et in presentia venerabilis viri domini presbiteri Petri plebani sancti Thome de Careva Aquilegensis diocesis capellani nostri, qui de consuetudine debet electioni nostre Priorisse interesse ac testium infrascriptorum, una ex scrutatricibus de voluntate, consensu et mandato aliarum, Sororem Mantussiam de Utino predictam, in qua repertum fuit omnes de dicto capitulo, preter ipsamet, in ipso scrutinio consensisse. auctoritate? intus sua et omnium aliarum, invocata Spiritus Sancti gratia, in nostram et monasterii nostri Priorissam elegit, mulierem utique plene et mature etatis utpote que iam annum trigesimum sue etatis exegit, professa expresse et magna honestate merito commendanda. Eadem vero electio = huiusmodi electe sibi presentata, licet ex humilitate se insufficientem et indignam asse= veret, nobis instantibus, timens divinis dispositionibus contraire, ulla iugo divine pietatis auxilio invocato, submisit, non tam timide quam devote onus impositum ut prodesse valeat suscipiens et acceptans, Vestre ergo Reverendissime Pater= nitati duximus unanimiter supplicando ut electionem predictam dignemini con= firmare, per quam speramus monasterium nostrum in spiritualibus et tem= poralibus augmentari. De quibus omnibus rogavimus Leonardum notarium in= frascriptum ut publicum conficeret instrumentum.

Actum Utini in dicto loco, presentibus nobilibus ac providis et discretissimis ser Bruneto de Partistagno, Laurencio notario q. Iohannini Arpucii, Hermano q. ser

Nissii de Remanzaco, Lande de Panzano, Johanne notario q. Tantussii no-
tarii de Utino, Antonio notario filio Francissi Zicole, Nalore notario q. Jo-
hannis Sove notario de Utino, magistro Nicolao tinctore, Petro q. Leonardi
Brede de Utino, omnes Utini habitantibus, testibus et aliis pluribus ad hec voca-
tis et rogatis, currentibus millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, Indictione
tercia, die septimo mensis Octubris.

Dagli del notajo Leonardo q. Tealdo di Udine. Arch. Notarile d'Udine

1395, 28 Ottobre. Roma. Papa Bonifacio IX intima al Com. di Cividale di consegnare Rosazzo al Cardinale Pileo di Prata sotto pena di scomunica.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Populo et Comuni Civitatis Austrie Aquilegensis Diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Miramur quare tantum distulistis restituere et assignare fratri nostro Pileo Episcopo Tusculano Monasterii Rosacensis administratori fortilitium ipsius Monasterii. quocirca hortamur vos, vobisque in virtute sancte obedientie ab sub pena excommunicationis, quam singulos vestrum incurrere ac interdicti cui vos et ipsam Civitatem Austrie subjacere volumus ipso facto nisi huiusmodi nostris mandatis perveneritis cum effectum, districte precipiendo mandamus quatenus ipsum fortilitium infra octo dies post presentationem presentium vobis factam eodem Episcopo aut eius procuratori per eum ad hoc legitime constituto libere tradere et assignare curabitis.

Datum Rome apud Sanctum Petrum V Kal. Novembris Pontificatus nostri anno sexto

Dall'Arch. Comle di Cividale. Bolle V. 68.

1396. 1 febbrajo. Portogruaro. Il Patriarca d'Aquileja concede al cancelliere suo Giovanni de Susanna per l'ordinamento delle Archivio della Chiesa d'Aquileja cominciato da suo padre e da lui compito, l'entrate di due mansi ed altri beni.

(Dal Registro di Lettere Patriarcali originali, Museo Civ. Udine.)

Antonius Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha. dilecto nostro Johanni q.m Odorici de Susana de Terra nostra Utini nostro Cancellario salutem et sinceram dilectionem. Dignum et congruum immo necessarium arbitramur ut hys qui circa nostra et nostre Aquilegensis Ecclesie opportuna obsequia promptius atque fidelius se exercent et laborant digna remuneracionis commoda, ut melius agendi et fidelius serviendi materia tribuatur, gratiosius impendamus. Solum est quod attendentes promptam, evidentem atque perpetuo notabilem dicti tui patris diligenciam nec non labores multiplices et diversos quos alias qui... nacti continua fidelitatis servicia pro nostris predecessoribus et nostra Aquilegensi Ecclesia et consequenter pro nobis laborioso animo multiplicitos r... actualiter magno tempore insudavit ... Privilegia, Instrumenta, Jura et Scripturas omnes inordinatas totaliter et per loca diversa dispersas Ecclesie Aquilegensis colligendo in unum ... opportuna cura et solicitudine in capsa una in viginti armaria terminata et distincta diligentius collocando et ordinando nec non de privilegiis et iuribus omnibus huiusmodi in perpetuam memoriam librum nobis et nostre Aquilegensi Ecclesie evidenius atque plurimum fructuosum et utilem

compilando et conscribendo non tamen totaliter complendo quem morte
preventus tu enim ~~[illegible]~~ ad complendum terearios et ad faciendum inde
quinque libros, quorum unus penes nos et successores nostros, alter
penes Capitulum nostrum Aquilegensem, tercius penes Capitulum
Civitatensem, quartus penes Capitulum Utinensem et quintus penes
te remaneant, ad que facienda te obtulisti paro corde ut de hiis omni-
bus aliisque multiplicibus et solicitis dicti tui Patris et tuis
laboribus circa statum et comodum nostrorum predecessorum
p3 et nostra ac nostre Ecclesie utilitate evidenter. Et propterea
[illegible]dentes tibi per tam fructuosum in perpetuum atque fidelibus et
[illegible] nobis atque utilibus serviciis nostris predecessoribus, nobis et ipsi
nostre Ecclesie et premittitur per genitorem tuum et te impensis
et impendi speramus fidelius et utilius ac ferventius dante Domino in
futurum dignis et merito retribucionis reddere incompensas tibique
proinde graciam facere specialem duos mansos nostros et ipsius nostre
Ecclesie unum situm in Grazano dicte Terre nostre Utini, quem tu et
dictus Pater tuus a nobis nostrisque predecessoribus diucius ad beneplaci-
tum habuisti et habuit et tu possides de presenti, alium man-
sum situm in pertinentiis dicte nostre Terre Utini olim rectum per
Johannem Meum et deinde per Leonardum de Andriottis modo
regitur per Magistrum Stephanum Spadaricum de Utino et unam braydam
sitam prope S. Gotardum in loco qui dicitur Layga, quam Thomas

p. 46

57

... campiformis alias occupavit et postmodum possessa per Egidium teutonicum Utini habitantem ac pratum ipsi braydae contiguum cum suis bus et singulis bearzijs, pratis, campis, pertinencijs, affictibus, livellis, iuribus et iurisdictionibus quibuscumque adiacentes et braydam et pratum huiusmodi quocumque modo spectantibus et pertinentibus per nos et successores nostros ac vice et nomine nostre Capituli Ecclesie supradicte omnibus modis, iure et forma quibus melius et efficacius possimus tibi tuisque heredibus iure emphyteotico in perpetuum tenore presentium duximus plenarie concedendos ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, donandum, vendendum, omnemque voluntatem et utilitatem tuam de ipsis bonis cum omnibus iuribus et pertinentijs ipsorum perpetuo faciendum, salvo semper iure et natura infrascripte emphiteotice concessionis ... innovacionis et salvo iure annualis responsionis census infrascripti solvendo annuatim in festo nativitatis Domini vel octo diebus post nobis nostrisque successoribus ac nostre Capituli ... Ecclesie in canipa nostra Utini sex libras parvis iure perpetualis census seu responsionis emphiteotice supradicte ac semper condicione adiecta, quod concessio emphiteotica huiusmodi non obstante quod sit perpetua in capite quorumlibet viginti novem annorum debeat innovari, quam innovacionem tu tuique heredes a nobis et successoribus nostris dictis temporibus de cetero modo requirere et petere perpetuo tenearis. ... per nos

et successores nostros ac vice et nomine nostre Aquilegensis Eccle
sie prelibate concessionem emphiteoticam huiusmodi omniaque
et singula nostris presentibus litteris inserta ~~perpetuo~~ firma et
rata habere et non contradicere, facere vel venire per nos vel alios
ratione aliqua sive causa sub obligatione bonorum omnium nostro
rum et nostre Ecclesie antedicte, committentes atque mandantes
Gastaldio nostro Utini harum tenore districte quatenus te vel
procuratorem tuum tuo nomine de bonis huiusmodi cum eorum pertinen
tiis et iuribus omnibus in tenutam et corporalem possessionem aucto
ritate nostra ponat et inducat, ordinetque tibi et heredibus tuis
ac ipsorum affictibus et iuribus plene et efficaciter de cetero respon
deri. Harum sub nostri appensione sigilli etc.
Data in nostra terra Portusgruarii anno domini MCCCLXXXXVI, die I
mensis februarii, IV indictione.

1397 1° giugno Aquileja Il capitolo di Aquileja conferma la donazione
d'alcuni mansi ~~fatta~~ a lui ~~dal~~ Patriarca Antonio per l'ordinamento
dell'archivio della Chiesa d'Aquileja.

1397 30 luglio Papa Bonifacio IX conferma la suddetta donazione del Patri
arca.

Di questi due atti esistono due copie inutili nel Processo
Frangipane di Castello contro Valentinis. Archiv. Not. Udine

1396. 9 Febbrajo. Cividale. Il Consiglio di Cividale approva l'arbitrato sulle questioni per la custodia del monastero e fortilizio di Rosazzo tra il Card. Pileo di Prata ed il Comune di Cividale.

48 57

Anno domini MCCCLXXXXVI. ind. die ix mensis Februarii. In Civitate Austria in Stupa Consilii presentibus honorabilibus viris Ingalpretto de Pulzinico, Gabriele q. Leonardini, Henrico q. ser Nafinguere, Donadino q. Brunonii, Johannino notario filio Everardi, Guillelmino q. Sancti Pupi omnibus habitantibus in Civitate Austria testibus ~~ad hec~~ ad hec habitis et rogatis.

Cum hoc sit quod de et supra quibus differentiis et obscuritatibus vertentibus ortis, motis et suscitatis seu que vertebantur, mote et orte erant inter reverendissimum in Christo patrem et dominum d. Pileum divina providentia Episcopum Tusculanum sancte romane ecclesie Cardinalem et administratorem legitimum monasterii sancti Petri de Rosaciis ordinis s. Benedicti, aquilegensis diocesis parte ex una et homines et Comunitatem Civitatis Austrie parte ex altera, nomine, causa et occasione vardie et custodie predicti monasterii, loci et fortilicii Rosacii, cum omnibus dependentibus, adherentibus et connexis, honorabiles et prudentes viri d. Paulus q. ser Marchi de Portugruario Propositus Concordiensis tanquam procurator et procuratorio nomine rev.^mi in Christo patris et DD. Pilei Episcopi Tusculani S. R. Ecclesie Cardinalis et administratoris predicti ex parte una et ser Odoricus notarius q. Petri de ipsa Civ. Austria tanquam procurator et sindicus Comunis et hominum Civ. Austrie predicte ex parte altera, consensissent et compromisissent de iure et de facto in magnificum et excelsum dominum d. Franciscum de Carrara Padue etc. et in venerabilem et egregium decretorum doctorem dominum fratrem Johannem priorem monasterii et loci Sancti Benedicti de Padua tanquam in arbitros, arbitratores, amicabiles compositores et comunes amicos. Cumque prefati magnificus et excelsus DD. Franciscus de Carrara Padue etc. et venerabilis egregiusque decretorum doctor d. frater Johannes prior etc. tanquam arbitri, arbitratores, amicabiles compositores et comunes amici electi ut supra, supra questionibus, differentiis et obscuritatibus supradictis difinivissent, declarassent, composuissent, determinassent, pronunciassent et eorum arbitrarias sententias

promulgassent sicut de huiusmodi eorum pronunciacionibus, compositionibus, declara=
tionibus et sententiis arbitrariis plene patet et ordinatius continetur duobus publicis
documentis scriptis manu providi viri Anthonii filii ser Trebaldi notarii de Mon=
tagnana habitantis Padue in contracta S. Blasii publici et imperialis notarii nec non iudicis
ordinarii et scribe prefati magnifici et excelsi DD. Francisci de Carrara Padue etc. sub
antescriptis anno domini MCCCLXXXXVI. ind. IV. die sabati XXIX mensis Januarii, in
quibus duobus sententiarum, definitionum, declarationum et compositionum huius=
modi documentis duorum compromissorum vigore quorum predicte sunt declarationes,
compositiones et sententie arbitrarie scripte manu ipsius Anthonii notarii, iudicis ordi=
narii et scribe sub eisdem anno domini MCCCLXXXXVI ind. IV. die iovis XXVII mensis
Januarii unius videlicet compromissi in uno documento alterius vero in altero documento tenores ordi=
natius sunt infrascripti . . . (sic). Nunc autem nobiles et prudentes viri domini Fran=
ciscus dictus Checo vicegastaldio pro d. Bernardo de burgo pontis gastaldione, Vidrandus q. ser
Meinardi et Bernardus q. Dominici provisores, Coradus Boianus miles egregius, Nicolaus de
Portis, Ulvinus de Canussio, Nicolaus Ancelli, Johannatonius, Laurentius de Canussio, Ottu[illegible]
q. Jacobi Subtilis, Thomadus de Pinzano, Odoricus notarius q. Petri, Hermannus Leonarducii,
Johannes notarius de Montefalcono, Andreas d. Marii, Johannes Egidii, Virgilius q. d. Stephani
olim Virgilii, Michael Lanfranchi, Nicolaus a Ponte, Henricus q. Folcherini, Johannes Ottat=
chi, Janus, Baldassarius q. Jacobi olim Principissi, Nicolaus notarius q. Anthonii et Nicolaus
omnes habitantes in Civ. Austria et Consiliarii predicte Terre Civ. Austrie in loco
predicto ad Consilium et in Consilio ad sonum campane ut moris est ad hec agenda
specialiter et solemniter congregati facientes quidem duas partes et ultra omnium Consi=
liariorum ipsius Terre Civ. Austrie et qui Consilium facere potuerunt et possunt, lectis quidem
coram eis in pleno Consilio et de verbo ad verbum ad intelligentiam vulgarizatis predicta=
rum compositionum et sententiarum arbitrariarum et compromissorum publicis documentis

predictis, volentes quoque ipsa compromissa, compositiones et sententias arbitrarias observare ac eis per totum et in omnibus et in qualibet parte sua fideliter obedire, via, iure et forma efficacioribus quibus potuerunt et possunt per eos et per eorum successores et nomine predicte Comunitatis Civ. Austrie, ipsa compromissa, compositiones, laudamenta, arbitria, arbitramenta et sententias arbitrarias, difinitiones, pronunciationes et declarationes per totum et in omnibus secundum sui continentias et tenores ex certa scientia emologavarent, firmaverunt, ratificaverunt et approbaverunt ipsisque compromissis, sententiis arbitrariis, compositionibus, declarationibus et pronunciationibus eis expressis declaratis et lectis, in omnibus et per omnia expresse atque solenniter consenserunt. Insuper antescriptus ser Odoricus notarius q. Petri de Civ. Austria tanquam sindicus et procurator Comunitatis Civ. Austrie, predicta compromissa, compositiones et sententias arbitrarias ratificavit, firmavit et approbavit expresse. De quibus autem omnibus supradictis prefati dd. Vicegastaldio et provisores et Consilium Civ. Austrie predicte imposuerunt michi Iohanni notario ut scriberem prout scripsi instrumentum. Cum omni melioramento etc.

Notaio Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

In ne
ind
xx
Terr
re
Con
cob
Ch
Ae
ad
ev
ni
De
do
Pa
in
de
el
me
in
et
Jo
pe
p
p

1396, 20 marzo. Udine. Investitura feudale di beni in Carpan a[d] Sig. Benedetto q. Francesco di Feltrone, già rifiutata al petente dal fu Patr. d'Aquil. Giovanni. — (Vedi altra investit. a Francesco di Feltrone 1337, 20 Feb. doc. Joppi).

49

50

In nomine Domini amen. ~~Anno a Dom. Nativitate~~ MCCCLXXXXVI, ind. IV, tempore D. Bonifacii divina providentia pape noni, die XX mensis marcii; actum in camera infrascripti D. Vicarii site in castro Terre Utini presentibus Jacobo Paliano de Arsino et Henrico Praighrenter de Dic.. testibus ad infrascripta vocatis et rogatis.

Constitutus in presentia venerabilis et egregii decretorum doctoris D. Jacobi de Gilardis de Arsino vicarii in spiritualibus generalis Rev.mi in Christo Patris Principisque illustris et DD. Antonii Dei gratia sancte sedis aquilegensis Patriarche habentis specialem commissionem ad omnia et singula infrascripta a prefato D. Patriarcha, ut de dicta commissione patet manu providi Ser Johannis de Susanna cancellarii ipsius D. Patriarche eiusque notarii, Benedictus q. Ser Francisci Dedavantii de Feltrono pro se et illis de domo sua tamquam maior domus sue, vasallus et habitator aquilegensis ecclesie et dicti D. Patriarche eidem D. Jacobo vicario et commissario antedicto cum instantia supplicavit ut ipsum tamquam maiorem domus sue de bonis suis feudalibus que dictus olim Ser Franciscus eius pater et q. Ser Nicolaus eius patruus et alii antiquiores de domo sua obtinuerunt a predecessoribus dicti D. Patriarche et ecclesia antedicta investire benignius dignaretur, non obstante quod dicti sui pater, et patruus non fuerint investiti per bone memorie D. Patriarcham Johannem ultimum predecessorem prefati D. Patriarche, dicens quod per eos non stetit cum loco et tempore debitis supplicatum esset per ipsum Benedictum missum ad dictum Patriarcham Johannem per ipsos suos patrem et patruum ut maiores tunc domus sue ipsi Domino

Johanni, ut eundem Benedictum investiret nomine prefatorum cum ipsis pater et patruus ipsius Benedicti seu alter eorum ire non possent ad ipsum D. Patriarcham quoniam erant infirmitate gravati et quod ipse D. Patriarcha Johannes dignari noluit ipsum investire: quapropter ipse protestatus fuit cum omni debita reverentia nominibus quibus supra, lapsum alicuius temporis circa investituras suorum bonorum pheudalium dictis sui patri et patruo et aliis de domo sua non debere nocere, de qua protestatione patet manu Danielis q. Carlevarii de Ovaro publici notarii sub millesimo CCCLXXXIX, ind. XII, die VII septembris etiam protestationem produxit coram vicario predicto. Prefatus igitur D. Vicarius et commissarius antedictus sperans et considerans quod ipse Benedictus et alii de domo sua perpetuo sancte aquilegensis ecclesie, prefato Patriarche et successoribus suis fideles et legales erunt vassalli et habitatores prout pater et patruus sui et alii de domo sua fuere inspectaque protestatione prefata eiusdem tamquam iustis supplicationibus inclinatus nomine dicte aquilegensis ecclesie et dicti D. Patriarche sue, utriusque suorum, ex commissione sibi facta ut prefertur, dictum Benedictum ut maiorem domus sue pro se et heredibus suis ac dictis de domo sua et heredibus eorum recipientem et coram dicto commissario flexis genibus existentem de pheudis eorum antiquis et habitantiis infrascriptis per fimbriam sue tunice investivit prout a predecessoribus ipsius D. Patriarche alii de domo sua habuerunt et possiderunt, non obstante quod investituram ultimi predecessoris ~~ipsius~~ non habeat(?) ~~Patriarche~~, ut prefertur, salvo iure aquilegensis ecclesie et alterius cuiuscumque persone. Quibus peractis dictus Benedictus suo et suprascripto nomine fidelitatis debite prestitit iuramentum quod fidelis vassallus et habitator domino suo prestare in similibus consuevit. Bona autem de quibus se petiit investiri et extitit investitus sunt hec, videlicet unus mansus situs in Canali de Gorto de Carnea rectus per heredes q. Francisci; item duo mansi siti in Ninta(?) de Carnea recti per Giardum; item [illegible] ville [illegible] Canalis Socchieve(?) de Carnea. Mandans sub appensione sigilli ipsius D. Patriarche ad maiorem roboris firmitatem (cum bulla pendente).

Ego Franciscus q. Francisci de Perusio publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, iudex ordinarius, cancellariusque prefati Rev.mi Domini nostri Patriarche predictis omnibus interfui eaque rogatus de mandato ipsius Vicarii scripsi et publicavi.

Producta die XVIII novembris 1474 ... in actis ... [illegible]

1376. 22 maggio. Portogruaro. Il vescovo di Concordia ... Pietro q. Antonio ... della ... del Castello di Fratta e ...

In [Christi] nomine amen: Anno a nativitate eiusdem millesimo trecentesimo septuagesimo sexto: indictione [illegible] die XXII mensis madii in Portugruario in lobia episcopalis palatii Concordiensis [illegible] Gierini [illegible] domino Philippo de [illegible] [illegible] presbitero Nicolao [illegible] testibus [illegible] nobili et egregio viro domino [illegible] nobilibus viris [illegible] [illegible] comitis [illegible] [illegible] viro [illegible] [illegible] [illegible] domino [illegible] [illegible] Concordiensi [illegible] [illegible] [illegible] episcopi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Concordiensis nobilem et egregium militem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Squarcio [illegible] de [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Concordiensis [illegible] de Castro [illegible] Fratte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Concordiensis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum omnibus iuribus et iurisdictionibus

Suis: visis pactis investiturarum antiquarum: et
specialiter pacto investiture facte in nobilem virum
d. Squaram de Pramperchio pro se et suis heredibus
masculis et feminis in millesimo ducentesimo sexa-
gesimo primo: per R(everendissi)mum in Christo patrem d. Albertum
tunc Concordien(sem) episcopum cum omnibus sollemnitatibus requi-
sitis, et recognitione alterius facte in Christo patri
et domino d. Gregorii tunc aquileien(sis) patriarche:
et visis investituris et renovationibus subsequen-
tibus factis in illos de progenie de Squara: et
visa devolutione dicti feudi facta in dictum d.
Rizardum ex persona nobilis d. Nicolai filii q(uondam)
no. q. Henrici de Curagna prius dicti d(omi)ni Rizar-
di, cui in dotem datum fuit dictum feudum:
ut patet in dicto pacto, et visis per dictum d.
Rizardum in hoc feudo successive: et visis
fidelibus obsequiis impensis per dictum d. Rizar(dum)
cum ecclesie Concordiensi, et sua devotione
quibus erga dictam ecclesiam: per quod speratur
indubie in futurum ipsam ecclesiam consequuturam
meliora obsequia ab ipso d. Rizardo et a suis
dicto feudo, et a suis de ipso castro facto,
cum omnibus iuribus et pertinentiis suis.
Salvis tamen et reservatis infrascriptis, Coram

-iis genuflectentes et humiliter pro ipso: et successo
ribus, et eorum heredibus masculis et feminis ac
representantibus et recipientes legiptimo investitur per an
nuli sui impositionem tradit, et in possessionem seu quasi
dicti d. Rinaldi comitem. Dicens et asserens primum
et predictus tamen Cassandrus d. episcopus predecessor
suorum investituram non prendebat. neque faceret
aliquod seu novum ipsi d. Rinaldo seu dicto
[c]omiti attribuere aut conferre et per hoc presentem
investituram non intendebat derogare iuri et
iurisdictionibus suae ecclesiae Concordiensis. De quibus
ipsi d. episcopus et ecclesia sua fuit et est in pos
sessione pacifica et quieta, maxime facto
et custodia festi de rileo quod per ipsos d. episcopum
debet custodiri et custodiatur: Sed ipsum Castri
[...] cum omnibus iuribus et iurisdictionibus et
aquas ipsi d. Rinaldus et dicti comites et
predecessores ipsorum. Soliti sunt iure et h[...]
eidem d. Rinaldo suo proprio nomine, dicti comitis ac
ipsorum unica plenissima confirmavit. Qui d.
Rinaldus modo et forma predictis recepta sunt
stirpis [...] dicto: promisit ipsi d. episcopo pro se et suc
cessoribus suis canonicis intervenientibus [...] et ecclesie
ipsius [...] nomine [...] Sacramenti et fidelitatis ac
vassallum ipsius d. episcopi et successorum suorum. et

ontis Concordien. et res, bona et honores suos pro posse fideliter conservare. Et quicquid sibi sub secreto impositum fuit, secreto retinere. Consilium et suas sermones suum ~~prava~~ puram et utrum conscium dare, cum ab ipso d. epo et successoribus suis seu eius officialibus fuit requisitus. Et generaliter omnia alia et singula facere adimplere et observare, que quilibet verus et fidelis ~~vassall~~ vassallus facere adimplere et observare tenetur et debet. Sub pena privationis dicti feudi, refectione damnorum, et expensarum et interesse litis et de quibus etc. Pro quibus omnibus et singulis supra attendendis et firmiter observandis obligavit dictus d. Riccardus vice et nomine supradicto quo supra d. epo omnia sua et dicti quo supra bona mobilia et immobilia presentia et futura.

Et ego Petrus Bonus filius q. Amarici de Pomagna pu.co apostolica et imperiali auctoritate notarius predictis omnibus et singulis dum sic agerentur, et fierent interfui. Et rogatus scribere scripsi et in hanc publicam formam redegi.

Ego Gulielmus Laurentius q. d. Gregorii de Campo S. Petri imperiali auctoritate notarius et R.mi d. d. episcopi Concordiensis et eius curie scriba et cancellarius suprascripta duo instrumenta producta mihi sumpsi, et transcripsi fideliter et legaliter, ex processu dicti

agitato inter nobilem . d. Jacobum Georgium de Valua
sono ex una : et pendente viam ex Antonium et fratres
de primis de Pomarzuario ex alia , prout notata et
Scripta fuerunt , nihil . addens vel minuens , quod
Sensum vel intellectum mutet vel variet . et in
fidem me cum signo et nomine meis solitis subscripsi.

Ego Dominicus q. Petri de Lura de Pomarzuario publicus
Imperiali auctoritate notarius Interim pro suprascripto ex quodam
processu olim agitato inter nobilem . d. Jacobum
Georgium de Valuasono ex una : et egregium
virum ex Antonium et fratres de primis de Pomarzuario
ex alia prout in eo apparet : una cum . d. In
Vicelmo Januario nono publico et cancellario R.mi . d. episcopi
Concordien. primo suprascripto fideliter auscultavi .
et cum ipso cum dicto processu et exemplo concordare
inveni : adeo quod nihil est additum , vel diminutum ,
quod sensum mutet vel variet intellectum ideo
me subscripsi signo nomineque meis consuetis in fi-
dem et testimonium omnium premissorum :

Ego hieronymus de hieronymis notarius et
ad presens Canc. in Camera R.mi . D. Concordie
suprascriptum exemplum fideliter extraxi manu
propria , ex libro extraordinariorum Ro-
gitionis olim M.ri . d. Marini marquardo Coran
ad cart. 449 . et in fidem me cum signo
meo subscripsi.

R I

A
Vali
prese
Mar
habi
Greg
mo
feu
cap
in
raij
pro
ad
D.
vo
gra
Cap
pa
ch
eid

1396, 7 aprile. Valvasone. Procura del Cav. Rizzardo di Valvasone in Ser Ulrico Squarra di Portogruaro perchè prometta al Patriarca d'Aquileja Antonio che quando consegnerà al Nob. Tomasuto di Spilimbergo, il Castello superiore di Ragogna, questi lo avrà per restituirlo secondo i patti stabiliti tra esso ed il detto Patriarca.

Nelchione de Melchioribus not. di Valvasone. Arch. Not. Udine

A. D. 1396, ind. IV, die VII mensis aprilis, actum in Castro Valvasoni in chamino inferiori infrascripti Domini constituentis presentibus providis viris Laurencio q. Georgii de Castiluto, Udorico q. Martini de Rivis, Janzilo q. D. Marquardi de Castronovo omnibus habitantibus in Valvasono testibus et aliis.

Egregius Miles D. Rizardus q. Egregii viri D. Folcherii de Valvasono omnibus modo, iure et forma quibus melius et efficatius sivit et potuit, fecit, constituit et ordinavit providum virum Squarinum q. sapientis viri Ser Ulrici Square de Portugruario nunc habitantem in Valvasono ibidem presentem et hoc mandatum in se sponte recipientem, suum certum nuncium, actorem, factorem et legitimum procuratorem et quicquid melius et efficatius esse potest, specialiter ad promittendum et standum Rev.^mo in Christo Patri et Domino nostro D. Antonio Dei gratia sancte sedis Aquilegensis dignissimo Patriarche quod quandocumque ipse Rev.^mus Dominus noster deposuerit seu consignaverit in manibus egregii viri D. Tomasii de Spegnimbergo Castrum superius de Ragonea vocatum domum grandem cum certis pactis et conventionibus inter ipsum Dominum nostrum D. Patriarcham parte ex una et inter ipsum D. Tomasium ex altera contrahendis, eidem Domino nostro D. Patriarche ipse D. Tomasius bene et fideliter restituet

et resignabit Castrum ipsum iuxta formam predictorum pactorum et conventionum inter eos contrahendorum et contrahendarum et quod omnes et singulas promissiones quas prelibato Domino nostro D. Patriarche faciet, D. Tomaxius supradictus super restitutione et resignatione Castri prediti, ipse D. Tomaxius attendet et adimplebit. Item ad constituendum ipsum Dominum constituentem tam fideiussorem quam principalem debitorem et obligandum prefato Domino nostro D. Patriarche bona ipsius Domini constituentis mobilia et immobilia presentia atque futura usque ad summam seu pro summa duorum mille ducatorum boni et puri auri et iusti ponderis pro predictis promissionibus attendendis, quas prelibato Domino nostro D. Patriarche ipse D. Tomaxius duxerit promittendum de dicta restitutione prout premittitur facienda. Item ad faciendum prelibato Domino nostro D. Patriarche de supradictis promissionibus et obligationibus ac omnibus supradictis manu cuiuslibet publici et autentici notarii confici instrumentum cum promissionibus et obligationibus bonorum ipsius Domini constituentis mobilium et immobilium, presentium et futurorum et cum reffectione damprorum omnium et expensarum etc, atque cum renunciationibus et clausulis necessariis et oportunis: sub penis et cum capitulis in similibus instrumentis apponi consuetis.

Et generaliter ad omnia alia et singula faciendum et exercendum in predictis et circa predicta tam in iudicio quam extra, que dicto procuratori videbuntur utilia vel opportuna et que in similibus contractibus solent apponi et que ipsemet Dominus constituens in predictis et quolibet predictorum facere, negociari et exercere posset si personaliter interesset et que merita earum exigant et requirunt; promittens quoque dictus Dominus constituens mihi Notario infrascripto uti publice persone stipulanti vice et nomine omnium quorum interest vel interesse poterit se perpetuo firmum, ratum et gratum habebitur id totum et omne ac quicquid per dictum eius procuratorem, actorem gestum, factum, negociatum et procuratum fuerit in predictis et quolibet predictorum tam in lucro quam in damno. Relevans ex nunc dictum eius procuratorem ab omni onere satisdandi. Promisit insuper mihi notario infrascripto quo supra nomine stipulanti de iudicio sisti et iudicatum solvendo in omnibus suis clausulis conpetentis et oportunis. Sub ypotecha et obligatione omnium suorum bonorum etc. Cum omni melioramento etc.

situm in dicta villa iectu [illegible] Ianuini cataluni pro quo solui frumenti starium unum, milei totidem, sicvgi totidem, uini urna una.

1396, 14 maggio. Udine. Il Patr. d'Aquileja Antonio Caetano ordina al Maresciallo patriarcale Cav. Corrado Bojani d'arrestare i ceretani e i falsi cercatori d'elemosina e di sequestrarne i beni.

52

~~Nobili militi~~ Corrado Boyano

Antonius Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha Egregio Militi Conrado Boyano de nostra Civitate Austria nostro Generali Marschallo fideli dilecto salutem et gratiam nostram. Noveris qualiter ad nostri noticiam noviter est deductum, quod in hac nostra Patria et Diocesi nonnulli sunt ceretani qui cum falsis litteris sub velamine boni questus animas christicolarum simplicium et libenter elemosinas facientium, decipiant, multasque extorsiones pecuniarum et ribaldarias faciant, hoc cooperante humani generis inimico in animarum suarum periculum et detrimentum. Quare volentes ut ex suscepti pastoralis officii precurremus premissis tam enormibus obviare, tibi harum tenore seriose precipimus et mandamus quatenus ubicumque tales questores seu ceretanos inveneris, nostras litteras habentes vel non habentes .... personaliter capias et bona ipsorum omnia arrestes et per inventarium conscribere facias et demum eosdem cum eorum bonis omnibus nobis studeas bona fide ...... Datum in Castro nostro Utini sub impressione nostri sigilli die XIIII maii, indictione IV (1396).

(L.S.)

Da copia nel Vol. XXVI, 94, Colleg. Portis. Querard

l'epo[illegible]
d[illegible]
il Ve[illegible]
[illegible]

copia autentica

1396. 27 Maggio – Portogruaro.

Donazione cospicua de' fratelli Ricchieri di Pordenone per l'Ospitale di S.ta Maria di Pordenone con l'obbligo di 3 messe per settimana e salve le onoranze dei 13 mansi che donano, onoranze che ritengono in se onde apparisca in perpetuo che i mansi provengono dai Richieri. Not. Zampolino q. Francesco

N.B. l'originale presso di casa Pan il Vescovo ... per Patr. di Aquileia

... nomine & Domenici eius fris, Ant. et Christophori fratrum eius nepotum q. Benevenuti de Richerijs, pro quibus promisit de rato habendo et obligavit bona sua dictis facere et curare omni exceptione remota quod dicti S. Daniel Ant. et Christophorus ratificabunt approbabunt omnia et singula in presenti instro contenta ... dicto nomine ambo suis in hoc mundo manualiter providere in remissione ... peccatorum suorum et predecessorum suorum, ad honorem Dei omnipotentis, et ... Gloriosissime ex causa donationis irrevocabilis que dicitur inter vivos, ... mortis, prout melius valere et tenere potest dedit ... Simoni Cerdone q. Joannis ... de Portunao ... camerario Hospitalis S.ta Maria de Por:na. stipulanti, et recipienti nomine, et vice dicti Hospitalis, et tanquam procuratori, et sindico Comunitatis, et Consilij Por:na: ad ... recipienda specialiter constituto prout constat manu mei Not. ... die octavo Maij ducatos boni ... centum, cum quibus edificare seu facere debeant procuratores seu camerarij dicti Hospitalis unam cameram cum uno ... recipiendum pauperes. Item bona infrascripta reddentia annuatim de redditu staria frumenti triginta totidem milij, totidem surgi, totidem vini ... ad Sacilum mensuram. In primis unum mansum situm in Boriso rectum per Joannem Andream de dicta villa pro quo annuatim solvit staria frumenti duo, vini urnas duas, milei starium unum, surgi star. unum. Item unum mansum situm in dicta villa rectum per Marcum Pelegrini de dicta villa pro quo annuatim solvit staria frumenti duo, totidem milei, totidem surgi, totidem urnas vini. Item unum mansum situm in ... rectum per Bortolussium Dentuvini pro quo annuatim solvit star. frumenti duo, urnas vini tres. Item unum mansum situm in ... rectum per Matheum pro quo annuatim solvit star. frumenti tria totidem milei, totidem surgi, urnas vini tres. Item unum mansum situm in Flumine rectum per Brisotum pro quo solvit star. frumenti quartas tres, totidem milei totidem surgi, urnas vini duas. Item unum mansum situm in Zopola rectum per Franc.m q. Nicolai textoris pro quo annuatim solvit frumenti star. unum milei totidem, surgi totidem, vini urnam unam cum dimidia. Item unum mansum situm in dicta villa rectum per ... Cabarum pro quo solvit frumenti starium unum milei totidem, surgi totidem, vini urnam unam.

1396

C.

N.B: Si trova a precetti d' casa Panciera, il Vescovo poi fatto d' Aquileia

Christi nomine Amen Anno Dni M. CCC. Nonag.mo sexto [illegible] 4.ta die xxvij. Mai. Actum in Portus. [illegible] Palatio [illegible], sub pergula [illegible] [illegible] D. [illegible] de [illegible] in [illegible] infrascti D. [illegible] Vicario, frē Severino [illegible] Priore [illegible] in Portug. presbr. [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] loco, S. Ocorico de [illegible] [illegible] in Portus. S. Andrea [illegible] infrasti D. [illegible] Nat. [illegible] filia de Portug. testibus et alys [illegible] vocatis, et [illegible] R.do in Christo Pre, et D.D. [illegible] dei gratia Concordiensi, [illegible] [illegible] Ivani q. S. Nic. de Ricchierijs de Por. nau: [illegible] se suosq. [illegible], [illegible] et [illegible] domini eius fris Ant. et Christophori [illegible] eius nepotum q. Benevenuti de Ricchierijs, pro quibus promisit de rato [illegible] obligavit bona sua [illegible] facere, et curare [illegible] [illegible] quod dicti S. Daniel Ant. et Christophorus ratificabunt approbabunt omnia et singula in presenti instro contenta [illegible] [illegible] suis in hoc mundo manualiter providere [illegible] [illegible] [illegible] peccatorum suor. et praecessorum suorum, ad honorem Dei omnipotentis, et [illegible] Gloriosissimae [illegible] causa donationis irrevocabilis quae dr inter vivos, seu causa mortis, prout melius valere et tenere potest dedit, [illegible] [illegible] Simoni cerdoni q. Joannis [illegible] de Portunao [illegible] camerario Hospitalis S.tae Mariae de Por: nao: stipoi, et recipienti [illegible] et nomine dicti hospitalis, et tanq. procuratori, et sindico coitatis, et Consilij Por: nao: ad [illegible] recipienda specialiter constituto prout constat manu mei Not. [illegible] [illegible] die octavo Maij ducatos boni [illegible], et [illegible] [illegible] centum, cum quibus edificare seu facere debeant procuratores seu camerarij dicti hospitalis unam camera cum uno [illegible] [illegible] recipiendum pauperes. Itē bona infrascta reddentia annuatim [illegible] [illegible] staria frumenti triginta totidem milij, totidem surgi, [illegible] [illegible] ad [illegible] mensuram. In primis unum mansum situm in Borgo rectum p. Joanem And.m de dicta Villa pro quo annuatim solvit staria frumenti duo, vini urnas duas, milei starium unum, surgi star. unum. Itē unum mansum situm in dicta Villa rectum p. Marcum Pelegrini de dicta Villa pro quo annuatim solvit staria frumenti duo, totidem milei, totidem surgi, totidem urnas vini. Itē unum mansum situm in [illegible] [illegible] p. Bortolussium Venturini p. quo annuatim solvit star. frūti [illegible] urnas vini tres, Itē unum mansum situm in [illegible] rectum p. Matheum pro quo annuatim solvit star. frūti [illegible] totidem milei, totidem surgi, urnas vini tres. Itē unum mansum situm in flumine rectum p. Brisotum pro quo solvit star. fru. quatuor [illegible], totidem milei totidem surgi, urnas vini duas. Itē unum mansum situm in Zopola rectum p. Ivanem q. Nicolai [illegible] pro quo annuatim solvit frut. star. unum milei totidem surgi totidem, vini urnam unam cum dimidia. Itē unum mansum situm in dicta Villa rectum p. [illegible] [illegible] pro quo solvit frumenti starium unum milei totidem, surgi totidem, vini urnā unā.

Itē unum mansū situm in Castiono rectum p Guidum pro quo soluit ánuatim frumenti star. duo, totidem milei, totidem surgi, totidem uini urnas. Itē unū mansum situm in dicta Villa rectum p Cumucium And.ᵉ pro quo soluit staria frumenti unum cum dimidio, totidem milei totidem surgi uini urnam unam. Itē unum mansum situm in Villa S.ᵗⁱ Ioanis de Casarsa rectum p Comitem Nic. pro quo soluit star. frut. [illegible] cū dimidio, totidem milei, totidem surgi urnas uini sex. Itē unum mansum situm in circha Auiani rectum p Ant.ᵐ et Beneuenutum fres pro quo soluit star. frut. unū quartam unam star. surgi item; urnam unā ad mensuram magnam. Itē unū mansū in Pasiano rectū p Danielem [illegible] p quo soluit frut. star. unum, totidem milei, totidem surgi. totidem urnas uini, ad mensuram Prata. Itē unum mansum situm in [illegible] rectum p [illegible] pro quo soluit star. frut. duo urnam uini unam [illegible] libras soldorum 28. pro emēdatione bladi deficientis ad sumā dictorum triginta stariorum, computatis uino cum blado in ratione marcharum octuaginta soldorum p marcha de reditu ad usū curie in se dicto noie. reseruans dictus donator honorabilis dictorum mansorum, ut in pretorum appareant bona p dicta eo ipsis puenisse cū domibus, pratis campis siluis, nemoribus, uenationibus, piscationibus [illegible], aquis, aquarum decursibus, uijs, semitis, fossatis, omni dio iure, actione, usu, seu requisitione, dnio, honore, cōmodo, utilitati ad ipsos [illegible], Danielem et Ant.ᵐ et Christoforum spectantibus et ptinentibus tam, de iure, q de facto ad habendū, tenēdū possidendum, utendum, fruendum et quicquid dicto Simoni dicto noie [illegible] deinceps placuerit ope faciēdu, sine contradictione ipsius Francisci, uel ipsorum Danielis, Ant. et Christofori [illegible] heredum aut alterius cuiuscumque persone constituens dictus Franc. suo proprio noie [illegible] suorum heredes ac uice, et noie dictorum Danielis Ant. et Christofori dictum Simonem stipulante, et recipiente uice et noie dicti hospitalis ac noie quo supra procuratorem tam [illegible] et ponens ipsum dicto noie in locum suum, ita qd amodo [illegible] Simon dicto noie seu Camerarii ptempore existentis dicti hospitalis possit et ualeant dicta bona tenere possidere, gaudere, [illegible] nem autem propria accipere corporalem [illegible] accipiendi, et in se retinendi. Eidem Simoni dicto noie autem pprio contulit atque dedit ut de [illegible] bonis [illegible] [illegible] possit experire replicare, et sequi et se tueri oes impedientes dicta bona, ad iudicium trahere, et conuocare et generaliter oia et singula [illegible] et contra p dicta facere que ipsemet Franc. seu ipsi Daniel. Ant. Christoforus facere posset, si personaliter interessent confitens et affirmans dictus Franc. [illegible] erat dns dictorum Bonorum tempore huius contractus, et qd nemini donauit p dicta bona preterque ipsi Simoni dicto noie [illegible] condictione ipsi donationi addita et adiecte [illegible] qd nunquam Camerarius dicti hospitalis seu [illegible] seu alia quecumque persona nulla necessitate uel causa possint uel ualeant modo aliquo uendere, alienare uel obligare dicta bona seu parte ipsorum sed semper dicta bona

et fructus sint, et esse debeant in auxilio alendi pauperes et in
augumento hospitalis Sta Mariae de [illegible]; item quod omnes camerarij dictae
ecclesiae Sta Mariae seu hospitalis teneantur, et sint obligati in perpetuum
et debeant facere celebrare omni hebdomada tres missas videlicet die martis
missa pro defunctis summissa voce die Iovis missa de Trinitate die
sabbati missa de Sta Maria cantando solemniter cum suobus [illegible]
tribus presbiteris. hoc tamen addito quod ipse due tali hora cantantur quod
non habeant impedire missam in ecclesia magnam S.^ti^ Mar[illegible]
nisi et talis dies solemnis in [illegible] condecenter dicte misse non possent
celebrari quo casu dicte misse ad alios dies trasferantur quas missas
tres ut supra dictum est idem Simon in dicto camerariatus
officio dicti hospitalis pro se suosque successores ac nomine quo supra
promisit curare facere, et solemniter celebrare dictas missas in
perpetuum executioni mandanda dicto nomine obligavit bona dicti
hospitalis et ecclesia bona mobilia et immobilia presentia, et futura
sub pena infrascripta ducatorum decemorum, et refectione damnorum et
expensarum litis et extra promittens quoque dictus Francus pro se suosque
heredes, ac vice, ac nomine dictorum S. Damianis [illegible] et Christophori
cum obligatione dictum suorum bonorum mobilium, et immobilium pre-
sentium et futurorum ac refactionem damnorum, et expensarum litis
et extra dicto Simoni stipulanti et recipienti vice, ac nomine dicti
hospitalis [illegible] donationem dationem, et omnia,
et singula in hoc presenti instrumento contenta semper, firma, grata,
rata habere, tenere, et plenius observare item de predictis non
movere nec moveri consentire, et non contrafacere, vel venire
per se vel per alium, seu alios aliqua ratione dolo ingenio seu
tam de iure quam de facto sub pena ducatorum [illegible] aur[i]
et iusti ponderis in singulis capitulis huius contractus etiam commissa
qua soluta vel non presens instrumentum obtineat plenam [illegible]
perpetuam firmitatem volens dictus Francus dicto nomine ex nunc
dictam donationem optinere [illegible] plenariam donationem [illegible]
non excedant summam ducatorum quingentorum, et faciens se dictis
bonis tot donationes, quot sunt bona ita quod quolibet [illegible]
excedat summa predictam, renuntians iuribus legibus dicentibus
donationem ultra summam quingentorum [illegible] non valere sine
insinuationem iudicis, et legibus dicentibus generalem renuntiationem
non valere, et omni alio legum iuris auxilio tam canonico quam Civili, quibus
omnibus et singulis suprascriptis supradictus Dominus Antonius Episcopus Concu-
diensis coram quo omnia predicta et singula nota insinuata fuerunt: videlicet
tamquam utilia et condecentia, et utilitatem dicti hospitalis ipsis donationi, promissioni
obligationi et omnibus predictis de voluntate ipsius Domini Episcopi et consensu precedentibus
suam interposuit auctoritatem pariter et decretum. In quarum rerum testimonium
presens instrumento sigilli sui pontificali iussit appositione muniri.

Ego Lampedinus q. Franci [illegible] [illegible] sacris in [illegible]

imperiali auctoritate iud[ex] predictis donationi, promissioni, obligationi, et interpositioni, interfui, et rogatus scribere scripsi signumque meum apponens in testimonium premissorum

Donatio d[omi]ni fra[n]cisci Ricchierii 1396.

1396, 20 Giugno, Udine.

Sentenza arbitraria nelle divisioni tra i Nob. Signori Consorti di Castello.

54

In Christi Noie Amen. Anno à Nativitate ejusdem Domini [illegible] ind. 4.ta die 20 Junij, Actum Utini in Ecclesia S. Stephani; presentibus Ven. Viro Dno Jacomo Cano. Civitaten., Nobilibus D. Tristano q.m Nob. et Egregij Militis D. Federici de Savorgnano, q Viris ac q.m Stephani Virgilij de Civitate Austrie, q Nicolaò q. q Donzuet de Zagijedis Utini habitantibus providis, et discretis Viris Ugolino q.m Jacob de Utino, Onofrio q.m Joanis de Pinzano Utini habitante, et Candido No. q.m Jonnj de Tricento Utini habitante testibus, et alijs pluribus de omni Lite, Causa et Questione, litibus, causis, et questionibus, ac controversijs, quæ vertentur, et esse possunt, ac esse experiuntur inter Nobiles Viros Dnos Dorimas, et Nicolussium fratres, et filios q.m D. Odorici de Castello ex una parte agentes, et se deffendentes; et Nobiles Viros Dnos Dovlicum, et Antonium fratres, et filios q.m Dni Rizardi de Castello prædicto ex alia parte etiam agentes et se deffendentes noie, et occasione Dominij, Juris, et jurisdictionis Castri Zougeli, et Castri Tricenti etiam pertinentibus ejusdem instantis Dominio, juribus et jurisdictionibus et noie, et occasione quorumcunque petionum tam bonorum et verum mobilium, quam etiam immobilium, quæ sunt, et reperiuntur pro utraque parte sibi invicem hinc inde cum omnibus dependentibus, et connexis ex prædictis, et noie, et occasione damnorum omnium, et expensarum,

ac

ac omnium, et singulorum, quae dictae Partes sibi invicem petere poterant usque in praesentem diem quibuscumque rationibus, et occasionibus, sive causis; dictae partes communiter, et concorditer compromiserunt in Arbitros, Egregios dominos Dnos Simonem militem q.m Dni Ricardi de Colloreto, Corradum Militem q.m D. Emiliani Bojani de Civitate Austriae, et Enricum

q. Dni — de dicto Colloreto tamquam in Arbitros, Arbitratores, amicabiles compositores, et communes Amicos auctoritate Partes, et concedentes ejsdem Dnis Arbitris, arbitratoribus, amicabilibus compositoribus, et communibus Amicis plenam licentiam, et liberam potestatem dicendi, pronunciandi, sententiandi, diffiniendi, et arbitrandi super praedictis omnibus, et singulis, et dependentibus, et connexis ab ejsdem alte, et basse amicabiliter et de jure, ac de facto, sedendo, stando ore tenus, vel in scriptis, diebus feriatis, et non feriatis, partibus praesentibus, et absentibus, dum tamen citatis coram se, ad diffinitivam sententiam audiendam hinc ad diem crastinam proxime futuram per totam diem elongando tamen, et abbreviando dictum terminum prout ipsis Arbitris, arbitratoribus, et communibus Amicis melius placuerit, et videbitur, vel majori parti eorum, ita quod ubi duo ipsorum Arbitrorum fuerint concordes in sententia, et pronunciatione

nunciatione per eos super praedictis, et tertium fuerit dissonus, quod dictarum pronunciatio, et sententia dictorum duorum Arbitrorum habeat, et habere debeat valoris firmitatem, et dictum, ac sententia tertij dissonantis nullius sit valoris, et nullius efficaciae. Et in casu, quo aliquis tertium arbitrorum se absentaverit, et nollet sententiare, vel esse praesens, sive ferendo in et super praedictis, quod alij duo arbitri possint, debeant, et valeant in praedictis deffinire, sententiare, et pronunciare absentia, et nolle dicti tertij absentis, et nollentis adesse non obstantibus, promittentes quoque dictae partes pro se suisque haeredes cum obligatione omnium suorum bonorum mobilium et immobilium praesentium, et futurorum, ac refectione omnium damnorum, et expensarum litis, et extra, ac interesse sibi invicem, videlicet una pars alteri, et altera ipsi stipulantibus, et convenientibus pro se, suisque haeredibus stare, parere, et obedire omni laudo, pronunciationi, deffinitioni, sententiae, et arbitrio ferendis per dictos Arbitros seu majorem partem eorum in praedictis, et non appellare, seu reducere ipsum laudum, pronunciationem, diffinitionem in praedictis ferendos, et omnia, et singula ad arbitrium

boni

boni viri; Renunciantes omni Reductioni, et Appellationi ac feriæ cujuscumque; immò ipsum laudum, pronunciatio=nem, diffinitionem, et sententiam in prædictis sequendas, et omnia, et singula in hoc compromisso contenta, stipulata, et promissa observare, et adimplere, et non contrafacere, vel venire per se, vel per alium, seu alios aliqua ratione, vel causa sub pæna mille ducatorum aureorum solenniter stipulata, et promissa toties committenda cum effectu, et et exigenda quoties contrafactum fuerit, cujus medietas cedat, et deveniat ipsis Arbitris, altera verò medietas cedat, et deveniat parti Arbitrium observanti: qua pæna so=luta, vel non præsens compromissum, et omnia, et singula in eo contenta plenum obtineant, et perpetuum valoris firmitatem.

Item supradictis Millesimo, et Ind.e die vero xi Junij.
Actum Utini in contrata S.ti Stephani ante Ecclesiam dicti S.ti Stephani præsentibus Ven.li viro D. Pagano Can.co Civitatensi. Nobilibus viris Dño Tristano q. Nob. et Egregij Militis D. Federici de Savorgnano, Dño Tvanto q. D. Pagonea de Sbroglavacha, q. Varne=rio de Stō Daniele, et q. Ambrest Twsak de Dujno Utini habitantibus, q. Virgilio, q. q. Stephani Virgilij de Civitate Austriæ, providis et discretis viris Joane

Jac

q.dam Tomasij presbiteri de Utino, Candido Nob. q. Joannis de ... de Tricanto Utini habitante, et Joanne Nob. q. Zevionij de Ulat, in Castro Porpeti habitante testibus, et alijs pluribus. Nobiles Egregijque viri Dñi Simon Miles q. D. Ricardi de Colloreto, Conradus Miles ... de Civitate Austriae, et Henricus Dñi --- de Colloreto tanquam arbitri, arbitratores, amicabiles compositores, et Communes Amici litis, et querimonijs, litium, et questionum, ac controversiarum, que vertuntur, sunt, et esse, et Nobiles viros Dños ...um, et Nicolausium fratres et filios q. Dñi Odorici de Castello ex parte una agentes, et se deffendentes, et Nobiles viros Dños ...um, et ...um fratres, et filios q. Dñi Rizardi de dicto Castello ex parte altera agentes etiam, et se deffendentes nomine, et occasione divisionis, et iurisdictionis Castelli Porpeti, et Castri Tricanti cum pertinentibus ejusdem Castris, Dominio, iuri, et iurisdictioni, et nomine, et occasione quarumcumque petitionum tam bonorum, quam verum mobilium, quam etiam immobilium, que sunt, et petuntur per utramque partem sibi invicem cum omnibus dependentibus, et connexis ex predictis, et nomine, et occasione dannorum

damnorum omnium, et expensarum, et interesse, et singulorum, que dicte
partes sibi invicem petere possunt usque in presentem diem qui:
buscumque nominibus, et occasionibus, sive causis, ut de ipso compro:
misso p. eos facto plenè continetur manu mei Ambrosij Hatvij
instanti scribentis. Arbitratores, et hodie die novi 20 patis Alexis
juris, habentes auctoritatem et [illegible] di, et abbreviandi ipsum compro:
missum, et terminum compromissi, ut in ipso plenè continetur
compromisso, Visis, Visis, et diligenter examinatis, et intellectis
nunc, et alias pluries, et pluries, juribus, allegationibus, et
defensionibus ipsarum partium, communicato consilio bonorum vi:
rorum, et tandem ea prehabita matura, et diligenti deliberatione
Christi Nomine invocato, a quo recte procedunt judicia pate
predicto Dno Nicolussio p. se in quantum sua interest, et pro
dicto Dno Dojmo ejus fratre, et heredibus, pro quo ipse
Dnus Dojmus promisit de ratihabitione, videlicet se facturum,
et curaturum omni exceptione remota, quod ipse Dnus Dojmus
ratificabit, et approbabit, et firmum, et ratum habebit quicquid
p. dictos Arbitros in predictis infrascriptis sententiabitur, et
declarabitur ad hec obligans ipse Dnus Nicolussius omnia
sua bona presentia, et futura, ac etiam presentibus prefatis
Dnis Valico, et Antonio fratribus, et sententiam super pre:
missis faciendam expectantibus, et postulantibus de communi:
concordia, et pari voluntate sedendo pronunciarunt suam
declarationem in scriptis p. me Ambrosium Hatvi : jure facto
sententiarunt, diffinierunt, et arbitrati fuerunt

Primo

Primo, quod dicti Dñi Dojmus, et Nicolussius fratres, ac etiam Dorlicus, et Itaricus etiam fratres deinceps sint, et permaneant boni Amici, et Affines secundum quod de jure debent, itaquod in futurum nulla discordia, et inimicitia inter eos oriri possit, atque debeat.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, et arbitrati fuerunt, quod dictæ partes, nominibus sibi invicem, videlicet una pars alteri, et altera ipsi faciant, et facere debeant finem remissionem, quie: tationem, liberationem, et pactum de ulterius aliquid non petendo de omnibus, et singulis, quæ ipsæ ambæ partes dictis nominibus sibi invicem usque in presentem diem petere possunt quibuscumque rationibus, et oc: casionibus, sive causis, salvo tamen, quod ulterius in predictis pronunciare, declarare, et sententiare va: leant, prout ibidem prefatus Dñus Nicolussius pro se, et dicto Dño Dojmo ut supra ex parte una, et pre: fati Dñi Dorlicus, et Itaricus ex alia parte dictam finem, et remissionem sibi invicem fecerunt juxta dictam latam sententiam.

Item super prima petitione per dictos Dños Dorlicum, et Italicum de divisione Dominij, et Castri Castelli Porpeti, et Castri Triverti, et bonorum stabilium non

divisorum

divisorum inter ipsas partes; pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinieverunt, quod Carietum, et dominium in ipsis ambobus Castris, et alibi ubi ipse partes habent Dominia dividantur, et dividi debeant equaliter inter ipsas partes, videlicet quod dnum Nicolaum, et dictum Dolceum predictos, seu per quos ipse partes inter se adinvicem concordavérint; Que divisio permaneat firma inter ipsas partes ita tamen, quod si quid obscuritatis, vel dubij, aut discordie inter ipsas partes de dicta divisione dictorum Carietorum, dominij, et iurisdictionis appareret, quod illud dicti Arbitri reservaverunt in se declarare et sententia inter ipsas partes hinc ad unum diem, et unum annum proxime futurum, et futurum inclusive, elongando tamen, et abbreviando prout ipsis arbitris melius videbitur.

Item pronunciaverunt, diffinieverunt, et sententiaverunt, quod dicta Castra, et omnia bona stabilia alias divisa inter ipsas partes permaneant divisa iuxta formam, et tenorem divisionis scripte manu Ioannis [illegible] q. Ser Ierionij de Alotis habitantis Castelli salvo eo, quod ipsi Arbitri ulterius declarare vellent, et pronunciare. De qua sententia arbitraria alias lata inter ipsas partes per Rob: Dnum Reverendum q. Dni Nicolaj de Stravoldo, et per Ambrosium Tilesar Utini habitantes scripte manu predicti Ioannis Matij

q.

5

q.m Devionij de Alati Otati habitans Castelli; salvo eo, quod ipsi Arbitri utrumque declarare volent, et quod sententia arbitraria alias lata inter ipsas partes q.m Hobb: Dnum Bernardum q.m D. Nicolaj de Strasoldo, et q.m Anbrett Vicini habitantes scripta manu predicti Joanis Hoterij de Alot remanere debeat in sui substantia perpetuo firma, salvo eo, quod ubi libet super ipsa sententia ipsi Arbitri pronunciare, sententiare, et declarare ut—

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod omnia bona stabilia comunia inter ipsas partes, que non sunt inter eas divisa, debeant dividi equaliter inter ipsas partes exceptis Curijs Castrorum Castelli Porpeti, et Tricenti, Barbacanis, foveis, et Fornacibus eorum cum terreno pertinente ipsis Fornacibus;

Qui Barbacani, sive fovee, et Fornaces cum terre: nis ipsis Fornacibus contingentibus pro laborerio earum remanere debeant comunes ipsis ambabus partibus, ad gaudendum, tenendum, possidendum, diffiniendum, si opus fuerit, et reparandum, et omnia ipsis partibus necessaria, et utilia faciendum; salvo tamen, quod prefati Dni Bojanus, et Nicolussius ad presens teneantur, et

debeant

debeant aptare, et reparare facere Tornacem Castelli nunc destructam, et devastatam omnibus sumptibus, et ex:
pensis ipsorum dnorum Dijmi, et fratris, itaquod possit ope:
rari, et ea segui, et laborari - - - videlicet post
dictam reparationem nunc fiendam, dicta Tornax debeat
reparari, et apta teneri comunibus expensis ipsarum am:
barum partium, et quod neutra ipsarum partium in dannum,
alterius valeat aliquod edificium, et laborerium construere
et edificare in dictis locis comunibus sine expresso consensu,
et voluntate alterius partis.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod
in Curia Castri Torrenti utraque pars possit, et valeat
construere, et edificare unam Tumam pro suo usu cum
parte sua in loco habiliori, et de minori danno alterius
partis.

Item pronunciaverunt, diffinierunt, et sententiaverunt, quod
omnes Dontes Cenatilij cum sibi pertinentibus Castelli
Porpeti, qui non sunt divisi inter ipsas partes dividantur,
et dividi debeant per eas, et velineantur, ac retineri
debeant apti ad elevandum per partem, ad quam pervenerit
in parte et expensis

Item pronunciaverunt, diffinivernut, et sententiaverunt, quod in Castello Porpeti dictæ ambæ partes communibus expensis pro Custodia dicti Loci habeant, et retineant, habere, et retinere debeant tres Custodias, videlicet duas Iurvisanas, et tertiam portantiam, vel duas Portancias, et tertiam Iurvisanam prout melius videbitur; ita quod si pro aliqua ipsarum partium defecerit, et defficiet parte, et valeat una dictæ Custodiæ retinere sumptibus, et expensis ipsius partis non volentis ipsam retinere Custodiam in ratione centum viginti denariorum pro Sallario, et expensis unius cujusque Custodiæ; videlicet pro singula persona in qualibet Mense, pro qua solutione fienda possit et valeat ipsam non volentem retinere ipsam Custodiam, pignorare, et pignorari facere in locis suis cum Nuntio Patriarchali.

Item pronunciaverunt, deffinivernut, et sententiaverunt, quod in Castro Tricesimi dictæ ambæ partes habeant, et retineant, et habere, ac retinere debeant continue octo personas pro regimine, et defensione dicti Castri; videlicet per quatuor pro unaquaque ipsarum partium; Deputa; unum Capitaneum, unam Custodiam Iurvisanam, vel portanciam, et duas alias personas idoneas pro deffensione, et Custodia dicti Castri.

Item

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod omnes dadiæ tam exactæ, quam exigendæ in Castello, et Oriento, et ipsarum proqtiis per ipsas partes, seu earum Officiales, quæ non sunt inter ipsas partes divisæ atque divisionis factæ inter eas citra dividantur, et dividi debeant æqualibus portionibus inter eos.

Item pronunciaverunt, diffinierunt, et sententiaverunt, quod dicti Dni Dorlieus, et Rolieus dare teneantur, et debeant dictis Dnis Dozino, et Nicolussio medietatem omnium denariorum exactorum, et habitorum per ipsos Dnos Dorlieum, et Rolieum ab illis de Himis pro Nemore, seu silva de Ulusi affictato, seu affictata per eosdem per ipsis de Himis, et quod præfati Dnus Dozinus et frater teneantur, et debeant restituere eisdem de Himis omnes affictus eis per ipsum Dnum Dozinum, seu alios de suo Mandato, et sui instantiam eis acceptos, vel debeant esse in concordio cum eisdem de ipsis affictibus.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod omnia instra, et quæcumque Rotuli, ac omnes scripturæ spectantes, et pertinentes ad prædictos Dnos Dozinum, et Nicolussium liberi, et similiter omnia

instra

indemnitate, et quecumque scripturae spectantes, et pertinentes ad predictos Dnos Dorlicum, et Aulicum pro parte ejus pervenita in partem venarinae, et esse debeant penes ipsos Dnos Dorlicum, et Aulicum pro parte ejus pervenita in partem venarinae, et esse debeant penes ipsos Dnos Dorlicum, et Aulicum libere; aliae vero scripturae omnes, et iura, quae sunt communes, et communia utrique parti, reponi debeant et reservari p. seniorem Domus, et Casale Castelli in una cassa, super qua utraque pars habeat unam seram cum clavi sua; ita tamen quod quandocumque fuerit opportunum alicui ipsarum partium habere aliquam de dictis scripturis communibus, quod alia pars teneatur, et debeat ostendere, dare, et accomodare parti ipsis scripturis egenti; reducendo tamen ipsas scripturas ad dictum locum commune post ipsarum operationem.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod si aliqua divisio aliquorum bonorum, et terrenorum, facta est inter ipsas partes, et etiam imposterum fieret inter eas, ubi nondum sint positi termini et signa inter eas, et requiratur pars ad ponendum terminos, et signa inter eas, et ipsi termini, et signa ponantur, et poni debeant p. Authunicinos, vel alios ipsa terrena, et bona cognoscentes, cum signatura,

et

et positioni signorum pars requisita, inserat, et conservare debeat, et nullatenus per ea contradicatur.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod utraque pars, seu ipse ambe partes utantur, et debeant uti super comugnis generalibus existentibus in toto eorum dominio, et faciant comunitates eorum dicini, et siquid de dictis comugnis acceptum, usurpatum, vel occupatum, et per aliquem ipsarum partium, vel eorum vassallos quod illud in comugna per occupantem dimittatur, et quod nulla ipsarum partium possit, debeat, atque valeat affictare, vendere, vel alienare ipsas comugnas in aliqua parte ipsarum comugnarum sine voluntate expressa alterius partis, nec accipere possit aliquos greges forenses, seu stuedas ovium ad pasculandum in dictis comugnis, et silvis de comugna sine expressa voluntate alterius partis.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod si reperirentur aliqua bona, vel territoria fuisse, et esse pignorata per aliquos, seu aliquem de domo et casata Castelli apud aliquam personam, et ipsa bona expignorarentur, vel expignorari debeant per ipsas ambas partes comunibus expensis, videlicet utriusque

partis,

partes, et ipsa bona sic expignorata, tunc remanere debeant comunia inter ipsas partes, usquequo inter se concordia diviserint, et si quod aliqua ipsarum partium defficerit expignorari, donec alia pars sibi contingentem solverit, scilicet valeat, et debeat, et possit, usufructum alia pars computare in solutum parti ex:pignoranti sub pena in predicto compromisso contenta.

Item pronunciaverunt, et sententiaverunt, quod omnes excosse, et omnes veti, que, et qui debentur eisdem partibus per eorum Massarios exigantur, et exigi debeant per partes, quarum sunt Massarij ab ipsis suis Massarijs, quod ipsi veti, et excosse alias dati, et date fuerunt in scriptis inter ipsas partes exceptis tamen vadijs super decla:ratis, et exceptis alijs excossis, que ipsis partibus debentur per alias personas; que excosse debeant esse comunes inter eos, et exigi debeant, et equaliter dividi inter ipsas partes.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, diffinierunt, quod quoddam necessarium, seu quidam locus privatus factum seu factus ex parte exteriori versus dictos Dnos Dojmum, et Nicolausium fratres per dictos Dnos Dorlicum, et Aulicum, seu ad eorum instantiam super uno eorum Canipa sita in Contrata Trienti juxta predictos Dnos Dojmum, et Nicolausium fratres et juxta heredes per Ioanis Mazelani de Triento, et viam publicam, vel siqui alij forent veriores confines; Auferantur, et auferri debeant per dictos Dnos Dorlicum, et Aulicum taliter,

quod

quod non possit aperiri, et eo ubi excluserint uxores dictarum quasdam predictorum Dnorum Dojmi, et Nicolusij fratrum.

Item pronunciaverunt, sententiaverunt, et diffinierunt, quod omnis intromissio, et sequestratio p. dictos Dnos Dorlicum, et Aulicum de omnibus, seu quibuscumque rebus, bonis, et excessis Coradi q. Henrici Garaldinis de Trivento ablata, et cassa sit, et esse debeat, ac nullius valoris, nec possint, et debeant, neque valeant ipsas res excessas, et bona intro: mittere, sed debeant jure uti contra eum, et cum jure pro: cedere contra ipsum Coradum, si quid volunt, et habere debent ab eo, et si quid ipsi DD. Dorlicus, et Aulicus habuerint, et exigerint, seu habuissent, et exegissent vigore dicte intromissionis illud reddere, et restituere teneantur, et debeant ipsi DD. Dabilcus, et Aulicus eidem Corado.

Item pronunciaverunt, et sententiaverunt, quod omnia, et singula debita contracta p. ipsas ambas partes ante divisionem factam inter eas, que non sint soluta, solvantur, et solvi debeant p. utramque ipsarum partium earum com: munibus expensis.

Item super petitionibus factis p. suprascriptos Dnos Dojmum et Nicolusium petentes refici p. dictos Dnos Dorlicum, et Au: licum de quadam terreno, et quibusdam silvis sitis in Villa, et pertinentiis S.ti Georgij, et petentes refficii p. ipsos Dnos

Dorlicum

Dorlicum, et Anticum de uno m.º Anex, et uno m.º Millej de vendita, quæ debent solui ipsis Dnis Dojmo, et Nicolussio, et de soluendo p. Gerardum q. Civonj de Tanzjs, et petentes ... et emendari de damno dato p. dictos Dnos Dorlicum, et Anticum fragendo, et vunne... Murum Barbachani comunis dictis ambabus partibus prope Turrim Porte Castelli, et ibi faciendo unum Portam. Item petentes sibi fieri parem cum Dannis Territorij cum fructibus ejusdem, quam fuit Franciscini de Tricento sibi in Tricento, et dati p. ipsum Franciscinum pro solutione cuiusdam debiti, in quo tenebatur ipse Franciscinus ipsis ambabus partibus. Dicti Arbitri, Arbitratores, amicabiles compositores, et Comunes amici, ut lucide, et clare sententiare, et deffinire possint, habendo ampliorem, et meliorem informationem super eisdem sic petitis, in se reservaverunt deffinire, et sententiare super ipsis petitionibus ipsorum Dnorum Dojmi, et Nicolussij usque ad annum unum, et diem proxime futurum, ellongando, et abbreviando prout ipsis Arbitris, et comunibus amicis, vel majori parti eorum videbitur.

Item super petitionibus factis p. supradictos Dnos Dorlicum, et Anticum petentes refici p. dictos Dnos Dojmum, et Nicolussium de viginti denarijs de affictu,

quos

quos soluere debet ipsis Dnis Doctori, et Aulico Blasius de Cavaglis, et non soluit, et de una quarantina Risi, quod soluere debet Fradussius de Galiana, et d. soluit, et de uno pistrnale Alitlej, quod soluere debet Nicolaus Tunicij, Arbitratores, amicabiles compositores, et communes amici, ut clare diffinire, et sententiare possint habendo maturam, et pleniorem informationem sup. omnibus predictis sic petitis p. ipsos Dnos Doctorem, et Aulicum in se reseruauerunt diffinire, et sententiare sup. ejsdem petitionibus usque ad unum annum, et diem proxime futurum, elongando, et abbreviando prout ipsis Arbitris, uel communibus amicis, uel majori parti eorum uidebitur.

Item predicti Arbitri, Arbitratores, amicabiles compositores, et communes amici considerantes quod sup. sepedictis et pronunciatis p. eos aliqua dubia possent oriri, et ne aliqua obscuritas inter ipsas partes permaneat in predictis, et infrascriptis prefatum terminum supradicti compromissi prorogaverunt die odierna ad unum annum, et unum diem prime futurum, infra quod terminum et in quo termino elongandi tamen, et abbreviando p. eos prout ejs uidebitur.

Item Arbitri, et Communes amici reservaverunt amplius declarare, et ulterius sententiare in, et sup. hijs, que ejs uidebitur obscure in predictis, et in alijs in dicto compromisso nominatis, et contentis

Item sup.

Item super petitionibus factis p. dictos dominos Dojmum, et Nicolussium petentes, quod vigore cujusdam sententiae arbitrariae alias latae inter ipsas partes, p. Robb...., dominum Ricardum q. Domini Nicolai de Strasoldo, et p. Arbritum Toralk Nomine habitante, praefati Domini Doolicus, et Antonius faciant, et dent dictis Dominis Dojmo, et Nicolussio partem totius Argenti, et omnium novorum - - - argentorum scilicet Cingulorum, et aliorum ornamentorum de argento quae ipsi Domini Doolicus, et Antonius habebant tempore dictae latae sententiae.

Item quod dicti Domini Antonius, et Doolicus eidem Domino Dojmo, et Nicolussio satisfaciant de mille libris parvorum pro expensis factis p. ipsos Dominos Dojmum, et tantum pro Custodijs, et reparationibus Castri Porpeti, et Castri Toricenti.

Item quod praedicti Domini Doolicus, et Antonius refficiant ipsis Dominis Dojmo, et Nicolussio supplementum certorum debitorum solvendorum p. Massarios dictorum Dominorum Doolici, et Antonii excedentium in magna quantitate summam debitorum solvendorum p. Massarios ipsorum Dominorum Dojmi, et Nicolussij

Item quod

item quod predicti Dni Dolicus, et Anticus, excedat, et satisfaciant ejsdem Dnis Dojmo, et pro medietatem Cossarorum, Drapamentorum, Cinceorum, ... Frena Vini, Ferri, et aliarum rerum, quas res dicti Dni Dolicus et Anticus duci fecerint extra Castellum cum viginti quin=que curribus.

item quod dicti Dni Dolicus, et Anticus dent, et dare debeant ejsdem Dnis Dojmo, et Nicolusio pro medietate fructuum Dominii Castelli habitorum per ipsos Dnos Dolicum, et Anticum librarum parvorum quin=quaginta, et ultra.

item quod dicti Dni Dolicus, et Anticus resti=ciant ipsis Dnis Dojmo, et Nicolusio de damnis cujusdam Turri destructi per dictum Dnum Anticum in Castro Tricenti.

item quod dicti Dni Dolicus, et frater satisfa=ciant et satisfacere ipsis Dnis Dojmo, et Nicolusio debeant partem omnium Animalium, quos predicti Dni Dolicus, et Anticus habebant post illum divisionem facta inter ipsas partes; prefati Arbitri, arbitratores, et Comunes Amici ejsdem Dnis Dojmo, et Nicolusio per=petuum imposuerunt silentium, cognita res pertinibus non licita, et minus debita per ipsos Dnos Dojmum, et Nico=lusium facta.

item

item super petitionibus factis per dictos dominos Doctorem et Aulicum medietatem lamen Argenteriae existentium tam in Castello, quam extra pertinentium Casatae Castelli.

item quod dividantur Drapamenta, Linea, quae non sunt divisa inter ipsas partes existentia in Castello, et extra pertinentia domui Castelli, quorum partem ipsi domini Doctor, et Aulicus petunt sibi dari, et assignari juxta quandam sententiam alias inter eos latam. item quod per ipsos dominos Dominicum, et fratrem dividantur Lecti plumatii, Cussignelli, et Cultrae, qui non sunt divisi in Castello, juxta dictam latam sententiam.

item quod praedicti domini Dominicus, et frater debeant dividere inter ipsas partes Cossinos cum paramentis, quae erant in Castello tempore quo sortes factae fuerunt inter ipsas partes juxta dictam latam sententiam.

item quod praedicti domini Dominicus, et frater debeant dividere Massaritias, quae non sunt divisae in Castello, sive extra existentes, et spectantes ad domum Castelli juxta dictam latam sententiam.

item quod dicti domini Dominicus, et Hieronimus ejusdem dominis Doctori, et Aulico dent, et consignent partem dictarum mutuati Massarijs dictorum ipsorum Dominici, et Hieronimi

tempore

tempore, quo inter ipsas partes fuerunt facte sortes divi:
sionis juxta predictam latam sententiam.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius eisdem Dnis Doolico, et Artico dent, et faciant partem denariorum mutuatorum Massarijs Dnorum ipsorum Dnorum Dojmi, et Nicolussij juxta dictam latam sententiam.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius eisdem Dnis Doolico, et Artico dent, et satisfaciant medietatem unius Cinguli argentej, seu aurati, quod Cingulum fuit Matris ipsius Dni Artici.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius dent, et faciant ipsis Dnis Doolico, et Artico partem Anima:lium detemptorum in Domo pro eorum usu post sortes dicte divisionis inter eos, que animalia erant comunia.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius faciant eisdem satisfactionem de certo Caboneto à Foonace destructo causa ipsorum Dnorum Dojmi, et Nicolussij.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius satis:faciant eisdem de certo lignamine, videlicet pro medie:tate habito per ipsos Dnos Dojmum, et fratrem ex lembro et fratta post Castellum.

Item

Item quod dicti Dnus Dojmus, et Nicolussius satisfaciant ejsdem certum fulcimentum, et laborerium mariorum, et calcine, quod erat ipsorum Dnorum Voolici, et Antici, et habitum fuit per ipsos Dnos Dojmum, et fratrem.

Item quod dictus D. Dojmus satisfaciat ejsdem de certa quantitate bladi existentis in Olino tempore, quo sortes divisionis posite fuerunt inter eos.

Item quod dictus Dnus Nicolussius ejsdem Dnis Voolico, et Antico det, et faciat partem certe quantitatis Monete, quam penes se habebant tempore, quo dictarum sortium positarum.

Item quod dictus Dnus satisfaciat ejsdem de certis denariis per eum acceptis ejsdem in Vicenta.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius satisfaciant ejsdem de medietate quadringentorum Ducatorum expensorum pro vestimentis factis per eos Dnoribus eorum cum perlis, et alijs.

Item quod dictus Dnus Dojmus satisfaciat ejsdem de medietate dotis, qua dotata fuit Dna Beatrix filia ipsius D. Dojmi Moialis.

Item quod dicti Dni Dojmus et Nicolussius satisfaciant ejsdem Dnis Voolico, et Antico de certa Argentaria, que fuit olim Dne Enese eorum Matris, cum qua fuit parata soror eorum

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius satisfaciant eidem Dno Antonio de medietate duarum centuriarum de Argento sup. auratarum, quas Dna Nicolussa, Dna Thadea, et Dna Anna habent duas centurias pro singula earum. Item quod dividantur inter ipsas partes certe Bombarde, et certi Sclopi cum fulcimentis, quae et qui sunt penes dictos Dnos Dojmum, et Nicolussium in Castello.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius eidem faciant et dent partem omnium Perlarum, quas habebant tempore dictarum sororum praefatarum.

Item quod dicti Dnus Dojmus, et Nicolussius eidem satisfaciant medietatem viginti duorum ducatorum, cum quibus [illegible] fuerunt Perle pro faciendo unum Serum Dne Francisce ejusdem Dni Dojmi filie, postquam ipsi Dni Doctores, et Actores petierunt id quod suum erat.

Item quod dicti Dni Dojmus, et Nicolussius eidem faciant partem unius diamanti habiti a Jonasto Judeo sup. cento ducati [illegible] habito a Dono Castelli tempore Guerre.

Item quod dictus Dnus Dojmus eidem faciat partem totius Olivae, quam habebat in domo, vel extra Domum tempore,

quo predicte 1000; divisionis facte, posite fuerunt inter eas-

Prefati Arbitri, Arbitratores, amicabiles compositores et communes Amici ejsd. Dnis Doolico, et Aulico perpetuale silentium imposuerunt tanquam ipsis petitionibus non licite, nec honeste, ac minus debite factis- Item pronunciaverunt, senten; tiarunt, diffinierunt, et arbitrati fuerunt consideratis om; nibus, que sunt consideranda inter ipsas partes hinc inde super petitionibus predictis, et dicti Dni Dojmus, et [illegible] Dare teneantur, et debeant ipsis Dnis Doolico, et Aulico hinc ad festum S. Martini proxime futurum, vel octo diebus post Libras devenerint parvorum centum quinquagin[illegible]

Mandantes dictis partibus nominibus quibus supra quate; nus predictas pronunciationes, diffinitiones, et sententias inviolabiliter observare debeant sub pena, et obligatio; nibus in predicto compromisso contentis-

Quas quidem pronunciationes, diffinitiones, et sententias dicte partes dictis nominibus in omnibus, et p. totum valiffirabunt, approbabunt, et confirmabunt.

Signum Notarii

Et ego Ambrosius q. Alberti de Cuchanea habitator dicti J. J. A. Not. supradictis

omnibus.

omnibus, et singulis interfui, ipsaque de mandato, et rogatu partium praedictarum scripsi, et in hijs quatuor rotulis Cartae hedinae cum filo albo acculis, et meo signo munitis publicavi rogatus, et in fidem, ac Testimonium prae: missorum hic me subscripsi signo meo et nomine appo: sitis consuetis,

ex originali consimili in Carta
Hedinaria [illegible]
Giacomo Balzico [illegible]
d. Darcendo [illegible]
adì 19 luglio 1787

Da pergamena orig. nell'Archivio Frangipane
in Castelporpeto.

1396, 4 agosto. Valvasone: Il Cav. Rizzardo di Valvasone
riceve sotto la sua protezione Gavardussio di Medano verso 55
corrisponsione d'uno stajo d'avena e due capponi.

Melchiorre de' Melchiori bussonaro di Valvasone Arch. Not. Udine

A. D. 1396, ind IV, die IV augusti, actum in Castro Valvasoni in camino inferiori D. Rizardi Militis infrascripti, presentibus ven.li viro D. presbytero Fantino plebano plebis Ariani filio Patris Crevosti de villa Arzini, ven. viro D. presb. Nicolao beneficiato in Ecclesia de Medano filio q. Purini de Valvasono, providis viris Vengislao q. ser Nicoli de Ariano testibus et aliis.

Gavardusius nominatus Danda filius q. Thurini de dicta villa Medani per se et eius non coactus sed sponte promisit, stetit et se obligavit dare et solvere annuatim in festo S. Michaelis vel octo diebus post ipsum festum hinc ad decem annos proxime futuros, starium unum annone et par unum caponum Egregio Militi D. Rizardo filio q. Egregii viri D. Henrici de Valvasono pro se et suis heredibus stipulanti et hoc ideo quia idem D. Rizardus per se et eius heredes eidem Gavardusio nominato Danda pro se et suis heredibus stipulanti promisit ibidem iurando ad sancta Dei evangelia quod ipsum Gavardusium nominatum Dandam eiusque heredes manutenebit, defendet et auctorizabit ab omnibus et singulis hominibus vel personis quibuscumque nominibus nuncupentur, volentibus seu conantibus eundem Gavardusium nominatum Dandam vel eius heredes seu bona indebite ac iniuste aggravare, offendere seu quomodolibet

molestare hinc ad terminum supradictum. Proquibus attendendis
Gerardinus ipse Dandi nominatus per se etc. specialiter obli
gavit et obligatum esse voluit ipsi D. Rizardo quoddam
suum sedimen situm in dicta Villa Medini supra quo ipse habitat
et generaliter omnia alia eius bona etc.

1396 13 ottobre Aquileja – Catt[illegible] di Prodolone nominata dal Pat[riarc]a d'Aquileia a badessa, si rifiuta di procedere a una ~~nuova~~ elezione promossa da alcune monache

---

58

([illegible] 1. 13 . 0 ?)

A.o 1396, ind. IV, die veneris XIII mensis octobris, actum in capella S. Gabrielis [illegible] (Aquileje) prope pajolum [illegible] Joannis [illegible] de [illegible] notario et [illegible] de [illegible] et [illegible] Hermannia et [illegible] et aliis [illegible] [illegible] [illegible] infrascriptis [illegible] [illegible] quod [illegible] eorum aliis [illegible] electiones [illegible] monasterii [illegible] et [illegible] quandam [illegible] de Prodolono de [illegible] Dominum nostrum Patriarcham [illegible] [illegible] et ideo intenderet ut [illegible] Domina et [illegible] ipsa, Nona [illegible] vacantis Abbatisse, [illegible] tractandum de bona et [illegible] Abbatisse dicti monasterii [illegible] eisdem dominabus monialibus [illegible] responderunt unanimiter et concorditer quod placebat [illegible] erant et [illegible] quod [illegible] et [illegible] de predictis [illegible] alias moniales [illegible] de Prodolono [illegible] de [illegible] de [illegible] de [illegible] Strassoldo [illegible] de [illegible] et [illegible] de [illegible] et movere et vocare [illegible] debere [illegible] electo [illegible] predictis

ubi celebrant divinum officium continuo hora et in hora vesperorum
ad eligendum unam sufficientem abbatissam, et quod ad dictam con-
vocationem faciendam debebat committi. Dna Margarita de Goricia
ut intimaret et nominaret dictam Dnam Catherinam de Prodolono [illegible]
cum suis adherentibus in dicto loco ubi celebratur divinum officium ad
dictam electionem faciendam quod dicta Dna Margarita ivit et nominavit
ipsam Catherinam de Prodolono ut esset cum aliis monialibus [illegible]
[illegible] in dicto loco ubi celebratur officium divinum ut retulit in dicto
loco et testibus et in presencia istarum dominarum Prorisse, Clarutie etc.
convocasse et quod ipsa Dna Catherina de Prodolono respondit quod nolebat
[illegible] nec interesse ad dictam vocationem et electionem, [illegible]
inde Dna Catherina [illegible] cum dictis dominabus [illegible] a dicto loco
[illegible] et accesserunt ad locum videlicet supra salla ubi nunc est
habitaculo dicte Dne Catherine de Prodolono in quo loco reperiit cum dicta
Dna Catherina de Prodolono Dominas Margaritam de Civitate, Ceillam de Cass.
[illegible] et plures alias moniales [illegible] et [illegible], secundo
et tercio ut interesse deberent et essent in loco [illegible] ubi cele-
bratur divinum officium per dictas moniales ad eligendum et pro[vi]-
dendum unam Abbatissam sufficientem et ydoneam dicto monasterio
cum vacat Abbacia dicti monasterii, quia electiones facte per ipsas et
provisio facta per D. Patriarcham non valent et est nulla de iure, cum
non sint solempniter facte. Que tunc Domine [re]sponderunt, videlicet

D. Catarina de Pordolono, Cesaria et Arilla quod volebant interesse

in dicta electione [illegible] cum habebant [illegible] videlicet et ipsam

D. Catarinam de Pordolono: Et D. Margarita de Civitate, quondam

dicens se nolle interesse dicte electioni [illegible] hoc de [illegible]

Domini Patriarche qui confirmavit et prefecit dictam D. Catarinam

de Pordolono in Abbatissam [illegible] quod dicit

non velle dicte electioni interesse [illegible] D. [illegible]

[illegible] de [illegible] ne de predicta [illegible] interesse cum

habebant Abbatissam. –

dubrio
bao

raya
uxe
han
vid
nir
per
Gn
un
ra
e
ad
un
De
un
un
Den
un
Tra
pa
de
De
Ma
inf

1396. 31 Ottobre: Cividale. Inventario degli oggetti nuziali di una donna di civile condizione di Cividale.

A. D. 1396. ind. die ultimo Octobris. In Civitate Austrie in camera domorum heredum q. Iohannis de Ca-
dubrio
barii hosterii ~~de~~ in Civ. Austrie presentibus Culaucii q. Dominici de Rosacio ac testibus vocatis et
rogatis. Hec infrascripta nuptialia paramenta consignata per honestam d. Niculussiam
uxorem relictam q. Iohannis hosterii predicti tuttricem et fidecommissam ac portanda per
honestam dominam Luciam eius filiam nuptialiter conducendam ad domum honorabilis
viri Vidai Michis mariti sui habitant. Goricie in presentia testium predictorum commu-
niter et concorditer extimata per honorabiles viros ser Thomadum de Pinzano et Donadinum
habitatores in Civ. Austrie, tamquam officiales Comunis supra minorum rationibus nec non
per Iohannem q. Blasii et Ugolinum q. Mergi ad hec per laudum et sententiam deputati etc.
In primis duo cofani extimati marchas soldorum tres et soldos XIV;
unus cupinattus den. 160; una zoja de perlis duc. 20; unum frinellum de perlis duc. 16 in
ratione 75 denariorum pro ducato; unum cultum de cendato duc. 16; quinque camisie hominis
et strabult (sic) marcham unam denar.; quinque nove camisie mulieris den. 100; ciedis
ad cussinellos sex den. 72, sex cussinelli cohopenti cendato vergato et aliqui de grisolto duc. 10,
una frisidura auri den. 110; duo paria caudarum cum auro ad trizas, unus de grana, alterius
de azuro ducatos 10; unum cordonum de grana cum duobus mapillis argenteis soldos 33;
una zoya de veluto cum deplono den. 60; tria paria tregadoriorum cum auro marcham
unam et mediam; decem Flogeri de cufulis et de seta, march. denar. 8; una tohalea fruta
den. 75; due ciete de cussinello tres fortonos soldorum; fazolia undecim ad caput march.
unam denar.; 7 tohalee ~~tae~~ texte march. unam et 40 denarios; sex mantilia texta marchas
tres et mediam denar.; unum par linteaminum padvanorum marchas quatuor denariorum; tria
paria trium tellarum linteaminum et duo paria duarum tellarum et medie marchas
sex denar.; bacin et bronzin fuerunt donati et ideo non fuerunt extimati.
De quarum rerum omnium extimatione sic facta, prefata d. Niculussa presente quidem Francisco
~~suo~~ suo filio, rogavit me Iohannem notarium ut scriberem prout scripsi =
instrumentum.

Not. Giovanni q. Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

Ann

via

qu

p

[illegible]

[illegible]

Cu

a

p

[illegible]

[illegible]

a

e

[illegible]

[illegible]

p

a

[illegible]

ip

dis

A

d

C

[illegible]

1396. 21 Decembre – Cividale – Il Comune di Cividale fa grazia ad un omicida sulle istanze del Patriarca di Aquileja.

Anno domini MCCCLXXXXVI. ind. die XXI mensis Decembris. In Civitate Austria in via publica iuxta domum habitationis infrascripti ser Donadini Gastaldionis prope quidem hostium sui careris. Presentibus honorabilibus viris Nicolao q. d. Rhodulphi de Portis, Tano q. Philippi drapperii, Henrico q. Folcherini, Culahucio q. Duminici, Zanino sartore filio m. Oliverii omnibus habitantibus in Civ. Austria predicta, Nicolao q. Lioni de Oleis, Iacobo q. Picholini de Premeriaco testibus et aliis.

Cum hoc sit quod honorabilis vir ser Donadinus Gastaldio Civitatis Austrie propter accusationem et querelam sibi factas contra Antonium q. Poli de Premeriaco de homicidio patrato per eum in Premeriaco interficiendo Blasuttum de ipsa villa q. Nesutte, propria in persona de Civ Austria accedens ad villam de Premeriaco captasset et cepisset antescriptum Antonium homicidam in villa de Premeriaco in domo Iuliani de Premeriaco cognati prefati Antonii, ipsumque a villa de Premeriaco in Civ. Austriam conduxisset eumque suo posuisset in carcere propter facere iustitiam de ipso. Cumque reverendissimus in Christo pater et dominus noster graciosissimus d. Iohannes inclytus Moravie Marchio Dei gratia sancte sedis aquilegensis dignissimus Patriarcha, paterna benignitate precipiendo rogasset dominos Provisores, Consilium et Comune Civ Austrie quia vellent et placeret eisdem, quod non obstante homicidio huiusmodi deberet idem Antonius q. Poli suus familiaris in Sophumbergo sitius habitare, dimitti a carcere et relaxari intuitu ipsius Domini nostri d. Patriarche. Ex eo quod idem dominus noster d Patriarcha, prout dixerat et dixit dominus ipse noster, affidaverat et affidavit proprio ore suo prefatum Antonium q. Poli eundo, stando et habitando et redeundo ubique locorum sub districtu et dominio sue Ecclesie Aquilegensis, excepto quod in Terra Civ. Austrie et in burgis ipsius Civitatis. Nunc quidem prefatus ser Donadinus Gastaldio Civitatensis ex deliberatione quidem dominorum provisorum, Consilii et Comunis Civ. Austrie supradicte in eorum consilio facta,

intuitu et amore ipsius domini nostri d. Patriarche antescriptum Antonium confitentem coram prefatis testibus se in Premeriaco memoratum Blasuttum propter tedium quod sibi inferebat, interfecisse, absolvit atque dimisit a carcere liberatum. in presentia testium predictorum. De quibus omnibus supradictis Dominus Gastaldio rogavit me Iohannem notarium q. Guillelmi de Civ. Austria, ut scriberem, prout scripsi instrumentum. Cum omni melioramento et consilio sapientum etc.

Not. Giovanni q Guglielmo di Cividale. Bibl. Civ. Udine. Orig.

BIBLIOTECA CIVICA UDINE